Bundel - Politieke Avond van 21 mei 2025

Agenda bijlagen

Raadskamerindeling PA 21 mei 2025
Bundel met technische vragen en antwoorden Perspectiefnota 2026 - Versie 21 mei - 17.00 uur
Bijlage 1 - Overzicht inzake het antwoord op vraag 1 van de fractie Partij voor de Dieren
Bijlage 2 - Overzicht Burgerkracht 2020-2024

0 18.45 uur - 23.15 uur: Bespreking 'Perspectiefnota 2026-2029' & Turap 1-2025'

Hand out proces behandeling Perspectiefnota 2026
Portefeuilleoverzicht college van B&W
Schriftelijke bijdrage van E. Bouwhuis, werkgroep Erfgoed Spijkerkwartier d.d. 07-05-2025
Schriftelijke bijdrage van N. Bolté, Platform Binnenstad Arnhem d.d. 07-05-2025
Schriftelijke bijdrage van de Stichting City ad Home d.d. 07-05-2025
Schriftelijke bijdrage van Platform Binnenstad Arnhem d.d. 07-05-2025
Schriftelijke bijdrage van de Werkgroep Erfgoed d.d. 07-05-2025
Schriftelijke reactie op de Perspectiefnota van de Stichting Rijnstad, d.d. 07-05-2025
Schriftelijke bijdrage van Stichting Ecovrede d.d. 08-05-2025
Schriftelijke bijdrage van Sportbedrijf Arnhem, d.d. 07-05-2025
Schriftelijke bijdrage van B. Kuiper van Prodesse Conamur, d.d. 07-05-2025
Schriftelijke bijdrage van C. Esman van Deko Holland, d.d. 30-04-2025
Schriftelijke bijdrage van Stadskracht Arnhem, d.d. 07-05-2025
Behandelresultaat 7 mei 2025 Raad van de Stad 2025, informatieve bespreking

0.1 Perspectiefnota 2026-2029

Raadsvoorstel 'Perspectiefnota 2026-2029'
Perspectiefnota 2026 - 2029

0.2 Turap-1 2025

Raadsvoorstel 'Turap-1 2025'
Turap 1 2025
Begrotingswijziging 25-004 Turap-1 2025
Bestuursrapportage Zorg
Bestuursrapportage bestaanszekerheid

1 18.45 uur - 20.15 uur: Perspectiefnota 2026-2029 & Turap 1-2025 - Portefeuille: wethouder Bouwkamp

Nationaal Programma Arnhem-Oost
Cultuur
Groen in de stad en klimaatadaptatie
Duurzaamheid, inclusief energietransitie gebouwde omgeving en grootschalige opwek, exclusief energietransitie bedrijven en industrie en duurzame mobiliteit
Stedelijke ontwikkeling en ruimtelijke ordening (inclusief Omgevingswet)
Wijkwethouder van Presikhaaf

Behandeladvies 21 mei 2025, meningsvormende bespreking
Bijlage - Specificatie van de verantwoordelijke portefeuillehouder(s) hoofdstuk 4: Transformatie Sociaal Domein
Behandelresultaat 21 mei 2025, meningsvormende bespreking

2 20.15 uur - 20.30 uur: Pauze

3 20.30 uur - 22.00 uur: Perspectiefnota 2026-2029 & Turap 1-2025 - Portefeuille: wethouder Kundić

Onderwijs
Algemeen jeugdbeleid
Mobiliteit
Economische Zaken en Citymarketing
Duurzaamheid bedrijven en mobiliteit
Toerisme en Recreatie
Regionale samenwerking (naast de rol van de burgemeester)
Projecten Kleefse Waard en Stadsblokken Meinerswijk
Wijkwethouder van Alteveer, Cranevelt, Geitenkamp, Monnikenhuizen en Velperweg e.o.

Behandeladvies 21 mei 2025, meningsvormende bespreking
Bijlage - Specificatie van de verantwoordelijke portefeuillehouder(s) hoofdstuk 4: Transformatie Sociaal Domein

Behandelresultaat 21 mei 2025, meningsvormende bespreking

4 22.00 uur - 23.15 uur: Perspectiefnota 2026-2029 & Turap 1-2025 - Portefeuille: wethouder Van de Geijn
Inclusie en diversiteit
Maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, huiselijk geweld en kindermishandeling
Publieke gezondheid en GGD
Internationale samenwerking
Digitalisering & Automatisering, Privacy
Publieke Dienstverlening
Bedrijfsvoering en Personeel & Organisatie
Communicatie
Gemeentelijk vastgoed
Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (DB en AB)
Beschermd wonen en Beschermd Thuis
Wijkwethouder van Schuytgraaf en Elderveld

Behandeladvies 21 mei 2025, meningsvormende bespreking
Bijlage - Specificatie van de verantwoordelijke portefeuillehouder(s) hoofdstuk 4: Transformatie Sociaal Domein
Behandelresultaat 21 mei 2025, meningsvormende bespreking

GEMEENTE Arnhem

Agenda Politieke Avond
21 mei 2025

- **Perspectiefnota 2026-2029**
- **Turap-1 2025**

Raadzaal	Landgoed/Festival	Walburgis
18.45 uur - 20.15 uur (90) *meningsvormende bespreking* **Portefeuille:** **Wethouder Smeulders** *(Financiën)*	18.45 uur - 20.15 uur (90) *meningsvormende bespreking* **Portefeuille:** **Wethouder Bouwkamp** *(Stedelijke Ontwikkeling, Groen, Duurzaamheid en Cultuur)*	18.45 uur - 20.15 uur (90) *meningsvormende bespreking* **Portefeuille:** **Wethouder Van Munster** *(Bestaanszekerheid en Leefbare wijken)*
Pauze: 20.15 uur – 20.30 uur		
Raadzaal	**Landgoed/Festival**	**Walburgis**
20.30 uur – 22.00 uur (90) *meningsvormende bespreking* **Portefeuille:** **Wethouder Smeulders** *(Wonen en Vluchtelingen)*	20.30 uur – 22.00 uur (90) *meningsvormende bespreking* **Portefeuille:** **Wethouder Kundic** *(Onderwijs en Jeugd, Duurzame Mobiliteit en Economie)*	20.30 uur – 22.00 uur (90) *meningsvormende bespreking* **Portefeuille:** **Wethouder Roelofs** *(Burgerparticipatie, Openbare Ruimte, Binnenstad en Sport)*
Raadzaal	**Landgoed/Festival**	**Walburgis**
22.00 uur - 23.15 uur (75) *meningsvormende bespreking* **Portefeuille:** **Burgemeester Marcouch**	22.00 uur - 23.15 uur (75) *meningsvormende bespreking* **Portefeuille:** **Wethouder Van de Geijn** *(Inclusie, Digitale Zaken, Organisatie en Publieke Gezondheid)*	22.00 uur - 23.15 uur (75) *meningsvormende bespreking* **Portefeuille:** **Wethouder Van Esch** *(Natuur, Milieu en Zorg)*

Technische vragen Perspectiefnota 2026-2029

Volt 2
Forum voor Democratie 7
Arnhem Centraal 28
BurgerBelang Arnhem 34
CDA 35
Christen Unie 46
D66 46
DENK 57
GroenLinks 58
PvdA 60
PvdD 68
VVD 73

Volt

***Fractie**:*	***Volt-1***
Pagina:	Pagina 50, Beschutte Opvang
Vraag:	De huidige acht plekken voor Beschutte Opvang zijn in 2023, 2024 en 2025 incidenteel gefinancierd. o Wat zou de impact zijn op de openbare orde en veiligheid in de stad als deze opvangplekken wegvallen? o Welke andere vormen van zorg of opvang zouden moeten worden ingezet als deze plekken vervallen? o Welke middelen zijn nodig om de beschutte opvang structureel voort te zetten?
Antwoord:	· Onze voorspelling is dat een deel van de mensen die nu in de Beschutte Opvang verblijft bij gebrek aan een passend alternatief op straat belandt. Dit heeft gevolgen voor de openbare orde en veiligheid. De overlast op straat zal toenemen met name als er sprake is van terugkerende overlast op een vaste locatie. - Ingezet kan worden op plaatsing in een reguliere opvangvoorziening voor mensen met zware psychiatrie en/of verslaving. Dit is voor betrokkenen suboptimaal, tevens neemt hierdoor de druk op deze voorziening toe. - € 626.000,-
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***Volt-2***
Pagina:	Pagina 51, Opvang EU-burgers
Vraag:	• Wat zijn de gevolgen voor de stad en andere opvangvoorzieningen als deze opvang stopt? • Wat zou de impact zijn op de openbare orde en veiligheid in de stad als deze opvangplekken wegvallen? • Welke middelen zouden nodig zijn om deze opvang te verlengen?
Antwoord:	• Onze voorspelling is dat een deel van de mensen die verblijven in de opvang voor EU-burgers bij gebrek aan een passend alternatief op straat belandt. Anderen zullen kunnen verblijven bij de laagdrempelige nachtopvang De Duif, waardoor de druk op deze voorziening verder zal toenemen. • Als deze opvangplekken wegvallen, zal dit gevolgen voor de openbare orde en veiligheid. De overlast op straat zal toenemen met name als er sprake is van terugkerende overlast op een vaste locatie. Mogelijk dat bewoners en ondernemers in het CSA gebied meer overlast ervaren doordat deze mensen weer op straat zullen zijn. • Ook zal de overlast door daklozen in de parkeergarage toenemen echter zijn er in de afgelopen periode extra maatregelen getroffen in de gemeentelijke parkeergarages om ook op die wijze de overlast terug te dringen. Bij het ongewijzigd voortzetten van de 10 opvangplekken, bedragen de jaarlijkse kosten voor de begeleiding en beveiliging van

	deze opvang € 850.000,-.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***Volt-3***
Pagina:	Pagina 52, Experiment Immerloo Schuldenvrij
Vraag:	• Hoeveel huishoudens zijn momenteel geholpen binnen de bestaande middelen en hoe verhoudt dit zich tot het beoogde aantal van 40 tot 60 huishoudens? • Zijn er aanvullende mogelijkheden om de kosten voor de begeleiding of schuldsanering te verlagen of samen te werken met andere partijen voor een efficiëntere uitvoering? • Welke middelen zouden nodig zijn om het plan volledig uit te kunnen voeren conform het pilotplan? • Zijn de andere partners ook bereid om meer bij te dragen?
Antwoord:	Tot op heden nemen 15 huishoudens deel aan het Experiment Immerloo Schuldenvrij. Van 14 van deze huishoudens is de volledige schuldenpositie inmiddels in kaart gebracht. Gezamenlijk gaat het om een totale schuldenlast van ruim €760.000. Een deel van deze huishoudens is inmiddels volledig schuldenvrij gemaakt. Voor de overige deelnemers loopt dit traject nog. Tot nu toe is er €102.000 uit het Opkomfonds ingezet om schulden af te lossen. De praktijk laat zien dat het veel tijd en inzet kost om de totale schuldenpositie van een huishouden inzichtelijk te maken. Ook de begeleiding van deelnemers én het maken van afkoopafspraken met schuldeisers vergen aanzienlijke capaciteit. Deze capaciteit wordt mogelijk gemaakt via het Nationaal Programma Arnhem-Oost. Op basis van de opgedane ervaring blijkt dat de vooraf geraamde uitvoeringskosten te laag zijn ingeschat. Er is meer begeleiding en ondersteuning nodig dan oorspronkelijk voorzien. Tegelijkertijd biedt de huidige aanpak duidelijk perspectief. Er is inmiddels veel kennis opgebouwd, en er zijn sterke samenwerkingen tot stand gekomen met schuldeisers. Dit maakt het mogelijk om een opschaling naar 40 of meer huishoudens efficiënter en effectiever te realiseren. Bovendien is intensief geïnvesteerd in de relatie met bewoners, wat ertoe kan leiden dat zij andere huishoudens in de wijk stimuleren om ook deel te nemen aan het experiment. Volgende maand wordt de jaarlijkse voortgangsrapportage aan de raad aangeboden. Daarin vindt u meer informatie over de algemene voortgang van het experiment.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***Volt-4***
Pagina:	Burgerberaad afval
Vraag:	Inmiddels is het bijna een jaar geleden dat de bijeenkomsten van het burgerberaad over afval hebben plaatsgevonden. Er is een externe evaluatie geweest met de deelnemers van het burgerberaad. Komt er ook nog een

	evaluatie van de gemeente Arnhem zelf over hoe de adviezen van het burgerberaad vervolgens zijn verwerkt tot beleid? En worden hierbij ook de deelnemers weer betrokken, om te horen wat zij ervan vinden hoe hun adviezen in beleid zijn omgezet?
Antwoord:	De adviezen van het burgerberaad afval zijn verwerkt in de Uitvoeringsagenda Arnhem Schoner 2025-2026. Deze agenda is inmiddels bij de gemeenteraad. Uw raad moet deze nog gaan behandelen en uiteindelijk vaststellen. Eén van de adviezen van het burgerberaad en maatregelen van de agenda, betreft het instellen van een klankbordgroep. Zodra deze maatregel is vastgesteld kunnen en zullen we de klankbordgroep instellen (deelnemers hebben zich hiervoor al aangemeld). Eén van de vragen tijdens de bijeenkomsten zal inderdaad zijn hoe de deelnemers de omzetting van adviezen in uitvoeringsagenda ervaren en wat ze ervan vinden. Een uitgebreide ambtelijke evaluatie is niet voorzien. Wel is in de raadsbrief waarin de evaluaties van de HAN en RU zijn overhandigd aan de raad, een ambtelijke reflectie opgenomen en zijn en worden de lessen die hieruit getrokken zijn meegenomen in het tweede burgerberaad.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs

***Fractie**:*	***Volt-5***
Pagina:	Rookvrij Arnhem
Vraag:	Op 8 april 2025 zijn we als raad in de raadsbrief “Vervolg amendement ‘Een gezonde leefomgeving is een rookvrije leefomgeving' (24A35)” geïnformeerd over de verkenning van het rookvrij maken van plekken in Arnhem. Wat opvalt is dat daarin niet wordt gesproken over het bestuderen van hoe de gemeente Groningen dit heeft aangepakt via (als ik het goed zeg) de APV. In 2019 is Groningen begonnen met het instellen van rookverboden op openbare plekken bij gebouwen met een openbare of publieke functie (zie ook: Eerste rookvrije openbare zone in Groningen). Het idee is dat de gemeente niet belast wordt met de handhaving van het verbod, doordat eigenaren/beheerders van de bijliggende gebouwen zich inzetten voor toezicht. De eerste rookvrije openbare zone werd door de toenmalig staatssecretaris geopend. Gaat de aanpak van de gemeente Groningen nog bestudeerd worden? Of is er bewust voor gekozen dit niet te doen?
Antwoord:	We hebben verschillende scenario’s onderzocht, waaronder het scenario zoals ze het doen in de gemeente Groningen met rookverboden, via een wijziging in de APV. We hebben deze aanpak dus onderzocht, echter daar hebben we als Arnhem andere afwegingen gemaakt, zoals is beschreven in de raadsbrief. Overwegingen die wij hierin hebben meegenomen zijn: • Er zijn juridische mogelijkheden om de APV te wijzigen, waardoor het instellen van rookverboden in bepaalde zones mogelijk wordt. Hierbij is het ook mogelijk om de eerste verantwoordelijkheid voor (informeel) handhaven bij de eigenaar van een gebouw te beleggen, zoals gemeente Groningen dat doet. Echter, bij ervaren overlast vanwege het schenden van het rookverbod blijft de gemeente juridisch verantwoordelijk voor formele handhaving. • Het instellen van rookverboden vraagt om extra inzet van toezicht en

	handhaving, wat leidt tot extra kosten. • Als de handhaving niet toereikend is of de regels onvoldoende duidelijk zijn, brengt dat juridische risico's met zich mee. • Met rookvrije zones kunnen we hetzelfde gezondheidsdoel bereiken als bij een rookverbod. Dit kan door roken te ontmoedigen, zonder de extra kosten en complexiteit van handhaving die nodig is bij een rookverbod.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***Volt-6 (mondeling gesteld op 14/05)***
Pagina:	p.48
Vraag:	M.b.t. versterken van sociale netwerken in de wijk: 1. Hoeveel buurthuizen hebben we? 2. Hoeveel MFC's hebben we? 3. Wanneer komt de notitie geactualiseerde rollen en taken TLO's naar de raad? 4. Wat is de stand van zaken mbt het ontwikkelen van sociale kaarten per wijk
Antwoord:	1. Het is niet precies te bepalen. De definities van buurthuizen, wijkcentra en ontmoetingsplekken, inloophuizen en buurthuiskamers zijn niet vastgelegd. Bij de Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen zijn ca. 16 locaties aangesloten, exclusief de locaties van Rijnstad. Naast de SAB zijn nog circa 5 locaties bekend die zich buurthuis noemen. 2. Het gaat om zeven: de Wetering, de Spil, Malburcht, Presikhaven, Omnibus, Salamander, Klarendal 3. Zoals benoemd in de raadsbrief over de uitvoering van de Koersnota 2023 - 2030 wordt de raad eind 2025 geïnformeerd worden over de voortgang van de uitvoering. Daarin zullen de geactualiseerde taken en rollen van de Teams Leefomgeving in worden meegenomen. 4. Bij de behandeling van het beleidsplan Welzijn is de toezegging gedaan dat er een gespreksnotitie aan uw raad wordt aangeboden waarin de uitkomst van een onderzoek naar of een (fysieke) sociale kaart soelaas biedt in het inzicht verkrijgen in ons welzijnsaanbod per wijk. Op dit moment wordt dit nader verkend. In de tweede helft van dit jaar zullen we uw raad hierover informeren.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***Volt-7***
Pagina:	
Vraag:	1. Hoe zijn de arbeidsvoorwaarden (zoals reiskostenregeling e.d.) van Gemeente Arnhem in vergelijking tot andere steden? 2. Wat is het effect hiervan op de werving en selectie en de aantrekkelijkheid van Gemeente Arnhem als werkgever?
Antwoord:	• De arbeidsvoorwaarden van de gemeente Arnhem volgen net als die voor andere gemeenten (met uitzondering van de G4) uit de cao gemeenten 2024-2025. Deze cao geldt voor vrijwel alle gemeenten (met

	uitzondering van de G4). De cao vormt de basis voor de arbeidsvoorwaarden binnen de gemeentelijke sector. Tegelijkertijd is er binnen de cao gemeenten op bepaalde onderdelen ruimte voor maatwerk. Dit maatwerk vormt een pakket aan secundaire arbeidsvoorwaarden. Deze secundaire arbeidsvoorwaarden kunnen en mogen per gemeente verschillen en zijn afhankelijk van lokale keuzes en organisatiebeleid. Dit maatwerk biedt gemeenten de flexibiliteit om in te spelen op hun specifieke situatie en behoeften. Ook de gemeente Arnhem heeft een pakket aan secundaire arbeidsvoorwaarden. • In Arnhem kennen wij geen expliciete reiskostenvergoeding, los van het IKB. Er zijn gemeentelijke organisaties die dit wel kennen. Dit beperkt de aantrekkelijkheid van onze organisatie voor potentiële kandidaten. Met name sollicitanten van buiten de regio ervaren dit als een gemis, aangezien het IKB niet altijd wordt herkend of gewaardeerd als reiskostenvergoeding. Hoewel er geen harde data beschikbaar zijn over afhakers, geven signalen uit arbeidsvoorwaardengesprekken aan dat dit punt incidenteel als bezwaar wordt genoemd, vooral bij langere reistijden. Met ingang van 1/1/2026 biedt de CAO meer ruimte voor maatwerk hierin.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

Forum voor Democratie

***Fractie**:*	***FvD-1***
Pagina:	Structurele vs. incidentele posten
Vraag:	Wilt u exact per jaarschijf 2026-2029 uitsplitsen welk deel van het saldo structureel is en welk deel incidenteel, en hoe dit zich verhoudt tot de Provincie-norm?
Antwoord:	In de tabellen op pagina 40 van de Perspectiefnota is deze uitsplitsing opgenomen. Het Rijk schrijft in het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) voor dat de begroting van gemeenten voor het komende jaar structureel in evenwicht is of wanneer dit niet het geval is dit structurele evenwicht in de meerjarenraming wordt bereikt. Zoals op pagina 40 van de Perspectiefnota te zien is, is het structurele saldo na de Perspectiefnota in 2026 € 1,387 miljoen. De structurele baten zijn dus € 1,387 miljoen hoger dan de structurele lasten in 2026. Daarmee wordt voldaan aan de BBV-norm.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***FvD-2***
Pagina:	Kasstroom↔ baten/lasten
Vraag:	Welke liquiditeitsprognose ligt onder de PPN en hoe wordt tijdelijke kasdruk in 2026 gefinancierd?
Antwoord:	De liquiditeitsprognose die ligt onder de PPN staat op deze plek opgenomen in de paragraaf Financiering van de Begroting 2025. Met de Begroting 2026 doen we hierop weer een actualisatie. We herkennen niet specifiek de genoemde tijdelijke 2026 kasdruk. De financieringsbehoefte wordt in hoofdzaak niet door de exploitatieresultaten bepaald, maar vooral door de herfinanciering van schulden uit het verleden die aflopen en nieuwe investeringen. De omvang van de lopende leningen is afgestemd op de actuele MeerjarenInvesteringsPlanning (het MIP) en in 2026 is er geen lening die afloopt voor herfinanciering. En voor zover de financieringsbehoefte toch is gerelateerd aan de exploitatie, lopen inderdaad de inkomsten in 2026 terug. Maar daarom zijn de uitgaven in 2026 ook al naar beneden bijgesteld.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***FvD-3***
Pagina:	Ravijnjaar 2026
Vraag:	a. De nota leunt op incidentele meevallers om het “ravijneffect” op te vangen. Kunt u cijfermatig uiteenzetten welke posten in 2026-2029 onvoorwaardelijk worden afgebouwd als het Rijk géén structurele middelen bijlegt? b. Welke sensitiviteitsanalyse is gemaakt op de groeiramingen van het gemeentefonds bij een 0,5 % lagere BBP-groei? Graag tabellarisch per jaar.
Antwoord:	a. De Perspectiefnota is ook in 2029 nagenoeg structureel in evenwicht. Dit evenwicht is er dus ook zonder eventuele structurele middelen van het Rijk. Wanneer het Rijk met structurele compensatie komt, komt er extra structurele

	ruimte waarbinnen dan aanvullende keuzes gemaakt kunnen worden. b. Het gemeentefonds wordt geïndexeerd voor loon- en prijsontwikkeling op basis van de groei van het BBP. Wanneer de BBP-groei afremt, loopt ook de loon- en prijsontwikkeling terug. Tegenover een minder sterk stijgende gemeentefondsuitkering staan dan ook minder sterk stijgende lasten in de gemeentebegroting. Daarmee is een sensitiviteitsanalyse voor alleen het gemeentefonds ontoereikend en wordt bij de risico inventarisatie ook rekening gehouden met een eventuele terugval van de gemeentefondsuitkering.
Portefeuillehouder:	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***FvD-4***
Pagina:	Weerstandsvermogen
Vraag:	In 2024 is € 25,85 mln uit de Algemene Reserve naar het grondbedrijf overgeheveld. Hoe verhoudt dit zich tot de norm van 1,4 wanneer de vastgoedmarkt nog eens 10 % corrigeert?
Antwoord:	Als de beschikbare weerstandscapaciteit van het grondbedrijf lager is dan 100% van het risicobedrag van het grondbedrijf vangt de algemene reserve dit verschil op. Ultimo 2024 was dit voor bijna € 26 miljoen het geval. Er wordt daarbij geen bedrag overgeheveld van de algemene reserve naar de reserves van het grondbedrijf. Het ‘opvangen’ is enkel van belang voor het bepalen van de gemeentelijke weerstandsfactor, die berekend wordt op basis van de totaal beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve, reserves grondbedrijf en post onvoorzien en strikt onvermijdbaar) en totaal benodigde weerstandscapaciteit (risico’s grondbedrijf en gemeentebrede risico’s). Wanneer de risico’s van het grondbedrijf meer toenemen dan de beschikbare weerstandscapaciteit van het grondbedrijf, dan zal de algemene reserve dit hogere verschil moeten opvangen.
Portefeuillehouder:	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***FvD-5***
Pagina:	Stadsontwikkelfonds
Vraag:	d. Het fonds wordt tot 2029 alleen gevuld uit positieve jaarresultaten (max. € 6 mln per jaar). Welke scenario’s zijn doorgerekend waarin zulke winsten uitblijven? e. Waarom is niet gekozen voor een bestemmingsreserve met harde KPI’s (opgeleverde sociale woningen) in plaats van een blanco co-financieringspot?
Antwoord:	Ad d.: wanneer zich geen positieve jaarresultaten voordoen zal voor noodzakelijke gemeentelijke middelen voor co-financiering op andere wijze ruimte binnen de begroting moeten worden gemaakt. Daarvoor zijn geen scenario’s doorgerekend. Ad e.: bij de instelling van deze bestemmingsreserve is het bestedingsdoel door de Raad vastgesteld. Beleidsinhoudelijke doelen (zoals het aandeel sociale woningbouw, huisvesting bijzondere doelgroepen, maatschappelijke functies, etc) worden vastgesteld in het kader van beleidsnota’s, omgevingsvisie, omgevingsplannen etcetera. De besteding van middelen uit deze BR om deze doelen te realiseren maakt onderdeel uit van de bestuurlijke besluitvorming over deze projecten.

Portefeuillehouder:	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***FvD-6***
Pagina:	Planningsrealisme MIP
Vraag:	Er wordt een onderuitputtingsreeks 70→50→30 % toegepast. Op welke empirische data 2020-2024 is dat percentage gebaseerd?
Antwoord:	Op basis van de realisatie van de investeringen in de betreffende jaarrekeningen van de gemeente Arnhem.
Portefeuillehouder:	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***FvD-7***
Pagina:	Accresraming gemeentefonds
Vraag:	Wilt u naast de CPB-kernraming een alternatieve 'laag'-raming leveren en de impact op het saldo tonen?
Antwoord:	Een eenzijdige raming voor het gemeentefonds op basis van lagere indices dan het 2 CPB is onvolledig. Zie het antwoord op vraag FVD-3 b.
Portefeuillehouder:	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***FvD-8***
Pagina:	Mutatie Algemene Reserve
Vraag:	Hoe hoog is de resterende AR in 2028 na alle geplande onttrekkingen?
Antwoord:	Op pagina 40 van de Perspectiefnota is het weerstandsvermogen weergegeven. In de onderstaande tabel is de berekening hiervan weergegeven, met daarbij op de eerste regel van de beschikbare weerstandscapaciteit het verloop van de algemene reserve.
Portefeuillehouder:	Paul Smeulders

Benodigd versus beschikbare weerstandscapaciteit	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Bedragen x € 1.000					
Benodigde weerstandscapaciteit					
1. Gemeentebrede risico's totaal	**30.723**	**30.723**	**30.723**	**30.723**	**30.723**
2. Risico's grondexploitatie totaal	**49.758**	**49.758**	**49.758**	**49.758**	**49.758**
Totaal	**80.482**	**80.482**	**80.482**	**80.482**	**80.482**
Beschikbare weerstandscapaciteit					
1. Algemene reserve	**83.200**	**72.033**	**79.053**	**77.388**	**76.285**
2. Weerstandscapaciteit Grondbedrijf	**23.903**	**23.903**	**23.903**	**23.903**	**23.903**
3. Onvoorzien en strikt onvermijdbaar	**1.039**	**1.039**	**1.039**	**1.039**	**1.039**
Totaal	**108.142**	**96.975**	**103.995**	**102.330**	**101.227**
Weerstandsfactor	**1,3**	**1,2**	**1,3**	**1,3**	**1,3**

Fractie:	***FvD-9***
Pagina:	Treasury – rentescenario
Vraag:	Welke rentegrens wordt als stresstest gebruikt voor herfinanciering vanaf 2027?

Antwoord:	De financieringsbehoefte van de gemeente wordt doorlopend in de gaten gehouden. De financieringsbehoefte wordt in belangrijke mate bepaald door de herfinanciering van schulden uit het verleden die aflopen en nieuwe investeringen. Op dit moment staat de rente, ondanks de renteverlagingen die de ECB onlangs heeft doorgevoerd relatief hoog. Daarbij verschilt de rente voor leningen met een korte looptijd en leningen met een lange looptijd. Per geval dat financiering moet worden aangetrokken wordt een afweging gemaakt op basis van de dan beschikbare renteprognoses. Met de hogere rente van dit moment willen we niet te veel leningen aantrekken. Wanneer de rente nog aanzienlijk daalt zal er gestuurd worden op een ruimere liquiditeit. Er valt nu niet te zeggen welke grens in 2027 gebruikt zal worden aangezien de rente afhankelijk is van wereldwijde ontwikkelingen. In de risico inventarisatie is daarbij ook een risico opgenomen voor een onverwachte rentestijging van 2 procentpunt.
Portefeuillehouder:	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***FvD-10***
Pagina:	Loon-/prijsindex Sociaal Werk
Vraag:	De CAO-sprong van ≈ 20 % (2023-2026) wordt niet gecompenseerd door de Rijksindex. Welke efficiency-voorstellen hebben welzijnspartners gedaan vóór zij om extra budget vroegen?
Antwoord:	In 2024 en 2025 zijn we in een continu gesprek met onze partners, vallend onder deze cao, over wat de mogelijkheden bij zowel de gemeente als organisatie zijn waarmee we de dienstverlening voor onze inwoners zoveel mogelijk overeind kunnen houden. Een groot deel van onze partners heeft heel goed meebewogen in dit vraagstuk. Zo hebben er bij een aantal partners efficiency slagen binnen de bedrijfsvoering plaatsgevonden, is huisvesting onder de loep genomen, wordt gekeken naar hoe overhead beheersbaar kan blijven en is ingeteerd om het eigen vermogen.
Portefeuillehouder:	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***FvD-11***
Pagina:	Structurele besparing transformatie
Vraag:	Het incidentele transformatiebudget ad € 15 mln: welke structurele besparing (in %) koppelt het college hieraan en hoe wordt die vanaf 2027 gemeten?
Antwoord:	De gedachte achter de transformatie sociaal domein is dat meer resultaat tegen relatief minder kosten kan worden bereikt als ingezet wordt op preventie, collectieve oplossingen en door samen met ketenpartners nieuwe systeem-doorbrekende aanpakken in te voeren. In de begroting 2026 wordt een samenhangende aanpak voorgesteld, die we in de komende jaren verder uitwerken en implementeren. In deze begroting zullen wij uw raad ook een eerste raming van structurele besparingen geven, zodat u dan ook op basis van deze informatie kan besluiten al dan niet in te stemmen met het uitvoeren van deze transformatie en het definitief beschikbaar stellen van het transformatiebudget.

	De transformatie voeren wij uit op basis van businesscases per opgave waarin we zowel de financiële als maatschappelijke kosten en opbrengsten betrekken. Op basis van financiële en andere data meten wij de impact. Hierbij willen we zoveel als mogelijk uitgaan van beschikbare data, zodat we administratieve lasten voor inwoners en uitvoerders niet [verder] laten toenemen.
Portefeuillehouder:	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***FvD-12***
Pagina:	Jeugdhulp volumegroei
Vraag:	De nota noemt € 275 k voordeel door “verminderd groeiend” gebruik. Welke volumestop zit al in de contracten en kan de raad realtime dashboards inzien?
Antwoord:	We hebben met zorgaanbieders raamcontracten gesloten. De contracten kennen geen afnamegarantie, dus geen maximaal volume en ook geen minimaal volume. De raad kan realtime (actueel t/m de voorgaande dag) dashboards inzien via PowerBI. Uw raad is hierover op 23 november 2023 geïnformeerd door middel van deze raadsbrief: Document Arnhem - Raadsbrief interactieve bestuursrapportages sociaal domein - iBabs Publieksportaal
Portefeuillehouder:	Bob Roelofs

***Fractie**:*	***FvD-13***
Pagina:	Wachtlijst huishoudelijke hulp
Vraag:	Daling 535 → 53 cliënten: hoeveel externe capaciteit is ingehuurd en wat is het tariefverschil per uur t.o.v. regulier?
Antwoord:	In het kader van het overeengekomen plan van aanpak *Wachtlijst Huishoudelijke Ondersteuning* zijn zowel incidentele als structurele middelen en formatie vastgesteld. Voor de uitvoering van de herbeoordelingen van de mensen die gebruik maken van de algemene voorziening huishoudelijke hulp is 4,75 fte incidentele capaciteit afgesproken. Huishoudelijke hulp wordt immers een maatwerkvoorziening ipv een algemene voorziening. Deze capaciteit is ingezet via het Sociaal Wijkteam (SWT) Arnhem. Binnen het SWT is hiervoor een projectteam samengesteld, bestaande uit zowel interne medewerkers als nieuw geworven personeel in loondienst. Alleen in piekperiodes is bij uitzondering kortdurend externe capaciteit ingehuurd. Dit omdat SWT niet kan werven voor een inzet van een paar weken. Het uitgangspunt is altijd geweest dat de uitvoering zoveel mogelijk binnen het projectteam van het SWT plaatsvindt. Wat betreft het tariefverschil: Hier hebben we vanuit de gemeente niet direct inzicht in omdat het om de interne bedrijfsvoering gaat van SWT. In het algemeen weten we dat interne inzet vanzelfsprekend voordeliger is dan externe inhuur. Omdat externe inzet alleen zeer tijdelijk en incidenteel wordt toegepast, blijft de impact op de totale lasten beperkt en heeft SWT toegezegd dat de opdracht binnen budget zal worden volbracht.
Portefeuillehouder:	Eva van Esch

***Fractie**:*	***FvD-14***

Pagina:	LIJV-transformatie KPI's
Vraag:	Welke concrete outcome-indicatoren (bijv. % inwoners dat langer zelfstandig woont) worden aan de transformatie gekoppeld?
Antwoord:	Zoals aangegeven in het antwoord op vraag FvD-11 voeren wij de transformatie uit op basis van businesscases per opgave waarin we zowel de financiële als maatschappelijke kosten en opbrengsten betrekken. Op basis van financiële en andere data meten wij de impact. Hierbij willen we zoveel als mogelijk uitgaan van beschikbare data, zodat we administratieve lasten voor inwoners en uitvoerders niet [verder] laten toenemen. De concrete indicatoren bepalen wij bij het opstellen van de businesscases.
Portefeuillehouder:	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***FvD-15***
Pagina:	PGB volumesturing
Vraag:	Op welk niveau wordt een macrobudgetplafond ingesteld en welke harde afwegingscriteria gelden bij overschrijding?
Antwoord:	Het aantal uren en welke ondersteuning vanuit PGB wordt ingezet wordt bepaald door het wijkteam, aan de hand van criteria. Het wijkteam doet een toewijzing, met het aantal uren per week wat is besproken. Dit wordt omgerekend naar een totaal PGB-budget voor de afgesproken periode. De inwoner kan niet meer PGB-budget besteden dan toegekend is. Overschrijding is niet mogelijk.
Portefeuillehouder:	Eva van Esch, Bob Roelofs

***Fractie**:*	***FvD-16***
Pagina:	Lokale energiesystemen / netcongestie
Vraag:	Hoe wordt de ROI voor gemeentelijke co-financiering berekend terwijl er nog geen ACM-reguleringskader voor teruglevering is?
Antwoord:	Bij het berekenen van de ROI voor (gemeentelijke co-)investeringen worden altijd alle dan actuele regelingen, tarieven en kaders meegenomen. Op het moment dat ook ACM-reguleringskaders veranderen, dan worden deze vanaf dan, via eventueel relevante parameters, aangepast en meegenomen.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***FvD-17***
Pagina:	Klimaatfonds & "EvA"
Vraag:	Voor de Arnhemse Aanpak Energiearmoede staat € 1,5 mln (2026) en € 0,5 mln (2027) incidenteel. Welke resultaatmatrix aantal huishoudens, armoedecijfers, Gini-coëfficient enz) wordt vóór besteding aan de raad voorgelegd?
Antwoord:	Zie de verwachtte stand van zaken eind 2025 in de Raadsbrief stand van zaken energiearmoede 10 december 2024. Ieder jaar informeren we u verder over de stand van zaken.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***FvD-18***
Pagina:	Versnelde vervanging trolley-gelijkrichters
Vraag:	Kost € 1,3 mln p.j. – hoeveel ton CO_2-reductie of MWh extra netcapaciteit levert dit

	op? Zijn alternatieven (e.g. battery-hubs) doorgerekend?
Antwoord:	De investeringen in de vervanging van de trolleybusgelijkrichters zijn in de eerste plaats gericht op het verhogen van de betrouwbaarheid en efficiëntie van het trolleybusnetwerk in Arnhem. De verouderde gelijkrichters zijn een bron van instabiliteit en een hoger energieverbruik. De vervanging van de gelijkrichters draagt indirect bij aan de vermindering van de CO_2-uitstoot door een hogere energie-efficiëntie, een verbeterde betrouwbaarheid van het netwerk en het leggen van een basis voor de toekomstige ontwikkeling van elektrisch openbaar vervoer. We kunnen niet aangeven hoeveel ton CO_2-reductie we reduceren, omdat het een indirecte vermindering is. Er is wel een uitbreiding van extra netcapaciteit, namelijk per gelijkrichter 200kVA. Elke gelijkrichter gaat van 800kVA naar 1000kVA. In totaal betekent dat een toename van 22*200 kVA= 4.400 kVA extra netcapaciteit. Er zijn geen alternatieven doorgerekend omdat er geen alternatieven zijn die aan de plaats kunnen innemen van een gelijkrichter.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***FvD-19***
Pagina:	Klimaat ROI per project
Vraag:	Kunt u voor elk energieproject de IRR tonen op basis van actuele prijzen?
Antwoord:	Voordat een energieproject daadwerkelijk naar realisatiefase gaat wordt er een ROI vastgesteld door alle betrokken investeerders. Dus voor elk project wat gerealiseerd gaat worden kan een ROI via een netto contante waarde berekening o.i.d. getoond worden.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***FvD-20***
Pagina:	Laadinfra concessie
Vraag:	Welk bezettings-/omzetpercentage is in de businesscase voor de nieuwe laadpleinen gehanteerd?
Antwoord:	Partijen kunnen zich middels een concessie inschrijven voor nieuwe laadpleinen. De business case is voor rekening van deze partijen (de concessienemer). Omdat we laadpunten neerzetten voor de toekomst, is deze business case in de eerste jaren waarschijnlijk negatief.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***FvD-21***
Pagina:	Woonwagenstandplaatsen
Vraag:	De uitbreiding kost € 3,1 mln excl. exploitatie. Welke life-cycle-costing (incl. handhaving en infra) ligt hieraan ten grondslag?
Antwoord:	De gemeente heeft als pilot 4 locaties (Bethanienstraat, Merwedestraat, Gelderserooslaan en Schuytgraaf) aangewezen voor de uitbreiding van woonwagenlocaties met 22 woonwagenstandplaatsen. Deze locaties staan allen op grond van de gemeente. De gemeente hanteert als grondeigenaar de GREX (grondexploitatie berekening) als instrument om de grondopbrengsten en

	grondkosten in kaart te brengen bij het ontwikkelen van ruimtelijke plannen. Het biedt inzicht in de haalbaarheid van een gebiedsontwikkeling. De pilotlocaties zijn kansrijk bevonden, maar de haalbaarheid van deze locaties was nog niet aangetoond. In de afgelopen periode heeft de gemeente de 4 locaties onderzocht op planologische en financiële haalbaarheid en op draagvlak onder de bewoners. Ook zijn de plannen aangepast aan de aangescherpte normen voor brandveiligheid en toegankelijkheid voor de hulpdiensten, die hogere kosten met zich meebrengen. De uitkomst van het haalbaarheidsonderzoek stelde de gemeente in staat om de grondexploitaties van de 4 locaties nauwkeuriger door te rekenen. Hier is uitgekomen dat er € 3,1 miljoen extra nodig is voor het realiseren van de 22 standplaatsen op de bovengenoemde locaties. Hieronder vallen werkzaamheden, zoals sloop, verplaatsen van woonwagens, bouwrijp maken van de grond en de inrichting van de openbare ruimte (woonrijp maken). Daarnaast zijn er kosten geraamd voor de inhuur en ambtelijke inzet waarvan de hoogte bepaald is door de inzet die geleverd is om consensus te bereiken in het intensieve overleg met en tussen bewoners. Dit vroeg om regelmatige bijstelling van planningen met de financiële consequenties van dien. De gemaakte kosten tot op heden hebben betrekking op het project Pilot Woonwagenlocaties en op het project van de sanering van de grondwal op de Bethanienstraat. Dit zijn kosten die zijn gemaakt voor de haalbaarheidsanalyse, woonwagenstandplaatsbehoefte, communicatie met bewoners, analyse complexiteit van de locaties en de sanering van de grondwal. Vanwege de integrale benadering voor de realisatie van woonwagenstandplaatsen op de 4 locaties zijn de kosten per standplaats en/of locatie niet te herleiden.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

Fractie:	***FvD-22***
Pagina:	Spoorzone Arnhem-Oost fase 2
Vraag:	Welke exitclausules gelden als Rijksco-financiering (WBI 2.0) wegvalt of verminderd?
Antwoord:	Op dit moment is er nog geen sprake van een ontwikkeling van fase 2 rijnpark c.q een vastgestelde businesscase. Derhalve is er ook nog geen sprake van een financiële verplichting. Het is wel een belangrijke voorwaarde dat subsidies vanuit het Rijk en/of de Provincie zorgen voor een bijdrage aan de haalbaarheid van de fase 2. Mochten er geen of onvoldoende bijdragen komen vanuit het Rijk/ provincie wordt de haalbaarheid lastiger. Daarbij dient vermeld te worden dat dit ook geldt voor vergelijkbare gebiedsontwikkelingen in andere gemeenten
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

Fractie*:*	***FvD-23***
Pagina:	Verkabeling hoogspanning
Vraag:	Raming € 1,8 mln (index 2018→2029). Hoe is de index bepaald en valt het traject volledig onder AMvB 22a of draagt de gemeente 100 % risico?

Antwoord:	De oorspronkelijke maximale bijdrage (prijspeil 2018) is door Tennet geïndexeerd met de Grond-, weg- en waterbouw (GWW)-indexatie (CBS) tot en met 2024. Voor de indexatie naar 2025 is de verwachte GWW-indexatie van BDB (4,2%) gehanteerd. In deze AMvB is bepaald dat de eigen bijdrage van de gemeente bij een verkabeling is gemaximeerd. Dat is dus de maximale bijdrage wat de gemeente bij een verkabeling draagt. De rest van de kosten zijn voor TenneT
Portefeuillehouder	Eva van Esch

***Fractie**:*	***FvD-24***
Pagina:	Stadsontwikkelfonds KPI
Vraag:	Hoeveel betaalbare woningen per geïnvesteerde € 1 mln levert het fonds concreet op?
Antwoord:	Dat is niet generiek voor alle projecten te zeggen, en is sterk casusafhankelijk. Als voorbeeld geldt bijvoorbeeld het project Luthersestraat 9. Voor dit project is door de gemeente 310.000 euro bijgedragen voor het realiseren van 47 sociale huurwoningen. Zie hiervoor ook: Stand van zaken ontwikkeling Luthersestraat 9 (The Level) Arnhem - iBabs Publieksportaal.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***FvD-25***
Pagina:	Wijkonderhoud + € 3,22 mln
Vraag:	Hoeveel m² verharding wordt hiermee hersteld t.o.v. esthetische vergroening? Specificeren per stadsdeel.
Antwoord:	Het genoemde budget voor wijkonderhoud heeft betrekking op dagelijks onderhoud zoals bv stadsreiniging en niet het herstellen van verharding of het aanleggen van nieuw groen.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs

***Fractie**:*	***FvD-26***
Pagina:	Invasieve exoten
Vraag:	€ 160 k p.j. t/m 2028, daarna € 100 k structureel. Welke indicator toont dat dit niveau “beheerbaar” is en hoe verhoudt zich dit tot provinciale/nationale verplichtingen?
Antwoord:	Een aantal invasieve exoten zoals o.a.de Japanse duizendknoop en reuzenberenklauw komen voor in met name het wijkgroen. De huidige aanpak van bestrijding leidt tot een geleidelijke afname van het areaal. Het blijft noodzakelijk hier voldoende op in te zetten om verspreiding te voorkomen. Dit beschouwen we als een beheerbaar niveau. De EU heeft een lijst (Unielijst) samengesteld van invasieve soorten die ergens in Europa voorkomen en schade veroorzaken of dit in de toekomst waarschijnlijk gaan doen. Het bezitten, verhandelen, kweken, transporteren en importeren van deze soorten is in de hele EU verboden. Het is de taak van de lidstaten om deze soorten, waar mogelijk, uit te roeien in het wild. Als uitroeien niet lukt, moeten de lidstaten de soort beheren en de nadelige effecten zoveel mogelijk beperken.

Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***FvD-27***
Pagina:	Stadsoase / Waalse-kerkgebied
Vraag:	Investeringsbudget € 580 k + kapitaallasten € 32,5 k; welk meetbaar klimaateffect (temperatuurdaling tijdens hittestressuren) is beoogd?
Antwoord:	Met de ontwikkeling van de stadsoase wordt beoogd effect het gebied rondom het stadstheater te verkoelen en te vergroenen. De Wageningen University & Research heeft het beoogd effect gemodereerd. Op hete dagen ligt de gevoelstemperatuur met een stadsoase ca. 25 graden lager dan zonder stadsoase. Dit effect wordt nader toegelicht in het ontwerp voor de stadsoase, dat binnenkort naar uw raad toe komt. Zonder stadsoase kan de gevoelstemperatuur oplopen tot ca. 54 graden.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***FvD-28***
Pagina:	Trolley-gelijkrichters – afschrijving
Vraag:	Welke levensduur is aangehouden en is hergebruik van bestaande SCR-modules onderzocht?
Antwoord:	De gehanteerde levensduur is 30 jaar, conform de gemeentelijke nota Afwaarderen en Afschrijven. Hergebruik is inderdaad onderzocht. Onderdelen van de bestaande gelijkrichters worden, indien mogelijk, gebruikt voor onderhoudswerkzaamheden in de toekomst.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***FvD-29***
Pagina:	ICT-landschap (cloud-migratie)
Vraag:	€ 500 k extra OPEX, “vrijvallende” CAPEX: graag een TCO-sheet met het werkelijke break-even-jaar
Antwoord:	Het ICT landschap van de gemeente is aan het einde van haar technologische levenscyclus. Dit geldt zowel voor de werkplekzijde als voor de backoffice zijde van de IT-omgeving. Als we in deze context spreken over de werkplekzijde dan bedoelen we hiermee de computers (Laptops, Thin-Clients en speciale werkplekken) en de lokaal geïnstalleerde software (bv Microsoft Office en Windows 10) die de gebruikers dagdagelijks voor hun werkzaamheden nodig hebben. Als we spreken over de backoffice zijde van de omgeving dan bedoelen we daarmee de eigen servers en business applicaties die de gemeenten bij hun bedrijfsvoering ondersteunen. Om de volledige omgeving de komende jaren weer actueel te maken ontkomen wij er niet aan om een aantal sporen tegelijkertijd trajecten te initiëren. Sommige van deze trajecten zijn iteratief van aard, kleinere trajecten in de lijn van hetgeen we reeds hebben, andere trajecten zou je meer innovatief kunnen noemen. Al deze noodzakelijke trajecten worden op dit moment in kaart gebracht, worden voorzien van een eigen Business Case en in samenhang met elkaar in een meerjarenperspectief gezet.

	De verschillende activiteiten om te komen tot dat integrale inzicht zijn uitgezet en voorlopen voorspoedig echter het kost nog wel enige tijd om een integraal en volledig afgestemd overzicht te krijgen die ook voldoende goed is om te delen. De verwachting is dat wij uiterlijk, maar hoogst waarschijnlijk eerder, de beelden rond de zomer van ’25 voldoende zijn uitgekristalliseerd en ze dan ook deelbaar worden. Op dit moment zou het delen te prematuur zijn en mogelijk verwachtingen creëren die later (te veel) bijgesteld moeten worden.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***FvD-30***
Pagina:	Informatieveiligheid & privacy
Vraag:	Hoeveel van het gevraagde € 2,1 mln is CAPEX vs. OPEX en hoe sluit dit aan op de aankomende NIS2-norm?
Antwoord:	Van de gevraagde 2.1 miljoen euro is ongeveer 1 miljoen euro te betitelen als CAPEX en 1.1 miljoen als OPEX. De budgetten zijn een noodzakelijk begin om te kunnen gaan voldoen aan de aankomende NIS2-norm.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***FvD-31***
Pagina:	Burgerparticipatie impact
Vraag:	Welke harde output heeft het programma “Samen maken we Arnhem” tot nu toe (aantal trajecten, inwoners bereikt, concrete beleidsbijstelling e.v.t. andere KPIs)?
Antwoord:	Het actieprogramma “Samen maken we Arnhem” dateert uit maart 2022. Het is gefocust op het verbeteren van de kwaliteit van participatietrajecten. Dit leidt tot betere plannen en zorgvuldigere keuzes en uiteindelijk een sterkere lokale democratie. Het heeft dus geen output als aantal trajecten, inwoners bereikt, etc. Hieronder leest u de belangrijkste output van het actieprogramma. • *Arnhems stappenplan Participatie* In het kader van het actieprogramma is het Arnhems Stappenplan Participatie opgesteld, dat handvatten biedt om een participatieplan op te stellen via een vast proces. Zo is voor inwoners duidelijk wat zij van ons kunnen verwachten, waardoor de gemeente voor hen een betrouwbare partner is. Om de bekendheid van dit stappenplan te vergroten wordt hier continu aandacht voor gevraagd binnen de gemeentelijke organisatie. • *Training en ondersteuning* We hebben een training opgezet om te leren werken met het stappenplan. Ook biedt deze training inzicht in de voorkeuren van verschillende doelgroepen en is er ruimte om van elkaar te leren over participatie. Deze training wordt regelmatig gevolgd. Ook is ondersteuning mogelijk voor collega’s die werken aan participatieplannen. Van zowel de training als ondersteuning wordt regelmatig gebruik gemaakt. • *Evaluaties* In het kader van het actieprogramma zijn drie evaluaties gedaan van projecten die

	wij organiseerden in 2021, 2022 en 2023. Uw raad is hierover via raadsbrieven en rapporten geïnformeerd. De kennis uit deze evaluaties is een belangrijke bouwsteen voor de algehele evaluatie burgerparticipatie waar we nu aan werken. Dit leidt tot in een aangescherpt Arnhems stappenplan participatie. • *Kernteam burgerparticipatie* Er is een kernteam burgerparticipatie. De leden zijn ambassadeurs voor burgerparticipatie in onze organisatie. Collega's kunnen bij hen terecht met vragen, en de kernteamleden verspreiden proactief nieuwe inzichten. • *Experimenten met digitale wijkpanels in De Laar en Presikhaaf* In De Laar en Presikhaaf is de afgelopen jaren geëxperimenteerd met een digitaal wijkpanel wat de gemeente faciliteert, maar inwoners zelf beheren. Zoals in eerdere communicatie gedeeld bleek een digitaal wijkpanel geen geschikt middel om participatie in die wijken te verbeteren. De lessen die hieruit voortkwamen zijn door de teams leefomgeving gebruikt om bij te sturen. • *Doelgroepgericht werken* Niet elke inwoner wil op dezelfde manier betrokken worden. Het is belangrijk om hier bewust van te zijn. Daarom werken we continu aan die bewustwording binnen de ambtelijke organisatie. • *Jeugdparticipatie* We betrekken jeugd bij wat we als gemeente doen via onze kinderburgemeester en de jongerenraad. Arnhem heeft sinds november 2022 een kinderburgemeester. Deze periode is geëvalueerd. Momenteel werken we aan een doorontwikkeling van kinderparticipatie, op basis van een gesprek dat we op 12 maart in de raadskamer voerden. Daarnaast kan de (iets) oudere jeugd participeren in de jongerenraad. Zij zijn onlangs gestart met de eerste adviescyclus over het thema online veiligheid voor Arnhemse (risico)jongeren. • *Participatieverordening* In de tweede helft van 2024 zijn we gestart met de voorbereidingen om een participatieverordening op te stellen. Daarin wordt vastgelegd hoe de gemeente wil omgaan met inwoner- en overheidsparticipatie bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Na het zomerreces ontvangt de raad een raadvoorstel om de participatieverordening vast te stellen. Bovenstaande resultaten komen voort uit de acties die zijn gepleegd op basis van het actieprogramma. Aanvullend zijn er een flink aantal neveneffecten van dit programma. Het hebben van dit programma leidt überhaupt al tot meer bewustzijn rondom burgerparticipatie. Maar ook naast het programma gebeurt veel op het gebied van participatie. Dit gebeurt bijvoorbeeld via het wijkgericht werken (zoals de regeling burgerkracht), via de wijkplatforms- en buurtverenigingen, op basis van de omgevingswet (en de handreiking betrek de buurt bij uw bouwplan), en alle participatie die wekelijks wordt georganiseerd binnen projecten, beleidsvraagstukken of programma's. Zo is het actieprogramma een (versterkend) onderdeel van deze brede beweging waarbij we steeds meer samenwerken met

	inwoners, organisaties en ondernemers.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs

***Fractie**:*	***FvD-32***
Pagina:	Fair-Pay implementatie
Vraag:	Hoeveel extra FTE of uurloonstijging wordt bekostigd bij de vijf grootste instellingen en wat is de kostencurve 2025-2028?
Antwoord:	Bij de vijf grootste instellingen gaat het niet direct over extra FTE of uurloonstijging. Zij hebben vaak een CAO en hanteren beloningsrichtlijnen die de basis vormen voor een passende beloning. Bij het inhuren van zelfstandigen is het van belang om fair pay toe te passen. De vijf grootste instellingen zullen in verhouding minder aanspraak maken op de extra benodigde middelen voor fair pay dan instellingen zonder CAO en individuele makers.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***FvD-33***
Pagina:	Rozet tekort € 0,85 mln (2025)
Vraag:	Welke sanerings- of verdienscenario's zijn geëist vóór incidentele bijstorting?
Antwoord:	In de raadsbrief 'Stand van zaken Rozet' van 17 april bent u geïnformeerd wat er rondom Rozet gebeurt, hoe het tekort is teruggebracht en wat er nog nodig is.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***FvD-34***
Pagina:	Musis & Stadstheater – brede openstelling
Vraag:	Voor € 60 k extra p.j.: hoeveel podiumuren gaan naar lokale makers en wat is sinds de opening het bezettingspercentage van de kleine zaal?
Antwoord:	Het Stadstheater zal na heropening ieder jaar de verschillende zalen en foyers om niet of tegen sterk gereduceerde huur beschikbaar te stellen. Doelgroep zijn lokale en regionale initiatieven en makers die ondersteuning verdienen, zoals amateurverenigingen en kleinere lokale gezelschappen of collectieven. Hoeveel lokale makers hier gebruik van zullen gaan maken, is nu nog niet te zeggen. Momenteel zijn ook gesprekken gaande over structureel medegebruik van zalen en andere ruimten door Introdans en Oostpool. In het Stadstheater worden na heropening jaarlijks in beide zalen in totaal 240 voorstellingen geprogrammeerd. Men streeft naar een gemiddelde zaalbezetting van 102% voor zowel grote als kleine zaal. Gemiddeld zijn dit 300 bezoekers per voorstelling.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***FvD-35***
Pagina:	Cultuurhuis KPI's
Vraag:	Welke bezoekers- en participatiedoelen worden gekoppeld aan de structurele subsidies?
Antwoord:	Er van uitgaande dat het cultuurcentrum Arnhem-Zuid wordt bedoeld; het cultuurcentrum in Arnhem-Zuid heeft als doel om het cultuuraanbod te versterken en cultuurdeelname van inwoners te bevorderen. Naast culturele programmering

	inclusief een educatief aanbod denken wij aan een ontmoetingsruimte binnen en zo mogelijk buiten. Dit wordt in de komende periode nader uitgewerkt. Zie raadsbrief stand van zaken Cultuurcentrum in Zuid. Op dit moment is het te vroeg om concrete bezoekers- en participatiedoelen aan te geven.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***FvD-36***
Pagina:	Straatcoaches / Wijk-GGD → *het betreft outreach GGD,* niet *wijk-GGD*
Vraag:	Welke KPI's (incidentdaling, contactmoment, doorgeleiding naar zorg, politie, wijkteams enzovoorts) gelden voor de uitbreiding? Graag pilot-rapport vóór besluitvorming structureel.
Antwoord:	De uitbreiding van de inzet van de straatcoaches en de inzet van outreach door de GGD is ingezet in de zomer van 2023 naar aanleiding van een steekincident in park Lauwersgracht (bij Musis). Het betrof een bestuurlijke opdracht. Er zijn geen KPI's opgesteld, behalve: het beperken van overlast en het waar mogelijk toeleiden naar hulp en zorg. Gezien het brede draagvlak voor deze aanpak (bij inwoners, ondernemers, zorgaanbieders, de doelgroep zelf maar ook bestuurlijk en ambtelijk) is de wens deze structureel voort te zetten. Daarom is besloten de contactmomenten en doorgeleiding naar hulp en zorg te registreren en te monitoren met ingang van 2025.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***FvD-37***
Pagina:	22-uursopvang Spoorwegstraat
Vraag:	Hoe voorkomt het college een aanzuigende werking op niet-Arnhemse dak-/thuislozen? Is herkomstregistratie ingericht?
Antwoord:	Het Kruispunt en De Duif, de stichtingen die samen de 22-uursopvang uitvoeren, voeren een laagdrempelig toelatingsbeleid. Zij registreren niet op herkomst, maar laten toe op inschatting van kwetsbaarheid. Nachtopvang De Duif spoort bezoekers aan zich zo snel mogelijk te melden bij het Daklozen Advies Kantoor (DAK) om zo toegeleid te worden naar passende hulp of zorg. Bij dagopvang Het Kruispunt zijn medewerkers van de GGD, het Sociaal Wijkteam en Stichting Barka meerdere malen per week aanwezig om bezoekers toe te leiden naar passende hulp of zorg, zo mogelijk in hun plaats of land van herkomst.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***FvD-38***
Pagina:	Beschutte opvang (MO/BW-snijvlak)
Vraag:	Welke uitstroompercentages zijn contractueel vastgelegd voor cliënten die via beschutte opvang instromen in regulier wonen?
Antwoord:	De mensen die worden toegelaten tot de beschutte opvang stromen doorgaans niet uit naar regulier wonen, maar vaak naar een instelling voor beschermd wonen (WLZ of WMO) of een andere verblijfs- of behandelsetting. Aangezien het maatwerk betreft worden hier geen contractuele afspraken over gemaakt.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***FvD-39***
Pagina:	Cyberveiligheid & Veiligheid ambtenarij
Vraag:	Wat is de huidige stand van zaken omtrent de cyberveiligheid van de Gemeente Arnhem (informatiesystemen, communicatie en bescherming van ambtenaren (denk bedreiging, doxxing en andere ondermeindende handelingen) is er een roadmap beschikbaar hoe de gemeente up-to-date blijft met cyberdreiging vanuit bijvoorbeeld vijandelijke grootmachten?
Antwoord:	Als onderdeel van het programma Informatieveiligheid & Privacy Basis op Orde is het project bedrijfscontinuïteitsmanagement (BCM) gestart. Dit project richt zich zowel op de continuering van de organisatie in geval van verstoringen waarbij ISO22301 als uitgangspunt wordt genomen, als op de weerbare organisatie waarbij de concept-Gelderse Norm vanuit provincie Gelderland als uitgangspunt dient. In dit traject wordt ook specifiek aandacht besteed aan verbeteringen rondom de weerbare organisatie, ook gericht op bescherming van ambtenaren en voorkoming van ondermijning. Hoewel er geen roadmap is hoe de gemeente up-to-date blijft met cyberdreiging vanuit bijvoorbeeld vijandelijke grootmachten, wordt de geopolitieke situatie en de dreigingen die hieruit voortkomen, continu geanalyseerd. Hierbij putten we ook uit vertrouwelijke communicatie hierover die vanuit de IBD en NCSC met ons worden gedeeld. Het periodiek geactualiseerde dreigingsbeeld, wat onder andere ingaat op cyberdreiging vanuit vijandelijke grootmachten, wordt conform risicobeheersingsbeleid vanuit informatieveiligheid ingebracht in strategische en tactische risicoanalyses. Op basis van mogelijke mitigerende maatregelen om de risico's te beheersen volgt waar nodig een actieplan. Tevens is er een continu bewustwordingsprogramma waarin medewerkers worden geschoold in het herkennen van dreigingen en het veilig en integer omgaan met informatie.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***FvD-40***
Pagina:	Handhaving / inzet BOA's
Vraag:	Wilt u voor de jaarschijven 2021-2025 gespecificeerd aanleveren: a) het aantal fte BOA's (per decemberstand), b) het aantal uitgeschreven proces-verbalen en waarschuwingen, uitgesplitst naar categorie – openbare-orde-overlast, vervuiling (afval, honden), verkeer/fiets en overige, c) de respons- en aanrijtijden plus totaal aanwezigheiduren in aangewezen hotspotgebieden, d) de trend in objectieve onveiligheidsindicatoren (o.a. meldingen via 14 080, politie-PDC, Fixi), zodat de raad kan beoordelen of de handhavingsinzet meetbaar effect sorteert en hoe dit zich ontwikkelt ten opzichte van eerdere jaren (Department of Government Efficiency-principe).
Antwoord:	De gevraagde gegevens treft u, voor zover raadpleegbaar, hieronder aan. Uit de gegevens kan niet zonder meer worden beoordeeld of de handhavingsinzet meetbaar effect sorteert. Effect kan ook worden gegenereerd door aanwezigheid, aanspreken, de-escaleren en hulp verlenen aan inwoners en bezoekers van

Arnhem die dat nodig hebben. Voor het meten van effect is zowel meer data als een inhoudelijke beoordeling op kwaliteit van dienstverlening en handhaving noodzakelijk.

b) Hieronder is weergegeven het aantal fte BOA's per jaar:

Formatie handhavers:

functies	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
coördinator handhaving openbare ruimte	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
sr integraal handhaver	3,00	3,00	5,00	5,00	5,00
medior integraal handhaver	15,99	15,99	20,00	20,00	20,00
jr integraal handhaver	8,67	5,00	10,00	10,00	10,00
totaal	**29,66**	**25,99**	**37,00**	**37,00**	**37,00**

b) Hieronder is weergegeven het aantal constateringen, waarschuwingen en processen-verbaal, uitgesplitst naar de categorieën zoals wij die registreren:

2021

Hoofdgroep	Constatering	Waarschuwing	Proces-verbaal
APV	340	36	181
W.v.Sr.	156	27	86
Milieu	33	1	5
Wegverkeer	9013	95	8810

2022

Hoofdgroep	Constatering	Waarschuwing	Proces-verbaal
APV	675	141	216
W.v.Sr.	152	35	60
Milieu	36	2	1
Wegverkeer	7688	272	7224

2023

Hoofdgroep	Constatering	Waarschuwing	Proces-verbaal
APV	2251	193	545
W.v.Sr.	299	46	79
Milieu	128	2	3
Wegverkeer	4573	643	3284

2024

Hoofdgroep	Constatering	Waarschuwing	Proces-verbaal
APV	2795	336	838
W.v.Sr.	484	104	121
Milieu	36	1	3
Wegverkeer	5002	1041	3273

Jaargang 2025 (tot en met 15 mei)

Hoofdgroep	Constatering	Waarschuwing	Proces-verbaal
APV	1246	151	327
W.v.Sr.	332	51	108
Milieu	15	0	1
Wegverkeer	1847	524	1064

c)
De respons en aanrijdtijden worden bij de afdeling handhaving niet bijgehouden. De taak van handhaving is niet toegespitst op nooddienst of acute/levensbedreigende zaken, zoals bij ambulances, brandweer en politie. De aanwezigheidsuren in hotspotgebieden worden eveneens niet geregistreerd.

d)
Van de gevraagde gegevens zijn enkel de binnenkomende meldingen in Fixi raadpleegbaar. Deze zijn in onderstaande tabel verwerkt:

	2021	2022	2023	2024	2025
Fixi	10628	11526	12300	17006	6224

Portefeuillehouder	Ahmed Marcouch

***Fractie**:*	***FvD-41***
Pagina:	7
Vraag:	Subsidieregeling Burgerkracht: Bestaat er een (verplichte) financiële verantwoording voor deze subsidieregeling? Aannemend dat de meeste projecten < € 10 000 zijn, hoe wordt het jaarlijkse budget van € 175 000 toch gemonitord?
Antwoord:	Beschikkingen verleend op basis van de Subsidieregeling Burgerkracht worden verantwoord conform de Algemene Subsidieverordening. Dit houdt in dat subsidiebeschikkingen tot € 10.000,- bij verlening ook direct worden vastgesteld en verdere verantwoording niet nodig is. Hoewel er geen formele verantwoording vereist is, zijn de Teams Leefomgeving goed op de hoogte van de ingediende aanvragen. Elke aanvraag die betrekking heeft op het gebied van een Team Leefomgeving, wordt eerst aan dit Team voorgelegd ter advisering. Hierdoor hebben de Teams inzicht in de bewonersinitiatieven en kunnen zij zicht houden op de uitvoering ervan. Subsidies boven de € 10.000,- moeten worden verantwoord door middel van een inhoudelijk verslag en een financiële verantwoording. De afgelopen 5 jaren betrof het aandeel verstrekte subsidies boven de € 10.000,- ongeveer 10-15% van het totale aantal verstrekte subsidies. Afsluitend: De subsidieregeling Burgerkracht is uniek doordat inwoners ruimte en vertrouwen krijgen om zelf initiatieven te ontplooien. In de, door uw raad, recent vastgesteld Koersnota Van Wijken Weten 2023 – 2030 is dit nogmaals onderstreept in het uitgangspunt ‘We benutten de krachten in de wijk ten volle’. Dit blijkt ook uit de verantwoordingseisen: inwoners hoeven geen complexe rapportages aan te

	leveren.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***FvD-42***
Pagina:	7
Vraag:	Kennisateliers: Wat is de omvang en indeling van het budget, wie kent de middelen toe en hoe wordt de besteding verantwoord?
Antwoord:	De kosten van de kennisateliers (2 a 3 per jaar) bestaan uit kosten van een trainer/expert en kosten voor een locatie (en eventuele catering). Dit bedraagt ordergrootte 1.500,- euro per bijeenkomst. De middelen worden door het college aan het uitvoerend team van het stadsprogramma Inclusief Arnhem toegekend. De besteding van deze middelen wordt verantwoord via de reguliere P&C cyclus.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***FvD-43***
Pagina:	7
Vraag:	Aanpak arbeidsdiscriminatie: Hoe ziet de operationele aanpak eruit (fasering, KPI's, governance) en op welk formeel besluit/beleidskader is dit gebaseerd?
Antwoord:	De aanpak van arbeidsmarkt (en stage-) discriminatie bevindt zich op dit moment in de verkennende fase. Er vinden gesprekken plaats met mogelijke partners - waaronder bedrijven - in de stad & regio om zo te komen tot een gedeelde ambitie/doelstellingen en een passende aanpak. Het plan is daarmee nog in ontwikkeling: fasering, KPI's en governance worden in samenspraak met deze partners in een latere fase uitgewerkt. De aanpak - waarmee we ook uitvoering geven aan motie 24M109g - is gebaseerd op bestaand gemeentelijk beleid op het gebied van inclusie, zoals verankerd in het Stadsprogramma Inclusief Arnhem.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***FvD-44***
Pagina:	7
Vraag:	Integrale aanpak moslimdiscriminatie: Waar verwijst het begrip 'integraal' precies naar (betrokken diensten, ketenpartners, beleidsterreinen)?
Antwoord:	In het Nationaal Onderzoek Moslimdiscriminatie (2025) wordt geconcludeerd dat moslimdiscriminatie in Nederland een wijdverbreid fenomeen is dat zich afspeelt in diverse domeinen en in verschillende vormen. En voegt eraan toe dat het vooral een patroon vormt en daarmee *structureel* van aard is.[1] Structurele vormen van moslimdiscriminatie hebben betrekking op de toegang tot onderwijs, de arbeidsmarkt en de woningmarkt, de zorg, de financiële sector en de overheid evenals beleid of wetgeving die indirect gericht is op moslims, en/of hen onevenredig meer treft, en/of hun vrijheid van godsdienst onrechtmatig beperkt. Daarnaast manifesteert moslimdiscriminatie zich ook in de media en in het politieke discours. In de aangenomen Motie 24M142 is ook door uw raad gevraagd om een

	multidisciplinaire aanpak die verschillende maatschappelijke en gemeentelijke actoren samenbrengt.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***FvD-45***
Pagina:	7
Vraag:	Duurzame opvang vluchtelingen: Wat wordt concreet verstaan onder ‘duurzaam’ (looptijd, type voorzieningen, financiering)?
Antwoord:	Onder duurzaam wordt verstaan dat de opvang een looptijd en financiering heeft voor de periode van 30 jaar. Door deze duurzame vluchtelingenopvang weten we als stad waar we aan toe zijn. Ook zijn vaste opvangplekken efficiënter en goedkoper dan steeds weer nieuwe tijdelijke plekken regelen. Vluchtelingen hoeven bovendien minder vaak te verhuizen waardoor ze eerder kunnen beginnen met het opbouwen van hun leven in Arnhem.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***FvD-46***
Pagina:	7
Vraag:	Wettelijke taak: Op welk specifiek wetsartikel/AMvB wordt hier gedoeld?
Antwoord:	De Wet inburgering 2021.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***FvD-47***
Pagina:	7
Vraag:	Inburgering: Betreffen ‘inburgeraars mee laten doen’ en ‘uitvoering van inburgering’ dezelfde activiteit of verschillende onderdelen van de Wet inburgering 2021?
Antwoord:	Dezelfde activiteit: uitvoering van de Wet inburgering 2021.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***FvD-48***
Pagina:	8
Vraag:	Doorontwikkeling digitale dienstverlening: Welke concrete werkzaamheden vallen hieronder, wat zijn de geraamde kosten per jaar en tot hoeveel FTE■reductie leidt dit (met ingangsjaar)?
Antwoord:	De geraamde kosten zijn inzichtelijk gemaakt op pagina 11 van de Perspectiefnota en bedragen € 340.000 per jaar. Concreet gaat het om werkzaamheden zoals het inrichten van bedrijfssystemen die nodig zijn om verbeterde digitale diensten te kunnen lanceren (voor alle gemeentelijke producten). Daarnaast is capaciteit nodig voor het bouwen van monitoring (dashboards) die nodig zijn voor sturing en uitvoering van de dienstverlening. Ook wordt ingezet op het digitaliseren van akten en licenties, zodat deze beter toegankelijk en efficiënter te verwerken zijn. De nadere uitwerking is terug te vinden op pagina 20 van de Perspectiefnota. De voorgestelde doorontwikkeling is niet bedoeld voor personeelsreductie, maar

	gericht op het verder digitaliseren van diensten, het verbeteren van procesbeheersing, het versterken van sturingsmogelijkheden en het voldoen aan wettelijke verplichtingen, zoals de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv).
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***FvD-49***
Pagina:	42
Vraag:	Incidentele budgetten: Uit welke bronnen worden deze incidentele budgetten gefinancierd (reserves, specifieke uitkeringen, etc.)?
Antwoord:	De raad heeft voor een vastgestelde periode in begrotingen incidentele middelen beschikbaar gesteld voor vluchtelingen. Er is €500.000 per jaar beschikbaar gesteld van 2023 tot en met 2026, en daarnaast nog €500.000 per jaar van 2024 tot en met 2028. Zie ook D66-20 en CDA-17.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***FvD-50***
Pagina:	42
Vraag:	‘Arnhemse aanpak’ – borging 10 jaar: Op welke prognoseaantallen vluchtelingen is de borgingsperiode van tien jaar gebaseerd?
Antwoord:	De borgingsperiode van 10 jaar is niet gebaseerd op prognoseaantallen vluchtelingen, maar op het jaar (2035) waarin wij verwachten dat onze aanpak is gerealiseerd. In 2035 verwachten we 1700 duurzame opvangplekken te hebben gerealiseerd. Dit hangt tevens samen met de realisering van het nieuwe stadsdeel Rijnpark, waarin een deel van deze duurzame opvangplekken is voorzien.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***FvD-51***
Pagina:	42
Vraag:	Meerkosten ‘fair pay’: De meerkosten zijn als ongedekt benoemd; welke dekkingsmogelijkheden of scenario’s liggen op tafel?
Antwoord:	Het is als knelpunt benoemd omdat er geen dekkingsmogelijkheden zijn binnen de cultuurbegroting.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***FvD-52***
Pagina:	42
Vraag:	Huisvestingslasten Cultuurhuis: Zijn deze lasten niet gebudgetteerd of ontbreken er op dit moment middelen? Graag specificeren
Antwoord:	De motie roept op om bij het ontwerp van het Stadstheater rekening te houden met gebruik door lokale makers. Voor de uitvoering van deze motie is voor het Stadstheater naar verwachting een structureel bedrag van € 60.000 per jaar nodig. Deze motie wordt binnenkort met de raadsbrief ‘Vaststelling DO Stadstheater’ afgedaan. U bent per raadsbrief 'Nieuwe repetitiegebouwen Theater Oostpool en Introdans'

	geïnformeerd over de beoogde locaties voor de nieuwe repetitiegebouwen van Oostpool en Introdans. Hun huisvestingslasten zullen naar verwachting stijgen bij de ingebruikname. Dit kan bij een gelijkblijvend subsidieniveau op termijn een knelpunt vormen. De komende maanden werken de gezelschappen dit verder uit in hun businesscases. Dit najaar wordt u hierover nader geïnformeerd.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***FvD-53***
Pagina:	42
Vraag:	Ruimtebehoefte: Hoe verhoudt de wens voor meer fysieke ruimte zich tot de eerder gesignaleerde huisvestingsvraag van het Cultuurhuis?
Antwoord:	*Antwoord volgt*
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***FvD-54***
Pagina:	42
Vraag:	Herprioritering cultuurbegroting: Hoe wordt de huidige cultuurbegroting herprioriteerd om ‘meer ruimte en meer publiek’ mogelijk te maken?
Antwoord:	*Antwoord volgt*
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***FvD-55***
Pagina:	43
Vraag:	Participatieprojecten met sociale partners: Welke concrete projecten lopen er, met welke partners, en hoeveel budget/FTE is per project gemoeid?
Antwoord:	Dit zijn projecten die door Rijksgezelschappen zoals Introdans worden uitgevoerd, bijvoorbeeld met ouderen. Wij hebben geen zicht op de exacte omvang van deze projecten
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***FvD-56***
Pagina:	
Vraag:	Parkeerhubs: Binnen welk bestaand ruimtelijk of mobiliteitsplan valt de inrichting van parkeerhubs en is hiervoor al krediet gereserveerd?
Antwoord:	De parkeerhubs vallen binnen het Duurzaam Mobiliteitsplan. De financien hiervoor zijn opgenomen op pagina 70 en 71.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***FvD-57***
Pagina:	43
Vraag:	Capaciteit Diversiteit & Inclusie: Over welke capaciteit wordt gesproken (FTE, budget, expertise) en hoe wordt deze structureel ingebed?
Antwoord:	Het betreft 2 functies die nu nog een incidentele financiering kennen en die op dit moment geheel richt zijn op interne doelstellingen/de gemeentelijke organisatie: D&I Officer Medior adviseur Inclusie

	• FTE: resp. 0,8 fte en1 fte • Budget: resp. € 120.000 en € 110.000 per jaar (alle bedragen betreffen het eind van de salarisschaal) • Expertise: D&I breed; alle gronden in artikel 1 van de Grondwet Onder andere door de vorderingen binnen de gemeentelijk organisatie zal de inzet van beide functies niet meer exclusief de gemeentelijke organisatie betreffen, maar deels ook gericht zijn op het realiseren van externe doelstellingen/ de focuspunten voor de stad. En draagt daarmee dan tegelijkertijd bij aan het oplossen van een tekort aan capaciteit gericht op het realiseren van de externe doelstellingen. Structurele inbedding vindt plaats binnen het cluster Strategie, Beleid en Regie binnen de afdeling Bestaanszekerheid, Sport, Gezondheid en Inclusie.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

Arnhem Centraal

Fractie:	***Arnhem Centraal-1 (mondeling gesteld op 14/05)***
Pagina:	
Vraag:	Wordt er met de arnhem electricity week ook aandacht besteed aan studenten, ikv terugloop technische opleidingen in arnhem? Is er specifiek communicatie naar Rijn Ijssel en Han?
Antwoord:	Ja, op verschillende manieren worden studenten betrokken. De HAN organiseert zelf mee. Er is communicatie geweest op de HAN en ROC Rijn IJssel door middel van posters in de schoolgebouwen en het intranet. Tijdens de AEW worden diverse talenttours georganiseerd door Arnhem studiestad in samenwerking met City Marketing Arnhem. Studenten van de HAN en Rijn IJssel die een opleiding volgen in één van de technische / energie gerealiseerde opleidingen worden uitgenodigd voor een exclusieve tour langs Arnhemse Energie bedrijven. Arnhem studiestad en City Marketing Arnhem organiseren hier een verbinding tussen de student en de bedrijven in Arnhem met als doel bekendheid voor stage, een afstudeeropdracht of een baan in de nabije toekomst.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

Fractie:	***Arnhem Centraal-2 (mondeling gesteld op 14/05)***
Pagina:	
Vraag:	• Welk percentage van thuiszittende ouderen wordt nu bereikt door valpreventie aanpak? • Betaalbaarheid sporten- zijn er ouderen die om financiële redenen niet mee doen aan sportaanbod?
Antwoord:	Op dit moment hebben wij geen percentages mbt alle (thuiszittende) ouderen in Arnhem. De strategie van Vitaal nu, Vitaal later is gericht op preventie (50-76 jarigen die nog vitaal zijn) en we zetten daarom actief in op het structureel in beweging krijgen en houden van de diverse doelgroepen door in te zetten op de kwaliteit van het sport- en beweegaanbod en scholing.

	Met betrekking tot de meer kwetsbare ouderen (hoog valrisico i.v.m. gebruik medicatie) hebben wij samen met de apothekers een pilot gestart om deze ouderen te bereiken. In 2024 is met deze pilot bij 375 kwetsbare ouderen met hoog valrisico een uitgebreide valanalyse uitgevoerd en hebben zij passende (doorverwijzing naar) ondersteuning gekregen. Daarnaast wordt samengewerkt met de thuiszorgorganisaties, netwerk dementie en diverse professionals die achter de voordeur komen zoals mantelzorgondersteuners, dementiecoaches, wijkcoaches. 80 professionals hebben in november 2024 een scholing ontvangen over hoe je valrisico kan signaleren en kan doorverwijzen. In 2024 zijn daarnaast ook twee extra valpreventie-groepen gestart door fysiotherapeuten, zijn 23 mensen door de fysiotherapeut thuis individueel begeleid, en hebben 89 mensen bij de fysio een uitgebreide valanalyse ontvangen. De uitvoering van de aanpak Vitaal Nu, Vitaal Later ondervindt vertraging doordat het maken van regionale afspraken tussen zorgverzekeraars, zorg- en welzijnsorganisaties en gemeenten in 2024 veel tijd vroeg. Ook het vinden van voldoende gekwalificeerde professionals o.a. binnen de fysiotherapie is een beperkende factor. In 2025 zijn er regionale afspraken gemaakt met de zorgverzekeraar. Wij verwachten daarom in 2025 meer ouderen te kunnen bereiken. **· Betaalbaarheid sporten: zijn er ouderen die om financiële redenen niet mee doen aan sportaanbod?** Wij hebben op dit moment geen signalen gekregen dat dit een drempel is. We hebben in alle wijken laagdrempelig kleinschalig aanbod zoals wandel- en fietsgroepen, aanbod in de parken, Soople groepen bij verenigingen en commerciële aanbieders/ sportscholen. Daarnaast is er de GelrePas voor inwoners met de kleinere portemonnee.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs

***Fractie**:*	***Arnhem Centraal-3 (mondeling gesteld op 14/05)***
Pagina:	
Vraag:	Verhuiscoach: 300 gesprekken gehad en wat zijn redenen waarom mensen niet verhuizen
Antwoord:	De drie meest voorkomende redenen zijn: 1. Er is onvoldoende kennis over het woningaanbod; mensen wachten lang totdat er geschikt aanbod langskomt, omdat ze bang zijn om een verkeerde keuze te maken (laatste keer verhuizen is spannend). 2. Er zijn onvoldoende passende woningen voor de woonwensen, omdat veel mensen in de eigen wijk willen doorstromen. 3. Soms spelen ook financiële overwegingen, zoals (opzien tegen) hoge

	verhuiskosten, een hogere huur en kosten/moeite om de woning (schoon en leeg) op te leveren.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***Arnhem Centraal-4***
Pagina:	
Vraag:	Zorgverleners in de stad kennen elkaar vaak niet. Er zijn nu 2 pilots met netwerken gaande. Dat vraagt vergadertijd. Heeft het college ook gedacht aan een pilot met een gemeentelijke zorgregisseur – bijv per wijk - die iedereen kent en verbindt?
Antwoord:	Vanuit de wijknetwerken gaan we werken met de inzet van sociale verbinders. Zij hebben onder andere als taak om concrete verbindingen en samenwerkingsafspraken te maken tussen diverse organisaties in de pilotgebieden. Dit gaat zowel om de operationele verbindingen tussen de deelnemers aan de wijknetwerken (keten welzijn-sociale wijkteams-zorg), als om de verbinding en samenwerking met de kring van samenwerkingspartners eromheen (scholen, ontmoetingsplekken, welzijnsaanbod, huisartsen, etc).
Portefeuillehouder	Bob Roelofs/Eva van Esch

***Fractie**:*	***Arnhem Centraal-5***
Pagina:	
Vraag:	We willen in elke wijk ontmoeten mogelijk maken, ook in het kader van preventieve netwerken. In welke wijken lukt dit (nog) niet en waardoor? Welke acties gaan volgen?
Antwoord:	Wijken verschillen van samenstelling. We zien in de praktijk dat een hoog zelf-organiserend vermogen in een wijk, vergemakkelijkt door bijvoorbeeld opleiding, inkomensniveau en beschikbaarheid van vrije tijd van bewoners samengaat met meer initiatieven, ook op het gebied van ontmoeten. De beschikbaarheid van aantrekkelijke locaties is groter in Arnhem Noord dan in Arnhem-Zuid en ook dit heeft effect op de mate van ontmoeten (Noordwest versus Schuytgraaf). Er wordt gewerkt aan een subsidieregeling voor ontmoetingsplekken die ingaat per 1 januari 2026. In deze regeling wordt rekening gehouden met de verdeling over de stad.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***Arnhem Centraal-6***
Pagina:	
Vraag:	We vinden het belangrijk dat mensen sporten maar de kosten daarvan zijn voor velen een belemmering. Met een Gelrepastegoed kan je dit niet of onvoldoende bekostigen, waardoor in de praktijk blijkt dat mensen afhaken. Is in beeld in welke mate dit voor komt? Zijn er budgetten mogelijk, bijv overschot Sportbedrijf, om echt betaalbaar sporten mogelijk te maken? Bijv voor E 15 per maand?
Antwoord:	De (niet commerciële) sport in Arnhem is door middel van door de gemeenteraad vastgestelde tarieven op een ‘betaalbaar’ basisniveau’. Aanvullend daarop kunnen inwoners indien nodig gebruik maken van de Gelrepas. Binnen de Gelrepas is een basistegoed beschikbaar voor inwoners. Dit tegoed is vrij besteedbaar voor sportieve, culturele, recreatieve en educatieve bestedingen. Daarbovenop verstrekt

	de Gelrepas een aanvullend tegoed voor sportkleding en attributen voor kinderen. We hebben niet in beeld hoe vaak het voorkomt dat dit basistegoed te weinig is om te kunnen sporten. In theorie is het mogelijk om een stedelijke sportkaart in het leven te roepen. Op het moment is er de Sportkaart (www.sportkaart.nl). Deze kost €55,- per maand. Indien we dit als gemeente willen subsidiëren dan kost dat grofweg €40,- per maand per inwoner.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs, Marjan van Munster

***Fractie**:*	***Arnhem Centraal-7***
Pagina:	
Vraag:	Het Gelrepas tegoed is voor volwassenen E 200, echter voor 67+ maar E 125. Wat is de logica hier achter?
Antwoord:	Bij het bepalen van de verschillende doelgroepen en bijbehorende tegoeden hebben we gekeken naar drie onderdelen: gebruik van de pas, benodigde financiële middelen voor participatie per doelgroep en de gemiddelde financiële situatie per doelgroep. Uit onze cijfers blijkt dat pashouders met AOW minder gebruik maken van de Gelrepas. Het NIBUD (Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting) heeft meerdere keren voor gemeente Arnhem een Minima Effect Rapportage uitgevoerd. Daarbij is gekeken naar de gemiddelde financiële situatie van verschillende doelgroepen en de gemiddelde kosten voor participatie per doelgroep. Uit dit onderzoek komt naar voren dat mensen met AOW minder kosten maken voor participatie en gemiddeld meer financiële ruimte hebben dan volwassenen tot AOW leeftijd. Dus op basis van de landelijke gegevens van het NIBUD en de cijfers over gebruik van de pas zijn de tegoeden voor de verschillende doelgroepen vastgesteld.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***Arnhem Centraal-8***
Pagina:	
Vraag:	Van de 343 gesprekken zijn er 47 (inmiddels +60) verhuizingen tot stand gekomen. Voor de overige +-300 gesprekken; wat zijn de belangrijkste redenen waarom mensen na een gesprek met de verhuiscoach toch besluiten niet te verhuizen?
Antwoord:	De drie meest voorkomende redenen zijn: 1. Er is onvoldoende kennis over het woningaanbod; mensen wachten lang totdat er geschikt aanbod langskomt, omdat ze bang zijn om een verkeerde keuze te maken (laatste keer verhuizen is spannend). 2. Er zijn onvoldoende passende woningen voor de woonwensen, omdat veel mensen in de eigen wijk willen doorstromen. 3. Soms spelen ook financiële overwegingen, zoals (opzien tegen) hoge verhuiskosten, een hogere huur en kosten/moeite om de woning (schoon en leeg) op te leveren.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***Arnhem Centraal-9***

Pagina:	
Vraag:	Welke concrete activiteiten of samenwerkingen zijn er tijdens de Electricity Week gericht op het enthousiasmeren van jongeren (middelbare scholieren, mbo/hbo) voor techniek en de energietransitie?
Antwoord:	Studenten worden uitgenodigd voor verschillende activiteiten in het programma. Er zijn binnen het programma diverse onderdelen die jongeren kunnen enthousiasmeren voor techniek en de energietransitie. Zo is er op het Centraal Station een formule E race simulator, formule E demo met topcoureur Nyck de Vries en 's avonds een café electrique met dit thema. Ook is er voor studenten en youg professionals specifiek een collegetour georganiseerd. Ook is er een talenttour waarbij bedrijfsbezoeken worden afgelegd (zie ook het antwoord op AC-1). Daarnaast kunnen veel van de andere onderdelen ook interessant zijn voor jongeren. Aan het programma is publiciteit gegeven via de HAN / SEECE en ROC Rijn IJssel met onder meer posters in de schoolgebouwen en intranetberichten. Tenslotte is de onthulling van de waterstofauto van het HAN Hydromotive studententeam onderdeel van het programma.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***Arnhem Centraal-10***
Pagina:	
Vraag:	Electricity Week Worden Arnhemse studenten, naast het actieve studententeam, actief en specifiek benaderd of betrokken bij het proces, bijvoorbeeld via scholen of jongerenorganisaties?
Antwoord:	Studenten worden uitgenodigd voor activiteiten in de Electricity Week (zie vraag AC-9). Verder kunnen studenten hun eigen activiteiten organiseren tijdens de week. De studenten zijn daarnaast niet betrokken in de organisatie van de week.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***Arnhem Centraal-11***
Pagina:	
Vraag:	1. Wat zijn de huidige gebruikscijfers van de gratis bibliotheekpas tot 24 jaar? 2. Wat zouden de financiële en maatschappelijke gevolgen zijn van het verlagen van de leeftijdsgrens van 24 naar 21 jaar?
Antwoord:	1. In 2024 telde Rozet 7.580 lidmaatschappen onder jongeren tussen 18 en 24 jaar. Dit ten opzichte van 4.243 in 2023 en 1.119 in 2022. Het aantal actieve leden was in 2024 1516. 2. Naast de groei in lidmaatschappen, ziet Rozet een stijging in deelname van jongeren aan activiteiten binnen Rozet. De maatregel werkt drempelverlagend en nodigt jongeren uit om naar Rozet te komen, deel te nemen aan activiteiten, hier te studeren en boeken te lenen en lezen. Dit alles draagt bij aan taalrijk opgroeien van deze jongeren, ter voorkoming van laaggeletterdheid. De maatregel draagt verder bij aan Rozet als ontmoetingsplaats en heeft een sterk sociaal effect. Dat effect en de effecten van meer lezen en taalrijk opgroeien nemen af door de leeftijd van de gratis bibliotheekpas te verlagen.

	Wat de financiële gevolgen zijn kunnen we niet met zekerheid zeggen, omdat we geen zicht hebben op de leeftijden van de actieve leden. Dit zouden we moeten opvragen bij Rozet om te kunnen berekenen wat de verwachte kosten dan zijn.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***Arnhem Centraal-12***
Pagina:	
Vraag:	1. Wanneer wordt de evaluatie van het Plan van Aanpak Graffiti verwacht? 2. Is het beschikbare budget voor graffiti aanpak ook toereikend voor de komende jaren, gezien de structurele aard van het probleem?
Antwoord:	De evaluatie is eind 2025 gepland. Uit deze evaluatie zal ook moeten blijken of het budget toereikend is.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs/Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***Arnhem Centraal-13***
Pagina:	
Vraag:	De oversteekplaats vanaf het Centraal station ter hoogte van Haarhuis is erg gevaarlijk. Wordt hier iets aan gedaan en zo ja, wat?
Antwoord:	In het kader van de aanpak van het Willemsplein kijken we naar deze oversteek. In de plannen is opgenomen we deze oversteek eruit halen en de andere twee oversteken (CS - Binnenstad en Haarhuis - Binnenstad) verbeteren, waardoor er sneller, vaker en veiliger op deze twee oversteekplaatsen overgestoken kan worden.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***Arnhem Centraal-14 (mondeling gesteld op 14/05)***
Pagina:	
Vraag:	Hoe staat het in Arnhem met de waterkwaliteit en wat is het resultaat van onze inspanningen op dit punt?
Antwoord:	De waterkwaliteit in Arnhem valt onder de verantwoordelijkheid van de 2 waterschappen, het waterschap Rijn en IJssel voor Arnhem-Noord en het waterschap Rivierenland voor Arnhem-Zuid. In de vraag wordt om 'onze' inspanningen gevraagd. Inspanningen zijn er dus hoofdzakelijk vanuit de waterschappen. Om te monitoren of het water in Arnhem voldoet aan de gestelde (minimale) eisen meten de waterschappen de waterkwaliteit op chemisch en/of biologisch stoffen. Over het algemeen is de waterkwaliteit in Arnhem redelijk tot goed. Informatie over metingen over waterkwaliteit hebben we u eerder doen toekomen via de beantwoording van twee sets artikel-44 vragen, die antwoorden zijn hier en hier te vinden
Portefeuillehouder	Eva van Esch

***Fractie**:*	***Arnhem Centraal-15 (mondeling gesteld op 14/05)***

Pagina:	
Vraag:	Hoe gaat het college invulling geven aan de ambitie om tot meer en betere honden uitlaatplaatsen te komen?
Antwoord:	We gaan onderzoeken wat de behoeftes van hondeneigenaren en omwonenden zijn m.b.t. hondenloslooplekken. Op basis daarvan maken we een plan van aanpak voor uitbreiding danwel aanpassing van hondenloslooplaatsen. We zullen de raad informeren over de bevindingen en hoe we daarmee verder gaan. Dit betreft een actie uit de Uitvoeringsagenda Dierenwelzijn. Gedacht wordt aan het opstellen van een kansenkaart (geschikte locaties) en richtlijnen (minimumeisen) en deze voor het einde van dit jaar aan de raad voor te leggen, vervolgens niet meteen tot complete uitrol voor realisatie daarvan in hele stad over te gaan maar op basis van signalen plek(ken) waar hoogste nood is aan te pakken (als pilot) vanuit bestaande middelen en vandaar uit steeds stapsgewijs verder te gaan.
Portefeuillehouder	Eva van Esch

Fractie:	***Arnhem Centraal-16 (mondeling gesteld op 14/05)***
Pagina:	
Vraag:	Wanneer vindt evaluatie van het graffity-beleid plaats?
Antwoord:	Dit is gepland voor eind 2025.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs

Fractie:	***Arnhem Centraal-17***
Pagina:	
Vraag:	Verhuiscoach: Hoe verhoudt de Arnhemse aanpak zich tot die van andere gemeenten en hoe kunnen we leren van succesvolle voorbeelden?
Antwoord:	Het traject van de verhuiscoach is in verschillende regio's opgezet in samenwerking met de provincie Gelderland. De provincie Gelderland heeft overal ongeveer dezelfde aanpak toegepast. Accenten per gemeenten bestaan uit bijvoorbeeld het woningaanbod of het aantal beschikbare woningen voor de doorstroomtrein.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

BurgerBelang Arnhem

Fractie:	***BurgerBelang Arnhem-1 (mondeling gesteld op 14/05)***
Pagina:	
Vraag:	Hoeveel ruimte/capaciteit is er nog in Schuytgraaf qua uitbreiding aantal wooneenheden? Ook in verhouding tot de rest van de stad?
Antwoord:	Het ruimtelijk raamwerk gaat voor veld 1 en 1a (zonder veld 1d) uit van 288 wooneenheden (waarvan 8 woonwagens en 73 sociale huurwoningen). In veld 26/27 is in het bestemmingsplan een maximum aantal woningen van 205 vastgelegd. Dit programma is in de 14e herziening van het exploitatieplan opgenomen. Het programma ligt dus vast in het ruimtelijk raamwerk, het

	onherroepelijke bestemmingsplan en het exploitatieplan. Op velden 6-11 komen nog 270 woningen. De velden 1, 1a, 6-11, 26 en 27 zijn de laatste velden van Schuytgraaf. Er komen in Schuytgraaf in totaal dus nog 288+205+270 = 763 wooneenheden bij. Voor meer informatie over de gehele planvoorraad zie de jaarlijkse woningmarktmonitor. De raad ontvangt op korte termijn een nieuwe monitor
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

CDA

Fractie:	***CDA-1 (mondeling gesteld op 14-05)***
Pagina:	
Vraag:	Is er vanuit algemene middelen geld nodig voor het stadsontwikkelfonds?
Antwoord:	Gelet op de grote verstedelijkingsopgaven en de co-financieringsbehoefte bij bijdragen en subsidies van andere overheden is dit niet uit te sluiten.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

Fractie:	***CDA-2 (mondeling gesteld op 14/05)***
Pagina:	
Vraag:	Woonwagenstandplaatsen. Wat voor kosten worden hiervoor gemaakt?
Antwoord:	De gemaakte kosten tot op heden hebben betrekking op het project Pilot Woonwagenlocaties en op het project van de sanering van de grondwal op de Bethanienstraat. Dit zijn kosten die gemaakt voor de haalbaarheidsanalyse, woonwagenstandplaatsbehoefte, communicatie met bewoners, analyse complexiteit van de locaties en de sanering van de grondwal.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

Fractie:	***CDA-3***
Pagina:	
Vraag:	Om de energietransitie in Arnhem te realiseren worden de komende jaren (2025 – 2040) diverse energieprojecten ontwikkeld en gerealiseerd. De meeste investeringen en financieringen zullen worden gedaan door de rijksoverheid, bedrijven, banken en andere vermogensbeheerders. Als we deze financiers naar de Arnhemse projecten willen leiden, moeten we voor cofinanciering zorgen. Daarmee kan dan bijgedragen worden aan de ontwikkelkosten, eventuele onrendabele toppen en kapitaallasten van investeringen die voortkomen uit deze projecten, waarmee we de versnelling van de energietransitie willen borgen. Met name voor de woningbouwopgave is het essentieel dat er collectieve energiesystemen worden ontwikkeld. In maart jl. heeft uw raad hierover de Startnotitie ‘Randvoorwaarden en beslisboom bij rolneming door de gemeente Arnhem in de energietransitie’ ontvangen. *-Is er een inschatting gemaakt hoeveel moet worden begroot in de komende jaren om te voldoen aan de geschetste cofinancieringsvereiste? Zo ja, aan hoeveel moeten we dan denken?*

Antwoord:	Energieprojecten vergen een relatief grote investering aan de voorkant (miljoenen) en verdienen zicht in de regel na circa 30 jaar terug. Financiers vragen voor dergelijke investeringen op verschillende manieren commitment van de gemeente. Dit is in alle gevallen capaciteit van gemeente ambtenaren om mee te initiëren en te ontwikkelen. In deze eerste fases van dergelijke infra-structurele projecten wordt veelal ook financiering gevraagd voor haalbaarheidsonderzoeken en naar voren halen van praktisch logische investeringen die pas in de toekomst renderen. Bijvoorbeeld een warmtepijp vast leggen, omdat de riolering wordt vervangen. Wij schatten dat er in de periode 2025-2040 ongeveer 5 miljoen euro aan cofinanciering per jaar nodig is. Een deel daarvan zal vanaf 2030 terugstromen, omdat dit investeringen zijn die terugbetaald worden door de renderende projecten vanaf 2030. Vanaf 2030 zullen steeds meer cofinanciering vragen betaald kunnen worden vanuit de terugkerende middelen.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***CDA-4***
Pagina:	
Vraag:	*Continuering Arnhemse Aanpak Energie Armoede* De aanpak van energiearmoede is nog niet afgerond en wordt nu steeds met incidentele middelen gefinancierd. Hoewel sommige initiatieven, zoals buurtklusbedrijven, ook samenwerkingen aangaan met andere partijen, is continuering gewenst zolang de problematiek bestaat. Tot en met 2027 is er incidenteel geld beschikbaar, daarna niet meer. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om de huidige inzet te continueren?*
Antwoord:	De inschatting is dat we voor de periode 2026-2029 in ieder geval nog 3 miljoen nodig hebben om alle huishoudens die nu in energiearmoede leven te helpen. Volgens het onderzoek van TNO zijn dat er +/- 10.000.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***CDA-5***
Pagina:	
Vraag:	Om ouderen te helpen bij het vinden van een passende woning, is de afgelopen jaren een verhuiscoach ingezet. Na 2026 is hier geen budget meer voor beschikbaar. - *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om de huidige inzet te continueren?*
Antwoord:	Onze raming is dat hier 50.000 EUR jaarlijks en structureel nodig is om de huidige inzet van de verhuiscoach te continueren. Randvoorwaarde hierbij is dat dit in samenwerking moet gebeuren met de corporaties
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***CDA-6***
Pagina:	
Vraag:	We werken aan voldoende ruimte voor werk en kwalitatief sterke werklocaties. De Visie Werklocaties is daarbij het kader en daarop zijn vanaf 2023 extra middelen ingezet. Er zijn opgaven in Spoorzone Arnhem-Oost en ambities omtrent

	verduurzamen en verdichten (ook regionaal vastgelegd in RPW) op alle werklocaties in de stad. In 2026 kan nog gebruikt worden gemaakt van de bestaande middelen. Vanaf 2027 valt een deel van deze middelen weg en vanaf 2028 vallen ze in zijn geheel weg. Als we onze huidige inzet willen continueren, moeten we daarvoor middelen uittrekken. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om de huidige inzet te continueren?*
Antwoord:	In 2027 is € 100.000 nodig en vanaf 2028 is jaarlijks zo'n 300.000 euro om de huidige inzet te continueren.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***CDA-7***
Pagina:	
Vraag:	In mei wordt het nieuwe Detailhandelsbeleid aangeboden voor bestuurlijke besluitvorming. In dit nieuwe beleid worden keuzes voorgesteld om de (wijk) winkelcentra en de detailhandelsstructuur te versterken, verbreden en vernieuwen. Hiertoe wordt een stimuleringsregeling voorgesteld. De stimuleringsregeling geeft concrete uitvoering aan de motie 'investeer ook in de wijkwinkelcentra' (november 2023) en verdiept het amendement 'Aanpak voor vitale en leefbare wijkwinkelcentra.' Voor de uitvoering hiervan is geen dekking aanwezig. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren het beleid uit te voeren?*
Antwoord:	We schatten in dat er in totaal € 400.000 nodig is voor een periode van vier jaar (vanaf 2026) zodat er een stimuleringsregeling opgesteld kan worden waar voldoende middelen in zitten om vier jaar lang initiatieven te ondersteunen.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***CDA-8***
Pagina:	
Vraag:	Op basis van motie "Belang creatieve sector voor innovatie" (21M263) bij de vaststelling van de Economische Agenda is het programma Creatief X Energie opgezet. Dit is in 2024 gestart. In dit programma is met succes een aantal cross-sectorale projecten gestart. CxE is onderdeel geworden van het landelijke programma PONT (De publieke ontwerppraktijk) van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. We hebben tot en met 2025 budget voor dit programma. Willen we deze samenwerking versterken en met meer partijen uitbouwen, dan zijn vanaf 2026 extra middelen nodig. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om de huidige inzet te continueren?*
Antwoord:	Er is de komende jaren 100.000 op jaarbasis nodig vanaf 2026 voor continuering en uitbouwen van het programma. Deze kosten vormen de ruggengraat van het programma om bestaande betrokken partijen te blijven binden en nieuwe partijen aan te trekken en nieuwe gezamenlijke projecten te ontwikkelen.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***CDA-9***
Pagina:	
Vraag:	De Nieuwe Haven is vanwege haar unieke functie in de stad belangrijk voor de economie van de stad. De haven gaat een steeds nadrukkelijkere rol spelen in de ambities op het gebied van energie-transitie en de ontwikkeling van de (innovatieve) Maritieme Maakindustrie. Deze ontwikkeling is ingezet. Tot en met 2025 is hiervoor budget beschikbaar. Mochten we dit op het huidige niveau willen voortzetten, dan zijn er vanaf 2026 middelen nodig. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om de huidige inzet te continueren?*
Antwoord:	€ 200.000 per jaar vanaf 2026.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***CDA-10***
Pagina:	
Vraag:	Onderdeel van de uitvoeringsagenda Circulariteit 2024-2026 is borging van circulair denken en doen in de diverse afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie. Dit gebeurt door versnelling, aanjagen en het beschikbaar stellen van onderzoeken. Als we de ondersteuning van circulaire initiatieven in de stad voor de verschillende vastgestelde sectoren (zoals textiel, reparatie en circulair) willen voortzetten, zijn hiervoor vanaf 2026 middelen nodig. Hier vallen ook lidmaatschap aan Cirkelstad (circulair bouwen) en Living Lab regio Arnhem onder. De circulaire subsidieregeling tot slot kan ook bijdragen aan de ambities. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om de huidige inzet te continueren?*
Antwoord:	Dit vraagt naar verwachting om een continuering van het huidige budget (€450.000) vanaf 2026. Waarvan de middelen voor 2026 al als claim zijn opgenomen in deze Perspectiefnota. De inzet van middelen verschuift vanaf 2027 van minder inzet in de borging van circulair denken en doen in de gemeentelijke organisatie naar inzet voor het verduurzamen van het groeiend aantal circulaire initiatieven in de stad (denk bijvoorbeeld aan een te ontwikkelen reparatienetwerk, professionaliseren van repaircafé's, living lab waarbij o.a. circulariteit op bedrijventerreinen stimuleren).
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***CDA-11***
Pagina:	
Vraag:	De Arnhem Electricity Week 2024 werd georganiseerd om de internationale zichtbaarheid van het Arnhemse energy cluster te vergroten. Connectr neemt hierin de leiding, met als hoogtepunt de European Power Summit, waarbij de inhoud werd verzorgd door hoogleraren van TU Delft, TU Eindhoven en Universiteit Twente. De Electricity Week is een evenement dat helpt om belangrijke spelers binnen de sector lokaal te binden. Grote energiebedrijven zoals Tennet, Alliander en DNV ondersteunen en financieren het event, maar ze verwachten ook betrokkenheid en financiële steun van de gemeente. Deze beperkte co-financiering vanuit ons, heeft gezorgd voor een veelvoud aan investeringen van andere partijen. Tot en met 2025 is voor deze co-

	financiering budget beschikbaar. Mochten we de Arnhem Electricity Week willen blijven organiseren, dan zijn er vanaf 2026 middelen nodig. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om de huidige inzet te continueren?*
Antwoord:	Op dit moment is onze bijdrage € 50.000 per jaar. Vanaf 2026 willen we deze bijdrage van € 50.000 continueren, waarvoor we geen middelen beschikbaar hebben binnen onze begroting. We verwachten ook een blijvend commitment en financiering vanuit de belangrijke partners uit het energiecluster in de stad.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***CDA-12***
Pagina:	
Vraag:	In de begroting 2023-2026 zijn middelen gereserveerd voor het uitvoeren van de acties uit het uitvoeringsplan VN- verdrag Handicap op de domeinen Vastgoed en Openbare Ruimte. Inmiddels is er een goede start gemaakt met het uitvoeren van de werkzaamheden. Op basis van de opgedane ervaringen voor de looproutes, blijkt de opgave voor de looproutes omvangrijker dan eerder ingeschat. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om uitvoering te kunnen blijven geven van deze ambitie?*
Antwoord:	We verwachten een investeringsbudget van 1,2 miljoen nodig te hebben om de looproutes toegankelijk te maken. De daaruit voortvloeiende kapitaallasten bedragen dan ca.€ 60.000 vanaf 2026.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs, Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***CDA-13***
Pagina:	
Vraag:	De zichtbare aanwezigheid van de rat in het stadsbeeld wordt steeds meer ervaren als een probleem. Een effectieve en diervriendelijke aanpak voor de beheersing hiervan kan bijdragen aan de beheersing van de rattenpopulatie. Mochten we meer in willen zetten op de aanpak en beheersing zijn extra middelen nodig. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om de benodigde inzet te kunnen plegen?*
Antwoord:	Voor 2026 is een minimale incidentele bijdrage van € 50.000 nodig om de pilot die we met bestaande middelen gestart zijn om tot een meer effectieve en diervriendelijke wijkgerichte aanpak te komen door te kunnen zetten. We willen gebiedsanalyses kunnen maken en wijkpartijen (bewoners, corporaties) veel actiever in de aanpak betrekken. Uit deze aanpak zal moeten blijken welke mate van structureel budget er voor de komende jaren nodig zal zijn
Portefeuillehouder	Eva van Esch

***Fractie**:*	***CDA-14***
Pagina:	
Vraag:	Arnhem zet zich in voor de aanpak van laaggeletterdheid, hiertoe ligt binnenkort het 'Uitvoeringsplan Vaardig Arnhem 2025 - 2028' ter besluitvorming voor. Een belangrijk onderdeel is om de gratis bibliotheekpas blijvend beschikbaar te maken voor jongeren tot 24 jaar. Het budget dat eerder beschikbaar is gesteld stopt na

	2025. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om de huidige inzet te continueren?*
Antwoord:	Op basis van het verwachte aantal actieve leden is € 95.000 per jaar nodig in de jaren 2026-2029 om de regeling te continueren.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic/Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***CDA-15***
Pagina:	
Vraag:	Al lange tijd wordt gesproken over de aanleg van een basketbalveld en sport/speelplek in Schuytgraaf. In dit deel van de stad zijn weinig voorzieningen terwijl het aantal inwoners stijgt. De ambitie is om op het sportpark een beweeg en verblijfsvoorziening te creëren voor een (3x3) basketbalveld, een buiten gym en een skatevoorziening. De huidige functie kan grotendeels blijven bestaan (schaats en skeeler). Voor de realisatie is onvoldoende budget aanwezig. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om de realisatie mogelijk te maken?*
Antwoord:	De schatting is dat er €300.000,- nodig is voor deze plannen. Hiervan kan het Sportbedrijf €100.000,- bekostigen, kan er uit het bestaande sportbudget €100.000,- vrijgemaakt worden en is er €100.000,- aanvullend nodig. Het onderhoud en beheer kan bekostigd worden uit beschikbare budgetten.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs

***Fractie**:*	***CDA-16***
Pagina:	
Vraag:	Vorig jaar is budget beschikbaar gesteld voor het aanstellen van een horecastewards. De horecaondernemers zouden na 1 jaar de kosten voor de steward overnemen. Helaas lijkt dat niet te lukken en wordt opnieuw een beroep gedaan op de gemeente om de stewards te blijven financieren. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is het komende jaar om de inzet te continueren?*
Antwoord:	Voor het structureel invullen van de functie van horecastewards is jaarlijks € 125.000 nodig.
Portefeuillehouder	Ahmed Marcouch

***Fractie**:*	***CDA-17***
Pagina:	
Vraag:	We vangen vluchtelingen en ontheemden van waar ook ter wereld ruimhartig op en realiseren duurzame, menswaardige en structurele opvang. We bieden hen, ongeacht hun status, vanaf dag 1 toekomstperspectief. Dit doen we door ze te helpen met wonen, werken, taal, geld, opleidingen, sport en gezondheid. Zo kunnen ze meedoen in onze Arnhemse samenleving en gelijktijdig bouwen aan een stevig en duurzaam fundament. Momenteel werken we aan een voorstel om deze Arnhemse Aanpak te borgen voor de komende tien jaar. In dit voorstel, dat in Q2 2025 aan de raad wordt

	aangeboden, heeft ook motie 24M130 ‘Kansrijke start voor statushouders’ een plek. Onze Arnhemse aanpak wordt op dit moment deels gefinancierd met incidentele budgetten. Indien we dit op termijn willen borgen, zijn daar middelen voor nodig. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om de Arnhemse Aanpak te borgen?*
Antwoord:	Zoals in het raadsvoorstel *'Arnhem, gastvrije stad', het Arnhemse beleidskader voor opvang, meedoen en wonen van mensen die gevlucht zijn 2025-2035* toegelicht, worden de ambities uit het beleidskader gedekt met zowel tijdelijke als structurele middelen. Van het COA ontvangen we jaarlijks middelen op basis van lokale afspraken (€1 mln pj structureel) en het faciliteitenbesluit (€900.000 pj). Daarnaast heeft uw raad voor een vastgestelde periode in begrotingen incidentele middelen beschikbaar gesteld voor vluchtelingen. Er is €500.000 per jaar beschikbaar gesteld van 2023 tot en met 2026, en daarnaast nog €500.000 per jaar van 2024 tot en met 2028. Deze middelen zijn voldoende om de ambities te kunnen opstarten. Om de aanpak te kunnen borgen, zijn deze middelen structureel nodig.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***CDA-18***
Pagina:	
Vraag:	De cultuursector kampt met diverse knelpunten: stijgende huisvestingslasten, stijgende personeelskosten als gevolg van CAO-afspraken, honoraria die achterblijven bij andere sectoren en die noodzaken tot een eerlijke beloning (Fair Practice Code) en het uiteenlopen van gemeentelijke huurindexatie en subsidie-indexatie. Begrotingen van culturele instellingen en praktijken van culturele en creatieve makers staan stevig onder druk. In het ook door Arnhem ondertekende Cultuurconvenant 2025-2028 tussen het Ministerie van OCW, Landsdeel Oost en zes Cultuurregio’s is ‘fair pay’ of een eerlijke beloning als een uitgangspunt bij subsidieverstrekking en opdrachtverlening opgenomen. Om de meerkosten van fair pay te kunnen financieren zijn geen middelen aanwezig. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om dit uitgangspunt waar te maken?*
Antwoord:	We verwachten dat hier een structureel bedrag van € 500.000 voor nodig is.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***CDA-19***
Pagina:	
Vraag:	Er wordt in lijn met de Uitgangspunten Cultuur en de motie ‘Cultuurhuis voor heel Arnhem’ onderzocht waar Theater Oostpool en Introdans vanaf 2029 gehuisvest kunnen worden. Om uitvoering te kunnen geven aan de motie en voor de huisvestinglasten zijn onvoldoende middelen gereserveerd. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om de geplande inzet uit te voeren?*
Antwoord:	De motie roept op om bij het ontwerp van het Stadstheater rekening te houden met gebruik door lokale makers. Deze motie wordt binnenkort met de raadsbrief ‘Vaststelling DO Stadstheater’ afgedaan. Voor de uitvoering van deze motie is voor

	het Stadstheater naar verwachting een structureel bedrag van € 60.000 per jaar nodig. U bent per brief Document Arnhem - Raadsbrief 'Nieuwe repetitiegebouwen Theater Oostpool en Introdans', d.d. 13-05-2025 - iBabs Publieksportaal geïnformeerd over de beoogde locaties voor de nieuwe repetitiegebouwen van Oostpool en Introdans. Hun huisvestingslasten zullen naar verwachting stijgen bij de ingebruikname. Dit kan bij een gelijkblijvend subsidieniveau op termijn een knelpunt vormen. De komende maanden werken de gezelschappen dit verder uit in hun businesscases. Dit najaar wordt u hierover nader geïnformeerd.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***CDA-20***
Pagina:	
Vraag:	In de Uitgangspuntennota Cultuurbeleid 2025-2028 die dit jaar aan u zal worden voorgelegd is opgenomen hoe we Arnhemse makers optimaal willen faciliteren, hoe iedereen moet kunnen genieten van en deelnemen aan een breed, divers en toegankelijk cultuuraanbod, hoe we meer fysieke ruimte nodig hebben voor kunst en cultuur en hoe we dit mogelijk kunnen maken. Uitvoering van deze ambities en actiepunten kan deels binnen de huidige cultuurbegroting door herprioritering. Twee speerpunten kunnen niet worden bekostigd binnen de huidige cultuurbegroting. Allereerst gaat het om nieuwe spelers in het Arnhemse cultuurlandschap die nu worden ondersteund via incidentele Rijksmiddelen. Deze zogenoemde SPUK-middelen zijn per 2026 niet meer beschikbaar. Het gaat hier om initiatieven die een aanbod ontwikkelen voor talentontwikkeling en professionalisering van jonge makers en voor de ontwikkeling van nieuwe genres die met hun activiteiten een nieuw publiek weten te bereiken. Willen we nieuwe spelers binnen het subsidiehuis definitief een plek te geven, dan zijn daarvoor middelen nodig. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om deze inzet te continueren?*
Antwoord:	We verwachten dat hier een structureel bedrag van € 100.000 voor nodig is.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***CDA-21***
Pagina:	
Vraag:	Daarnaast willen we de positie van onze Rijksgezelschappen en het productiehuis podiumkunsten in de stad versterken. Deze instellingen dragen, naast hun landelijke taak, steeds meer bij aan het culturele programma in de stad, zoals het bijdragen aan stadsbrede evenementen en participatieprojecten met sociale partners in de stad. Bovendien spelen zij, samen met o.a. ArtEZ, een belangrijke rol in de doorstroming en ontwikkeling van nieuw podiumkunstentalent. Wij zien vanuit de ambities in de Uitgangspuntennota (structurele samenwerking in de keten van talentontwikkeling) een intensivering van hun rol. Willen we hun rol in de stad uitbreiden en verstevigen dan zijn daar ook middelen voor nodig. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om de*

	huidige inzet te continueren?
Antwoord:	We verwachten dat hier een structureel bedrag van € 300.000 voor nodig is.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***CDA-22***
Pagina:	
Vraag:	Toerisme en recreatie zijn van groot belang voor de gemeente Arnhem in economische zin, maar ook voor de leefomgeving, leefbaarheid en het welbevinden van haar inwoners. In het tweede kwartaal van 2025 zal de Visie toerisme en recreatie ter besluitvorming worden voorgelegd. Om de basis op orde te brengen en straks uitvoering te kunnen geven aan deze nieuwe visie is er naar verwachting capaciteitsuitbreiding en structureel werkbudget nodig voor bijvoorbeeld uitbreiding en beheer van routenetwerken en vitaliteitsonderzoek vakantieparken. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren voor de gewilde capaciteitsuitbreiding en het beoogde structureel werkbudget?*
Antwoord:	Vanaf 2026 jaarlijks € 200.000 voor capaciteit en uitvoeringskosten samen.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***CDA-23***
Pagina:	
Vraag:	De democratie vraagt continu aandacht en onderhoud. De afgelopen jaren hebben we rond verkiezingen getracht de opkomst te bevorderen. Het huidige budget loopt na 2026 af. *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om de huidige inzet te continueren?*
Antwoord:	Het huidige budget voor opkomstbevordering is € 50.000 en vervalt inderdaad na 2026. De afgelopen jaren is gebleken dat dit budget niet toereikend is. Het benodigde budget voor coördinatie en de uitvoering van activiteiten, zoals de laatste jaren is gedaan, wordt geraamd op € 65.000,- per jaar.
Portefeuillehouder	Ahmed Marcouch

***Fractie**:*	***CDA-24***
Pagina:	
Vraag:	In de afgelopen maanden hebben we al gemeenteraad verschillende stukken aangenomen (welzijnsbeleid, ouderenbeleid, etc) om vorm te geven aan de transformatie van het Sociaal Domein. De gemeente vervolgt de denkrichtingen de eerder is beschreven in de Perspectiefnota 2025 en de geamendeerde Begroting-2025. In lijn hiermee hebben we de afgelopen jaren een aantal belangrijke stappen gezet. Tegelijkertijd wordt terecht aangegeven dat nog veel nodig is om die transformatie in het Sociaal Domein verder te brengen. En dat in een complexe mix van ontwikkelingen als personeelstekorten, toename van vraag in de jeugdzorg en overlast van personen met onbegrepen gedrag, vergrijzing, en stijgende kosten in het domein. Met financiële druk tot gevolg. Tenslotte zien we (landelijk) een

	toename van het aantal incidenten met en de overlast van personen met onbegrepen gedrag. Om het hoofd hieraan te bieden, is, zo staat in de perspectiefnota, een fundamentele transformatie van het stelsel noodzakelijk. En om die reden zal in de Begroting een samenhangende investeringsaanpak worden voorgesteld, die we in de komende jaren verder uitwerken en implementeren. Tegelijkertijd zijn naast de ambities ook veel knelpunten beschreven in de Perspectiefnota. Als CDA-fractie willen we graag meer duiding over de financiële consequenties. Op blz. 46 wordt onder het kopje ambities en mogelijk knelpunten in het Sociaal Domein, een groot aantal onderwerpen opgesomd waar financiele knelpunten worden benoemd, maar niet gekwantificeerd. Vraag is of u voor zoveel mogelijk van de genoemde onderwerpen (op blz. 46-52) kan aangeven: *-Wat is de inschatting dat er financieel nodig is de komende (vier) jaren om de (huidige) inzet te continueren voor dit onderwerp/knelpunt?*
Antwoord:	In onderstaande tabel is per onderwerp de inschatting van het benodigde budget gegeven:

Bestaanszekerheid

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Vroegsignalering	0	230.000	230.000	230.000
Armoedeaanpak studenten	80.000	0	0	0
Ondernemers met geldzorgen	30.000	30.000	30.000	30.000
Bijzondere Bijstand	25.000	25.000	25.000	25.000
Participatiewet in balans	360.000	360.000	360.000	360.000
Subsidie City at home	85.000	85.000	85.000	85.000
Kansenmakers	40.000	40.000	40.000	40.000
Ervaringsdeskundigen	100.000	0	0	0
Huisvesting Ecovrede	70.000	70.000	100.000	100.000

Welzijn en inclusie

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Jongerenwerk	1.250.000	1.250.000	1.250.000	1.250.000
Uitvoering ouderenbeleid	250.000	250.000	0	0
Initiatieven sociale cohesie	100.000	350.000	350.000	350.000
Ontmoeten en Verbinden	370.000	370.000	0	0
Arnhems opbouwwerk	400.000	400.000	400.000	400.000
APCG structurele borging schouwen in subsidie	0	60.000	60.000	60.000

Zorg en jeugdhulp

Onderwerp	2026	2027	2028	2029
Wijknetwerken	300.000	0	0	0
Versterken lokale toegang vanuit hervormingsagenda en toekomsttuinen	500.000	500.000	500.000	500.000

	Preventieve bemoeizorg	100.000	100.000	100.000	0
	Borging Wijk GGD	0	300.000	300.000	300.000
	Verbinding sociaal domein - GGZ	100.000	100.000	100.000	0
	Levensloopbegeleiding Vanuit Autisme Bekeken	322.000	300.000	300.000	300.000
	Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen				
	Onderwerp	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	22-uurs opvang	350.000	350.000	350.000	0
	Maatwerk tijdens opvang	100.000	100.000	100.000	0
	Jongerenopvang	300.000	300.000	300.000	0
	Opzetten ontbrekend aanbod snijvlak Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen	200.000	200.000	200.000	0
	Nieuwe vorm trainingshuizen Beschermd Wonen en uitbreiding capaciteit Maatschappelijke Opvang	950.000	950.000	950.000	0
	Beschutte opvang	626.000	626.000	626.000	0
	Opvang EU-burgers	425.000	850.000	850.000	0
	Straatcoaches en outreach GGD	165.000	165.000	165.000	0
	Onderwijs				
	Onderwerp	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	Aanpassen SMI en BSO+	650.000	650.000	570.000	520.000
	Publieke gezondheid				
	Onderwerp	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	Kansrijke Start	0	200.000	200.000	200.000
	Gezondheidspleinen	80.000	180.000	180.000	180.000
	Gezond en actief leven	0	230.000	230.000	230.000
	PrEP	0	100.000	100.000	100.000
	Arnhem-Oost				
	Onderwerp	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	Experiment Immerloo Schuldenvrij	150.000	0	0	0
	Pedagogisch medewerker Rommelkist	125.000	125.000	125.000	0
	Beheer sportaccommodaties Arnhem Oost	0	200.000	200.000	200.000
	Geitenkamp Werkt	300.000	300.000	300.000	300.000
	Financiële Vleugels	200.000	200.000	200.000	200.000
	Aan de Bak Garantie	50.000	50.000	50.000	50.000
	Jongerenwerk op School	80.000	0	0	0
	Buurtconciërges	400.000	400.000	400.000	400.000
	Indexeringen				

	Onderwerp	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
	Aanvullende indexatie GGD - VGGM	270.000	270.000	270.000	270.000
	Indexatie lokaal aanbod VGGM	180.000	180.000	180.000	180.000
	CAO-compensatie Sociale Wijkteams	680.000	860.000	960.000	960.000
	Hoger wordende periodiekmix sociale wijkteams	190.000	200.000	210.000	300.000
	CAO-compensatie Maatschappelijke opvang	350.000	350.000	350.000	350.000
	CAO-compensatie Welzijn	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Portefeuillehouder	Marjan van Munster				

Christen Unie

***Fractie**:*	***CU-1***
Pagina:	
Vraag:	Hoe verhoudt (het voordeel bij) kwijtschelding lokale heffingen zich tot oninbare posten lokale heffing? Dus als posten oninbaar blijken, is in sommige gevallen kwijtschelding dan niet op zijn plek?
Antwoord:	De voorwaarden voor kwijtschelding zijn grotendeels wettelijk bepaald. De weinige beleidsvrijheid die er is vult de gemeente Arnhem in de ruimst mogelijke zin voor de inwoner in. Voordat een post oninbaar wordt verklaard, wordt beoordeeld of de belastingplichtige recht zou kunnen hebben op kwijtschelding. In die gevallen wordt een post oninbaar verklaard als er geen recht op kwijtschelding bestaat.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

D66

***Fractie**:*	***D66-1***
Pagina:	p.38
Vraag:	Wanneer wordt het actieplan bestaande voorraad verwacht? Kan het college een inschatting geven van de kosten die gemoeid zijn met de uitvoering?
Antwoord:	De verwachting is dat eind juni de Aanpak beter benutten bestaande voorraad in de Raad komt. Hierin staan ook de kosten
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***D66-2***
Pagina:	38
Vraag:	Kan het college een overzicht geven van het aantal hulpvragen/verzoeken vanuit inwoners op het gebied van woningsplitsing?
Antwoord:	Hier bestaat momenteel geen monitor voor. Daarom kunnen we dit overzicht niet bieden. Indien inwoners vragen hebben over woningsplitsing, dan kunnen ze contact opnemen met de ODRA.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***D66-3***

Pagina:	29
Vraag:	Op verzoek van de raad is een voorstel gedaan om het stadsontwikkelfonds structureel te vullen bij tegenvallende inkomsten uit grondbedrijf. Welke alternatieven zijn hierbij overwogen?
Antwoord:	Een alternatief dat overwogen is naast het voorliggende voorstel is om te zoeken naar structurele dekking van het fonds, conform het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs. Het is passend dit fonds telkens incidenteel te vullen.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***D66-4***
Pagina:	51
Vraag:	Hoe wordt omgegaan met lopende PrEP-trajecten als de financiering van de gemeente eindigt, is het redelijkerwijs mogelijk om deze te stoppen? Om hoeveel plekken gaat het op basis van deze extra financiering en wat zijn de gevolgen van het stoppen? Wat is de effectiviteit van PrEP in het voorkomen van de verspreiding van HIV en wat is daarmee het verwachte maatschappelijke nadeel van het stoppen van de extra financiering? Hoe wordt verzekerd dat de zorg door huisartsen kan worden doorgezet?
Antwoord:	Met deze extra financiering kan de GGD nu in totaal aan 140 inwoners van Arnhem PrEP-zorg verlenen. Mensen die de GGD in zorg nemen vanuit de gemeentefinanciering zijn ervan op de hoogte dat de zorg mogelijk vervalt na 2026. De GGD doet haar best om mensen naar andere zorgverleners te verwijzen, maar kan niet garanderen dat anderen het over willen nemen. Op dit moment heeft de GGD weinig ruimte in de landelijke PrEP financiering, daarnaast is het zo dat er landelijk bezuinigingen zijn op de zorg bij de GGD, het is nog niet duidelijk welke consequenties dit heeft op de landelijke PrEPzorg. Met die invulling is men momenteel bezig. Daarnaast zal het zo zijn dat mensen altijd meer geld kwijt zullen zijn als zij PrEPzorg elders moeten gaan afnemen (in verband met onder andere laboratoriumkosten). Natuurlijk is er een risico dat zij niet ergens anders terecht kunnen of willen. Indien PrEP correct wordt ingenomen is dit zeer effectief en heeft dit een beschermend effect van ongeveer 99%. In landen waar PrEP als preventiemiddel wordt toegepast, is een aanzienlijke afname van nieuwe hiv-infectie te zien. Uit recente cijfers van Stichting hiv monitoring (2024) blijkt dat één op de vijf mensen met een nieuwe hiv-diagnose die geen PrEP gebruikten, aangaf hier wel behoefte aan te hebben, maar geen toegang tot PrEP-zorg hadden of op een wachtlijst stonden. In onze regio zien we momenteel een verhoging van hiv-infecties. PrEP speelt een cruciale rol in het verder verlagen van het aantal nieuwe hiv-infecties. PrEP maakt het mogelijk om hiv-infecties te voorkomen, waardoor mensen niet levenslang antiretrovirale medicatie hoeven te gebruiken. Daarnaast kan dit de druk op gezondheidszorg verlagen en aanzienlijk bijdragen aan het besparen van zorgkosten voor de samenleving.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***D66-5***
Pagina:	52
Vraag:	Hoeveel extra geld is nodig om de originele pilot Immerloo schuldenvrij volledig uit te voeren? Kan hierbij gespecificeerd worden hoeveel geld er nodig is voor het uitvoeren van deze pilot en hoeveel voor het kwijtschelden van de schulden?
Antwoord:	Het is op dit moment niet mogelijk om een exact bedrag te noemen voor de volledige uitvoering van het experiment Immerloo Schuldenvrij. De aanpak vraagt intensieve begeleiding, zorgvuldig maatwerk en langdurige inzet, zowel richting bewoners als richting schuldeisers. Wat begon als een schuldenaanpak, is in de praktijk vooral een aanpak van leefstress gebleken. Vertrouwen is hierin de sleutel. Coaches zijn er, met volharding en echte nabijheid, in geslaagd om contact te leggen met mensen die buiten het bereik van reguliere hulpverlening vallen. Pas daarna is er ruimte ontstaan om orde te scheppen in een vaak chaotisch schuldenlandschap met tientallen schuldeisers, ondoorzichtige brieven en stapels aanmaningen. Bovendien is veel tijd en energie gestoken in het opbouwen van werkbare afspraken met schuldeisers, een zorgvuldig en stapsgewijs proces dat essentieel is gebleken voor het slagen van de aanpak. Het eerste jaar laat zien dat de uitvoeringskosten hoger uitvallen dan aanvankelijk geraamd. Dat is niet verrassend, gezien de complexiteit van de situatie waarin veel bewoners verkeren, de intensieve ondersteuning die nodig is om daadwerkelijk verschil te maken, en de grote hoeveelheid schuldeisers waarmee afspraken moeten worden gemaakt. Tegelijkertijd is duidelijk dat deze investering rendeert. Er is veel geleerd, er zijn sterke samenwerkingen ontstaan met schuldeisers en het vertrouwen onder bewoners groeit. Hierdoor kan een opschaling naar ten minste 40 huishoudens aanzienlijk effectiever en efficiënter verlopen dan bij de start. De aanpak is stevig ontwikkeld en deelnemers blijken vaak ook anderen in de wijk te motiveren om mee te doen. Wat nu al vaststaat: aanvullende middelen zijn nodig om het experiment volledig te realiseren en de ingezette beweging voort te zetten. Met de opgebouwde kennis, ervaring en netwerken ligt er een sterke basis om deze aanpak te bestendigen en duurzaam te borgen. Het is van belang dat de geleerde lessen niet alleen worden benut, maar ook structureel worden verankerd. Volgende maand wordt de jaarlijkse voortgangsrapportage aan de raad aangeboden. Daarin vindt u meer informatie over de algemene voortgang van het experiment. Zie ook antwoord op vraag Volt-3.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***D66-6***
Pagina:	52
Vraag:	Om hoeveel gezinnen gaat het als je de aanpak Immerloo schuldenvrij over de hele

	stad zou uitrollen?
Antwoord:	De doelgroep van het experiment Immerloo schuldenvrij zijn inwoners die te maken hebben met problematische schulden en die we met de huidige Schuldhulpverlening niet bereiken. Deze inwoners blijken tevens met problemen op andere leefgebieden te worstelen, er is dus sprake van multi-problematiek. Volgens landelijke cijfers zouden in Arnhem 10.000 huishoudens problematische schulden hebben. Hiervan zitten circa 1500 huishoudens in een schuldhulpverleningstraject of hebben zich hiervoor aangemeld. Het percentage inwoners dat naast problematische schulden problemen heeft op andere leefgebieden is onbekend.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***D66-7***
Pagina:	52
Vraag:	We zien dat Arnhem nieuw personeel zoekt voor extra inzet op schuldhulpverlening, hoe ontwikkelt zich de vraag naar schuldhulpverlening en wat zijn de verwachting hiervan voor de toekomst?
Antwoord:	**Aanmeldingen en voortgang schuldhulpverlening** In de eerste weken van 2025 ontvingen wij gemiddeld 60 aanmeldingen per week. In de afgelopen weken is dit aantal gedaald naar gemiddeld 35 aanmeldingen per week. Ondanks deze afname ligt het huidige niveau nog steeds aanzienlijk hoger dan vóór 1 januari 2025, toen er gemiddeld 50 aanmeldingen per maand werden geregistreerd. Meer dan de helft van de aanmeldingen betreft inwoners die zichzelf rechtstreeks hebben aangemeld. Aangezien deze mogelijkheid voor 2025 nog niet bestond, kunnen wij concluderen dat de invoering van een laagdrempelige en directe aanmeldroute een positief effect heeft gehad. Daarnaast blijven ook de Wijkteams, Opr€cht, bewindvoerders en collega's binnen het Cluster Werk en Inkomen actief inwoners doorverwijzen. Sinds 1 januari kunnen ook andere ketenpartners rechtstreeks aanmelden, zoals via Goed Geregeld Arnhem of ambulant begeleiders. Een deel van de lopende trajecten is inmiddels beëindigd, bijvoorbeeld omdat de betreffende inwoner zelfstandig verder kon of is doorverwezen naar een andere instantie die beter aansluit bij de hulpvraag — zoals in het geval van zelfstandigen naar het loket Geldzaken voor ondernemers. In enkele gevallen is het, ondanks herhaalde pogingen, niet gelukt om na aanmelding in contact te komen met de inwoner, of blijkt er uiteindelijk geen behoefte aan ondersteuning te zijn. Deze situaties blijven wij in de komende periode actief monitoren. **Vroegsignalering** In het kader van de Vroegsignalering zijn in de eerste vier maanden van 2025 ruim 4.000 signalen van betalingsachterstanden ontvangen. Dit aantal is vergelijkbaar met dezelfde periode in 2024. Alle betrokken inwoners hebben een brief ontvangen met daarin een aanbod tot ondersteuning. Daarnaast zijn er 619 huisbezoeken afgelegd en is er in meer dan 1.100 gevallen telefonisch contact opgenomen met inwoners.

	Richting de toekomst De aanmeldingen worden actief gemonitord. We blijven inzetten op zoveel mogelijk zichtbaarheid en kenbaarheid bij de inwoners. Ook wordt er gekeken of het aantal personeel voldoende is voor het aantal aanmeldingen. De verwachting is dat de aanmeldingen stabiliseren op het huidige hogere niveau.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***D66-8***
Pagina:	
Vraag:	Hoe staat het met de ambities in het preventieakkoord, zoals het verkennen van het IJslands preventiemodel, de koppeling van roken en schuldhulpverlening, en de integrale aanpak depressie onder jongeren?
Antwoord:	In het lokaal preventieakkoord is opgenomen dat we een verkenning gaan doen naar het **IJslandse preventiemodel**. Daarbij hebben we gekeken in hoeverre de uitgangspunten van het IJslandse model aansluiten bij onze lokale context en werkwijze. Op basis daarvan hebben we geconstateerd dat diverse elementen van het model – zoals de inzet op een integrale aanpak, samenwerking met scholen, en het creëren van een gezonde leefomgeving voor jongeren – al zijn ingebed in onze bestaande aanpak. Daarom zien we op dit moment geen noodzaak voor een volledige implementatie, aangezien onze huidige werkwijze grotendeels aansluit bij de principes van het IJslandse model. In het lokaal preventieakkoord staat ook dat we stoppen met roken integraal benaderen door onder andere de **koppeling met schuldhulpverlening**. Dat doen we door binnen de schuldhulpverlening met een integrale blik naar de situatie van de inwoner te kijken. Er wordt stilgestaan bij verschillende leefgebieden, waaronder gezondheid en eventuele verslavingsproblematiek. Ook roken valt hieronder. Rookgedrag kan zichtbaar worden via het uitgavenpatroon; wanneer dit wordt gesignaleerd, bespreken we wat de invloed is op de financiële situatie en of de inwoner gemotiveerd is om te stoppen met roken. Indien nodig zorgen we voor een warme overdracht naar passende ondersteuning, zoals het wijkteam. Er gebeurt veel op het gebied van mentale gezondheid en suïcidepreventie in de stad. In 2024 zijn we gestart met het verkennen van het meer integraal maken van de aanpak. Wat is er, voor wie en door wie, met welk doel, hoe zorgen we voor meer focus, samenhang en afstemming etc. Daarbij kijken we vooral naar de doelgroep jongeren. Najaar 2024 is een eerste gesprek gevoerd met diverse onderwijspartners, dat heeft geleid tot mooie uitkomsten en een gedeeld gevoel van urgentie en actiebereidheid. Met de overdracht van het programma Perspectief voor Jeugd aan de lijn en het onderbrengen van onderdelen in het nieuwe programma Transformatie Sociaal Domein is gekozen voor een tussenstap. Een stap waarin we de aanpak focussen op en in lijn brengen met het nieuwe programma Transformatie Sociaal Domein en andere ontwikkelingen. Dit krijgt uiteindelijk een plek in de begroting. Rond de zomer geven we u een update van de inzet op suïcidepreventie en we informeren u dan ook over de integrale aanpak voor mentale gezondheid en de planning daarvan.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***D66-9***
Pagina:	
Vraag:	Hoe staat het met de verkenning voor het reguleren van de voedselomgeving, die beloofd was voor deze perspectiefnota? Hoe veel kost het om dit uit te voeren?
Antwoord:	In de beantwoording van de artikel 44 vragen, staat dat we in de PPN 2026 aangeven wat nodig is voor een verkenning van de uitvoerbaarheid en juridische mogelijkheden voor het reguleren van de voedselomgeving. Deze verkenning wordt regionaal opgepakt, omdat het reguleren van de voedselomgeving een nieuw concept is, dat nog niet op grote schaal wordt toegepast. Gemeenten beschikken momenteel niet over instrumenten om voedselaanbieders te weren op basis van gezondheid. Dat maakt dat het onderzoeken en eventueel toepassen van de nieuwe instrumenten door individuele gemeenten juridische risico's en hoge ambtelijke belasting met zich meebrengt. Door dit regionaal op te pakken beperken we de financiële en ambtelijke belasting waardoor het niet nodig is om een financieel voorstel in te dienen bij de PPN 2026.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***D66-10***
Pagina:	8
Vraag:	De regeling Burgerkracht wordt doorgezet. De evaluatie van de regeling geeft erg weinig informatie over waarvoor deze wordt ingezet en hoe de verdeling over de wijken is (de verdeling wordt alleen over de afgelopen 2 jaar per gebied gegeven). Is er meer informatie, in het bijzonder over wat langere termijn (5 jaar) en meer gedetailleerd (per wijk in plaats van per gebied)? Zo ja, kunnen we die dan ontvangen?
Antwoord:	Er is informatie beschikbaar over de afgelopen vijf jaar (2020 tot en met 2024). Het bijgevoegde overzicht bevat gegevens over waar de aanvragen vandaan komen, evenals een onderverdeling naar type aanvraag op themaniveau. Hierbij kunt u denken aan thema's zoals ontmoeting, aanpassingen in de openbare ruimte, cultuur, sport, etc. Waar mogelijk is een uitsplitsing per wijk gemaakt. Opgemerkt moet worden dat er ook diverse initiatieven bij zitten die voor de hele stad ingezet zijn en dus niet specifiek aan een gebied of wijk te koppelen zijn. Afsluitend: De regeling Burgerkracht is niet de enige regeling waarbij bewonersinitiatieven en/of de verbetering van de leefbaarheid wordt ondersteund. Zo zijn er jaarlijks bewonersbudgetten beschikbaar (waarbij wijken met een lage sociale economische status een hoger budget krijgen) en kunnen Teams Leefomgeving ontwikkelingen in de wijk financieel aanjagen. Zie Bijlage 'Overzicht Burgerkracht 2020-2024 Technische vraag'
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***D66-11***
Pagina:	16
Vraag:	In de tekst wordt beargumenteerd waarom de indexering van de subsidies zou aansluiten bij de indexering van de huurprijzen. Graag ontvangen wij en overzicht over het verloop van de indexeringen van subsidies per categorie sinds 2018 en van

	de indexeringen van de huurprijzen over diezelfde periode.
Antwoord:	Jaarlijks per 1 mei worden de verhuurcontracten van Vastgoedmanagement geïndexeerd conform de algemene voorwaarden behorende bij de standaard ROZ (Raad Onroerende Zaken) huurcontracten. Afhankelijk van het contract en de bijbehorende algemene voorwaarden hanteren we 2 CPI-index methoden: namelijk op basis van het jaarcijfer of op basis van het maandcijfer januari. Wanneer we deze cijfers van de afgelopen jaren vertalen naar een percentage dan zijn de huren in de afgelopen jaren als volgt geïndexeerd. Hierbij zijn percentages afgerond op een decimaal wat kan leiden tot minimale verschillen t.o.v. de daadwerkelijke indexatie. Vanwege extreem hoge CPI op jaarbasis van 10,0% en op maandbasis van 7,6% in 2023 is in de Perspectiefnota 2024-2027 besloten éénmalig af te wijken van deze methode en alleen te indexeren op basis van de kerninflatie, respectievelijk 4,3% CPI-jaar en 6,4% CPI-maand. Met ingang van de Perspectiefnota 2025-2028 wordt de indexering van subsidies opgesplitst in categorieën. Daarvoor werd één percentage voor alle subsidies gehanteerd. Dit percentage is in de kolom Overig opgenomen.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders, Maurits van de Geijn

	Huurprijzen		Subsidies				
	CPI-jaar	CPI-maand	ZenW	Cultuur	Sport	Onderwijs	Overig
2018	1,4%	1,5%					2,1%
2019	1,7%	2,2%					2,3%
2020	2,6%	1,8%					2,0%
2021	1,2%	1,6%					1,8%
2022	2,7%	6,4%					1,0%
2023	4,3%	6,4%					3,1%
2024	3,8%	3,2%					4,3%
2025	3,3%	3,3%	4,2%	3,2%	3,2%	3,5%	3,5%

***Fractie**:*	***D66-12***
Pagina:	19
Vraag:	In de tekst wordt aangegeven hoe de OZB zich landelijk ontwikkelt. Graag ontvangen we dit overzicht vanaf 2023 ook voor de totale woonlasten (dus inclusief afvalstoffenheffing en rioolheffing) in Arnhem en landelijk.
Antwoord:	Het COELO publiceert jaarlijks de Atlas van de lokale lasten waarin de verwachte1 gemiddelde gemeentelijke woonlasten van een meerpersoonshuishouden zijn opgenomen, landelijk en per gemeente. De bedragen in onderstaande tabel zijn afkomstig uit deze Atlas van de lokale lasten van de betreffende jaren. Het percentage achter het bedrag betreft de procentuele stijging ten opzichte van het voorgaande jaar. *Tabel: Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden*

			Huishouden koopwoning	**Huishouden huurwoning**
	2023	**Landelijk**	€ 944 (4,4%)	€ 436 (2,8%)
		Arnhem	€ 976 (2,8%)	€ 353 (0,6%)
	2024	**Landelijk**	€ 994 (5,3%)	€ 457 (4,8%)
		Arnhem	€ 1.038 (6,4%)	€ 396 (12,2%)
	2025	**Landelijk**	€ 1.052 (5,8%)	€ 480 (5,0%)
		Arnhem	€ 1.100 (6,0%	€ 426 (7,6%)
	[1] Voor het berekenen van de woonlasten worden de gegevens gebruikt die bekend zijn op het moment dat de Atlas wordt opgesteld. De definitieve woonlasten kunnen afwijken van verwacht, doordat bijvoorbeeld de WOZ-waarde of de afvalhoeveelheden per huishouden zich anders ontwikkelen dan verwacht.			
Portefeuillehouder	Paul Smeulders			

***Fractie**:*	***D66-13***
Pagina:	23
Vraag:	Er wordt ingeschat dat op termijn 2,7 miljoen kan worden bespaard door efficiency in de organisatie. Is er een nadere onderbouwing van dat bedrag? Zo ja, kunnen we die ontvangen?
Antwoord:	De onderbouwing van dit bedrag is beschreven op pagina 22 van de perspectiefnota. Voor een nadere toelichting op de organisatieontwikkeling kan desgewenst een informatiesessie worden belegd.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***D66-14***
Pagina:	26
Vraag:	Een verlaging van de kosten van beschermingsbewind kan alleen als er beleidswijzigingen worden doorgevoerd. Welke (mogelijke) beleidswijzigingen zijn hiervoor in beeld?
Antwoord:	We vinden het belangrijk dat inwoners die het nodig hebben zo goed mogelijk worden geholpen door bewindvoerders en dat als er schulden zijn, dat de inwoners zo snel mogelijk warm worden doorverwezen naar Schuldhulpverlening. Er zijn geen voorstellen om het beleid te wijzigen. Er zijn twee mogelijkheden om de kosten te verlagen: de inwoner minder bijzondere bijstand vergoeden en/of de inkomensgrens verlagen om de doelgroep te verkleinen. Beide mogelijkheden zijn niet in lijn het harmoniseren van de inkomensregelingen: in 2024 is de inkomensgrens juist gestegen van 100 naar 110%.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***D66-15***
Pagina:	26
Vraag:	Er is spraken van een bedrag oplopend naar 1,9 miljoen structureel nadeel op de BUIG. Kunnen we hiervan een specificatie ontvangen, zodat we zien welk deel van het nadeel voortkomt uit lagere verwachte inkomsten uit het verdeelmodel en welk deel uit hogere verwachte kosten (zoals re-integratiebudget en uitkeringslasten)?

Antwoord:	Financieel gezien maakt tet re-integratiebudget geen onderdeel uit van het BUIG budget. Het BUIG budget bestaat grotendeels (98%) uit de inkomsten van het Rijk (aangevuld met inkomsten van bijvoorbeeld ten onrechte genoten bijstandsuitkeringen). De lastenkant bestaat uit de uitbetaalde bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. In oktober 2024 is het voorlopig macrobudget 2025 door het Rijk bekend gemaakt. Op basis van het BUIG verdeelmodel is het bedrag voor Arnhem bepaald. Op basis van een scenario waarbij rekening gehouden wordt met een stijgend aantal bijstandsuitkeringen (conform landelijke trend) en een stijgend aantal loonkostensubsidies worden de nieuwe te verwachten bijstandslasten berekend. Het plaatje voor de BUIG ziet er dan meerjarig als volgt uit: **Bedragen X 1.000.000** **2025 2026 2027 2028 2029** Baten Begroting € 121,9 € 124,5 € 127,2 € 130,4 € 130,4 Bijstelling BUIG voorlopig Budget 2025 € 1,4 € 1,6 € 0,6 € 0,9 € 3,4 **Nieuwe begroting € 123,3 € 126,2 € 127,9 € 131,3 € 133,8** Lasten Begroting € 125,5 € 128,2 € 130,8 € 133,7 € 133,7 Bijstelling BUIG scenario € 2,2 € 2,9 € 2,1 € 2,7 € 5,3 **Nieuwe begroting € 127,7 € 131,1 € 132,9 € 136,4 € 139,0** Saldo BUIG Begroting € -3,6 € -3,7 € -3,5 € -3,3 € -3,3 Bijstelling agv Voorlopig budget 2025 € -0,8 € -1,3 € -1,5 € -1,8 € -1,9 **Saldo begroting BUIG nieuw € -4,4 € -4,9 € -5,0 € -5,1 € -5,2**
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***D66-16***
Pagina:	26/27
Vraag:	De kosten voor de individuele studietoeslag lopen sterk op en er is nog geen prognose over hoever deze trend doorzet. In het hoger onderwijs wordt actief doorverwezen naar de IST, wat eerder niet gebeurde. Welke oorzaken zijn bij de gemeente in beeld van het veel hogere aantal aanvragen en op welke wijze wordt het gesprek gevoerd met onderwijsinstellingen over het verwijzen van de juiste doelgroepen naar deze toeslag?
Antwoord:	De belangrijkste reden voor de stijging is de mogelijkheid om vanaf 1 april 2022 de studietoeslag met terugwerkende kracht aan te vragen. Dit kan over een periode van 5 jaar. Dus een student die in 2025 een aanvraag doet en in 2023 ook al recht had op de studietoeslag kan dit voor 2023, 2024 en 2025 aanvragen. Over de doorverwijzingen van studenten naar de studietoeslag door hoger onderwijsinstellingen hebben wij geen informatie. We horen wel terug dat studenten onderling elkaar informeren (mond-op-mond). Ook door acties van de Landelijke Studentenvakbond en CNV Jongeren is de bekendheid van de regeling toegenomen. Bovendien geven we als gemeente zelf ook aan dat er de mogelijkheid op aanvraag met terugwerkende kracht is.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***D66-17***
Pagina:	p.31
Vraag:	Er worden opnieuw enorme extra kosten gemaakt voor woonwagenstandplaatsen. Hoeveel bedragen, per locatie, de totale gemeentelijke kosten per standplaats

	inmiddels?
Antwoord:	De gemeente heeft als pilot 4 locaties (Bethanienstraat, Merwedestraat, Gelderserooslaan en Schuytgraaf) aangewezen voor de uitbreiding van woonwagenstandplaatsen. Deze locaties zijn kansrijk bevonden, maar niet duidelijk was of deze locaties haalbaar dan wel uitvoerbaar zijn. Onderzoek was nodig om dat in kaart te brengen. In de afgelopen periode heeft de gemeente diverse onderzoeken uitgevoerd voor de 4 kansrijke locaties om de planologische en financiële haalbaarheid en op draagvlak onder de bewoners aan te tonen. Ook zijn de plannen aangepast aan de aangescherpte normen voor brandveiligheid en toegankelijkheid voor de hulpdiensten, die hogere kosten met zich meebrengen. De uitkomst van het haalbaarheidsonderzoek stelde de gemeente in staat om de grondexploitaties van de 4 locaties nauwkeuriger door te rekenen. De gemeente als grondeigenaar kan door middel van de GREX (grondexploitatie berekening) de grondopbrengsten en grondkosten in kaart brengen bij het ontwikkelen van ruimtelijke plannen en daarmee inzicht geven in de haalbaarheid van een gebiedsontwikkeling. Hier is uitgekomen dat er € 3,1 miljoen extra nodig is voor het realiseren van de 22 standplaatsen op de bovengenoemde locaties. Hieronder vallen werkzaamheden, zoals sloop, verplaatsen van woonwagens, bouwrijp maken van de grond en de inrichting van de openbare ruimte (woonrijp maken). Daarnaast zijn er kosten geraamd voor de inhuur en ambtelijke inzet waarvan de hoogte bepaald is door de inzet die geleverd is om consensus te bereiken in het intensieve overleg met en tussen bewoners. Dit vroeg om regelmatige bijstelling van planningen met de financiële consequenties van dien. De gemaakte kosten tot op heden hebben betrekking op het project Pilot Woonwagenlocaties en op het project van de sanering van de grondwal op de Bethanienstraat. Dit zijn kosten die gemaakt voor de haalbaarheidsanalyse, woonwagenstandplaatsbehoefte, communicatie met bewoners, analyse complexiteit van de locaties en de sanering van de grondwal. Vanwege de integrale benadering voor de realisatie van woonwagenstandplaatsen zijn kosten per standplaats en/of locatie niet te herleiden.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***D66-18***
Pagina:	43
Vraag:	“Om de meerkosten van fair pay te kunnen financieren zijn geen middelen aanwezig.” Tegelijkertijd stellen overheden, waaronder de gemeente Arnhem, fair pay verplicht voor subsidieontvangers. Waarom zijn deze kosten niet aangemerkt als onvermijdelijk? En wat zijn de gevolgen van het niet bekostigen van fair pay?
Antwoord:	De gevolgen van het niet bekostigen van fair pay zijn dat het cultuuraanbod in de stad verschraalt. Namelijk met het eerlijk belonen van makers is er – zonder extra middelen - minder budget beschikbaar voor culturele programmering. De praktijk is daarnaast echter ook weerbarstig. Het culturele werkveld wordt gekenmerkt door veel ZZP’ers of werknemers op basis van een tijdelijk contract. Door het niet

	bekostigen van fair pay blijven tarieven van freelancers in de sector vaak noodgedwongen laag en hebben werkgevers en opdrachtgevers moeite te voldoen aan toch al gematigde salarissen. Dit vergroot de bestaansonzekerheid in de culturele beroepsgroep. Uitholling van de sector is reëel, doordat talent uit de sector dreigt te vertrekken, mede omdat salariëring achterblijft bij andere sectoren. Hoewel urgent zijn deze kosten niet aangemerkt als onvermijdelijk omdat het geen wettelijk taak en verplichting is.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***D66-19***
Pagina:	47
Vraag:	Wat is het actuele tijdpad voor de transformatie van het sociaal domein? Welke stappen worden op welk moment verwacht en welke raadbesluiten zijn op welk moment nodig?
Antwoord:	Wij zijn thans bezig de transformatie verder uit te werken. Wij zijn voornemens hierover met uw raad in gesprek te gaan in het proces naar vaststelling van de begroting 2026. Een detailplanning hiervoor volgt na de zomer. Deze zullen we voorbereiden met uw raadswerkgroep transformatie sociaal domein. De transformatie is een opgave die meerdere jaren gaat lopen. Dus ook na vaststelling van de begroting zullen wij regelmatig op onderdelen van de transformatie met de stad en uw raad in gesprek gaan. Ook hiervoor volgt op een later moment de planning.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***D66-20***
Pagina:	8
Vraag:	Er zou extra budget nodig zijn voor het programma ‘Meedoen vanaf dag één’. In het raadsvoorstel daarover ontbreekt een specificatie van de kosten. Wat zijn de activiteiten die de gemeente op dit moment doet, die maken dat de verschillende geldstromen vanuit het Rijk en eerder vastgestelde budgetten niet (meer) toereikend zijn voor het programma ‘Meedoen vanaf dag één’? En wat zijn dan de kosten van deze activiteiten gespecificeerd per activiteit?
Antwoord:	Zoals in het raadsvoorstel *'Arnhem, gastvrije stad', het Arnhemse beleidskader voor opvang, meedoen en wonen van mensen die gevlucht zijn 2025-2035* toegelicht, worden de ambities uit het beleidskader gedekt met zowel tijdelijke als structurele middelen. Van het COA ontvangen we jaarlijks middelen op basis van lokale afspraken (€1 mln pj structureel) en het faciliteitenbesluit (€900.000 pj). Daarnaast heeft uw raad voor een vastgestelde periode in begrotingen incidentele middelen beschikbaar gesteld voor vluchtelingen. Er is €500.000 per jaar beschikbaar gesteld van 2023 tot en met 2026, en daarnaast nog €500.000 per jaar van 2024 tot en met 2028. Deze middelen zijn voldoende om de ambities te kunnen opstarten. Om de aanpak te kunnen borgen, zijn deze middelen structureel nodig.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***D66-21 (mondeling gesteld op 14/05)***
Pagina:	38

Vraag:	1. Hoe ver staat het met het actieplan bestaande voorraad? 2. Hoe zit het met de woningsplitsingscoach? Hoe kunnen mensen de gemeente bereiken? 3. Hoe wordt na de pilot hier invulling aan gegeven? 4. Zijn wij als gemeente Arnhem strenger t.a.v. woningdelen en splitsen dan andere gemeenten? Weerhoudt dit mensen/initiatieven dan?
Antwoord:	1. De verwachting is dat eind juni de Aanpak beter benutten bestaande voorraad in de Raad komt. 2. In de Aanpak beter benutten bestaande voorraad komt de invulling van de splitsingscoach aan de orde. Indien inwoners vragen hebben over woningsplitsing, dan kunnen ze contact opnemen met de ODRA. Er is in enkele wijken ook een pilot geweest om mensen nadrukkelijker op te zoeken. U ontvangt daarover binnenkort meer informatie. 3. Dat komt terug in de Aanpak beter benutten bestaande voorraad. 4. We hebben in Arnhem kaders opgesteld waardoor het splitsen van woningen gekaderd is. Dit is ingesteld om woningkwaliteit en goede leefbaarheid in onze stad te borgen. Het is wisselend hoeveel andere gemeenten splitsingsregels hebben. We zijn zeker niet de enige. Alle vier de G4-gemeenten kennen bijvoorbeeld splitsingsregels, maar dichterbij hebben in onze subregio ook Rheden en Overbetuwe regels over splitsen. Het komt voor dat we splitsingsinitiatieven die bij de gemeente binnenkomen geen omgevingsvergunning verlenen omdat het initiatief niet voldoet aan de (door de raad vastgestelde) regels. Gesteld kan dus worden dat initiatieven soms worden tegengehouden.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

DENK

Fractie:	***DENK-1***
Pagina:	
Vraag:	Wat zijn de parkeerinkomsten voor de gemeente Arnhem verdeeld over de dagdelen per week (gemiddeld) per parkeerautomaat in Arnhem?
Antwoord:	Het beantwoorden van deze vraag (berekenen van gemiddelde op basis van de juiste datasets van welke perioden en jaren) zouden we moeten uitbesteden. Het is belangrijk dat we zorgvuldig afstemmen welke informatie benodigd is om een goede uitvraag te kunnen doen naar dit bureau. Dit stemmen we graag aan de voorkant met de vraagstellers af, zodat we vervolgens met een zo concreet mogelijk antwoord kunnen komen.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

Fractie:	***DENK-2***
Pagina:	
Vraag:	• Hoeveel meters aan riool hebben we de afgelopen 10 jaar jaarlijks gereinigd in Arnhem in relatie tot begrote reinigingsmeters. • Is er afwijking inzake daadwerkelijk gereinigde riolering en indicatie aan reiniging? Zo ja, waar ligt dat dan aan?
Antwoord:	Het reinigen van riolen gebeurt op sommige plekken om verstopping te voorkomen (planmatig reinigen). In andere gevallen is dit nodig voorafgaand aan het inspecteren van riolering. In de exploitatiebegroting gaan we uit van gemiddeld 50 km rioolreiniging per jaar voorafgaand aan inspecties en ca. 80 km planmatig reinigen van riolering. De

	hoeveelheden planmatig reinigen wordt in de praktijk ieder jaar volledig uitgevoerd. De hoeveelheden reiniging voorafgaand aan inspecties worden gemiddeld in de praktijk ook uitgevoerd. Sommige jaren liggen de hoeveelheid meters wat lager door 'lastige' locaties/riolen en soms liggen de hoeveelheden wat hoger door 'makkelijke' meters.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs

***Fractie**:*	***DENK-3***
Pagina:	
Vraag:	Hebben we de meest recente statistieken van de verplaatsbare flitscamera's die we hebben in de stad?
Antwoord:	Flitscamera's zijn niet in beheer bij de gemeente maar bij het Openbaar Ministerie (OM). Zij beheren eveneens de gegevens over de (verplaatsbare) flitscamera's. In Arnhem is op de Marasingel een locatie ingericht om een flexflitser te plaatsen. Wij vragen voor deze locatie de recente statistieken op bij het OM. Op dit moment hebben we die gegevens nog niet.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

GroenLinks

***Fractie**:*	***GL-1 (mondeling gesteld op 14/05)***
Pagina:	
Vraag:	Woonwagenlocaties: Hoe veel woonwagenplaatsen kunnen er gerealiseerd worden met de extra 3,1 mln. die er nu is aangevraagd. Cf. bestaand plan?
Antwoord:	De gemeente heeft als pilot 4 locaties (Bethanienstraat, Merwedestraat, Gelderserooslaan en Schuytgraaf) aangewezen voor de uitbreiding van woonwagenstandplaatsen. Deze locaties zijn kansrijk bevonden, maar de haalbaarheid van deze locaties was nog niet aangetoond. In de afgelopen periode heeft de gemeente de 4 locaties onderzocht op planologische en financiële haalbaarheid en op draagvlak onder de bewoners. Ook zijn de plannen aangepast aan de aangescherpte normen voor brandveiligheid en toegankelijkheid voor de hulpdiensten, die hogere kosten met zich meebrengen. De uitkomst van het haalbaarheidsonderzoek stelde de gemeente in staat om de grondexploitaties van de 4 locaties nauwkeuriger door te rekenen. De € 3,1 miljoen is nodig voor de realisatie van de woonwagenstandplaatsen op de vier bovengenoemde locaties voor 22 standplaatsen. Hieronder vallen werkzaamheden, zoals sloop, verplaatsen van woonwagens, bouwrijp maken van de grond en de inrichting van de openbare ruimte (woonrijp maken). Daarnaast zijn er kosten geraamd voor de inhuur en ambtelijke inzet waarvan de hoogte bepaald is door de inzet die geleverd is om consensus te bereiken in het intensieve overleg met en tussen bewoners. Dit vroeg om regelmatige bijstelling van planningen met de financiële consequenties van dien. Ook wordt nog een deel van het bedrag gebruikt voor de afronding van de sanering van de grondwal aan de Bethanienstraat.

	De gemaakte kosten tot op heden hebben betrekking op het project Pilot Woonwagenlocaties en op het project van de sanering van de grondwal op de Bethanienstraat. Dit zijn kosten die gemaakt voor de haalbaarheidsanalyse, woonwagenstandplaatsbehoefte, communicatie met bewoners, analyse complexiteit van de locaties en de sanering van de grondwal. Vanwege de integrale benadering voor de realisatie van woonwagenstandplaatsen zijn kosten per standplaats en/of locatie niet te herleiden.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***GL-2***
Pagina:	
Vraag:	Zijn er binnen de ontwikkeling van het bestuurskwartier, of andere lopende gebiedsontwikkelingen zoals de verbouwing van het stadhuis, de vergroening van het centrum of de verbetering van de verbinding tussen de Rijnkade en het centrum, plannen of overwegingen waarbij de herinrichting of bestrating van de Markt wordt meegenomen
Antwoord:	In gebiedsontwikkeling rondom Bestuurskwartier, Stadhuis en plannen Rijnkade is de herinrichting of bestrating van de Markt niet meegenomen. Ook in de visie openbare ruimte “Arnhem de koelste binnenstad van Nederland”, die voor de zomer richting de Raad komt, is de Markt niet meegenomen. Als uitwerking van het DMP, wordt nu een nieuw parkeerbeleid opgesteld. Een van de opties binnen dit beleid zou kunnen zijn, het realiseren van een ondergrondse parkeervoorziening onder de markt. In de verkenning worden meerdere opties verkend.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp/ Bob Roelofs

***Fractie**:*	***GL-3 (mondeling gesteld op 14/05)***
Pagina:	
Vraag:	Woonwagenstandplaatsen 3,1 mln. waarvoor is die nodig?
Antwoord:	Zie antwoord op GL-1.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***GL-4***
Pagina:	
Vraag:	Is een nieuwe manier van aanvragen van de bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen ook sneller voor inwoners? En wat zijn de kosten?
Antwoord:	Het proces van aanvragen van bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen is niet sneller. Voor de aantallen aanvragen in de pilotperiode zijn de extra kosten € 350.000 per jaar, hiervoor is voldoende budget binnen bijzondere bijstand. Als het aantal aanvragen na de omzetting naar structureel beleid fors gaan stijgen, zijn er wel extra middelen nodig.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***GL-5***
Pagina:	
Vraag:	Wat zouden de kosten zijn van structurele continuering van de buurtcongierges?
Antwoord:	Uit de evaluatie blijkt dat de inzet van de buurtconciërges een groot succes is, in het bijzonder binnen de Arnhem Oost aanpak. De buurtconciërges hebben inmiddels een vaste aanstelling. De kosten voor de buurtconciërges bedragen €750.000 per jaar. Voor een deel van deze kosten is dekking binnen de bestaande begroting gevonden. Vanaf 2026 is er structureel € 400.000 aan aanvullende dekking nodig.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs/Marjan van Munster

PvdA

***Fractie**:*	***PvdA-1 (mondeling gesteld op 14/05)***
Pagina:	
Vraag:	Wat is er aan woningen geregeld voor mensen met prioriteit (eerst dak boven het hoofd dan andere problemen). Vanuit RIBW 10 naar 15 voor begeleiding. Kan dat niet veel meer?
Antwoord:	• De principes/prioritering van woningverdelen zijn vastgelegd in de Huisvestingsverordening en worden vervolgens lokaal ingekleurd binnen de prestatieafspraken met corporaties. Daarnaast zijn er regionaal binnen de GMR afspraken gemaakt over de huisvesting van aandachtsgroepen; onder andere dat er een evenwichtige verhouding moet zijn tussen verhuringen aan urgente aandachtsgroepen (regionaal maximaal 25%) en regulier woningzoekenden. • In Arnhem is in de Meerjarige Prestatieafspraken Wonen 2025-2029 dit maximale percentage van 25% verhuringen aan urgente aandachtsgroepen overgenomen. Ook is afgesproken dat de woningcorporaties maximaal 120 woningen per jaar beschikbaar stellen om mensen die uitstromen uit een zorginstelling, uit maatschappelijke opvang (MO) of vanuit een dakloze situatie (housing first) te bemiddelen met zorg en begeleiding naar een sociale huurwoning. De 15 woningen voor housing first (13%) met begeleiding door de RIBW vallen onder deze 120 woningen. • Ophogen van dit percentage van 13% voor housing first binnen de 120 woningen gaat ten koste van andere mensen die klaar zijn om uit te stromen uit bv beschermd wonen of jeugdhulp met verblijf. • Daarnaast moet er geld worden gereserveerd op de begroting om extra Housing First begeleiding te faciliteren via RIBW. • We hebben Housing first Nederland opdracht gegeven om oplossingsrichtingen voor dakloze jongeren verder te brengen. Eind dit jaar komen zij met een gedragen plan van aanpak hiervoor.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***PvdA-2***
Pagina:	
Vraag:	• Hoeveel meldingen zijn er jaarlijks gedaan bij Veilig Thuis Arnhem sinds 2020? (p. 35)

<table>
<tr><td></td><td>

- Hoe verhoudt deze stijging zich tot het landelijk gemiddelde en tot andere gemeenten binnen de regio? (p. 35)
- Is er een analyse gedaan naar de mogelijke oorzaken van de stijging? Zo ja, kan deze gedeeld worden? Zo nee, waarom niet? (p. 35)

</td></tr>
<tr><td>Antwoord:</td><td>

Hoeveel meldingen zijn er jaarlijks gedaan bij Veilig Thuis Arnhem sinds 2020?

<table>
<tr><td>Jaartal</td><td>Arnhem</td><td>Nederland</td></tr>
<tr><td>2020</td><td>1.080</td><td>127.410</td></tr>
<tr><td>2021</td><td>1.127</td><td>119.375</td></tr>
<tr><td>2022</td><td>952</td><td>123.010</td></tr>
<tr><td>2023</td><td>977</td><td>127.390</td></tr>
<tr><td>2024</td><td>1.196</td><td>129.220</td></tr>
</table>

Hoe verhoudt deze stijging zich tot het landelijk gemiddelde en tot andere gemeenten binnen de regio?
In Arnhem zien wij een hogere stijging van het aantal meldingen dan in onze regio gemeenten. Er is geen landelijk gemiddelde bekend. De landelijke cijfers zijn opgenomen in bovenstaande tabel.

Is er een analyse gedaan naar de mogelijke oorzaken van de stijging? Zo ja, kan deze gedeeld worden? Zo nee, waarom niet?
Er is geen analyse gedaan naar de oorzaken van de stijgingen.
In 2024 zien wij ten opzichte van 2023 een stijging van 20% in (her)meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling in de gemeente Arnhem. De reden van het aantal meldingen is niet specifiek te duiden. We zien wel dat complexiteit is toegenomen. Financiële problematiek binnen gezinnen en huisvesting is steeds meer een aanleiding van Huiselijke geweld. Financiële problematiek brengt stress met zich mee. Bij scheidingen moeten gezinnen/ huishoudens langere bij elkaar blijven wonen om dat er geen woonruimte beschikbaar is.

</td></tr>
<tr><td>Portefeuillehouder</td><td>Maurits van de Geijn</td></tr>
</table>

***Fractie**:*	***PvdA-3***
Pagina:	
Vraag:	Hoelang zijn de huidige wachttijden bij Veilig Thuis Arnhem, uitgesplitst naar type melding? (p. 35)
Antwoord:	Alle meldingen die bij Veilig Thuis binnenkomen, worden beoordeeld. Acute meldingen worden gelijk opgepakt. Er zijn twee type wachtlijsten: meldingen en diensten. Voor de niet-acute meldingen zijn er op dit moment 10 mensen uit de gemeente Arnhem die langer wachten dan 5 dagen voor een beoordeling van de melding. Het maximale aantal dagen dat er gewacht wordt, is 11. Er wordt hierbij geen onderscheid gemaakt tussen de aard van de melding, bijvoorbeeld ouderenmishandeling of kindermishandeling. Van de meldingen die Veilig Thuis binnenkrijgt, gaat ongeveer 75% door naar het lokale team. De andere 25% krijgt een dienst van Veilig Thuis zelf. Hierbij staan er 15 mensen op de wachtlijst, die langer dan 5 dagen wachten, en bedraagt de

	maximale tijd 15 dagen. Diensten kunnen zijn Onderzoek, wat inhoudt dat er uitgebreider onderzoek wordt gedaan naar de veiligheid, of Voorwaarde en Vervolg, waarbij de casus wordt doorgezet naar specifieke zorg.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***PvdA-4***
Pagina:	
Vraag:	Velig Thuis Wat is de gemiddelde tijd tussen melding en interventie, en voldoet Arnhem hierbij aan landelijke normen? (p. 35)
Antwoord:	Op niet alle meldingen volgt een interventie. Als interventie nodig is, voldoen we aan de landelijke norm. Bij complexe casuïstiek kan het zijn dat we afwijken van de landelijke norm.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***PvdA-5***
Pagina:	
Vraag:	Veilig Thuis Op basis waarvan blijkt dat 2 FTE extra voldoende is om wachttijden terug te dringen? (p. 35)
Antwoord:	De inschatting van Veilig Thuis is dat zij met 2FTE het team voldoende op sterkte hebben om de meldingen te behandelen en, waar nodig, door te zetten.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***PvdA-6***
Pagina:	
Vraag:	Veilig Thuis Hoe worden wachttijden tussen nu en 2026 tegengegaan, aangezien de bijdrage pas in 2026 ingaat? (p. 35)
Antwoord:	Zoals wij in februari met u middels een raadsbrief dd. 7 feb. 2025 (brief) hebben gedeeld, heeft Veilig Thuis een verbeterplan opgesteld waar zij in 2025 mee aan de slag gaan. Dit verbeterplan kwam na de goedkeuring van de begrotingssubsidie aan Veilig Thuis. Hierdoor is de uitwerking van het verbeterplan nog niet meegenomen in hun begroting voor 2025. Het proces kruiste hiermee de gemeentelijke begrotingscyclus. Mochten er in 2025 aanvullende middelen nodig zijn, gaan we met Veilig Thuis in gesprek en nemen we dit mee in met Turap 2.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***PvdA-7***
Pagina:	
Vraag:	Veilig Thuis Is de lokale bijdrage voldoende om aan de wettelijke termijnen van vijf werkdagen te voldoen voor het opmaken van een veiligheidsbeoordeling en/of tijdig te starten met een vervolg op de meldingen. (p. 35)
Antwoord:	De inschatting is dat het voor nu voldoende en toereikend is. Wij zullen dit strak

	monitoren en u daarover tijdig informeren.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***PvdA-8***
Pagina:	
Vraag:	Hoeveel jongeren zijn in de afgelopen 3 jaar boventallig geplaatst en/of afgewezen wegens capaciteitsgebrek? (p. 49)
Antwoord:	Jongeren (18 tot 27 jaar) die zich aanmelden voor opvang worden in principe geplaatst in de jongerenopvang. Als deze vol is, wordt een andere oplossing gezocht. Dat is nooit de straat. **Aantal plaatsingen van jongeren op:** / **2022** / **2023** / **2024** **Wachtlijst** / 29 / 27 / 13 **Boventallig in een noodvoorziening*** / 11 / 24 / 12 **Nachtopvang De Duif** / 2 / 2 / 3 Kanttekening cijfers: • In het cliëntregistratiesysteem is de afgelopen jaren niet geregistreerd dat de 2 crisisplekken in de praktijk vaak regulier worden ingezet. In het afgelopen jaar is de praktijk dat er in plaats van de 8 reguliere en 2 crisisplekken, 11 opvangplekken worden ingezet. Er is geen opvang aan een jongere afgewezen, omdat er geen bedden beschikbaar waren. Te allen tijde wordt ingezet op een passende oplossing, door of een tijdelijke netwerkplaatsing te organiseren en als dat niet lukt volgt boventallige plaatsing in een hotel of wordt gezocht naar een andere onconventionele oplossing. **Deze aantallen zijn onderdeel van de opgenomen aantallen jongeren op de wachtlijst. Voorbeeld: In 2022 zijn 11 jongeren van de 29 jongeren op de wachtlijst boventallig geplaatst, omdat er geen plek in de jongerenopvang beschikbaar was, de opvangvraag acuut was en er ook geen oplossing in het netwerk te vinden was.*
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***PvdA-9***
Pagina:	
Vraag:	Is het risico reëel dat jongeren bij het wegvallen van opvang op straat terechtkomen? (p. 49)
Antwoord:	Ja, dat is een reëel risico.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***PvdA-10***
Pagina:	
Vraag:	Wat zijn de belangrijkste oorzaken van de stagnerende uitstroom? (p. 49)

Antwoord:	- Toename van het aantal dakloze personen met een complexe/zware zorgvraag waarvoor geen passende vervolgplek (WMO/WLZ) beschikbaar is. - Er is een tekort aan passende en betaalbare woonruimte.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***PvdA-11***
Pagina:	
Vraag:	• Hoeveel mensen maken gemiddeld dagelijks gebruik van de 22-uursopvang? (p. 49) • Wat zijn de belangrijkste uitkomsten van tussentijdse evaluaties van deze pilot tot nu toe? (p. 49) • Welke risico's zijn voorzien bij de beëindiging van deze opvang? (p. 49)
Antwoord:	• Over de periode van 1 januari 2025 tot 1 mei 2025: Nachtopvang De Duif: 162 unieke bezoekers, gemiddeld aantal 15/16 bezoekers per nacht. Stichting Het Kruispunt: er is dagelijks een wisselend aantal bezoekers. In de maanden januari t/m april waren er maandelijks circa 3300 bezoekers. Dit betreft geen unieke personen: mensen mogen maximaal tweemaal per dag binnenkomen (eenmaal 's ochtends, eenmaal 's middags) en zoveel dagen per maand als ze willen. Gemiddeld worden in de avond 60 maaltijden geserveerd. • Medio juli worden de eerste resultaten/bevindingen van de pilot in beeld gebracht. • De proef hangt samen met de zorg- en veiligheidsinterventies ten behoeve van dak- en thuislozen en de leefbaarheid in de binnenstad en directe omgeving. Bij de beëindiging van deze opvang kunnen bewoners en ondernemers in het CSA gebied mogelijk meer overlast ervaren.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***PvdA-12***
Pagina:	
Vraag:	Beschutte opvang: • Hoe vaak waren deze 8 plekken in 2023 en 2024 bezet? (p. 49) • Welk effect heeft deze opvang gehad op het contact en herstelperspectief van zorgmijdende burgers? (p. 49)
Antwoord:	• De 8 beschikbare plekken zijn in 2023 en 2024 altijd volledig bezet geweest. Er was en is meer vraag naar dit type opvang dan het huidig aantal plekken. • De belangrijkste focus van beschutte opvang ligt op het bieden van veilige huisvesting (bed, bad, brood en faciliteiten) en het onderhouden van contact met de cliënt. Vanuit deze stabiele basis wordt ernaar gestreefd de cliënt te motiveren om te werken aan zijn herstel. Het wegnemen van zorgen over een veilige plek zorgt ervoor dat cliënten rust ervaren, waardoor zij meer openstaan voor hun hersteltraject.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***PvdA-13***
Pagina:	
Vraag:	Opvang EU-burgers: • Hoeveel mensen hebben sinds juli 2024 gebruik gemaakt van deze opvang? (p. 50)
Antwoord:	In de periode 1 juli 2024 (de start van de opvang voor dakloze EU-burgers) tot 15 mei 2025 hebben 36 unieke personen gebruik gemaakt van deze opvang.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***PvdA-14***
Pagina:	
Vraag:	Welke middelen zijn tot 2029 extra benodigd om de volgende voorzieningen op maatschappelijke opvang en beschermd wonen te behouden en/of te kunnen gaan aanbieden (p. 49): - 22-uursopvang - Jongerenopvang - Opzetten ontbreken aanbod snijvlak Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen - Nieuwe vorm trainingshuizen Beschermd Wonen en uitbreiding capaciteit Maatschappelijke Opvang
Antwoord:	Structurele borging van: - 22-uurs opvang: € 350.000,- (vanaf 01-01-2027) - Jongerenopvang: Opvang en begeleidingskosten: € 300.000,- lopend beleid, structureel Huisvestingscomponent ntb, lopend beleid, incidenteel -Opzetten ontbreken aanbod snijvlak Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen: € 200.000,- structureel - Nieuwe vorm trainingshuizen Beschermd Wonen en uitbreiding capaciteit Maatschappelijke Opvang € 350.000,- structureel voor nieuwe vorm trainingshuizen BW € 600.000,- structureel voor uitbreiding capaciteit MO voor zwaardere doelgroep.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***PvdA-15***
Pagina:	
Vraag:	Welke middelen zijn tot 2029 extra benodigd om de vroegsignalering op hetzelfde niveau te behouden? (p. 46)
Antwoord:	Met ingang van 2027 is er jaarlijks een extra bedrag van € 230.000 nodig om Vroegsignalering op het huidige niveau te houden.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***PvdA-16***
Pagina:	
Vraag:	Welke middelen zijn tot 2029 extra benodigd om de levensloopbegeleiding Vanuit Autisme Bekeken structureel in te kunnen zetten? (p. 49)
Antwoord:	Voor de opstart is € 22.000,- incidenteel nodig Vanaf 2026 is er structureel € 300.000,- nodig om VAB in te kunnen zetten
Portefeuillehouder	Eva van Esch

***Fractie**:*	***PvdA-17***
Pagina:	
Vraag:	Hoe loopt het proces tot herbouw van het deel van de stad dat zwaar is beschadigd door de recente brand?
Antwoord:	Dit proces hebben wij u geschetst in de raadsbrief Brand binnenstad, van crisis naar herbouw Arnhem - iBabs Publieksportaal. Momenteel wort er gewerkt conform deze aanpak.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs

***Fractie**:*	***PvdA-18***
Pagina:	
Vraag:	Om die reden is in deze Perspectiefnota nog geen raming opgenomen van het mogelijke extra voordeel, maar wordt kan deze eventueel worden betrokken bij de begroting 2026 (als er in de meicirculaire duidelijker is) of anders bij het nieuwe coalitieakkoord dat volgend jaar opgesteld zal worden. (p.10). Wordt de raad hierover geïnformeerd na publicatie van de meicirculaire?
Antwoord:	Ja, de raad wordt na ontvangst en doorrekening van de meicirculaire geïnformeerd over de uitkomsten hiervan.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***PvdA-19***
Pagina:	
Vraag:	Voor het opstellen van de begroting 2026 en het verwerken van de financiële effecten van het vaststellen van het DMP, dienen de ramingen incidenteel te worden geactualiseerd/geïndexeerd naar het prijspeil van 2026. (p. 16) - wat zijn de financiële gevolgen hiervan?
Antwoord:	Het DMP is begin 2024 opgesteld met prijspeil 2024. De vaststelling van het DMP is echter pas in 2025 vastgesteld. Omdat de financiële gevolgen nog niet in de begroting waren verwerkt, is er geen standaard indexatie van de begroting verwerkt op de ramingen van het DMP. Dit wordt nu hersteld door incidenteel de verwachte investeringen te indexeren. Dit betekent dat de investeringen met € 2,4 mln. in totaal worden geïndexeerd (max. oplopend tot € 79.000 kapitaallasten in 2030).
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***PvdA-20***
Pagina:	
Vraag:	Op verzoek van de provincie wordt voorgesteld de gelijkrichters sneller te vervangen dan eerder aangenomen. We stellen daarom voor om in plaats van 2 per jaar, 4

	gelijkrichters per jaar te vervangen. (p. 23). Waarom?
Antwoord:	De provincie wil in het kader van de aanbesteding alle potentiële risico's aan voor inschrijvende vervoerders elimineren. De ambitie van de provincie is hoger dan die van de gemeente bij het vervangen van de gelijkrichters. De provincie wil er 4 per jaar vervangen, de gemeente in principe 2 per jaar. Wij willen met de hogere ambitie van de provincie meegaan. Als eerste worden 4 gelijkrichters vervangen in de Coehoornstraat (2) en de Westervoortsedijk (2).
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

Fractie:	***PvdA-21***
Pagina:	
Vraag:	Dit heeft onder andere te maken met een te lage formatie aan beheerders waardoor moet worden ingehuurd, een te lage kostendekkendheid uit huren en servicekostenvergoedingen en gebruik voor sociale activiteiten tegen te lage tarieven. (p. 24). Is bekend waarom de formatie aan beheerders te laag is?
Antwoord:	Bij de keuze in 2020 om het beheer van de MFC's terug in te besteden bij de gemeente is ervoor gekozen om de capaciteitsbehoefte deels op te vangen binnen de bestaande formatie en door de inzet van stichtingen/vrijwilligers. Met andere woorden, het extra werk zou deels 'erbij' worden gedaan. Gelet op de werkzaamheden die het beheer van het gemeentelijk vastgoed sindsdien met zich meebrengt, bleek dit te optimistisch ingeschat. Verder zouden de extra uren voor de openstelling voor de sociale activiteiten initieel worden gedaan door stichtingen/vrijwilligers. Dit is grotendeels niet gelukt en de enkele gevallen waar dat mondjesmaat wel is gebeurd, is er geen zekerheid dat dit in de toekomst zo zal blijven (bijvoorbeeld als vrijwilligers stoppen). De gemeente draagt de verantwoordelijkheid in de MFC's voor o.a. de veiligheid en daarom is tot op heden ingehuurd om het tekort aan beheerders op te vullen.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

Fractie:	***PvdA-22***
Pagina:	
Vraag:	Dit bedrag beschikken we in delen en onder gerichte voorwaarden, om zo te komen tot structurele oplossingen die gaan leiden tot een toekomstbestendig Rozet. Hierover informeren we de raad afzonderlijk. (p. 25). Wanneer? En is dit voor besluitvorming Perspectiefnota?
Antwoord:	We verwachten de raad hierover in het najaar van 2025 te kunnen informeren, zie raadsbrief: 'Stand van zaken Rozet'
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

Fractie:	***PvdA-23***
Pagina:	
Vraag:	Voor een toegankelijk Stadstheater is in de begroting al in middelen voorzien. Voor het groene hart van de Stadsoase is een investeringsbudget in 2027 noodzakelijk. Vanuit het Klimaatadaptatiefonds wordt in 2026 een incidentele bijdrage geleverd van € 580.000 voor dit investeringsbudget. De daaruit voortvloeiende structurele kapitaallasten bedragen vanaf 2028 een bedrag van € 32.500. We onderzoeken de mogelijkheid om deze bedragen (deels) te betrekken bij de rioolheffing. (p. 37). Waarom wordt onderzocht om dit te betrekken bij de rioolheffing? Past dit wel bij de

	rioolheffing?
Antwoord:	Kosten die betrekking hebben op klimaat adaptieve maatregelen zijn alleen toe te rekenen aan de rioolheffing als ze te relateren zijn aan de gemeentelijke zorgplichten van de riooltaak voor hemelwater, grondwater en afvalwater. Dat geldt niet voor alle kosten die we maken voor klimaatadaptatie. We onderzoeken daarom in hoeverre deze kosten toe te rekenen zijn.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

PvdD

Fractie:	***PvdD-1***
Pagina:	
Vraag:	Onze fractie zou graag de structurele en incidentiele middelen (apart van elkaar) op de verschillende onderwerpen in een overzicht onder elkaar willen willen hebben van de laatste 3 jaar (Klimaat en energie, zorg, onderwijs etc.)
Antwoord:	In de bijlage is een overzicht van de ontwikkelingen in het financieel kader per onderwerp van de begrotingen 2023, 2024 en 2025 opgenomen, waarbij de “I” aangeeft dat het een incidentele ontwikkeling is en een “S” dat het een structurele ontwikkeling is.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

Fractie:	***PvdD-2***
Pagina:	
Vraag:	Op het moment dat jongeren geen recht meer op jeugdzorg hebben. Op welke manier kan de wijkcoach of iemand anders van de gemeente ervoor zorgen dat de overgang goed verloopt. Dat bijvoorbeeld iemand die nog zorg nodig heeft dat de jeugdzorginstelling dat daadwerkelijk in gang zet. Hoe waarborgen we dat? Op welke manier verlengen we die zorg als dat wel nodig is? En hoe zorgen we ervoor dat dat (soepel) gebeurt?
Antwoord:	Wanneer een jongere 18 jaar wordt is voorafgaand een toekomstplan gemaakt met de jongere, wijkcoach en zorgaanbieder. Hierin staat beschreven welke zorg vanaf 18 jaar nodig is. Zorgverzekering en WMO zijn voorliggend op de jeugdwet. Doordat zorg vanuit de zorgverzekering pas aangevraagd kan worden als de jongere bijna 18 is, kunnen wachttijden de overgang belemmeren. De wijkcoach ondersteunt de jongere waar nodig bij het vormgeven van dit plan. Ook de zorgaanbieder heeft hierin een verantwoordelijkheid. Een behandeling kan worden voortgezet na 18 jaar, deze wordt dan vergoed vanuit de zorgverzekering. Begeleiding kan worden voortgezet vanuit de WMO. Het wijkteam blijft waar nodig betrokken. Verlengde jeugdwet kan in specifieke situaties worden ingezet wanneer dit nodig is. De wijkcoach is op de hoogte van wanneer de verlengde jeugdwet ingezet mag worden.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs

Fractie:	***PvdD-3***
Pagina:	
Vraag:	Hoe zorgen we ervoor dat iemand die jeugdzorg verlaat financieel overeind kan blijven indien deze de middelen niet heeft? Deze groep heeft vaak geen steun van ouders, studeert of studeert juist niet en geen toegang tot studiefinanciering of heeft

	te weinig inkomen door laagbetaald werk (minimumloon).
Antwoord:	Een jongere die uitstroomt uit jeugdzorg wordt hierin ondersteund door de wijkcoach. De wijkcoach denkt tijdig mee over de toekomst van de jongere, samen met de zorgorganisatie waar de jongere op dat moment zorg ontvangt. Dit wordt vastgelegd in het toekomstplan, financiën zijn een onderdeel van dit plan. Jongeren kunnen een beroep doen op de bijstand, wel kan deze pas aangevraagd worden als de jongere 18 jaar is. Samen met de jongere wordt gekeken welke (on)mogelijkheden er zijn, waarbij er samen wordt gekeken naar het inkomsten- en uitgavenpatroon. Hierbij wordt rekening gehouden met het gat dat ontstaat tussen de mogelijk toegekende bijstandsuitkering en het bereiken van het 18e levensjaar. Jongeren die in detentie zitten (dit valt ook onder jeugdzorg) worden naar en na uitstroom begeleid door de RIO Jeugd. De RIO Jeugd maakt een plan met de jongere op basis van de Big Five (inkomen, school/werk, support, welzijn, wonen). De RIO blijft in beeld zolang als nodig is, ook als de jongere 18 jaar of ouder is en al is uitgestroomd uit detentie. Het doel hiervan is om recidive te voorkomen en te werken aan een beter toekomstperspectief.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs

***Fractie**:*	***PvdD-4***
Pagina:	
Vraag:	Op blz. 41 perspectiefnota staat dat er diverse energieprojecten worden ontwikkeld en gerealiseerd. De meeste investeringen worden door de rijksoverheid, bedrijven etc. gedaan. Zonder cofinanciering gaan die projecten niet door hoeveel euro's aan investeringen in de energietransitie lopen we dan mis? Om hoeveel cofinanciering gaat het per jaar van 2025-2040?
Antwoord:	Energieprojecten vergen een relatief grote investering aan de voorkant (miljoenen) en verdienen zicht in de regel na circa 30 jaar terug. Financiers vragen voor dergelijke investeringen op verschillende manieren commitment van de gemeente. Dit is in alle gevallen capaciteit van gemeente ambtenaren om mee te initiëren en te ontwikkelen. In deze eerste fases van dergelijke infra-structurele projecten wordt veelal ook financiering gevraagd voor haalbaarheidsonderzoeken en naar voren halen van praktisch logische investeringen die pas in de toekomst renderen. Bijvoorbeeld een warmtepijp vast leggen, omdat de riolering wordt vervangen. Wij schatten dat er in de periode 2025-2040 ongeveer 5 miljoen euro aan cofinanciering per jaar nodig is. Een deel daarvan zal vanaf 2030 terugstromen, omdat dit investeringen zijn die terugbetaald worden door de renderende projecten vanaf 2030. Vanaf 2030 zullen steeds meer cofinanciering vragen betaald kunnen worden vanuit de terugkerende middelen.
Portefeuillehouder	Cathelijne Bouwkamp

***Fractie**:*	***PvdD-5***
Pagina:	
Vraag:	Project zorgzame buurt. Zijn er activiteiten geweest, bekend bij de gemeente, die opener zijn (toegankelijk voor iedereen) in bijvoorbeeld een verzorgingstehuis. Wat vinden ouderen hiervan?
Antwoord:	Binnen het project ‘zorgzame buurten’ zijn dit essentiële elementen; een mix van zorg en niet zorg en een sterke verbinding met de buurt. Er vindt momenteel al

	samenwerking plaats tussen bijv. welzijnspartners en verpleeghuizen in Arnhem. Een mooi voorbeeld hiervan is het project ambassadeurs migranten ouderen. Pleyade heeft SWOA benaderd met de vraag of een drietal Afghaanse ouderen intramuraal woonachtig binnen Waalstaete kan deelnemen aan de activiteiten die voor deze gemeenschap worden georganiseerd en de uitnodiging om dit ook op Waalstaete te organiseren. Ook met Driegasthuizengroep heeft SWOA afspraken rondom deelnemers vanuit activiteitenlokaal De Kolibrie (DGG) die deelnemen aan activiteiten binnen De Thuyn van (SWOA). De bestuurder van DGG geeft aan dat op locatie Klingelpoort (een kleinschalig complex dat plaats biedt aan 24 woonzorgappartementen) het contact met buurtbewoners van nature heel makkelijk gaat. Buurtbewoners, kinderen, iedereen komt 'gewoon' binnen voor een kop koffie.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs

***Fractie**:*	***PvdD-6***
Pagina:	
Vraag:	Wat zijn de totale kosten die nu gemaakt zijn aan extern bureau Necker en welke kosten gaan nog komen/wat zijn de verwachte totale kosten aan het eind? Zijn er nog andere externe kosten die betrekking hebben tot participatieverordening?
Antwoord:	De kosten die tot nu toe aan extern bureau Necker zijn gemaakt bedragen €19.490,-. In totaal zijn de verwachte kosten voor de ondersteuning die zij bieden voor het opstellen van de participatieverordening €33.610,-. Daarnaast zijn in het kader van de inwonersconsultatie tot nu toe kosten gemaakt voor een advertentie in de Arnhemse Koerier à €570. Daarnaast is in 2025 rekening gehouden met kosten voor het opmaken van een publieksversie van de participatieverordening à €2.750,-. Voor 2026 houden wij rekening met kosten voor eventuele kosten die nodig blijken voor de implementatie van deze verordening. Hieraan is nog geen specifiek bedrag te koppelen. De bestemmingsreserve burgerparticipatie biedt hiervoor dekking.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs

***Fractie**:*	***PvdD-7***
Pagina:	
Vraag:	Op welke manier helpt de gemeente ouderen om van een te groot huis naar een kleinere woning te verhuizen? Ouderen blijven vaak te lang in grote huizen wonen omdat zij verhuizen naar kleinere woningen niet kunnen betalen. Heeft de gemeente inzicht in welke mate dit fenomeen in Arnhem speelt?
Antwoord:	We hebben in samenwerking met de provincie en de corporaties sinds mei 2022 een verhuiscoach in de gemeente Arnhem. Deze verhuiscoach helpt senioren om door te verhuizen naar een kleinere, passende levensbestendige woning. In de periode van april 2022 tot en met december 2024 zijn in totaal 343 woonadviesgesprekken gevoerd met geïnteresseerde senioren. En zijn er 47 verhuizingen in de gemeente Arnhem geweest die via de verhuiscoach zijn verlopen. Hierover is uw raad op 1 april 2025 geïnformeerd middels een raadsbrief.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***PvdD-8***
Pagina:	
Vraag:	Op welke manier helpt de gemeente jongeren en ouderen aan elkaar te koppelen om eenzaamheid tegen te gaan en problemen op de woningmarkt te tackelen?
Antwoord:	De gemeente biedt ruimte voor, en financiële ondersteuning aan, initiatieven waarin jongeren en ouderen aan elkaar worden gekoppeld. Voorbeelden hiervan zijn 'Kamers met Aandacht' en 'Hospi Housing'. Daarnaast houden we bij veel woningbouwprojecten nadrukkelijk rekening met het inpassen van gedeelde ruimten en het stimuleren van ontmoetingen in de buitenruimte.
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***PvdD-9***
Pagina:	
Vraag:	Zorg algemeen: Krijgen ervaringsdeskundigen een vergoeding als zij gevraagd worden om bijvoorbeeld input te geven voor beleidsontwikkelingen?
Antwoord:	Ervaringsdeskundigen zijn vaak in dienst bij een zorgorganisatie. Afspraken over betalingen lopen via de zorgorganisatie. In de meeste gevallen krijgen zij een vrijwilligersvergoeding. Wanneer het gaat om een zorgprofessional met ervaringsdeskundigheid dan krijgt diegene volwaardig loon. Gekeken naar beleidsontwikkelingen zetten wij Jongerennetwerk in (vanuit Zorgbelang). Zij zijn een gesubsidieerde partij en de ervaringsdeskundigen krijgen een vrijwilligersvergoeding.
Portefeuillehouder	Eva van Esch/ Bob Roelofs

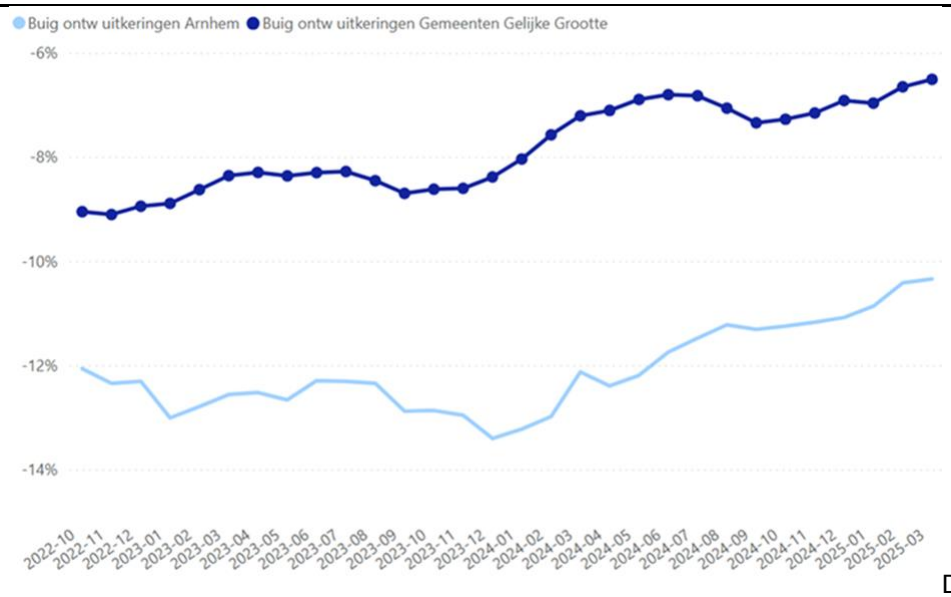
***Fractie**:*	***PvdD-10***
Pagina:	
Vraag:	Vraag richting afdeling toezicht kwaliteit en rechtmatigheid jeugd en WMO: Op wat voor gronden hebben jullie afgelopen jaren zorgverleners op de vingers getikt wat zijn de gevolgen van deze zorgverleners. Zien jullie gevallen waarin belastinggeld slecht wordt ingezet dat niet voldoet aan ons beleid dat verspild is. Dingen opgevallen voor beleidsverbeteringen.
Antwoord:	Toezichthouders zien in de praktijk dat er heel veel goed gaat in het Arnhemse zorglandschap. Zij zien echter ook dat door fouten van en/of misbruik door zorgaanbieders gemeenschapsgeld niet rechtmatig wordt gebruikt, waardoor kwetsbare inwoners noodzakelijke zorg wordt onthouden. In hun werk in Arnhem zien de toezichthouders Wmo en Jeugdwet in het kader van rechtmatigheid als de meest voorkomende fraudevormen dat: • duurdere zorg wordt gedeclareerd dan geleverd is; • meer uren worden gedeclareerd dan geleverd zijn; • zorg wordt gedeclareerd voor cliënten aan wie geen zorg is geleverd; • aanbieders een ondeugdelijke of foutieve administratie voeren.

	Arnhem probeert zicht en grip te krijgen (op risico) op onrechtmatigheid of onvoldoende kwaliteit van ondersteuning door verschillende instrumenten te combineren. Bij die instrumenten gaat het om locatiebezoeken van aanbieders, het analyseren van jaarrekeningen, inclusief het in kaart brengen van risicofactoren op onrechtmatigheid, de inkoopprocedure en meldingen en signalen van inwoners, ketenpartners en de interne organisatie. Door deze instrumenten te combineren weegt de gemeente Arnhem op een gedegen manier af naar welke aanbieders onderzoek gedaan wordt. Om zo de beschikbare capaciteit optimaal te benutten. In de raadsbrief van 30 januari 2024 is de raad geïnformeerd over de voortgang van het toezicht op zorgaanbieders Wmo en Jeugdwet. https://arnhem.bestuurlijkeinformatie.nl/ Toezicht is zacht waar het kan en hard waar het moet. Toezichthouders hanteren daarbij een zakelijke houding op basis van geconstateerde feiten. Zij grijpen in als de situatie dat vereist. Daarmee beogen wij dat kwetsbare inwoners de zorg krijgen die zij nodig hebben. En dat zorgaanbieders die niet voldoen aan de gestelde eisen het onrechtmatig gedeclareerde geld terugbetalen. De bevindingen van de toezichthouders worden actief openbaargemaakt en zijn te vinden op rechtmatigheidsonderzoeken | Open woo (arnhem.nl). Toezichthouders Wmo en Jeugdwet nemen deel aan een Arnhemse werkgroep ‘criminelen in de zorg’. Wij zien namelijk dat er bij de gemeente Arnhem op verschillende plekken signalen binnenkomen dat er mensen in de zorg actief zijn die daar niet thuishoren. Dit kan binnen de Wmo en Jeugdwet zijn, waarbij de gemeente verantwoordelijk is. Maar we zien dit ook terug op de andere zorgdomeinen, waarbij de gemeente geen verantwoordelijkheid heeft. Wel zijn de slachtoffers hetzelfde, namelijk kwetsbare Arnhemmers die zorg nodig hebben en het op deze manier niet krijgen. In deze werkgroep wordt gekeken naar hoe we, waar mogelijk, beleid kunnen aanpassen zodat zorg op de juiste manier wordt ingezet. Daarom wordt binnen de werkgroep gewerkt aan een analyse van aard en omvang van het probleem in Arnhem. Tegelijkertijd gaan we verder met het doorontwikkelen van onderzoeken rechtmatigheid Wmo- en Jeugdzorg, zodat we de pleegkans verlagen en de pakkans verhogen. We gaan meer samen optrekken met de verantwoordelijken binnen de Wet langdurige zorg (Wlz) en de forensische zorg. We gaan daarbij zoveel mogelijk ondersteuning aan deze partners bieden om ook binnen die zorgdomeinen criminaliteit tegen te gaan. En om samen een signaal te kunnen afgeven richting de landelijke overheid om aan te dringen op een gezamenlijke aanpak van zorgfraude.
Portefeuillehouder	Eva van Esch

VVD

***Fractie**:*	***VVD-1 (mondeling gesteld op 14/05)***
Pagina:	
Vraag:	Vraag: Sofa: waar is vastgelegd dat het bedrag gelijk blijft en niet het percentage? Klopt het dat het percentage niet hetzelfde blijft en dat eigenlijk het bedrag dus te laag is?
Antwoord:	Alle niet-woningen in de gemeente Arnhem leveren een bijdrage aan het Ondernemersfonds. Het Ondernemersfonds heeft een (vastgesteld) budget van € 890.000 per jaar, dat wordt opgebouwd via een opslag op de reguliere OZB niet-woningen van gemiddeld 3,2%. Naar aanleiding van de evaluatie in 2014 heeft de gemeenteraad het bestuur van het Ondernemersfonds de mogelijkheid gegeven om jaarlijks met een onderbouwd verzoek te vragen om de opslag te verhogen tot maximaal 5%. In 2015 heeft de raad besloten het budget voor de resterende raadsperiode tot en met 2018 vast te stellen op € 890.000 (wat op dit moment een percentage van 2,8% is). Er is niet eerder een onderbouwd verzoek gedaan door het Ondernemersfonds. Uit de laatste evaluatie van 2024 is gebleken dat het Ondernemersfonds in verhouding tot de benchmark relatief een laag bedrag ontvangt uit de OZB opslag. Indien de stijgende lijn van het aantal aanvragen zich voortzet is op termijn het bedrag niet meer voldoende. Ook de subsidiepartners als STAB, PBA en CMA hebben aangegeven niet meer dezelfde activiteiten te kunnen doen voor dit bedrag. We zijn daarom in gesprek met het Ondernemersfonds om gezamenlijk te kijken naar een onderbouwd advies voor een verhoging.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***VVD-2 (mondeling gesteld op 14/05)***
Pagina:	p.6
Vraag:	• Bij de begroting van 2022 is een motie aangenomen over de ontwikkeling van het bijstandsvolume waarbij aangeven wordt dat we het minimaal 10% beter willen doen dan de G16 gemeenten. Deze motie is afgedaan maar we zijn benieuwd naar de huidige stand van zaken. • Wat is de bijstandsdichtheid Arnhem ten opzichte van andere gemeenten?
Antwoord:	Hieronder zie je de gegevens uit de benchmark met de 16 grote gemeenten waar Arnhem sinds 2019 aan deelneemt. In oktober 2022 (begin collegeperiode) deden we het 3% beter dan de landelijke lijn (sinds 2019 staan overige gemeenten uit de benchmark op -8,1% en Arnhem op -11,1%). Aan de opdracht om het 10% beter, dus 3,3% beter te gaan doen vergeleken met de G16 in deze collegeperiode voldoen we nog steeds. (overige gemeenten uit de benchmark sinds 2019 -6,5% en Arnhem sinds 2019 -10,3%, verschil is 3,8%)

	 De bijstandsdichtheid van Arnhem is uitgedrukt in aandeel huishoudens met bijstand afgezet tegen het totaal aantal huishoudens 8,3%. Bij gemeenten met een grootteklasse van 100.000-300.000 inwoners ligt dit percentage op 5,4% (bron: waarstaatjegemeente).
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***VVD-3 (mondeling gesteld op 14/05)***
Pagina:	
Vraag:	Geldt het schrappen van investeringen van woningbouw door de huurbevriezing ook voor woningcorporaties in Arnhem?
Antwoord:	Ja, de woningcorporaties hebben u hierover een brief gestuurd. De beantwoording van artikel-44 vrragen over dit onderwerp kunt u vandaag (20-5) verwachten
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***VVD-4***
Pagina:	
Vraag:	Waarom wordt een deel van de risico's in het grondbedrijf gedekt vanuit de algemene reserve in plaats van de daarvoor ingerichte bestemmingsreserves?
Antwoord:	In paragraaf 3.6. van de nota grondbeleid staat: "Als de omvang van het weerstandsvermogen van het grondbedrijf (bestaand uit de reserve grondexploitatie, de reserve strategische posities en de reserve voorstudies) groter is dan 110% van het risicoprofiel wordt het meerdere vanuit de reserve Grondexploitatie overgeheveld naar het Stadsontwikkelfonds. In geval het weerstandsvermogen lager dan 100% is, zal de Algemene Reserve voor dat verschil tot 100% ook moeten dienen als weerstandsvermogen voor het grondbedrijf."
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***VVD-5***

Pagina:	
Vraag:	Hebben we een beeld van de capaciteitstekorten (uitgedrukt in FTE's) binnen de verschillende programma's (en in relatie tot de ambities)? Deze ontvangen we graag. Als we dit niet in beeld hebben, waarom niet?
Antwoord:	Het inzetten van de schaars beschikbare capaciteit op de grote opgaven en de altijd wisselende actualiteiten is de taak van het management. Binnen alle programma's werken we daarbij in principe binnen de beschikbaar gestelde capaciteitsmiddelen. Soms leidt dat tot vertraging in andere dossiers. Met name door de groeiende stad zijn de ambities van de gemeente de afgelopen jaren in structurele zin gestegen. Om de stad in de komende jaren met bijna 20% te laten groeien is op termijn een navenante groei van de ambtelijke organisatie nodig. Op dit moment vraagt het vooral veel inzet om de gebiedsontwikkeling tot stand te brengen. Komende jaren zal die inzet naar verwachting nog substantieel toenemen, al zullen daarvoor ook extra middelen beschikbaar komen, vanuit de investeringsprojecten en bijvoorbeeld de groeiende uitkering gemeentefonds. Op dit moment is er dus niet zozeer sprake van een capaciteitstekort als wel van een toenemende noodzaak om te prioriteren en een opgave om de benodigde structurele groei van de organisatie te managen.
Portefeuillehouder	Maurits van de Geijn

***Fractie**:*	***VVD-6***
Pagina:	
Vraag:	In 2024 is bij de behandeling van de PPN de motie 24m73 Rust voor duurzame partners aangenomen. Deze motie kwam voort uit een wens die al lange tijd in de stad leeft en ervoor moet zorgen dat we afspraken voor langere termijn kunnen maken die zorgen voor meer rust en stabiliteit bij onze duurzame partners in de stad. Een ronde langs partners in de stad leert ons dat daar nog geen resultaat geboekt is. Was is de reden dat dit nog niet lukt en wanneer kunnen wij verwachten dat de beleidslijn wordt gehanteerd om begrotingssubsidies meerjarig toe te kennen?
Antwoord:	Momenteel werken wij aan een meerjarige subsidieregeling voor onze welzijnspartners, de verwachting is dat deze in gaat per 1 januari 2027. We beogen met deze regeling te voorkomen dat we partners ongelijk behandelen waar dit niet terecht is. De uitgangspunten van 'gelijkwaardig partnerschap' en 'niets over ons zonder ons' spelen hierin een belangrijke rol. Eerder kwam al uit het onderzoek onder subsidiepartners naar de bejegening vanuit de gemeente de wens naar voren om partners gelijkwaardig te behandelen. Zie hiervoor: Resultaten en rapportage onderzoek bejegening subsidiepartners Arnhem - iBabs Publieksportaal. Ook bij partijen die activiteiten uitvoeren op bijvoorbeeld het terrein van cultuur, sport en participatie subsidiëren we waar mogelijk zoveel mogelijk meerjarig.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

***Fractie**:*	***VVD-7***
Pagina:	
Vraag:	Wat is de ontwikkeling van meldingen van ondermijning, woninginbraken, drugsoverlast en geweld (2021–2024)?

Antwoord:	Voor het antwoord baseren wij ons op registraties van de politie en Meld Misdaad Anoniem (MMA).

	2021	2022	2023	2024
Ondermijning				
MMA Ondermijning	22	0	6	34
Drugshandel	247	267	234	253
MMA Drugs	229	187	206	190
Mensenhandel	31	19	23	34
MMA Mensenhandel	19	18	24	30
Mensensmokkel	1	1	0	3
Wapenhandel	144	127	112	146
Woninginbraken				
Diefstal/inbraak woning	298	276	237	223
Drugsoverlast				
Drugs/drankoverlast	847	1199	1377	1283
Geweld				
Moord, doodslag	41	41	33	37
Openlijk geweld (persoon)	67	71	66	90
Bedreiging	380	327	314	330
Mishandeling	492	554	615	669

Portefeuillehouder	Ahmed Marcouch

***Fractie**:*	***VVD-8***
Pagina:	
Vraag:	Wat is de ontwikkeling van meldingen van drugsgerelateerde overlast, geweld in de openbare ruimte en straatintimidatie in 2022, 2023, 2024 (aantallen)?
Antwoord:	De cijfers inzake drugsgerelateerde overlast en geweld zijn in het antwoord op VVD-7 reeds gegeven. Geweld in de openbare ruimte wordt niet apart bijgehouden. Hetzelfde geldt voor straatintimidatie, dat door de politie wordt meegenomen onder de categorie “bedreiging”. Overigens is door handhavers nu tweemaal geverbaliseerd ten aanzien van seksuele straatintimidatie, waarbij in één geval recent door de rechter een straf is opgelegd.
Portefeuillehouder	Ahmed Marcouch

***Fractie**:*	***VVD-9***
Pagina:	
Vraag:	• Welke woningbouwprojecten starten daadwerkelijk in 2026, 2027 en 2028? • Hoeveel woningen worden in die jaren daadwerkelijk opgeleverd (geen prognoses, maar harde projecten)?
Antwoord:	Over deze vraag wordt u binnenkort geïnformeerd door middel van de raadsinformatiebrief Arnhem biedt woonruimte 2025. Thans werkt de organisatie aan het finetunen van de cijfers, stemmen we af in de regio en wordt gewerkt aan

	de duiding van de cijfers, gepositioneerd in het brede werkveld wonen. Net zoals vorig jaar ontvangt u deze in juni. We streven er naar deze brief voorafgaand aan het debatverzoek over woningbouw naar de raad te sturen. Uit de voortgangsrapporte van 2024 kunt al het nodige herleiden van vorig jaar. Deze cijfers zijn nog deels actueel
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***VVD-10***
Pagina:	
Vraag:	Hoeveel van de geplande woningen tot 2040 vallen binnen de verschillende segmenten zoals bijvoorbeeld middenhuur of vrije sector?
Antwoord:	Over deze vraag wordt u binnenkort geïnformeerd door middel van de raadsinformatiebrief Arnhem biedt woonruimte 2025. Thans werkt de organisatie aan het finetunen van de cijfers, stemmen we af in de regio en wordt gewerkt aan de duiding van de cijfers, gepositioneerd in het brede werkveld wonen. Net zoals vorig jaar ontvangt u deze in juni. We streven er naar deze brief voorafgaand aan het debatverzoek over woningbouw naar de raad te sturen. Uit de voortgangsrapporte van 2024 kunt al het nodige herleiden van vorig jaar. Deze cijfers zijn nog deels actueel
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***VVD-11***
Pagina:	
Vraag:	Hoeveel van de 16.000 woningen tot 2040 zijn planologisch verankerd (vastgestelde bestemmingsplannen, vergunningen)?
Antwoord:	Over deze vraag wordt u binnenkort geïnformeerd door middel van de raadsinformatiebrief Arnhem biedt woonruimte 2025. Thans werkt de organisatie aan het finetunen van de cijfers, stemmen we af in de regio en wordt gewerkt aan de duiding van de cijfers, gepositioneerd in het brede werkveld wonen. Net zoals vorig jaar ontvangt u deze in juni. We streven er naar deze brief voorafgaand aan het debatverzoek over woningbouw naar de raad te sturen. Uit de voortgangsrapporte van 2024 kunt al het nodige herleiden van vorig jaar. Deze cijfers zijn nog deels actueel
Portefeuillehouder	Paul Smeulders

***Fractie**:*	***VVD-12***
Pagina:	44
Vraag:	(p 44): de nieuwe visie vraagt om capaciteitsuitbreiding. Waar zit hem dat precies in en waar hebben we het precies over als we het hebben over capaciteitsuitbreiding?
Antwoord:	Op dit moment doen we basistaken om in de regio goed aangehaakt te zijn op het thema recreatie en toerisme. Om in een groeiende stad met daarbij een groter belang van recreatie in eigen stad te ontwikkelen en andere thema's op te kunnen pakken is 1 fte extra capaciteit nodig. De stad groeit en krijgt meer bezoekers,

	waardoor de vraag naar ruimte, natuur en voorzieningen toeneemt. Een betere samenhang en kwaliteit van beleid, promotie en voorzieningen is nodig, net als het benutten van kansen in gebieden zoals Arnhem-Zuid. Door recreatie en toerisme slimmer te ontwikkelen en te combineren met andere functies, kan Arnhem inspelen op toekomstige uitdagingen en kansen benutten.
Portefeuillehouder	Nermina Kundic

***Fractie**:*	***VVD-13***
Pagina:	45
Vraag:	1 op de 7 jongeren krijgt jeugdhulp: zorgvraag stijgend, meer uitgaven. Hoe verhouden de uitgaven en volumegroei zich tot die van andere G40-gemeenten? [vraag is al aangekondigd]
Antwoord:	Eerst is het belangrijk om aan te geven dat kosten en vergelijkingen in groei zich moeilijk laten vergelijken tussen gemeenten. Hierin zit ook een relatie met de investeringen met het voorveld en de sociale structuur in gemeente. Op de site van het CBS kan Arnhem vergeleken worden met andere gemeenten. Als de vergelijking wordt gemaakt met vergelijkbare gemeenten (voor nu is gekozen voor Nijmegen, Leeuwarden, Enschede) voor de gerealiseerde kosten per 1.000 inwoners 2023, komt Arnhem lager uit dan andere gemeenten. De percentages jongeren in jeugdhulp/jeugdbescherming/verblijf 2024 zijn van verschillende hoogte. Wel is zichtbaar dat Arnhem de trendlijn van vergelijkbare gemeenten en van Nederland volgt.
Portefeuillehouder	Bob Roelofs

***Fractie**:*	***VVD-14***
Pagina:	
Vraag:	Het Subsidie City@Home (p 48): Hoeveel vrouwen helpen we op dit moment en is dat een stijgende lijn t.o.v. vorig jaar?
Antwoord:	In 2025 zijn er tot medio mei 237 aanmeldingen geweest. In 2024 waren er 274 aanmeldingen. Een stijging is merkbaar en de verwachting is dat er meer aanmeldingen zullen zijn t.o.v. vorig jaar.
Portefeuillehouder	Marjan van Munster

Begroting 2023

Gemeentefonds en overige (rijks)ontwikkelingen	2023	2024	2025	2026	I/S
Bedragen x € 1.000					
Ontwikkelingen gemeentefonds sept.- en dec.circulaire	10.890	10.997	11.795	12.156	S
Doorgegeven mutaties decentralisatie-uitkeringen sept.- en dec.circulaire	3.864	3.886	4.073	4.022	S
Inschatting ontwikkelingen meicirculaire	18.024	28.800	33.621	24.695	S
Beschermd Wonen		-2.797	-7.441	-14.689	S
Gemeentefonds totaal ontwikkelingen Coalitieakkoord	*32.777*	*40.885*	*42.047*	*26.184*	
Ontwikkelingen gemeentefonds meicirculaire	11.210	13.488	18.487	-7.215	S
Doorgegeven mutaties decentralisatie-uitkeringen meicirculaire	2.887	2.909	4.525	5.148	S
Extra middelen Jeugdzorg		10.236	9.433	6.501	S
Effect nota IWA op MJOP Vastgoed	214	192	192	291	S
Correctie structurele boeking AR				1.000	S
Gemeentefonds totaal aanvullend op Coalitieakkoord	***14.312***	***26.825***	***32.637***	***5.725***	
Totaal ontwikkelingen gemeentefonds en overige ontwikkelingen	**47.089**	**67.710**	**74.685**	**31.909**	

Onvermijdelijke ontwikkelingen en beleidskeuzes coalitieakkoord	2023	2024	2025	2026	I/S
Bedragen x € 1.000					
Onvermijdelijke ontwikkelingen					
Stikstofagenda	-100				I
Actualisatie BUIG	-1.300	-1.500	-1.500	-1.500	S
Burgerzaken voordeel BRP straat Zevenaar	508	508	508	508	S
Uitvoering moties Diversiteit en Inclusie eigen personeel	-65				I
Tekort Bridge to Liberation (21A62)	-100	-100	-200		I
Stijging kosten HO door vergrijzing en tariefstijgingen	-994	-1.664	-2.034	-1.904	S
Stijging kosten WRV	-460	-795	-795	-795	S
Stijging kosten doelgroepenvervoer			-274	-262	S
Stijging kosten Jeugd (tariefstijging en volumelstijging)	-2.590	-2.684	-1.685	-2.221	S
Voordeel binnen zorgbegroting	5.518	4.885	3.191	3.261	S
Uitvoeringsagenda Nieuwe Haven	-200	-200			I
Beëindiging woonfuncties woonboten Nieuwe Haven	-500				I
Bijdrage E-depot Gelders Archief	-54	-54	-54	-54	S
Verlenging afspraken voor sw-medewerkers	-920	-1.915	-2.280	-2.280	S
Omzetten pilots uitvoering Wgs in structureel beleid	-155	-155	-155	-155	S
Hogere energieprijzen Sportbedrijf	-300				I
Milieutoezicht ODRA	-150	-150	-150	-150	S
Gevolgen Wet kwaliteitsborging bouw	-130	-130	-130	-130	S
Formatie SBR	-2.500	-2.500	-2.500	-2.500	S
Informatieveiligheid&privacy	-1.470	-1.470	-1.370	-1.270	S
Kostenstijging IV/ICT	-635	-635	-635	-635	S
Open en transparante overheid: capaciteit informatievoorziening en kwaliteitssysteem	-200	-200	-200	-100	S
RTV Arnhem / Connect		-100	-100	-100	S
Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen: Uitvoeren regionale agenda	-687	-687	-687	-687	S
Onderhoud beweegvoorzieningen in de openbare ruimte	-100	-100	-100	-100	S
Plan van aanpak woonwagenlocaties	-100	-600	-100	-100	S
Uitvoering en handhaving reguleringsinstrumentarium (ODRA)	-60	-60	-60	-60	S
Risico op kapitaalvernietiging groot onderhoud wegen		-23	-46	-69	S
Klantenservice	-100	-100	-100	-100	S
Beleidskeuzes					
Indexatie OZB obv CPI met extra ruimte tot 5% jaarlijks	2.790	4.240	5.690	7.140	S
Verhoging afvalstoffenheffing (in 4 jaar naar 95% kostendekking)	57	1.280	1.990	2.700	S
Verhoging parkeertarieven	2.900	2.900	2.900	2.900	S

Verhoging toeristenbelasting (regulier tarief met € 0,50 en verlaagd tarief met € 0,25)	166	166	166	166	S
Stopzetten dotaties aan BR Solvabiliteit	6.110	3.693	2.941	2.941	S
Vrijval BR Solvabiliteit	20.447				I
Vrijval uit algemene reserve bij weerstandsfactor van 1,4	19.284				I
Totaal Onvermijdelijke ontwikkelingen coalitieakkoord	**43.910**	**1.850**	**2.230**	**4.443**	

Beleidsontwikkelingen (aanvullend op coalitieakkoord)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Bedragen x € 1.000				
Een DUURZAAM Arnhem	-6.290	-3.798	-4.309	-409
Een GROEN Arnhem	-7.113	-5.788	-4.553	-4.734
Een KANSRIJK Arnhem	-4.352	-3.016	-2.246	-1.242
Een VERBONDEN Arnhem	-6.065	-4.721	-2.931	-2.835
Totaal beleidsontwikkelingen	**-23.819**	**-17.323**	**-14.039**	**-9.220**

Ontwikkelingen een DUURZAAM Arnhem	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Stadsontwikkelfonds (aangevuld tot startbedrag van € 10 miljoen)	-4.400				I
Budget stedelijke ontwikkeling	-750	-750	-750	-750	S
Versterken positie huurders	-100	-100	-100	-100	S
Verhuiscoach	-50	-50	-50	-50	I
Verhuurdersvergunning	*-250*	*-250*	*-250*	*-250*	*S*
Grofvuil twee keer per jaar gratis ophalen	-750	-750			I
Klimaatfonds	-10.000	-5.000			I
Budget Duurzaamheid (incidenteel)	-500	-500			I
Budget Duurzaamheid (structureel)	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	S
Versterken circulaire economie	-200				I
Transformatie economie en arbeidsmarkt	-500	-500	-500	-500	I
Totaal ontwikkelingen coalitieakkoord	*-19.000*	*-9.400*	*-3.150*	*-3.150*	
Verduurzaming Vastgoed	-3.400	-3.400	-3.900		I
Ondergronds leggen hoogspanningskabel	-1.500				I
Kwaliteitsimpuls werklocaties	-300	-300	-300	-300	I
Versterking werklocaties en vestigingsklimaat voor de hoofdopgave Energy	-750				I
Betaalbaarheid en versnelling woningbouw	-500	-500	-500	-500	I
Reclame code ontwikkelen	-100				I
Korenmarkt en omgeving	-75				I
Sustainable Development Goals	-100				I
Groene Metropoolregio	435	402	391	391	S
Totaal aanvullend op coalitieakkoord	***-6.290***	***-3.798***	***-4.309***	***-409***	
Totaal ontwikkelingen een DUURZAAM Arnhem	**-25.290**	**-13.198**	**-7.459**	**-3.559**	

Ontwikkelingen een GROEN Arnhem	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Wijkgroenagenda's	-350	-350	-350	-350	I
Vitaliteit, onderhoud en duurzaam beheer parken en bossen	-150	-150	-150	-150	S
Stadslandbouw	-100	-100	-100	-100	I
Klimaatadaptatiefonds	-12.500				I
Budget Groen en Klimaatadaptatie	-750	-750	-750	-750	S
Fietsparkeren	-500	-500	-500	-500	S
Basis duurzame bereikbaarheid incl. transferia		-200	-200	-200	S
Voortzetten milieuzone	-69	-69	-69	-69	S
Ontwikkelen duurzaam mobiliteitsplan					I

Dierenwelzijn (structureel)	-50	-50	-50	-50	S
Dierenwelzijn (incidenteel)	-50	-50	-50	-50	I
Extra handhaving ODRA (structureel)	-150	-150	-150	-150	S
Extra handhaving ODRA (incidenteel)	-150				I
Totaal ontwikkelingen coalitieakkoord	-14.819	-2.369	-2.369	-2.369	
Verlaging maximum snelheid	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	I
Wandel- en fietspromenade Rijnkade	-1.000	-1.000			I
Vermindering aantal rijbanen	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	I
Intensivering milieutoezicht	-33	-33	-33	-33	S
Opstellen milieuplan	-300				I
Invasieve exoten	-425	-425	-425	-425	I
Monitoring natuurbeschermingswet	-175	-25	-25	-25	I
Monitoring biodiversiteit	-150				I
Stadsecoloog (3/4 fte)	-85	-85			I
Extra groene handhaver	-70	-70	-70	-70	I
Agrarische gronden Zijpendaal en Gulden Bodem	-200				I
Strategisch aankoop grond voor groen en ontmoeten	-350				I
Toevoegen groenfonds	-175				I
Correctie BR Groot Onderhoud Openbare Ruimte				-181	S
Arnhem mooier, grip op Graffiti (22A56)	-150	-150			I
Totaal aanvullend op coalitieakkoord	**-7.113**	**-5.788**	**-4.553**	**-4.734**	
Totaal ontwikkelingen een GROEN Arnhem	**-21.932**	**-8.157**	**-6.922**	**-7.103**	

Ontwikkelingen een KANSRIJK Arnhem	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Onderwijshuisvesting	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000	S
Overnemen financiering schuldenpreventie bij jongeren	-230	-230	-230	-230	S
Preventieactiviteiten schulddienstverlening	-153	-153	-153	-153	S
Subsidies welzijnspartijen	-1.000				I
Project schoolmaaltijden	-500	-500	-500	-500	I
Vervangen infill kunstgras	-250	-250	-250	-250	S
Energiearmoedefonds	-5.000				I
Bijverdienpremie Participatiewet (uitvoeringskosten)	-200	-200	-200	-200	S
Scholen en ander vastgoed als verbindende plek in de buurt	-320	-320	-320	-320	S
Versterken kansengelijkheid rond onderwijs (structureel)	-250	-250	-250	-250	S
Versterken kansengelijkheid rond onderwijs (incidenteel)	-250	-250	-250	-250	I
Bestaanszekerheid en Perspectief (op werk)	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	I
Verlenging Werkinvesteringsfonds	-1.250				I
Gelrepas en openbaar vervoer, € 1,-	-375	-375	-375	-375	S
Aanpak leefbare wijken	-500	-500	-500	-500	S
Budget 'Vrij zijn in Arnhem'		-200	-200	-200	I
Uitbreiden beschikbaarheid Prep bij GGD	-100	-100	-100	-100	I
Arnhem-Oost aanpak (structureel)	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	S
Arnhem-Oost aanpak (incidenteel)	-2.500	-2.500			I
Totaal ontwikkelingen coalitieakkoord	*-19.378*	*-12.328*	*-9.828*	*-9.828*	
Aanpak seksuele Intimidatie	-150	-150	-150	-150	I
Aanpak woonoverlast	-100	-100	-100	-100	I
Ambities bestaanszekerheid	-250	-150	-150	-150	I
Experiment ‘Immerloo schuldenvrij’ (22A77)	-150				I
Uitvoering 1 euro tarief openbaar vervoer	-150	-50	-50	-50	S
Plan van aanpak Armoedebestrijding, Schulddienstverlening en bewindvoering	-300				I
Maken en uitdragen visie op ouderen	-150	-150			I
Preventie met gezag	-400	-400	-400	-400	I
Handhavers	-500	-500			I
Vereniging / sportparkmanager	-90	-90	-90		I
Urban sports	-75				I
Actualisatie BUIG	384	399	410	359	S
Actualisatie WSW	636	574	598	3.053	S

Vrijval WSW ten behoeve van beschut werk	-636	-574	-598	-3.053	S
Zorg	-722				I
Hogere bijdrage VGGM	-370	-370	-370	-370	S
Verlenging aanwijsbesluit SW medewerkers	76	100	119	119	S
Aanbesteding schulddienstverlening en vroegsignalering	-500	-500	-500	-500	S
Subsidiering Rozet (22A62)	-65	-65	-65		I
Doorzetten pilot buurtconciërges (22A75)	-150	-150	-150		I
Impuls voor de Drieslag (22A76)	-250	-250	-250		I
Elk Arnhems kind een schoolmoestuin (22A53)	-350	-500	-500		I
Suïcidepreventie toegankelijk voor iedereen (22A70)	-90	-90			I
Totaal aanvullend op coalitieakkoord	***-4.352***	***-3.016***	***-2.246***	***-1.242***	
Totaal ontwikkelingen een KANSRIJK Arnhem	**-23.730**	**-15.344**	**-12.074**	**-11.070**	

Ontwikkelingen een VERBONDEN Arnhem	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Opvang en toekomstperspectief vluchtelingen en ongedocumenteerden	-250	-250	-250	-250	I
Actieplan statushouders en oude nieuwkomers	-250	-250	-250	-250	I
Cultuurprogrammering	-250	-250	-250	-250	S
Cultuurintensivering Zuid (Centrum in Zuid)	-250	-500	-750	-1.000	S
Jacobiberg	-500	-500	-500	-500	S
Gratis cultuurbezoek < 18 jaar	-200	-200	-200	-200	I
Evenementen(beleid)	-150	-150	-150		I
Dutch Green Week	0	-200			I
Beleefbaar erfgoed	-50	-50	-50	-50	I
Bewonersondersteuning wijkbudgetten	-500	-500	-500	-500	S
Ontmoeten en verbinden	-100	-100	-100	-100	S
Jongerenwerk 3.0	-315	-315	-315	-315	S
Uitbreiding college	-165	-165	-165	-83	I
Lokaal mediafonds	-65	-65	-65	-65	S
Versterken slagkracht raad	-200	-200	-200	-200	S
Verbeteren digitale dienstverlening	-500	-500			I
Versnellen digitalisering	-500	-500			I
Totaal ontwikkelingen coalitieakkoord	*-4.245*	*-4.695*	*-3.745*	*-3.763*	
Inclusie: Plan inclusieve speeltuinen	-79	-30	-30	-30	I
Inclusie: Positie inwoners met een beperking versterken	-299	-299	-299	-299	I
Inclusie: toegankelijkheid verkiezingen	-79	-45	-15	-15	S
Inclusie: Inclusieve en diverse gemeentelijke organisatie	-110	-110	-110	-110	I
Inclusie: Inclusieve gemeentelijke communicatie	-205	-115	-35	-35	S
Inclusie: Investeringen toegankelijk vastgoed	-500	-500	-500	-500	I
Inclusie: Aanpak racisme en discriminatie (focuspunt 1)	-150	-150	-150	-150	I
Culturele programmering	-500	-500	-500	-500	I
Ondersteuning en jubileum Sonsbeek	-500	-750			I
Rozet - gebruikersonderhoud	-223	-223	-223	-223	S
Museum Arnhem	-21	-21	-21	-21	S
Proces- en griffiekosten bezwaar en beroep	-279	-279	-279	-279	S
RTV Arnhem / Connect	-100				I
Capaciteit burgerparticipatie	-100	-100	-100	-100	I
Burgerberaden	-600				I
Bewonersondersteuning	-400				I
Bevordering opkomst verkiezingen	-50	-50	-50	-50	I
Locatieprofielen voor evenementen	-100	-100			I
Lichtshow/vuurwerkshow op oudejaarsavond	-125	-125	-125		I
Veiligheidscoördinatie evenementen, manifestaties en demonstraties	-150	-150	-150	-150	I
Beperken binnenstadsdistributie	-250	-250	-100	-100	S
Dutch Green week voorbereiding	-100				I
Gemeentepool	-282	-212	-141	-71	I
Participatieadviseurs	-150	-150			I
Public affairs	-200	-200	-200	-200	I

Strategisch huisvestingsplan	-50				I
Vervroegde afronding reorganisatie W&I	739				I
Verrekening met BR Bedrijfsvoering	-739				I
Actualisatie erfpacht canons	-58	-58	-58	-58	S
Correctie verwerking B2022 Beheer MFC's	-100	-50	-50	-50	S
Bridge to Liberation (22A66)	-205	-205	255	155	I
Anti-racisme aanpak (22A80)	-50	-50	-50	-50	I
Uitbreiding structurele buitenlandse relaties (22A82)	-50				I
Totaal aanvullend op coalitieakkoord	***-6.065***	***-4.721***	***-2.931***	***-2.835***	
Totaal ontwikkelingen een VERBONDEN Arnhem	**-10.310**	**-9.416**	**-6.676**	**-6.598**	

Jaarlijkse bijstellingen	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Prijs- en volumeontwikkeling 2022	-2.300	-2.300	-2.300	-2.300	S
Prijs- en volumeontwikkeling 2023	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	S
Totaal ontwikkelingen coalitieakkoord	-17.300	-17.300	-17.300	-17.300	
Prijs- en volumeontwikkeling 2022	-2.535	-2.535	-2.535	-2.535	S
Compensatie subsidies 2022	-2.753				I
Brandstofkosten doelgroepenvervoer	-250				I
Prijs- en volumeontwikkeling 2023	-4.396	-4.396	-4.396	-4.396	S
Inverdieneffect				700	S
Ontwikkeling belastingen en legesopbrengsten	105	245	255	445	S
Ontwikkelingen Meerjareninvesteringsplanning	1.042	713	1.177	-503	
Totaal aanvullend op coalitieakkoord	**-8.787**	**-5.972**	**-5.499**	**-6.288**	
Totaal jaarlijkse bijstellingen	**-26.087**	**-23.272**	**-22.799**	**-23.588**	

Begroting 2024

Gemeentefonds en overige (rijks)ontwikkelingen	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Ontwikkelingen gemeentefonds sept.- en dec.circulaire	23.670	24.894	36.394	19.070	S
Doorgegeven mutaties decentralisatie-uitkeringen sept.- en dec.circulaire	-553	-232	-232	-232	S
Gemeentefonds totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	*23.118*	*24.662*	*36.162*	*18.838*	
Ontwikkelingen gemeentefonds meicirculaire	9.822	8.490	9.102	24.883	S
Doorgegeven mutaties decentralisatie-uitkeringen meicirculaire	-649	394	-1.085	-2.051	S
Vrijval rentebuffer		1.000	1.000		I
Gemeentefonds totaal aanvullend op Perspectiefnota	***9.173***	***9.884***	***9.017***	***22.832***	
Totaal ontwikkelingen gemeentefonds en overige ontwikkelingen	**32.290**	**34.546**	**45.179**	**41.670**	

Autonome en overige financiële ontwikkelingen Perspectiefnota	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Gemeentefonds	23.118	24.662	36.162	18.838	S
OZB indexatie (inkomsten)	1.489	1.489	1.489	1.489	S
Areaalontwikkeling OZB	233	233	233	233	S
OZB indexatie (lasten voor panden in eigen gebruik)	-214	-333	-456	-566	S
Actualisatie MIP	1.583	2.042	1.439	365	S
Indexering MIP	-2.038	-2.625	-2.226	-1.402	S
Planningsrealisme MIP	12	387	1.265		I
Nominaal: Cao	-7.032	-6.956	-6.923	-6.788	S
Nominaal: Zorgcontracten	-6.600	-6.600	-6.600	-6.600	S

Nominaal: Subsidies	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000	S
Nominaal: Gemeenschappelijke regelingen	-3.200	-3.200	-3.200	-3.200	S
Nominaal: Overige	-5.200	-5.200	-5.200	-5.200	S
Areaalontwikkeling	-2.051	-2.051	-2.051	-2.051	S
Zorg: Aanvullende indexering zorgtarieven	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	S
Zorg: kostprijsdekkende tarieven huishoudelijke ondersteuning	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000	S
Zorg: verhoging vergoeding/tarief pleegzorg	-300	-300	-300	-300	S
Zorg (wmo): PGB in verhouding tot uitstroom WLZ	1.200	600	600	600	S
Indexatie contracten parkeergarages	-282	-282	-282	-282	S
Extra loon- en prijsstijgingen 2023 ev bij VGGM	-1.203	-1.203	-1.203	-1.203	S
VGGM: Basis op orde JGZ / AGZ	-600				I
VGGM: Programma Beter Bedrijfsvoeren	-493				I
Actualisatie BUIG	1.718	1.670	1.677	1.633	S
Verschil huurindexatie en lasten gemeentelijk vastgoed	527	527	527	527	S
Onderwijshuisvesting verbouwing Spiekmanlaan	-76	-75	-74	-73	S
Dekking Spiekmanlaan uit onderwijsmiddelen Begroting 2023	76	75	74	73	S
Uitbreiding school Confetti			-57	-57	S
Aanvullend investeringskrediet MFC De Salamander	-99	-98	-97	-96	S
Vervanging ondergrondse containers (OC's)	-194	-340	-484	-626	S
Dekking kosten OC's uit afvalstoffenheffing	194	340	484	626	S
Hogere beheerkosten transferhal Arnhem Centraal	-280	-280	-280	-280	S
Totaal Autonome en overige financiële ontwikkelingen Perspectiefnota	**-5.712**	**-3.518**	**8.517**	**-10.340**	

Ontwikkelingen een DUURZAAM Arnhem met dekking	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Reservering middelen Spoorzone Oost	12.011	1.000			I
Middelen Stadsontwikkelfonds	-10.501	-1.000			I
Middelen Gebiedsontwikkeling Kronenburg	-1.100				I
Middelen Zuidelijke binnenstad	-410				I
Flexwonen Merwedeterrein	-300				I
Dekking Stadsontwikkelfonds	300				I
Inzet middelen uit Klimaatfonds	-5.000	-5.000	-5.000		I
Dekking Klimaatfonds	5.000				I
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	***0***	***-5.000***	***-5.000***	***0***	
Totaal ontwikkelingen een DUURZAAM Arnhem	**0**	**-5.000**	**-5.000**	**0**	

Ontwikkelingen een DUURZAAM Arnhem tlv Algemene middelen	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Eenmalige dotatie aan de BR Voorstudies	-500				I
Eenmalige bijdrage aan stadsontwikkelfonds tbv gemeentelijke planontwikkelingskosten grootschalige gebiedsontwikkelingen		-1.000			I
Publiek onrendabele top Spoorzone Oost	-12.000	-1.000			I
Publiek onrendabele top Spoorzone Oost: tbv park en mobiliteit				-600	S
Lokaal, sociaal, duurzaam, circulair en diervriendelijk Inkopen	-270	-270	-270		I
Aanvangsfase Verhuurdersvergunningen (Wet Goed Verhuurderschap)	-600	-75	-75	-75	S
Makelpunt	-100	-100	-100	-100	S
Community manager Merwedeterrein (motie 23M03)	-50	-50	-50	-50	I
Handhaving verbod permanente bewoning vakantieparken	-50	-50	-50	-50	I
Wasbare proefluiers (amendement 22A38)	-63				I
Verduurzamen vastgoed: vrijval	2.500	3.000			I

Verduurzamen vastgoed: kapitaallasten	-118	-236	-375	-371	S
Energieprijzen eigen gebruik vastgoed	-1.500				I
Beëindiging spaarelement rioolheffing			700	700	S
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	***-12.751***	***220***	***-220***	***-546***	
Totaal ontwikkelingen een DUURZAAM Arnhem	**-12.751**	**220**	**-220**	**-546**	

Ontwikkelingen een GROEN Arnhem met dekking	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	**0**	**0**	**0**	**0**	
Totaal ontwikkelingen een GROEN Arnhem	**0**	**0**	**0**	**0**	

Ontwikkelingen een GROEN Arnhem tlv Algemene middelen	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Willemsplein				-284	S
Verkeersveiligheid	-24	-47	-71	-95	S
Snelfietsroute Arnhem-Huissen			-205	-205	S
Energieprijzen eigen gebruik openbare ruimte	-2.300				I
Prijsindexaties parkeergarages	282	282	282	282	S
Bewaking parkeergarages	-130				I
Kwaliteitsimpuls overige locaties, waaronder Bakenhof en Overmaat/Rijkerswoerd	-100	-100	-100		I
Werklocaties		-200	-200	-200	I
Veerpolderstraat	-652				I
Bijdrage aan coördinatie milieubeleid ODRA	-50	-50	-50	-50	S
Regeling rookgaskanalen	-125	-125			I
Uitvoering parkenvisie	-500	-500			I
Toevoeging Groenfonds	-350	-350			I
Woonwagenlocatie Bethaniënstraat (incl grondwal)	-2.540				I
Bomen: continuering extra budget			-20	-41	S
Mobiliteit: vrijval incidentele budgetten	4.500	3.600	3.600		I
Mobiliteit: kapitaallasten	-213	-426	-596	-767	S
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	**-2.202**	**2.084**	**2.640**	**-1.359**	
Totaal ontwikkelingen een GROEN Arnhem	**-2.202**	**2.084**	**2.640**	**-1.359**	

Ontwikkelingen een KANSRIJK Arnhem met dekking	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Motie Online bewustwordingsaanpak voor jongeren (21M105)	-168				I
Dekking Online bewustwordingsaanpak jongeren uit BR Beschermd en weerbaar	168				I
Investeren in jongerenwerk zwaardere doelgroepen Geitenkamp	-75	-75			I
Vlindertuin Geitenkamp	-75	-75			I
Immerloo Schuldenvrij	-250	-250			I
Dekking jongerenwerk en Vlindertuin Geitenkamp en Immerloo Schuldenvrij uit middelen Arnhem Oost	400	400			I
Implementatie subsidiehuis	-60				I
Dekking implementatie subsidiehuis uit BR WMO & Jeugdzorg	60				I

Preventieve jeugdbescherming Veilig, Aanwezig, Vertrouwd. Uitbreiding pilot	-180	-180	-180	-180	I
Dekking uit BR Wmo en jeugdzorg: VAV uitbreiding pilot	180	180	180	180	I
Inzet ervaringsdeskundigheid binnen maatschappelijke opvang		-75	-75	-75	I
Dekking uit BR Beschermd en weerbaar: Inzet ervaringsdeskundigheid binnen maatschappelijke opvang		75	75	75	I
Uitbreiding capaciteit Kruispunt en De Duif		-120	-120	-120	I
Uitbreiding gezinsopvang		-200	-200	-200	I
Dekking uitbreiding capaciteit Kruispunt, De Duif en gezinsopvang uit BR Beschermd en weerbaar		320	320	320	I
Buurtconciërges	-425				I
Buurtconciërges dekking uit WIF	425				I
Buurtconciërges overheveling dekking uit WIF	-425				I
Totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	*-425*	*0*	*0*	*0*	
Verlenging zorgaccounthouder (wachtlijsten GGZ)	-75				I
Dekking verlenging zorgaccounthouder uit BR Wmo en Jeugdzorg	75				I
Integraal accommodatiebeleid	-200	-100			I
Dekking integraal accommodatiebeleid uit middelen Scholen en ander vastgoed als verbindende plek in de buurt	200	100			I
Uitbreiding buurtsportcoaches	-113	-113			I
Dekking uitbreiding buurtsportcoaches uit BR Jeugdfonds	113	113			I
Vervanging hockeyveld HCM	-26	-26	-26	-26	S
Vervanging kunstgrasveld Arnhemse Boys Schuytgraaf	-17	-17	-17	-17	S
Sportdag op Papendal	-40	-40	-40	-40	S
Dekking HCM, kunstgrasveld Arnhemse Boys, sportdag Papendal in bestaande budgetten sport	83	83	83	83	S
Huisvesting bijzondere doelgroepen	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500	I
Dekking uit BR Huisvesting bijzondere doelgroepen	1.500	1.500	1.500	1.500	I
Opvang dakloze EU-burgers (motie 23M41)	-500	-500			I
Dekking dakloze EU-burgers uit BR Wmo jeugdzorg	500	500			I
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	***0***	***0***	***0***	***0***	
Totaal ontwikkelingen een KANSRIJK Arnhem	**-425**	**0**	**0**	**0**	

Ontwikkelingen een KANSRIJK Arnhem tlv Algemene middelen	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Actualisatie WSW	-2.151	-2.270	-1.380	1.447	S
Compensatie minimumloon WSW in septembercirculaire	371	370	345	317	S
Actualisatie BUIG	-1.299	-1.293	-1.172	-1.128	S
VGGM: Basis op orde JGZ / AGZ	102				I
VGGM: Programma Beter Bedrijfsvoeren	247				I
Vrijval dotatie aan BR jeugdfonds	1.000	1.000			I
Sportbedrijf tekort begroting	-2.800				I
Huur- vs subsidieindexatie maatschappelijke partners	-559	0	0	0	I
Inkomensregelingen	-960				I
Individuele studietoeslag	-400				I
Vroegsignalering	-340				I
Schuldhulpverlening particulieren	-440				I
Bijna gratis OV voor Gelrepashouders	-25	-25	-25	-25	S
Grip op eigen financiële situatie inwoners	-125	-125	-125	-125	S
Verlenging maatregelen energiecrisis	-500	-500			I
Gedeeltelijke dekking uit Energiearmoedefonds	400	400			I
Ervaringsdeskundigen	-100				I
Sportpark Paasberg	-105	-105	-105	-105	S

Doorontwikkeling/implementatie Koersnota 2.0 Wijksturing	-150				I
Formatie functionele gegevensbescherming (JZ)	-120	-120			I
Leefbaarheid en voorzieningen Malburgen-Oost Noord / Amusementsorkest DWS		-132	-132	-132	S
Aankoop Maatschappelijke accommodaties	-19	-19	-19	-19	S
Incidentele subsidies welzijn	-1.000				I
Gedeeltelijke dekking uit BR jeugdfonds	500				I
Taakstelling subsidies welzijn	-545	-545	-545	-545	S
Duurzame opvang vluchtelingen	-500	-500	-500	-500	I
Ecovrede	-30	-30	-30	-30	I
Vertraging oplevering sporthal Middachtensingel	-4	-4	-4	-4	S
Inzet op handhaving structureel (motie 23M57)		-500	-500	-500	S
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	***-9.552***	***-4.397***	***-4.191***	***-1.348***	
Totaal ontwikkelingen een KANSRIJK Arnhem	**-9.552**	**-4.397**	**-4.191**	**-1.348**	

Ontwikkelingen een VERBONDEN Arnhem met dekking	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Cultuurhistorische Waardenkaart	-60				I
Dekking cultuurhistorische Waardenkaart uit invoeringsbudget Omgevingswet	60				I
Totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	*0*	*0*	*0*	*0*	
Voorbereidingskosten project eigen huisvesting	-500				I
Dekking voorbereidingskosten eigen huisvesting uit BR Zuidelijke Binnenstad	500				I
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	***0***	***0***	***0***	***0***	
Totaal ontwikkelingen een VERBONDEN Arnhem	**0**	**0**	**0**	**0**	

Ontwikkelingen een VERBONDEN Arnhem tlv Algemene middelen	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Burgerzaken: Actualisatie kosten verkiezingen	-158	-163	-163	-188	S
Burgerzaken: Doorontwikkeling	-500	-500			I
Burgerzaken: Leges	485	555	687	685	S
Burgerzaken: Formatie agv paspoorthausse/leges	-485	-555	-687	-685	I
Loket Zuid	-72	-72	-72	-72	S
Klantenservice	-328	-328			I
Uitvoering moties 23M09gg (Vergoeding aanpassing paspoort) en 21M218 (Kosteloze naamsverandering)	-68	-68			I
Raadsondersteuning	-50	-50	-50	-50	S
Visie Dienstverlening	-150	-150			I
Lekker Werken aan de Ambities van Arnhem	-400	-350	-275		I
Inclusieve en diverse gemeentelijke organisatie	-50	-50	-50	-50	S
Bedrijfscontinuïteitsmanagement (Informatieveiligheid)	-120				I
Uitvoering Woo-vragen	-400	-250	-100	-100	S
Incidentele formatie	-200	-100	-100		I
Opgave huisvesting creatieve en culturele sector motie (23M47)		-360	-360	-360	S
Cultuurprogrammering (motie 23M47)				-500	S
Kwartiermaker toekomst rijksmonumentale Synagoge	-50				I
Bewustwording en kennisvergroting slavernijverleden	-100				I
Toegankelijkheidsfonds (19M21)	-75	-75			I
Leefbare Wijken Monitor	56				I

Uitwerking Street art (motie 23M37)	-70	-70	-70	-70	I
Holocaustbewustwordingsprogramma (motie 23M67)	-30	-30	-30	-30	I
Vrijval BR cultureel vastgoed	12.500	2.300	2.700		I
Verwerking cultureel vastgoed in begroting				-2.400	S
Lokale heffingen	400	400	400	400	S
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	***10.135***	***84***	***1.830***	***-3.420***	
Totaal ontwikkelingen een VERBONDEN Arnhem	**10.135**	**84**	**1.830**	**-3.420**	

Jaarlijkse bijstellingen	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Prijs- en volumeontwikkeling 2024	-28.083	-28.007	-27.974	-27.839	S
Ontwikkeling belasting en legesopbrengsten	1.722	1.722	1.722	1.722	S
Ontwikkelingen Meerjareninvesteringsplanning	-443	-196	478	-1.037	S
Totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	-26.804	-26.481	-25.774	-27.154	
Prijs- en volumeontwikkeling 2024	-5.186	-5.182	-5.184	-5.184	S
Onzekere prijsontwikkelingen 2025		-1.000	-1.000	-1.000	S
Ontwikkeling belasting en legesopbrengsten	-276	-276	-276	-276	S
Ontwikkelingen Meerjareninvesteringsplanning	-21	-365	-986	-935	S
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	**-5.483**	**-6.823**	**-7.446**	**-7.395**	
Totaal jaarlijkse bijstellingen	**-32.287**	**-33.304**	**-33.220**	**-34.549**	

Begroting 2025

Gemeentefonds en overige (rijks)ontwikkelingen	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Ontwikkelingen gemeentefonds sept.- en dec.circulaire	17.049	15.644	20.760	11.996	S
Schrappen oploop opschalingskorting en BBP-systematiek vanaf 2024 in Voorjaarsnota	-6.750	6.750	6.750	6.750	S
Indexatie demografie Wmo in Voorjaarsnota		750	1.500	2.250	S
Uitstel Beschermd Wonen	4.908	9.770	8.335	7.145	S
Actualisatie Beschermd Wonen	1.652	1.652	1.652	1.652	S
Doorgegeven mutaties decentralisatie-uitkeringen sept.- en dec.circulaire	-282	-273	-242	-242	S
Vrijval rentebuffer		0	1.000	1.000	S
Gemeentefonds totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	*16.577*	*34.292*	*39.755*	*30.550*	
Gemeentefonds: Aframen stelpost Indexatie Wmo in Voorjaarsnota		-750	-1500	-2250	S
Gemeentefonds: Ramen deel ruimte onder BTW compensatiefonds als dekking nadeel stelpost indexatie Wmo		750	1500	2250	S
Ontwikkelingen gemeentefonds meicirculaire	7.799	9.563	9.265	15.958	S
Doorgegeven mutaties decentralisatie-uitkeringen meicirculaire	614	-335	-754	-826	S
Gemeentefonds totaal aanvullend op Perspectiefnota	***8.414***	***9.229***	***8.511***	***15.132***	
Totaal ontwikkelingen gemeentefonds en overige ontwikkelingen	**24.991**	**43.521**	**48.265**	**45.682**	

Autonome en overige financiële ontwikkelingen Perspectiefnota	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Reëel ramen vennootschapsbelasting	-478	-478	-478	-478	S

Reëel ramen toeristenbelasting	100	100	100	100	S
Reëel ramen bestuurlijke boetes brandbeveiligingsverordening	-52	-52	-52	-52	S
Reëel ramen subsidie Eusebius	217	217	217	217	S
Totaal Autonome en overige financiële ontwikkelingen Perspectiefnota	**-213**	**-213**	**-213**	**-213**	

Ontwikkelingen een DUURZAAM Arnhem met dekking	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Klimaatadaptatie investeringskrediet rioolheffing	-11	-42	-73	-103	S
Dekking uit rioolheffing	11	42	73	103	S
Wvg woningbouw Arnhem-West	-4.000				I
Realisatie Hobbit	-300				I
Dekking uit BR Stadsontwikkelfonds voor wvg woningbouw Arnhem-West en Hobbit	4.300				I
Financiële ontwikkelingen Perspectiefnota	*0*	*0*	*0*	*0*	
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	***0***	***0***	***0***	***0***	
Totaal ontwikkelingen een DUURZAAM Arnhem	**0**	**0**	**0**	**0**	

Ontwikkelingen een DUURZAAM Arnhem tlv Algemene middelen	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Hogere Energielasten eigen gebruik vastgoed	-1.145				I
Klimaatinstallatie Valkenhuizen	-59	-59	-58	-57	S
Uitvoering Huisvestingsverordening - Huisvesting urgent woningzoekenden	-70	-70	-70	-70	S
Financiële ontwikkelingen Perspectiefnota	*-1.274*	*-129*	*-128*	*-127*	
Woningbouw Platform Arnhem	150	150			I
Besparingen Perspectiefnota	*150*	*150*			
Bijstelling energielasten eigen gebruik vastgoed	50				I
Beheer Milieuzone	-66	-66	-66	-66	S
Circulaire economie	-200				I
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	***-216***	***-66***	***-66***	***-66***	
Totaal ontwikkelingen een DUURZAAM Arnhem	**-1.340**	**-45**	**-194**	**-193**	

Ontwikkelingen een GROEN Arnhem met dekking	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Kosten Lachgascilinders	-800	-800	-800	-800	S
Kosten ruimen van fietsen	-80	-80	-80	-80	S
Verzamelcontainers toegankelijkheid voor hoogbouw (20M260)	-200	-200	-200	-200	S
Dekking uit afvalstoffenheffing	1080	1080	1080	1080	S
Ambities dierenwelzijn en natuur	-127	-127	-127	-127	S
Dekking ambities dierenwelzijn en natuur	127	127	127	127	S
Financiële ontwikkelingen Perspectiefnota	*0*	*0*	*0*	*0*	
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	**0**	**0**	**0**	**0**	
Totaal ontwikkelingen een GROEN Arnhem	**0**	**0**	**0**	**0**	

Ontwikkelingen een GROEN Arnhem tlv Algemene middelen	2025	2026	2027	2028	I/S
Bedragen x € 1.000					
Vervanging gelijkrichters		-84	-148	-211	S
ODRA - Prijsstijging	-106	-106	-106	-106	S
Plan gezonde leefomgeving	-150	-150	-150		I
Aanbesteding dagelijks onderhoud in stadsdeel Centrum, Spijkerbuurt en Arnhems Broek (CSA)	-2.500	-2.500			I
Hogere Energielasten eigen gebruik openbare ruimte	-1.825				I
Dierentehuis (23M104)	-180	-200	-200	-200	S
Financiële ontwikkelingen Perspectiefnota	*-4.761*	*-3.040*	*-603*	*-517*	
Bezuiniging op wegenonderhoud structureel	50	50	50	50	S
Bezuiniging op wegenonderhoud incidenteel	75	200	325	450	I
Opstellen voorbereidingsbesluiten	26	26	26	26	S
Bomenonderhoud beperken tot directe woonomgeving	475	450	425	350	S
Verminderen inzet bestrijding invasieve exoten	300	300	300		I
Onderhoud stedelijk groen, directe woonomgeving ontzien	250	150	50		I
Budget waterbodembeheer laten vervallen	300	300	300	300	S
Bomenplan beperken tot directe woonomgeving	150	150	150		I
Bezuinigen op dagelijks onderhoud in de wijken 10% kostenbesparing (afvalbakken, onkruid etc) en deel van het areaal minder maaien.	165	165	165	165	S
Fontein Blauwe golven deels uit laten, besparing energiekosten	50	50	50	50	S
Overige fonteinen (AKU-fontein, op de markt en in de parken) deels uit laten, besparing energiekosten	50	50	50	50	S
Minder onderhoud beschoeiingen	50	50	50	50	S
Verhogen parkeertarieven	5.000	5.000	5.000	5.000	S
Verhogen parkeertarieven: effect VPB	-1.290	-1.290	-1.290	-1.290	S
Versneld parkeerareaal vergroten	500	1.000	1.000	1.000	S
Inzet scanauto vergroten	200	200	200	200	S
Verhogen tarief toeristenbelasting	590	590	590	590	S
Besparingen Perspectiefnota	*6.941*	*7.441*	*7.441*	*6.991*	
ODRA: Volumestijging	-25	-25	-25	-25	S
Bijstelling energielasten eigen gebruik openbare ruimte	90				I
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	**65**	**-25**	**-25**	**-25**	
Totaal ontwikkelingen een GROEN Arnhem	**2.246**	**4.376**	**6.813**	**6.449**	

Ontwikkelingen een KANSRIJK Arnhem met dekking	2025	2026	2027	2028	I/S
Bedragen x € 1.000					
Natuurcentrum (Molenplaats): Uitbreiding subsidie Arnhem	-105	-105	-105	-105	S
Natuurcentrum (Molenplaats): Incidentele subsidie	-50				I
Dekking uit parken/bossen en project Poort naar de Veluwe	155	105	105	105	I
Financiële ontwikkelingen Perspectiefnota	*0*	*0*	*0*	*0*	
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	***0***	***0***	***0***	***0***	
Totaal ontwikkelingen een KANSRIJK Arnhem	**0**	**0**	**0**	**0**	

Ontwikkelingen een KANSRIJK Arnhem tlv Algemene middelen	2025	2026	2027	2028	I/S
Bedragen x € 1.000					

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	-1.130	-2.260	-3.390	-4.520	S
Bewegingsonderwijs	-150	-150	-150	-150	S
Uitvoering leerplicht	-92	-92	-92	-92	S
actualisatie BUIG NvB 2024 en verder	-3.957	-4.188	-4.346	-4.530	S
Actualisatie WSW	-3.312	-2.898	-4.344	-3.031	S
Studietoeslag	-800	-1.100	-1.400	-1.100	S
Re-integratiebudget	1.022	1.081	1.031	910	S
Gelrepas	-325	-325	-325	-325	S
Bijzondere bijstand	-300	-300	-300	-300	S
Beschermingsbewind	-100	-100	-100	-100	S
Vroegsignalering Schuldhulpverlening	-230	-230			I
Volume-ontwikkeling kosten jeugdzorg / prognose	-10.889	-10.889	-10.889	-10.889	S
Tarievenonderzoek ambulant jeugdzorg	-3.963	-3.963	-3.963	-3.963	S
Tarieven inkoop Verblijf jeugdzorg	-4.879	-4.879	-4.879	-4.879	S
Tarieven inkoop essentiele functies jeugdzorg	-524	-524	-524	-524	S
Landelijk tarief jeugdbescherming vanaf 2024	-1.152	-1.152	-1.152	-1.152	S
Dekking tekort zorg uit zorgbegroting	419	2.827	2.827	2.827	S
Dekking tekort zorg uit de BR Wmo en Jeugdzorg	2.408				I
Tarievenonderzoek ambulant Wmo	-4.306	-4.306	-4.306	-4.306	S
Dekking tarievenonderzoek ambulant uit voordelen binnen Wmo	4.306	4.306	4.306	4.306	S
Aanpak wachtlijsten huishoudelijke ondersteuning	-253	-253	-253	-253	S
Doelgroepenvervoer	500				I
Preventieve jeugdbescherming	-135	-135			I
Veilig thuis	-80	-80	-80	-80	S
VGGM - bijdrage versterking JGZ / AGZ	-358	-872	-872	-872	S
VGGM - Beter Bedrijfsvoeren	-500	-750	-900	-900	S
VGGM Harmoniseren afspraken huisvesting brandweer	-39				I
Financiële ontwikkelingen Perspectiefnota	*-28.819*	*-31.231*	*-34.100*	*-33.923*	
Minder inzet op breedtekunst (presentatie en festival)	90	90	90	90	S
Debatfunctie opnemen in reguliere programmaring	50	50	50	50	S
Rekensystematiek BUIG Arnhems Beeld toepassen	3.580	3.762	3.942	4.359	S
Inzet ESF middelen Actieve Inclusie Vervolg		997			I
Structurele middelen bijverdienbeloning Participatiewet			100	100	S
Verlaging middelen communicatie Armoede en Schulden	25	25	25	25	S
Versoberen Week van het geld	20	20	20	20	S
Andere invulling Collectieve Aanvullende Zorgverzekering	0	250	500	500	S
Meer groepsgewijs begeleiden Wmo	700	1.400	1.400	1.400	S
Meer groepsgerichte begeleiding jeugd		300	300	300	S
Analyse casussen groter dan € 100.000	840	840	840	840	S
Inzet controle 315-route	250	500	500	500	S
Stoppen PMT als losse interventie	200	200	200	200	S
Beëindigen subsidie OZO verbindzorg	22	22	22	22	S
Vrijval middelen vrijwillige terminale zorg	5	5	5	5	S
Vrijval middelen ondersteuning Ouderenbonden	5	5	5	5	S
Vrijval middelen woontussenvoorzieningen Ouderen	4	4	4	4	S
Gedeeltelijke vrijval bestemmingsreserve Beschermd en Weerbaar	2.000				I
Inzet Rijkssubsidie MDT	0	1.500	1.500		I
Voordeel Brede Spuk	150	150			I
Seniorenbeweging via Brede Spuk	200	200			I
Besparingen Perspectiefnota	*8.141*	*10.320*	*9.503*	*8.420*	
Vervallen besparingsoptie Rijkssubsidie MDT		-1.500	-1.500		I
Vrijvallende kapitaallasten OHV beschikbaar houden voor OHV	0	0	0	-203	S
Actualisatie SW	-133	-126	-91	-46	S
2% besparingsraming VGGM	156	156	156	156	S
VGGM - bijdrage versterking AGZ	0	-78	-78	-78	S
VGGM - bijdrage versterking JGZ	0	-51	-51	-51	S

SPUK Sport financieel nadeel overhead	-719	0	0	0	I
Voldoende beschikbare AED's in elke wijk (24M94)	-20	-20	-20	-20	S
Aanpak voor vitale en leefbare wijkwinkelcentra (24A44)	-75	-75	-75		I
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	***-791***	***-1.694***	***-1.659***	***-242***	
Totaal ontwikkelingen een KANSRIJK Arnhem	**-21.469**	**-22.605**	**-26.257**	**-25.744**	

Ontwikkelingen een VERBONDEN Arnhem met dekking	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Digitale en toegankelijke dienstverlening	-200				I
Informatieveiligheid & Privacy	-250				I
Verbeteren burgerparticiatie met innovatieve technologieën	-380				I
Interne veiligheidscoördinatie	-100				I
Digitale inclusie van de stad	-100				I
Dekking uit bestemmingsreserve Bedrijfsvoering	1.030				I
Regeling Burgerkracht	-91				I
Dekking bestemmingsreserve Burgerinitiatieven sociaal domein	91				I
Opvang en toekomstperspectief opvang en vluchtelingen				-500	I
Uitvoeringskosten Bureau Nieuwkomers	-529	-529	-529	-580	I
Dekking uit bestemmingsreserve Inburgering, integratie en asiel	529	529	529	1.080	I
Opvang niet-rechthebbende EU burgers (23M41)	-390	-890			I
Dekking uit bestemmingsreserve Huisvesting bijzondere doelgroepen	390	890			I
Jongerenraad	-50	-50			I
Leefbare Wijken Monitor (ALW)	-63	63	-63	63	S
Doorontwikkeling wijksturing	-75				I
Totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	*-188*	*13*	*-63*	*63*	
Investeringskrediet stadsoase en toegankelijk maken stadstheater	1.869	0	0	-85	S
Investeringskrediet kosten bouwrijp maken Stadstheater	500	0	0	-8	S
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	***2.369***	***0***	***0***	***-93***	
Totaal ontwikkelingen een VERBONDEN Arnhem	**2.181**	**13**	**-63**	**-30**	

Ontwikkelingen een VERBONDEN Arnhem tlv Algemene middelen	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
BRP-straat - geoormerkt budget binnen Burgerzaken	-256	-256	-256	-256	S
E-depot voorzieningen	-50	-100	-150	-150	S
Huisvesting ambtelijke organisatie (beëindiging huurkorting)	-937	-937			I
Voorbereidingskrediet gemeentelijke huisvesting		-74	-73	-72	S
Faciliteren verkiezingen	-22	-24	-74	-74	S
Historische Kelders	-80	-60	-40		I
Museum - Vervangen dak		-70	-69	-68	S
Bestrijden racisme en discriminatie	-50	-50	-100	-100	S
Roze Zaterdag	-180				I
Totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	*-1.575*	*-1.571*	*-763*	*-721*	
Reëel ramen loonsom	2.300	2.300	2.300	2.300	S
Jongerenbudget laten vervallen	200	400	400	400	S
Ondersteuning college verminderen	201	201	313	313	S
Capaciteit voor art 213a onderzoeken laten vervallen	50	50	50	50	S
Budget fiscale advieskosten laten vervallen	35	35	35	35	S

Niet invullen van capaciteit mobiliteit medewerkers	75	75	75	75	S
Bezuiniging deel vrij besteedbaar budget Teams Leefomgeving	95	95	95	95	S
Stoppen innovaties informatieverwerking	93	93	93	93	S
Verminderen bijdrage aanvullende claim programma Beter Bedrijfsvoeren van VGGM	250	250	250	250	S
Minder bijdrage vanuit Veiligheid aan Koningsdag	50	50	50	50	S
Lagere bijdrage aan Zorg- en Veiligheidshuis	100	100	100	100	S
Halveren spaarbedrag voor beeldbepalende en topsportevenementen	110	110	110	110	S
Minder inzet op Human Capital; transformatie arbeidsmarkt	100				I
Stoppen met vuurwerkshow	150				I
Inzet middelen huisvesting bijzondere doelgroepen	480	380	1.270	0	I
Besparingen Perspectiefnota	*4.289*	*4.139*	*5.141*	*3.871*	
Ondersteuning middensegment podiumkunsten	-275	-275	-275	-275	I
Versterking amateurkunst	-90	-90	-90	-90	S
Amendement Slag om Arnhem (24A23)	-45	-335	-180	-180	S
Zonder show, geen vuurwerk (24M101g)	-150	0	0	0	I
Huisvesting ambtelijke organisatie (beëindiging huurkorting)	0	0	-937	-937	S
Indexatie leges	244	244	244	244	S
Ontwikkeling tarieven paspoorten	40	45	45	45	S
Aanvullende financiering voor bestrijding discriminatie en racisme (24A36)	-50	-50	-100	-100	S
Toegankelijkheidsfonds ook voor maatschappelijke organisaties (24A46)	-50				I
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	***-376***	***-460***	***-1.293***	***-1.293***	
Totaal ontwikkelingen een VERBONDEN Arnhem	**2.338**	**2.108**	**3.086**	**1.857**	

Jaarlijkse bijstellingen	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**I/S**
Bedragen x € 1.000					
Prijs- en volumeontwikkeling 2025	-26.500	-26.500	-26.500	-26.500	S
Ontwikkeling belasting en legesopbrengsten	1.687	1.687	3.137	4.587	S
Ontwikkelingen Meerjareninvesteringsplanning	1.008	806	1.089	-418	
Totaal ontwikkelingen Perspectiefnota	-23.805	-24.007	-22.274	-22.331	
Prijs- en volumeontwikkeling 2025	-1.530	-1.543	-1.538	-1.531	S
Ontwikkelingen Meerjareninvesteringsplanning	760	-196	-651	-768	
Totaal aanvullend op Perspectiefnota	***-771***	***-1.739***	***-2.188***	***-2.298***	
Totaal jaarlijkse bijstellingen	**-24.575**	**-25.746**	**-24.463**	**-24.629**	

Toegekende aanvragen Burgerkracht 2020 (coronajaar)	TLO/Gebied	Bedrag toekenning €	themagericht
Buurtcamping Immerloopark	RKV	7.500	jongeren armoede
Focus a Locus Kunstroute 2020	RKV	1.000	cultuur
Nostalgische week Geitenkamp	NO (Geitenkamp)	8.000	buurtfeest
Speel en ontmoetingsplek Rijkerswoerd	RKV	14.500	sport
EHBO doorstart door corona		23.000	themagericht
Popuppark 2020 Coehoorn en ASM		12.500	cultuur
Halloween		2.665	jongeren
Picknicktafel en vervanging Bank		2.000	buitenruimte
Aanleg bank&hekwerk klim&klauter aardvarken		2.500	buitenruimte
Realisatie paviljoen Immerlokaal	RKV	25.000	ontmoetings ruimte
Herenboerderij Arnhem-Noord		4.750	buitenruimte
5 daags zomer kamp 2021		8.000	jongeren
Ruimte voor bloemen en ontmoeting Saksen Weimar	NO	2279,80	buitenruimte
Arnhem direct website	Stedelijk	5000	themagericht
Stichting Stevig Geitenkamp	NO Geitenkamp	6.000	ontmoetings ruimte
		€ 124.694,80	

2021	Activiteit	TLO/Gebied	Bedrag toekenning €	Thema	
1	St. Kunst op de Bult extra activiteiten	NO (Geitenkamp)	4.500	ontmoetingsruimte	
2	Jeu de Boules in park Immerloo te Arnhem	RKV	3.500	buitenruimte	
4	Jeugdwijkraad Malburgen	Malburgen	9.750	jongeren	
7	Buurtcamping Immerloopark 2021	RKV	7.500	jongeren	
9	Buiten Boksactiviteit	Presikhaaf	1.521,21	sport	
10	Zwerfvuil acties Schoon Klarendal	NW (Klarendal)	332,21	themagericht	
12	Geveltuinen en bloembakken in Plattenburg	NO	5.000	buitenruimte	
13	Ecologie en Vrouwenatelier		15.000	ontmoetingsruimte	
14	Eritrea Village		1000	themagericht	
15	Opruimen zwerfafval		6.650	themagericht	
16	Vergroenen schoolplein Jozef Sartosschool	NO	8.450	buitenruimte	
19	Elvis Graceland Plantsoen		4597,79	buitenruimte	
21	Stadsgesprekken	Stedelijk	2000	dialoog	
22	Sucura Music Band	Stedelijk	6000	cultuur	
23	Ouderwets gezellig buurtfeest		250	buurtfeest	
24	Groen inspiratie Event Angerenstein- Paasberg toekomstbestendig en duurzaam	NO	1500	themagericht	
25	picknicktafels Saksen Weimar	NO	515	buitenruimte	
26	Hier is de Toekomst (Schaarsbergen verduurzaamt)	NW	550	themagericht	
29	Moestuin de Dennenheuvel	NO	2000	buitenruimte	
30	BBQ Teteringenstraat de Laar	Elden-de Laar	500	buurtfeest	
31	Pipowagen Olmstraat	NO (Geitenkamp)	8000	ontmoetingsruimte	
32	Ondersteuning in de wijk Plattenburg	NO	1500	ontmoetingsruimte	
35	Bakermat muziekzaal	NW	25000	cultuur	
38	stichting stevig	NO (Geitenkamp)	4.000	ontmoetingsruimte	x
39	traplift in buurtfabriek	NO	15.500	ontmoetingsruimte	
40	jubileum activiteiten West Arnhemse muziekvereniging	NW	5.000	cultuur	
			140.116		

2022	Toegekende aanvragen	gebied/TLO	Bedrag toekenning €	Thema
1	Verfraaiing Leenspad	RKV	€ 2.000,00	buitenruimte
2	vervolg stadsgesprekken	stadsbreed	€ 7.200,00	dialoog
3	vervolg Arnhem Direct	stadsbreed	€ 10.000,00	informatief
4	diverse activiteiten Immerloopark	RKV	€ 4.850,00	themagericht/buiten
5	Molenpop Elden	De laar Elden	€ 2.476,00	cultuur
6	Talentenmarkt Klarendal	Noord West (Klarendal)	€ 3.000,00	themagericht
7	Hangingbaskets aan lichtmasten	De laar Elden	€ 4.750,00	buitenruimte
8	Zandvoorstraat in Bloei	De laar Elden	€ 7.000,00	buitenruimte
9	Feest aan de weide Schuytgraaf	Schuygraaf Elderveld	€ 700,00	buurtfeest
10	Buitenbios Schaarsbergen/duurzaamheidsmarkt	Noord West	€ 5.650,00	themagericht
11	Meet en Greet party Annenhof	Presikhaaf	€ 362,33	buurtfeest
12	Buurtplein basisschool De Laarhorst	De laar Elden	€ 10.000,00	buitenruimte
13	buurtmoestuin de Dennenheuvel en Groengroep Plattenburg	Noord Oost	€ 2.250,00	buitenruimte
14	Eeuwfeest Pontanuslaan	Noord Oost	€ 600,00	buurtfeest
15	sportdag Elderveld (wijkvereniging)	Schuygraaf Elderveld	€ 550,00	sport
16	Buurtfeest /BBQ Teteringenstraat	De laar Elden	€ 750,00	buurtfeest
17	Obstacle course trainingen kinderen met een beperking	stadsbreed	€ 4.940,00	sport
18	Buurtfeest Braamberg	Noord Oost	€ 700,00	buurtfeest
19	Elderveld Open diverse activiteiten	De laar Elden	€ 4.275,00	buurtfeest
20	vergroening Tappiststraat	De laar Elden	€ 10.000,00	buitenruimte
21	Inspiratie event duurzame wijk Angerenstein	Noord Oost	€ 2.500,00	themagericht
22	activiteiten Indische en Molukse ouderen	Malburgen	€ 3.119,01	themagericht
23	straatactiviteiten/feest Hoflaan	Noord West	€ 1.050,00	buurfeest
24	Aanpassing en onderhoud Paul Krugerplantsoen	Noord West	€ 7.250,75	buitenruimte
25	plantenbakken lantaarnpaal Aldenburgstraat	De laar Elden	€ 1.805,00	buitenruimte
26	Onmoetingsplek MOES	Noord Oost	€ 25.000,00	ontmoetingsruimte
27	Traplift Buurtfabriek	Noord Oost	€ 6.000,00	onmoetingsruimte
28	Winterwonderland Thialf	Noord West	€ 3.000,00	buurtfeest
29	Gezondheidshuis Geitenkamp	Noord Oost (Geitenkamp)	€ 7.000,00	ontmoetingsruimte
30	Freakz	RKV	€ 1.500,00	cultuur/ jongeren
31	computer leercentrum Media Trefpunt Arnhem Zuid	Schuygraaf Elderveld	€ 2.400,00	themagericht
32	Eindejaars activiteit voor jongeren Geitenkamp	Noord Oost (Geitenkamp)	€ 1.000,00	buurtfeest/ jongeren
33	Nieuwjaars activiteit Holthuizen	RKV	€ 2.500,00	buurtfeest
			€ 146.178,09	

*

2023	Toegekende aanvragen	TLO/Gebied	Bedrag toekenning €	Thema
1	Govenda Rijn	Malburgen	€ 8.320,00	cultuur
2	Schoolplein Jozefschool	Noord west	€ 12.100,00	buitenruimte
3	Ontmoetingstuin Dedelstraat	Presikhaaf	€ 2.810,00	buitenruimte
4	Wijk Klus Team		€ 2.500,00	themagericht
5	Buurtcamping Immerloopark	RKV	€ 3.500,00	voor jongeren
6	Vrouw Vrijheid Leven bijeenkomst	stadsbreed	€ 1.805,00	dialoog
7	Sociaal artistiek wijktheaer	Noord-Oost	€ 6.650,00	cultuur
8	Bloem/Groenstrook park Angerenstein Julianalaan	Noord-Oost	€ 600,00	buitenruimte
9	Groen buurtplein De Laarakkker	De Laar-Elden	€ 15.000,00	buitenruimte
10	Straatfeest Halevystraat	Noord-Oost	€ 400,00	buurtfeest
11	Samen eten (noordwest Alteveer)	Noord-West	€ 1.333,00	samen koken
12	Feest Toen modern Nu een monument	Noord-Oost	€ 1.490,00	buurtfeest met thema
13	Keti koti Klarendal	Noord-West	€ 1.500,00	cultuur
14	Dagje uit voor kinderen in armoede	RKV	€ 1.600,00	jongeren
15	Luwe zondag	Noord-West	€ 5.430,00	cultuur
16	Van Saamhorigheid naar Samenzang	Noord-West	€ 1.875,00	cultuur
17	Groen plein De Ommelander	RKV	€ 5.000,00	buitenruimte
18	Activiteiten in Plattenburg	Noord-Oost	€ 2.500,00	themagericht
19	Buitenbios Schaarsbergen	Noord-West	€ 3.350,00	themagericht
20	Ontmoeten buurttuin Kronenburg	RKV	€ 5.000,00	buitenruimte
21	25 jaar Hoogweide RKV	RKV	€ 1.500,00	buurtfeest met thema
22	Vergroenen PC Hoofdstraat	Noord-Oost	€ 8.520,00	buitenruimte
23	Kaartavond Arnhem West	Noord-West	€ 688,80	themagericht
24	Buurtfeest Wezel Courtzijnhof RKV	RKV	€ 310,00	buurtfeest
25	Buurtfeest Craneveer	Noord-Oost	€ 9.000,00	buurtfeest met thema
26	Hygge en winterfair	Schuytgraaf-Elde	€ 1.750,00	themagericht
27	Buurt bBQ schuytgraaf	Schuytgraaf-Elde	€ 932,59	buurtfeest
28	Ijsjes bij Gluren bij de Buren	Noord-Oost	€ 1.000,00	buurtfeest
29	Buurtfeest landgraafstraat	RKV	€ 175,00	buurtfeest
30	Zomerkamp Bombarie	stadsbreed	€ 2.500,00	voor jongeren
31	Jublieum Craneveer	Noord-Oost	€ 3.150,00	buurtfeest met thema
32	Vlindertuin Glen Millerstraat	RKV	€ 650,00	buitenruimte
33	Binnenplein Gronsveldstraat	de laar-elden	€ 1.700,00	buitenruimte
34	Bloemenbollen Plattenburg beeldhouwerstraat	Noord-Oost	€ 3.000,00	buitenruimte
35	Vergroenen/adoptiegroen Anna Blamantraat	RKV	€ 700,00	buitenruimte
36	Use It	Stadsbreed	€ 5.567,77	themagericht
			€ 123.907,16	

2024	Toegekende aanvragen	TLO/Gebied	Bedrag toekenning €	thema
1	Bloembollen Plattenburgsestraat	NO	€ 3.000,00	ontmoeting buitenruimte
2	Werkgroep Wiltshire monument	Schuytgraaf	€ 4.800,00	thema
3	Buitenspeeldag Elderveld	Schuytgraaf	€ 3.000,00	ontmoeting buitenruimte en jeugd
4	Thialf Buitenbios	CSA	€ 1.513,00	buurtfeest
5	Jubileumviering 50 jaar wijkvereniging Molenbeke	NW	€ 7.000,00	buurtfeest
7	Buurtcamping Immerloopark	RKV	€ 1.500,00	buitenruimte jeugd
8	Viering 2 jarig bestaan BSL	stadsbreed	€ 2.712,00	thema
9	Vogelspeurtocht voor kinderen in Immerloopark	RKV	€ 676,00	jeugd
10	Talentenmarkt Toon je Kunsten	NW	€ 1.190,00	thema
11	Broekse wijkactiviteiten	CSA	€ 3.500,00	ontmoeting
12	Vergroeing plantsoen Rosendaalseweg	NO	€ 300,00	buitenruimte
13	Buurt BBQ Vondellaan	NO	€ 1.000,00	buitenruimte
14	Samen voor biodiversiteit in Klarendal	NW	€ 811,00	buitenruimte
15	D.U.R.F. festival 8 mei	RKV	€ 2.000,00	jongeren
16	Filmfestival Klarendal	NW	€ 6.000,00	thema
17	Make over grondschildering Kronenburg	RKV	€ 1.000,00	buitenruimte
18	Entree buurtfabriek	NO	€ 2.000,00	thema
19	Ijsjes bij Gluren bij de buren	NO	€ 1.000,00	thema
20	Feestmarkt bij OBS Mozaiek jubileum	Malburgen	€ 2.000,00	buurtfeest
21	Eetbare bloemen en kruidentuin bij de Oosthof	Presikhaaf	€ 1.702,83	buitenruimte
22	Tafeltennistafel speeltuin Bleiswijkpad	Elderveld	€ 3.000,00	buitenruimte
23	Buurtcamping over het Lange Watertje	Presikhaaf	€ 9.000,00	buitenruimte jeugd
24	20 jaar Hofpoort	CSA	€ 1.400,00	buurtfeest
25	Picknickbanken sportkantine de laar	De Laar-Elden	€ 2.500,00	ontmoeting
26	Dag van de Laar	De Laar-Elden	€ 4.000,00	buitenruimte
27	Verbouwing Van Goghzaal Bakermat herziene aanvraag	NW	€ 4.750,00	ontmoeting binnenruimte
28	samen koken en eten het Huukske	NW	€ 1.553,75	samen koken
29	buurt BBQ Schuytgraaf	Schuytgraaf	€ 850,00	buurtfeest
30	Rollerdisco Thialf	CSA	€ 2.890,00	buurtfeest
31	straatfeest brederodestraat	NO	€ 950,00	buurtfeest
32	straatfeest en picknick bank boomkwekerserf schuytgraaf	Schuytgraaf	€ 120,00	buurtfeest
33	Kunszinnige route Altveer- Cranevelt	NO	€ 2.500,00	thema
34	No waste groente brigade	CSA	€ 4.387,00	thema
35	BTV 50 jaar	Schuytgraaf - Eld	€ 7.500,00	thema
36	Bioloigische bloembollenproject Vreedenhof	NO	€ 750,00	groen
37	Opknappen buurttuin met duurzame materialen	RKV	€ 1.500,00	buitenruimte
38	Spierenraad	stadsbreed	€ 3.577,00	thema
39	Vlindertuin Charlie Parkerpad	RKV	€ 400,00	buitenruimte
40	Buurt Kerstbingo wijkcentrum Vredenburght	RKV	€ 900,00	ontmoeting
41	Oudejaarsactiviteit	NO	€ 1.000,00	ontmoeten
42	Muziekactiviteit 't Huukske	NW	€ 3.000,00	ontmoeten / cultuur
43	Kertavond Siza de Buitenspeelplaats	Schuytgraaf	€ 3.000,00	ontmoeten
			€ 106.232,58	

PROCES BEHANDELING PERSPECTIEFNOTA 2026

Aanbieden + presentatie – 16 april

Reces: 21 april tm 5 mei

Raad van de Stad – 7 mei
- 18.00 -19.30 uur: inloopspreekuur inwoners (voorafgaand aan PA)
- 19.45 - 21.30 uur: rondetafelgesprekken organisaties (tijdens PA)

Technische sessie FJP – 7 mei
- (besloten) technische sessie *'Hoe lees ik de FJP?'*

Technische vragenmarkt - 14 mei
- 18.00 – 19.30 uur (inclusief maaltijd)
- Accountant aanwezig voor vragen over Jaarstukken

Technische sessie Spoorzone Arnhem Oost – 14 mei
- (Deels) besloten raadskamer 'Voortgang Spoorzone Arhem Oost'

Meningsvormende bespreking - 21 mei
- 9 raadskamers geordend per portefeuillehouder (inclusief kamer financiën)
- Meerdere woordvoerders toegestaan
- Uitloop 28 mei

Bespreken moties & amendementen - 4 juni
- 3 'avondvullende' raadskamers met meerdere wethouders per kamer > indeling wordt uiterlijk maandagmiddag 2 juni gepubliceerd
- Meerdere woordvoerders toegestaan
- Geen uitloop mogelijk

Besluitvorming - 11 juni
- Aanvang 18.45 uur
- Gebruikelijke spreektijden, spreekvolgorde: grootste oppositiefractie, gevolgd door de grootste coalitiefractie en zo verder
- Twee woordvoerders per fractie toegestaan, één algemeen en één financieel

Aanbieden stukken
Op 16 april is er voor alle raadsleden en fractievolgers één fysiek exemplaar van de Perspectiefnota aanwezig. Per fractie is er 1 print versie van de Jaarstukken.
Alle stukken zijn (t.z.t) digitaal in te zien via https://financien.arnhem.nl/

Samenhang
Tegelijk met de Perspectiefnota 2026 wordt de raad ook de Turap-1 2025 en de Jaarstukken 2024 aangeboden. De Jaarstukken volgen een afzonderlijk behandeltraject, zie hiervoor het spoorboekje P&C cyclus 2025

Schriftelijke technische vragen technischevragenraad@arnhem.nl
- deadline indienen: donderdag 15 mei 17.00 uur
- deadline beantwoording: dinsdag 20 mei

Moties en amendementen
Deadline inleveren voor bespreking moties en amendementen: **maandag 2 juni 12.00 uur**

Raad van de Stad (PA 7 mei)
Op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie wordt er een inspreekavond 'Raad van de Stad' georganiseerd, bestaande uit een inloopspreekuur voor inwoners en een serie raadskamerbesprekingen met rondetafelgesprekken met organisaties.

Staat van de Stad (PA 14 mei)
Ieder jaar maakt O&S de Staat van de Stad, hierin worden de cijfermatige trends en ontwikkelingen op tal van beleidsterreinen in kaart gebracht.(Link volgt)

Spoorzone Arnhem-Oost (PA 14 mei)
In het kader van 'grip op grote projecten' is er op verzoek van de raadswerkgroep Stadsontwikkeling en auditcommissie een raadskamer georganiseerd waarin de raad wordt bijgepraat over de ontwikkelingen rondom Spoorzone-Arnhem Oost . Voorafgaand wordt er op 7 mei een technische sessie 'hoe lees ik de FJP?' geagendeerd.

Bijlage: Portefeuilleoverzicht college B&W

Ahmed Marcouch, burgemeester

- Openbare orde en veiligheid
- Handhaving (onderdeel openbare orde en veiligheid)
- Veiligheidshuis
- Regionale samenwerking (burgemeesterstaken)
- G40 Algemeen Bestuur
- Externe relaties
- Lobby
- Integriteit
- Herdenken

Cathelijne Bouwkamp, wethouder Stedelijke Ontwikkeling, Groen, Duurzaamheid en Cultuur

- Nationaal Programma Arnhem-Oost
- Cultuur
- Groen in de stad en klimaatadaptatie
- Duurzaamheid, inclusief energietransitie gebouwde omgeving en grootschalige opwek, exclusief energietransitie bedrijven en industrie en duurzame mobiliteit
- Stedelijke ontwikkeling en ruimtelijke ordening (inclusief Omgevingswet)
- Wijkwethouder van Presikhaaf

Nermina Kundić, wethouder Onderwijs en Jeugd, Duurzame Mobiliteit en Economie

- Onderwijs
- Algemeen jeugdbeleid
- Mobiliteit
- Economische Zaken en Citymarketing
- Duurzaamheid bedrijven en mobiliteit
- Toerisme en Recreatie
- Regionale samenwerking (naast de rol van de burgemeester)
- Projecten Kleefse Waard en Stadsblokken Meinerswijk
- Wijkwethouder van Alteveer, Cranevelt, Geitenkamp, Monnikenhuizen en Velperweg e.o.

Bob Roelofs, wethouder Burgerparticipatie, Openbare Ruimte, Binnenstad en Sport

- Burgerparticipatie
- Openbare Ruimte en Afval
- Binnenstad
- Jeugdzorg

- Sport
- Evenementen
- Erfgoed
- Ouderen
- Wijkwethouder van Centrum, Spijkerkwartier en Het Arnhemse Broek

Eva van Esch, wethouder Natuur, Milieu en Zorg

- Natuur en stadsparken
- Water, milieu en luchtkwaliteit
- Dierenwelzijn en biodiversiteit
- (Stads)Landbouw
- Omgevingsdienst (ODRA) en vergunningen en handhaving (ODRA)
- Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO), sociale wijkteams
- Wijkwethouder van Rijkerswoerd, Kronenburg en Vredenburg

Marjan van Munster, wethouder Bestaanszekerheid en Leefbare wijken

- Werk en Inkomen
- Wijken en wijkgericht werken
- Leefbaarheid
- Welzijn
- Armoedebeleid, Schulddienstverlening, Toeslagenschandaal
- Transformatie sociaal domein
- Woonwagenzaken
- Integraal accommodatiebeleid
- Wijkwethouder van Malburgen, Elden en De Laar

Paul Smeulders, wethouder Financiën, Wonen en Vluchtelingen

- Financiën
- Wonen
- Grondzaken
- Asiel, Vluchtelingen en inburgering
- Project Rijnpark
- Wijkwethouder van Heijenoord-Lombok, Klarendal, Sint Marten-Sonsbeek, Burgemeesterswijk, Hoogkamp, Hoogstede-Klingelbeek en Schaarsbergen

Maurits van de Geijn, wethouder Inclusie, Digitale Zaken, Organisatie en Publieke Gezondheid

- Inclusie en diversiteit
- Maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, huiselijk geweld en kindermishandeling
- Publieke gezondheid en GGD
- Internationale samenwerking
- Digitalisering & Automatisering, Privacy

- Publieke Dienstverlening
- Bedrijfsvoering en Personeel & Organisatie
- Communicatie
- Gemeentelijk vastgoed
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (DB en AB)
- Beschermd wonen en Beschermd Thuis
- Wijkwethouder van Schuytgraaf en Elderveld

Pitch 7mei2025 Raad van de Stad

Egbert Bouwhuis – werkgroep Erfgoed Spijkerkwartier

Meedenken met een integrale aanpak van erfgoed Arnhem met u, stakeholders

Werkgroep Erfgoed Spijkerkwartier
> Pitch 7mei2025 Raad van de Stad <

Doel:

Erfgoed ontsluiten middels universele informatie in de open ruimte

Proces:

1. Bepaling van een ‘informatie-standaard’ in Arnhem
2. Identificatie objecten en situaties
3. Implementatie en onderhoud

Het aantrekkelijk erfgoed ontsluiten via herkenbare informatie in de open ruimte

Waarom?

bewustwording van aanwezig erfgoed

Hoe?

vergelijkend onderzoek naar ‘wat goed werkt’ in de open ruimte, kies een robuust en hufterproof standaard als basismodel

Onze voorbeelden?

De Lommerd, foto’s op metro-containers,
entree van de Spijkertuinen,
panden met kantsteen of kantstrook,
ANWB ‘historie-borden’ en meer.

Stap 1

‘wat goed werkt’: bevraag passanten in de open ruimte naar het bewustzijn van aantrekkelijk lokaal erfgoed en bepaal de mate van maatwerk en ‘couleur locale’

Wat werkt?

Welke ervaring heeft u met het
in uw omgeving aanwezig erfgoed?

Welke kansen ziet u voor
een combinatie met ‘groen’?

Werkgroep Erfgoed Spijkerkwartier
PITCH 7MEI2025 RAAD VD STAD
aanwezig waardevol erfgoed
ontsluiten middels universele
informatie in de open ruimte

Stap 2 Hoe?

kunnen erfgoedcentrum Rozet, de wijkcentra en Gemeente Arnhem en
alle buurthuizen en ondernemers Arnhem helpen
naar een beter bewust erfgoed in Arnhem?
Hoe willen we daartoe samenwerken?

Werkgroep Erfgoed Spijkerkwartier
PITCH 7MEI2025 RAAD VD STAD
aanwezig waardevol erfgoed
ontsluiten middels universele
informatie in de open ruimte

Hoe werkt **erfgoed**?
Helpt de bewustwording van **erfgoed**
de beleving en ervaring
van bezoekers en bewoners?

Welke rol wenst de raad in:
- financieel budget
- integratie city promotie
- relatie regio + inwoners van Arnhem
- harmonisering van beeldtaal

Werkgroep Erfgoed Spijkerkwartier
PITCH 7MEI2025 RAAD VD STAD
aanwezig waardevol erfgoed
ontsluiten middels universele
informatie in de open ruimte

Wat levert het op. Is er Spin off voor de stad?

Profilering van Arnhem als erfgoedbewuste èn groenbewuste stad? Wat zegt u?

Twee stappen
eerst luisteren, dan samenwerken

- de werkgroep erfgoed Spijkerkwartier -

dankt u voor de aandacht
speelt met dit proces,
vraagt uw bijdrage!

Tot slot, dit samenwerkingsresultaat met de ‘staf recirculair’ van gemeente Arnhem, bij recyclehub Spijkerstraat hoek Prins Hendrikstraat

Werkgroep Erfgoed Spijkerkwartier
PITCH 7MEI2025 RAAD VD STAD
aanwezig waardevol erfgoed ontsluiten middels universele informatie in de open ruimte

Pitch – Platform Binnenstad Arnhem aan de Gemeenteraad van Arnhem

Geachte leden van de gemeenteraad,

Dank voor deze kans om raad te geven t.a.v. de Perspectiefnota.

Ik ben Nicolette Bolté, Regisseur van Platform Binnenstad Arnhem/ PBA en sta hier met hart voor de stad.

PBA is een samenwerkingsverband van ondernemers, culturele instellingen, vastgoedeigenaren en bewoners. Hiervan zitten 6 relevante stakeholders in het bestuur. Het regieteam werkt samen met een flinke afvaardiging uit de achterban en is de smeerolie tussen de ondernemers uit de binnenstad en de gemeente.

De binnenstad is van belang voor de stad, als dé trekker voor bezoekers en het economisch hart van Arnhem. Het beweegt van een place to buy naar een place to be en PBA initieert dialoog, projecten en activiteiten die hieraan bijdragen.

De volgende drie thema's uit de nota zijn volgens ons essentieel voor een toekomstbestendige binnenstad:

1. Schoon, heel, veilig
Een schone binnenstad is aantrekkelijk voor iedereen. Het is daarom van wezenlijk belang het wijkonderhoud op de vastgestelde ambitieniveaus uit te voeren, voor de in de begroting opgenomen kosten. Voor de noodzaak hiervan verwijs ik naar het jaarverslag van Arnhems Hart. Met een werkgroep, bestaande uit ondernemers, inwoners en ambtenaren, initiëren wij ook projecten om het onderhoud op orde te houden. Ook zijn de adviezen van het Burgerberaad afval positief. Helaas is de overlast van ratten urgent en dit vraagt om aanpak en beheersing.

De binnenstad moet heel en toegankelijk zijn voor iedereen. Investeringen in hoofdlooproutes zijn cruciaal voor mensen met een beperking of minder goed ter been. De bestrating in het winkelgebied moet effen en zonder kapotte stenen zijn. Er zijn middelen gereserveerd maar de opgave blijkt omvangrijker; het is belangrijk deze wél te vervullen.

Wij zijn blij met acties die ingezet worden op het gebied van sociale veiligheid en hiermee de positieve invloed op de binnenstad. Helaas is hier de problematiek zichtbaar, vooral bij Musis en Rozet. De transformatie van het Sociaal Domein is noodzakelijk en het is van belang dat hierop ingezet wordt.

2. Economisch vitaal
PBA is betrokken geweest bij de totstandkoming van het Detailhandelsbeleid. Deze wordt voor de zomer aangeboden. PBA steunt dit beleid omdat het bijdraagt aan de ontwikkeling naar een compacter kernwinkelgebied. Het voorziet in de behoefte om gericht te winkelen en geeft de binnenstad en winkelcentra een eigen toegevoegde waarde. Wij onderschrijven daarom de stimuleringsregeling en dekking hiervoor.

Ook bij de totstandkoming van de visie op Toerisme en Recreatie is PBA betrokken. Deze wordt dit jaar aangeboden. De visie ondersteunen wij, omdat Toerisme en Recreatie van economisch belang is voor de binnenstad. Reserveer daarom ruimte in de begroting voor diens uitvoeringsagenda, met hierin ook plek voor de uitvoering van adviezen uit het rapport 'Meer dagjesbezoekers van cruiseschepen naar de binnenstad'.

3. Groene ontmoeting
Als groene stad heeft Arnhem een vrij grijze binnenstad. Projecten als de Stadsoase dragen bij aan een aangenamer stadsklimaat, voorkomt hittestress en stimuleert ontmoeting. Zorg voor dekking van de structurele kapitaallasten, borg hiermee schaduw en groen in de binnenstad en denk hierbij ook aan vergroening van het stationsgebied.

De binnenstad van Arnhem is het economisch én sociaal kloppend hart van de stad. Laten we dat hart samen sterk houden.

Dank u wel.

Raad van de Stad – 7 mei 2025
Stichting City at Home
info@cityathome.nl
www.cityathome.nl

Arnhem van iedereen?

Dit onderwerp staat heel correct op papier met een vraagteken. Kunnen we terecht zeggen dat Arnhem van iedereen is als er vrouwen zijn in isolement thuis zitten? Vrouwen die het niet lukt om de aansluiting te maken met de mensen, de stad, de gemeente om hen heen, door situaties van onderdrukking, (complexe)trauma, het niet spreken van de taal, negatieve ervaringen in het contact met de mensen om hen heen of met instanties, etc.
Wat wij doen als stichting City at Home is het aanbieden van een veilige plek voor vrouwen van waaruit ze weer in beweging durven komen en de aansluiting met de samenleving weer kunnen maken: dat Arnhem ook weer voor hen is.

Wij doen dat met een aanbod dat focust op:
-isolement doorbreken (gevolg: vermindering van stres gerelateerde problemen zoals angst/hoge bloeddruk/diabetes/depressie),
-taalverbetering,
-verbinding met andere mensen,
-doorverwijzing naar de juiste instanties en hulp bij die stap maken,
-bemoediging,
-in een veilige omgeving nieuwe dingen uitproberen zoals creatieve activiteiten, naaien, cursussen,
-armoedebestrijding (kledingruilwinkel, doorverwijzing)
-etc. etc.

Uitstroom gebeurt onder andere naar:
- Activerend werk
- Regulier taalaanbod
- Werk
- Opleiding
- Vrijwilligerswerk bij andere organisaties

Onze subsidieaanvraag die nu bij de perspectiefnota ligt is hetzelfde als vorig jaar
Waarom is dit geld nodig? Omdat structurele subsidie/vergoeding nog niet geborgd is. 90% Van onze deelneemsters bevinden zich op trede 0 en 1 van de participatieladder. Hiervoor bestaan, voor zover wij weten, geen vergoedingen terwijl wijkcoaches, regisseurs werk en inkomen/statushouders/nieuwkomers, Centrum Activerend Werk, huisartsen, etc. deze vrouwen doorverwijzen naar ons en vragen over de vooruitgang. Van trede 2 naar 3 op de Participatielader bestaat er een vaste vergoeding voor de ontwikkeling, maar hoe komen vrouwen vanuit volledig isolement op trede 2 terecht?? Arnhem is niet echt van iedereen als we niet juist deze groep, op trede 0 en 1, een aangepaste, gefocuste en methodische plek en kans geven om weer in beweging te

komen! Dit is niet een facultatief aanbod, maar een essentiële begeleiding om Arnhem van alle vrouwen te laten zijn.

Wat wij vragen van de raad is om deze vrouwen, die niet gezien worden door hun isolement, de kans niet te ontnemen om weer in beweging te komen en deel te worden van Arnhem.

Pitch – Platform Binnenstad Arnhem aan de Gemeenteraad van Arnhem

Geachte leden van de gemeenteraad,

Dank voor deze kans om raad te geven t.a.v. de Perspectiefnota.

Ik ben Nicolette Bolté, Regisseur van Platform Binnenstad Arnhem/ PBA en sta hier met hart voor de stad.

PBA is een samenwerkingsverband van ondernemers, culturele instellingen, vastgoedeigenaren en bewoners. Hiervan zitten 6 relevante stakeholders in het bestuur. Het regieteam werkt samen met een flinke afvaardiging uit de achterban en is de smeerolie tussen de ondernemers uit de binnenstad en de gemeente.

De binnenstad is van belang voor de stad, als dé trekker voor bezoekers en het economisch hart van Arnhem. Het beweegt van een place to buy naar een place to be en PBA initieert dialoog, projecten en activiteiten die hieraan bijdragen.

De volgende drie thema's uit de nota zijn volgens ons essentieel voor een toekomstbestendige binnenstad:

1. Schoon, heel, veilig
Een schone binnenstad is aantrekkelijk voor iedereen. Het is daarom van wezenlijk belang het wijkonderhoud op de vastgestelde ambitieniveaus uit te voeren, voor de in de begroting opgenomen kosten. Voor de noodzaak hiervan verwijs ik naar het jaarverslag van Arnhems Hart. Met een werkgroep, bestaande uit ondernemers, inwoners en ambtenaren, initiëren wij ook projecten om het onderhoud op orde te houden. Ook zijn de adviezen van het Burgerberaad afval positief. Helaas is de overlast van ratten urgent en dit vraagt om aanpak en beheersing.

De binnenstad moet heel en toegankelijk zijn voor iedereen. Investeringen in hoofdlooproutes zijn cruciaal voor mensen met een beperking of minder goed ter been. De bestrating in het winkelgebied moet effen en zonder kapotte stenen zijn. Er zijn middelen gereserveerd maar de opgave blijkt omvangrijker; het is belangrijk deze wél te vervullen.

Wij zijn blij met acties die ingezet worden op het gebied van sociale veiligheid en hiermee de positieve invloed op de binnenstad. Helaas is hier de problematiek zichtbaar, vooral bij Musis en Rozet. De transformatie van het Sociaal Domein is noodzakelijk en het is van belang dat hierop ingezet wordt.

2. Economisch vitaal
PBA is betrokken geweest bij de totstandkoming van het Detailhandelsbeleid. Deze wordt voor de zomer aangeboden. PBA steunt dit beleid omdat het bijdraagt aan de ontwikkeling naar een compacter kernwinkelgebied. Het voorziet in de behoefte om gericht te winkelen en geeft de binnenstad en winkelcentra een eigen toegevoegde waarde. Wij onderschrijven daarom de stimuleringsregeling en dekking hiervoor.

Ook bij de totstandkoming van de visie op Toerisme en Recreatie is PBA betrokken. Deze wordt dit jaar aangeboden. De visie ondersteunen wij, omdat Toerisme en Recreatie van economisch belang is voor de binnenstad. Reserveer daarom ruimte in de begroting voor diens uitvoeringsagenda, met hierin ook plek voor de uitvoering van adviezen uit het rapport 'Meer dagjesbezoekers van cruiseschepen naar de binnenstad'.

3. Groene ontmoeting
Als groene stad heeft Arnhem een vrij grijze binnenstad. Projecten als de Stadsoase dragen bij aan een aangenamer stadsklimaat, voorkomt hittestress en stimuleert ontmoeting. Zorg voor dekking van de structurele kapitaallasten, borg hiermee schaduw en groen in de binnenstad en denk hierbij ook aan vergroening van het stationsgebied.

De binnenstad van Arnhem is het economisch én sociaal kloppend hart van de stad. Laten we dat hart samen sterk houden.

Dank u wel.

Pitch 7mei2025 Raad van de Stad

Egbert Bouwhuis – werkgroep Erfgoed Spijkerkwartier

Meedenken met een integrale aanpak van erfgoed Arnhem met u, stakeholders

Werkgroep Erfgoed Spijkerkwartier
> Pitch 7mei2025 Raad van de Stad <

Doel:

Erfgoed ontsluiten middels universele informatie in de open ruimte

Proces:

1. Bepaling van een ‘informatie-standaard’ in Arnhem
2. Identificatie objecten en situaties
3. Implementatie en onderhoud

Het aantrekkelijk erfgoed ontsluiten via herkenbare informatie in de open ruimte

Waarom?

bewustwording van aanwezig erfgoed

Hoe?

vergelijkend onderzoek naar ‘wat goed werkt’ in de open ruimte, kies een robuust en hufterproof standaard als basismodel

Onze voorbeelden?

De Lommerd, foto’s op metro-containers,
entree van de Spijkertuinen,
panden met kantsteen of kantstrook,
ANWB ‘historie-borden’ en meer.

Stap 1

‘wat goed werkt’: bevraag passanten in de open ruimte naar het bewustzijn van aantrekkelijk lokaal erfgoed en bepaal de mate van maatwerk en ‘couleur locale’

Wat werkt?

Welke ervaring heeft u met het
in uw omgeving aanwezig erfgoed?

Welke kansen ziet u voor
een combinatie met ‘groen’?

Werkgroep Erfgoed Spijkerkwartier
PITCH 7MEI2025 RAAD VD STAD
aanwezig waardevol erfgoed
ontsluiten middels universele
informatie in de open ruimte

Stap 2 Hoe?

kunnen erfgoedcentrum Rozet, de wijkcentra en Gemeente Arnhem en
alle buurthuizen en ondernemers Arnhem helpen
naar een beter bewust erfgoed in Arnhem?
Hoe willen we daartoe samenwerken?

Werkgroep Erfgoed Spijkerkwartier
PITCH 7MEI2025 RAAD VD STAD
aanwezig waardevol erfgoed
ontsluiten middels universele
informatie in de open ruimte

Hoe werkt **erfgoed**?
Helpt de bewustwording van **erfgoed**
de beleving en ervaring
van bezoekers en bewoners?

Welke rol wenst de raad in:
- financieel budget
- integratie city promotie
- relatie regio + inwoners van Arnhem
- harmonisering van beeldtaal

Werkgroep Erfgoed Spijkerkwartier
PITCH 7MEI2025 RAAD VD STAD
aanwezig waardevol erfgoed
ontsluiten middels universele
informatie in de open ruimte

Wat levert het op. Is er Spin off voor de stad?

Profilering van Arnhem als erfgoedbewuste èn groenbewuste stad? Wat zegt u?

Twee stappen
eerst luisteren, dan samenwerken

- de werkgroep erfgoed Spijkerkwartier -

dankt u voor de aandacht
speelt met dit proces,
vraagt uw bijdrage!

Tot slot, dit samenwerkingsresultaat met de ‘staf recirculair’ van gemeente Arnhem, bij recyclehub Spijkerstraat hoek Prins Hendrikstraat

Werkgroep Erfgoed Spijkerkwartier
PITCH 7MEI2025 RAAD VD STAD
aanwezig waardevol erfgoed ontsluiten middels universele informatie in de open ruimte

Aan raadsleden gemeente Arnhem

Datum	:	7 mei 2025
Ons kenmerk	:	028 2025 U hk
Contactpersoon	:	Maudy Hylkema
Telefoonnummer	:	026-321 77 00

Betreft: reactie op Perspectiefnota

Geachte raadsleden,

Op de politieke avond van 7 mei delen wij onze reactie op de Perspectiefnota met een aantal raadsleden. In deze brief zetten we graag voor alle raadsleden ons pleidooi kort uiteen.

We zijn verheugd dat in de Perspectiefnota het belang van versterking van de sociale basis en de transitie van zorg naar gezondheid te lezen is. We zien vanuit de dagelijkse praktijk veel kansen en mogelijkheden om de sociale basis verder te versterken. Ook zijn we blij met de herwaardering van het opbouwwerk/sociaal werk. Onderstaande lichten wij toe waarom investering op deze professionals van belang is.

Sterke wijken

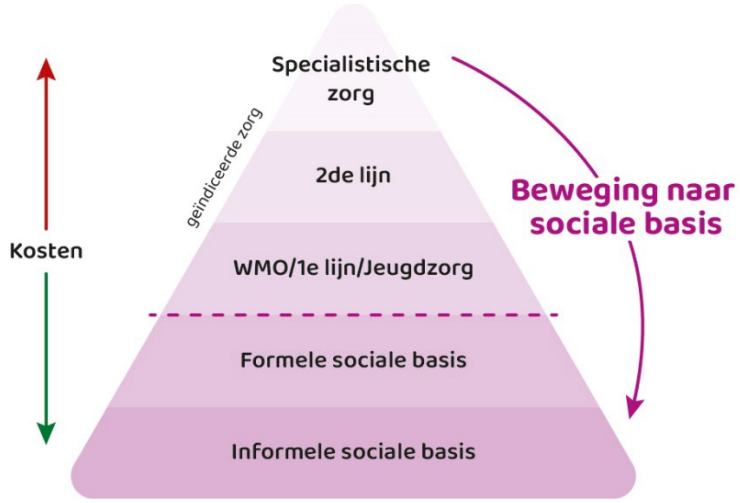
Mensen die wonen in sterke wijken waar de inwoners naar elkaar omkijken en waar ruimte is voor ontmoeting en eigen initiatieven voelen zich beter, zijn meer tevreden en voelen zich gelukkiger; ze hebben regie over hun eigen leven en zijn minder eenzaam.
Inwoners uit sterke wijken hebben minder zorg nodig. Daar ligt een kans voor de gemeente Arnhem. Want het is een maatschappelijke opgave dat zoveel mogelijk mensen positieve gezondheid ervaren. Daarnaast is het urgent om de zorgkosten te verlagen. We krijgen sterke wijken door de sociale basis te verstevigen.

De beweging

De druk op de zorg neemt toe. De rijen bij de huisartsen wordt langer en de wachtlijsten naar de 1ste, 2de en 3de lijn zijn groot. Gezinnen, kinderen en jongeren krijgen te maken met steeds complexere problematiek. En het aantal ouderen met veel zorgvragen, verdubbelt. De zorgsector kan in het heden de vraag al niet aan. Met de nijpende arbeidsmarkt zijn er toenemend ook te weinig mensen om de zorg te verlenen. De zorg wordt onuitvoerbaar en onbetaalbaar.
Daarom is het belangrijk om gezondheidsproblemen te voorkomen of in een zo vroeg mogelijk stadium te verminderen. In het versterken van de sociale basis ligt de sleutel.

Een sterke sociale basis werkt voor alle leeftijdsgroepen preventief. Gezondheid in al haar facetten kan daar worden bevorderd en zorgvragen kunnen daar worden gereduceerd. Denk aan het voorbeeld van een oudere mevrouw die bij de huisarts komt omdat ze zich zo somber voelt. Een huisarts kan dan geneigd zijn om haar door te verwijzen of medicatie voor te schrijven, maar hij zou haar ook het advies kunnen geven om eens een bezoekje te brengen aan het buurthuis om de hoek, omdat hij weet dat daar veel activiteiten gedaan worden. Het netwerk doet die mevrouw zo veel goed, dat ze al snel die somberheid niet meer ervaart.

Denk aan de jongere die een lastige thuissituatie heeft en niet helemaal meekomt op school. Hij voelt zich eenzaam. In een uitnodigend jongerencentrum wordt iets georganiseerd dat hem aanspreekt. Hij vindt er zijn gelijken en jongerenwerkers die hem steunen. Een nieuw sociaal netwerk ontstaat. In de onlinegroep met het jongerenwerk kan hij ook nog zijn problemen uiten.

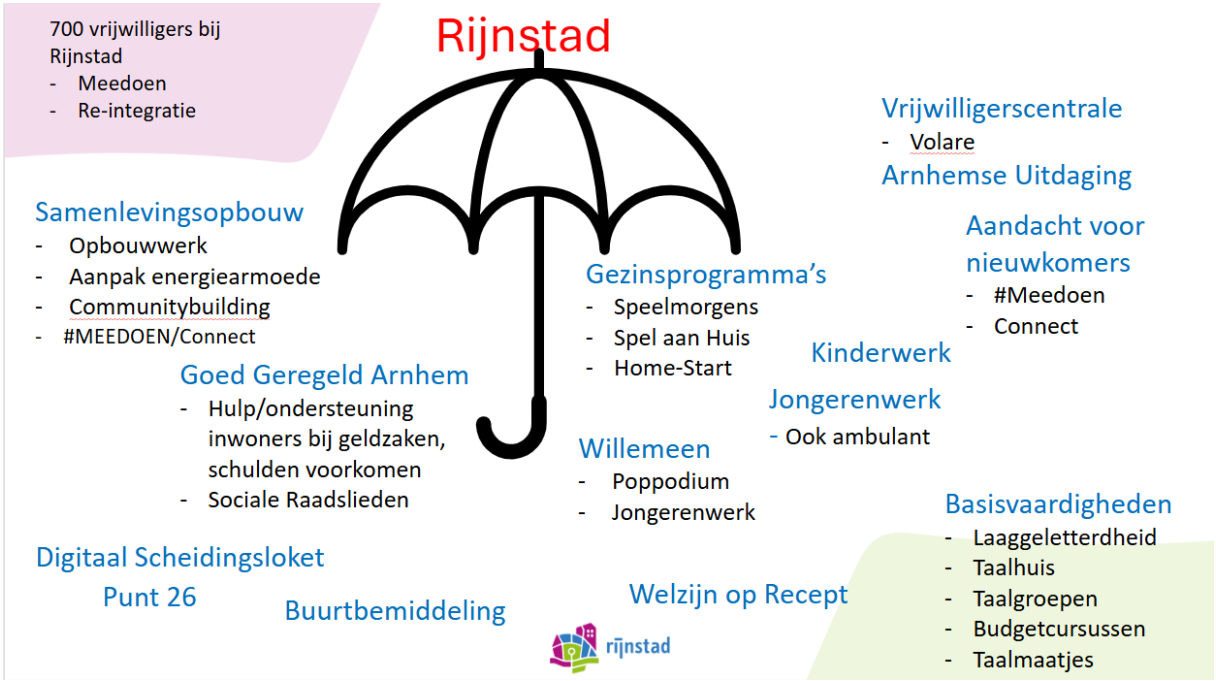
Sterke gemeenschappen dragen veel. Deze gemeenschappen ontstaan niet vanzelf. Professionals met kennis van samenlevingsopbouw weten het juiste fundament te leggen en verbindingen tot stand te brengen. Deze steunschil is nodig.
Als inwoners sterke banden hebben met hun buurtbewoners leidt dat tot een grotere bereidheid tot informele en onderlinge hulp. Met informele hulp bedoelen we ook de inzet van vrijwilligers. Buurtbewoners ondersteunen elkaar bij alledaagse dingen, bieden een luisterend oor en verlenen praktische hulp wat uiteindelijk leidt tot minder zorgvragen.
In de formele sociale basis behoren ook het creëren van ontmoetingsplekken (buurthuizen), het organiseren van activiteiten en het stimuleren van contact tussen buurtbewoners. Ontmoeting vermindert sociale isolatie en eenzaamheid, belangrijke risicofactoren voor mentale en fysieke gezondheidsproblemen die anders zorg zouden vereisen.
Het gaat erom dat we de beweging van dure geïndiceerde zorg naar meer opvang van problematiek in de sociaal basis gaan realiseren.

Een sterke sociale basis

Het versterken van de sociale basis brengt twee dingen:
1. In het dagelijks leven kunnen mensen grotere sociale gezondheid ervaren. Meer ‘normaal’ en minder gemedicaliseerd. Is er een probleem dan kan dit veelal door een fijn sociaal netwerk en algemene voorzieningen dichtbij worden opgelost.
2. Het in de basis opvangen en of reduceren van problemen maakt dat de zorgvraag wordt voorkomen (preventie) en wordt verkleind (voorkomen van escalatie). De zorgsector is er dan voor gezondheidsproblemen die echt een medisch antwoord vragen.

De rol van Rijnstad

Sterke wijken en een sterke sociale basis ontstaan niet vanzelf. Professionele ondersteuning is nodig. Rijnstad is een stichting zonder winstoogmerk die deze sociaal-maatschappelijke ondersteuning geeft. Wij zijn een sterke integrale welzijnsorganisatie voor heel Arnhem. Wij werken aan samenlevingsopbouw en sterke gemeenschappen. We bieden collectieve ondersteuning en soms een individuele handreiking (aan een gezin, een jongere, een oudere, iemand die hulp nodig heeft bij regelzaken).
Onder de paraplu van Rijnstad valt een breed aanbod. In alle onderdelen werken sociaal werkers met verschillende kennis en kunde. Zij werken samen met heel veel vrijwilligers.

Bij Rijnstad werken HBO-geschoolde professionals – sociaal werkers- die de wijk kennen, de samenwerking opzoeken en inwoners en vrijwilligers ondersteunen. De sociaal werkers zitten in de haarvaten van de wijken. Zij weten wanneer ze er moeten zijn en wanneer zij weer kunnen terugtreden.
Onze collega's weten elkaar, en ook collega's van andere organisaties, snel te vinden en versterken elkaar om inwoners passend te steunen.

Inhaalrace?

Helaas is het sociaal werk in afgelopen jaren uitgehold terwijl de maatschappelijke opgaven en medicalisering toenamen. Het knelt steeds meer in de uitvoering van ons werk. Rijnstad is gehouden aan de CAO Sociaal werk, er zijn diverse loonsverhogingen geweest. Daarbij is er ook de forse prijsindexering. Echter, de loon- en prijsverhogingen zijn niet geheel gecompenseerd in onze financiering, wat ook nog eens zorgde voor een (indirecte) bezuiniging van 10%. Tegelijkertijd moet Rijnstad werken aan haar eigen toekomstbestendigheid om de veranderingen in de maatschappij goed op te vangen en ontwikkelt zij volop mee aan de transformatie (jeugd) zorg & welzijn: vanuit de instelling moet de zorg naar huis, en vanuit de thuissituatie moet meer

collectief, meer preventief en meer participatie. Dat knelt aan alle kanten. Wij hebben een redelijke financiering nodig om de dienstverlening goed te blijven doen, voor de inwoners en met onze medewerkers.

Transformatie van het sociaal domein is transformatie van het landschap

In hoofdstuk 4 van de Perspectiefnota wordt de onmisbare schakel van het opbouwwerk in de wijken genoemd. Dit is het sociaal werk, een basisvoorziening om sterke wijken te realiseren. Natuurlijk vinden wij dat het opbouwwerk, jongerenwerk (en bijvoorbeeld het jongerenwerk op scholen) in de breedte noodzakelijk zijn om de sociale basis te versterken en preventief complexe situaties te voorkomen en problemen te kunnen reduceren.

Wij pleiten voor een versterking van de sociale basis door het investeren in welzijnsprofessionals. Zij zijn als steunschil onontbeerlijk. Investeren in de sociale basis loont: meer sociale gezondheid, minder fysieke en mentale zorgvragen. Een sterke sociale basis leidt tot grotere positieve gezondheid en uiteindelijk tot afname van de vraag naar (geïndiceerde) zorg. Daarmee wordt ook de zorg meer toekomstbestendig en blijft het uitvoerbaar voor mensen die echt specifieke medische zorg nodig hebben.

Wij pleiten ook voor een robuuster en eenvoudiger landschap dat bestaat uit organisaties uit het sociaal domein die samenwerken en daarbij gaandeweg innoveren. Zo hoeven zij niet voor elke pilot een aparte aanvraag in te dienen en zo komt vernieuwing uit de (grote) organisaties. En zo wordt versnippering van welzijnsinitiatieven tegengegaan en is kwaliteit, effectiviteit en efficiency geborgd.

Tot slot nodig ik u hierbij graag uit om een bezoek te brengen aan een specifieke wijk, we laten u graag persoonlijk zien wat wij concreet doen. Een telefoontje of mailtje is voldoende. U kunt me bereiken via het algemeen telefoonnummer van Rijnstad 026-3217700 of m.hylkema@rijnstad.nl

Hartelijke groet,

Maudy Hylkema
Bestuurder

Van: Organisatie Ecovrede <ecovredeorg@ecovrede.nl>
Verzonden: donderdag 8 mei 2025
Onderwerp: kies voor vrede, samenvatting van onze inspreektekst

Geachte Heer, Mevrouw

Na aanleiding van ons inspreken bij de Gedeputeerde staten sturen we u deze mail over onze campagne die oproept tot bewuste keuzes voor vrede, maatschappelijke veerkracht en lokaal beleid dat mens en natuur centraal stelt. Ook sturen wij onze document gericht op de Gemeente Arnhem, met als thema “Kiezen voor Vrede”.

Wij vragen uw aandacht voor onderstaande punten. Deze punten vormen samen een concreet handelingsperspectief voor de gemeenteraad van Arnhem:

Samenvatting inspreektekst – Wat te doen als gemeenteraad:

1. Betaalbaar en sociaal wonen:

- Burgers en bedrijven raken in de knel door extreem hoge huur- en koopprijzen.
- Gemeente moet de regie nemen:
    - Doorbreek kunstmatig hoge prijzen van bedrijfspanden
    - Bouw betaalbare woonvormen met daktuinen, tiny houses en lokale materialen
    - Realiseer panden specifiek voor maatschappelijke initiatieven
    - Richt je op woningen van max €300-500 per maand inclusief, met een stukje grond. Zulke ideeën komen nog niet terug in de beleidsplannen van verschillende woningcorporaties

2. Bestuurlijke vernieuwing en transparantie:

- Ontwikkel een andere gemeentelijke boekhouding die waarde centraal stelt i.p.v. alleen geld, verder is het ook een mogelijkheid om een lokale munt te introduceren.
- Maak beleidsprocessen transparanter:
    - Openbare vergaderingen
    - Snelle terugkoppeling op beloften plus het sneller implementeren van correcties op onvolkomenheden door gemaakte besluiten.
    - Praktische toegankelijkheid voor o.a. daklozen en mensen in nood

- Erken mensenrechten als basis boven regels en procedures, zodat burgers minder snel in de knel komen.
- Verwerk groener bouwen in het beleid, denk bijvoorbeeld aan daktuinen op bedrijfspanden, groene flats en het optoppen van flats.

3. Voorbereiding op crises (recessie & oorlog):

- Defensie waarschuwt voor een oorlogssituatie binnen 4–5 jaar
- Gemeente Arnhem: **kies bewust voor vrede**
    - Informeer burgers proactief
    - Richt voorzieningen in: schuilplekken, informatie, voedselzekerheid
    - Maak “Arnhem – stad van de vrede” zichtbaar op de website en in communicatie

4. Voedselzekerheid en lokale veerkracht:

- Arnhem is bij transportuitval binnen twee weken zonder voedsel
- Zet in op lokale voedselproductie en toewijzing van gronden aan burgers
    - Ecovrede wacht al 12 jaar op grond ondanks unanieme motie in 2013, wij willen hiervan graag opvolging
    - Zorg dat voedsel betaalbaar en bereikbaar blijft
- Verbind gezondheid, natuur en voedselvoorziening opnieuw

5. Bewustwording en participatie:

- Wij bieden lezingen, workshops of gastlessen aan voor elke fractie of raadscommissie en voor individuelen.
- Onderzoek de invoering van een lokale munt om waarde in Arnhem te houden
- Geef ruimte aan praktische oplossingen en burgerinitiatief

Uitnodiging voor gesprek

Wij nodigen u graag uit voor een verdiepend gesprek, waarin wij deze punten kunnen toelichten in een presentatie of workshop. Onze inzet is gericht op bewustzijn, praktische handvatten en concrete stappen naar een sociaal veerkrachtige en vredige gemeente, die een goede toekomst biedt voor alle Arnhemmers.

Petitie – Oorlog naar Vrede

U kunt de bijbehorende petitie vinden via deze link:
Petitie – Kiezen voor Vrede link

Wij kijken uit naar uw reactie en hopen op een gesprek met u op korte termijn.

Met vriendelijke groet,
team Ecovrede

Beweegvriendelijke openbare ruimte

Effectieve aanpak op bewegen gezondheidswinst, ontmoeting

SPORTBEDRIJF ARNHEM

Bewegen in de openbare ruimte

- Is een trend en niet mee weg te denken (fietsenwandele,bootcamp,Taichi Kraijcek en Crijufcourts
- Is laagdrempelig en kan op ieder moment zodat iedereen kan bewegen en sporten =inclusief en duurzaam
- Past bij de vele groene ruimtes in onze stad (Mullier)
- Geringe investeringen grote maatschappelijke impact…beweegrichtlijnen
- Vult verenigingssport aan en faciliteert burgers en kleine initiatieven
- Biedt oplossing voor Arnhem Oost wijken die dichtbebouwd zijn en een zeer lage verenigingsparticipatie hebben (11-13%)

SPORTBEDRIJF ARNHEM

Wat zijn onze aanbevelingen

- Bewegen mee nemen aan de voorkant van stadsontwikkelling/renovatie projecten..
- Kleinschalige beweeg voorzieningen in de wijken voor kinderen/tieners en ouderen zijn zeer kansrijk en zorgen voor gezond bewegen, vitaal blijven en ontmoeten
- Maak van onze sportparken open voorzieningen met een meer multifunctioneel gebruik om te bewegen, recreëren en te ontmoeten. Dit zal de wijken,sportparken en de sportverenigingen versterken
- Benut ons vele openbare groen om te bewegen en te ontmoeten. Faciliteer dit door eenvoudige aanpassingen.

SPORTBEDRIJF ARNHEM

Historisch Genootschap Prodesse Conamur

Inbreng bij : Raad van de Stad op 7 mei 2025
Bespreking erfgoedbeleid op 14 mei 2025

Wij vragen in het bijzonder aandacht voor het bebouwd erfgoed. Arnhem heeft historisch gezien een slechte reputatie. Er is voor en na de oorlog veel erfgoed afgebroken wat behouden had kunnen en moeten worden. Zo werd bij de bouw van uw huidige stadhuis de helft van het Duivelshuiscomplex wat de oorlog had overleefd afgebroken.
Ondanks de verwoestingen in de oorlog en de nodeloze afbraak daarvoor en daarna kent Arnhem 565 rijksmonumenten en 1644 gemeentelijke monumenten. Dit is meer dan het dubbele van een stad als Nijmegen. Toch is Arnhem meer een stad van verwoestingen dan een stad van monumenten.
Prodesse Conamur doet een beroep op uw raad en het college om de historie in heden en verleden dichter bij onze inwoners en bij bezoekers te brengen.
Wij stellen daartoe het volgende voor:

1. Zorg voor erfgoed. Wij vragen een (veel) sterkere inzet op het besef van de waarde en het belang van behoud van erfgoed alsmede van het historisch stadsbeeld.

2. De noodzakelijke verbinding met het verleden visueel en inhoudelijk inzichtelijk en aantrekkelijk te maken door het plaatsen van foto's met tekst op historische plaatsen en bij historisch gebouwen. In de huidige situatie ontbreekt dit veelal of is een rommeltje van overblijfselen van initiatieven uit het verleden. Eerder vroegen wij om aandacht voor de ANWB informatie borden.

3. Voorzie de rijks- en gemeentelijke monumenten van een monumentenschildje met indien mogelijk een QR code voor achtergrondinformatie. Het aantal schildjes geeft een beeld van de omvang van het aantal monumenten in onze stad en stimuleert interesse van inwoners en bezoekers. Alle door de grote brand getroffen gevels in de Jansstraat zijn monument. Op geen enkele gevel was (is) een monumentenschildje aangebracht.

Tot slot het volgende. Wellicht denkt u dat het allemaal wel meevalt met de aandacht voor erfgoed en het historisch stadsbeeld. Wij nodigen u uit om de binnenstad midden op de Grote Oord te gaan staan. Kijkt u dan eens goed naar de vier hoekgevels op dit kruispunt. Ooit waren dit alle vier prachtige gevels. Nu alleen nog de gevel van het bekende fast food restaurant. Dieptepunt is de gevel van de voormalige Hema. Dit alles is met instemming van het gemeentebestuur tot stand gekomen. Een krachtig erfgoedbeleid is geen luxe maar een noodzaak.

Namens Prodesse Conamur

Bert Kuiper
Secretaris
sectertaris@prodesse.nl

For the perfect slice www.dekoholland.com

IB ontvangen - 1 MEI 2025

Gemeente Arnhem
t.a.v. Gemeenteraad
Postbus 9029
6800 EL ARNHEM

2025-1003305N

Arnhem, 30 April 2025

Betreft: Raad van de stad - Cultuur, wijken, burgerparticipatie, democratie, veiligheid ("Hoe blijven we verbonden in de stad?")

Geachte heer/mevrouw,

Graag willen wij uw aandacht vragen voor de veiligheid op ons bedrijventerrein Het Broek.
Er is veel parkeeroverlast, ondermijning en criminaliteit. Dit zorgt vaak voor onveilige situaties met én voor onze medewerkers.

Het is van groot belang dat Handhaving, Securitas en Politie meer mogelijkheden (prioriteit – budget) krijgen om bovenstaande problemen op te lossen en ervoor te zorgen dat het weer veilig wordt op ons bedrijventerrein. Samen een vuist maken – daarvoor hebben wij uw hulp nodig.

Bedrijven (voornamelijk autogarages) die alle parkeerplaatsen in de straat bezet houden met defecte auto's – vaak zonder APK. Hierdoor ontstaat een tekort aan parkeerplaatsen voor onze medewerkers maar ook een angstcultuur – intimidatie als je de bedrijven erop aanspreekt.
Er gebeuren overdag en s'avonds dingen op ons terrein die hier niet horen zoals drugslab, illegale handel etc
Bedrijven die niet op ons terrein horen (gezien de categorie)
Illegale huisvesting in bedrijfspanden

Wij zijn trots op ons industrieterrein en de vele ambachtelijke bedrijven en dat mag niet verloren gaan! Wij vragen uw hulp!

Met vriendelijke groet,
Deko Holland

Claudia Esman
Simon Stevinweg 19
6827BS Arnhem

info@dekoholland.com
0031-26 3849080

Simon Stevinweg 19
NL-6827 BS ARNHEM

Geachte raadsleden,

Dank voor de gelegenheid om namens Stadskracht Arnhem inbreng te leveren voor de Raad van de Stad. Helaas kunnen wij niet aanwezig zijn, daarom sturen we deze schriftelijke bijdrage.

Stadskracht Arnhem maakt de stad mooier door praktische ondersteuning en verbinding. We helpen bewoners om hun ideeën tot bloei te brengen. Vrijwilligersorganisaties ondersteunen wij bij bedrijfsvoeringsvragen, zodat zij hun impact kunnen vergroten. Dat doen wij met een brede aanpak: van online kennisdeling en netwerkverbinding tot gerichte ondersteuning op maat. We bouwen bruggen – tussen initiatieven, bewoners, ondersteunende partners en de gemeente.

Onze activiteiten zijn concreet en divers:

- Meedenken met burgerinitiatieven
- Praktische hulp bij administratie, organisatie en continuïteit
- Inspiratieartikelen en kennisdeling via onze online kennisbank
- Wijkinfopunten faciliteren
- Organisaties bijeenbrengen voor workshops en events (zoals de wijkredacties en wijkplatforms)

In ons jaarverslag 2024 leest u een uitgebreid overzicht van al onze activiteiten.

We onderscheiden ons door visie, onafhankelijkheid en flexibiliteit.
We hebben geen uitvoeringsopdracht of eigen agenda. We werken stadsbreed en thema-overstijgend. Onze kracht ligt in het bieden van maatwerk, snel kunnen schakelen en samenwerken waar dat nodig is voor structurele borging. Wij staan naast de Arnhemmers en lopen een stukje met hen mee — als dat helpt om hun initiatief sterker te maken.

Tegen die achtergrond willen we u vijf adviezen meegeven:

1. Koester de kracht van kleinschaligheid
   Niet alles hoeft grootschalig en top-down. Kleine organisaties en bewonersinitiatieven maken écht het verschil in buurten. Zij kunnen snel, wendbaar en op maat werken. Geef daar beleidsruimte en middelen voor.

2. Erken kleine organisaties als aanvulling op grote organisaties
   Kleine en grote organisaties hoeven niet te concurreren, maar vullen elkaar aan. We bereiken andere doelgroepen, werken op andere manieren. Arnhem heeft beide nodig. Geef in beleid ruimte aan die aanvulling, en stimuleer samenwerking in plaats van concurrentie. Wij zijn enthousiast deelnemer en ondersteuner van het overleg Bewoners Ondersteunende Partijen (BOP) en zien in de praktijk dat het kan!

3. Verlaag drempels voor ondersteuning
   De realiteit is dat veel bewonersinitiatieven en vrijwilligersclubs vastlopen op complexe procedures of gebrek aan ondersteuning. Wij helpen hen daarbij, maar het

proces moet eenvoudiger worden. Maak subsidieprocedures laagdrempelig, regel niet alles dicht en ondersteun niet alleen de uitvoering, maar ook de bedrijfsvoering.

4. Investeer in vrijwilligersinfrastructuur
   Vrijwilligers zijn het kloppend hart van een veerkrachtige stad. Zorg voor ondersteuning, waardering en ontwikkelmogelijkheden — maar ook voor plekken waar zij kunnen werken, leren en elkaar ontmoeten, zoals onze prachtige buurthuizen.

5. Ga voor partnerschap
   Geef bewoners zeggenschap en middelen in hun eigen wijk. Ga een gelijkwaardige samenwerking aan en zorg dat bewoners ondersteund worden om deze positie waar te kunnen maken.

Tot slot:
Arnhem is rijk aan initiatiefkracht. Laat politieke partijen dat weerspiegelen door te kiezen voor ruimte, vertrouwen en samenwerking.

Heeft u vragen over deze inbreng of wilt u in gesprek? Neem gerust contact op via info@stadskrachtarnhem.nl

Namens Stadskracht Arnhem,

Het (vrijwilligers)bestuur

Barth van Eeten (voorzitter)
Cees van den Bos (secretaris)
Roberto Mangré (penningmeester)
Ype Schat

De adviseurs

Alex Seffinga
Annet Elzinga
Hanneke de Jong
Sonja Meijer

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

Raad van de Stad 2025 – Rondetafelgesprekken

Thema 1 'Hoe maken we Arnhem van iedereen?'

Fasering

- ☑ Informatieve bespreking
- ☐ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Eerdere besprekingen

Presentatie – Politieke Avond 16 april

Aanwezig

De raadsleden/fractievolgers Pape (VVD), Neutkens (Volt), Manders (Arnhem Centraal), Van Harten (BurgerBelang Arnhem), Jansen (ChristenUnie), Van den Berg (D66), De Boef (GroenLinks), Bal (DENK). De fracties van Partij voor de Dieren, Pvda,, SP, CDA, PVV, Forum voor Democratie en Groep van den Broek waren niet vertegenwoordigd.

Bespreking

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er voor de tweede keer op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie een brede uitvraag gedaan in de stad onder de noemer ‘Raad van de Stad’. Maatschappelijke organisaties zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *waar liggen kansen voor de stad?* en deze met de gemeenteraad te delen in één van de drie rondetafelgesprekken die hiervoor georganiseerd zijn. In totaal hebben 38 organisaties aangegeven mee te willen praten.

In deze raadskamer werd het thema Hoe maken we Arnhem van iedereen? besproken. Vanuit de stad waren de volgende organisaties aanwezig:

Nr.	Naam	Namens
1	Gerrit Fonk	EcoVrede
2	Bianca Hierck	Bijzonder in Arnhem
3	Marinka Mulder	Stichting PAS
4	Hessel Luesink	Flores onderwijs
5	Anneke van Rossum	Voedselbank Arnhem
6	Rob Kempenaar	SWOA
7	Christina Barbosa	Stichting City at Home
8	Rana Orhan Pees	COC Midden Gelderland
9	Geert Meijering	Portaal
10	Jean-Willy Mapinga	AM-Supportteam
11	Ernst Jan Spillenaar Bilgen	Stichting Leergeld Arnhem-Rheden-Renkum.
12	Christiaan Sleurink	Wijkteams Arnhem
13	Clarence Schipper	De Kansenmakers

Toezeggingen

-

Conclusie

Aan het einde van de vergadering concludeert de voorzitter dat het rondetafelgesprek is afgerond. De behandeling van de Perspectiefnota gaat verder tijdens de Politieke Avond van 21 mei met de meningsvormende bespreking.

De raadsadviseur,

Steffan Vos

De voorzitter,

Nicky Eppich

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

Raad van de Stad 2025 – Rondetafelgesprekken

Thema 2 'Hoe richten we de stad in?'

Fasering

- ☑ Informatieve bespreking
- ☐ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Eerdere besprekingen

Presentatie – Politieke Avond 16 april

Aanwezig

De raadsleden/fractievolgers Gerretschen (GroenLinks), Brandts (D66), Van Engelenburg (VVD), Spruijt (Arnhem Centraal), Hogenhout (Partij voor de Dieren), Boonstoppel (CDA), De Vries (Volt), Van Plateringen (BurgerBelang Arnhem), Malda (ChristenUnie), Verheij (PVV)

De fracties van de PvdA, SP, DENK, Forum voor Democratie en Groep van den Broek waren niet aanwezig.

Bespreking

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er voor de tweede keer op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie een brede uitvraag gedaan in de stad onder de noemer ‘Raad van de Stad’. Maatschappelijke organisaties zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *waar liggen kansen voor de stad?* en deze met de gemeenteraad te delen in één van de drie rondetafelgesprekken die hiervoor georganiseerd zijn. In totaal hebben 38 organisaties aangegeven mee te willen praten.

In deze raadskamer werd het thema ***Hoe richten we de stad in?*** besproken. Vanuit de stad waren de volgende organisaties aanwezig:

Nr.	Naam	Namens
1	Eelco Schwirtz	VECA (Vereniging Eigenaren Citycentrum Arnhem)
2	Marjolein van den Broek	APCG
3	Nicolette Bolté	Platform Binnenstad Arnhem
4	Egbert Bouwhuis	Werkgroep Erfgoed Spijkerkwartier
5	Sander Hansen	BIZ vastgoed Arnhem
6	Geert Geurken	Sportbedrijf Arnhem
7	Liesbeth van Asten	Volkshuisvesting Arnhem
8	Ramon Barends	Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen
9	Abdellatif el Malki	Presikhaaf University
10	Paul Heukers	Stichting Arnhems hart

Toezeggingen

-

Conclusie

Aan het einde van de vergadering concludeert de voorzitter dat het rondetafelgesprek is afgerond. De behandeling van de Perspectiefnota gaat verder tijdens de Politieke Avond van 21 mei met de meningsvormende bespreking.

De raadsadviseur,

M. Piscaer

De voorzitter,

S. Van den Broek

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

Raad van de Stad 2025 – Rondetafelgesprekken

Thema 3 'Hoe blijven we verbonden met de stad, de wijk en onze inwoners?'

Fasering

- ☑ Informatieve bespreking
- ☐ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Eerdere besprekingen

Presentatie – Politieke Avond 16 april

Aanwezig

De raadsleden/fractievolgers Dayioglu, Noomen (GroenLinks), Weijers, Heemskerk (D66), Maref, Kumas, Schrijvers (VVD), Van der Laak, Akbulut (Arnhem Centraal), Philips (Partij voor de Dieren), Visser (PvdA), Groot (CDA), Snelting (Volt), Usta (DENK), Wiggers (BurgerBelang Arnhem), Nede (ChristenUnie)
De fracties SP, PVV, FvD en Groep Van den Broek waren niet aanwezig.

Bespreking

In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er voor de tweede keer op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie een brede uitvraag gedaan in de stad onder de noemer ‘Raad van de Stad’. Maatschappelijke organisaties zijn benaderd met de vraag om de gemeenteraad te voorzien van waardevolle raad: *waar liggen kansen voor de stad?* en deze met de gemeenteraad te delen in één van de drie rondetafelgesprekken die hiervoor georganiseerd zijn. In totaal hebben 37 organisaties aangegeven mee te willen praten.

In deze raadskamer werd het thema ***Hoe blijven we verbonden met de stad, de wijk en onze inwoners?*** besproken. Vanuit de stad waren de volgende organisaties aanwezig:

Nr.	Naam	Namens
1	Lilian Regtvoort	Wijk Platform het Arnhemse Broek
2	Peter Dooijeweerd	Delta scholengroep
3	Astrid Stokman	Stichting Programma en Beheer de Nieuwe Lommerd
4	Sofie Noij Twaalfhoven	De Vloer, school voor podiumkunsten
5	Patrick Hoogenbosch	Stichting de BlauweWij(k)Economie
6	Jet Smeets	Rozet
7	Petra van Houdt	Openbaar Beleven
8	Freddy Sikkes	Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen
9	Jesse van Cleef	Young Arnhem Zuid (YAZ) Jongerenwerk
10	Isa van Koningsveld	Jongerenwerk GOAT
11	Pieter Kwant	Platform Amateurkunst Arnhem
12	Bert Kuiper	Historisch Genootschap Prodesse Conamur
13	Maudy Hylkema	Rijnstad

Toezeggingen

-

Conclusie

Aan het einde van de vergadering concludeert de voorzitter dat het rondetafelgesprek is afgerond. De behandeling van de Perspectiefnota gaat verder tijdens de Politieke Avond van 21 mei met de meningsvormende bespreking.

De raadsadviseur,

R. Oosthout

De voorzitter,

M. Loor

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 4532949

Onderwerp: Perspectiefnota 2026-2029

Kernboodschap

De Perspectiefnota 2026-2029 markeert een belangrijk moment voor Arnhem, waarin we vooruitkijken naar de toekomst van onze stad. Een jaarlijks moment in de begrotingscyclus. De geplande korting op de inkomsten die gemeenten krijgen vanuit de Rijksoverheid dwingt ook de gemeente Arnhem tot keuzes. Tegelijkertijd blijft de gemeente investeren in de toekomst van de stad.
Het is mogelijk om de autonome ontwikkelingen en belangrijkste financiële knelpunten in de komende jaren op te vangen binnen de huidige beschikbare financiële ruimte. Voor andere ambities en mogelijke knelpunten is voorlopig geen of beperkte ruimte. De Voorjaarsnota van het Rijk zal bepalend zijn voor het gemeentelijk financieel meerjarenbeeld.

Voorstel

1. De Perspectiefnota 2026-2029 vast te stellen.
2. De wijkprogramma's (zowel financieel als inhoudelijk) te gaan integreren met de huidige stedelijke programma's in de Begroting 2026, waardoor vanaf dat moment integrale begrotingsprogramma's ontstaan.
3. Nationaal Programma Arnhem Oost als een aparte paragraaf op te gaan nemen in de Begroting 2026.

Inleiding

GEMEENTE Arnhem

Hierbij bieden wij u de Perspectiefnota 2026-2029 aan waarin we beschrijven hoe we koersen met het realiseren van onze ambities en aangeven welke keuzes we daarbij (moeten) maken. We werken stevig verder aan onze ambities om de stad duurzamer, groener, kansrijker en meer verbonden te maken.
De Perspectiefnota is het eerste document in de cyclus van begroten en verantwoorden. De Perspectiefnota is een vormvrij document, zonder richtlijnen vanuit de gemeentewet of het BBV. Het gepresenteerde financiële meerjarenbeeld geeft een eerste inzicht voor de Begroting 2026, maar hoeft in tegenstelling tot de Begroting niet te voldoen aan door de provincie gestelde eisen in het kader van structurele en reële sluitendheid. Op basis van het beeld in deze Perspectiefnota is een structureel en reëel sluitende begroting mogelijk, waarbij de ambities en mogelijke knelpunten zoals geschetst in hoofdstuk 3 nog niet financieel vertaald zijn.

De Perspectiefnota is als volgt ingedeeld:

- Een inleidend hoofdstuk over de belangrijkste beleidsinhoudelijke ontwikkelingen waar we voor staan, waar we aan werken en met welke (financiële) uitdagingen we geconfronteerd worden.
- Een hoofdstuk over het financiële perspectief voor de komende jaren, met daarin:
  - een algemene inleiding over de verwachte ontwikkeling van de gemeentelijke financiën
  - een concrete duiding en toelichting van de autonome en overige financiële ontwikkelingen.
- Een hoofdstuk over de ambities en mogelijke knelpunten voor de komende jaren die pas gerealiseerd kunnen worden als de financiële ruimte in deze jaren verbetert en waarbij integrale afwegingen moeten worden gemaakt.
- Een hoofdstuk over de beoogde transformatie van het sociaal domein, met daarin aandacht voor de knelpunten en ambities.

Beoogd effect

De uitkomsten van de besluitvorming over de Perspectiefnota worden betrokken bij het opstellen van de ontwerp Begroting 2026.

Argumenten

1.1 De beleidsinhoudelijke ontwikkelingen en ambities worden toegelicht en het begrotingskader wordt geactualiseerd.

In de Perspectiefnota 2026-2029 wordt een actueel inzicht gegeven van de inhoudelijke ontwikkelingen die op diverse beleidsterreinen voor de komende jaren van belang zijn. In het kader van de leesbaarheid zijn ook de cijfers en toelichtingen over het lopende jaar 2025 opgenomen in de Perspectiefnota. Afzonderlijk hiervan wordt Turap-1 en bijbehorende begrotingswijziging nog apart aan de raad voorgelegd (zie ook raadsbrief Vervolg Doorontwikkeling Begroten en Verantwoorden, van 1 april 2025). Met de Perspectiefnota 2026-2029 worden de begrotingskaders bijgesteld op basis van autonome ontwikkelingen en overige financiële ontwikkelingen. In de Begroting 2026 zullen deze kaders en voorstellen verder worden ingevuld.

2.1 *Vanaf de Begroting 2026 wordt gewerkt met integrale begrotingsprogramma's.*
We zijn al een tijd bezig om de financiële sturing van de gemeente te versimpelen, met daarbij ook het doel om de verbinding tussen wijk- en stadsniveau te verbeteren. Vanaf de Begroting 2024 zijn de wijkprogramma's financieel samengevoegd tot één programma. De volgende stap is om de budgetten, doelen en inspanningen van wijkprogramma's bij de Begroting 2026 te integreren in de bestaande begrotingsprogramma's (S00 t/m S12) om zo te komen tot één integrale en overzichtelijke begroting. De opgenomen doelen in deze programma's zijn stadsbreed en waar relevant wordt bij de inspanningen concreet geduid of en hoe deze inspanningen per wijk verschillen. Het financiële deel dat specifiek bedoeld is voor wijkontwikkeling wordt opgenomen in het programma S00.
De budgetten inzake het beleidsveld zorg die in de huidige begroting ook op het wijkprogramma zijn begroot, zullen worden geïntegreerd met het begrotingsprogramma Zorg (S07).

3.1 *Met een nieuwe paragraaf Nationaal Programma Arnhem Oost wordt de raad het gewenste inzicht gegeven om het goede gesprek te voeren.*
Sinds 2023 is de Arnhem-Oost aanpak een nieuwe fase ingegaan. Met de vaststelling van het gebiedsplan voor de periode 2023-2027 en het Uitvoeringsplan Arnhem Oost in april 2024 is de start van het Nationaal Programma Arnhem-Oost (NPAO) een feit. Voor de financiële inrichting van NPAO is in het verleden een aantal keuzes gemaakt. In de loop van het jaar 2024 is gebleken dat de gekozen structuur de transparantie die nodig is voor de raad lastig maakt. Ook de Rekenkamer heeft deze conclusie getrokken en heeft als aanbeveling opgenomen dat voor een programma dat zo breed en langlopend is, en over vele programma's in de begroting heen gaat, de eenvoudigste en helderste vorm is een aparte paragraaf in de begroting op te nemen. Daarmee is tevens geborgd dat uw raad zowel bij de behandeling van de begroting als van de jaarrekening de kans heeft over de financiële en inhoudelijke voortgang van het NPAO te spreken.

Kanttekeningen en risico's

1.1 *Net als in de afgelopen jaren is het ook in dit voorjaar onzeker hoe de financiële vooruitzichten voor de komende jaren zullen zijn*.
We zien een aantal ontwikkelingen die de financiële ruimte (op termijn) zouden kunnen vergroten. Mogelijk wordt hierover meer duidelijk in de Voorjaarsnota en de meicirculaire. De meicirculaire 2024 komt voor alle gemeenten echter te laat in het proces van het opstellen van kadernota's, waardoor ook het financiële meerjarenperspectief in deze Arnhemse Perspectiefnota 2026-2029 dus onzekerheid kent.
De hoop is dat de in de Perspectiefnota geschetste mogelijke meevallers zich zullen voordoen, maar we weten vrijwel zeker dat in aanloop naar de Begroting 2026 zelfs dan duidelijk wordt dat de rijksmiddelen onvoldoende ruimte bieden om alle financiële knelpunten en ambities uit deze Perspectiefnota te dekken. Graag gaan we hierover met uw raad het gesprek aan.

Participatie

De Perspectiefnota is een integraal kaderstellend document waarin de plannen en visies op de diverse beleidsterreinen terugkomen. In de voorbereiding van deze visies/plannen zelf hebben participatietrajecten vaak al plaatsgevonden en/of zijn nog aan de gang.

Op verzoek van de raadswerkgroep burgerparticipatie wordt er op 7 mei 2025 weer een inspreekavond 'Raad van de Stad' georganiseerd voor inwoners en organisaties.

Financiën

Wanneer we de autonome en overige financiële ontwikkelingen in de begroting verwerken, ontstaat voor het eerste begrotingsjaar 2026 nog een beperkt voordeel en is het laatste begrotingsjaar 2029 min of meer structureel sluitend. Als we de overige knelpunten en ambities echter in de begroting verwerken, is het onontkoombaar dat daarbij een structureel tekort resteert. In de voorbereiding op de Begroting 2026 zullen we, mogelijk deels geholpen door aanvullende middelen vanuit het Rijk, hiervoor integrale afwegingen moeten maken. De weerstandsfactor laat in deze Perspectiefnota vooralsnog een positieve ontwikkeling zien; in vrijwel alle jaren beweegt de weerstandsfactor zich richting het gewenste niveau van 1,4.

Uitvoering

De besluitvorming van de raad over de Perspectiefnota 2026-2029 wordt betrokken bij het opstellen van de ontwerp Begroting 2026, die eind september 2025 aan uw raad wordt aangeboden.

Met deze Perspectiefnota doen we een motie en een tweetal toezeggingen af:

- Motie 24M105 Code rood voor autonomie- en medebewindstaken – Wethouder Smeulders brengt, als lid van de VNG-commissie Financiën, in dit gremium voortdurend onze zorgen hierover onder de aandacht. Ook is er op 8 maart jl. een ingezonden stuk van wethouder Smeulders en zijn collega's uit de regio in de Gelderlander gepubliceerd waarin alarm wordt geslagen over de financiële toestand van gemeenten in het ravijnjaar 2026. Daarnaast voert de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) namens gemeenten, waaronder dus ook Arnhem, een lobby waarin het Rijk wordt opgeroepen om in te grijpen. Recent kondigde de VNG aan juridische stappen tegen het Rijk voor te bereiden om meer geld te krijgen voor jeugdzorg.
- Toezegging 1449 – Bieden duidelijkheid index subsidies en huur, waarin de portefeuillehouder Financiën toezegt voortaan voor de zomer, bij de Perspectiefnota, duidelijkheid te geven wat de index is van de subsidies en de huur van maatschappelijke organisaties. Deze duidelijkheid is voor de zomer van 2024 gegeven door middel van relatiebrieven die verstuurd zijn aan de subsidiepartners en de Gemeenschappelijke Regelingen. We zullen dit voortaan in de Perspectiefnota opnemen. Hiermee wordt deze toezegging als afgedaan beschouwd.
- Toezegging 422 – Financiën van de gemeente, waarin de portefeuillehouder Financiën toegezegd heeft dat het college 1 juni 2019 als uiterste datum ziet om de Perspectiefnota aan te leveren en dat het college zijn uiterste best zal doen om dit naar voren te halen. Het jaar 2019 is inmiddels gepasseerd, maar de Perspectiefnota wordt altijd conform de verordening voor 1 juni aangeleverd. Hiermee wordt deze toezegging als afgedaan beschouwd.

Bij de beantwoording van de artikel 44 vragen met als onderwerp 'Mogelijkheden om de voedselomgeving te reguleren' op 10 september 2024 heeft het college beloofd om bij de PPN met een kostenvoorstel te komen. Het reguleren van de voedselomgeving wordt regionaal opgepakt. Hierdoor beperken we de financiële en ambtelijke belasting waardoor het niet nodig is om een financieel voorstel te doen bij de PPN 2026.

Communicatie

Er is een persbericht verzonden over deze Perspectiefnota. Daar waar van toepassing worden externe partijen door hun gemeentelijke accounthouders op de hoogte gebracht van besloten maatregelen.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

– Perspectiefnota 2026-2029

RAADSVOORSTEL

Besluit van	
Zaaknummer	4532949

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 15 april 2025, nummer: 4532949;

gelet op artikel 189 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De Perspectiefnota 2026-2029 vast te stellen;
2. De wijkprogramma's (zowel financieel als inhoudelijk) te gaan integreren met de huidige stedelijke programma's in de Begroting 2026, waardoor vanaf dat moment integrale begrotingsprogramma's ontstaan;
3. Nationaal Programma Arnhem Oost als een aparte paragraaf op te gaan nemen in de Begroting 2026.

De griffier, De voorzitter,

Gemeente Arnhem

Perspectiefnota 2026-2029

Perspectiefnota 2026-2029

Gemeente Arnhem

Inhoudsopgave

1. Inleiding ... 3

2. Perspectief op het Financieel Meerjarenbeeld ... 9
   - Financieel perspectief ... 9
   - Autonome en overige financiële ontwikkelingen ... 11
   - Conclusie ... 39

3. Perspectief op Ambities en mogelijke knelpunten ... 40

4. Transformatie Sociaal Domein ... 44
   - De transformatie van het Sociaal Domein ... 44
   - Ambities en mogelijke knelpunten in het Sociaal Domein ... 46

1. Inleiding

Arnhem in een wereld vol uitdagingen

De wereld verandert in een hoog tempo. Geopolitieke spanningen, zoals de oorlogen in Gaza en Oekraïne, en de toenemende concurrentie tussen grootmachten als de Verenigde Staten, China en Rusland maken de toekomst onvoorspelbaar. Deze wereldwijde ontwikkelingen zorgen niet alleen voor mondiale onzekerheid, maar raken ook ons dagelijks leven. Arnhemmers maken zich zorgen over kelderende beurskoersen, nemen noodpakketten in huis en vragen zich af in welke wereld hun kinderen opgroeien.

Te midden van deze complexe spanningen blijft Arnhem standvastig. Terwijl maatschappelijke tegenstellingen soms worden verscherpt, zoeken wij als stad actief de dialoog op. De Avond van de Goede Moed, georganiseerd in november, is daar een krachtig voorbeeld van: een moment waarin wij elkaar opzoeken en samen bouwen aan begrip en samenwerking.

Ook als stadsbestuur zien we de toekomst met een dosis onvoorspelbaarheid. Maar we ontlenen onze kracht aan de bewezen veerkracht en solidariteit van Arnhem. De recente verwoestende brand in ons historische centrum heeft ons nogmaals duidelijk gemaakt hoe essentieel veiligheid is. Dankzij de snelle en professionele inzet van onze veiligheidsdiensten zijn levens beschermd gebleven en is verdere schade voorkomen. Deze gebeurtenis heeft de verbondenheid onder Arnhemmers versterkt en maakt ons als stad nog sterker.

Met het oog op de toekomst staan we als stad klaar om onze ambities waar te maken. Waar we drie jaar geleden aan de start stonden, hebben we vandaag al een stevige basis voor een duurzaam, groen, kansrijk en verbonden Arnhem. Het is onze missie om deze kracht verder te bestendigen voor alle Arnhemmers.

Ook de komende jaren willen we ons volop inzetten voor een gastvrije stad waar iedereen zich thuis voelt, ongeacht achtergrond of situatie. We investeren in een groene, veilige woonomgeving en geven de natuur alle ruimte. We zetten ons maximaal in voor goede volkshuisvesting door het woningaanbod te vergroten en wonen betaalbaar te maken. Zo zorgen we dat Arnhem een fijne plek is om te wonen voor mens en dier.

Nu de gevolgen van de klimaatverandering wereldwijd steeds zichtbaarder worden, blijven wij vooroplopen op het gebied van klimaat en energie. We investeren proactief in een duurzame, groene en circulaire samenleving.

We staan we pal voor onze kwetsbare inwoners. Juist in tijden van onzekerheid is het onze taak om hen te ondersteunen en perspectief te bieden. Of het nu gaat om armoedebestrijding, (jeugd)zorg en welzijn, of het creëren van gelijke kansen – Arnhem is een stad waarin mensen omkijken naar elkaar en waar wordt samengewerkt aan een duurzame, sociale en veerkrachtige toekomst. Daarbij hebben we bijzondere aandacht voor onze wijken in Arnhem-Oost via het Nationaal Programma Arnhem-Oost. We nemen onze verantwoordelijkheid als het gaat om het opvangen van mensen op de vlucht, omdat we geloven dat solidariteit en medemenselijkheid geen grenzen kennen.

Laatste perspectiefnota bestuursperiode

Met de laatste fase van deze bestuursperiode in zicht, blikken we terug op een periode waarin veel is bereikt. Er zijn op veel beleidsterreinen vernieuwende visies opgesteld waarin onze koers is aangegeven. Op diverse terreinen staat Arnhem inmiddels bekend om een toonaangevend innovatieve aanpak, denk bijvoorbeeld aan Immerloo schuldenvrij; Radicaal vergroenen; onze Vluchtelingenaanpak; de Mobiliteitsvisie en bijvoorbeeld Energie voor Arnhem. Ook in landelijk perspectief gelden we op meerdere dossiers, zoals Arnhem-Oost en Spoorzone, als voorbeeld voor andere steden.

Tegelijkertijd richten we onze blik vooruit. De komende jaren staan in het teken van uitvoering en borging van de ingezette koers. Veel visies en plannen zijn vastgesteld en komen nu tot realisatie. Dit brengt nieuwe uitdagingen met zich mee, voor ons als bestuur, voor onze organisatie en vooral ook voor de stad. Juist ook omdat de we dit gaan uitvoeren en moeten waarmaken in een stad die in de komende jaren sterk gaat groeien. De schaalsprong van Arnhem is nu al goed merkbaar, met een groeiend aantal gebiedsontwikkelingen, woningbouwprojecten en transformatieopgaven die vragen om regie en afstemming en die ook van de bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisatie veel en veel tegelijk vragen. Tegelijkertijd is er heel veel werk te doen in de bestaande stad. We willen dit in samenhang en in een goede onderlinge balans. Daar zijn onze plannen op gericht: de stad in balans ontwikkelen, waarbij groei hand in hand gaat met leefbaarheid, duurzaamheid en sociale samenhang in de nieuwe en bestaande stad.

Financiële positie onzeker
Net als in de voorgaande jaren zijn de financiële omstandigheden waaronder we deze Perspectiefnota opstellen helaas onzeker. Dit komt met name door het onzekere financiële meerjarenperspectief vanuit de Rijksoverheid. Het ravijn dient zich in 2026 aan. Als gemeente Arnhem hebben we hierop geanticipeerd en is het ons – als een van de weinige gemeenten – vorig jaar gelukt om een sluitende meerjarenbegroting vast te stellen. Toch merken ook wij dat de financiële situatie steeds meer knelt. Met pijn en moeite lijken we de grootste knelpunten (die zich ieder jaar voordoen) dit jaar op te kunnen vangen. Gelukkig zonder opnieuw te moeten bezuinigen. Maar het realiseren van onze ambities voor de stad staat steeds verder onder druk. Daarom hopen we van harte dat het Rijk bij de meicirculaire ruimte schept die het mogelijk maakt om financiële knelpunten op te lossen en onze ambities waar te maken.

Staat van de stad
'Staat van de Stad' geeft een overzicht van de cijfermatige trends en ontwikkelingen op een breed aantal thema's, zoals demografie, economie, veiligheid, armoede, gezondheid en leefbaarheid. Uit de cijfers komt onder andere naar voren dat meer inwoners een diversere achtergrond hebben en dat vergrijzing ook in een relatief jonge stad als Arnhem de komende jaren zichtbaar zal worden. Verder blijven er grote verschillen tussen wijken. Met name in de wijken in het gebied Arnhem-Oost hebben inwoners relatief vaak moeite met rondkomen, voelen zij zich vaker onveilig en voelen zich minder gezond. Zij ervaren ook een minder prettige woonomgeving. In andere wijken, met name in Arnhem-Noord, zien we veel vaker inwoners die prettig wonen, weinig eenzaamheid voelen en weinig verloedering en overlast ervaren. Staat van de Stad 2024 is te raadplegen via deze link.

Met deze Perspectiefnota informeren we uw raad niet alleen over de stand van de gemeentefinanciën. We nemen u ook mee in de hoofdlijnen van het beleid en de toekomst die we voor ogen hebben. Daarbij beschrijven we op hoofdlijnen onze inspanningen, ambities, (mogelijke) knelpunten en uitdagingen voor een duurzaam, groen, kansrijk en verbonden Arnhem. Onze ambities voor de stad blijven onverminderd groot. Graag gaan we met u in gesprek over de ontwikkelingen die op ons afkomen.

Een DUURZAAM Arnhem

Energietransitie
Als Arnhem willen we vooroplopen in de energietransitie. Dit is noodzakelijk om te voorkomen dat energie-armoede in de toekomst een structureel probleem is. Duurzame alternatieven voor aardgas, benzine en diesel zijn noodzakelijk om onze NEMiA doelen te blijven realiseren. We gaan het energietransitie uitvoeringsplan EvA (Energie voor Arnhem) opstellen en vanaf 2026 uitvoeren. We blijven hiermee duurzame energie en warmte stimuleren, verminderen CO_2- uitstoot en zorgen voor een eerlijke en toegankelijke transitie. Het toekomstbestendige energienetwerk bestaat uit decentrale energiesystemen waarin duurzame opwek maximaal is afgestemd op de vraag. De Green Deals met bedrijven en onze Arnhemse Isolatieaanpak dragen hieraan bij.

We willen een actieve rol nemen in het ontwikkelen en realiseren van lokale energiesystemen. Deze systemen zijn randvoorwaardelijk om in tijden van extreme netcongestie woningen te kunnen bouwen en bedrijven te laten groeien en verduurzamen. We willen doorgaan met het klimaatfonds om mee te investeren en co-financiering te krijgen voor de decentrale energiesystemen (beslispunt 660: Voorzetten beleid energietransitie). Ook willen we de komende twee jaar de Arnhemse Aanpak Energiearmoede continueren. Ons doel is een 50 procent circulaire economie in 2030 om vervolgens in 2050 volledig circulair te zijn.

Meer geld voor woningbouwprojecten
Tijdens deze wooncrisis is het van groot belang dat er meer woningen worden gebouwd. Tussen 2022 en 2040 bouwen we 16.000 huizen op de juiste plekken in de stad. Deze verstedelijkingsopgave vraagt grote investeringen. Een groot deel van de geplande woningen tot 2040 komt in de Spoorzone Arnhem-Oost, en wordt mede gefinancierd door het Rijk. Door inzet van middelen uit het Stadsontwikkelfonds zijn we in staat om woningbouwontwikkelingen te versnellen en zorg te dragen voor cofinanciering als we van andere overheden bijdragen krijgen voor Arnhemse woningbouwprojecten. Naar aanleiding van de bij de begroting aangenomen raadsmotie stellen we in deze Perspectiefnota voor om dit jaar extra geld beschikbaar te stellen voor het Stadsontwikkelfonds. Bovendien doen we een voorstel voor een meer structurele vulling hiervan.

Goede volkshuisvesting
We zetten ons maximaal in voor goede volkshuisvesting door wonen betaalbaar te maken en het woningaanbod te vergroten. Zoals ook beschreven staat in de Woonvisie, is ons doel dat meer Arnhemmers binnen enkele jaren een betaalbare, duurzame woning hebben. We hebben hierover prestatieafspraken gemaakt met corporaties en

huurders en geven prioriteit aan initiatieven die sociale verbeteringen in wijken bevorderen. We willen dakloosheid voorkomen en zorgen voor snelle, persoonsgerichte opvang met duurzame uitstroom. Om onze plannen met betrekking met betrekking tot woonwagenstandplaatsen te kunnen uitvoeren, willen we hier extra middelen voor beschikbaar stellen.

Participatie en armoedebestrijding
De Arnhemse aanpakken op energiearmoede en woningisolatie dragen direct en structureel bij aan het verhogen van de bestaanszekerheid. Met name in de Arnhem-Oost wijken helpen en ontzorgen we inwoners, en collectieven, met de verduurzaming van woningen. Hierdoor wordt de leefbaarheid verhoogd en de rekening verlaagd. Dit doen we met energiecoaches, buurtklusbedrijven en door participatie met de bestaande initiatieven in een wijk of straat.

Transformatie binnenstad
De binnenstad transformeert met een compacter winkelhart, meer groen en ruimte voor ontmoeting. In 2025 presenteren we een ontwikkelperspectief Arnhem Centrum en werken we samen met onze partners in de stad aan gebiedsontwikkelingen zoals het Gele Rijdersplein en het Johnny van Doornplein.

Herbouwteam brand
Naar aanleiding van de grote brand die op 6 maart een deel van onze historische binnenstad verwoestte, stellen we een herbouwteam in. Door de brand hebben vijf bewoners geen woning meer en kunnen zes ondernemers niet ondernemen. De impact voor al deze getroffenen maar ook voor omwonenden en aangrenzende ondernemers is groot. We gaan er uiteraard alles aan doen om samen met de betrokkenen deze plek te herstellen en recht te doen aan het historische karakter van de stad. Het herbouwteam gaat dan ook per direct aan de slag met het opstarten van het proces tot herbouw van dit stuk stad.

Innovatieve en duurzame economie
Onze economie moet duurzamer en innovatiever worden. We stimuleren energie-innovaties, ondersteunen ondernemers en verbeteren werklocaties op duurzaamheid, veiligheid en bereikbaarheid. Daarom stellen we voor om het energie en technologiebudget (EMT) te verhogen. In lijn met de aangenomen raadsmotie kunnen we zo – samen met de provincie - Connectr blijven ondersteunen.

Ook in ons afvalbeleid staat circulariteit centraal. Het burgerberaad afval, dat in 2024 werd afgerond, leverde 29 adviezen op die moeten bijdragen aan de vermindering en het hergebruik van grondstoffen. Deze adviezen worden verwerkt in een Uitvoeringsagenda die in Q2 2025 aan de raad wordt voorgelegd.

Een GROEN Arnhem

Vergroening en klimaatadaptatie
Arnhem zet maximaal in op een groene en gezonde leefomgeving. Onze stad koestert haar prachtige stadsparken en groene ruimtes, maar klimaatverandering, afname van biodiversiteit en toenemende druk op deze gebieden maken actie noodzakelijk. Daarom blijven we investeren in vergroening en klimaatadaptatie. De stad wordt zo ontworpen dat ze bestand is tegen overstromingen, hevige regenval, hitte en droogte. Maatregelen zoals verbeterde afwatering, wateropvang en de aanleg van schaduwrijke plekken moeten hitteproblemen verminderen. Radicale vergroening speelt hierin een sleutelrol. We stellen daarom voor om het investeringskrediet Bomenplan te continueren en verhogen, zodat er meer bomen geplant kunnen worden en bestaande bomen de kans krijgen om groots uit te groeien. Daarnaast worden groene gebieden beter verbonden en wordt de biodiversiteit versterkt. Rond het Stadstheater willen we een groene oase ontwikkelen. Dit moet een fijne plek worden voor mens, plant en dier. We stellen voor extra geld uit te trekken voor de aanpak van invasieve exoten, zoals de Reuzenberenklauw en de Japanse Duizendknoop. Hiermee kunnen we ongewenste uitbreiding tegengaan en nieuwe exoten die zich aandienen, direct aanpakken.

Klimaatbestendige stad
Bewoners worden gestimuleerd om zelf klimaatadaptieve maatregelen te nemen, zoals het vervangen van verharde oppervlakken door groen. Ook wordt gewerkt aan een koel netwerk, zodat kwetsbare inwoners tijdens hittegolven verkoeling kunnen vinden in de openbare ruimte. De subsidieregeling Groenblauwe Initiatieven wordt geëvalueerd. We willen hiervoor budget beschikbaar stellen zodat de raad kan besluiten de regeling voort te zetten. Ook het platform Arnhem Klimaatbestendig draagt via het organiseren van klimaatcafés, de website arnhemklimaatbestendig.nl en het geven van informatie op bewonersavonden bij aan bewustwording en het stimuleren van maatregelen. Ons voorstel is om dit initiatief te blijven ondersteunen.

Dierenwelzijn
Het welzijn van dieren heeft onze absolute prioriteit. Daarom creëren we meer en betere uitlaatplekken voor honden en ondersteunen we huisdiereigenaren die hulp nodig hebben. Er wordt samengewerkt met regiogemeenten om opvang te bieden aan huisdieren die geen zorg meer krijgen. In 2025 opent het nieuwe Dierentehuis Arnhem en omstreken. Om de leefomgeving van dieren te verbeteren, wordt natuurvriendelijk maaibeheer toegepast, ecologische verbindingen versterkt en begrazing ingezet om de biodiversiteit te behouden.

Gezonde leefomgeving
Arnhem blijft werk maken van een gezonde leefomgeving voor inwoners en bezoekers. Het afgelopen jaar door uw raad vastgestelde plan Gezonde Leefomgeving richt zich op schone lucht, minder geluidshinder en het tegengaan van hittestress en vervuiling.

Duurzame mobiliteitstransitie
Met de groei van Arnhem neemt ook de verkeersdrukte toe. Daarom werkt de stad aan een duurzame mobiliteitstransitie, waarin wandelen, fietsen en het gebruik van openbaar vervoer worden gestimuleerd. Op verzoek van de provincie willen we de gelijkrichters in het trolleynetwerk sneller dan gepland gaan vervangen. Dit biedt tevens kansen in het kader van netcongestie, gelet op de diverse lopende initiatieven om de trolley-infrastructuur te gebruiken voor andere gebruikers dan het openbaar vervoer.

Autoverkeer blijft mogelijk, maar met minder overlast in woonwijken. Het onlangs vastgestelde Duurzaam Mobiliteitsplan vormt het kader om Arnhem bereikbaar, leefbaar en groen te houden. Al deze initiatieven samen maken Arnhem klaar voor de toekomst, met een stad die niet alleen groener en klimaatbestendiger wordt, maar ook een fijne plek blijft om te wonen, werken en ontspannen.

Een KANSRIJK Arnhem

Iedereen doet op eigen manier mee
Arnhem zet zich in voor een samenleving waarin alle inwoners kunnen meedoen op hun eigen manier. Financiële stabiliteit, werk en toekomstperspectief zijn hierbij essentieel. Om bestaanszekerheid te vergroten, helpt de gemeente mensen aan werk en stimuleert ze uitstroom uit de uitkering. Ook bemiddeling naar betaald werk en arbeidsontwikkeling spelen hierin een rol, met Scalabor als belangrijke partner.

Gerichte schuldhulpverlening
Om problematische schulden te voorkomen en inwoners perspectief te bieden, hebben we de schuldhulpverlening volledig in eigen beheer genomen. Zo kan de gemeente beter inspelen op de behoeften van inwoners en gerichte hulp bieden, met speciale aandacht voor jongeren, ondernemers en gedupeerden van het Kinderopvangtoeslagen-schandaal. Daarnaast blijven investeringen in de Gelrepas, bijzondere bijstand en vroegsignalering van schulden. Ook stellen we in deze Perspectiefnota voor om extra geld uit te trekken voor beschermingsbewind, wat bedoeld is voor mensen die hun financiële zaken niet zelf kunnen regelen. In Immerloo blijven we met het Nationaal Programma Arnhem-Oost experimenteren met innovatieve schuldhulp voor gezinnen met multiproblematiek.

Gelijke kansen voor Arnhemse jeugd
Kinderen en jongeren in Arnhem moeten gelijke kansen krijgen om zich te ontwikkelen. Onderwijs is hierin cruciaal, van kinderopvang tot passend onderwijs voor elk talent. De gemeente zorgt voor goede schoolgebouwen en werkt samen met het onderwijs en maatschappelijke partners in Arnhem-Oost aan het verrijken van het onderwijs met extra aanbod op het gebied van sport, cultuur en stages. Uitval wordt zoveel mogelijk voorkomen, met als doel dat alle jongeren een startkwalificatie behalen. Basisvaardigheden en taalontwikkeling krijgen extra aandacht, met een plan dat inwoners van -10 maanden tot 100 jaar ondersteunt.

Voorkomen inzet jeugdhulp
Het aantal jongeren in zorg is de afgelopen jaren toegenomen. We willen dat kinderen en jongeren zich ontwikkelen naar zelfstandigheid en een gezond volwassen leven. Als het nodig is, ontvangen zij daarbij tijdig passende hulp. Ons doel is dat hulp zo licht en dicht mogelijk bij huis of thuis wordt ingezet en kinderen en jongeren zo veel mogelijk een normaal leven kunnen leiden. Belangrijk hierbij is dat problemen zo vroeg mogelijk worden gesignaleerd om erger te voorkomen. Dit doen we onder meer door de inzet van VAV (vertrouwd, aanwezig, veilig), waarbij gezinnen worden geholpen die vaak al veel verschillende trajecten hebben doorlopen. VAV doet wat nodig is en werkt samen met het gezin aan terugkeer van veiligheid in de thuissituatie. Daardoor worden zware vormen van hulp vermindert of zelfs voorkomen.

Ook door de goede samenwerking in de jeugdketen tussen de POH-Jeugd, huisartsen, sociale wijkteams en zorgaanbieders krijgen kinderen en jongeren met een hulpvraag in een zo vroeg mogelijk stadium en op de juiste plek ondersteuning. Bij 70 procent van de kinderen en jongeren die gesproken worden door de POH-jeugd is geen specialistische jeugdhulp nodig.

Transformatie sociaal domein
De stad groeit en inwoners worden ouder, waardoor de zorgvraag toeneemt. Tegelijkertijd zijn er personeelstekorten en stijgende zorgkosten. Arnhem zet de komende periode nog nadrukkelijker in op een transformatie van het sociaal domein, waarbij hulp en ondersteuning zo dicht mogelijk bij huis worden georganiseerd. De nadruk ligt op preventie en samenhang tussen welzijn en zorg, zodat complexe problemen en zware zorg zoveel mogelijk worden voorkomen. Binnen de zorg en ondersteuning worden groepsgewijze begeleiding en gerichte toewijzing van huishoudelijke hulp ingezet om de beschikbaarheid van zorg te waarborgen. Ook gaan we aan de slag met de uitvoering van het welzijns- en ouderenbeleid.

Een gezonde stad
Gezondheid is een belangrijke pijler voor een gelukkige en actieve deelname aan de samenleving. Daarom leggen we diverse beweegvoorzieningen aan waaronder skatebanen en pumptracks, met extra aandacht voor Arnhem-Oost. Samen met scholen en sportverenigingen worden openbare sportplekken gecreëerd en blijven we werken aan duurzame sportvoorzieningen, bijvoorbeeld door het vervangen van kunstgrasvelden. Ook (sport)evenementen als Tour of Holland dragen bij aan de leefbaarheid en gezondheid van de stad en geven bovendien een impuls aan de breedtesport.

Veiligheid
Een veilige stad voor onze inwoners blijft voor ons een prioriteit. De stad zet zich in tegen criminaliteit, overlast en digitale misdaad. We willen ook de komende jaren onze lokale aanpak van seksuele intimidatie voortzetten, waarmee we slachtoffers hulp bieden en seksuele intimidatie zoveel mogelijk voorkomen. Daarnaast is ons voorstel om extra te investeren in hulp aan Arnhemmers die te maken hebben gehad met een ongewenste seksuele ervaring.

Vanwege de stijging van het aantal Arnhemse meldingen bij Veilig Thuis willen we een extra lokale bijdrage geven om zo te voorkomen dat de wachttijden te veel oplopen. Ook stellen we voor om geld uit te trekken om plegers van huiselijk geweld een laagdrempelig traject te laten volgen, met als doel recidive en langdurig huiselijk geweld te voorkomen.

Arnhem-Oost
In Arnhem-Oost liggen grote uitdagingen op het gebied van werk, inkomen, wonen, gezondheid, onderwijs en veiligheid. Met het Nationaal Programma Arnhem-Oost werkt de gemeente, samen met maatschappelijke partners, aan structurele verbeteringen in de wijken Klarendal, Geitenkamp, Presikhaaf-West, Malburgen en het Arnhemse Broek. Buurtcentrum De Overkant wordt gesloopt en vervangen door nieuwbouw. In Malburgen wordt buurthuis de Hobbit onderdeel van een complex met sociale woningbouw en ook een gymzaal. We vernieuwen en verbeteren met middelen van het Nationaal Programma Arnhem-Oost speeltuin de Leuke Linde, inclusief het beheerdershuisje en wordt buurthuis De Overkant gesloopt en nieuw gebouwd. Met de middelen die we nu beschikbaar willen stellen, is de exploitatie en het onderhoud op langere termijn geborgd.

Een VERBONDEN Arnhem

Inclusieve stad
Arnhem streeft naar een inclusieve stad waar iedereen zich thuis voelt, ongeacht achtergrond, beperking of identiteit. We willen gemeenschappelijkheid bevorderen, bijvoorbeeld door komend jaar de subsidieregeling Burgerkracht voort te zetten (beslispunt: Voortzetten burgerkracht). We bestrijden discriminatie en stimuleren acceptatie, onder andere via kennisateliers en een aanpak tegen arbeidsmarktdiscriminatie. Op verzoek van de raad is ons voorstel om geld beschikbaar te stellen voor een integrale aanpak tegen moslimdiscriminatie. Ons bid voor Roze Zaterdag 2027 is inmiddels ingediend.

Meedoen vanaf dag 1
Als gastvrije stad bieden we duurzame opvang voor vluchtelingen en ondersteunen nieuwkomers bij hun integratie. Binnenkort ontvangt u hier (naar aanleiding van een aangenomen raadsmotie) een plan voor. Om aan onze wettelijke taak te voldoen op een wijze waarop we inburgeraars mee laten doen vanaf dag 1 stellen we voor extra budget beschikbaar te stellen voor de uitvoering van inburgering.

Cultuur en historie
Kunst en cultuur verbinden en dragen bij aan maatschappelijke vraagstukken zoals kansenongelijkheid. We versterken het culturele aanbod, stimuleren talentontwikkeling en geven cultuurhistorie een zichtbare plek in de stad. Naar aanleiding van een aangenomen raadsmotie stellen we voor budget beschikbaar te stellen voor een brede openstelling van Stichting Musis & Stadstheater, zodat er meer ruimte is voor lokale makers in het vernieuwde Stadstheater.

Eveneens in lijn met de wens van de raad, willen we voor het jaar 2025 eenmalig geld geven aan de Stichting Trolleymateriaal Arnhem. Hiermee kunnen zij de stallingsruimte van de historische trolleybussen betalen.

Inwonersbetrokkenheid
Om inwoners meer zeggenschap te geven, organiseren we burgerberaden over grote thema's. Na het eerste burgerberaad over afval starten we een nieuw beraad over klimaat. Participatietrajecten volgen het Arnhems Stappenplan Participatie om een uniforme en transparante werkwijze te garanderen.

Toegankelijke dienstverlening
We verbeteren de gemeentelijke dienstverlening door een gastvrij stadhuis en toegankelijke digitale diensten. Ook stellen we voor extra te investeren in de doorontwikkeling van onze digitale dienstverlening.

2. Perspectief op het Financieel Meerjarenbeeld

Financieel perspectief

Financiële uitdagingen gemeenten

Gemeenten worden gefinancierd uit het gemeentefonds, waarvan de hoogte bepaald wordt door de Rijksoverheid. Sinds 1995 werd daardoor de zogenaamde trap-op-trap-af-systematiek gehanteerd, maar vanaf 2024 wordt de groei van het gemeentefonds gekoppeld aan de stijging van het bruto binnenlands product. Omdat gemeenten in de periode 2022-2025 bij ongewijzigd beleid zouden profiteren van de extra rijksuitgaven aan defensie, landbouw en onderwijs, is eerder het besluit genomen om in 2026 de uitkering met drie miljard euro te korten. Deze greep uit het gemeentefonds wordt ook wel het 'ravijnjaar' genoemd en leidt in heel Nederland tot problemen. Doordat vorig jaar één van de geplande bezuinigingen op gemeenten (een deel van de opschalingskorting) is geschrapt, is dit bedrag vorig jaar tot 2,3 miljard euro teruggebracht. Vanaf 2026 wordt dit bedrag dus gekort op het gemeentefonds waar de verplichte taken van gemeenten uit worden betaald. In de afgelopen begrotingen hebben we in Arnhem deze korting op het gemeentefonds reeds verwerkt.

Spanningen in bestuurlijke en financiële verhoudingen Rijk en gemeenten

Minister Uitermark van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) signaleert spanningen in de bestuurlijke en financiële verhoudingen tussen het Rijk en gemeenten, waarbij vooral de gemeentelijke autonomie onder druk staat. Gemeenten krijgen steeds meer taken in medebewind zonder voldoende beleidsvrijheid of middelen, wat leidt tot een scheve taak-middelenbalans.

Daarnaast zorgt rijkssturing, met name in het sociaal domein, voor minder lokale beleidsruimte en vergroot dit de financiële risico's voor gemeenten. Nationale opgaven vereisen samenwerking tussen overheden, maar gemeenten kampen met capaciteitsproblemen en de stapeling van landelijke doelen maakt uitvoering complex. Ook wordt steeds meer regionaal samengewerkt, wat efficiëntie kan bevorderen, maar de democratische legitimiteit bemoeilijkt. De grens tussen gemeentelijke autonomie en medebewind vervaagt, waardoor gemeenten vooral uitvoerende taken krijgen zonder voldoende beleidsvrijheid. Dit alles leidt tot structurele spanningen en een vicieuze cirkel van bestuurlijke problemen.

Vooruitzichten voor gemeenten

Vanuit het Rijk komen vooralsnog geen signalen waaruit blijkt dat gemeenten uit het financiële ravijn geholpen worden. En dat ravijn is diep, zeggen de gemeenten zelf. Vooral voor 2026 vrezen veel gemeenten dat ze hun begroting niet rond krijgen. In de voorbereidingen rondom de Voorjaarsnota van het Rijk wordt door de VNG deze urgentie onder de aandacht gebracht: 'als het rijk ons niet tegemoetkomt, verschraling van voorzieningen voor onze inwoners onontkoombaar is en ook de ambities van het kabinet niet waargemaakt kunnen worden.'

Financieel beeld Arnhem

Ook in Arnhem is de structurele beperkte financiële ruimte bepalend voor de mate waarin knelpunten in de komende jaren opgevangen kunnen worden en ambities gerealiseerd kunnen worden. In lijn met de voorgaande jaren is er nog wel wat incidentele ruimte (bijvoorbeeld door inzet vanuit bestemmingsreserves) aanwezig, maar ontbreekt het aan voldoende structurele ruimte. Dit betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden, dat er focus aangebracht moet worden en dat er prioriteiten gesteld moeten worden. In deze Perspectiefnota geven we een financieel beeld met toelichting op de autonome financiële ontwikkelingen en de overige financiële knelpunten waarin niet of nauwelijks keuzes te maken zijn. Daarnaast schetsen we het perspectief op de ambities en mogelijk knelpunten waar we als gemeente voor aan de lat staan of willen staan, maar waarvoor met de huidige inzichten geen of onvoldoende financiële middelen voorhanden zijn.

Mogelijk ontwikkelt de financiële ruimte zich in de komende periode wel naar een meer gunstig beeld. Op de eerste plaats blijft de VNG zich inzetten om het ravijnjaar (deels) op te lossen via een campagne, acties en door stevige gesprekken met het kabinet te voeren. Specifiek op het gemeentefonds speelt er daarnaast nog een aantal ontwikkelingen, die de financiële ruimte in de komende jaren substantieel kan beïnvloeden:

(Opnieuw) uitstel nieuw verdeelmodel Beschermd Wonen

In deze Perspectiefnota wordt uitgegaan van de invoering van het nieuwe verdeelmodel voor beschermd wonen per 2026. In de huidige Begroting 2025 is dit in de jaren 2026, 2027 en 2028 verwerkt. In de nieuwe Begroting 2026 betekent dit in de nieuwe jaarschijf 2029 een extra nadeel van ruim € 7 miljoen in vergelijking met 2028. De mogelijkheid is reëel dat er (net als vorig jaar) geen tijdige besluitvorming heeft plaatsgevonden over het

woonplaatsbeginsel en daarmee over de invoering van het nieuwe verdeelmodel. In dat geval verschuift het effect van de invoering van het model een jaar op en dit leidt tot de volgende (structurele) effecten:

Nieuw verdeelmodel Beschermd Wonen *Bedragen x € 1 miljoen*	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Beschermd Wonen nu in gemeentefonds (stelpost)	0	-4,9	-14,7	-23,0	-30.2
Beschermd Wonen met 1 jaar uitstel	0	0	-4,9	-14,7	-23,0
Effect op beeld	***0***	***4,9***	***9,8***	***8,3***	***7,1***

De meicirculaire 2025 zal deze duidelijkheid moeten verschaffen.

Hervormingsagenda Jeugd
De deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd (Commissie-Van Ark) adviseert dat het Rijk de helft van de landelijke tekorten op de jeugdzorg van 2023 (€ 628 miljoen) en 2024 (€ 828 miljoen) compenseert. De gemeenten zouden dus € 728 miljoen compensatie voor 2023 en 2024 moeten krijgen. Daarnaast geeft de commissie aan dat het niet wenselijk en niet haalbaar is om de beoogde besparingen vanaf 2026, zoals opgenomen in het meerjarig financieel kader in de hervormingsagenda jeugd, te handhaven. Het volume van het budget voor de jeugdzorg moet mee gaan groeien met het landelijke zorgbudget. Bij besluitvorming over de Voorjaarsnota 2025 wordt duidelijk of deze compensatie wordt toegekend (gedeeltelijk of voor het geheel) en in welke mate structurele tegemoetkoming aan de orde is. Vervolgens zal bij de meicirculaire een verdeling worden bepaald. Er is dus geen garantie dat dit bedrag ook daadwerkelijk wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. Mocht deze compensatie (deels) toegekend worden, dan valt dit, onder voorbehoud van eventuele aanbevelingen van de commissie hieromtrent, aan de algemene middelen, aangezien de tekorten op jeugdzorg de afgelopen jaren ook zijn aangevuld vanuit de algemene middelen.

Nieuwe verdeelmodel gemeentefonds
In 2023 is een nieuw verdeelmodel van kracht geworden voor het gemeentefonds. Daarbij wordt gewerkt met een ingroeipad, om gemeenten stapsgewijs te bewegen richting de nieuwe uitkomsten. Arnhem is een voordeelgemeente binnen het nieuwe model. Tegelijkertijd wordt onderzoek gedaan naar verbetering van het model. Concreet betekent dit dat op een aantal onderdelen gerichte onderzoeken zijn uitgevoerd. Het nieuwe verdeelmodel zou per 2026 in moeten gaan. Een aantal van deze geplande onderzoeken is afgerond, maar een aantal loopt vertraging op of geeft aanleiding voor vervolgonderzoeken. De oorspronkelijke planning van het ministerie van BZK wordt niet gehaald om in de meicirculaire 2025 bekend te maken of aanpassingen per 2026 gewenst zijn en zo ja, wat hiervan het financiële effect per gemeente is. Uit de brief van de minister van BZK van 7 februari 2025 wordt duidelijk dat nieuwe model in het jaar 2026 nog niet van kracht is en het ingroeipad van 2025 ook in 2026 geldt.
Vanaf 2027 wordt de verdeling, en daarmee de suppletie-uitkering, zeker wel aangepast. Arnhem zou daardoor vanaf 2027 een voordeel van mogelijk een aantal miljoen extra tegemoet kunnen zien. Kanttekening hierbij is dat dit proces van herijking altijd voor- en nadeelgemeenten kent en daardoor vertragingen en aanpassingen ook reëel zijn. Ook de uitkomsten van de vervolgonderzoeken kunnen aanleiding zijn voor aanpassing van het (voorlopig) nieuwe model. Om die reden is in deze Perspectiefnota nog geen raming opgenomen van het mogelijke extra voordeel, maar wordt kan deze eventueel worden betrokken bij de begroting 2026 (als er in de meicirculaire duidelijker is) of anders bij het nieuwe coalitieakkoord dat volgend jaar opgesteld zal worden.

Leeswijzer financieel beeld
In dit hoofdstuk wordt hierna nader ingegaan op de autonome ontwikkelingen en de onvermijdelijke knelpunten. Dit leidt tot een financieel beeld voor de jaren 2025 tot en met 2029, waarbij ook de ontwikkeling van de weerstandsfactor in beeld wordt gebracht. In het volgende hoofdstuk worden ambities en mogelijke knelpunten geschetst waarvoor de (structurele) ruimte met het inzicht van dit moment ontbreekt, maar die we wel belangrijk vinden om als gemeente mee aan de slag te gaan. Mogelijk is er bij het opstellen van de Begroting 2026 meer zicht op aanvullende middelen vanuit de meicirculaire op basis van bijvoorbeeld de hiervoor geschetste ontwikkelingen. Rekening houdend met de besluitvorming van deze Perspectiefnota bestaat dan de mogelijkheid om een aantal van de genoemde ambities en mogelijke knelpunten in de Begroting 2026 van dekking te voorzien.

Autonome en overige financiële ontwikkelingen

Het financiële meerjarenbeeld in deze Perspectiefnota wordt grotendeels bepaald door ontwikkelingen op de jaarlijkse autonome posten met nauwelijks keuzevrijheid en door overige financiële ontwikkelingen, waarin in beperkte mate keuzes te maken zijn. Onderstaande tabel geeft op de eerste plaats inzicht in de verwachte meerjarige ontwikkeling van de autonome posten en vervolgens worden de overige financiële ontwikkelingen per programma geduid. Onder de tabel volgt een toelichting per onderdeel.

Autonome en overige financiële ontwikkelingen *Bedragen x € 1.000*	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**I/S**
Autonoom						
Gemeentefonds	4.957	17.068	17.214	16.798	18.060	S
Nominaal en areaal 2026	2.900	-18.500	-17.700	-16.500	-18.200	S
Nominale ontwikkeling IHP	-71	-142	-213	-284	-355	S
Indexatie DMP 2024 naar 2026		-12	-23	-34	-51	S
Voordeel zorg	6.250	4.010	4.010	4.010	4.010	S
Voordeel zorg - toevoeging aan BR Wmo en Jeugdzorg	-6.250					I
Dotatie overschot BW aan BR Wmo en Jeugdzorg laten vervallen	3.000	3.100	4.500	800		I
Actualisatie meerjareninvesteringsplanning (MIP)	2.132	959	1.008	586	549	S
Indexatie MIP			-62	-116	-170	S
Planningsrealisme MIP		-147	314	1.350		I
Indexatie opbrengsten OZB (inflatiecorrectie)		1.817	1.817	1.817	1.817	S
Indexatie opbrengsten OZB 2029 tot 5%					1.450	S
Aframen stelpost OZB	-860	-860	-860	-860	-860	S
Oninbare posten belastingen	-100	-100	-100	-100	-100	S
Dekking oninbare posten afvalstoffenheffing		77	77	77	77	S
Dekking oninbare posten rioolheffing		23	23	23	23	S
Toeristenbelasting	150	150	150	150	150	S
Actualisatie treasury	1.236	-246	291	-641	-746	S
Bestuur, dienstverlening en financiën						
Burgerzaken - Legesopbrengsten	-172	-1	236	-110	-110	S
Burgerzaken - Personele ontwikkelingen	596	528	292	-233	-200	S
Burgerzaken - Materiële lasten	-30	-30	-30	-30	-30	S
Burgerzaken - Doorontwikkeling	-40	-560	-200	-200	-200	S
Doorontwikkeling digitale dienstverlening	-330	-340	-340	-340	-340	S
Dekking doorontwikkeling digitale dienstverlening	259					I
Autonome technologische ontwikkelingen ICT-landschap		-500				I
Informatieveiligheid & Privacy		-2.100	-1.100	-1.100	-1.100	S
Kwaliteitsborging informatiebeheer		-100	-100	-100	-100	S
Uitvoering Wet open overheid (Woo)		-100	-100	-100	-100	S
Efficiency organisatieontwikkeling			2.700	2.700	2.700	S

Autonome en overige financiële ontwikkelingen *Bedragen x € 1.000*	2025	2026	2027	2028	2029	I/S
Veiligheid						
Zorg en Veiligheidshuis				-90	-90	S
Bereikbaarheid						
Versnellen vervanging gelijkrichters		-84	-148	-211	-275	S
Uitstellen uitbreiding parkeerareaal	-500					I
Economie						
Subsidie Connectr (24M78)		-200	-200	-200	-200	I
Onderwijs						
Non-formele educatie	-38	-38	-38	-38		I
Cultuur						
Historische trolleybussen onderdak behouden (24M155)	-20					I
Brede openstelling Stichting Musis & Stadstheater				-60	-60	S
Rozet	-850					I
Participatie en armoedebestrijding						
Kwijtschelding Afvalstoffenheffing	60	60	60	60	60	S
Doorberekenen lagere kwijtschelding in afvalstoffenheffing		-60	-60	-60	-60	S
Kwijtschelding Rioolheffing	170	170	170	170	170	S
Doorberekenen lagere kwijtschelding in rioolheffing		-170	-170	-170	-170	S
Kwijtschelding OZB en overige heffingen	10	10	10	10	10	S
BUIG 2025	-801	-1.263	-1.461	-1.812	-1.864	S
Werkgeverschap sociale werkvoorziening	-783	-743	-705	-669	-635	S
Beschermingsbewind	-800	-800	-800	-800	-800	S
Alleenverdienersproblematiek	-120					I
Studietoeslag	-410					I
Vergroten bereik Individuele inkomenstoeslag				-360	-360	S
Borging wettelijke termijnen en kwaliteit dienstverlening uitvoering participatiewet	-600	-600	-300			I
Welzijn en inclusie						
Integrale aanpak moslimdiscriminatie in Arnhem (24M142)	-50					I
Actualisatie lasten De Hobbit		-150	-150	-150	-150	S
Uitvoeringskosten inburgering	-400	-800	-800	-800	-800	S
De Overkant en de Leuke Linde		-250	-250	-250	-250	S
Gezondheid en sport						
Voordeel SPUK Sport	988					I
Voordeel subsidie Sportbedrijf	700					I
Exploitatielasten gymzalen	-225	-307	-307	-307	-307	S
Dekking exploitatielasten OZB, heffingen en verzekeringen gymzaal fluitekruid uit IHP		-20	-20	-20	-20	S

Autonome en overige financiële ontwikkelingen *Bedragen x € 1.000*	2025	2026	2027	2028	2029	I/S
Ruimtelijke ontwikkeling						
Adviescommissie Omgevingskwaliteit	-65	-65	-65	-65	-65	S
Stadsontwikkelfonds (24M143g)	-6.000					I
Wonen en leefomgeving						
Woonwagenstandplaatsen		-3.100				I
Wijkonderhoud			-3.220	-3.220	-3.220	S
Aanpak Invasieve Exoten	-160	-210	-160	-160	-100	S
Dekking Aanpak Invasieve Exoten		50				I
Totaal autonome en overige financiële ontwikkelingen	**3.733**	**-4.576**	**3.191**	**-1.640**	**-3.011**	
Waarvan structureel	*13.624*	*-3.141*	*-1.085*	*-3.552*	*-2.811*	
Waarvan incidenteel	*-9.891*	*-1.435*	*4.276*	*1.912*	*-200*	

Autonome ontwikkelingen

Gemeentefonds

Het voordeel op het gemeentefonds ontstaat vanwege het feit dat de september- en decembercirculaires 2024 niet meer in de begroting zijn verwerkt. De Begroting 2025 is namelijk gebaseerd op de meicirculaire 2024. Uit de september- en decembercirculaire 2024 ontstaan de volgende effecten:

- Als gevolg van wijzigingen in de uitkeringsfactor en actualisatie van de maatstaven ontstaat een voordeel van ruim € 3 miljoen in 2025, ruim € 2,5 miljoen in 2026, bijna € 2 miljoen in 2027 en bijna € 1 miljoen vanaf 2028.
- Vanaf 2026 rekenen we op basis van onze systematiek van constante prijzen met een structurele verhoging op basis van de verwachte indexatie van het accres. Dit levert ruimte op van ruim € 11 miljoen vanaf 2026, bedoeld ter dekking van de nominale en areale verhogingen aan de lastenkant in onze begroting.
- Een aantal nieuwe taakmutaties en (aanpassingen in) decentralisatieuitkeringen wordt met programma's verrekend.
- In de septembercirculaire 2024 is aangekondigd dat de landelijke taakstelling op jeugdzorg komt te vervallen. In Arnhem hadden we hiermee rekening gehouden door € 5 miljoen minder inkomsten gemeentefonds vanaf 2026 in te ramen en was op programma Zorg bij jeugd een taakstelling van € 5 miljoen opgenomen. Beide posten zijn nu komen te vervallen (dus een neutraal effect op de algemene middelen).
- De stelpost ruimte onder het plafond BTW-compensatiefonds is afgeraamd. In de Begroting 2025 is deze stelpost opgenomen ter vervanging van de middelen die gemeenten zouden ontvangen inzake de indexatie op de WMO-kosten. Deze middelen waren wel toegezegd, maar niet verwerkt in de meicirculaire, waardoor de Provincie aangaf dat hiermee in de Begroting 2025 geen rekening kon worden gehouden. In de septembercirculaire zijn deze middelen alsnog toegevoegd aan het gemeentefonds, waardoor de opgenomen stelpost kan komen te vervallen. In deze Perspectiefnota vinden we het voorbarig om opnieuw een mogelijke ruimte onder het BTW-compensatiefonds in te zetten, maar richting de Begroting 2026 zullen we deze mogelijkheid als een scenario op tafel houden.
- Daarnaast zijn de lasten beschermd wonen geactualiseerd. Bij de actualisatie kwam naar voren dat er sprake is van een daling van de lasten doordat een deel van de taken en daarmee van de besparing overgaat naar de regio. Dit leidt tot een voordeel van ruim 7 ton vanaf 2029.

Nominale en areale ontwikkelingen

Nominaal en areaal 2026

Op 26 februari is het Centraal Economisch Plan (CEP) gepubliceerd. Mede op basis hiervan wordt de loon- en prijsontwikkeling van de Arnhemse begroting geraamd. Daarnaast wordt op basis van de groei van de stad de volumeontwikkeling (areaalontwikkeling) van de begroting berekend. Totaal bedraagt de loon-, prijs- en volumeontwikkeling structureel € 18,0 miljoen in 2026, en € 17,9 miljoen structureel vanaf 2027.

Jaarlijks wordt bij de Perspectiefnota een raming gemaakt van de loon-, prijs- en volumeontwikkeling en wordt dit bij de Begroting verder uitgewerkt. De verschillen tussen raming en uitwerking zijn op de stelpost voor nominale ontwikkeling blijven staan en worden nu afgerond. Dit levert een incidenteel voordeel van € 2,9 miljoen in 2025 met name doordat de geraamde loonontwikkeling zich naar verwachting niet volledig gaat voordoen. Voor 2026 resteert een nadeel van € 0,2 miljoen, in 2027 een voordeel van € 0,5 miljoen en een voordeel van € 1,7 miljoen in 2028.

Indexatie Perspectiefnota *(bedragen x € 1 miljoen)*	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Loon-, en prijsontwikkeling 2026		14,7	14,5	14,5	14,5
Areaalontwikkeling 2026		3,7	3,7	3,7	3,7
Subtotaal		18,0	17,9	17,9	17,9
Verrekening restant voorgaande jaren	-2,9	0,1	-0,5	-1,7	
Totaal	***-2,9***	***18,5***	***17,7***	***16,5***	***18,2***

De loon- en prijsontwikkeling is als volgt opgebouwd:

Loon- en prijsontwikkeling 2026 *(bedragen x € 1 miljoen)*	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Loonontwikkeling eigen ambtenaren	1,4	1,3	1,3	1,3
Zorgcontracten	7,4	7,5	7,6	7,6
Onderhoud Openbare Ruimte	0,9	0,9	0,9	0,9
Subsidies Zorg en Welzijn	0,7	0,7	0,7	0,7
Subsidies Cultuur	0,5	0,6	0,6	0,6
Subsidies Sport	0,4	0,4	0,4	0,4
Subsidies Onderwijs	0,2	0,2	0,2	0,2
Subsidies Overig	0,2	0,2	0,2	0,2
Gemeenschappelijke Regelingen	1,0	1,0	1,0	1,0
Overig	2,0	1,7	1,6	1,6
Totaal	***14,7***	***14,5***	***14,5***	***14,5***

Loonontwikkeling eigen ambtenaren
Het CPB raamt in het CEP een loonontwikkeling voor de sector overheid van 2,0%. Aangezien de CAO-gemeenteambtenaren tot 31 maart 2025 loopt en een nieuwe CAO nog niet is afgesloten, nemen we de raming van het CEP over. De loonontwikkeling voor 2026 komt daardoor uit op € 1,4 miljoen.

Zorgcontracten
Met ingang van 2024 zijn er nieuwe regels rond de indexering van zorgcontracten. Nieuwe contracten worden geïndexeerd met 90% Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA) en 10% Prijs Particuliere Consumptie (PCC) die wordt aangevuld met een verrekening van het verschil tussen de voorlopige en definitieve raming van de OVA en de PCC van het voorgaande jaar. Een steeds groter deel van de zorgcontracten valt onder deze nieuwe indexeringsregels.
In de raming voor de Perspectiefnota is gerekend met een OVA van 4,2% en een PCC van 1,8%. Daarmee komt de gecombineerde index uit op 3,9%. Hiermee komt de raming voor de indexering van de zorgcontracten uit op € 7,4 miljoen in 2026 oplopend tot € 7,6 miljoen vanaf 2028.

Onderhoud Openbare Ruimte
Voor de raming van de ontwikkeling van het onderhoud in de openbare ruimte gebruiken we sinds enkele jaren de BDB-index grond-, weg- en waterbouw onderhoud (GWWo). Voor 2025 werd rekening gehouden met een prijsstijging van 7,6%. Doordat deze zich niet volledig heeft voorgedaan is de prijsstijging voor 2026 beperkt met 2,6%. Hierdoor komt de ontwikkeling van de kosten voor onderhoud in de openbare ruimte uit op € 0,9 miljoen.

Subsidies
Sinds vorig jaar wordt bij de indexering van de subsidies gediversifieerd in de verhouding loon- en prijsontwikkeling tussen verschillende categorieën subsidieontvangers. Voor alle subsidies worden dezelfde percentages voor loon- en prijsontwikkeling gehanteerd. Dit zijn dezelfde indexen die al gebruikt worden voor indexatie van de budgetten van de eigen organisatie, namelijk de loonvoet sector overheid en de index materiële overheidsconsumptie (IMOC). Er worden vijf verschillende categorieën gebruikt: zorg en welzijn, cultuur, sport, onderwijs en overig.

Voor de verhouding loon/prijs wordt voor zorg en welzijn aangesloten bij de verhouding die voor de zorgcontracten wordt gehanteerd, 90/10. Voor cultuur en sport is op basis van de jaarrekeningen van de afgelopen jaren gekeken naar de verhouding tussen personeelslasten en overige lasten. Deze bleek voor beide categorieën gemiddeld 45/55 te zijn. Voor onderwijs en overig wordt uitgegaan van de basisverhouding van 60% loonontwikkeling en 40% prijsontwikkeling. De loonvoet sector overheid is in het CEP geraamd op 2,0% en de IMOC op 2,1%. Daarmee volgen de onderstaande percentages per subsidiecategorie en bijbehorende indexatie.

Categorie	Verhouding	Percentage	Indexatie
Zorg en Welzijn	90% CAO Gem. 10% IMOC	2,0%	€ 0,7 miljoen
Cultuur	45% CAO Gem. 55% IMOC	2,1%	€ 0,5 miljoen
Sport	45% CAO Gem. 55% IMOC	2,1%	€ 0,4 miljoen
Onderwijs	60% CAO Gem. 40% IMOC	2,0%	€ 0,2 miljoen
Overig	60% CAO Gem. 40% IMOC	2,0%	€ 0,2 miljoen
Totaal			***€ 2,0 miljoen***

Een aantal subsidiepartners huurt vastgoed van de gemeente. De huur die zij betalen, wordt per 1 mei 2025 verhoogd met 3,34% respectievelijk 3,35% (afhankelijk van maand- of jaarbetaling) en loopt tot 30 april 2026. De subsidie is voor 2025 geïndexeerd met percentages die variëren tussen 3,2% en 4,2% (het laatste percentage betreft het beleidsterrein Zorg en Welzijn waar de indexatie voor 90% wordt bepaald door de loonvoet; voor de overige sectoren geldt een indexering die varieert tussen 3,2% en 3,5%) en wordt in 2026 geïndexeerd met een percentage dat varieert tussen 2,0% en 2,1%. Rekening houdende met het feit dat de subsidie indexering over de huurperiode voor 8 maanden wordt bepaald door de indexering over 2025 en 4 maanden over 2026, varieert de subsidie indexering over deze periode gemiddeld tussen 2,9% en 3,1%. In vergelijking met genoemde huurindexering van 3,34% respectievelijk 3,35% ligt deze daarmee tussen 0,44% en 0,24% onder de huurindexatie.

Met deze informatie voldoen we aan de toezegging om voor de zomer duidelijkheid te verschaffen over de index van de subsidies en huur van maatschappelijke organisaties.

Gemeenschappelijke regelingen

De indexatie van de gemeenschappelijke regelingen wordt per regeling, met het vaststellen van hun begroting door de deelnemers, bepaald. In maart is namens de wethouders financiën regio Arnhem een brief naar een aantal gemeenschappelijke regelingen gegaan (VGGM, MGR, GMR, BVO DRAN en de ODRA) waarin hen is opgeroepen om voor de indexatie aan te sluiten bij de prijsindexatie van het gemeentefonds zijnde 2,7%. Voor de raming van de indexatie van de gemeenschappelijke regelingen wordt hierbij aangesloten. Hiermee komt deze uit op € 1,0 miljoen. In aanloop naar de Begroting 2026 zullen de begrotingen van de verschillende gemeenschappelijke regelingen worden vastgesteld en daarmee dus ook de definitieve indexatie.

De VGGM is geconfronteerd met een hogere loonkostenontwikkeling dan waarmee in de begroting van 2024 rekening werd gehouden. Als lonen en prijzen stijgen en de gemeentelijke bijdrage niet in gelijke tred meeloopt, dan bestaat het risico dat de VGGM mogelijk onvoldoende middelen beschikbaar heeft om de opgedragen taken uit te voeren.

Overig

In de post overig zitten en budgetten die worden geïndexeerd met de IMOC (2,1%), CPI (2,6%) en de cao-ontwikkeling van de marktsector (4,1%). Onder andere algemene inkoopbudgetten die niet vallen onder openbare ruimte of zorg worden geïndexeerd met de IMOC. Dit is met € 1,8 miljoen het grootste deel van ‘Overig’. Het restant wordt onder andere gevormd door bijvoorbeeld representatiekosten die worden geïndexeerd met de CPI en ìnhuur dat geïndexeerd wordt met de cao-ontwikkeling van de marktsector.

Areaalontwikkeling 2025

In de begroting worden de budgetten die gevoelig zijn voor de groei van de stad geïndexeerd met de groei van het aantal inwoners of de groei van het aantal woningen. In de prognose groeit het aantal inwoners in 2026 met 1,0% en het aantal woningen met 0,9%. Om de verschillende budgetten in de begroting hierop aan te passen is een indexatie van € 3,7 miljoen nodig. Dit landt volgens de onderstaande verdeling in de verschillende programma’s.

Programma *(bedragen x € 1.000)*	Indexatie
Bestuur, dienstverlening en financiën	104
Veiligheid	69
Bereikbaarheid	219
Economie	0
Onderwijs	99
Cultuur	253
Participatie en armoedebestrijding	326
Zorg	2.081
Welzijn en inclusie	367
Gezondheid en sport	12
Klimaat en energie	4
Ruimtelijke ontwikkeling	16
Wonen en leefomgeving	175
Totaal	***3.725***

Nominale ontwikkeling IHP
Met ingang van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijs 2024-2039 is afgesproken dat de prijsontwikkeling voor onderwijshuisvesting wordt bepaald op basis van de VNG-norm. De VNG-norm 2025 is eind oktober 2024 gepubliceerd, terwijl de nominale ontwikkeling voor het IHP is bepaald op basis van de langjarige inflatieverwachting vanuit het CPB. Dit maakt dat we voortaan jaarlijks bekijken of de VNG-publicatie in het najaar afwijkt van de eerdere voorspelling voor de begroting in het voorjaar. Indien dit afwijkt, leidt dat tot een correctie. Voor 2025 zien we dat de VNG-norm met 5,7 procent in het najaar hoger uitvalt dan de 2 procent waarmee is gerekend en daarom een bijstelling in de benodigde dekking voor het IHP nodig is. Daarnaast is die dekking doorgerekend door bedragen tot en met 2028 door te indexeren. Dat was op verzoek van de raad en destijds de reikwijdte van de meerjarenbegroting (2025-2028). Deze perspectiefnota bevat de jaren 2026-2029 en daarmee komt jaarschijf 2029 erbij. Dat betekent dat alle investeringen en exploitatiemiddelen zoals besloten in het IHP voor het jaar 2029 aan de begroting worden toegevoegd. Omdat de afspraak is om bedragen in het IHP door te indexeren voor alle jaren in de meerjarenraming, worden deze middelen voor jaarschijf 2029 nu geïndexeerd. Bij vaststelling van het IHP was de benodigde jaarlijkse structurele verhoging van het financieel kader € 1,13 miljoen. Het effect van de VNG-norm 2025 én het toevoegen van een jaarschijf zorgt ervoor dat dit bedrag met € 71.000 moet worden verhoogd om het IHP te kunnen bekostigen.

Indexatie DMP 2024 naar 2026
De ramingen van de projecten binnen vijf jaar in het duurzaam mobiliteitsplan (DMP) zijn berekend op het prijspeil 2024. De vaststelling van het DMP duurde langer dan voorzien was. De ramingen zijn daarom nog niet volledig in de begroting verwerkt en geïndexeerd. Voor het opstellen van de begroting 2026 en het verwerken van de financiële effecten van het vaststellen van het DMP, dienen de ramingen incidenteel te worden geactualiseerd/geïndexeerd naar het prijspeil van 2026.

Voordeel zorg
Uit de actualisering van de prognose 2025 en voor 2026 en verder blijkt een structureel voordeel in 2025 en verder en een incidenteel voordeel in 2025.
De volgende zaken dragen bij aan het incidentele voordeel (€ 2,2 miljoen in 2025):

- Voor het beleidsveld beschermd wonen wordt een incidenteel voordeel van € 1,9 miljoen verwacht. Het aantal cliënten daalt licht. Dit voordeel is tijdelijk aangezien vanaf 2026 naar verwachting een nieuwe aanbesteding met aangepaste producten en tarieven van kracht is.
- Op het beleidsveld woonvoorzieningen en doelgroepenvervoer wordt een incidenteel voordeel van € 340.000 verwacht.

Het structurele voordeel (€ 4 miljoen) vanaf 2025 is als volgt opgebouwd:

- Aan bestaande budgetten wordt jaarlijks een bedrag voor nominaal (prijs en areaal) toegevoegd. Deze bedragen zijn niet volledig benut. Dit zorgt voor een voordeel van circa € 2,5 miljoen.

- Bij de prognose voor de Perspectiefnota 2025 was een grote groei te zien voor met name jeugdzorg. Die groei heeft doorgezet, maar minder sterk dan verwacht. Tevens was een verwachte prijscompensatie opgenomen, deze blijkt in werkelijkheid iets lager te liggen. Het voordeel bedraagt circa € 275.000.
- Daarnaast is zichtbaar dat de inzet van PGB blijft dalen en hier wordt ook een structureel voordeel verwacht van € 1,2 miljoen.

Hierdoor ontstaat in 2025 een totaal voordeel van € 6,2 miljoen, waarvan wordt voorgesteld deze toe te voegen aan de BR WMO en Jeugdzorg. Voor 2026 en verder komt het structurele voordeel van € 4 miljoen ten gunste van de algemene middelen.

Dotatie overschot Beschermd Wonen aan BR Wmo en Jeugdzorg

We kiezen bij de ingroei naar het negatieve herverdeeleffect van Beschermd Wonen voor een ander ingroeipad. Dit betekent een oploop met € 5,9 miljoen per jaar in plaats van de huidige begrote € 5,1 miljoen per jaar. Het gevolg is dat er budget beschikbaar komt, waarvan we voorstellen om dat op twee manieren in te zetten. Een budget van € 6 miljoen kan ingezet worden voor het sociaal domein waarmee in totaal € 15 miljoen beschikbaar is als incidentele dekking die betrokken kan worden bij de transformatie van het sociaal domein (zie ook hoofdstuk Transformatie Sociaal Domein). Daarnaast kan het overschot in de begroting op Beschermd Wonen dat in de jaren 2025 tot en met 2028 zou worden gedoteerd aan de bestemmingsreserve WMO en Jeugdzorg (in totaal € 11,4 miljoen), conform begrotingsregels vrijvallen ten gunste van de algemene middelen. Dit komt neer op € 3 miljoen in 2025, € 3,1 miljoen in 2026, € 4,5 miljoen in 2027 en € 0,8 miljoen in 2028. In de risicoparagraaf is een risico opgenomen voor eventuele effecten van een tariefstijging.

Actualisatie meerjareninvesteringsplanning (MIP)

Op basis van de realisatie over 2024 zijn de planningen van de investeringsprojecten in het MIP geactualiseerd. Hierdoor verschuift de realisatie van een aantal projecten naar een later jaar. Dit kan diverse oorzaken hebben, zoals personele wisselingen of knelpunten in de capaciteit. De grootste verschuiving zijn projecten die niet in 2024 gerealiseerd zijn, maar in 2025 gerealiseerd zullen worden en daarmee vanaf 2026 leiden tot kapitaallasten in de begroting. Dit leidt tot een voordeel van € 2,1 miljoen in 2025. Dit leidt ook tot verschuivingen in de komende jaren, wat tot een voordeel leidt van € 1,0 miljoen in 2026 en 2027 aflopend tot € 0,5 miljoen in 2029. De projectuitgaven zijn daarnaast geïndexeerd voor de verwachte prijsstijgingen. Hiervoor zijn de indices gebruikt, voor Grond-, weg- en waterbouw nieuwbouw (3,0%) en Bedrijfsgebouwen nieuwbouw (1,0%). Voor de indexering moet in 2026 € 62.000 gereserveerd worden, oplopend tot € 170.000 in 2029.

Planningsrealisme MIP

Niet alle investeringen volgen hun oorspronkelijk geplande investeringsritme. Dit kan diverse redenen hebben zowel intern (bv. personele wisselingen) als extern (vertraging bij leveranciers). Voor alle investeringsprojecten wordt een realistische planning gemaakt. Door onvoorziene omstandigheden wordt in een aantal gevallen deze planning niet gehaald. Vooraf valt niet te zeggen welke projecten dit betreft. Door de vele investeringsprojecten die lopen, is het op basis van ervaring, echter wel een zekerheid dat dit bij een aantal projecten zal gebeuren. Projecten die later dan oorspronkelijk gepland afgerond worden, worden later geactiveerd, waardoor de kapitaallasten in de begroting naar achteren schuiven. Hier wordt sinds vorig jaar rekening mee gehouden door een deel planningsrealisme in te ramen.

Voor het gehele MIP, inclusief nieuwe investeringen, is het planningsrealisme opnieuw geraamd. Hiervoor wordt een aflopende reeks van 70%, 50% en 30% voor de verwachtte onderuitputting van de kapitaallasten geraamd. Dit geeft een nadeel voor het financieel beeld van € 0,1 miljoen in 2026 en een voordeel van € 0,3 miljoen in 2027 en € 1,4 miljoen in 2028. Het voordeel dat ontstaat doordat de reeks die vorig jaar is ingeboekt de jaren 2025, 2026 en 2027 betrof. Voor 2026, 2027 en 2028 wordt nu dus een groter deel aan onderuitputting geraamd. Voor 2026 ontstaat toch een nadeel als gevolg van de verschuiving van investeringsprojecten in de tijd.

OZB

Afgesproken is dat de geraamde opbrengsten OZB, exclusief areaalontwikkeling, jaarlijks met 5 procent stijgen ter dekking van de stijging van lonen en prijzen en andere bestedingsdoelen. De aanvullende indexatie boven op de inflatiecorrectie is in de begroting reeds cumulatief verwerkt voor de jaarschijven tot en met 2028. Voor jaarschijf 2029 wordt deze aanvullende indexatie in de Begroting 2026 verwerkt, vooralsnog in lijn met het huidige beleid van een jaarlijkse stijging van 5 procent. Voor 2029 betekent dit een bedrag van € 1.450.000 structureel.

Het deel dat specifiek is bedoeld voor inflatiecorrectie wordt jaarlijks met een gelijkblijvende reeks in de begroting opgenomen. Voor 2026 betreft dit een bedrag van € 1.817.000 structureel. Uitgangspunt is om net als vorig jaar

een totale stijging van 5 procent van de opbrengsten OZB te realiseren. Dit betekent dat de gemiddelde (verwachte) lastenstijging OZB ook 5 procent per jaar is. De daadwerkelijke waardeontwikkeling kan afwijken van de waardeontwikkeling waar voor de tariefberekening van uit is gegaan. Met als gevolg dat ook de gemiddelde lastenstijging af kan wijken van de 5 procent.

Ter vergelijking is in onderstaande tabel de landelijk (verwachte) gemiddelde stijging van de woonlasten OZB over de afgelopen jaren opgenomen (bron: COELO):

	2023	2024	2025
Gemiddelde stijging woonlasten OZB landelijk	6,0%	5,9%	6,9%

Bij de Begroting 2011 is besloten structureel een stelpost meeropbrengsten OZB te begroten van € 860.000, die losstaat van de jaarlijkse tariefberekening. De reden voor het opnemen van deze stelpost was dat destijds elk jaar bleek dat er op de OZB een positief resultaat werd behaald. De afgelopen jaren laten zien dat de realisatie van deze meeropbrengsten onder druk staat. De verschillen tussen de feitelijke waardeontwikkeling en de bij de tariefberekening gehanteerde te verwachten waardeontwikkeling zijn beperkt, waardoor ook afwijkingen op de op basis van de tariefberekening begrote opbrengsten minder te verwachten zijn en de stelpost minder realistisch is. We stellen daarom voor om deze stelpost vanaf 2025 volledig af te ramen.

Het is de intentie om voor de Begroting 2026 in beeld te brengen in hoeverre indexatie van het ondernemersfonds (SOFA) mogelijk is, bijvoorbeeld door middel van een lichte verhoging van de tarieven voor niet-woningen, waardoor dit voor de algemene middelen een neutraal effect is.

Oninbare posten lokale heffingen

Om diverse redenen worden belastingvorderingen oninbaar verklaard. Vaak gebeurt dit nadat een deurwaarder in de laatste stap van het invorderingstraject tot de conclusie komt dat er geen verhaalsmogelijkheden zijn. Andere redenen voor oninbaar verklaren zijn bijvoorbeeld een faillissement van de belastingschuldige, of het gevolg van de uitkomst van een schuldregeling.
In de begroting is jaarlijks een bedrag van € 250.000 opgenomen ter dekking van kosten oninbaar van belastingvorderingen. De afgelopen jaren is sprake van een overschrijding van dit bedrag en de verwachting is dat structureel € 100.000 meer nodig is.
Het huidige budget van € 250.000 is naar rato van de opbrengsten toegerekend aan de afvalstoffenheffing, rioolheffing en ozb (overige heffingen te verwaarlozen). Uit een nadere analyse blijkt dat voornamelijk bij de afvalstoffenheffing en ook bij de rioolheffing relatief veel oninbaar wordt verklaard. Herberekeningen op basis van de percentages oninbaar per heffingsoort laten zien dat de aanvullende € 100.000 volledig aan de afvalstoffen- en rioolheffing kan worden toegerekend. Voorgesteld wordt om voor 2026 en verder het hogere bedrag van kosten oninbaar door te berekenen in de tarieven van de riool- en afvalstoffenheffing.

Toeristenbelasting

We kennen in Arnhem twee verschillende tarieven voor de toeristenbelasting: een laag tarief van € 2,00 (2024: € 1,00) per persoon per nacht voor overnachten op een camping, in een slaapzaal of op een aanlegplaats in de jachthaven en een hoog tarief € 3,50 (2024: € 2,50) per persoon per nacht voor overnachten in andere accommodaties, met name hotels en B&B's.

Dit is inmiddels ook als zodanig vertaald in de verordening Toeristenbelasting 2025, welke in november 2024 door de raad is vastgesteld. Verder zien we een toename (in de prognose) van het aantal overnachtingen en is het realistisch om de opbrengsten uit de toeristenbelasting naar boven bij te stellen.

De bijstelling is op basis van de cijfers over 2023 en medio 2025 ontvangen we de cijfers over 2024.
Deze aanpassing is behoedzaam en we verwachten in aanloop naar de begroting 2026 een nieuwe inschatting te kunnen doen. Indien de uitkomsten hier aanleiding toe geven volgt er nog een herziening van opbrengsten uit toeristenbelasting.

Actualisatie treasury

De treasurybegroting is geactualiseerd. De begroting is bijgesteld op basis van:

- De realisatie;
- De huidige en verwachtte financieringsbehoefte;
- De interne verrekening van de rentelasten;
- De uitgezette leningen;

- Ons belang in de Bank Nederlandse Gemeenten.

Uit de actualisatie volgt een voordeel voor 2025 van € 1,2 miljoen, een nadeel van € 0,3 miljoen voor 2026, een voordeel van € 0,2 miljoen voor 2027 en een structureel nadeel van € 0,7 miljoen vanaf 2028.
Het voordeel in 2025 ontstaat met name doordat onze financieringsbehoefte lager is en de rente naar beneden is bijgesteld. We hoeven dus minder te lenen dan verwacht en dat gebeurt daarnaast goedkoper. Vanaf 2026 neemt het de financieringsbehoefte toe, met name doordat het investeringsvolume toeneemt, al ontstaat er nog steeds een voordeel, doordat de eerdere raming wordt verlaagd. Structureel bedraagt dit € 1,4 miljoen.
Op de interne verrekening van de rente ontstaat een nadeel doordat een te laag rentepercentage voor de financieringskosten werd verrekend in de verschillende programma's. Dit resulteert in een structureel nadeel van € 1,1 miljoen.

Daarnaast zijn de rente-inkomsten op de leningen die we als gemeente hebben verstrekt naar beneden bijgesteld. De leningenportefeuille is de laatste jaren aanzienlijk afgenomen doordat bestaande leningen (eerder) zijn afgelost, maar er geen nieuwe leningen zijn verstrekt. Dit levert een structureel nadeel van € 0,9 miljoen.

Bestuur, dienstverlening en financiën

Burgerzaken

Legesopbrengsten
De leges zijn ten aanzien van de nieuwste trends van bevolkingsgroei en spreiding in aanvraag herrekend, met als consequentie dat in de jaren 2025 (€ 172.078), 2026 (€ 1.251) en vanaf 2028 (€ 110.102) minder leges dan begroot worden opgehaald. In 2027 verwachten we juist een piekjaar (€ 236.453) op met name reisdocumenten, waarin het financieel effect ten opzichte van de huidige begroting positief zal zijn.

Personele ontwikkelingen
De afgelopen tijd is bij Burgerzaken onderzocht hoeveel capaciteit nodig is op basis van verwachte werkvoorraad en verwerkingstijd. Het verkregen inzicht heeft ertoe geleid dat voor wat betreft de inzet van regulier personeel, deze inzet structureel lager is dan begroot. Hier is dan ook sprake van een voordeel voor de algemene middelen, zoals getoond in de eerste rij in onderstaande tabel. Mochten er onvoorziene tegenvallers zijn, zoals ziekteverzuim en onverhoopte afname van productiviteit, dan kan dit worden opgevangen in het begrote structurele inhuurbudget. Omdat er steeds meer wettelijke eisen gesteld worden door het Rijk, is de wisselwerking tussen voldoende kwantitatief en kwalitatief personeel in combinatie met de inzet van betrouwbare technologie een must. Op het moment dat uit jaarlijkse evaluaties/verantwoordingen volgt dat we hieraan niet voldoen, kunnen sancties volgen.

Ten behoeve van de inzet van capaciteit specifiek voor de paspoortpiek is tot en met 2027 in de begroting een bedrag van € 555.000 opgenomen. Ook deze inzet is geactualiseerd en dit leidt in de eerste jaren tot een voordeel voor de algemene middelen. Vanaf 2028 wordt dat een nadeel, omdat vanaf dat jaar geen middelen meer voor de piek zijn begroot. We verwachten wel dat de paspoortpiek vanaf 2028 afneemt ten opzichte van het niveau in de jaren 2025-2027. We houden er echter rekening mee dat die afname wordt gecompenseerd door een toenemend aantal aanvragen als gevolg van een stijgend inwoneraantal. Door de toename zullen deze middelen die nodig zijn voor de piek langzamerhand steeds meer regulier worden, omdat met het reguliere personeel dan het tegen die tijd hogere aantal inwoners dient te worden geholpen. Voor de vergelijking met de jaren tot 2028 is dit in onderstaande tabel nog wel apart weergegeven.

Mutatie in € / Jaar	2025	2026	2027	2028	2029	
Personele inzet regulier	+ 303.278	+ 269.432	+ 47.649	+ 24.095	+ 11.017	S
Personele inzet paspoortpiek	+ 292.696	+ 259.045	+ 244.510	- 257.072	- 211.072	S
Totale inzet	***+ 595.974***	***+ 528.477***	***+ 292.159***	***- 232.977***	***- 200.055***	

Daarnaast is het nodig om ook te voldoen aan wettelijke vereisten van hardware op de afdeling Burgerzaken. Hiermee worden de vervanging van onder andere kluizen en andere hardware bedoeld, waarvoor een gemiddeld jaarlijks structureel budget van € 30.000 nodig is.

Doorontwikkeling
Eind 2024 is besloten om de doorontwikkeling van de afdeling Burgerzaken met de huidige focus te stoppen. Er is een korte termijn plan 2025 uitgewerkt dat de basis moet vormen voor het structurele plan vanaf 2026. Doordat de voortgang is vertraagd, is het niet meer haalbaar om de doorontwikkeling in 2025 af te ronden en is voor 2026 een

aanvullend, incidenteel budget nodig. Doorontwikkeling in samenspel van menskracht en digitalisering blijft onze continue aandacht houden, ook na 2026 als de eerste digitaliseringsslag van onze processen Burgerzaken in 2026 is afgerond. Er worden steeds meer wettelijke eisen gesteld door het Rijk die dienen te zorgen dat onze bedrijfsprocessen kwalitatief en kwantitatief voldoende robuust en betrouwbaar zijn. Op het moment dat uit jaarlijkse evaluaties/verantwoordingen volgt dat we hieraan niet voldoen, kunnen sancties volgen. Dit vraagt om grip op processen en de wisselwerking met beschikbare technologie. Voor de borging zijn nog geen structurele middelen opgenomen in de begroting. Ons voorstel is:

€ per jaar	**2025**	**2026**	**2027 e.v.**	
Begroot	520.000	0	0	S
Nodig	560.000	560.000	200.000	S
Mutatie op Algemene middelen	***-40.000***	***-560.000***	***-200.000***	

Onder de incidentele kosten voorzien we inzet van een projectmanager en een procesanalist. Structureel is de inzet van een medewerker proces & optimalisatie en de tijdsinzet van medewerkers (procesverantwoordelijken) die hiervoor niet beschikbaar zijn voor reguliere taken, vereist.

Doorontwikkeling digitale dienstverlening

De trend om onze digitale dienstverlening (zowel intern als extern) te verbeteren en meer papierloos te werken zetten we voort. We optimaliseren verder onze digitale dienstverlening, van digitale aanvraag tot papierloze afhandeling, waarbij we in lijn met de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (Wmebv) onze inwoners informeren vanuit de Berichtenbox MijnOverheid of MijnOmgeving. We hebben al grote stappen gezet en willen deze vooruitgang verder doorzetten voor al onze producten en diensten.

Daarbij willen we ook stappen zetten in het creëren van een naadloze en consistente inwonerervaring over alle kanalen heen, of het nu online, per telefoon, of aan de balie is. In een hackaton hebben we reeds beproefd om dossierinformatie over een schuldhulpverleningstraject op basis van common ground principes toegankelijk te maken voor inwonercontact medewerkers. Zodoende kunnen ze direct helpen tot waar het wenselijk is, zonder door te verwijzen en extra stress voor inwoners te creëren. We willen dit principe nader in praktijk brengen.

Voor kwalitatieve, transparante en efficiënte dienstverlening is procesgericht werken en monitoring essentieel en een sleutel voor succes. Door inzichten uit monitoring en procesmatig te werken zijn we in staat sneller mee te bewegen op veranderingen, prioriteiten te stellen en continu te verbeteren. Structurelere ondersteuning op gebied van processen en monitoring is daarbij noodzakelijk om blijvend tot slimme oplossingen te komen.

In het kader van efficiënt werken, digitaliseren onze akten burgerlijke stand, daarbij zorgen we voor dat akten voor medewerkers tijd en plaat onafhankelijk vindbaar en toegankelijk zijn, zodat deze ter dienstverlening snel gebruikt kunnen worden of aangeleverd bij andere gemeente. Bij de inrichting houden gaan we niet alleen uit van huidige akten, maar ook nieuwe aanwas.

Bij de ontwikkelingen van dienstverlening kijken we ook naar de mogelijkheden om op een verantwoorde manier kunstmatige intelligentie (AI) in te zetten. AI kan zorgen voor meer inclusieve dienstverlening, bijvoorbeeld door automatische vertalingen, transcripties en spraakherkenning aan te bieden, zodat inwoner met een taalbarrière makkelijker toegang hebben tot onze diensten.

Er is voldoende capaciteit voor beheer en instandhouding, echter geen ruimte voor continu veranderingen doorvoeren op de digitale dienstverlening. Benodigd om dat structureel zelf te kunnen doen vraagt om middelen voor de continue werkzaamheden om de digitale dienstverlening (technisch) te realiseren en te onderhouden.

Autonome technologische ontwikkelingen ICT-landschap

Ontwikkelingen ICT en informatieveiligheid

Om goede en veilige dienstverlening richting inwoners en bedrijven te kunnen blijven leveren, is ICT voor de gemeente steeds meer van cruciaal belang. Het ICT landschap verSaaSt, wat inhoudt dat steeds meer applicaties naar de cloud gaan. Deze transitie wordt grotendeels bepaald door ICT leveranciers die hun diensten alleen nog via de cloud aanbieden. Hierin moeten wij meebewegen op onze ICT-infrastructuur en personele capaciteit. Daarnaast hebben wij de concepten van een Informatievisie (I-Visie) en de uitvoeringsstrategie (I-Agenda) opgesteld waarin een vertaalslag is gemaakt van de gemeentelijke ambities en hoe we dit kunnen realiseren. De uitvoeringsagenda moet daarin ook een meerjarige financiële vertaling gaan geven voor de begrotingen van de komende jaren.

De wereld om ons heen verandert in rap tempo. We zien dat technologische ontwikkelingen zoals quantum computing en artificial intelligence (AI) razendsnel gaan. Dit biedt ons kansen, maar levert ook dreigingen op. Met beide willen we goed omgaan. Ook zien we dat de geopolitieke situatie verandert. Dreigingen nemen toe – cybercriminaliteit treft ook steeds vaker (semi)overheden. Europese en landelijke wetgeving verandert hierin mee en de eisen die worden gesteld aan overheden worden fors opgeschroefd. Het is hierdoor noodzakelijk om continu te blijven investeren in een veilige en solide ICT omgeving en om daarnaast ook te investeren in procesmanagement en -kwaliteit.
Om te kunnen anticiperen op de razendsnelle ontwikkelingen, en om te voorkomen dat er jaarlijks losse knelpunten aan de raad moeten worden voorgelegd, is het van belang om een variabel budget voor ICT en informatieveiligheid vast te stellen. Hierdoor kunnen we snel inspelen op actualiteiten om daarmee de dienstverlening op een veilige wijze te kunnen continueren. In aanloop naar de begroting volgt er een meer uitgewerkt voorstel inclusief concreet voorgesteld variabel budget.

Meerkosten migratie applicaties naar de cloud
In 2025 wordt er door de ICT-afdeling van De Connectie een plan gemaakt voor de migratie van de onpremise technologie naar de cloudtechnologie. Noodzakelijk omdat vrijwel alle leveranciers hun software alleen nog maar voor de cloud ontwikkelen en gaan leveren. Dit is een complexe exercitie omdat we enerzijds minder techniek lokaal nodig hebben (en daaraan dus ook minder kosten hebben) maar anderzijds meer cloudtechniek zullen moeten afnemen (toename in de kosten daaraan). De gehele operatie zal meerdere jaren in beslag nemen en daarbij is ook het tempo van de leveranciers medebepalend.

Hoe dit meerjarig financieel zal uitpakken is nog onduidelijk en onzeker (daar moet het plan het beeld voor gaan geven). De verwachting is wel dat dit in 2026 tot meerkosten zal leiden omdat er dan een aantal zeer grote applicaties naar de cloud zullen gaan. De meerkosten kennen een omvang van € 500.000. Die meerkosten zijn dus niet voor planvorming maar voor uitvoering. In de jaren erna is er ook sprake van vrijvallende investeringsruimte (door minder onpremise technologie) bij de ICT-afdeling van De Connectie die in samenhang gezien moet worden met de meerkosten van cloudgebruik. In het plan zal dat zichtbaar moeten worden. Het kan dus wel zo zijn dat er in 2027 en verder ook een toename van kosten zal zijn, maar dat is op dit moment nog onzeker.

Informatieveiligheid & Privacy

In 2022 is besloten om te investeren op gebied van informatieveiligheid en privacy omdat we niet voldeden aan de wettelijke vereisten vanuit de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO) en Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). We hebben dit onafhankelijk laten toetsen wat deed beeld bevestigde. Destijds is besloten om qua budget- en formatieaanvraag onder het externe advies te zitten, om rekening te houden met het absorptievermogen van de organisatie. Bestuurlijk is destijds al aangegeven dat het mogelijk zou zijn dat er in een later stadium alsnog een uitbreiding aangevraagd zou worden. De destijds aangevraagde budgetten zijn aangewend voor de noodzakelijke bezetting van verplichte functies en voor de programmatische aanpak van de achterstanden.

De afgelopen jaren hebben we mooie stappen gemaakt. Gelijktijdig hebben we gemerkt dat zowel de lijnorganisatie als programmaorganisatie tegen grenzen aanlopen terwijl de doelstelling van voldoen aan wet- en regelgeving nog niet was behaald. Dit kwam enerzijds doordat er in de domeinen ‘nieuw’ (eerder onbekend) werk opgehaald werd en anderzijds doordat de vraag in de organisatie naar ondersteuning op vlak van Informatiebeveiliging & Privacy (IB&P) toenam door groeiend bewustzijn.

Opgemerkt dient te worden dat de wereld om ons heen de afgelopen paar jaar ook fors is veranderd. Het huidige dreigingsbeeld en de zichtbaarheid van de vele incidenten in ons land, waarbij ook (semi)overheden getroffen worden, maakt duidelijk dat een verdere investering in informatieveiligheid en privacy noodzakelijk is om ons te wapenen tegen de risico’s (zie eveneens de risicoparagraaf).

De aangevraagde budgetten zijn benodigd om noodzakelijke stappen te zetten op het pad naar compliance aan wet- en regelgeving. Om de producten vanuit het programma te verankeren in de organisatie en om achterstanden in te lopen, moet structureel worden geïnvesteerd in zowel technische beveiliging, als procesoptimalisatie en formatie. Projecten lopen over de as van Bedrijfscontinuïteit, Identity and Access Management, Privacy en Kwaliteitsmanagementsysteem Informatieveiligheid.

Wet- en regelgeving breidt steeds verder uit, waardoor er de komende jaren veel op de organisatie af komt. Ook met de nu opgenomen budgetten is het nodig om deze verplichte implementaties te temporiseren waarbij het uitgangspunt (voldoen aan wet- en regelgeving en het beheersbaar maken van de risico’s) op termijn overeind blijft.

Ook is er sprake van onzekerheden die nog niet financieel vertaald kunnen worden. Dit omvat onder andere de effecten uit de gemeentebrede risicoanalyses en IT-disaster recovery. De structurele impact hiervan zal gedurende het traject inzichtelijk worden gemaakt.

Kwaliteitsborging informatiebeheer

Informatie is één van de belangrijkste bedrijfsmiddelen van een overheidsorganisatie. De ontwikkeling van digitaal werken en digitale dienstverlening verloopt in een hoog tempo. Tegelijkertijd hebben overheden moeite om hun informatiebeheer op orde te krijgen. Het aantal wetten en regels rondom informatie nemen toe waardoor overheden onder druk worden gezet om hun informatiebeheer op orde te krijgen, zoals wetgeving die bepaalt dat overheidsinformatie herbruikbaar moet zijn en veel sneller openbaar en beschikbaar moet zijn voor het publiek. Dit stelt hoge eisen aan informatieverwerking en informatiebeheer.

Het wettelijk verplichte kwaliteitssysteem voor informatiebeheer levert een belangrijke bijdrage aan het verbeteren van de bedrijfsvoering, een goede dienstverlening aan burgers, bedrijven en een open en transparante overheid, het mogelijk maken van een reconstructie van ons handelen en doen van (historisch) onderzoek en zorgt ervoor dat we aan onze wettelijke verplichtingen voldoen. Voor de borging, onderhoud, implementatie, controle en naleving is capaciteit benodigd:

- Ontwerpen kaders en richtlijnen die onderdeel zijn van het kwaliteitssysteem, implementatie en onderhoud.
- Afstemming met diverse disciplines binnen de organisatie die verantwoordelijk zijn om onderdelen van het kwaliteitssysteem op te leveren, te implementeren en te onderhouden.
- Zorgen dat de “audit cyclus”/ PDCA cyclus ten aanzien van het kwaliteitssysteem wordt uitgevoerd.

Uitvoering Wet open overheid (Woo)

Bij de invoering van de Wet open overheid (WOO) is voor 2024 en 2025 tijdelijk budget toegekend van € 400.000 respectievelijk € 250.000 uitmondend in een structureel budget van € 100.000 vanaf 2026. Het implementatiebudget is toereikend gebleken, maar structureel is €180.000 benodigd. Ten opzichte van het huidige jaar is er profijt van de nieuwe anonimiseringssoftware, waardoor het lakken zelf makkelijker gaat en er minder wordt uitbesteed. Wel is het aantal WOO-verzoeken gestegen (van 94 in 2023, naar 114 in 2024) en de uitvoering van WOO-verzoeken voor zowel de vakafdeling als het ondersteuningsteam blijft arbeidsintensief. Met een totaalbudget van € 180.000 kunnen zowel de goede kwaliteit en de betere doorlooptermijnen gehandhaafd worden.

Officiële Bekendmakingen van verordeningen e.d. betreft een complexe taak met een hoog risicoprofiel. Deze werkzaamheden worden daarom uitbesteed bij het enige gespecialiseerde bureau in Nederland, waarvoor de kosten ongeveer € 20.000 per jaar bedragen. Dit is in lijn met alle andere grotere gemeenten.

Efficiency organisatieontwikkeling

In de Perspectiefnota 2025 zat een groot aantal bezuinigingen. Afgesproken is dat de ambtelijke organisatie daarin ook een aandeel neemt door efficiënter te werken. Die opgave is inmiddels uitgewerkt met voorstellen die passen in de lopende organisatieontwikkeling. In 2023 is die gestart met het organisatieprogramma LWAA (Lekker Werken aan de Ambities van Arnhem). Daaruit is ook de organisatievisie OPO voortgekomen (Opgavegericht werken, Professional centraal en Ongedeelde organisatie) die begin 2024 is vastgesteld. Die visie maakt dat we effectiever gaan werken met meer werkplezier, maar op onderdelen ook efficiënter. Zo gaan er onder meer efficiencyvoordelen ontstaan door het organisatiebreed programmeren van opdrachten en projecten (opgavegericht werken); het vaker benoemen van een behandelaar met integraal mandaat (professional centraal) en snellere besluitvorming bij dilemma’s tussen beleidsvelden of tussen beleid en uitvoering (ongedeelde organisatie). Naarmate we onze activiteiten preciezer afstemmen en beter organiseren op de vragen en problemen in de stad kunnen we gerichter en effectiever werken. Naarmate we de fasen en bijdragen in projecten intern beter afstemmen, ontstaat minder frictieverlies.

Deze effecten zijn toegedeeld naar de verschillende clusters en ingeboekt met ingang van 2027, zodat in de aanloop daarheen de verschillende maatregelen kunnen worden ingevoerd en de krimp via natuurlijk verloop kan worden opgevangen.

Veiligheid

Zorg en Veiligheidshuis

Voor de periode 2021 - 2027 heeft de rijksoverheid jaarlijks € 150 miljoen vrijgemaakt om de gemeentelijke dienstverlening aan inwoners met een kwetsbare positie te versterken. Arnhem heeft ervoor gekozen deze

middelen bij het Zorg en Veiligheidshuis (ZVH) onder te brengen ter professionalisering hiervan. Als deze zogenaamde POK middelen vervallen, zal het ZVH haar tarief aan de deelnemende gemeenten verhogen, dus ook aan de gemeente Arnhem. Dit zal op jaarbasis voor Arnhem € 90.000 bedragen.

Bereikbaarheid

Versnellen vervanging gelijkrichters

Op verzoek van de provincie wordt voorgesteld de gelijkrichters sneller te vervangen dan eerder aangenomen. We stellen daarom voor om in plaats van 2 per jaar, 4 gelijkrichters per jaar te vervangen.

Het vervangen van de gelijkrichters biedt ook kansen in het kader van netcongestie. Er lopen diverse initiatieven om de trolley-infrastructuur te gebruiken voor andere gebruikers dan het openbaar vervoer. Het vervangen van de gelijkrichters biedt mogelijkheden om de gelijkrichters hiervoor geschikt te maken en de aansluiting te verzwaren voor meerdere gebruikers. De investering leidt tot een oplopende reeks aan kapitaallasten vanaf 2026.

We stellen voor om een investeringskrediet van jaarlijks € 1,3 miljoen beschikbaar te stellen voor het vervangen van de gelijkrichters en de aanvullende jaarlijkse kapitaallasten hiervan (opgebouwd naar een bedrag van € 274.560 in 2029) vanaf 2026 structureel te dekken uit de algemene middelen.

Uitstellen uitbreiding parkeerareaal

Voor 2025 was een bedrag van € 500.000 begroot aan extra parkeerinkomsten. Dit ten gevolge van de uitbreiding van het gereguleerd parkeren gebied. Doordat vaststelling van het duurzaam mobiliteitsplan langer heeft geduurd dan voorzien, hierna nog het parkeerbeleid moet worden vastgesteld en pas daarna kan worden begonnen met de uitbreiding van het gereguleerd parkeren gebied, worden deze inkomsten in 2025 niet gerealiseerd.

We stellen voor om de verwachte parkeeropbrengsten en de afdracht van de BR Bereikbaarheid aan de algemene middelen, incidenteel met € 500.000 naar beneden bij te stellen.

Economie

Subsidie Connectr

Voor Arnhem vormen de maatschappelijke opgaven op het gebied van duurzaamheid en energietransitie niet alleen uitdagingen, maar ook economische kansen. Onze ambitie is dat het regionale energie ecosysteem stevig groeit en binnen Europa bekend staat als ‘Hotspot Energy’. Dit doen we door innovatie te stimuleren met behulp van Connectr en de ambitie om het European Center for Flexible Energy Solutions te vestigen. Dit is aangekondigd tijdens de Arnhem Electricity Week.
Naast het stimuleren van innovatie binnen het energiecluster doen we dit ook door het verbinden van de twee topcluster van Arnhem namelijk de creatieve sector en de energy sector. Samen met het cluster Internationaal laten we tijdens de jaarlijkse Arnhem Electricity Week alle ontwikkelingen en ambities zien binnen ons energycluster.

De afgelopen jaren is gewerkt aan het opstarten van nieuwe initiatieven, welke ook zijn opgenomen in deze Perspectiefnota, zoals:

- Connectr (met mogelijke aanvulling European Center for flexible energy solutions)
- Arnhem Electricity Week:
- Programma Creatief x Energie;

Onze investeringen in deze initiatieven hebben gezorgd voor een veelvoud aan investeringen door andere partijen in onze energiesector en ons vestigingsklimaat aantrekkelijk gemaakt voor belangrijke spelers in Arnhem en een aantrekkende werking gehad op internationale spelers zoals Milence, Hyosung en Volstora. Om dit te kunnen behouden en uit te bouwen is het nodig dat deze ontwikkelingen duurzaam wordt voortgezet.
Connectr en de samenwerkende partners (waaronder provincie Gelderland) zijn hiertoe bereid en willen ook financieel bijdragen. De provincie Gelderland heeft voor het meerjarenplan van Connectr de komende jaren een subsidiebijdrage van € 1,2 miljoen per jaar gereserveerd. Dit vraagt dat er ook vanuit de gemeente Arnhem voldoende financiële middelen beschikbaar worden gesteld.

Op 30 mei 2024 hebben partijen die samenwerken in Connectr het initiatief gelanceerd om het ‘European Center for flexible energy solutions' te realiseren in Arnhem. De propositie daarvoor wordt nu uitgewerkt. Op basis hiervan zullen verdere vervolgstappen met betrekking tot capaciteit (kwartiermaker en boegbeeld) en financiering gezet worden. Mogelijk wordt hierbij ook een beroep gedaan op de gemeente Arnhem.

Onderwijs

Non-formele educatie

Bij het beoordelen van subsidieaanvragen voor het regionale programma voor non-formele educatie, is voor het project 'Samen taal in Malburgen' van City at Home per ongeluk een verouderde projectbegroting als uitgangspunt genomen. Een ingediende herziene begroting is abusievelijk niet meer gebruikt voor de subsidieverlening. Doordat alle ruimte binnen het subsidieplafond is verleend, dit een administratieve fout van de gemeente betreft en deze partij op inhoudelijke gronden wél recht heeft op subsidie, is het voorstel om dit te herstellen vanuit de algemene middelen voor een bedrag van € 38.051 per jaar gedurende de subsidieperiode.

Beheer MFC's

De kosten voor het beheer van de MFC's zijn niet in lijn met de beschikbare middelen waarbij dit al langere tijd leidt tot overschrijdingen. Dit blijkt uit de jaarrekeningen 2023 en 2024. Dit heeft onder andere te maken met een te lage formatie aan beheerders waardoor moet worden ingehuurd, een te lage kostendekkendheid uit huren en servicekostenvergoedingen en gebruik voor sociale activiteiten tegen te lage tarieven. Onderzoek naar het integraal accommodatiebeleid en inhoudelijke en financiële (structurele) oplossingen zijn gaande, maar daarmee op dit moment niet direct voorhanden. De kans is daardoor aanwezig dat er ook vanaf 2025 een soortgelijke overschrijding plaats gaat vinden. In de Begroting 2026 en Turap-2 2025 komen we om die reden met een voorstel.

Cultuur

Historische trolleybussen onderdak behouden

De gemeenteraad heeft bij de behandeling van de Begroting 2025 een motie aangenomen om de Stichting Trolleymateriaal Arnhem éénmalig in 2025 financiële steun te geven voor de stallingsruimte van historische trolleybussen, zodat de stichting op zoek kan naar definitieve stallingsruimte. Voor het jaar 2025 wordt om die reden eenmalig € 20.000 ter beschikking gesteld vanuit de algemene middelen.

Brede openstelling Stichting Musis & Stadstheater

In 2020 is de motie Cultuurhuis voor heel Arnhem' (20M349) aangenomen. Met deze motie roept de raad op om in het nieuwe Stadstheater maximaal ruimte te bieden aan lokale makers, zowel in het gebouw als het gebruik van het gebouw. Stichting Musis & Stadstheater heeft een exploitatiebegroting 2028 opgesteld waarin MSA gedurende het jaar ruimte (o.a. Grote Zaal, Kleine Zaal, Studio, foyers) beschikbaar stelt om niet of tegen zeer gereduceerd tarief, de zogenaamde 'brede openstelling'. Doelgroep zijn lokale en regionale initiatieven en makers die ondersteuning verdienen, zoals amateurverenigingen, kleinere gezelschappen of collectieven, of organisaties die activiteiten organiseren met een grote maatschappelijke of sociale relevantie. Deze afspraken zullen worden vastgelegd in de subsidiebeschikking voor MSA vanaf 2028. Hiermee wordt invulling gegeven aan de motie. Dit past ook in de lijn van de nieuwe Uitgangspunten Cultuur, waarin we nadrukkelijk inzetten op meer ondersteuning van lokale makers.

Om gehoor te geven aan deze beleidskeuze van de raad is op basis van de huidige inzichten een aanvullende subsidie van € 60.000 per jaar noodzakelijk. Dit wordt veroorzaakt doordat, terwijl er weinig tot geen inkomsten zijn, de vaste lasten wel doorlopen, zoals techniek, energie, schoonmaak. Ook zal personeel worden ingezet voor het begeleiden (productie en techniek) van deze activiteiten. Voor deze diensten is een stijging van 10% voor een deel van de personeelslasten in de begroting opgenomen.

We zijn volop in gesprek met MSA over de keuzes die gemaakt kunnen worden en wat deze betekenen voor zowel het functioneren van Stadstheater (en Musis) als voor de toekomstige exploitatie. In de opgestelde exploitatiebegroting 2028 zijn aannames opgenomen waaronder de mogelijke inkomsten uit hoofde van verhuur aan gezelschappen zoals Phion, Theater Oostpool en Introdans. Ook hierover worden nog diverse gesprekken gevoerd.

Rozet

Rozet heeft te maken met structurele tekorten op de begroting. In 2024 is er incidenteel € 425.000 subsidie (zijnde de helft van het tekort van € 850.000) verleend, waarbij we hadden gehoopt op een structurele oplossing vanaf 2025. Dit is, ondanks intensief contact en nauwe samenwerking, niet gelukt. Ook voor 2025 is het verwachte tekort € 850.000. De eigen vermogenspositie van Rozet is niet toereikend om dit tekort (in zijn geheel of gedeeltelijk) op te kunnen vangen. Daarom willen we dit bedrag incidenteel subsidiëren. Dit bedrag beschikken we in delen en onder gerichte voorwaarden, om zo te komen tot structurele oplossingen die gaan leiden tot een toekomstbestendig

Rozet. Hierover informeren we de raad afzonderlijk. Rozet heeft aangegeven dit jaar nog meer incidentele kosten te verwachten. Tegelijkertijd zien we dat de nieuwe horecapartij op de begane grond van het Rozetpand financiële voordelen met zich meebrengt, waarin de begroting van Rozet nog geen rekening is gehouden. We denken dat een aanvullende subsidie van maximaal € 850.000 in 2025 toereikend zal zijn.

Participatie en armoedebestrijding

Kwijtschelding lokale heffingen

Het budget voor verruiming van kwijtschelding van lokale heffingen blijkt te ruim begroot. Daarom wordt het budget naar beneden bijgesteld. Voor afvalstoffen- en rioolheffing wordt de verlaging van kwijtschelding meegenomen in de berekening van de tarieven met ingang van 2026. Voor OZB geldt dit niet. Dit betekent een incidenteel voordeel van € 240.000 voor 2025 en een structureel voordeel van € 10.000 met ingang van 2026.

BUIG 2025

De systematiek van de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) maakt de omvang van het budget dat Arnhem ontvangt voor het grootste deel moeilijk voorspelbaar. Het gedeelte dat te beïnvloeden is, heeft betrekking op de inzet van loonkostensubsidie. Het knelpunt dat nu wordt voorzien, betreft de meest actuele stand van het saldo BUIG (budget wat ontvangen wordt en prognose van de uitgaven voor BUIG lasten) en het saldo dat reeds is opgenomen in de begroting. Dit betreft het voorlopige budget 2025. Het nadeel betreft een saldo van € 0,8 miljoen in 2025, waarbij het gaat om een nadeel op de lasten van € 5 miljoen en een voordeel op de baten van € 4,2 miljoen. Dit saldo loopt in de jaren daarna op naar € 1,9 miljoen in 2029.

Werkgeverschap sociale werkvoorziening

Door meerdere niet beïnvloedbare factoren vallen de kosten voor Werkgeverschap Sociale Werkvoorziening (WgSW) structureel hoger uit. Het gaat hierbij met name om de loonontwikkeling bij SW-medewerkers. Voor 2025 en verder is er geen ruimte om dit binnen de reserves van de Modulaire Gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR SD CG) op te vangen. Het zal daarmee uit de gemeentelijke bijdragen van de deelnemende gemeenten moeten komen. Regiobreed gaat het om een bedrag van € 1,5 miljoen. Voor Arnhem betekent dit een nadeel van € 783.000 in 2025 aflopend naar € 635.000 in 2029 (rekening houdend met een uitstroom van SW-medewerkers van 5%).

Beschermingsbewind

In 2024 zijn de landelijk vastgestelde tarieven voor bewindvoering met 6% gestegen t.o.v. 2023. Daarnaast zijn er ook meer inwoners die gebruik maken van bewindvoering. Dit betekent dat in 2024 het budget van € 4,3 miljoen met € 0,6 miljoen is overschreden. In 2025 stijgen de tarieven weer met 6%, dit leidt (zonder stijging van aanvragen) tot een structureel tekort van € 0,8 miljoen. Dit betreft een ontwikkeling die grotendeels autonoom is en die we ook landelijk terugzien. Er zijn in het verleden al instrumenten ingezet als goedkoper alternatief voor bewind (Budget Ondersteuning op Maat) en de samenwerking met bewindvoerders via een Convenant, maar ook dat heeft niet geleid tot een structurele daling van deze kosten. Een verlaging van kosten kan alleen als er beleidswijzigingen worden doorgevoerd.

Alleenverdienersproblematiek

In de septembercirculaire hebben we een decentralisatieuitkering van € 346.000 ontvangen om inwoners te compenseren die te weinig bijstand hebben ontvangen in het kader van alleenverdienersproblematiek. Met ingang van 2025 ontvangen we hiervoor structureel een bijdrage van het rijk. De verwachting was dat in 2024 de gehele compensatie afgerond kon worden, maar dat is niet gelukt. In 2024 is er inclusief uitvoeringskosten € 70.000 besteed. De verwachting is dat we in 2025 nog € 120.000 nodig hebben. Omdat het niet bestede deel van € 276.000 in het jaarekeniresultaat van 2024 is verwerkt, nemen we voor 2025 het bedrag van € 120.000 op. Het is geen optie om deze inwoners niet te compenseren, het betreft een wettelijke taak en we hebben er extra middelen voor ontvangen.

Studietoeslag

Vanaf april 2022 is de regeling individuele studietoeslag overgegaan van aanvraag bijzondere bijstand naar een inkomensregeling. Deze landelijke regeling is voor mensen die door een structurele fysieke beperking niet in staat zijn om zelf inkomen te verdienen naast hun studie. De wijziging van de regeling heeft tot gevolg dat de aanvraag nu met terugwerkende kracht kan worden gedaan tot ingangsdatum. Het is mogelijk om 5 jaar lang (vanaf april 2022) de toeslag met terugwerkende kracht aan te vragen. De regeling voor studietoeslag is bovendien een openeinderegeling. In de begroting is meerjarig al rekening gehouden met een stijging. Het is echter zeer moeilijk om een meerjarige prognose af te geven. Voor 2025 komen we met de huidige cijfers en aannames op een tekort

van € 410.000 uit. Voor 2026 en verder is het nog niet mogelijk om met een prognose te komen, we gaan de realisatie zeer nauwlettend volgen en onderzoeken hoe we meer grip kunnen krijgen op het prognosticeren van de studietoeslag.

Vergroten bereik Individuele inkomenstoeslag

In de begroting van de jaren 2023 tot en met 2026 is jaarlijks € 2 miljoen opgenomen voor het verbeteren van de Inkomensregelingen. Hiermee hebben we de pilot voor de Bijverdienbeloning uitgevoerd, onderzoek gedaan naar de Inkomensregelingen en o.a. het proces en bereik verbeterd van de Individuele Inkomenstoeslag (IIT). Het vergroten van het bereik van de IIT leidt structureel tot meer verstrekkingen. Tot en met 2027 is er dekking beschikbaar, met ingang van 2028 ontstaat er een knelpunt van € 360.000.

Borging wettelijke termijnen en kwaliteit dienstverlening uitvoering participatiewet

In 2024 is extra inzet gepleegd om te voorkomen dat achterstanden in doorlooptijden van aanvragen in het kader van de participatiewet te groot werden. Belangrijkste redenen waren de hoge werkdruk (we bereiken steeds meer inwoners met onze regelingen en we willen persoonlijk contact en maatwerk bieden) en de door- en uitstroom van ervaren personeel. Door maatregelen te treffen, zoals het verbeteren van werkprocessen en het reduceren van inhuur, kunnen we het tekort voor het grootste deel ‘zelfstandig’ terugbrengen. Echter, de werkdruk blijft hoog en doorlooptijden staan onder druk en daarom verwachten we ondanks deze maatregelen een overschrijding op de uitvoeringskosten in 2025 en 2026 van € 600.000 en in 2027 van € 300.000. Zodoende kan Arnhem doorlooptijden zoveel mogelijk binnen de wettelijke termijnen houden, blijven we inzetten op het versterken van bestaanszekerheid en krijgen we de ruimte om de basis op orde te brengen. Dit is een belangrijke voorwaarde binnen de opgave ‘Transformatie sociaal domein’.

Welzijn en inclusie

Integrale aanpak moslimdiscriminatie in Arnhem

Bij de begrotingsbehandeling 2025 is middels motie 24M142 gevraagd om € 50.000 ter beschikking te stellen in 2025 voor uitwerking van een plan van aanpak moslimdiscriminatie. Voorgesteld wordt om deze middelen voor de uitvoering van de acties naar aanleiding van dit plan van aanpak op te nemen in de begroting in 2025.

Actualisatie lasten De Hobbit

In Malburgen wordt op de hoek van de Zwanebloemlaan en de Fluitekruidstraat een buurthuis, gymzaal en 12 sociale huurappartementen gebouwd. Voor deze ontwikkeling (ook wel bekend al de Hobbit) is samen met Volkshuisvesting, Rijnstad en de gemeente een business case opgesteld. Hierover is de raad in 2020 geïnformeerd. De business case gaat uit van verschillende exploitaties. De grondexploitatie behelst de aankoop van gronden/panden, bouwrijp maken en vervolgens verkoop van de bouwrijpe grond voor het buurthuis en sociale woningbouw. Voor de aanleg van de openbare ruimte is subsidie van de provincie beschikbaar. Het buurthuis (en de sociale woningbouw) wordt gebouwd en gefinancierd door Volkshuisvesting, waarbij de gemeente en Rijnstad beoogd huurder zijn. De bouw van de gymzaal wordt gedaan door de gemeente, waarbij het Sportbedrijf de exploitatie in handen neemt. De realisatie van het project is een lang gekoesterde wens van de wijk en levert een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid in deze Arnhem-Oost wijk. De huurkosten, het gebruikersonderhoud en overige exploitatielasten voor de gemeente zijn niet afdoende in de begroting verwerkt. Deze kosten bedragen structureel € 150.000.

Uitvoeringskosten inburgering

De afgelopen jaren is de instroom van nieuwkomers sterk gegroeid. Arnhem heeft in het kader van hun inburgering de wettelijke taak om hen te begeleiden en krijgt hiervoor, zoals alle gemeenten, een tegemoetkoming van de kosten via het gemeentefonds. Deze tegemoetkoming van € 700.000 is echter niet toereikend om alle uitvoeringskosten te dekken.

Om toch aan onze wettelijke taak te voldoen, hebben we de afgelopen jaren extra incidenteel en structureel geld uitgetrokken. Dit betreft een structureel bedrag van afgerond € 400.000 en een incidenteel bedrag van jaarlijks € 530.000 tot en met 2028 uit de bestemmingsreserve Inburgering, integratie en asiel. Met dit geld en het geld uit het gemeentefonds kunnen we in ieder geval 800 nieuwkomers begeleiden. Eind 2024 zaten we echter al op een niveau van 1.290 dossiers. Als gemeente hebben wij geen invloed op de hoogte van de instroom.
Conform de wet Inburgering heeft elke nieuwkomer recht op in totaal drie jaar begeleiding. Een deel van de nieuwkomers die in 2022 zijn ingestroomd, stroomt dus in 2025 weer uit. De verwachting is echter dat de instroom groter is dan de uitstroom. Voor 2025 gaan we uit van 1375 dossiers.

Om aan onze wettelijke taken te voldoen op een wijze waarop we inburgeraars mee laten doen vanaf dag 1 als we structureel meer capaciteit hebben voor de begeleiding van nieuwkomers. Met de huidige middelen kunnen 800 dossiers worden begeleid. Om ook de extra 575 dossiers te kunnen begeleiden is in 2025 incidenteel € 400.000 en vanaf 2026 € 800.000 structureel benodigd.

De Overkant en de Leuke Linde

Welzijn gaat in de kern over activiteiten die bijdragen aan het welzijn van inwoners. In de praktijk worden deze activiteiten ontplooid in en rond diverse locaties, zoals buurthuizen. Ook kan het voorzieningen betreffen voor inwoners waarbij ook een beheerderslocatie hoort (De Leuke Linde). Via investeringen vanuit Nationaal Programma Arnhem-Oost worden buurtcentrum de Overkant en speeltuin De Leuke Linde vernieuwd. Deze voorzieningen worden hiermee toekomstbestendige bruisende middelpunten van Presikhaaf voor ontmoetingen van bewoners en waar kinderen kunnen leren sporten en ontwikkelen. Dit brengt structureel hogere kosten met zich mee voor exploitatie en onderhoud binnen beleidsveld Welzijn.

Bij buurtcentrum de Overkant gaat het om sloop huidig pand en nieuwbouw. Hierna zal dit vernieuwde pand verhuurd worden aan een partij tegen een hogere huur dan eerder. Dit is een subsidiepartij, dus hier zal een verhoogd subsidiebedrag tegenover staan. Inschatting op dit moment is een structureel bedrag van € 200.000. Dit bestaat voor de helft uit eigenaarslasten en kapitaalslasten voor het gedeelte van de investering welke nog niet volledig gedekt kan worden binnen het Nationaal Programma Arnhem-Oost. Hiervoor is een investeringskrediet van € 675.000 nodig. Het andere gedeelte is een inschatting van hogere lasten aan subsidiepartijen in verband met gestegen huurprijzen.

Speeltuin de Leuke Linde wordt vernieuwd, inclusief het beheerdershuisje. De investering wordt gedekt met middelen van het Nationaal Programma Arnhem-Oost. Wel worden er structurele lasten verwacht voor onder andere exploitatie en onderhoud. Inschatting op dit moment is een structureel bedrag van € 50.000.

Gezondheid en sport

Voordeel sport

Voordeel spuk sport 2023; ontvangen in 2025

Gemeenten (en sportbedrijven) kunnen de btw die hen in rekening wordt gebracht voor investeringen, beheer en dienstverlening in sport, vanaf 2019 niet meer in aftrek brengen. Om de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties te stimuleren, kunnen gemeenten jaarlijks de specifieke uitkering stimulering sport (SPUK Sport) aanvragen om dit btw-nadeel te compenseren.

De gemeente Arnhem ontvangt een voorschot en met de jaarrekening wordt de verantwoording in orde gemaakt. Het resultaat is dat de gemeente in 2025 nog een bedrag zal ontvangen van het ministerie. De vertraging wordt veroorzaakt, doordat het ministerie in eerste instantie de teveel betaalde voorschotten terug haalt en vervolgens vinden de nabetalingen aan de gemeenten met een lager voorschot plaats. De vaststellingsbeschikking van de spuk sport 2023 is ontvangen en voor Arnhem is een aanvullende verlening toegekend van € 988.000.

Voordeel subsidie Sportbedrijf

Voor het jaar 2024 heeft het Sportbedrijf extra budget ontvangen voor verwachte loon- en prijsstijgingen. Een deel hiervan bleek niet nodig. Het risico rond loon- en prijsstijging op huur en energie is in eerste instantie incidenteel afgedekt binnen het subsidiekader van het Sportbedrijf. Bij aanvang van het boekjaar 2024 ontving de gemeente het signaal van Sportbedrijf, dat deze middelen slechts gedeeltelijk zouden hoeven worden ingezet.
Vanuit de subsidieverlening geeft de recente kwartaalrapportage wederom een voordeel van € 1,2 miljoen op de exploitatie van Sportbedrijf over 2024. Dit heeft ertoe geleid, dat de gemeente in de kwartaalrapportages meer toelichting en duiding vraagt bij de ontwikkeling van de exploitatie over betreffende subsidie- en boekjaar. Daarnaast wil de gemeente in eerder stadium de (concept) begroting en aanvraag beoordelen.

Er ligt een afspraak met sportbedrijf, waarin € 700.000 wordt teruggevorderd door de gemeente en het andere deel van € 500.000 wordt ingezet door sportbedrijf om de toegenomen kosten betreffende het afvoeren van oude kunstgrasvelden te dekken. Dit staat los van de verduurzaming van de velden. De verwachting van Sportbedrijf blijft onveranderd dat het tekort op de exploitatie de komende jaren verder wordt teruggedrongen. Hiervoor zijn al diverse initiatieven gestart om de bedrijfsvoering toekomstbestendig te maken.

Exploitatielasten gymzalen

Sporthal Middachtensingel

De structurele lasten voor de nieuwe sporthal aan de Middachtensingel zijn niet volledig in de begroting verwerkt. Er zijn aanvullende middelen nodig ter omvang van € 225.000, waarvan € 172.000 voor het eigenarenbeheer en € 53.000 subsidiemiddelen ten behoeve van de exploitatie door het Sportbedrijf. Vanaf 2026 is structurele dekking vanuit de algemene middelen nodig.

Gymzaal Fluitekruid

Behoudens de kapitaallasten moeten de overige exploitatielasten voor gymzaal Fluitekruid nog worden begroot. Per saldo gaat het om de eigenaarslasten en het tekort op de exploitatie bij het Sportbedrijf. Dit is een bedrag van jaarlijks € 82.207 vanaf 2026 (prijspeil 2026). Aangezien deze investering onderdeel uitmaakt van het integraal huisvestingsplan (IHP) is er reeds dekking voor de kosten voor OZB, heffingen en verzekering van samen € 19.685. Het resterend tekort is daarmee € 62.522.

Ruimtelijke ontwikkeling

Adviescommissie Omgevingskwaliteit

Met de invoering van de Omgevingswet zijn de welstandstaken ondergebracht in de adviescommissie omgevingskwaliteit. Omdat de taken voor deze commissie onder de Omgevingswet zijn uitgebreid (op stedenbouw en landschap), zijn er meer leden toegevoegd. Incidenteel was hiervoor tot en met 2024 geld beschikbaar gesteld. Gezien het structurele karakter van de uitbreiding van taken stellen we voor om het budget voor de adviescommissie omgevingskwaliteit met € 65.000 structureel te verhogen vanaf 2025.

Stadsontwikkelfonds

Woningbouw en stadsontwikkelfonds

De woningbouwopgave is één van de grootste ambities van deze bestuursperiode. Het tekort aan woningen maakt dat de urgentie groot is en deze ook breed gevoeld wordt. Om de ambities ten aanzien van de stedelijke ontwikkeling te realiseren is de bestemmingsreserve Stadsontwikkelfonds ingesteld. Het Stadsontwikkelfonds wordt gevuld vanuit een positief jaarresultaat van het grondbedrijf nadat het weerstandsvermogen van het grondbedrijf op het vereiste niveau is gebracht.
Door inzet van het stadsontwikkelfonds zijn we in staat woningbouwontwikkelingen te versnellen en om zorg te dragen voor cofinanciering als we bijdragen van andere overheden krijgen voor Arnhemse woningbouwprojecten. Het stadsontwikkelfonds willen we met het oog op deze doelen blijven inzetten. Naast het borgen van de voortgang of versnelling van projecten, zijn deze middelen ook bedoeld voor onder andere het realiseren van meer sociale huurwoningen, maatschappelijke functies of vergroening van de openbare ruimte. Het Stadsontwikkelfonds werkt in de praktijk tot nu toe goed. Zo heeft het fonds bijgedragen aan belangrijke stappen voor het project Spoorzone Arnhem-Oost, de realisatie van flexwoningen op het Merwedeterrein, en aan projecten zoals de Koepel en de Hobbit. Aandachtspunt bij de woningbouwprojecten is dat we daarbij telkens bekijken hoe we de woningen van energie voorzien.

Op 13 november 2024 heeft de raad de motie ‘Behoud Stadsontwikkelfonds’ aangenomen. Hiermee heeft de raad opnieuw het belang van het fonds onderstreept. In de motie wordt aangegeven dat de raad van mening is dat volkshuisvesting een overheidstaak is en de gemeente aangewezen is om ervoor te zorgen dat er meer woningen moeten worden gebouwd én dat deze woningen betaalbaar moeten zijn. De raad heeft opgeroepen om bij de Perspectiefnota 2026 te streven naar een opnieuw gevuld Stadsontwikkelfonds, en indien dit niet lukt op basis van positieve grondopbrengsten in de Perspectiefnota een voorstel te doen voor een andere financieel robuuste systematiek.

Vulling BR Stadsontwikkelfonds komende jaren onzeker

Het grondbedrijf heeft over 2024 een positief resultaat behaald van € 7 miljoen ten opzichte van het begrote resultaat. De voornaamste reden voor dit positieve resultaat is de tussentijdse winstneming Schuytgraaf die in 2024 heeft plaatsgevonden door een sterke stijging van de grondprijzen. In 2024 is daarnaast de gebiedsexploitatie Spoorzone (inclusief Rijnpark fase 1) vastgesteld. De gebiedsexploitatie Spoorzone levert een aanzienlijke bijdrage aan de invulling van de woningbehoefte in Arnhem. De gemeente neemt hierbij actief de regie in handen om het volkshuisvestelijk programma in de Spoorzone te realiseren en het woningbouwtekort te verminderen. Die regie en actieve rol bij de ontwikkeling van de Spoorzone, maar ook bij (toekomstige) gebiedsontwikkelingen, brengt ook risico’s met zich mee.

De benodigde weerstandscapaciteit is afgezet tegen het beschikbare weerstandsvermogen. Conform de nota grondbeleid is het volledige jaarresultaat 2024 van € 7 miljoen toegevoegd aan de bestemmingsreserve grondexploitatie om het weerstandsvermogen aan te vullen. Het beschikbare weerstandsvermogen eind 2024 van het grondbedrijf is niet afdoende om de volledige benodigde weerstandscapaciteit grondbedrijf te dekken. Als de omvang van het weerstandsvermogen groter is dan 110% van het risicoprofiel wordt het meerdere vanuit de reserve Grondexploitatie overgeheveld naar het Stadsontwikkelfonds. In geval het weerstandsvermogen lager is dan 100%, zal de Algemene Reserve voor dat verschil tot 100% ook moeten dienen als weerstandsvermogen voor het grondbedrijf (paragraaf 3.6 nota grondbeleid). Er wordt om die reden aanvullend een beroep gedaan voor € 25,85 miljoen op de Algemene Reserve ten behoeve van het afdekken van het risico grondbedrijf.

Het gevolg van de benodigde inzet van het positieve resultaat grondbedrijf, van 7 miljoen, voor de benodigde weerstandscapaciteit, is dat er geen dotatie aan de bestemmingsreserve Stadsontwikkelfonds kan worden gedaan. Het is de verwachting dat dotaties aan het Stadsontwikkelfonds vanuit het jaarresultaat van het grondbedrijf voor de komende jaren zullen uitblijven. Immers eventuele positieve resultaten in de komende jaren van het grondbedrijf zullen eerst ingezet dienen te worden om de benodigde weerstandscapaciteit grondbedrijf af te dekken, totdat er geen aanspraak meer gedaan hoeft te worden op de Algemene Reserve voor het afdekken van een deel van het risico grondbedrijf. En mochten er de komende jaren nog nieuwe gebieds- en grondexploitaties ter vaststelling worden aangeboden aan de raad, dan zal het benodigde weerstandsvermogen nog verder zal toenemen. Er kan dan ook worden geconcludeerd dat het grondbedrijf het Stadsontwikkelfonds in de komende jaren naar verwachting niet kan voeden met positieve jaarresultaten.

Miljarden voor woningbouw bij het Rijk, wel cofinanciering vereist
Op vrijwel alle woningbouwprojecten zit tegenwoordig een zogenaamde ‘onrendabele top’. In het regeerprogramma van het Rijk is € 5 miljard beschikbaar voor (het afdekken van onrendabele toppen voor) woningbouw en € 2,5 miljard voor mobiliteitsmaatregelen om woningbouw mogelijk te maken. Gedurende dit jaar wordt duidelijk wat de criteria zijn voor gemeenten om aanspraak te kunnen maken op deze middelen. Vaak is bij subsidiemogelijkheden van het Rijk gemeentelijke cofinanciering een vereiste. Deze bijdragen en hun cofinanciering worden vaak aan specifieke projecten gekoppeld.

De € 5 miljard van de Rijksoverheid wordt ingezet om verschillende regelingen te financieren:

- In de vorige kabinetsperiode heeft de gemeente een grote bijdrage ontvangen voor de Spoorzone Arnhem-Oost. Momenteel verkennen we of we een aanvraag kunnen indienen voor de tweede fase voor Rijnpark, aangezien het Rijk waarschijnlijk opnieuw geld beschikbaar gaat stellen voor grootschalige woningbouwlocaties.
- Er komt binnenkort waarschijnlijk een nieuwe ronde om woningbouwimpulsmiddelen aan te vragen. Gemeenten moeten bij deze regeling opdragen voor 50% van het publiek financieel tekort. Voor subsidies van andere overheden is het dan ook noodzaak dat we als Arnhem voldoende middelen beschikbaar hebben om ook zelf projecten mogelijk te blijven maken.
- Op dit moment is de Realisatiestimulans in ontwikkeling. De Realisatiestimulans is een nieuwe voorspelbare bijdrage, gebaseerd op het totaal aantal gerealiseerde betaalbare woningen per jaar. Het gaat hierbij om een bijdrage van gemiddeld € 7.000 per gerealiseerde woning in het betaalbare segment. Omdat dit een regeling achteraf is (na realisatie), kan het wenselijk zijn dat een gemeentelijke voorfinanciering gewenst is.
- Een deel van de € 5 miljard is beschikbaar voor woningbouw in de gebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid, waar Arnhem-Oost er een van is. Het gaat om woningen in het midden en goedkope segment en om sociale huurwoningen. De realisatie van deze woningen leidt tot aanzienlijke wijkverbeteringen aangezien ook een stevige investering in de kwaliteit van de openbare ruimte wordt gedaan. Er zijn plannen ingediend voor Arnhem-Oost, en er is gekeken naar projecten buiten Arnhem-Oost die de druk op Arnhem-Oost verminderen als ze worden gerealiseerd. Het gaat om projecten voor de versnelling van de woningbouw in Presikhaaf, Malburgen, Rijnpark, Arnhem-West en de Nijmeegseweg. De komende periode vindt samen met het ministerie de uitwerking van de hoofdafspraak over de gebieden plaats.

Robuuste systematiek
Arnhem maakt goede kans om middelen van het Rijk binnen te halen, maar daarvoor is gemeentelijke cofinanciering vereist. Om tot een langjarige robuuste financiële systematiek te komen voor het realiseren van meer sociale en betaalbare woningen in Arnhem is meer nodig. De vraag is dus hoe we kunnen zorgen voor een

duurzame vulling van het Stadsontwikkelfonds, nu de optie vanuit het positieve resultaat van het grondbedrijf de komende jaren zeer klein is.

Een eerste mogelijkheid is om een structurele toevoeging aan het fonds in de begroting op te nemen, zoals bijvoorbeeld bij het IHP gebeurt. Echter de structurele financiële ruimte is zeer beperkt en daarnaast zijn dit soort ontwikkelingen juiste met incidentele middelen te financieren. Om tot een systematiek te komen met een toevoeging van incidentele middelen aan het fonds is het voorstel om, in geval van een positief gemeentelijk jaarresultaat, jaarlijks bij de jaarrekening 50% van de niet begrote maar wel gerealiseerde jaarwinst van de gemeente toe te voegen aan BR Stadsontwikkelfonds. Deze voeding van het fonds bedraagt maximaal € 6 miljoen per jaar. Het toevoegen van het jaarresultaat wordt begrensd door de minimale hoogte van de weerstandsfactor van 1,0. Wanneer de gemeente dan een meevaller heeft in de vorm van een niet begroot voordelig jaarrekeningresultaat dan wordt eerst de BR Stadsontwikkelfonds aangevuld voordat de meevaller in de algemene reserve beschikbaar komt voor andere zaken. Mogelijke gewenste verdere vulling van het Stadsontwikkelfonds wordt vervolgens integraal afgewogen. Het voorstel is dat de woningbouwopgave op deze wijze prioriteit krijgt ten opzichte van andere opgaven. Kanttekening is dat de voeding van het fonds van jaar op jaar kan wisselen en volledig afhankelijk is van of er een positief jaarresultaat is.

Korte termijn
De aangegeven aanvullingen op het Stadsontwikkelfonds zullen met name bijdragen aan gebiedsontwikkelingen die op de langere termijn hun uitwerking krijgen. Voor een aantal ontwikkelingen is het van belang om vooruitlopend daarop éénmalig een extra bedrag aan het Stadsontwikkelfonds toe te voegen. Deze gebiedsontwikkelingen spelen op de korte termijn en behoeven een extra inzet van de gemeente, al dan niet als voorfinanciering of co-financiering voor bijdragen van andere overheden. Wij stellen daarom voor om in 2025 voor de gebiedsontwikkelingen die op korte termijn spelen een bedrag van € 6 miljoen toe te voegen aan het Stadsontwikkelfonds. Dit bedrag is gebaseerd op het gemiddelde kengetal voor de publieke onrendabele top en de gevraagde cofinancieringsbijdrage.

Wonen en leefomgeving

Woonwagenstandplaatsen
In 2024 is besloten om in totaal veertien extra woonwagenstandplaatsen te realiseren op drie zgn. pilotlocaties (Bethaniënstraat, Merwedestraat, Gelderse Rooslaan). Daarnaast is er een nieuw te ontwikkelen locatie in Schuytgraaf voorzien. Hiermee zet de gemeente een belangrijke stap in het voorzien van een behoefte aan nieuwe standplaatsen. We volgen de uitspraak van het Europese Hof die stelt dat de woonwagenbewoners recht hebben op het behoud van hun eigen cultuur.
De uitbreiding van deze locaties loopt echter traag. Het toevoegen van woonwagenstandplaatsen is ruimtelijk, juridisch en financieel een omvangrijke en complexe opgave. Het proces om tot uitbreiding van de standplaatsen te komen, kan niet zelfstandig door de gemeente worden doorlopen. De gemeente is ook afhankelijk van de samenwerking met de huurdersvereniging, bewoners en corporaties.
Door gebrek aan consensus met en tussen bewoners en ook bedreigingen, moesten planningen regelmatig worden bijgesteld, met alle financiële consequenties van dien (gestegen rentelasten, hogere bouwkosten, meerwerk aannemer, toegenomen plankosten). Gelet op de vele afhankelijkheden blijven er grote onzekerheden met betrekking tot de planning.
Voor de verschillende locaties zijn de doorrekeningen geactualiseerd. Om op de beoogde locaties de uitbreidingen te realiseren is € 3,1 miljoen incidenteel in 2026 nodig. Hiervoor zijn verschillende redenen. Allereerst omdat de inrichtingsschetsen voor de drie pilotlocaties zijn aangepast op basis van aangescherpte normen voor brandveiligheid en toegankelijkheid voor hulpdiensten. De inrichting wordt daardoor duurder. Bovendien kon op basis van de verkenningen per locatie (koop of huur) een meer nauwkeurige doorrekening worden gemaakt van de nog vast te stellen grondexploitaties. We gaan uit van vaststelling van de grondexploitaties in 2026.

Wijkonderhoud
In het najaar 2023 is een Europese aanbesteding geweest voor het dagelijks onderhoud in ons stadsdeel Centrum, Spijkerbuurt en Arnhems Broek (CSA) voor het jaar 2024 (zie ook raadsbrief Het dagelijks onderhoud in stadsdeel Centrum, Spijkerbuurt en Arnhems Broek van 16 januari 2024). Voor een deel van dit dagelijks onderhoud is de Europese aanbesteding mislukt, doordat de inschrijvingen resulteerden in een forse overschrijding van het begrote budget. Op twee van de vier percelen heeft maar één marktpartij ingeschreven. Deze overschrijding is voor de jaren 2025 en 2026 in de begroting opgenomen, om intussen alternatieve manieren van uitvoering te kunnen onderzoeken en voorbereiden. Op dit moment lopen de voorbereidingen voor nieuwe aanbestedingen van de

stadsdelen Noordoost, Noordwest en Bossen & Parken. De gunning van deze opdrachten vindt plaats in augustus/september 2026. Er is een raming gemaakt van de benodigde budgetten vanaf 2027 en verder.

Tegelijkertijd onderzoeken we hoe het wijkonderhoud op een andere manier uitgevoerd kan worden. De verwachting is overigens niet dat een andere manier van uitvoeren significant goedkoper zal zijn, maar uiteraard is dat wel onze inzet. Om budgetten beschikbaar te hebben op het moment dat de overige genoemde stadsdelen aanbesteed moeten worden (medio 2026), is voor alle stadsdelen samen een bedrag van in totaal € 3.220.000 nodig.
Voor het uitvoeren van dit werk op de in de begroting vastgestelde ambitieniveaus zijn deze kosten onvermijdelijk. Niet toekennen zal leiden tot verdere verlaging van het onderhoud in de stad (dat met uitzondering van de binnenstad al op een laag onderhoudsniveau zit). Dit zal leiden tot een rauw beeld en een verslechtering van leefbaarheid. Ook zal er op een minder duurzame manier worden gewerkt (met betrekking tot in te zetten voertuigen, materiaal en dergelijke). Er zit hoe dan ook een ondergrens aan verlaging van de kosten omdat we moeten zorgen voor een veilige, toegankelijke openbare ruimte.

Aanpak Invasieve Exoten

In de begroting 2025 is een bezuiniging doorgevoerd op de aanpak van invasieve exoten: € 3 ton in de jaren 2025 tot en met 2027. Voortschrijdend inzicht laat zien dat er toch aanvullend budget nodig is om tot een effectieve aanpak te komen. Voor de aanpak van de Reuzenberenklauw (Unielijst) en de Japanse duizendknoop is een aanvullende inspanning nodig op het nog bestaande budget om deze soorten op orde te krijgen tot een beheersbaar niveau. Hierna is de inschatting dat een structureel budget van € 100.000 voldoende is om de huidige en nieuw vestigende invasieve plantensoorten op een beheersbaar niveau te houden. Het vertragen of niet meer uitvoeren van de beheersing invasieve exoten zal leiden tot meerkosten op de totale beheersing van invasieve exoten. Het verminderen van beheersing van invasieve exoten zal eerdere investeringen op invasieve exoten te niet doen en daarmee leiden tot kapitaalvernietiging.

Dit betekent concreet dat er vanaf 2025 tot en met 2028 incidenteel een bedrag van € 160.000 per jaar noodzakelijk is voor een efficiënte aanpak. Dit in aanvulling op het reeds in begroting opgenomen incidentele budget. Tevens is er in 2026 een incidenteel budget van € 50.000 noodzakelijk voor de gezamenlijke aanpak met bewoners. Dit budget van € 50.000 kan bekostigd worden uit de reeds beschikbaar gestelde middelen vanuit het Groenfonds.

Ook na 2028 is de bestrijding van invasieve exoten noodzakelijk om kapitaalvernietiging tegen te gaan. Voorgesteld wordt om het incidentele budget van € 100.000 per jaar structureel beschikbaar te stellen om ongewenste uitbreiding tegen te gaan en nieuwe exoten die zich aan dienen (zoals bv watercrassula) direct aan te kunnen pakken.

Ambities met dekking uit bestemmingsreserve of bestaande budgetten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de financiële ontwikkelingen die (deels) gedekt kunnen worden vanuit heffingen, bestemmingsreserves of ruimte in bestaande budgetten. Onder de tabel is een nadere toelichting op elk onderdeel opgenomen.

Gedekt uit bestemmingsreserves of bestaande budgetten *Bedragen x € 1.000*	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**I/S**
Vervolg Actieprogramma "Samen maken we Arnhem"	-50	-44				I
Dekking vanuit BR Burgerparticipatie	50	44				I
Vastgoed Informatie Systeem	-90					I
Dekking uit middelen vastgoedbeheer	90					I
Herverdeling middelen Dienstverleningsvisie	100	-100				I
Experiment gesloten coffeeshopketen	330	-110	-110	-110		I
Investering tijdelijke gymzaal Fluitekruid		-3	-3	-3	-3	S
Dekking vanuit BR Onderwijs		3	3	3	3	S
Financiering herstel schade gymzaal Olympus	-300					I
Dekking vanuit schadevergoeding	300					I
Herverdeling middelen Schoolmoestuinieren	425	-95	-330			I
Voortzetten Regeling Burgerkracht		-64				I
Dekking vanuit BR Burgerinitiatieven sociaal domein		64				I
Preventieve hulp ter voorkoming van erger (Z&V)		-120	-120	-120		I
Dekking vanuit BR Beschermd en weerbaar		120	120	120		I
Aanpak seksuele intimidatie			-184	-184	-184	I
Dekking vanuit BR Beschermd en weerbaar			184	184	184	I
Opvang stijgend aantal meldingen Veilig Thuis		-200	-200	-200		I
Dekking vanuit BR Beschermd en weerbaar		200	200	200		I
Kinderkamp 11		-29	-28	-28	-28	S
Dekking vanuit huurinkomsten		16	15	15	15	S
Bijdrage Platform Klimaatbesteding Arnhem		-100	-100	-100	-100	S
Dekking vanuit rioolheffing		100	100	100	100	S
Continuering Arnhemse Aanpak Energie Armoede		-1.500	-500			I
Dekking vanuit BR Klimaat en energie		1.500	500			I
Begroten bestedingsplan transitie Omgevingswet	1.411	-298	-206	-214	-222	I
Verlenging Subsidieregeling Groenblauwe Initiatieven		-180				I
Dekking vanuit rioolheffing		180				I
Betaalbaarheid en versnelling woningbouw	-350	-350				I
Dekking vanuit BR Volkshuisvesting	350	350				I

Gedekt uit bestemmingsreserves of bestaande budgetten *Bedragen x € 1.000*	2025	2026	2027	2028	2029	I/S
Ontwikkelperspectief Malburgen	-300					I
Dekking vanuit BR Volkshuisvesting	300					I
Bestaande woningvoorraad	-27	-200	-100	-100		I
Algemeen woonbeleid	-126	-63	-63	-63	-3	I
Dekking vanuit BR Volkshuisvesting	153	263	163	163	3	I
Investeringskrediet Stadsoase				-32	-32	S
Dekking vanuit BR Klimaatadaptatiefonds		580				I
Investeringskrediet Bomenplan				-23	-23	S
Dekking vanuit middelen bomenplan				23	23	S
Verkabelen hoogspanningskabels (structureel)					-72	S
Dekking vanuit BR Volkshuisvesting	1.363					I
Haalbaarheidsonderzoek verkabeling Elst-Kattenberg	-137					I
Dekking vanuit BR Volkshuisvesting	137					I
Voortzetting Wijkgroenagenda's			250			I
Dekking vanuit Klimaatadaptatiefonds			-250			I
Totaal gedekt uit bestemmingsreserves of bestaande budgetten	**3.629**	**-36**	**-658**	**-369**	**-339**	
Waarvan structureel	*0*	*-13*	*-13*	*-45*	*-117*	
Waarvan incidenteel	*3.629*	*-23*	*-646*	*-324*	*-222*	

Vervolg Actieprogramma "Samen maken we Arnhem"

Sinds 2022 voeren wij het actieprogramma 'Samen maken we Arnhem' uit vanuit de middelen in de bestemmingsreserve burgerparticipatie. In 2025 verwachten we de volgende activiteiten van totaal € 49.356 uit te voeren en daarmee aan de reserve te onttrekken:

- Opstellen Participatieverordening
- Kinderburgemeester
- Externe trainingen participatietrajecten
- Aanscherpen Arnhems Stappenplan Participatie.

Al met al betekent dit dat we verwachten dat er voor 2026 € 44.474 uit de reserve aan middelen overblijft. Deze resterende middelen onttrekken we in 2026, waarmee de reserve daarna op nihil uitkomt.

Wij beogen in 2026 verdere trainingen en begeleiding te financieren en het uitvoeren van de maatregelen die naar voren komen uit de algehele evaluatie burgerparticipatie, waaraan we nu werken. Wij denken hierbij aan de nodige hulpmiddelen en trainingen om burgerparticipatie naar een hoger niveau te tillen. Ook verwachten wij in 2026 kosten te maken aan de (verdere) implementatie en uitwerking van de participatieverordening. Bijvoorbeeld in de vorm van aanvullende handreikingen voor de organisatie en voor inwoners en initiatiefnemers.

Vastgoed Informatie Systeem

Op 1 januari dit jaar is de gemeente overgestapt op een nieuw vastgoed informatie systeem. Om deze voldoende te laten functioneren is een aantal aanvullende werkzaamheden nodig die ten tijde van de aanbesteding en het aangaan van het contract met de leverancier, niet of onvoldoende waren voorzien. Dit gaat bijvoorbeeld om enkele koppelingen met gemeentelijke systemen en ondersteuningsvragen om nog niet voorziene kleine aanpassingen te realiseren. De ervaringen bij de implementatie bij ICT-systemen is namelijk dat dergelijke verzoeken zullen worden gedaan. Deze onvermijdelijke kosten kunnen worden opgevangen binnen de middelen voor vastgoedbeheer.

Herverdeling middelen Dienstverleningsvisie

In de begroting voor het jaar 2025 staat een bedrag van € 200.000 opgenomen voor de uitvoering van de Dienstverleningsvisie. Met deze middelen is beoogd om:

- € 100.000 in te zetten voor een kwartiermaker inclusief ondersteuning
- € 75.000 voor het aanpakken van “laaghangend fruit” om de dienstverlening te verbeteren
- € 25.000 inzet van ervaringsdeskundigen en ontwikkelen communicatieplan

Naar verwachting zullen deze activiteiten in 2025 niet tot een gehele uitnutting van de daarvoor bestemde begrote middelen leiden. Omdat de vertaling van de visie naar activiteiten in het derde kwartaal van 2025 vast te stellen uitvoeringsagenda in 2026 en verdere jaren vorm zal krijgen, wordt voorgesteld om dit bedrag (budgetneutraal) te verdelen over 2025 (€ 100.000) en 2026 (€ 100.000).

Experiment gesloten coffeeshopketen

In het regeerakkoord van 2017 is afgesproken dat er een experiment komt met de teelt en verkoop van hennep of hasjiesj voor recreatief gebruik. Arnhem heeft hiervoor al middelen ontvangen tot en met 2021 (elk jaar € 162.500). Het experiment is pas in 2024 gestart, waardoor de middelen van alle voorgaande jaren nog niet zijn ingezet. Dit gaat in totaal om € 440.000. Nu het experiment wel is gestart, worden de middelen in de komende 4 jaar ingezet. Om die reden worden de middelen in de begroting over de komende jaren verdeeld.

Investering tijdelijke gymzaal Fluitekruid

Een meting heeft uitgewezen dat de akoestiek in de tijdelijke gymzaal Fluitekruid niet voldoet aan normen voor geluidsbelasting. Om dit te herstellen is een aanvullende investering van € 50.100 nodig. Als de akoestische maatregelen niet worden uitgevoerd, betekent dit dat de gymzaal voor zowel leerlingen, docenten en voor het avondgebruik door het de geluidsgrenzen overschrijdt. De gymzaal zal dan niet door het Sportbedrijf in exploitatie worden genomen. Daarnaast verplicht het de school, in het kader van de Arbo-wet, om alsnog maatregelen te treffen voor het docerend personeel. Langdurig blootstellen aan een te hoge geluidsbelasting veroorzaakt gehoorschade. Het is destijds niet expliciet meegenomen in de aanbesteding, omdat men er van uit ging dat deze maatregelen onderdeel zouden uitmaken van de werkzaamheden. Dit bleek na plaatsing anders te zijn. De akoestische maatregelen vormen een standaard onderdeel bij de bouw van gymzalen, sportzalen en sporthallen en worden gedekt van uit het IHP.

Financiering herstel schade gymzaal Olympus

Dit betreft de verwerking van het collegebesluit van 5 november 2024 over het (versneld) uitvoeren van herstelwerkzaamheden voor het weer bruikbaar maken van de gymzalen van het Olympuscollege. Hierin is afgesproken om bij Turap-1 2025 aanvullende baten en lasten voor € 0,3 miljoen te ramen. De extra lasten worden ofwel gedekt vanuit de begroting van Olympus, ofwel vanuit een vergoeding van de verzekering.

Herverdeling middelen Schoolmoestuinieren

In Turap-2 2024 en de Nota Budgetoverheveling is reeds een herverdeling van de middelen voor het schoolmoestuinieren aangekondigd. In de besteding van het budget werd in eerste instantie uitgegaan van de aankoop van gronden voor centrale schoolmoestuinen, maar inmiddels is de insteek om dat op bestaande schoolpleinen te realiseren. Door de herverdeling kan de regeling tot en met 2027 worden voortgezet.

Voortzetten Regeling Burgerkracht

De regeling Burgerkracht is onlangs verlengd met 1 jaar tot 2026. De raad is hierover geïnformeerd door middel van de raadsbrief *Voortzetting Subsidieregeling Burgerkracht in 2025* en een tussenevaluatie van de regeling. Deze regeling wordt bekostigd vanuit de middelen in de bestemmingsreserve Burgerinitiatieven sociaal domein. Voor de regeling is in 2025 incidenteel € 100.000 beschikbaar. Dit is inclusief overheadkosten. Naar verwachting zal dit bedrag, (in vergelijking met de uitgaven van vorige jaren), in 2025 volledig worden benut.
Met verschillende interne beleidsvelden (welzijn, sport, cultuur, veiligheid, groen en openbare ruimte) is gesproken over de bijdrage die deze regeling levert aan de doelstellingen per beleidsveld. De algemene conclusie is getrokken dat de regeling zeker aansluit bij deze verschillende beleidsvelden en dat gezamenlijk een voorstel zal worden uitgewerkt om de regeling alsnog ook in 2026 incidenteel voor in totaal € 100.000 (inclusief overheadkosten) te kunnen voortzetten. Omdat nog resterend uit het niet benutte plafond uit het jaar 2024, € 63.675 in de bestemmingsreserve per 31-12-2025 aanwezig is, stellen wij voor deze resterende middelen ter dekking in 2026 in te zetten. Vooralsnog worden de lasten ter hoogte van dit bedrag in de begroting opgenomen. Ondertussen zal er tot en met 2026 worden bekeken hoe de regeling structureel is in te passen in andere wijkgerelateerde regelingen en regelingen die beschikbaar zijn binnen de bovengenoemde beleidsvelden. Dit moet uiteindelijk leiden tot een

logische en efficiënte ondersteuningsstructuur om zo te sturen en te werken aan de leefbaarheidsdoelen in de wijk, waaronder het verhogen van de sociale cohesie.

Preventieve hulp ter voorkoming van erger (Z&V)

Het SCG biedt hulp aan mensen die te maken hebben gehad met een ongewenste seksuele ervaring. Er zijn extra uren noodzakelijk voor het leveren van ondersteuning. Als we niet investeren, dan zullen wachttijden oplopen en inwoners minder goed geholpen worden.
Bij Kairos kunnen plegers van huiselijk geweld een laagdrempelig traject volgen. Kairos wil graag eerder kunnen instappen wanneer het ijzer heet is en de kans op acceptatie van de hulpverlening groter is. Ook denken ze hiermee tijdig te kunnen inspringen, wanneer de patronen nog niet zijn vastgeroest. Het doel is dat hiermee recidive en langdurig huiselijk geweld wordt voorkomen. voor 2026 tot en met 2028 wordt hiervoor elk jaar € 120.000 uit de bestemmingsreserve Beschermd en Weerbaar ingezet.

Aanpak seksuele intimidatie

De aanpak van seksuele intimidatie komt voort uit een wens van de gemeenteraad, waarin de raad opriep om te komen met een lokale aanpak voor dit onderwerp om slachtoffers hulp te bieden en om seksuele intimidatie te voorkomen. Er is geld beschikbaar tot en met 2026 voor zowel de aanpak als de inzet van een medewerker die uitvoering geeft aan dit onderwerp. De behoefte is om zowel deze belangrijke aanpak, als de medewerker die vorm geeft aan deze aanpak structureel wordt gemaakt dan wel verlengd, ook na 2026. Om die reden wordt in de jaren 2027 tot en met 2029 elk jaar € 184.000 uit de bestemmingsreserve Beschermd en Weerbaar ingezet.

Opvang stijgend aantal meldingen Veilig Thuis

Er is een stijging in het aantal meldingen bij Veilig Thuis (met name Arnhem). Hiervoor is een extra lokale bijdrage nodig specifiek voor de Arnhemse toename van het aantal meldingen om te voorkomen dat de wachttijden te veel oplopen. Idealiter wordt hier 2 FTE extra voor ingezet. Dit komt neer op € 200.000 per jaar in de jaren 2026 tot en met 2028, welke uit de bestemmingsreserve Beschermd en Weerbaar worden gedekt.

Kinderkamp 11

De gemeente is eigenaar van Kinderkamp 11, die wordt verhuurd aan Skar voor reguliere kinderopvang en opvang voor kinderen met een Vroegschoolse Educatie (VE). Dit is een voorziening voor kinderen met een achterstand in onder andere taalontwikkeling. Het aantal kinderen dat met een taalachterstand naar de basisschool gaat is in dit deel van Arnhem het hoogst. De Kinderkamp is op dit moment een van de meest intensieve VE-locaties en gemeenten zijn verplicht om te zorgen voor de beschikbaarheid van een VE-aanbod.

Afgelopen voorjaar 2024 heeft Skar dringend verzocht om een verbetering van dit pand, omdat er sprake zou zijn van achterstallig onderhoud of de kwaliteit niet meer voldoet aan hedendaagse normen. Dit zou o.a. gaan om vocht, een verwarming die regelmatig uitvalt en een vervallen uitstraling. Gezien de achterstanden van deze kinderen, het gebruik van de locatie en haar wettelijke taak is het voor de gemeente belangrijk om deze voorziening daar te behouden. Daarom is afgelopen najaar een inventarisatie gedaan van benodigde verbeteringen aan het pand. Dit gaat om isolatie, mechanische ventilatie en mogelijk zonnepanelen. De kapitaallasten worden doorberekend in de kostprijs dekkende huur. Om te voorkomen dat de betaalbaarheid voor Skar in het geding komt wordt deze verhoging weer deels terug gesubsidieerd. Momenteel vindt afstemming plaats om het behoud van deze voorziening te borgen, waarbij een langjarige inpassing onderdeel uitmaakt van de bredere ontwikkeling van de uitbreiding van het Ibn-i Sina.

Bijdrage Platform Klimaatbesteding Arnhem

Vanuit meerdere groepen in de stad is het initiatief geboren om het platform 'Arnhem Klimaatbestendig' op te richten. Het platform Arnhem Klimaatbestendig richt zich vooral op de bewustwording en het stimuleren van het nemen van maatregelen door particulieren. Dit gaat via klimaatcafé 's, de website arnhemklimaatbestendig.nl, het geven van informatie op bewonersavonden en andere vormen van communicatie.
Tot en met 2025 is een bedrag van € 100.000 beschikbaar, dat wordt toegerekend aan de rioolheffing. Voorgesteld wordt om hier ook voor 2026 en de jaren daarna structureel een bedrag van € 100.000 voor te reserveren en deze lasten te betrekken bij de rioolheffing.

Continuering Arnhemse Aanpak Energie Armoede

We zien dat de opgave die er ligt in het kader van energie armoede niet is afgerond. Deze opgave was tot nu toe gefinancierd met incidentele middelen via het Nationaal Programma Arnhem-Oost. Om de continuïteit van de huidige aanpak te borgen zijn de structurele middelen van Duurzaamheid vanaf 2026 niet toereikend. In 2026 en 2027 worden de uitgaven van € 1.500.000 (2026) en € 500.000 (2027) gedekt met een onttrekking uit de BR Klimaat en Energie.

Begroten bestedingsplan transitie Omgevingswet

Tot 1 januari 2032 hebben de gemeenten de tijd om te komen tot één omgevingsplan voor de gemeente. Hiervoor zijn vanuit het Rijk zijn incidentele middelen beschikbaar. De transitie naar één omgevingsplan is een intensieve en ingewikkelde opgave. Het gaat om het samenbrengen van de oude bestemmingsplannen (van rechtswege al overgegaan naar Omgevingsplan), bruidsschat, verordeningen, regelingen en beleidsdocumenten in het omgevingsplan en deze integreren in een nieuwe structuur. Dit is een opgave waarbij meerdere vakgroepen in de organisatie intensief betrokken zijn. Om dit te realiseren is er de aankomende jaren extra formatie nodig. Dit is vastgelegd in een bestedingsplan. Voorgesteld wordt om op basis van het bestedingsplan de incidentele middelen, die zijn overgeheveld vanuit 2024 (€ 1,7 mln.), te verdelen over de jaren 2025-2031.

Verlenging Subsidieregeling Groenblauwe Initiatieven

De subsidieregeling Groenblauwe Initiatieven werd door het college vastgesteld op 6 december 2022. Zoals ook blijkt uit onze monitoring van de inzet en resultaten van de regeling is de regeling een groot succes. Het aantal mensen en organisaties dat van de regeling gebuikt maakt is groot en neemt nog altijd toe, ook in de kwetsbare wijken van onze stad. Alleen het bedrijfsleven bleef tot nu toe achter. Met de inzet van deze regeling dragen wij samen met bewoners en ondernemers aanzienlijk bij aan een groene, leefbare en klimaatadaptieve stad. De subsidieregeling loopt in 2025 af. Er volgt een evaluatie van de regeling en een verlenging van de regeling zal voorgelegd worden aan de raad. Er is in de begroting 2026 deels dekking voor deze verlening opgenomen, deze dekking is echter niet voldoende. We stellen voor de regeling met een jaar te verlengen en ook in 2026 een aanvullend bedrag van € 180.000 hiervoor beschikbaar te stellen en deze kosten te betrekken bij de rioolheffing.

Betaalbaarheid en versnelling woningbouw

De ambitie van onze gemeente als het gaat om wonen zijn verwoord in de Woonvisie. We hebben meer betaalbare woningen in onze gemeente nodig om aan de behoefte te voldoen. Tegelijk willen we hiermee de tweedeling in onze stad verminderen. Dit beleid is vertaald naar een groot aantal acties. Betaalbaarheid staat onder druk. Dit vraagt om acties. Dit doen we door in te zetten op conceptueel bouwen proberen we door meer efficiëntie in de bouwketen woningen met een goede prijs-kwaliteit verhouding te realiseren. Meer in de breedte is het van belang in goed contact te blijven staan met alle partners die betrokken zijn bij de nieuwbouw. Dit doen we door te participeren in de op te richting stichting waardoor het Bouwberaad de komende tijd zich verder kan door ontwikkelen. Dit geldt voor de nieuwbouw, maar ook voor optop projecten. Optoppen is tegelijk een van de onderdelen van de aanpak van de bestaande voorraad. Immers, de meeste woningen staan er al.

We brengen inzichtelijk wat het verband is tussen diverse acties die nu al op dit vlak worden uitgevoerd zoals de bewustwordingscampagne verhuizen, de woonruimteverdeling op basis van de huisvestingsverordening, en housing first voor bijzondere doelgroepen. Een groot deel van de bestaande voorraad betreft particuliere huurwoningen. Eind 2024 is de verhuurverordening en de leegstandverordening ingevoerd. Hiermee gaat de gemeente behoorlijk interveniëren in deze markt. Het is van belang de contacten met de huurders in goede banen te leiden via het Huurdershuis en de contacten met de verhuurders via de doorontwikkeling van het stedelijk verhuuroverleg. We stellen voor om deze kosten van incidenteel € 350.000 in 2025 en € 350.000 in 2026 te dekken vanuit de gereserveerde middelen voor de betaalbaarheid en versnelling woningbouw in de BR Volkshuisvesting.

Ontwikkelperspectief Malburgen

Voor Malburgen wordt met middelen vanuit Nationaal Programma Arnhem-Oost een ruimtelijk-fysiek ontwikkelperspectief opgesteld, waarin aan de hand van de sociale opgaven voor deze wijk beschreven wordt welke fysieke kansen er zijn voor de wijk om de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de wijk te versterken.
Dit perspectief 'Malburgen Samen Vooruit' schetst een visie op de wijk in 2040. De meerwerkkosten voor het opstellen van het Ontwikkelperspectief Malburgen bedragen € 40.000. Samen met bewoners en Volkshuisvesting werken we aan een nieuw Ontwikkelperspectief voor Malburgen, dat rond de zomer wordt aangeboden aan de gemeenteraad. Het Ontwikkelperspectief heeft een horizon van 15 jaar en loopt tot 2040. In het Ontwikkelperspectief worden kansrijke projecten benoemd om Malburgen te verbeteren. Vaak zijn dit projecten die vragen om een samenwerking tussen gemeente, corporatie(s), ontwikkelaars, beleggers, gebiedspartners en bewoners. Voor verschillende ambities is nog geen budget beschikbaar.

Vissenbuurt
Het project Vissenbuurt gaat over de sloop-nieuwbouw van 186 sociale huurwoningen in Malburgen. In oktober 2024 is de Startnotitie Vissenbuurt vastgesteld waarin de ruimtelijke kaders voor deze transformatie zijn weergegeven. Daarin is aangegeven dat er tussen 204 en 260 woningen teruggebouwd kunnen worden. De gemeentelijke kosten voor sloop- en nieuwbouw bedragen € 260.000. We stellen voor om deze kosten van incidenteel € 300.000 in 2025 te dekken vanuit de BR Volkshuisvesting.

Woonbeleid

In Arnhem staan we voor grote opgaven. We moeten de groei van onze stad in goede banen leiden en tegelijkertijd de nijpende woningnood en woonongelijkheid oplossen. Daarbij zetten we in op goede woningen voor iedereen. Dit betekent ook dat woningen die verhuurd worden een goede kwaliteit moeten hebben en de gezondheid niet schaden. Daarom willen we geld vrijmaken voor de aanpak van een aantal woning-specifieke problemen zoals schimmelvorming. We stellen voor deze kosten van incidenteel € 27.000 in 2025, € 200.000 in 2026, € 100.000 in 2027 en € 100.000 in 2028 te dekken vanuit de BR Volkshuisvesting.

Voor de uitvoering van de Woonvisie Arnhem 2024-2029/2034 is daarnaast budget nodig voor reguliere onderzoekskosten, juridische advieskosten en andere advieskosten, bijvoorbeeld met betrekking tot het stimuleren van collectieve wooninitiatieven CPO en een woonconcept voor jongeren met een beperking. Ook is een indexatie opgenomen op de incidentele kosten, die de komende jaren doorlopen. We stellen voor om deze kosten van incidenteel € 126.000 in 2025, € 126.000 in 2025, € 63.000 2026, 2027 en 2028 en € 3.000 in 2029 en 2030 te dekken vanuit de BR Volkshuisvesting.

Stadsoase

Het plan voor een Stadsoase gaat over het gebied rondom het Stadstheater. Culturele gebouwen en een groene openbare ruimte vormen samen de Stadsoase: een fijne plek voor mens, plant en dier. Het plan sluit aan op de verbouwing van het Stadstheater. Die verbouwing heeft gevolgen voor de inrichting van de openbare ruimte. Het nieuwe theater maken we toegankelijk voor bezoekers, werknemers en artiesten. Hiervoor is ruimte nodig, vooral aan de kant van de singel. De rest van het gebied maken we zo groen mogelijk. Het gebied rond de Waalse kerk vormt het groene hart van de Stadsoase. Dit wordt een groene, koele plek met watervallen en een beekje. Dit helpt om het stadsklimaat aangenaam te houden.

Voor een toegankelijk Stadstheater is in de begroting al in middelen voorzien. Voor het groene hart van de Stadsoase is een investeringsbudget in 2027 noodzakelijk. Vanuit het Klimaatadaptatiefonds wordt in 2026 een incidentele bijdrage geleverd van € 580.000 voor dit investeringsbudget. De daaruit voortvloeiende structurele kapitaallasten bedragen vanaf 2028 een bedrag van € 32.500. We onderzoeken de mogelijkheid om deze bedragen (deels) te betrekken bij de rioolheffing.

Bomenplan

Om het bestaande Bomenbeleid en de Arnhemse groene ambities te kunnen blijven realiseren, is het noodzakelijk dat het bestaande investeringskrediet Bomenplan beschikbaar blijft. In onze vergroeningsopgave hebben bomen het meeste impact op het klimaatbestendig maken van de stad, het versterken van de biodiversiteit, het verbeteren van het welzijn en het creëren van een leefbare stad. Daarom is het van groot belang om dit investeringskrediet te handhaven. Zonder extra bomen en groeiplaatsverbeteringen bij bestaande bomen, geen leefbare gezonde groene stad.

Het voorstel is dan ook om het bedrag van € 1.000.000 investeringskrediet, dat tot en met 2026 deels incidenteel beschikbaar is, ook in 2027 beschikbaar te stellen. Dit betekent vanaf de jaarschijf 2027 een aanvullend investeringsbudget van € 650.000 met daaruit vloeiende kapitaallasten van € 25.000 vanaf 2028. Deze structurele kapitaallasten kunnen vanaf 2028 gedekt worden uit de reeds beschikbaar gestelde exploitatiemiddelen voor het bomenplan. Voor aanvullende krediet in toekomstige jaren zal onderzocht worden of deze tevens bekostigd kunnen worden uit reeds beschikbaar gestelde middelen.

Verkabelen hoogspanningskabels

In het kader van artikel 22a van de Elektriciteitswet 1998 kan een college van burgemeester en wethouders of een college van gedeputeerde staten (hierna: gemeente of provincie) bij de netbeheerder een verzoek indienen om een bovengronds gedeelte van een elektriciteitsnet te verplaatsen of vervangen door een ondergronds deel. Dit verzoek kan worden ingediend voor door de minister van Economische Zaken en Klimaat aangewezen tracédelen. Op grond van artikel 22a, zevende lid van Elektriciteitswet 1998 is de uitwerking van deze regeling opgenomen in het “Besluit van 3 oktober 2018, houdende nadere regels met betrekking tot het verplaatsen of verkabelen van een hoogspanningsverbinding” (hierna: AMvB). In deze AMvB is bepaald dat de eigen bijdrage van de gemeente is gemaximeerd op € 975.000 per kilometer nieuw aan te leggen tracédeel (prijspeil 2018). Om te voorkomen dat de reële omvang van de maximale bijdrage door inflatie afneemt, is tevens bepaald dat het bedrag jaarlijks van rechtswege wordt geïndexeerd. De totale lengte van de verkabeling bedraagt ca. 1,5 km.

In de bestemmingsreserve Volkshuisvesting is een bedrag van € 1,5 miljoen opgenomen voor het verkabelen van de hoogspanningskabels. We stellen voor om hieruit het haalbaarheidsonderzoek verkabeling Elst-Kattenburg te

dekken. Dit betreft het onderzoek naar de verkabeling van de bovengrondse 150 kV-verbinding Elst-Kattenberg (tussen mast 61 en mast 67). In 2025 wordt dit haalbaarheidsonderzoek door de netbeheerder, in afstemming met de gemeente, uitgevoerd. Het resterende bedrag in de bestemmingsreserve kan vervolgens in 2025 vrijvallen en voorgesteld wordt dit om te zetten in een investeringskrediet van € 1,8 miljoen (inclusief de indexatie van de afgelopen jaren), waarbij vanaf 2029 de kapitaallasten ten laste van de algemene middelen worden gebracht.

Voortzetting Wijkgroenagenda's

De wijkgroenagenda's zijn eind 2026 voor alle wijken van Arnhem afgerond. Voor de agenda's die in 2025 en 2026 zijn opgesteld volgt daarna in 2027 nog een uitvoeringstraject. Daarvoor is ruimte aanwezig van € 250.000 in het klimaatadaptatiefonds. Vanaf 2027 zal gestart worden met een actualisatie van de wijkgroenagenda's. Ook daarop zullen vergroeningsmaatregelen volgen. De verwachting is dat deze maatregelen gedekt kunnen worden uit bestaande onderhoudsbudgetten en het groenfonds/bomenplan.

Lasteneffect riool- en afvalstoffenheffing

In deze Perspectiefnota wordt voor een aantal ontwikkelingen en ambities voorgesteld om deze te door te berekenen in de hoogte van de riool- en afvalstoffenheffing. Het gaat daarbij om:
Bijdrage Platform Klimaatbestendig Arnhem

- Verlenging Subsidieregeling Groenblauwe Initiatieven
- Vertaling Burgerberaad afval in Uitvoeringsagenda Arnhem Schoner 2025-2026
- Oninbare posten lokale heffingen
- Kwijtschelding lokale heffingen

Aangezien het tarief verlagend effect van de lagere kosten voor kwijtschelding een groot deel van de tarief verhogende effecten compenseert, is het totaaleffect van bovenstaande punten op de hoogte van de riool- en afvalstoffenheffing beperkt. Voor de afvalstoffenheffing betekent doorberekenen van bovenstaande punten een gemiddelde lastenstijging van € 0,22 structureel. Voor de rioolheffing gaat het voor 2026 om een gemiddelde lastenstijging van bijna 1 procent, vanaf 2027 is er sprake van een zeer beperkt dalend effect op de lasten.

In het berekende lasteneffect is de doorberekening van de vertaling Burgerberaad Afval in de uitvoeringsagenda Arnhem Schoner 2025-2026 niet meegenomen, aangezien de financiële consequenties hiervan nog niet in beeld zijn. In 2024 hebben wij een Burgerberaad Afval georganiseerd met als centrale vraag: "Wat kan de gemeente Arnhem doen om de hoeveelheid afval van inwoners, instellingen en bedrijven tot een minimum te beperken". Na 5 intensieve en waardevolle bijeenkomsten heeft het Burgerberaad Afval uiteindelijk 28 adviezen geformuleerd. Op dit moment worden deze adviezen vertaald en verwerkt in een uitvoeringsagenda afval, die in het tweede kwartaal van 2025 aan de raad wordt aangeboden. We stellen voor om na behandeling van de uitvoeringsagenda door de raad, de financiële consequenties van de vastgestelde maatregelen te betrekken bij de afvalstoffenheffing.

Ook de effecten van de jaarlijkse actualisatie van de afval- en rioolbegroting, in verband met onder andere prijsstijgingen, zijn niet meegenomen. Deze actualisatie vindt plaats in aanloop naar de Begroting 2026. In de tarieven voor 2026 die eind 2025 aan uw raad ter besluitvorming worden voorgelegd, worden de effecten van beide punten verwerkt.

Conclusie

De hiervoor toegelichte autonome ontwikkelingen, financiële ontwikkelingen in de diverse programma's en ambities waarvoor dekking aanwezig is binnen bestemmingsreserves of bestaande budgetten leiden in totaal tot het volgende beeld:

Financieel beeld 2025-2029 Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Totaal autonome en overige financiële ontwikkelingen	3.733	-4.576	3.191	-1.640	-3.011
Totaal gedekt uit bestemmingsreserves of bestaande budgetten	3.629	-36	-658	-369	-339
Totaal Perspectiefnota	**7.361**	**-4.612**	**2.532**	**-2.009**	**-3.350**
Waarvan structureel	*13.624*	*-3.154*	*-1.098*	*-3.597*	*-2.928*
Waarvan incidenteel	*-6.262*	*-1.457*	*3.631*	*1.588*	*-422*

Hieruit blijkt door de jaren heen een wisselend beeld te ontstaan, variërend van een voordeel in 2025 tot een nadeel vanaf 2029. Het structurele aandeel daarin is vanaf 2026 in alle jaren negatief. Het is echter van belang om dit beeld af te zetten tegen de uitgangspositie in de huidige Begroting 2025 om inzichtelijk te krijgen wat het effect voor de algemene reserve is. In de Begroting 2025 zijn namelijk reeds (vanuit voorgaande jaren) mutaties aan de algemene reserve geraamd. Samen met het beeld dat in deze Perspectiefnota wordt geschetst ontstaat vervolgens een nieuwe raming van de mutaties aan de algemene reserve voor de komende jaren:

Financieel beeld 2025-2029 Bedragen x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Toevoeging (+) of onttrekking (-) aan de algemene reserve cf Begroting 2025	2.118	-6.555	4.488	344	2.247
Totaal financieel beeld	7.361	-4.612	2.532	-2.009	-3.350
Totaal na Perspectiefnota	**9.479**	**-11.167**	**7.020**	**-1.665**	**-1.103**
Waarvan structureel	*59.709*	*1.387*	*1.311*	*-5.290*	*-18*
Waarvan incidenteel	*-50.229*	*-12.554*	*5.709*	*3.625*	*-1.085*

Dit leidt tot een totaalbeeld in bovenstaande tabel. Voor de begroting beoordeelt de Provincie het structurele aandeel hiervan. Daaruit blijkt dat in de jaren 2025 tot en met 2027 een structurele toevoeging aan de algemene reserve verwacht wordt. Dit slaat om in 2028, waarin een structurele onttrekking nodig is. Vanaf 2029 kantelt het beeld weer en koersen we vooralsnog op een (vrijwel) structureel sluitend beeld. Daarbij beweegt de weerstandsfactor zich in een aantal jaren richting het in de verordening opgenomen uitgangspunt van 1,4:

Financieel beeld 2025-2029	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Weerstandsfactor	1,3	1,2	1,3	1,3	1,3

In het volgende hoofdstuk wordt een perspectief geschetst van de ambities en mogelijke knelpunten die Arnhem voor de komende jaren ook ziet ontstaan.

3. Perspectief op Ambities en mogelijke knelpunten

In dit hoofdstuk lichten we in meer beschrijvende zin toe welke ambities we hebben in (lopend) beleid en uitvoering en welke mogelijke knelpunten worden voorzien. Deze ambities en mogelijke knelpunten hebben we door het ontbreken van het financiële meerjarenperspectief in deze Perspectiefnota niet van concrete dekking kunnen voorzien. Wij gaan tijdens de behandeling van de Perspectiefnota graag met u in gesprek over uw prioriteiten hierin zodat u ons richting kunt geven in de aanloop naar de ontwerp-Begroting 2026.

Een DUURZAAM Arnhem

Voortzetten beleid energietransitie
Om de energietransitie in Arnhem te realiseren worden de komende jaren (2025 – 2040) diverse energieprojecten ontwikkeld en gerealiseerd. De meeste investeringen en financieringen zullen worden gedaan door de rijksoverheid, bedrijven, banken en andere vermogensbeheerders. Als we deze financiers naar de Arnhemse projecten willen leiden, moeten we voor cofinanciering zorgen. Daarmee kan dan bijgedragen worden aan de ontwikkelkosten, eventuele onrendabele toppen en kapitaallasten van investeringen die voortkomen uit deze projecten, waarmee we de versnelling van de energietransitie willen borgen. Met name voor de woningbouwopgave is het essentieel dat er collectieve energiesystemen worden ontwikkeld. In maart jl. heeft uw raad hierover de Startnotitie ‘Randvoorwaarden en beslisboom bij rolneming door de gemeente Arnhem in de energietransitie’ ontvangen.

Continuering Arnhemse Aanpak Energie Armoede
De aanpak van energiearmoede is nog niet afgerond en wordt nu steeds met incidentele middelen gefinancierd. Hoewel sommige initiatieven, zoals buurtklusbedrijven, ook samenwerkingen aangaan met andere partijen, is continuering gewenst zolang de problematiek bestaat. Tot en met 2027 is er incidenteel geld beschikbaar, daarna niet meer.

Verhuiscoach
Om ouderen te helpen bij het vinden van een passende woning, is de afgelopen jaren een verhuiscoach ingezet. Na 2026 is hier geen budget meer voor beschikbaar.

Kwaliteitsimpuls Werklocaties
We werken aan voldoende ruimte voor werk en kwalitatief sterke werklocaties. De Visie Werklocaties is daarbij het kader en daarop zijn vanaf 2023 extra middelen ingezet. Er zijn opgaven in Spoorzone Arnhem-Oost en ambities omtrent verduurzamen en verdichten (ook regionaal vastgelegd in RPW) op alle werklocaties in de stad.
In 2026 kan nog gebruikt worden gemaakt van de bestaande middelen. Vanaf 2027 valt een deel van deze middelen weg en vanaf 2028 vallen ze in zijn geheel weg. Als we onze huidige inzet willen continueren, moeten we daarvoor middelen uittrekken.

Detailhandelsbeleid
In mei wordt het nieuwe Detailhandelsbeleid aangeboden voor bestuurlijke besluitvorming. In dit nieuwe beleid worden keuzes voorgesteld om de (wijk) winkelcentra en de detailhandelsstructuur te versterken, verbreden en vernieuwen. Hiertoe wordt een stimuleringsregeling voorgesteld. De stimuleringsregeling geeft concrete uitvoering aan de motie ‘investeer ook in de wijkwinkelcentra’ (november 2023) en verdiept het amendement ‘Aanpak voor vitale en leefbare wijkwinkelcentra.’ Voor de uitvoering hiervan is geen dekking aanwezig.

Programma creatief x energie
Op basis van motie "Belang creatieve sector voor innovatie" (21M263) bij de vaststelling van de Economische Agenda is het programma Creatief X Energie opgezet. Dit is in 2024 gestart. In dit programma is met succes een aantal cross-sectorale projecten gestart. CxE is onderdeel geworden van het landelijke programma PONT (De publieke ontwerppraktijk) van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. We hebben tot en met 2025 budget voor dit programma. Willen we deze samenwerking versterken en met meer partijen uitbouwen, dan zijn vanaf 2026 extra middelen nodig.

Doorontwikkeling Nieuwe Haven – Cleanport
De Nieuwe Haven is vanwege haar unieke functie in de stad belangrijk voor de economie van de stad. De haven gaat een steeds nadrukkelijkere rol spelen in de ambities op het gebied van energie-transitie en de ontwikkeling van de (innovatieve) Maritieme Maakindustrie. Deze ontwikkeling is ingezet. Tot en met 2025 is hiervoor budget beschikbaar. Mochten we dit op het huidige niveau willen voortzetten, dan zijn er vanaf 2026 middelen nodig.

Circulariteit
Onderdeel van de uitvoeringsagenda Circulariteit 2024-2026 is borging van circulair denken en doen in de diverse afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie. Dit gebeurt door versnelling, aanjagen en het beschikbaar stellen van onderzoeken. Als we de ondersteuning van circulaire initiatieven in de stad voor de verschillende vastgestelde sectoren (zoals textiel, reparatie en circulair) willen voortzetten, zijn hiervoor vanaf 2026 middelen nodig. Hier vallen ook lidmaatschap aan Cirkelstad (circulair bouwen) en Living Lab regio Arnhem onder. De circulaire subsidieregeling tot slot kan ook bijdragen aan de ambities.

Electricity week
De Arnhem Electricity Week 2024 werd georganiseerd om de internationale zichtbaarheid van het Arnhemse energy cluster te vergroten. Connectr neemt hierin de leiding, met als hoogtepunt de European Power Summit, waarbij de inhoud werd verzorgd door hoogleraren van TU Delft, TU Eindhoven en Universiteit Twente. De Electricity Week is een evenement dat helpt om belangrijke spelers binnen de sector lokaal te binden.
Grote energiebedrijven zoals Tennet, Alliander en DNV ondersteunen en financieren het event, maar ze verwachten ook betrokkenheid en financiële steun van de gemeente. Deze beperkte co-financiering vanuit ons, heeft gezorgd voor een veelvoud aan investeringen van andere partijen. Tot en met 2025 is voor deze co-financiering budget beschikbaar. Mochten we de Arnhem Electricity Week willen blijven organiseren, dan zijn er vanaf 2026 middelen nodig.

Een GROEN Arnhem

Laadinfra en deelvervoer
We hebben grote ambities op het terrein van schone en duurzame mobiliteit. Elektrisch vervoer is daar een belangrijk onderdeel van, en daarmee opladen ook. De aanleg van een aantal laadpleinen en een proef met deelvervoer kan daaraan bijdragen.

Investeringskrediet Toegankelijke hoofdlooproutes
In de begroting 2023-2026 zijn middelen gereserveerd voor het uitvoeren van de acties uit het uitvoeringsplan VN-verdrag Handicap op de domeinen Vastgoed en Openbare Ruimte. Inmiddels is er een goede start gemaakt met het uitvoeren van de werkzaamheden. Op basis van de opgedane ervaringen voor de looproutes, blijkt de opgave voor de looproutes omvangrijker dan eerder ingeschat.

Diervriendelijke beheersing rattenpopulatie
De zichtbare aanwezigheid van de rat in het stadsbeeld wordt steeds meer ervaren als een probleem. Een effectieve en diervriendelijke aanpak voor de beheersing hiervan kan bijdragen aan de beheersing van de rattenpopulatie. Mochten we meer in willen zetten op de aanpak en beheersing zijn extra middelen nodig.

Beekdal Paasberg
Enkele jaren geleden hebben bewoners het initiatief genomen om het beekdal Paasberg om te vormen tot een openbaar park. Momenteel is het gebied versnipperd en alleen toegankelijk voor sportclubs en scholen, waardoor de potentie niet volledig wordt benut. Het plan is om hier een groen (sport)park van te maken, met betere sport- en bewegingsmogelijkheden, verbeterde sportfaciliteiten en een verkeersluw karakter met meer ruimte voor voetgangers en fietsers. Daarnaast draagt het park bij aan het verminderen van wateroverlast en het creëren van een klimaatbestendig stadsdeel.

Het college heeft de raad eerder geïnformeerd over dit initiatief en samen met gebruikers een gebiedsanalyse uitgevoerd. Afgelopen jaar is intensief gewerkt aan een plan waarin alle betrokken partijen zijn meegenomen. Het streven is de gebiedsvisie voor het zomerreces aan de raad voor te leggen.

Een KANSRIJK Arnhem

Transformatie Sociaal Domein
Binnen het Sociaal Domein voorzien we natuurlijk ambities die we willen verwezenlijken maar zijn er ook mogelijke knelpunten. Deze ambities en mogelijke knelpunten worden in hoofdstuk 4 van deze Perspectiefnota verder toegelicht. Daar gaan we ook verder in op de Transformatie van het Sociaal Domein die hard nodig is om dit domein betaalbaar en toegankelijk te houden voor Arnhemmers die dit het hardste nodig hebben.

Gratis bibliotheekpas tot 24 jaar
Arnhem zet zich in voor de aanpak van laaggeletterdheid, hiertoe ligt binnenkort het 'Uitvoeringsplan Vaardig Arnhem 2025 - 2028' ter besluitvorming voor. Een belangrijk onderdeel is om de gratis bibliotheekpas blijvend beschikbaar te maken voor jongeren tot 24 jaar. Het budget dat eerder beschikbaar is gesteld stopt na 2025.

Sportpark Schuytgraaf
Al lange tijd wordt gesproken over de aanleg van een basketbalveld en sport/speelplek in Schuytgraaf. In dit deel van de stad zijn weinig voorzieningen terwijl het aantal inwoners stijgt. De ambitie is om op het sportpark een beweeg en verblijfsvoorziening te creëren voor een (3x3) basketbalveld, een buiten gym en een skatevoorziening. De huidige functie kan grotendeels blijven bestaan (schaats en skeeler). Voor de realisatie is onvoldoende budget aanwezig.

Horecastewards
Vorig jaar is budget beschikbaar gesteld voor het aanstellen van een horecastewards. De horecaondernemers zouden na 1 jaar de kosten voor de steward overnemen. Helaas lijkt dat niet te lukken en wordt opnieuw een beroep gedaan op de gemeente om de stewards te blijven financieren.

Een VERBONDEN Arnhem

Arnhem Gastvrije Stad
We vangen vluchtelingen en ontheemden van waar ook ter wereld ruimhartig op en realiseren duurzame, menswaardige en structurele opvang. We bieden hen, ongeacht hun status, vanaf dag 1 toekomstperspectief. Dit doen we door ze te helpen met wonen, werken, taal, geld, opleidingen, sport en gezondheid. Zo kunnen ze meedoen in onze Arnhemse samenleving en gelijktijdig bouwen aan een stevig en duurzaam fundament. Momenteel werken we aan een voorstel om deze Arnhemse Aanpak te borgen voor de komende tien jaar. In dit voorstel, dat in Q2 2025 aan de raad wordt aangeboden, heeft ook motie 24M130 ‘Kansrijke start voor statushouders’ een plek. Onze Arnhemse aanpak wordt op dit moment deels gefinancierd met incidentele budgetten. Indien we dit op termijn willen borgen, zijn daar middelen voor nodig.

Fair Pay
De cultuursector kampt met diverse knelpunten: stijgende huisvestingslasten, stijgende personeelskosten als gevolg van CAO-afspraken, honoraria die achterblijven bij andere sectoren en die noodzaken tot een eerlijke beloning (Fair Practice Code) en het uiteenlopen van gemeentelijke huurindexatie en subsidie-indexatie. Begrotingen van culturele instellingen en praktijken van culturele en creatieve makers staan stevig onder druk. In het ook door Arnhem ondertekende Cultuurconvenant 2025-2028 tussen het Ministerie van OCW, Landsdeel Oost en zes Cultuurregio’s is ‘fair pay’ of een eerlijke beloning als een uitgangspunt bij subsidieverstrekking en opdrachtverlening opgenomen. Om de meerkosten van fair pay te kunnen financieren zijn geen middelen aanwezig.

Herhuisvesting Theater Oostpool/Introdans
Er wordt in lijn met de Uitgangspunten Cultuur en de motie ‘Cultuurhuis voor heel Arnhem’ onderzocht waar Theater Oostpool en Introdans vanaf 2029 gehuisvest kunnen worden. Om uitvoering te kunnen geven aan de motie en voor de huisvestinglasten zijn onvoldoende middelen gereserveerd.

Uitganspuntennota Cultuur 2025-208
In de Uitgangspuntennota Cultuurbeleid 2025-2028 die dit jaar aan u zal worden voorgelegd is opgenomen hoe we Arnhemse makers optimaal willen faciliteren, hoe iedereen moet kunnen genieten van en deelnemen aan een breed, divers en toegankelijk cultuuraanbod, hoe we meer fysieke ruimte nodig hebben voor kunst en cultuur en hoe we dit mogelijk kunnen maken. Uitvoering van deze ambities en actiepunten kan deels binnen de huidige cultuurbegroting door herprioritering. Twee speerpunten kunnen niet worden bekostigd binnen de huidige cultuurbegroting. Allereerst gaat het om nieuwe spelers in het Arnhemse cultuurlandschap die nu worden ondersteund via incidentele Rijksmiddelen. Deze zogenoemde SPUK-middelen zijn per 2026 niet meer

beschikbaar. Het gaat hier om initiatieven die een aanbod ontwikkelen voor talentontwikkeling en professionalisering van jonge makers en voor de ontwikkeling van nieuwe genres die met hun activiteiten een nieuw publiek weten te bereiken. Willen we nieuwe spelers binnen het subsidiehuis definitief een plek te geven, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Daarnaast willen we de positie van onze Rijksgezelschappen en het productiehuis podiumkunsten in de stad versterken. Deze instellingen dragen, naast hun landelijke taak, steeds meer bij aan het culturele programma in de stad, zoals het bijdragen aan stadsbrede evenementen en participatieprojecten met sociale partners in de stad. Bovendien spelen zij, samen met o.a. ArtEZ, een belangrijke rol in de doorstroming en ontwikkeling van nieuw podiumkunstentalent. Wij zien vanuit de ambities in de Uitgangspuntennota (structurele samenwerking in de keten van talentontwikkeling) een intensivering van hun rol. Willen we hun rol in de stad uitbreiden en verstevigen dan zijn daar ook middelen voor nodig.

Visie toerisme en recreatie
Toerisme en recreatie zijn van groot belang voor gemeente Arnhem in economische zin, maar ook voor de leefomgeving, leefbaarheid en het welbevinden van haar inwoners. In het tweede kwartaal van 2025 zal de Visie toerisme en recreatie ter besluitvorming worden voorgelegd. Om de basis op orde te brengen en straks uitvoering te kunnen geven aan deze nieuwe visie is er naar verwachting capaciteitsuitbreiding en structureel werkbudget nodig voor bijvoorbeeld uitbreiding en beheer van routenetwerken en vitaliteitsonderzoek vakantieparken.

Opkomstbevordering verkiezingen
De democratie vraagt continu aandacht en onderhoud. De afgelopen jaren hebben we rond verkiezingen getracht de opkomst te bevorderen. Het huidige budget bleek loopt na 2026 af.

Duurzame alternatieven voor reisbewegingen
Op dit moment kennen wij een uitruilmogelijkheid voor de fiets binnen het IKB voor medewerkers die minimaal twee dagen in de week gebruik maken van de fiets voor woon-werkverkeer. Zij kunnen tot een bedrag van € 750,- 1 keer per 3 jaar uitruilen. Daarnaast kunnen medewerkers hun gemaakte kilometers voor woon-werkverkeer fiscaal vriendelijk uitruilen voor €0,23 per kilometer.
In de huidige arbeidsmarkt is het cruciaal om onze medewerkers een werkplek te bieden die aantrekkelijk en goed bereikbaar is. Naast onze ambities op het gebied van duurzaamheid en onze noodzaak tot aantrekkelijk werkgeverschap, geeft het recent vastgestelde Duurzaam Mobiliteitsplan – waarmee lopen, fietsen en het openbaar vervoer belangrijker worden – ons als gemeente ook een voorbeeldfunctie.
In dat licht zouden we medewerkers de mogelijkheid kunnen bieden om te kiezen uit meerdere duurzame vervoersopties die aansluiten bij hun persoonlijke situatie. Voorbeelden zijn het ophogen van de uitruilmogelijkheid voor de fiets binnen het IKB om hiermee het fietsgebruik verder te stimuleren, het verstrekken van NS-businesskaarten aan medewerkers en het inrichten van parkeerhubs. Momenteel worden dit soort opties nader onderzocht.

Capaciteitsvraagstukken
Er zijn ook ambities en mogelijke knelpunten die mogelijk vragen om aanpassingen in capaciteit. Dit speelt bijvoorbeeld rondom de structurele inbedding van de ambities ten aanzien van diversiteit en inclusie, (technologische) ontwikkelingen bij burgerparticipatie, het monitoren van beleidsdoelen, datagestuurd werken, bescherming van de hoge/grote natuurwaarden, inzet op duurzaamheid (mogelijk gedekt via rijksmiddelen) en om een brug te creëren tussen beleid en uitvoering in die gebieden van Arnhem waar meerdere maatschappelijke opgaven bij elkaar komen en de gemeente een actieve rol wil aannemen.

4. Transformatie Sociaal Domein

De transformatie van het Sociaal Domein

Arnhem groeit, de gezondheid van onze inwoners staat onder druk en mede daardoor doen zij een toenemend beroep op ondersteuning en zorg. Zo krijgt gemiddeld 1 op de 7 jongeren jeugdhulp en wordt er door onze steeds ouder wordende inwoners steeds meer een beroep gedaan op zorg en ondersteuning. Omdat we in de toekomst onvoldoende zorgprofessionals hebben, is het nodig om maatregelen te nemen om deze groeiende zorgvraag te beheersen. Daarbij staat voorop dat Arnhemmers die dit het hardste nodig hebben, gebruik kunnen blijven maken van goede en betaalbare voorzieningen.

Wij zetten vol in op gezondheidsbevordering en preventie – op alle niveaus: universele preventie, collectieve preventie, geïndiceerde preventie en zorg-gerelateerde preventie. Hierbij is het uitgangspunt dat wij zo vroeg mogelijk gezondheidsproblemen willen voorkomen. Daarom vinden wij een Kansrijke Start voor alle Arnhemse kinderen, een brede sociale basis, een gezonde en beweegvriendelijke leefomgeving en voldoende faciliteiten die Arnhemmers in hun beweegbehoeftes ook zo belangrijk. Een gezonde leefstijl waarbij aandacht is voor beweging, voeding, slaap/ontspanning, verantwoord middelengebruik en de sociaal-emotionele ontwikkeling is essentieel voor de (ervaren) gezondheid van onze inwoners. Het model van Positieve gezondheid is hier een mooie leidraad in.

De ondersteuning en zorg moeten zo veel mogelijk op een laagdrempelige manier in de wijk of thuis beschikbaar zijn. We zetten volop in op preventie, op het vergroten van samenredzaamheid en op algemeen toegankelijke collectieve voorzieningen. De aanvullende individuele ondersteuning en zorg die door professionals moet worden geboden willen we om onze inwoners heen organiseren, bijvoorbeeld door middel van wijknetwerken van welzijn- en zorgaanbieders. Zo kan tijdig goede ondersteuning en zorg worden geboden, waarmee we ook complexere en zwaardere problemen willen voorkomen. Hierbij geven we professionals de ruimte en verlagen we waar mogelijk de administratieve lasten.

Wij vervolgen de denkrichtingen die we hebben beschreven in de Perspectiefnota 2025 en de geamendeerde Begroting-2025. In lijn hiermee hebben we de afgelopen jaren een aantal belangrijke stappen gezet.

Om te borgen dat iedereen gelijkwaardige kansen heeft om zich te ontwikkelen en mee te doen, is een stevige sociale basis nodig die de leefbaarheid in de Arnhemse wijken vergroot. In het nieuwe welzijnsbeleid, dat uw raad in januari heeft vastgesteld, ligt dan ook de focus op de eigen kracht van inwoners en zetten we in op het versterken van de preventieve functie van het welzijnsbeleid.

Voor Arnhemmers met een zorgvraag organiseren we meer samenhang in de toeleiding; we verbinden welzijn en zorgaanbieders en zorgen dat aanbieders lichte ondersteuning dichtbij kunnen bieden. In twee wijken zijn inmiddels welzijns- en zorgnetwerken gestart met een beperkt aantal welzijns- en zorgaanbieders en het sociaal wijkteam. Waar kan, stimuleren deze aanbieders groepsbegeleiding in plaats van individuele begeleiding. Dit versterkt de zelfredzaamheid en samenwerking van inwoners. Door de inzet van VAV (vertrouwd, aanwezig, veilig) en de POH-Jeugd worden zware vormen van jeugdhulp verminderd of zelfs voorkomen.
De aanpak van de wachtlijst voor huishoudelijke ondersteuning is bemoedigend. De wachtlijst is gedaald van 535 naar 53 inwoners, waardoor de meest kwetsbare inwoners snel hulp krijgen. Bovendien gaan we aan de slag met de uitvoering van het ouderenbeleid.

In de zware zorg organiseren we eveneens meer samenhang. Hulptrajecten in de jeugdzorg (100.000 euro of meer) worden geanalyseerd. Bij stagnatie of uitstroomproblemen zoeken we naar alternatieve mogelijkheden. De eerste resultaten zijn positief: passende zorg en meer perspectief voor jongeren en ouders. Ook hebben we een lokaalplan voor de implementatie beschermd wonen, beschermd thuis en maatschappelijke opvang vastgesteld en werken aan de uitvoering. Dit zorgt ervoor dat mensen die dit nodig hebben een passend vangnet krijgen in onze stad. Om een beter antwoord te kunnen bieden op mensen met verward gedrag op straat is het traject Samen Sterk gestart met politie, zorgaanbieders, het sociaal wijkteam en de GGD. We zetten in op wijk-GGD, bemoeizorg en “streettriages”. Op basis van de ervaringen die worden opgedaan, wordt het vervolgtraject opgezet. Bovendien is er een breed regionaal netwerk rondom het Integraal Zorgakkoord opgezet en een gezamenlijk regioplan gemaakt. Ook is er een regionaal uitvoeringsplan voor de Hervormingsagenda. Dit alles ondersteunt de transformatie van het welzijnswerk en de zorg.

Uitdagingen en ontwikkelingen
Tegelijkertijd zien we dat er meer nodig is. Door de aanhoudende personeelstekorten is de mate waarin er ondersteuning en zorg kan worden verleend, niet onbegrensd. De vergrijzing leidt tot een zorgvraag die verder toeneemt en complexer wordt. Ook stijgen de kosten van ondersteuning en (jeugd)zorg, bijvoorbeeld door autonome stijging van de (jeugd)zorgvraag, maar ook door veranderingen in de CAO. Zo heeft de CAO Sociaal Werk meer doorgroeimogelijkheden gekregen en zijn de lonen binnen deze sector gestegen. Dit leidt tot een kostenstijging van circa 20% in drie jaar voor welzijns- en wijkteamorganisaties. De compensaties vanuit het Rijk voor deze stijgingen zijn niet toereikend. Daarnaast speelt de krapte op de arbeidsmarkt een rol bij de loonkostenstijgingen.

Voor bijvoorbeeld het Sociaal Wijkteam betekent onvoldoende compensatie voor bovenstaande ontwikkelingen onder andere dat het aantal wijkcoaches moet worden afgebouwd en daarmee de ondersteuning van inwoners wordt verschraald en/of (sneller) beëindigd. Hierbij speelt het risico dat ondersteuning en zorg verschuift naar duurdere individuele voorzieningen. Tenslotte zien we (landelijk) een toename van het aantal incidenten met en de overlast van personen met onbegrepen gedrag.

Daarnaast zijn er ontwikkelingen waarmee we (in de toekomst) worden geconfronteerd. Zo heeft de deskundigencommissie jeugd recent een advies uitbracht, met daarin onder meer de aanbeveling om de hervormingsagenda jeugd te verbreden naar een integrale jeugd- en gezinsagenda. In deze agenda moet de verbinding worden gezocht met onder andere onderwijs, volwassen-GGZ en bestaanszekerheid.
Ook is er een Aanvullend Zorg en Welzijn Akkoord [AZWA] in de maak, dat mede als doel heeft om het medisch domein te ontlasten. Dit is nodig met het oog op de vergrijzing. In dit traject spreken Rijk, gemeenten en zorgpartijen onder andere over het verplaatsen van een deel van het budget vanuit de zorgverzekeringswet naar gemeenten.

Organisatie Sociaal Domein
De manier waarop het sociaal domein nu is georganiseerd maakt het tegelijkertijd dikwijls ook moeilijk om onze doelen voor Arnhem te bereiken. Vooral voor inwoners met complexe problemen. We hebben de laatste jaren hard gewerkt aan nieuwe aanpakken en andere werkwijzen in het sociaal domein. Maar: het sociaal domein is ook erg versnipperd. Er zijn veel verschillende wetten, regelingen, geldstromen, aanbieders en instanties. Dit maakt het moeilijk om stevige samenhangen te creëren tussen verschillende voorzieningen op verschillende leefdomeinen. Elke voorziening, interventie en pilot heeft eigen regels en criteria. Deze zijn op zichzelf logisch en werken in geval van lichtere problematiek vaak goed. Maar in geval van complexe problemen leiden ze samen niet altijd tot het juiste hulpaanbod en dikwijls ook tot hoge kosten. Bovendien is het aanbod voor inwoners en professionals, zoals huisartsen, als gevolg vaak onoverzichtelijk. Inwoners met meerdere ondersteunings- of zorgvragen komen daardoor vaak niet snel genoeg op de juiste plek terecht. We kunnen dit niet alleen veranderen, maar dit vraagt een gezamenlijke investering van betrokken partijen en van het Rijk.

Transformatie noodzakelijk
Om deze onbedoelde effecten te doorbreken, is fundamentele transformatie van het stelsel noodzakelijk. Betere ondersteuning en hulp voor onze Arnhemmers tegen acceptabele kosten ís mogelijk, mits we met alle betrokken partijen gaan denken vanuit het gehele stelsel om de inwoner heen. Alleen op die manier komen we voorbij deelgebieden, pilots, specialismes en institutionele grenzen en gaan we van ketens naar netwerken rond inwoners en in wijken.

De transformatie van het sociaal domein is geen gemakkelijke opgave, maar wel één die noodzakelijk is. Bovendien is het een opgave die ook het zogeheten fysieke domein raakt. Zo wordt circa 30 procent van de gezondheid van inwoners namelijk bepaald door hun fysieke leefomgeving. Tegelijkertijd is een goed werkend sociaal domein nodig om onze ambitie van een leefbare, ongedeelde stad te kunnen realiseren.

Op onderdelen is de transformatie van het sociaal domein, zoals geschetst, al gestart. Bijvoorbeeld door op gebied van welzijn de focus te leggen op leefbaarheid en preventie in de wijk, door het vergroten van bestaanszekerheid met behulp van integrale schuldhulpverlening, en door de start met het ontdubbelen, ontsnipperen, vereenvoudigen en slimmer verbinden van het aanbod door middel van zogeheten zorgnetwerken.

Tegelijkertijd zijn er ook elementen die de transformatie ophouden dan wel tegenwerken. Zoals loon- en prijsstijgingen van organisaties in de sociale basis, die niet volledig gecompenseerd zijn en die zorgen dat organisaties hun dienstverlening aan inwoners moeten terugbrengen. Voor onze subsidiepartners op het gebied van welzijn en maatschappelijke opvang geldt dat door de nieuwe cao Sociaal Werk uit 2023 de lonen binnen deze

sector dermate sterk zijn gestegen dat er een gat is ontstaan tussen beschikbare middelen vanuit de gemeente en benodigde middelen bij deze subsidiepartners. Dit gat is in 2024 en 2025 incidenteel opgelost. Het structurele karakter van deze CAO-ontwikkeling maakt echter dat dit knelpunt vanaf 2026 langjarig aan de orde is en een fundamentele oplossing behoeft. Indien deze oplossing niet wordt gevonden, kunnen deze organisaties onvoldoende werken aan de zo noodzakelijke transformatie. Daarnaast is er sprake van veel innovatie en pilots, maar wordt dit met name op incidentele basis gefinancierd.

Om zorg en ondersteuning voor onze inwoners die dit het hardste nodig hebben toegankelijk en betaalbaar te houden, is kortom een grondige transformatie nodig die alle onderdelen binnen het sociaal domein zoveel mogelijk met elkaar verbindt. De komende maanden werken we onze transformatieaanpak verder uit, zodat we in de ontwerp-Begroting 2026 een uitgewerkt plan aan uw raad kunnen voorleggen. Hierin zullen ook de ambities en mogelijke knelpunten in het sociaal domein, die terugkomen in de volgende paragraaf, worden betrokken.

Financieel kader
Zoals eerder in deze Perspectiefnota aangegeven wordt in 2025 een budget van € 6 miljoen aan de bestemmingsreserve Wmo en Jeugdzorg toegevoegd waarmee in totaal circa € 15 miljoen beschikbaar is als incidentele dekking die betrokken kan worden bij de transformatie van het sociaal domein. Structurele dekking zoeken we o.a. door binnen het sociale domein (structurele) knelpunten integraal af te wegen en ook te betrekken bij structurele voordelen die op termijn in het sociaal domein als gevolg van de transformatie kunnen ontstaan. Daarnaast bezien we of we middelen – die nu worden besteed aan maatregelen die niet of minder bijdragen aan de beoogde transformatie – in kunnen zetten voor nieuwe maatregelen die de transformatie van het sociaal domein verder ondersteunen.
De gedachte achter de transformatie sociaal domein is dat meer resultaat tegen relatief minder kosten kan worden bereikt als ingezet wordt op preventie, collectieve oplossingen en samen met ketenpartners nieuwe systeem-doorbrekende aanpakken in te voeren. Om die reden zal in de Begroting een samenhangende investeringsaanpak worden voorgesteld, die we in de komende jaren verder uitwerken en implementeren.

Ambities en mogelijke knelpunten in het Sociaal Domein

In deze paragraaf lichten we in meer beschrijvende zin toe welke ambities en mogelijke knelpunten in (lopend) beleid en uitvoering worden voorzien. Deze nemen we mee in de integrale afweging die we gaan maken in het kader van de transformatie sociaal domein. De uitkomst daarvan zullen we bij de Begroting 2026 aan uw raad voorleggen. Net als bij de ambities en mogelijke knelpunten zoals beschreven in hoofdstuk 3 gaan wij ook graag met u in gesprek over uw prioriteiten in het sociaal domein, zodat u ons richting kunt geven in de aanloop naar de ontwerp-Begroting 2026.

Bestaanszekerheid

Vroegsignalering
In een tijd waarin steeds meer mensen te maken krijgen met onzekerheid over hun financiële situatie, willen we zo vroeg mogelijk in contact komen met inwoners die geldzorgen hebben. Ons doel is om te voorkomen dat deze zorgen uitmonden in problematische schulden. Dit doen we onder meer door Vroegsignalering, waarbij we bij mensen langs gaan of telefonisch contact opnemen. We zien dat de behoefte aan hulp na een contact bij vroegsignalering stijgt en het aantal maandelijkse signalen van betaalachterstanden is toegenomen met 40%. Willen we deze werkwijze vanaf 2027 minimaal op het huidige niveau houden, dan moeten we daar extra middelen voor inzetten.

Armoedeaanpak studenten
We vinden het belangrijk om studenten met financiële problemen te helpen en zo te zorgen dat ze niet met hun studie hoeven te stoppen omdat hun ouder(s)/verzorger(s) niet of onvoldoende in staat zijn om de kosten van de opleiding te dragen. Voor studenten van Rijn IJssel bestaat een steunfonds, de Dullert Stichting levert daar een financiële bijdrage aan. Het is mogelijk in overleg en in samenwerking met scholen te onderzoeken hoe en of dit fonds te verbreden naar een centraal steunfonds voor studenten. Stichting Leergeld heeft recent de leeftijdsgrens voor ondersteuning verhoogd van 18 naar 21 jaar. Door deze grens verder te verhogen kan een grotere groep worden bereikt.

Ondernemers met geldzorgen
Ook ondernemers met geldzorgen kunnen bij de gemeente terecht. We zien dat ondernemers vaker een beroep doen op Over Rood. Als we hen allemaal willen ondersteunen, dan zijn daarvoor extra middelen nodig.

Bijzondere Bijstand
Door de voorwaarden voor het aanvragen van Duurzame Gebruiksgoederen via Bijzondere Bijstand te versoepelen wordt het voor inwoners makkelijker om hier een beroep op te doen als zij dit nodig hebben. Als we hiervoor kiezen, zal dit naar verwachting leiden tot meer aanvragen. Hiervoor zijn onvoldoende middelen beschikbaar.

Participatiewet in balans
Volgens de nieuwe Participatiewet in Balans, die naar verwachting dit jaar wordt behandeld, krijgen we vanaf 2026 per 2026 wettelijk de mogelijkheid om inwoners die maximaal werken en toch niet uit de bijstand komen, een inkomensvrijlating te bieden van 15 procent. Over dit deel van hun inkomen worden mensen dan niet gekort op hun bijstandsuitkering. Onze verwachting is echter dat het Rijk de omvang van de doelgroep lager inschat dan in Arnhem realistisch is. Hiervoor is vanaf 2027 mogelijk extra budget nodig.

Subsidie City at home
City@Home is een maatschappelijke organisatie die vrouwen ondersteunt om te participeren in de samenleving van Arnhem. Initieel waren de activiteiten gericht op vrouwen met migratieachtergrond, maar ondertussen zijn ook vrouwen met geen migratieachtergrond welkom. Op deze manier ontstaat er ook verbinding tussen de verschillende bevolkingsgroepen in de samenleving. Het aantal vrouwen dat deelneemt aan de activiteiten van City@Home stijgt sterk en daarmee ook de druk op de organisatie. City@Home heeft de gemeente Arnhem om financiële hulp gevraagd.

Kansenmakers
De Kansenmakers bieden een platform waar jongeren zelf programma's ontwikkelen en uitvoeren, gericht op studie, werk, inkomen en gezondheid. In de wijk Presikhaaf, waar veel jongeren opgroeien in kansarme gezinnen met beperkte financiële zekerheid en negatieve stigma's, ondersteunt Kansenmakers hen door middel van de juiste tools studie- en loopbaancoaching en een uitgebreid netwerk. Vanaf 2026 is geen budget gereserveerd.

Ervaringsdeskundigen
De afgelopen periode hebben we binnen de campagnes rond Geldzorgen waardevolle ervaring opgedaan met de pilot waarbij we samenwerken met ervaringsdeskundigen. Zij hebben actief meegedacht over de campagnes en fungeerden als ambassadeurs door hun verhaal te delen. Hierdoor verlaagden zij de drempel voor inwoners om hun geldzorgen aan te kaarten. Als de pilot na 2025 afloopt, zijn hier geen middelen meer voor beschikbaar.

Huisvesting Ecovrede
Zowel in 2020 als in 2021 heeft de gemeenteraad moties aangenomen die gericht zijn op het (helpen) huisvesten van Ecovrede. Ecovrede krijgt subsidie voor activiteiten om inwoners te ondersteunen die overal buiten de boot vallen. Zo geven ze advies en ondersteuning, vertrekken gratis voeding, kleding en duurzame gebruiksgoederen. Ecovrede is nu tijdelijk gehuisvest in een oud schoolgebouw maar moet daar weg per 1 juni 2025. Na 2027 zijn geen middelen beschikbaar.

Welzijn en inclusie

Jongerenwerk
De welzijnspartners die jongerenwerk aanbieden ontvangen geen structurele subsidie. Doordat wordt gewerkt met incidentele subsidies ontstaan financiële spanningen en is het ingewikkeld om in te zetten op langdurige inzet, bestendiging, doorgroei en optimalisatie.

Uitvoering ouderenbeleid
Met het Arnhemse ouderenbeleid bereiden we ons voor op de forse groei van het aantal ouderen in de stad. Met onze maatschappelijke partners willen we slimme verbindingen tussen programma's en projecten leggen. Daarmee bouwen we aan krachtige buurten en een sociale en fysieke infrastructuur, waarin inwoners voor zichzelf kunnen zorgen, zich voor elkaar kunnen inzetten en de juiste ondersteuning krijgen. We houden daarbij oog voor de kosten en uitvoering van de zorg en pakken als gemeente een aanjaagrol, waarbij we tevens investeren in preventie. Voor de uitvoering van het ouderenbeleid is vanaf 2026 geen geld beschikbaar.

Initiatieven sociale cohesie
Aangezien de laatste jaren deze subsidies incidenteel zijn verleend is het ingewikkeld om in te zetten op langdurige inzet, bestendiging, doorgroei en optimalisatie. Als we het bestaande aanbod in Arnhem op het huidige niveau te houden is het structureel maken van de incidentele subsidies gewenst.

Ontmoeten en Verbinden
Het welzijnsbeleid zet in op het versterken van sociale netwerken in onze wijken. Ontmoetingslocaties spelen hierin een centrale rol. Voor het meerjarig faciliteren van alle locaties zijn onvoldoende middelen beschikbaar. Daarnaast spelen de Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen een belangrijke rol bij het faciliteren (met raad en daad) van deze ontmoetingslocaties. De SAB ontvangt nu geen gemeentelijke subsidie, maar wordt tot en met 2025 financieel volledig ondersteund door de Dullertsstichting. Vanaf 2026 wordt een bijdrage van de gemeente verlangd.

Arnhems opbouwwerk
In het welzijnsbeleid is tevens opgenomen dat opbouwwerk een onmisbare schakel is in de wijk. We zetten preventie voorop en daarvoor is een stevige sociale basis noodzakelijk. Opbouwwerkers hebben als taak te werken aan krachtige, verbonden gemeenschappen waarin iedereen kan meedoen. Door individuele én groepen inwoners te activeren, te verbinden en te ondersteunen. Zo dragen zij bij aan meer eigen regie en sociale netwerken van inwoners. Willen we dat opbouwwerk toegankelijk is in alle wijken van Arnhem, dan zijn de huidige budgetten niet toereikend.

APCG structurele borging schouwen in subsidie
Met ingang van de huidige collegeperiode zijn er tijdelijk middelen beschikbaar gesteld voor het schouwen van publieke gebouwen en openbare ruimte in het kader van VN verdrag Handicap, dit is door de gemeente belegd bij de Stichting APCG. Mochten we het schouwen een structureel karakter willen geven, dan zijn hiervoor middelen nodig.

Zorg en jeugdhulp

Wijknetwerken
De gemeente Arnhem wil samen met haar maatschappelijke partners gaan werken met wijknetwerken voor Welzijn en Zorg. Dat zijn gebiedsgerichte netwerken van welzijns- en zorgorganisaties en het Sociaal Wijkteam Arnhem. De deelnemende partijen nemen daarin gezamenlijk de verantwoordelijkheid om de zorg en ondersteuning aan inwoners van Arnhem anders te organiseren. De uitvoeringskosten om de wijknetwerken van start te kunnen laten gaan zijn nog niet gedekt.

Versterken lokale toegang vanuit hervormingsagenda en toekomsttuinen
Een belangrijk onderdeel van de Hervormingsagenda Jeugd, het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en de Regiovisie HGKM is het versterken van de lokale toegang. De lokale teams zijn belangrijk in het realiseren van de veranderingen binnen de jeugdhulp. Van hen wordt enerzijds verwacht dat zij een rol spelen in het terugdringen van het jeugdhulpgebruik, door problemen die kinderen, jongeren en hun gezin ervaren te normaliseren en klein te houden met gesprekken, adviezen en met eventueel directe inzet van lichte hulp die zij zelf bieden. Anderzijds moeten zij breed kijken naar de krachten en zorgen in een gezin, waar nodig passende hulp op de relevante leefgebieden organiseren, veiligheidsproblematiek herkennen en bij onveiligheid ouders en jeugdigen bewegen tot hulp, ook als zij daar niet zelf voor open staan. Vanuit de Hervormingsagenda moet elke gemeente in 2028 een stevig lokaal team hebben staan. Vanuit het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming moet dit in 2030 staan.

Preventieve bemoeizorg
Preventieve bemoeizorg is gericht op hulp bieden aan mensen die zelf geen hulp zoeken, maar wel hulp nodig hebben. Deze preventieve aanpak wordt nu nog incidenteel gefinancierd. Indien we een brede doelgroep willen blijven bedienen zodat door vroegtijdige interventies complexe zorgvragen worden verminderd, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Borging Wijk GGD
Sinds november 2023 kan een Wijk GGD'er na een overlastmelding bij Politie een persoon met onbegrepen gedrag bezoeken in plaats van alleen een digitaal onderzoek te doen. De eerste resultaten met deze nieuwe werkwijze, opgestart vanuit het NPOA, in Arnhem Oost en het centrumgebied zijn zo positief dat we via ZonMw geld voor 2025 en 2026 hebben ontvangen om de aanpak stadsbreed uit te rollen. Als we deze aanpak willen borgen, dan zijn daar middelen voor nodig.

Verbinding sociaal domein - GGZ
Vorig jaar is er vanuit het NPOA een succesvolle pilot mogelijk gemaakt waar GGZ gerelateerde vragen opgepakt werden door een team vanuit de GGZ, de Sociale Wijkteams en ervaringsdeskundigen. Daaruit is gebleken dat de persoon met een hulpvraag efficiënter geholpen kon worden. Daarnaast zijn we gestart met het project Samen

Sterker waardoor de politie buiten kantoortijden gemakkelijker verbindingen kan leggen met zorgpartijen. Als we deze projecten willen voortzetten, zijn daar financiële middelen voor nodig.

Levensloopbegeleiding Vanuit Autisme Bekeken
Voor inwoners kan de levensloopbegeleiding VAB (Vanuit Autisme Bekeken) worden ingezet. Dit is een langdurige vorm van ondersteuning voor mensen met autisme die helpt om uitdagingen in het leven aan te gaan en beter te functioneren binnen de maatschappij. Een eerdere pilot met deze gespecialiseerde zorgvorm heeft veel positieve resultaten opgeleverd. Mochten we deze zorgvorm structureel willen inzetten, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen

22-uurs opvang
Met de proef 22-uursopvang Spoorwegstraat willen we in de zogeheten 'tussenuren' een verblijfsruimte voor dak- en thuisloze mensen te creëren. Dit zijn de uren waarin zowel inloopvoorziening Het Kruispunt als nachtopvang De Duif gesloten zijn. Deze pilot doen we op verzoek van de raad en voor de duur van maximaal twee jaar. Voor de pilotperiode is er dekking, vanaf 1 januari 2027 is er geen dekking meer. Indien we de 22-uursopvang dus willen voortzetten, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Maatwerk tijdens opvang
De doelgroep van Maatschappelijke Opvang wordt zwaarder, waardoor er soms extra inzet op begeleiding nodig is om een plaatsing in een van de voorzieningen mogelijk te maken. Indien we dit maatwerk willen voortzetten zijn extra middelen nodig.

Jongerenopvang
Per 2026 stopt onze huidige aanbieder met het faciliteren van jongerenopvang. Het is onze verwachting dat een nieuwe aanbieder structureel duurder zal zijn gezien de hogere CAO-lonen en het tekort aan personeel. Daarnaast is er een uitbreiding van capaciteit noodzakelijk: de huidige twee crisisbedden worden structureel bezet, regelmatig worden jongeren boventallig geplaatst en de instroom is onverminderd terwijl de uitstroom blijft stagneren. Indien we de jongerenopvang willen voorzetten en uitbreiden dan zijn daarvoor middelen nodig.

Opzetten ontbrekend aanbod snijvlak Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen
Dakloze jongeren zijn gezien de aard van hun problematiek, niet op hun plek in de Maatschappelijke Opvang. Tegelijkertijd is er in andere zorgvormen zoals Beschermd Wonen geen passend aanbod voor hen omdat zij eerst tot rust en stabiliteit moeten komen alvorens te kunnen werken aan doelen en herstel. Voor hen zou een plaatsing op een soort tussenvoorziening mogelijk moeten zijn, die op dit moment nog niet bestaat. Indien we dit ontbrekend aanbod willen opzetten, zijn daarvoor extra middelen nodig.

Nieuwe vorm trainingshuizen Beschermd Wonen en uitbreiding capaciteit Maatschappelijke Opvang
IrisZorg biedt Beschermd Wonen (BW) voor Arnhemmers met een verslaving in drie vormen: mensen die actief gebruiken, mensen die gereguleerd gebruiken, en mensen die proberen af te kicken. De BW-vorm voor mensen die actief gebruiken is nu gevestigd op de Maatschappelijke Opvang-voorziening in de Remisestraat. De interactie met de cliënten van de Maatschappelijke Opvang (MO) heeft dusdanig ongewenste effecten, dat we een andere locatie voor deze BW-vorm noodzakelijk achten. Mochten we deze andere locatie willen inrichten, dan ontbreken daar nu de middelen voor.
Tegelijkertijd neemt de vraag naar opvang voor de doelgroep met verslaving en/of zware psychiatrie toe: er is inmiddels structureel een wachtlijst. Als de BW-plekken op de Remisestraat inderdaad kunnen verhuizen naar een andere locatie en/of aanbieder, zouden we op de Remisestraat acht extra MO-plekken kunnen inrichten. Indien we dit willen, zijn daarvoor extra middelen nodig.

Beschutte opvang
Sinds 2023 zijn er 8 plaatsen Beschutte Opvang op de opvangvoorziening Remisestraat. Deze opvangplekken zijn voor dak- en thuisloze cliënten die niet in beeld komen of blijven binnen het reguliere aanbod van beschermd wonen en de maatschappelijke opvang van IrisZorg. Het gaat om een groep zorgmijdende cliënten met vaak chronische en complexe verslaving- en psychiatrische problematiek en/of verstandelijke beperkingen. Cliënten ervaren problemen op meerdere leefgebieden, maar hebben geen wens of motivatie om deze te herstellen. De belangrijkste focus van beschutte opvang ligt op het bieden van veilige huisvesting en het onderhouden van contact met de cliënten. Vanuit deze basis wordt gestreefd hen te motiveren om te werken aan herstel. Het wegnemen van zorgen over een veilige plek zorgt ervoor dat cliënten rust ervaren en meer openstaan voor dit hersteltraject. De huidige 8 plaatsen zijn in 2023, 2024 en 2025 incidenteel gefinancierd. Als we dit structureel willen voortzetten zijn daarvoor middelen nodig.

Opvang EU-burgers
De opvang van EU-burgers die we op verzoek van de raad hebben opgezet, was - in afwachting van rijks- en/of Europese regelgeving - voorzien voor een periode van twee jaar vanaf 1 juli 2024. Er is echter nog geen vooruitzicht dat dit beleid er gaat komen. Indien we deze opvang willen verlengen, zijn daarvoor middelen nodig.

Straatcoaches en outreach GGD
De capaciteit van de straatcoaches is uitgebreid sinds 1 november 2023, als gevolg van een steekincident bij Musis in juli 2023. Sinds 1 januari 2025 is de uitbreiding voortgezet, mede vanwege de 22-uursopvang die van start ging op 01-01-2025. Het steekincident bij Musis in juli 2023 is ook aanleiding geweest om te starten met een outreachende aanpak van de GGD in de binnenstad en delen van het Spijkerkwartier en Klarendal. De uitbreiding van de capaciteit straatcoaches als de outreachende aanpak van de GGD heeft geleid tot positieve resultaten. Willen we dit voortzetten dan zijn middelen nodig.

Onderwijs
Aanpassen SMI en BSO+
Het college heeft in 2024 besloten om de richtlijnen voor de sociaal medische indicatie (SMI) te verruimen. Dit is een regeling waarmee ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag onder bepaalde voorwaarden gebruik kunnen maken van kinderopvang. Het ging destijds om fase 1, waarbij het criterium 'aantoonbare achterstand bij het kind' te wijzigen van kinderen tot 2 naar kinderen tot 4 jaar. Daarbij is aangegeven dat er in 2025 een voorstel volgt voor verruiming van het inkomenscriterium (fase 2). Dit voorjaar zal nog nader onderzoek worden gedaan naar de maatschappelijke (en financiële baten) en aanvullende kosten van fase 2. Het Rijk heeft al aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Op basis van ervaringen bij andere gemeenten is de verwachting dat aanvullende middelen nodig zullen zijn vanaf 2026. Mochten we dit willen dan vraagt dat ook een investering vanuit de gemeente. Indien we daarnaast de BSO+ willen verruimen en in vier pilots de inhoudelijke en financiële effecten daarvan willen onderzoeken, dan zouden we daarvoor ook extra middelen beschikbaar moeten stellen.

Publieke gezondheid
Kansrijke Start
Een goede gezondheid is de basis voor een gelukkig leven en actieve deelname aan de samenleving. Alle Arnhemmers verdienen gelijke kansen om hun gezondheidspotentieel optimaal te benutten. Onze inzet op gezondheid begint daarom al vroeg: vanaf 10 maanden voor de geboorte tot ongeveer 2 jaar. Met het programma Kansrijke Start investeren we in een goede, kansrijke start voor elk kind en bouwen we aan een gezonde Arnhemse generatie. Een deel van de interventies worden gefinancierd door het NPAO. Structurele inzet en financiering voor deze interventies ontbreekt momenteel. Mochten we dat willen, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Gezondheidspleinen
Om inwoners te helpen bij het verbeteren van hun gezondheid en het voorkomen van (verergering van) hun ziekte, hebben we in Arnhem Gezondheidspleinen. Hier werken leefstijlcoaches van Sportbedrijf Arnhem, verpleegkundigen en artsen met kennis over gezonde leefstijl. De Gezondheidspleinen bevinden zich in Rijnstate, Malburgen en Presikhaaf en worden gefinancierd met incidentele middelen vanuit het NPOA. Als we dit voor Arnhemmers willen waarborgen, is daar financiering voor nodig.

Gezond en actief leven
Voor zaken als mentale gezondheid, aanpak overgewicht en obesitas, en middelengebruik ontvangen we incidentele middelen vanuit SPUK's. Dit loopt via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), maar stopt na 2025. Willen we activiteiten als GO! en JOGG voortzetten dan zijn middelen nodig.

PrEP
Inwoners uit de risicogroep HIV kunnen via de GGD'en in aanmerking komen voor het ontvangen van PrEP-zorg. Het aantal beschikbare plekken hiervoor is echter beperkt, waardoor er landelijk en ook in Gelderland-Midden inwoners op een wachtlijst staan. Voor de periode 2023 tot en met 2026 hebben we extra financiering beschikbaar gesteld om meer PrEP-zorg in Arnhem te kunnen realiseren. Met deze extra financiering kan de GGD nu in totaal aan 140 inwoners van Arnhem PrEP-zorg verlenen. Indien we willen dat de GGD dit continueert na 2026 zijn hier extra middelen voor nodig.

Arnhem-Oost
In de vijf wijken van Arnhem-Oost (Klarendal, Geitenkamp, Presikhaaf-West, Malburgen en het Arnhemse Broek) liggen grote uitdagingen. Met het Nationaal Programma Arnhem-Oost zetten we ons in om achterstanden op het gebied van onderwijs, werk en inkomen, wonen, gezondheid, leefbaarheid en veiligheid te verkleinen. Ons doel is

om zowel huidige als toekomstige generaties eerlijke en gelijke kansen te bieden om hun talenten te ontwikkelen. In april 2024 is het uitvoeringsplan voor het programma vastgesteld. Voor enkele interventies uit het uitvoeringsplan zijn de middelen niet toereikend. Inmiddels is van enkele interventies gebleken dat deze succesvol zijn, willen we deze borgen dan zijn extra middelen nodig.

Experiment Immerloo Schuldenvrij
Het experiment Immerloo schuldenvrij, uitgevoerd door het npao, heeft tot doel om 40 tot 60 huishoudens in een keer van hun schulden af te helpen en hen te ondersteunen op weg naar een perspectiefrijke toekomst. Er zijn afspraken gemaakt met groepen schuldeisers om meer en sneller kwijt te schelden, en krijgen inwoners extra begeleiding op weg naar een schuldenvrije toekomst. Het doel is om te ontdekken of inwoners stappen kunnen zetten in hun ontwikkeling als ze sneller schuldenvrij zijn. De afbetaalde schulden worden gedekt uit een gift van de Dullertsstichting en de uitvoeringskosten worden gedekt uit de SPUK (Specifieke Uitkering) Kansrijke Wijk van het Rijk. Om de volledige 40 à 60 huishoudens te kunnen helpen die in het pilotplan zijn aangekondigd zijn de beschikbare middelen ontoereikend.

Pedagogisch medewerker Rommelkist
Het nationaal programma Arnhem-Oost investeert in de fysieke transformatie van deze speeltuin op de Geitenkamp tot een veilige en toegankelijke plek. Naast deze fysieke investering is met steun van het Nationaal Programma Arnhem Oost geïnvesteerd in creëren van een socialer en veiliger klimaat op de Rommelkist. Hiermee zetten we in op het positief stimuleren van een veilige speelplek voor iedereen en professionals die meer pedagogische vaardigheden hebben, die stevig kunnen ingrijpen, die de taal van de straat/de wijk spreken en het vertrouwen van de wijkbewoners hebben. Deze interventie laat een positieve ontwikkeling zien de afgelopen jaren. Als we dit willen voortzetten dan zijn er vanaf 2026 middelen nodig.

Beheer sportaccommodaties Arnhem Oost
Vanuit het Nationaal Programma Arnhem-Oost zijn investeringsprojecten mogelijk gemaakt bij de Bakenhof, Dunoweg en Rommelkist. Rond het structurele effect van kosten voor beheer en onderhoud is nog geen inbedding geregeld in de gemeentelijke begroting per 2027.

Geitenkamp Werkt
Het project 'Geitenkamp Werkt' is een pilot waarvan de persoonlijke benadering en begeleiding zorgen voor succesvolle activering van inwoners richting participatie, scholing of werk. De methodiek van outreachend werken en samenwerking met niet-gemeentelijke partners werkt goed. Tot eind 2025 zijn hiervoor vanuit het NPAO middelen beschikbaar.

Financiële Vleugels
De pilot 'Financiële Vleugels', die eindigt in november 2025, is gericht op het ondersteunen van jongvolwassenen in een kwetsbare positie. Het doel is hen te helpen bij hun ontwikkeling op alle leefgebieden. De pilot richt zich specifiek op jongvolwassenen tussen de 18 en 21 om hen vanuit een crisissituatie naar een stabielere basis te brengen en meer bestaanszekerheid te bieden. Door hen onder andere te ondersteunen bij het bieden van financiële stabiliteit, kunnen ze hun leven weer op de rails zetten. De bevindingen uit deze pilot zullen helpen om gerichte beleidsinterventies te ontwikkelen binnen de Participatiewet. Mochten we de pilot willen voortzetten of het willen borgen in het beleid, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Aan de Bak Garantie
Het project 'Aan de Bak Garantie' heeft als doel jongeren een goede start op de arbeidsmarkt te bieden. Deze projecten, activering van inwoners richting participatie, scholing of werk hebben tot positieve effecten geleid. Tot 2027 is budget beschikbaar.

Jongerenwerk op School
Vanuit de ambitie om de binnen- en buitenschoolse leefwerelden van jongeren in de wijken van Arnhem-Oost te versterken en beter met elkaar te verbinden, is de afgelopen jaren – met name in de coronaperiode – volop ingezet op Jongerenwerk op School (JOS). JOS draagt bij aan een vorm van 24/7 verbinding met jongeren, waarbij er continu ruimte is voor aandacht, tijd en ontwikkeling. Scholen ervaren de aanwezigheid van jongerenwerkers inmiddels als onmisbaar. Vanwege de goede ervaringen in de versteviging van de driehoek school, omgeving, thuis ondersteunt het NPAO het Jongerenwerk op School op alle Arnhemse vo-scholen om zo zoveel mogelijk kinderen uit Arnhem Oost te bereiken. Uit de eerste ervaringen blijkt echter dat er geen optimale aansluiting is tussen JOS en regulier ambulant jongerenwerk, met name tijdens de vakantieweken. Dit vraagt om een aanvullende inzet om

de continuïteit en effectiviteit van de begeleiding te waarborgen. Daarnaast is een breder gesprek nodig over de efficiëntie en samenhang in zowel opdrachtuitvoering als budgetverdeling, zodat jongerenwerk op school en in de wijk naadloos op elkaar aansluiten en optimaal bijdragen aan de ontwikkeling en ondersteuning van jongeren in Arnhem-Oost. Mochten we hierop in willen zetten, dan zijn daar geen middelen voor beschikbaar.

Buurtconciërges
Uit de evaluatie blijkt dat de inzet van de buurtconciërges een groot succes is, in het bijzonder binnen de Arnhem Oost aanpak. Vanaf 2026 is zijn onvoldoende middelen beschikbaar om de inzet van buurtconciërges te borgen.

GEMEENTE ARNHEM
Postbus 9029
6802 EL Arnhem
Tel: 0800-1809 (gratis)
E-mail: info@arnhem.nl

RAADSVOORSTEL

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer 4530498

Onderwerp: Turap-1 2025

Kernboodschap

In deze eerste Tussentijdse Rapportage (Turap-1) van 2025 zijn de financiële afwijkingen voor 2025 in kaart gebracht op basis van de verwachting in de eerste maanden van 2025. Hierdoor kan de financiële koers nauwkeurig gemonitord worden en dit stelt de gemeenteraad in staat waar nodig bij te sturen.

Voorstel

1. De Turap-1 2025 vast te stellen;
2. De bijgevoegde begrotingswijziging met betrekking tot de Turap-1 2025 vast te stellen.

Inleiding

Als regulier onderdeel van de beleidscyclus 2025 is een eerste tussenrapportage (Turap-1 2025) opgesteld. De Turap-1 2025 bevat informatie over de verwachte majeure financiële afwijkingen over het jaar 2025. Omdat de Perspectiefnota 2026-2029 dit jaar ook de prognoses met bijbehorende toelichting over het lopende jaar bevat, zal Turap-1 2025 voornamelijk bestaan uit de cijfermatige totaaloverzichten van de afwijkingen per programma. De tekstuele toelichting op de afwijkingen is opgenomen in de Perspectiefnota (zie ook raadsbrief Vervolg Doorontwikkeling Begroten en Verantwoorden, van 1 april 2025). In de Turap-1 2025 is rekening gehouden met de ontwikkelingen die zich op basis van het eerste kwartaal aftekenen en die leiden tot afwijkingen in de begroting. Hierbij is een splitsing aangebracht in afwijkingen met een incidenteel en afwijkingen met een structureel karakter.

Beoogd effect

De raad krijgt een prognose van de financiële afwijkingen en het resultaat over 2025

Argumenten

1.1 Turap-1 2025 vaststellen

Op basis van de gepresenteerde majeure afwijkingen verkrijgt de raad inzicht in het verwachte financiële resultaat per programma en op het totaal van de begroting.

Arnhem GEMEENTE

2.1	*De begrotingswijziging vaststellen*
	Voorheen werden alleen vaststaande afwijkingen opgenomen in de begrotingswijziging bij Turap-1. Bij Turap-1 2025 wordt de begrotingswijziging uitgebreid waarbij in principe alle afwijkingen meteen in de begroting worden verwerkt. Uw raad is hierover geïnformeerd (zie ook raadsbrief Vervolg Doorontwikkeling Begroten en Verantwoorden, van 1 april 2025).

Kanttekeningen en risico's

1.1	Er is met de best mogelijke inschattingen gewerkt op het moment van opmaken van de Turap, maar deze inschattingen kunnen aan het einde van het jaar mogelijk afwijken van de daadwerkelijke realisatie.

Participatie

Op verschillende thema's binnen de stedelijke en wijkprogramma's zijn de ambities, het beleid en de uitvoering daarvan mede tot stand gekomen met inbreng vanuit diverse partijen uit de stad.

Financiën

De prognose over 2025 laat een voordelig resultaat van € 7,4 miljoen zien ten opzichte van de begroting. Hiervan wordt voorgesteld om alle verwachte afwijkingen met bijgaande begrotingswijziging in de begroting te verwerken.

Uitvoering

Na vaststelling door de raad wordt de begroting gewijzigd met de bijgevoegde wijziging.

Communicatie

Niet van toepassing.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Raadsvoorstel Turap-1 2025
- Turap-1 2025
- Begrotingswijziging **25-004** bij Turap-1
- Bestuursrapportage Zorg
- Bestuursrapportage Bestaanszekerheid

RAADSVOORSTEL

Besluit van	15 april 2025
Zaaknummer	4530498

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 15 april 2025, nummer: 4530498;

gelet op artikel 192 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De Turap-1 2025 vast te stellen;
2. De bijgevoegde begrotingswijziging **25-004** met betrekking tot de Turap-1 2025 vast te stellen.

De griffier, De voorzitter,

GEMEENTE Arnhem

Turap-1 2025

Turap-1 2025

GEMEENTE Arnhem

Inhoudsopgave

Hoofdlijnen Turap 1 2025 3
Totaalbeeld financiën 4
Toelichting decentralisatie-uitkeringen en taakmutaties gemeentefonds 6

Hoofdlijnen Turap 1 2025

In deze eerste Turap over 2025 zijn de verwachte financiële afwijkingen over het lopende jaar 2025 opgenomen, voor zover die nu bekend zijn. Deze komen naar voren vanuit de financiële vertaling van de autonome ontwikkelingen en financiële ontwikkelingen die voor het jaar 2025 worden voorzien.

In eerdere jaren had Turap-1 een aantal bijlagen waarin inzichtelijk werd gemaakt wat de afwijkingen per programma waren. Deze afwijkingen waren voorzien van een toelichting per afwijking in 2025. Dit bracht dubbelingen met de Perspectiefnota met zich mee, waar een deel van deze afwijkingen ook in vermeld werden (als deze zich in latere jaren ook voordoen). Daarom is er voor 2025 voor gekozen om de afwijkingen in 2025 ook in de Perspectiefnota op te nemen en daar toe te lichten. In Turap-1 is alleen het totaaloverzicht van de afwijkingen opgenomen over 2025 met de details op welk programma en welke portefeuille de afwijking drukt en of het een afwijking op de baten, lasten of mutaties in de reserves betreft. Voor de toelichtingen op deze afwijkingen wordt verwezen naar de Perspectiefnota.

Daarnaast werden voorheen alleen afwijkingen uit Turap-1 in de begroting verwerkt op het moment dat zeker was dat de afwijking zich voor ging doen. Niet in de begroting verwerkte afwijkingen werden dan opnieuw, eventueel gewijzigd, opgenomen in Turap 2. Ervaring leert dat in de meeste gevallen de afwijkingen tussen Turap-1 en Turap-2 niet meer wijzigen. Daarom is er dit jaar voor gekozen om de afwijkingen uit Turap-1 allemaal in de begroting te verwerken. Wanneer een verwerkte afwijking tussen Turap-1 en Turap-2 toch wijzigt, wordt de wijziging in Turap-2 opgenomen.

Turap en bestuursrapportages
In de Turaps wordt over de voortgang van de programma's gerapporteerd. Hiermee volgt de Turap de opbouw van de begroting en het jaarverslag. In Turap-1 zijn dit alleen de financiële afwijkingen. In Turap-2 wordt ook de inhoudelijke voortgang aan de hand van de doelenboom weergeven. Naast de Turap kennen we in Arnhem ook bestuursrapportages, zoals de bestuursrapportage Zorgdomein en de bestuursrapportage Bestaanszekerheid. Deze bestuursrapportages lopen mee in het behandelproces van Turap-1. De Turap is minder gedetailleerd dan de bestuursrapportages. In deze Turap geven we alleen een overzicht van de financiële afwijkingen. In de bestuursrapportages is meer informatie over de voortgang op deze onderwerpen aangegeven.

Leeswijzer
De presentatie van de baten en de lasten die in de Perspectiefnota zijn gebruikt, zijn doorgezet naar deze Turap. Daarom wordt een positief bedrag gepresenteerd op het moment dat er een voordeel voor de AR ontstaat. Een negatief bedrag betekent een nadeel voor de AR.
De bedragen genoemd in de tabel onder totaalbeeld financiën zijn x €1.000.

Totaalbeeld financiën

In onderstaande tabel zijn de afwijkingen van Turap-1 opgenomen waarbij per programma de afwijkingen worden weergegeven. In het geval van afwijkingen die veel programma's en portefeuilles raken is voor de leesbaarheid gekozen voor een gebundelde weergave, zoals bij de afwijking 'actualisatie treasury'.

Hieruit blijkt dat er op dit moment een positief saldo van € 7,4 miljoen voor de AR wordt verwacht. Deze afwijkingen worden met het vaststellen van Turap-1 en de bijbehorende begrotingswijziging in de begroting 2025 verwerkt.

Voor de tekstuele toelichting op de afwijkingen wordt verwezen naar de Perspectiefnota 2026-2029. De afwijkingen van de decentralisatie-uitkeringen en taakmutaties van het gemeentefonds zijn niet in de Perspectiefnota toegelicht. Deze afwijkingen worden onder de tabel toegelicht.

Turap 1	Portefeuille	Soort mutatie	2025
Diverse Programma's			
Actualisatie treasury	Divers	Baten	-688
Actualisatie treasury	Divers	Lasten	1.923
Bestuur, dienstverlening en financiën			
Gemeentefonds september- december circulaire	Financiën	Baten	5.690
Aframen stelpost OZB	Financiën	Baten	-860
Burgerzaken - Legesopbrengsten	Publieke dienstverlening	Baten	-172
Vastgoed Informatie Systeem	Bedrijfsvoering en PenO	Lasten	-90
Dekking uit middelen vastgoedbeheer	Bedrijfsvoering en PenO	Lasten	90
Doorontwikkeling digitale dienstverlening	Digitalisering en automatisering	Lasten	-330
Dekking doorontwikkeling digitale dienstverlening	Digitalisering en automatisering	Onttrekking BR Bedrijfsvoering	259
Nominaal en areaal 2026	Financiën	Lasten	2.900
Actualisatie meerjareninvesteringsplan (MIP)	Financiën	Lasten	2.132
Oninbare posten belastingen	Financiën	Lasten	-100
Burgerzaken - Personele ontwikkelingen	Publieke dienstverlening	Lasten	596
Burgerzaken - Materiële lasten	Publieke dienstverlening	Lasten	-30
Burgerzaken - Doorontwikkeling	Publieke dienstverlening	Lasten	-40
Herverdeling middelen Dienstverleningsvisie	Wijken en wijkgericht werken	Lasten	100
Vervolg Actieprogramma "Samen maken we Arnhem"	Wijken en wijkgericht werken	Lasten	-50
Dekking Vervolg Actieprogramma "Samen maken we Arnhem"	Wijken en wijkgericht werken	Onttrekking BR Burgerparticipatie	50
Veiligheid			
Experiment gesloten coffeeshopketen	Openbare orde en veiligheid	Lasten	330
Bereikbaarheid			
Uitstellen uitbreiding parkeerareaal	Mobiliteit	Baten	-500
Economie			
Toeristenbelasting	Toerisme en recreatie	Baten	150
Onderwijs			
Gemeentefonds - TM indexatie DU jeugd uitname	Onderwijs	Baten	68
Herverdeling middelen Schoolmoestuinieren	Onderwijs	Lasten	425

Non-formele educatie	Onderwijs	Lasten	-38
Gemeentefonds - TM Kinderopvang sociaal medische indicatie	Onderwijs	Lasten	-61
Nominale ontwikkeling IHP	Onderwijs	Lasten	-71
Financiering herstel schade gymzaal Olympus	Onderwijs	Lasten	-300
Dekking vanuit schadevergoeding herstel schade gymzaal Olympus	Onderwijs	Baten	300
Cultuur			
Gemeentefonds - DU Openbare bibliotheken	Cultuur	Lasten	-495
Rozet	Cultuur	Lasten	-850
Historische trolleybussen onderdak behouden (24M155)	Erfgoed	Lasten	-20
Participatie en armoedebestrijding			
BUIG 2025	Werk en Inkomen	Baten	4.226
Kwijtschelding Rioolheffing	Armoedebeleid	Lasten	170
Kwijtschelding Afvalstoffenheffing	Armoedebeleid	Lasten	60
Kwijtschelding OZB en overige heffingen	Armoedebeleid	Lasten	10
Alleenverdienersproblematiek	Armoedebeleid	Lasten	-120
Beschermingsbewind	Armoedebeleid	Lasten	-800
Studietoeslag	Werk en Inkomen	Lasten	-410
Borging wettelijke termijnen en kwaliteit dienstverlening uitvoering participatiewet	Werk en Inkomen	Lasten	-600
Werkgeverschap sociale werkvoorziening	Werk en Inkomen	Lasten	-783
BUIG 2025	Werk en Inkomen	Lasten	-5.027
Zorg			
Voordeel zorg	Jeugdzorg	Lasten	275
Voordeel zorg	WMO en sociale wijkteams	Lasten	5.975
Dotatie overschot BW aan BR WMO en Jeugdzorg laten vervallen	WMO en sociale wijkteams	Toevoeging BR WMO en Jeugdzorg	3.000
Voordeel zorg - toevoeging aan BR Wmo en Jeugdzorg	WMO en sociale wijkteams	Toevoeging BR WMO en Jeugdzorg	-6.250
Welzijn en inclusie			
Uitvoeringskosten inburgering	Asiel, vluchtelingen en inburgering	Lasten	-400
Integrale aanpak moslimdiscriminatie in Arnhem (24M142)	Inclusie en integratie	Lasten	-50
Gemeentefonds - TM handhaving kwaliteitseisen kinderopvang	Welzijn	Lasten	-20
Gezondheid en sport			
Voordeel SPUK Sport	Sport	Baten	988
Voordeel subsidie Sportbedrijf	Sport	Lasten	700
Exploitatielasten gymzalen	Sport	Lasten	-225
Ruimtelijke ontwikkeling			
Begroten bestedingsplan transitie Omgevingswet	ODRA, vergunning en handhaving	Lasten	1.411
Adviescommissie Omgevingskwaliteit	ODRA, vergunning en handhaving	Lasten	-65

Stadsontwikkelfonds (24M143g)	Stedel ontw. ruimt ord. Omgevingswet	Toevoeging BR Stadsontwikkelfonds	-6.000
Wonen en leefomgeving			
Aanpak Invasieve Exoten	Groen en klimaatadaptatie in de stad	Lasten	-160
Haalbaarheidsonderzoek verkabeling Elst-Kattenberg	Openbare ruimte	Lasten	-137
Dekking haalbaarheidsonderzoek verkabeling Elst-Kattenberg	Openbare ruimte	Onttrekking BR Volkshuisvesting	137
Bestaande voorraad	Wonen	Lasten	-27
Dekking bestaande voorraad	Wonen	Onttrekking BR Volkshuisvesting	27
Algemeen woonbeleid	Wonen	Lasten	-126
Dekking algemeen woonbeleid	Wonen	Onttrekking BR Volkshuisvesting	126
Gemeentefonds - DU Wet betaalbare huur	Wonen	Lasten	-225
Ontwikkelperspectief Malburgen	Wonen	Lasten	-300
Dekking ontwikkelperspectief Malburgen	Wonen	Onttrekking BR Volkshuisvesting	300
Betaalbaarheid en versnelling woningbouw	Wonen	Lasten	-350
Dekking betaalbaarheid en versnelling woningbouw	Wonen	Onttrekking BR Volkshuisvesting	350
Verkabelen hoogspanningskabels	Openbare ruimte	Onttrekking BR Volkshuisvesting	1.363
Wijken			
BUIG 2025	Werk en Inkomen	Baten	63
BUIG 2025	Werk en Inkomen	Lasten	-63
Totaal Turap 1			**7.361**

Toelichting decentralisatie-uitkeringen en taakmutaties gemeentefonds

TM Indexatie DU Jeugd uitname
De decentralisatie-uitkering Jeugd (DU Jeugd) wordt met ingang van 2025 beëindigd en deze middelen worden structureel toegevoegd aan het budget voor de (contact)gemeente voor het regionaal programma op de begroting van het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OCW). Het budget gaat dus over van het gemeentefonds naar een specifieke uitkering.

TM Kinderopvang Sociaal medische indicatie
De Sociaal Medische Indicatie (SMI) is een gemeentelijke regeling om gezinnen die geen recht hebben op Kinderopvangtoeslag, maar die ook niet in staat zijn de zorg voor hun kinderen volledig te dragen vanwege sociale of medische problematiek, een vergoeding te kunnen bieden voor het gebruik van kinderopvang. Door verschillende ontwikkelingen is de SMI budgettair steeds meer onder druk komen te staan. Om dit te kunnen ondervangen, wordt het SMI budget in een aantal stappen verhoogd.

DU Openbare bibliotheken
In de periode 2023-2024 konden gemeenten een specifieke uitkering ontvangen voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel. Daarna zal een wettelijke zorgplicht voor gemeenten worden ingevoerd ten aanzien van de openbare bibliotheek. Voor het uitvoeren van deze taak zullen gemeenten een structurele bijdrage via het gemeentefonds ontvangen. In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen gemeenten een decentralisatie-uitkering, om zich op de periode van zorgplicht te kunnen voorbereiden.

TM Kwaliteitseisen Kinderopvang
In de Voorjaarsnota 2024 zijn middelen vrijgemaakt voor incidentele meerkosten voor toezicht en handhaving op aangepaste kwaliteitseisen in de kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en meertalige opvang voor 2024 en 2025. De aanpassingen zijn in werking getreden op 1 juli 2023, 1 februari 2024 en 1 juli 2024. Het gaat om kosten van implementatie van de regelgeving bij gemeenten en de GGD en het uitvoeren van de eerste keer toezicht en handhaving op de aangepaste kwaliteitseisen.

DU Wet betaalbare huur
Met de Wet betaalbare huur wordt de op 1 juli 2023 in werking getreden Wet goed verhuurderschap gewijzigd. Daarmee krijgen gemeenten de bevoegheid om toezicht te houden en handhavend op te treden. Hiervoor ontvangen zij middelen vanuit het Rijk.

Begrotingswijziging Exploitatie

Nr. : 25-004
Onderwerp : Turap-1 2025
Raad d.d. :
Zaaknr. : 4530498
Toelichting: : Begrotingswijziging bij Turap -1 2025

Programma's	2025						2026						2027						2028						2029						2030						2031					
	Lasten	Baten	Expl.-result.	Toe-voeg.	Ont-trekk.	Saldo	Lasten	Baten	Expl.-result.	Toe-voeg.	Ont-trekk.	Saldo	Lasten	Baten	Expl.-result.	Toe-voeg.	Ont-trekk.	Saldo	Lasten	Baten	Expl.-result.	Toe-voeg.	Ont-trekk.	Saldo	Lasten	Baten	Expl.-result.	Toe-voeg.	Ont-trekk.	Saldo	Lasten	Baten	Expl.-result.	Toe-voeg.	Ont-trekk.	Saldo	Lasten	Baten	Expl.-result.	Toe-voeg.	Ont-trekk.	Saldo
Wijkprogramma's																																										
Geb 0 Gebied nader te verdelen	920		**-920**			**-920**																																				
Geb 1 CSA	23	11	**-12**			**-12**																																				
Geb 2 Noordwest	32	9	**-23**			**-23**																																				
Geb 3 Noordoost	18	6	**-9**			**-9**																																				
Geb 4 Presikhaaf	28	9	**-19**			**-19**																																				
Geb 5 Malburgen	27	13	**-13**			**-13**																																				
Geb 6 Schuytgraaf/Elderveld	65	4	**-61**			**-61**																																				
Geb 7 De Laar/Elden	10	4	**-6**			**-6**																																				
Geb 8 RKV	19	7	**-12**			**-12**																																				
	1.139	**63**	**-1.076**			**-1.076**																																				
Stedelijke programma's																																										
S00 Bestuur, dienstverlening en financ	-7.989	3.970	**11.959**		309	**12.268**																																				
S01 Veiligheid	-308		**308**			**308**																																				
S02 Bereikbaarheid	243	-500	**-743**			**-743**																																				
S03 Economie	11	150	**139**			**139**																																				
S04 Onderwijs	405	368	**-37**			**-37**																																				
S05 Cultuur	1.500		**-1.500**			**-1.500**																																				
S06 Participatie en armoedebestrijding	6.580	4.226	**-2.354**			**-2.354**																																				
S07 Zorg	-6.250		**6.250**	3.250		**3.000**																																				
S08 Welzijn en inclusie	436		**-436**			**-436**																																				
S09 Gezondheid en sport	-416	988	**1.404**			**1.404**																																				
S10 Klimaat, energie en milieu	0		**0**			**0**																																				
S11 Ruimtelijke ontwikkeling	-1.748		**1.748**	6.000		**-4.252**																																				
S12 Wonen en leefomgeving	1.663		**-1.663**		2.303	**640**																																				
	-5.875	**9.201**	**15.076**	**9.250**	**2.612**	**8.438**																																				
Totaal	-4.735	9.264	**13.999**	9.250	2.612	**7.361**																																				

Bron	Gegevens bijgewerkt
Toewijzingen Zorg-Lokaal	2-4-2025
Toewijzingen WIZportaal	2-4-2025
Declaraties Zorg-Lokaal	2-4-2025

Bestuursrapportage Zorg

Afdeling Informatie / F&C / SBR
Gemeente Arnhem

1.0 Inleiding

Dit is de digitale Bestuursrapportage Zorg. Deze rapportage is opgesteld om de raad te ondersteunen in zijn kaderstellende en controlerende rol.

Het doel van deze rapportage is om u inzicht te geven in de ontwikkelingen en trends in de WMO-, Beschermd Wonen- & Jeugdzorg. De komende periode gebruiken we om de informatie te completeren en de informatievoorziening verder uit te bouwen.

De Bestuursrapportage Zorg is bereikbaar:

- maandag tot en met vrijdag
- van 7.00 uur tot 22.00 uur.

Technische of inhoudelijke vragen over deze bestuursrapportage kunt u stellen via Kevin Meijer, senior bestuursadviseur, via mailadres kevin.meijer@arnhem.nl.

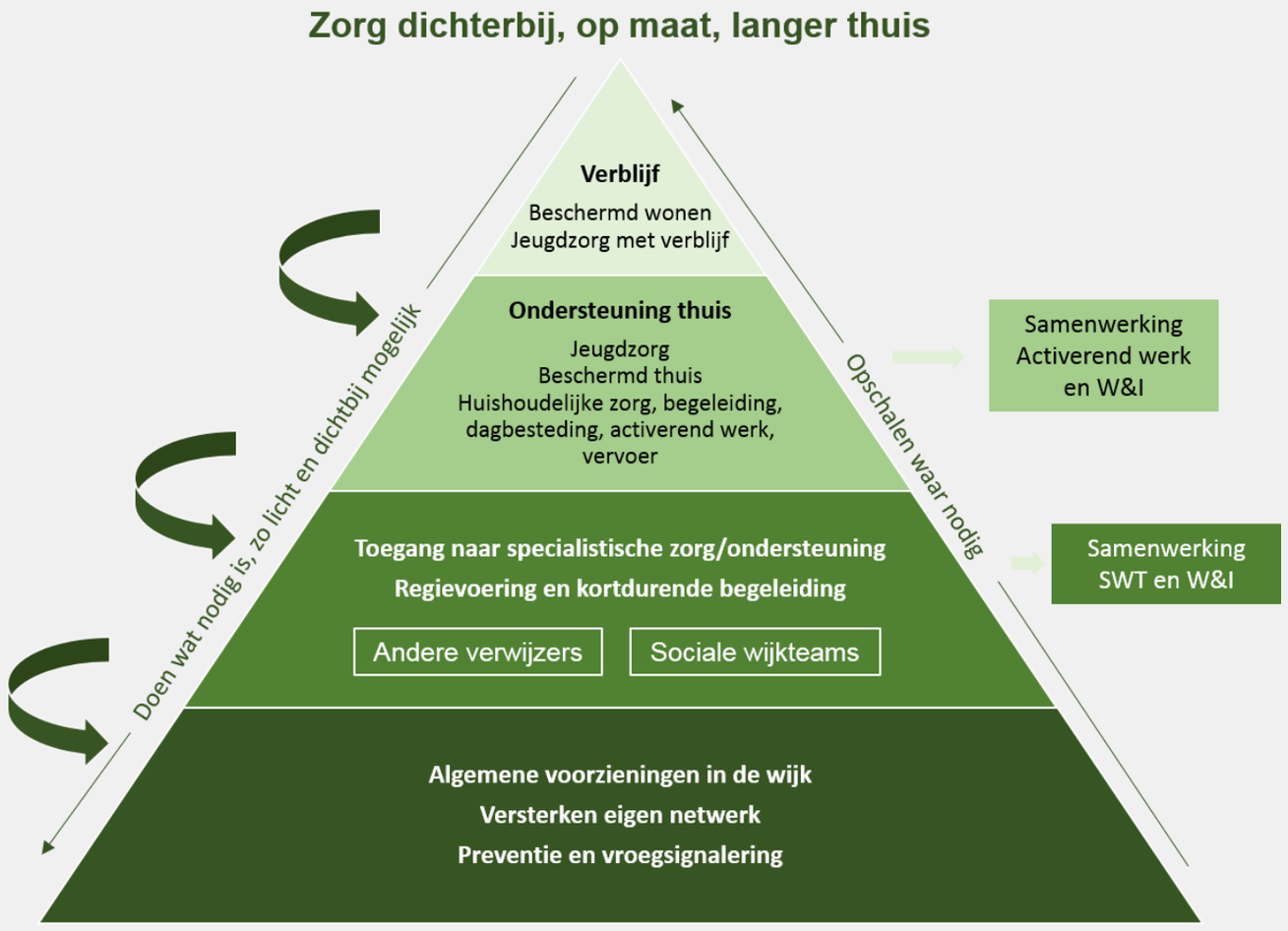
1.1 Doelen Zorgdomein

Dit domein omvat de onderdelen: Wmo, Jeugdzorg, Doelgroepenvervoer, Sociale Wijkteams en Beschermd Wonen.

Doelstelling domein
"We willen inwoners passende zorg en ondersteuning bieden, waardoor mensen zo zelfstandig mogelijk kunnen leven. Dit willen we realiseren door de zorg zo licht mogelijk, zoveel mogelijk dichtbij, binnen het eigen netwerk, in de eigen wijk aan te bieden."

De volgende drie doelstellingen staan centraal:

- Meer kinderen ontwikkelen zich naar zelfstandigheid en ontvangen waar nodig passende zorg.
- Meer volwassenen ontvangen passende zorg, gericht op ontwikkelen of anders stabiliseren van zelfstandigheid.
- Een meer inclusief Arnhem, waarbij meer kwetsbare Arnhemmers (blijven) wonen in de wijk.

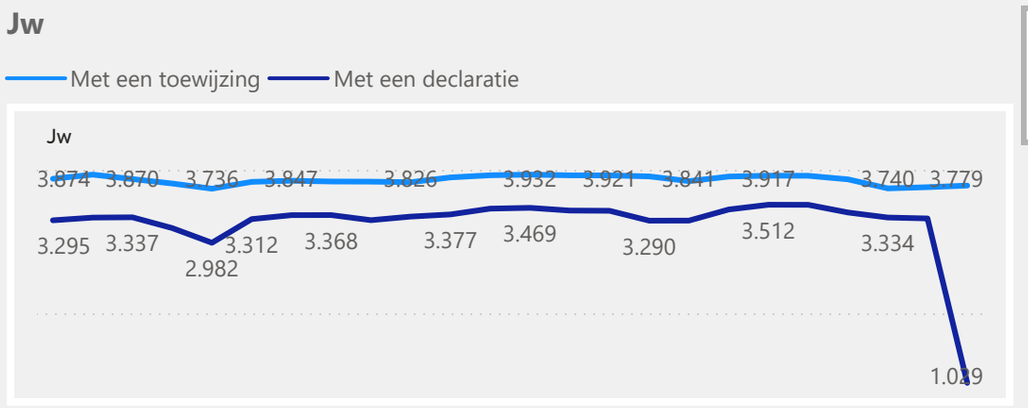
2.0 Jeugdwet Algemene toelichting

In dit tweede hoofdstuk
wordt ingegaan op de verschillende vormen van jeugdzorg: (groeps)begeleiding, behandeling, verblijf, jeugdbescherming en jeugdreclassering. In dit hoofdstuk geven we inzicht in de volgende zorgvormen:

- Begeleiding: het bieden van kortdurende ondersteuning aan kinderen, ouders en/of hun omgeving gericht op het ontwikkelen of stabiliseren van de zelfstandigheid, het welzijn en/of de kwaliteit van het leven van het kind (persoonlijke verzorging, onderwijs, relaties, sociale vaardigheden).
- Behandeling: als een kind psychische problemen heeft (bijvoorbeeld een eetstoornis, autisme of depressie), is er geestelijke gezondheidszorg voor kinderen. Behandeling wordt ook wel GGZ jeugd genoemd.
- Verblijf: er is sprake van jeugdhulp met verblijf als een kind niet thuis slaapt bij het eigen gezin. Het gaat om verblijfsvormen met overnachting, zoals opvang in een pleeggezin, gezinshuizen of een vorm van gesloten jeugdzorg.
- Jeugdbescherming: als het in een gezin onveilig is of de ontwikkeling van een kind in gevaar is, dan kan de kinderrechter een jeugdbeschermingsmaatregel opleggen. Dit kan gaan om een onder toezichtstelling of ouders/verzorgers kunnen het gezag over hun kinderen verliezen. Verder kan de rechter bepalen dat een kind begeleiding krijgt bij terugkeer in de maatschappij na een straf (jeugdreclassering).

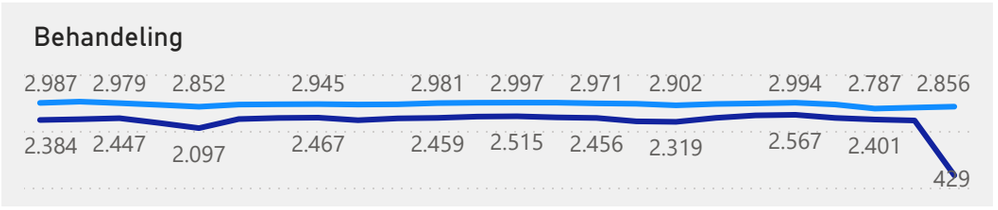
2.1 Jeugdwet aantal personen

Op deze pagina ziet u voor de Jeugdwet:
- het aantal personen met een toewijzing
- het aantal personen waarvoor is gedeclareerd

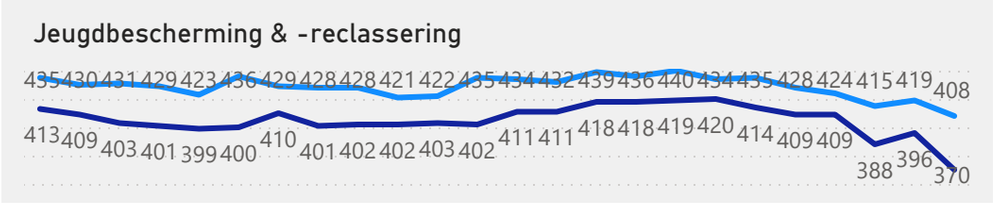

Verlengde Jeugdwet

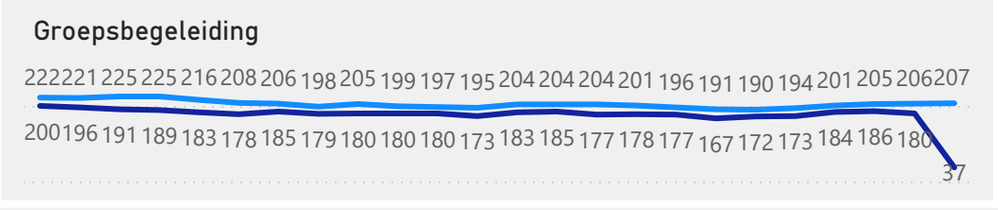
Per beleidsterrein

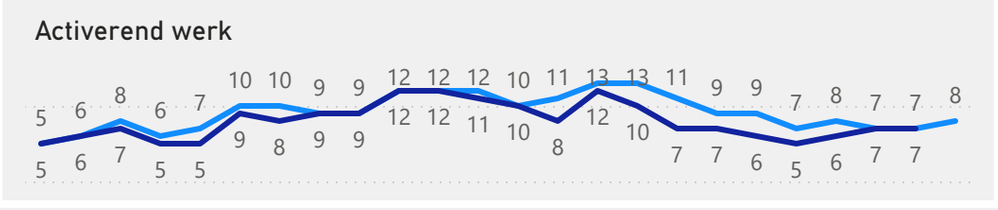

Apr 2023 Mei 2023 Jun 2023 Jul 2023 Aug 2023 Sep 2023 Okt 2023 Nov 2023 Dec 2023 Jan 2024 Feb 2024 Mrt 2024 Apr 2024 Mei 2024 Jun 2024 Jul 2024 Aug 2024 Sep 2024 Okt 2024 Nov 2024 Dec 2024 Jan 2025 Feb 2025 Mrt 2025

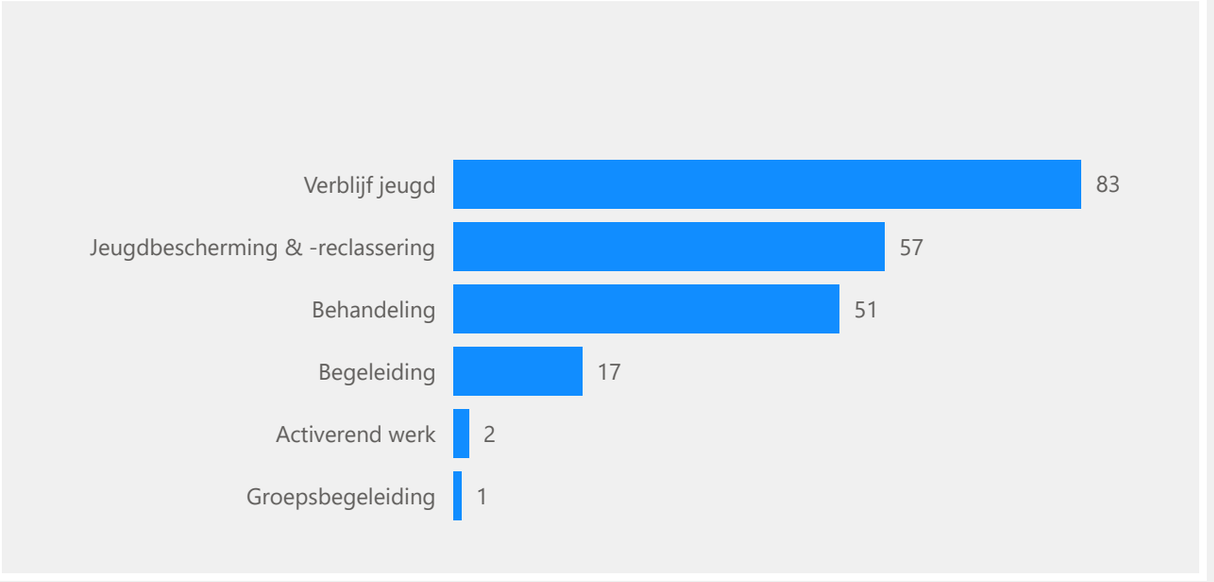
2.1B Jeugdwet aantal personen

Terug naar de vorige pagina

Op deze pagina ziet u voor de Jeugdwet:

- het aantal personen van 18 jaar en ouder met een toewijzing

Aantal personen met een toewijzing o.b.v. de verlengde JW (18 +) in Maart 2025

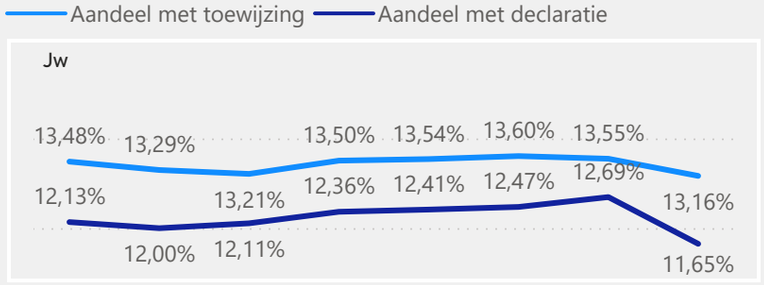

2.2 Jeugdwet aandeel bevolking met een toewijzing

Op deze pagina ziet u voor de Jeugdwet:

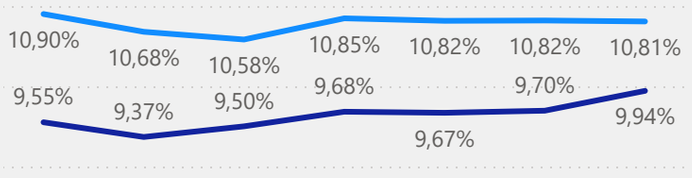
- Het aandeel van de bevolking (0 t/m 17 jaar) met een toewijzing
- Het aandeel van de bevolking (0 t/m 17 jaar) waarvoor is gedeclareerd

Jw

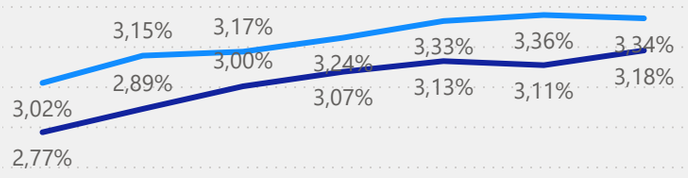

Per beleidsterrein

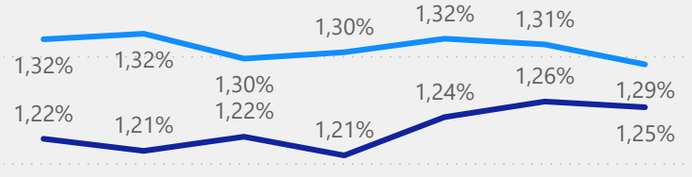
Behandeling

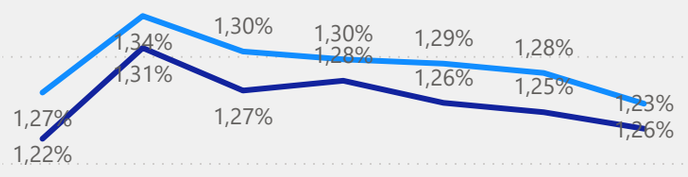
Begeleiding

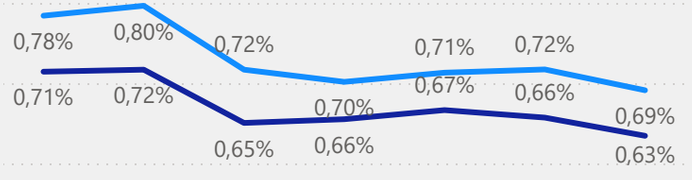
Jeugdbescherming & -reclassering

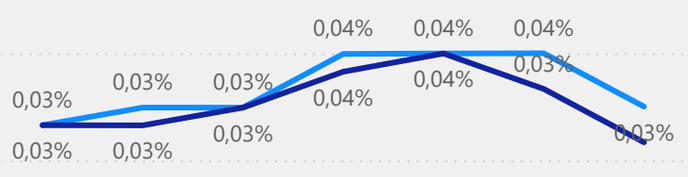
Verblijf jeugd

Groepsbegeleiding

Activerend werk

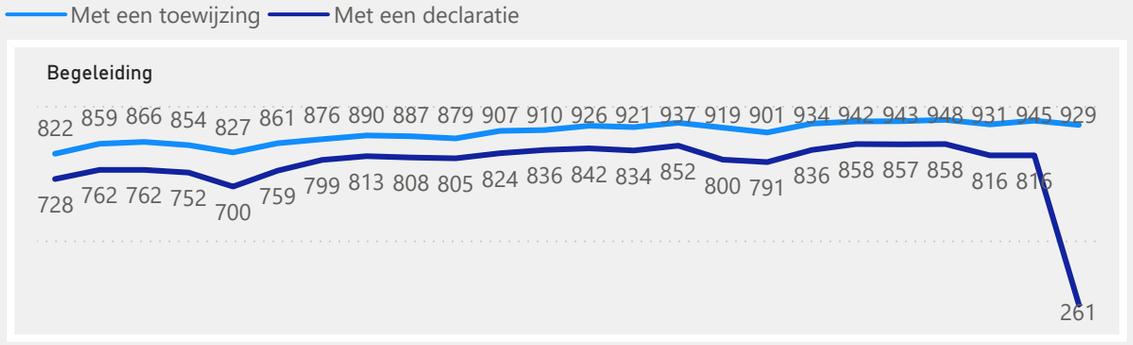
Q2 2023 Q3 2023 Q4 2023 Q1 2024 Q2 2024 Q3 2024 Q4 2024

2.3 Jeugdwet Begeleiding aantal personen

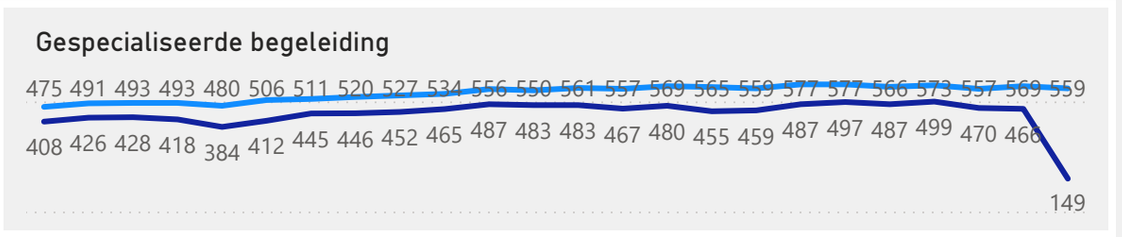
Op deze pagina ziet u voor het beleidsterrein Begeleiding binnen de Jeugdwet:

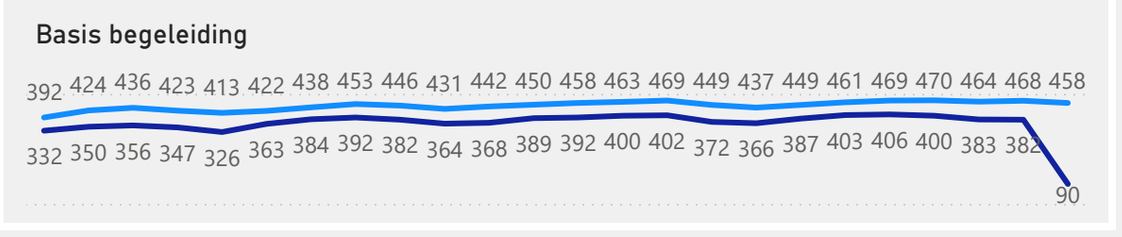
- het aantal personen met een toewijzing
- het aantal personen waarvoor is gedeclareerd.

Begeleiding

Per sub-beleidsterrein

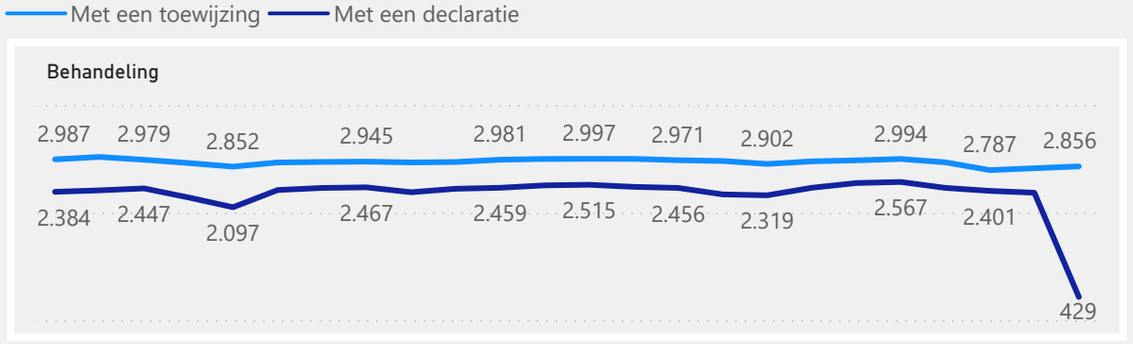
Apr 2023 Mei 2023 Jun 2023 Jul 2023 Aug 2023 Sep 2023 Okt 2023 Nov 2023 Dec 2023 Jan 2024 Feb 2024 Mrt 2024 Apr 2024 Mei 2024 Jun 2024 Jul 2024 Aug 2024 Sep 2024 Okt 2024 Nov 2024 Dec 2024 Jan 2025 Feb 2025 Mrt 2025

2.4 Jeugdwet Behandeling aantal personen

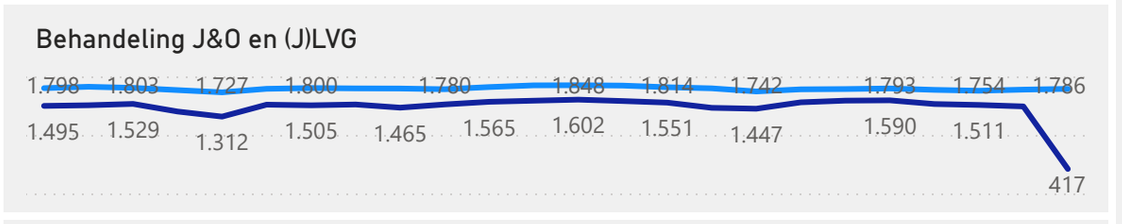
Op deze pagina ziet u voor het beleidsterrein Behandeling binnen de Jeugdwet:

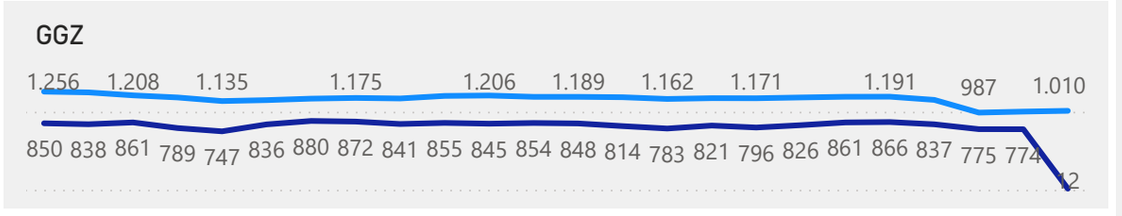
- het aantal personen met een toewijzing
- het aantal personen waarvoor is gedeclareerd.

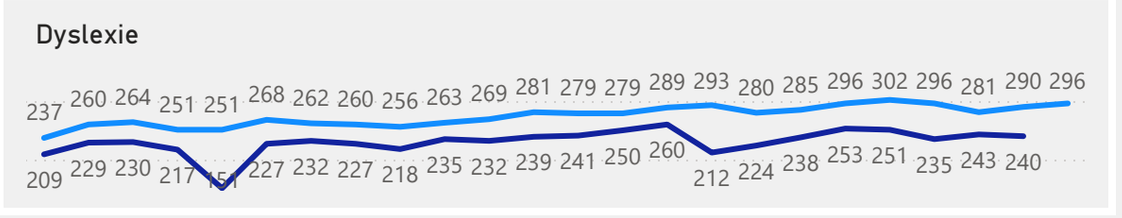
Behandeling

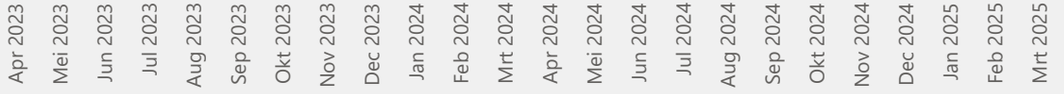

Per sub-beleidsterrein

2.5 Jeugdwet Verblijf aantal personen

Op deze pagina ziet u voor het beleidsterrein Verblijf binnen de Jeugdwet:

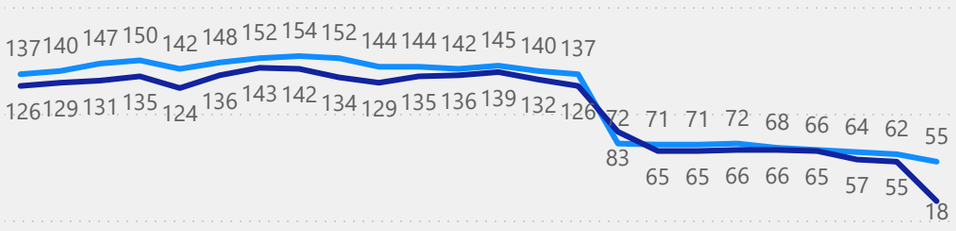
- het aantal personen met een toewijzing
- het aantal personen waarvoor is gedeclareerd.

Verblijf jeugd

Per sub-beleidsterrein

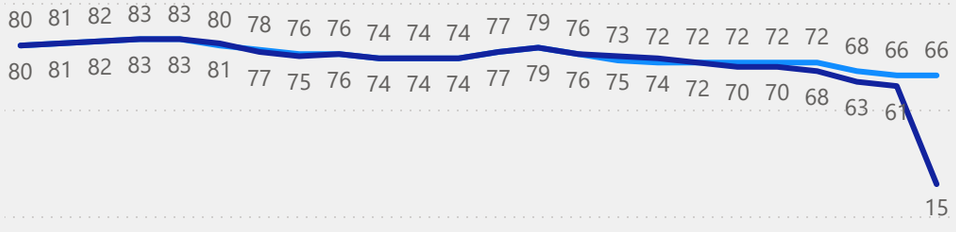
Leef en Behandelgroepen

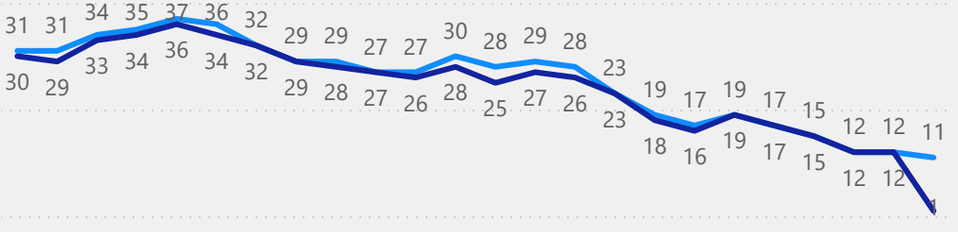
Pleegzorg

Gezinshuizen

Verblijf op terrein

Apr 2023 Mei 2023 Jun 2023 Jul 2023 Aug 2023 Sep 2023 Okt 2023 Nov 2023 Dec 2023 Jan 2024 Feb 2024 Mrt 2024 Apr 2024 Mei 2024 Jun 2024 Jul 2024 Aug 2024 Sep 2024 Okt 2024 Nov 2024 Dec 2024 Jan 2025 Feb 2025 Mrt 2025

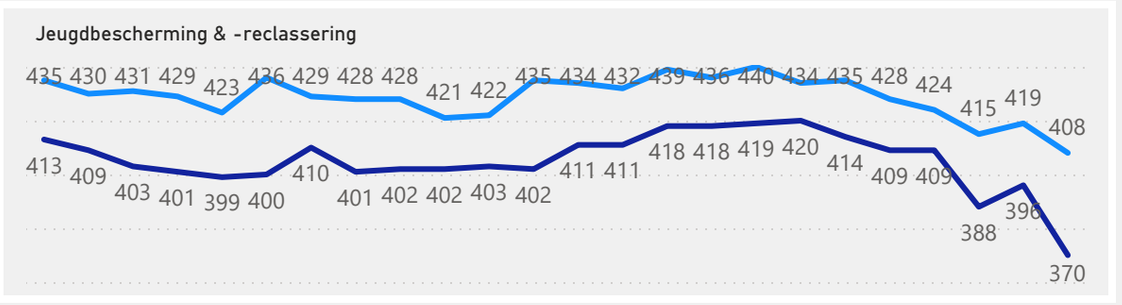
2.6 Jeugdwet Jeugdbescherming en -reclassering aantal personen

Op deze pagina ziet u voor het beleidsterrein Jeugdbescherming- en reclassering binnen de Jeugdwet:

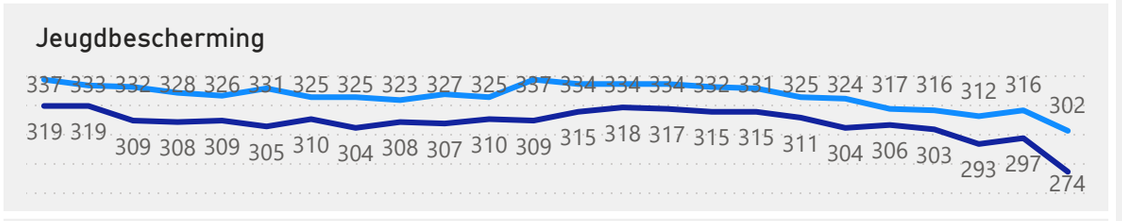
- het aantal personen met een toewijzing
- het aantal personen waarvoor is gedeclareerd.

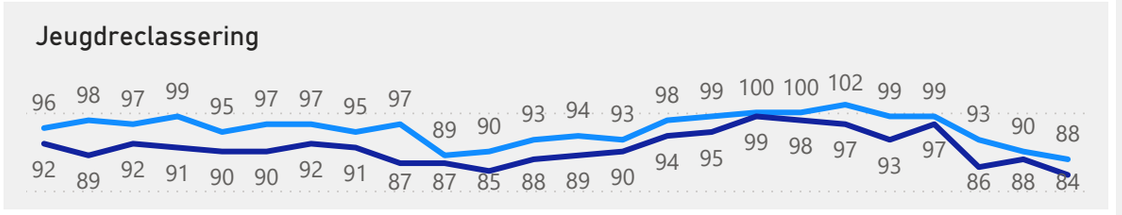
Jeugdbescherming & -reclassering

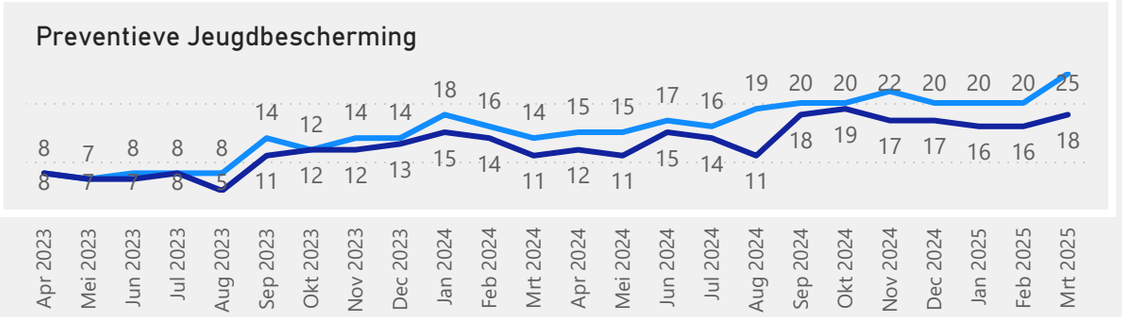
Met een toewijzing — Met een declaratie

Per sub-beleidsterrein

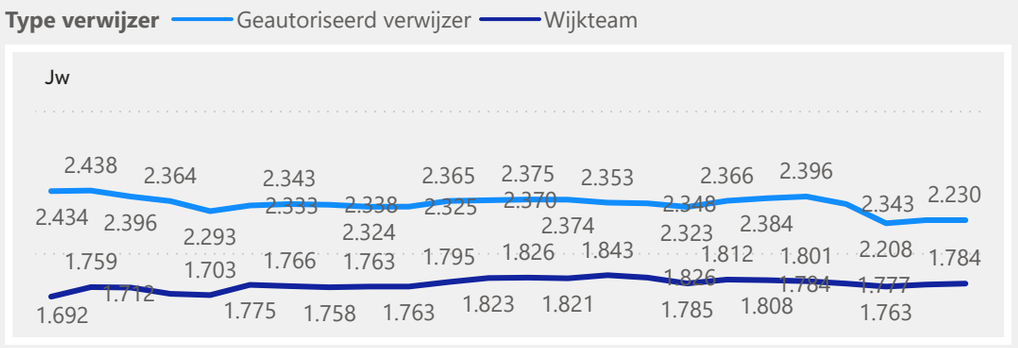

2.7 Jeugdwet per type verwijzer aantal personen met een toewijzing

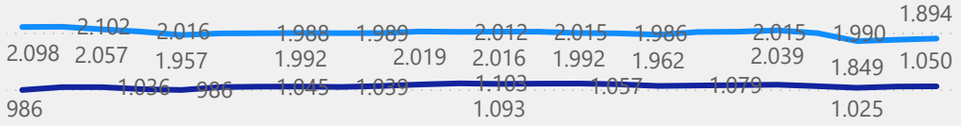
Op deze pagina ziet u voor de Jeugdwet het aantal personen met een toewijzing per type verwijzer.

Jeugdwet (JW)

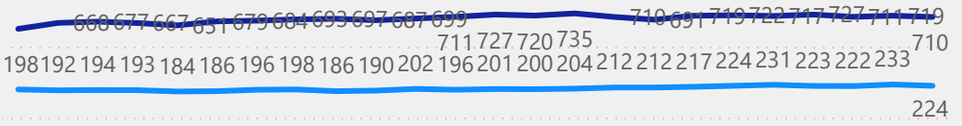

Per beleidsterrein

Behandeling

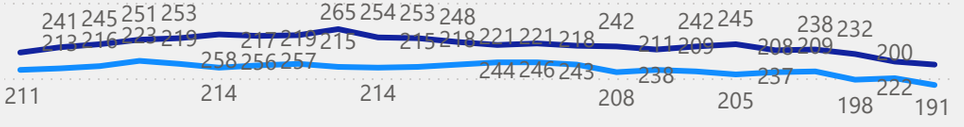
Begeleiding

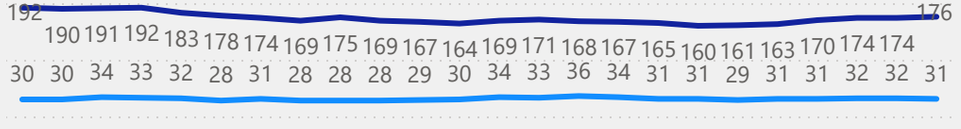
Jeugdbescherming & -reclassering

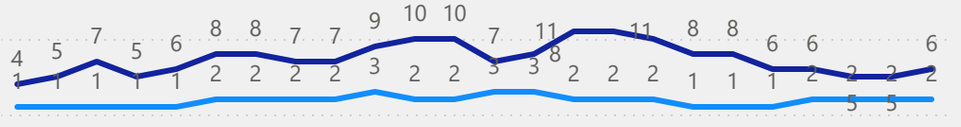
Verblijf jeugd

Groepsbegeleiding

Activerend werk

2.8 Jeugdwet per type verwijzer aantal personen met een declaratie

Op deze pagina ziet u voor de Jeugdwet het aantal personen met een declaratie per type verwijzer.

Jeugdwet (JW)

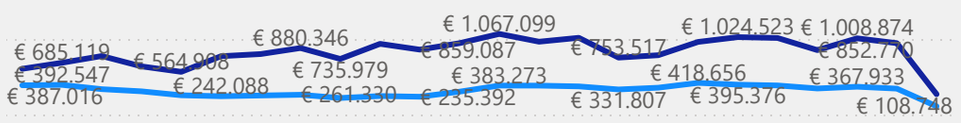

Per beleidsterrein

Activerend werk

Begeleiding

Behandeling

Groepsbegeleiding

Jeugdbescherming & -reclassering

Verblijf jeugd

Apr 2023 Mei 2023 Jun 2023 Jul 2023 Aug 2023 Sep 2023 Okt 2023 Nov 2023 Dec 2023 Jan 2024 Feb 2024 Mrt 2024 Apr 2024 Mei 2024 Jun 2024 Jul 2024 Aug 2024 Sep 2024 Okt 2024 Nov 2024 Dec 2024 Jan 2025 Feb 2025 Mrt 2025

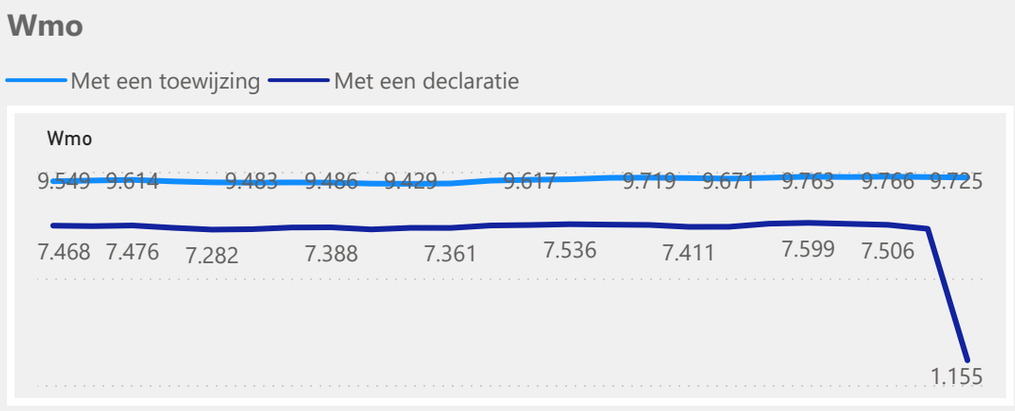
3.0 Wmo Algemene toelichting

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de Wmo-zorgvormen huishoudelijke ondersteuning, activerend werk, groeps- en individuele begeleiding en wonen, rollen en vervoer. Gelet op het beperkte volume van groepsbegeleiding wordt deze zorgvorm niet nader toegelicht in de Bestuursrapportage.

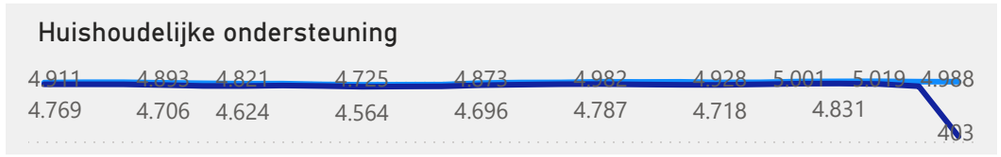
3.1 Wmo aantal personen

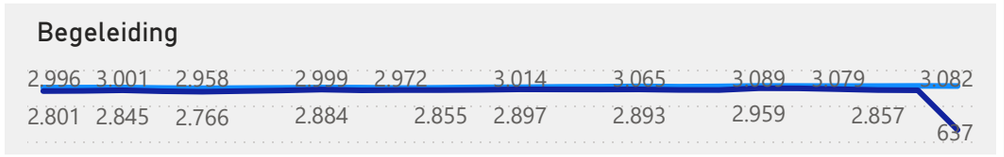
In de grafiek ziet u voor de Wmo:

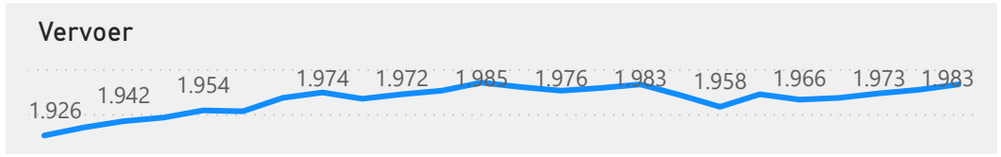
- het aantal personen met een toewijzing
- het aantal personen waarvoor is gedeclareerd.

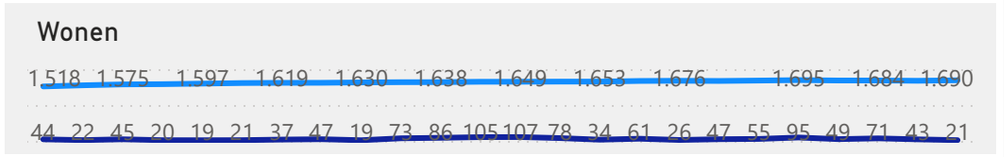

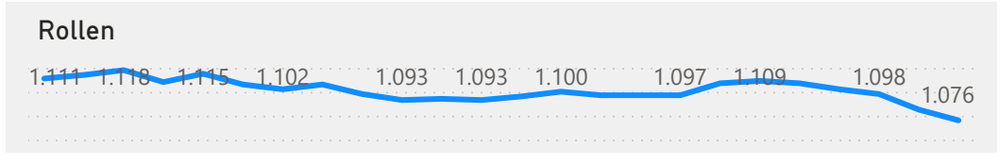
Per beleidsterrein

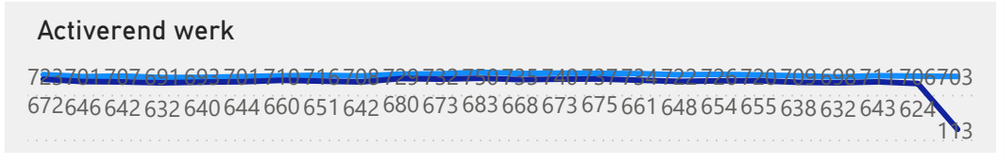

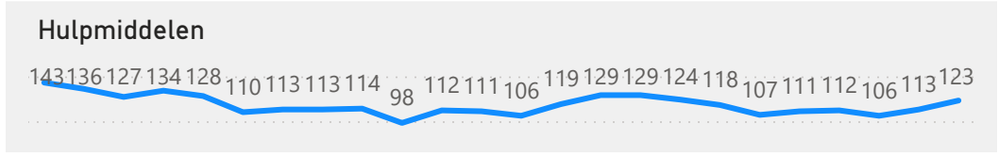

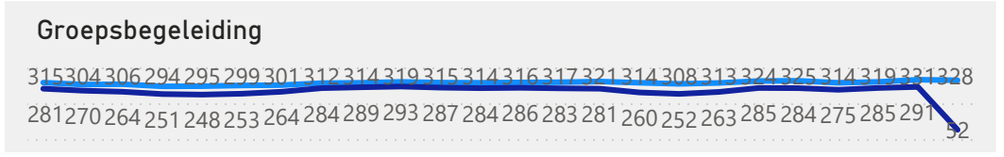

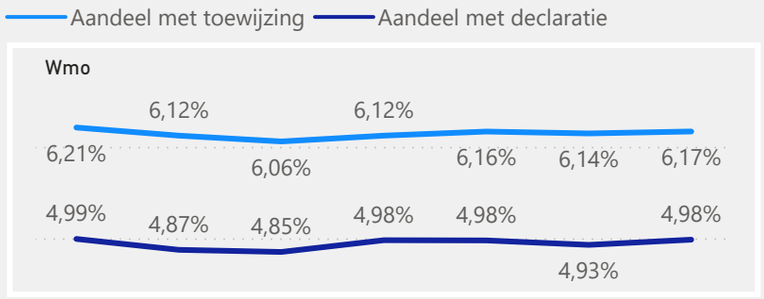
Apr 2023 Mei 2023 Jun 2023 Jul 2023 Aug 2023 Sep 2023 Okt 2023 Nov 2023 Dec 2023 Jan 2024 Feb 2024 Mrt 2024 Apr 2024 Mei 2024 Jun 2024 Jul 2024 Aug 2024 Sep 2024 Okt 2024 Nov 2024 Dec 2024 Jan 2025 Feb 2025 Mrt 2025

3.2 Wmo aandeel bevolking met een toewijzing

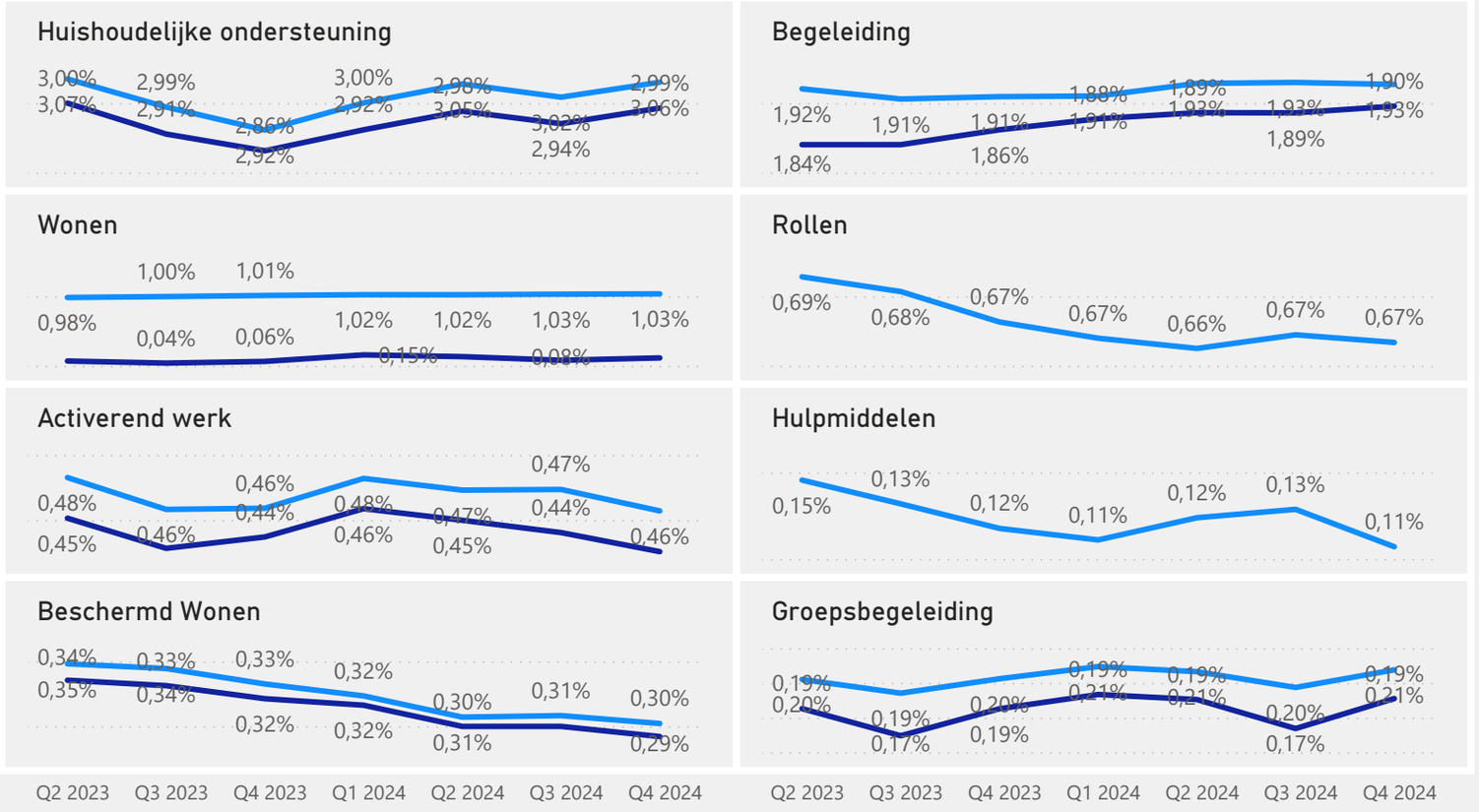
Op deze pagina ziet u voor de Wmo:

- het aandeel van de bevolking (18 jaar en ouder) met een toewijzing
- het aandeel van de bevolking (18 jaar en ouder) met een declaratie

Aantal personen met Wmo

Per beleidsterrein

3.3 Wmo Begeleiding aantal personen

Op deze pagina ziet u voor het beleidsterrein Begeleiding binnen de Wmo:

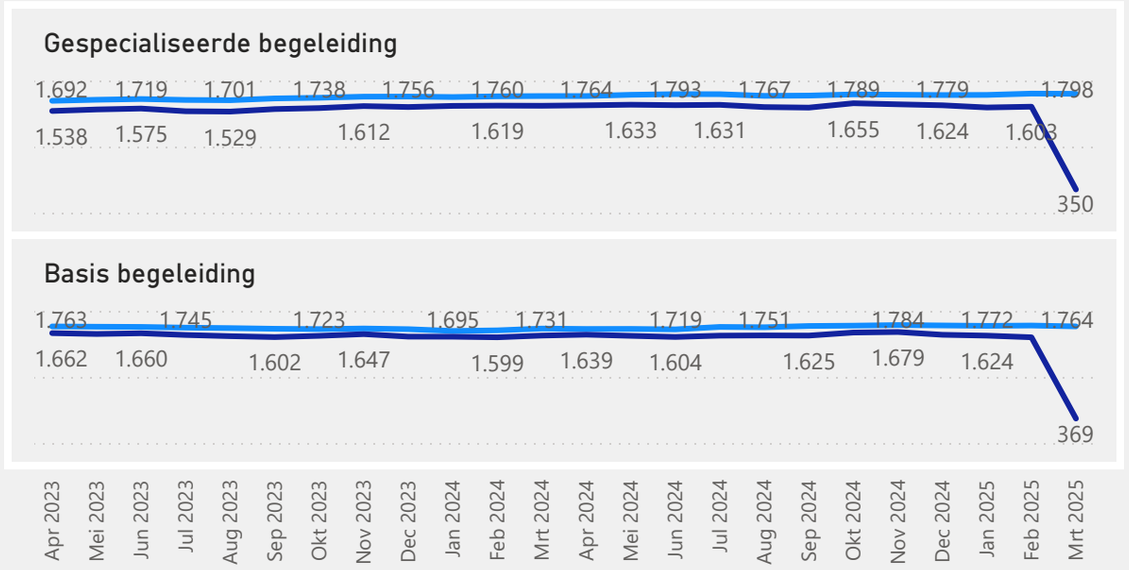
- het aantal personen met een toewijzing
- het aantal personen waarvoor is gedeclareerd

Verhouding Basis-Gespecialiseerd

Begeleiding

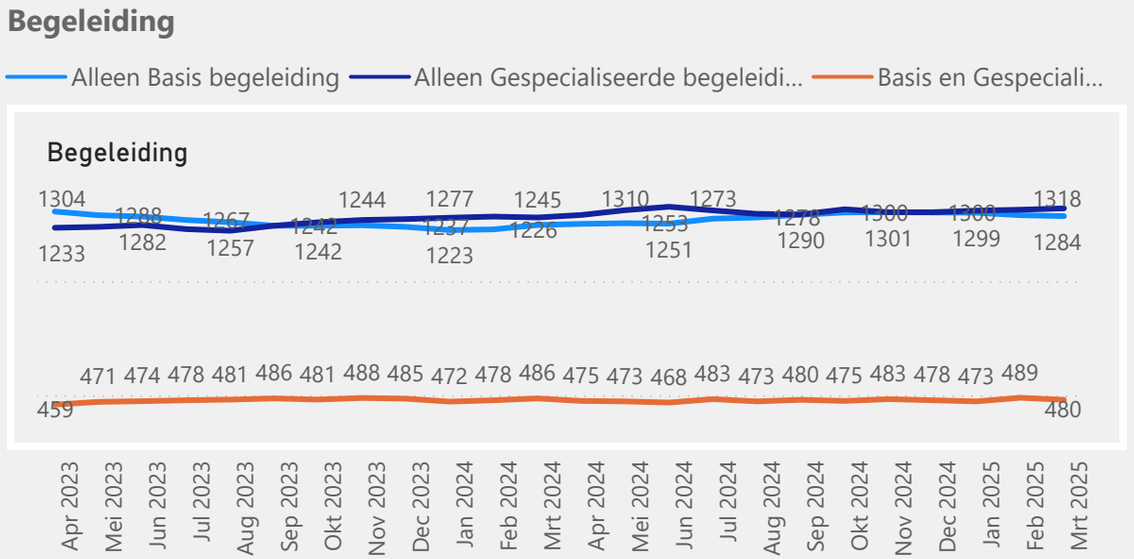
Per sub-beleidsterrein

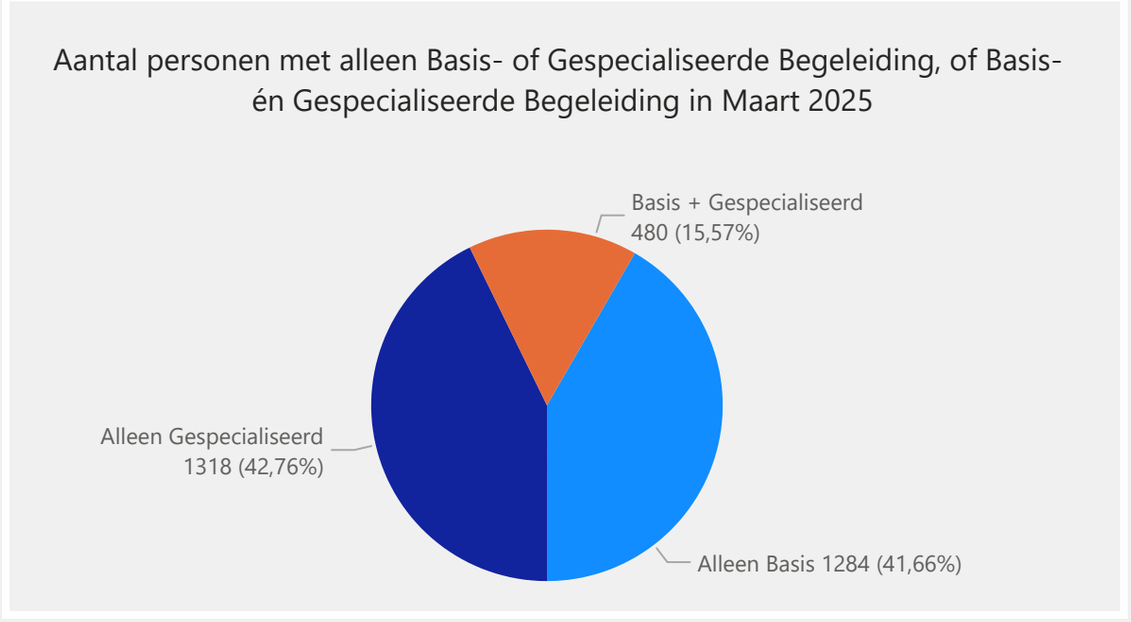

3.3B Wmo Begeleiding aantal personen

Op deze pagina ziet u voor het beleidsterrein Begeleiding binnen de Wmo het aantal personen met een toewijzing voor:

- basis begeleiding
- gespecialiseerde begeleiding, of;
- basis- en gespecialiseerde begeleiding tegelijk

Terug naar de vorige pagina

3.4 Wmo Begeleiding bedrag declaratie

Op deze pagina ziet u voor het beleidsterrein Begeleiding binnen de Wmo:

- het declaratiebedrag per maand

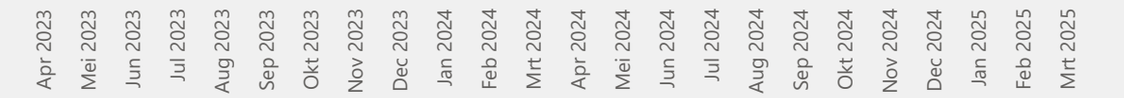
Begeleiding

Naar sub-beleidsterrein

3.5 Wmo Huishoudelijke ondersteuning (HO) aantal personen

Op deze pagina ziet u voor het beleidsterrein Huishoudelijke ondersteuning binnen de Wmo:

- het aantal personen met een toewijzing
- het aantal personen waarvoor is gedeclareerd

Huishoudelijke ondersteuning

3.6 Wmo Wonen aantal personen

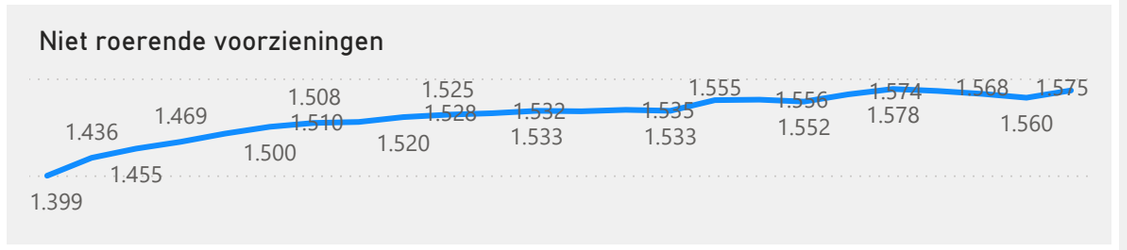
Op deze pagina ziet u voor het beleidsterrein Wonen binnen de Wmo:

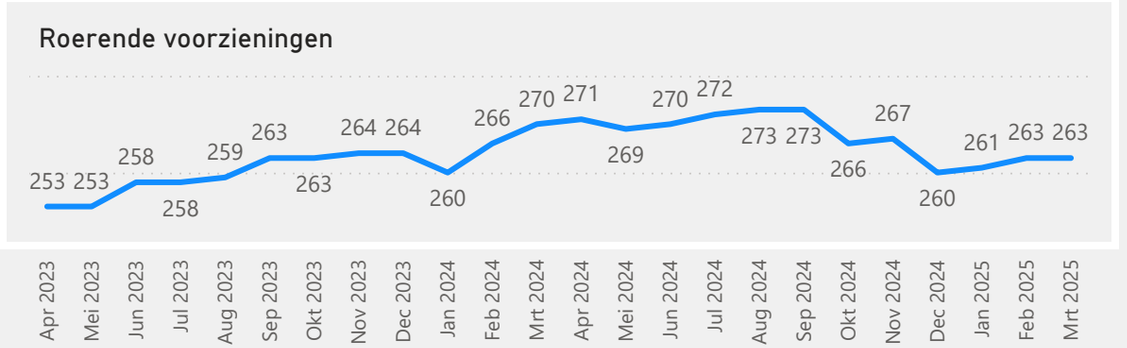
- het aantal personen met een toewijzing voor een woonvoorziening

Wonen

Per sub-beleidsterrein

3.7 Wmo Rolstoelen aantal personen

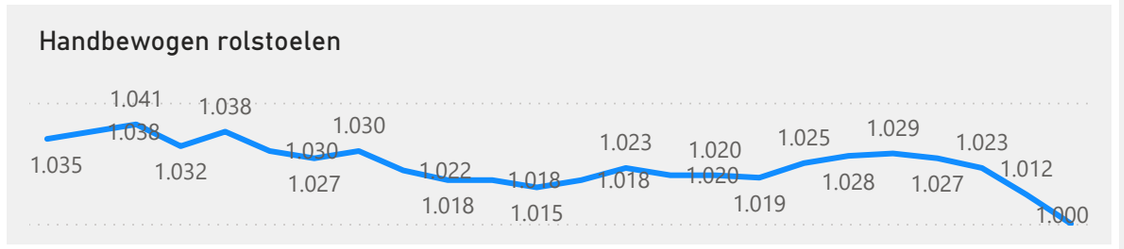
Op deze pagina ziet u voor het beleidsterrein Rolstoelen binnen de Wmo:

- het aantal personen met een toewijzing voor een rolstoel

Rollen

Naar sub-beleidsterrein

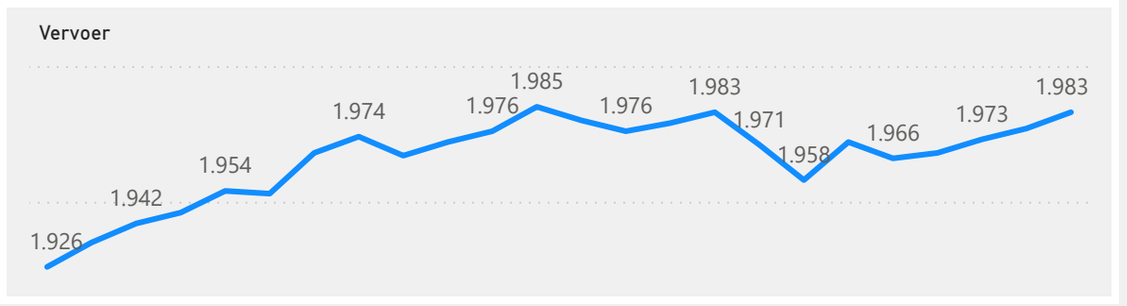

3.8 Wmo Vervoer aantal personen

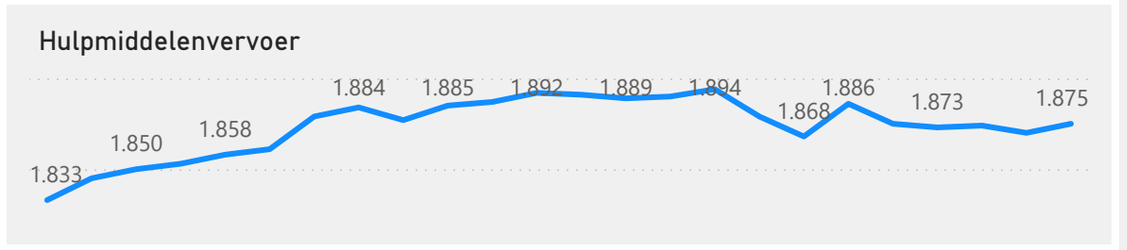
In de grafiek ziet u voor de Jeugdwet:
- het aantal personen met een toewijzing
- het aantal personen waarvoor is gedeclareerd]

Vervoer

Met een toewijzing Met een declaratie

Naar sub-beleidsterrein

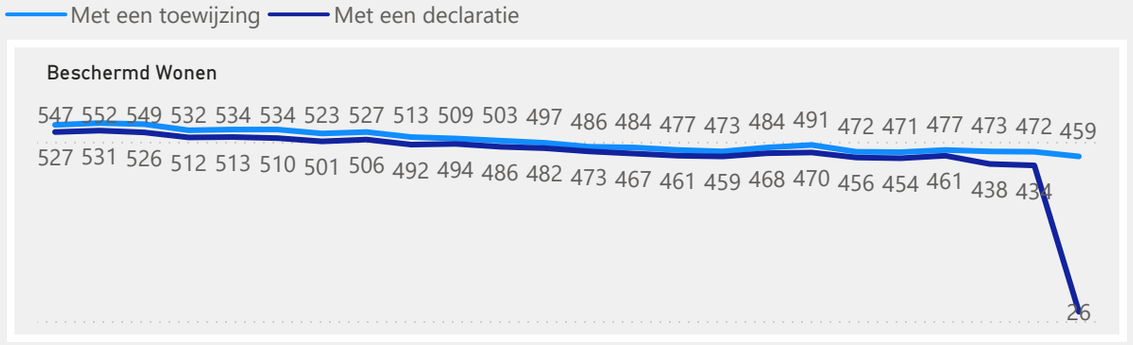
4.0 Beschermd wonen algemene toelichting

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de zorgvorm Beschermd Wonen.
Beschermd wonen wordt toegewezen aan inwoners die tijdelijk een vorm van 24-uurs toezicht of aanwezigheid nodig hebben vanwege psychische of ernstige psychosociale problemen en een daarmee gepaard gaande beperkte regie over het leven.
Daarnaast wordt ingezet op preventie en toegewerkt naar meer inzet op ambulante ondersteuningsvormen (beschermd thuis).

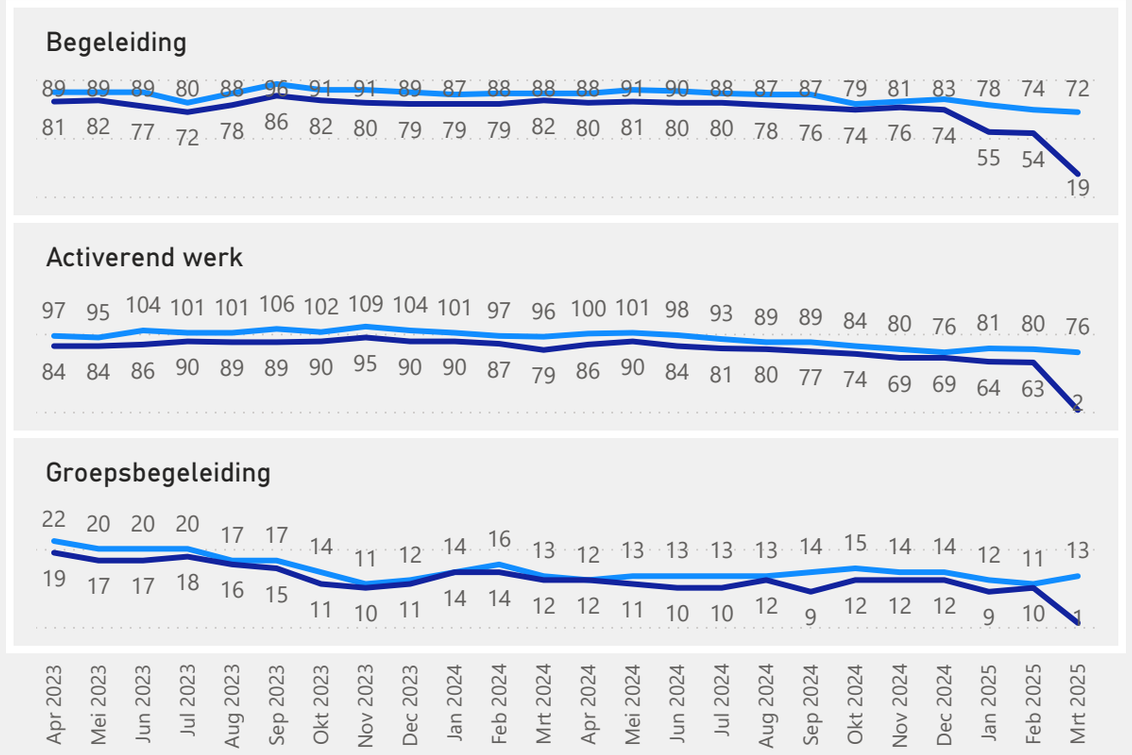
4.1 Beschermd Wonen aantal personen

Op deze pagina ziet u voor Beschermd wonen:
- het aantal personen met een toewijzing
- het aantal personen waarvoor is gedeclareerd

Beschermd Wonen

Personen binnen beschermd wonen hebben ook:

PGB, ZIN en Leeftijd

Intra- en extramuraal

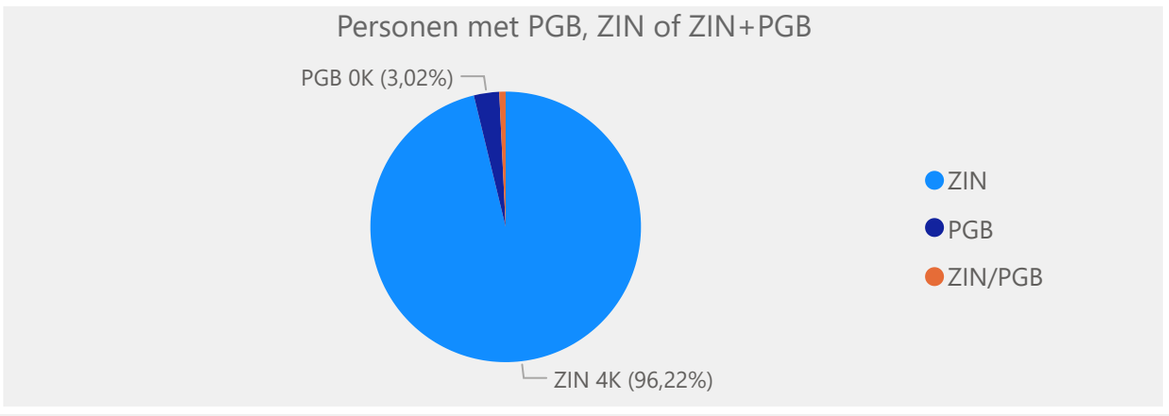
Regio + Gebied

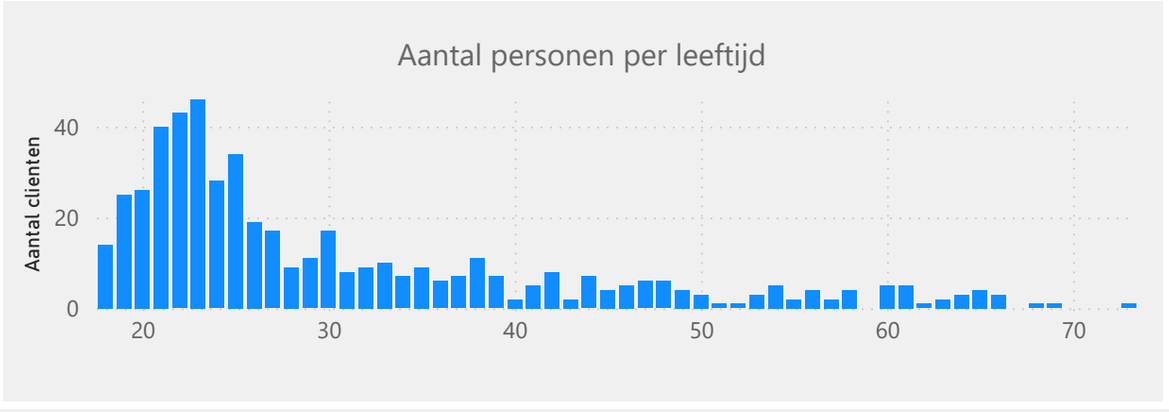
4.1B Beschermd Wonen PGB, ZIN en Leeftijd

Op deze pagina ziet u voor Beschermd wonen:
- het aantal personen met een toewijzing Zorg in Natura (ZIN)
- het aantal personen met een toewijzing Persoonsgebonden Budget (PGB)
- Een combinatie van toewijzingen ZIN + PGB

Terug naar de vorige pagina

Aantal personen met een toewijzing in Maart 2025

4.1C Beschermd Wonen Regio en Gebieden

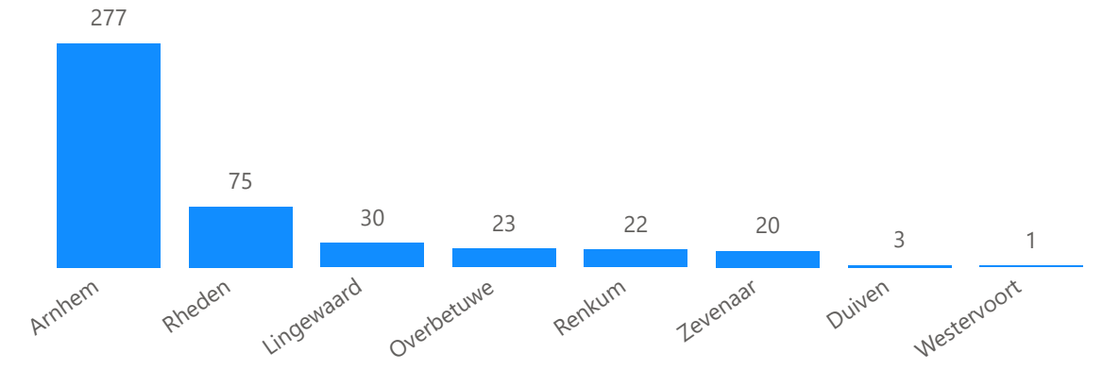
Op deze pagina ziet u voor Beschermd wonen:

- het aantal personen met een toewijzing per Regio-gemeente

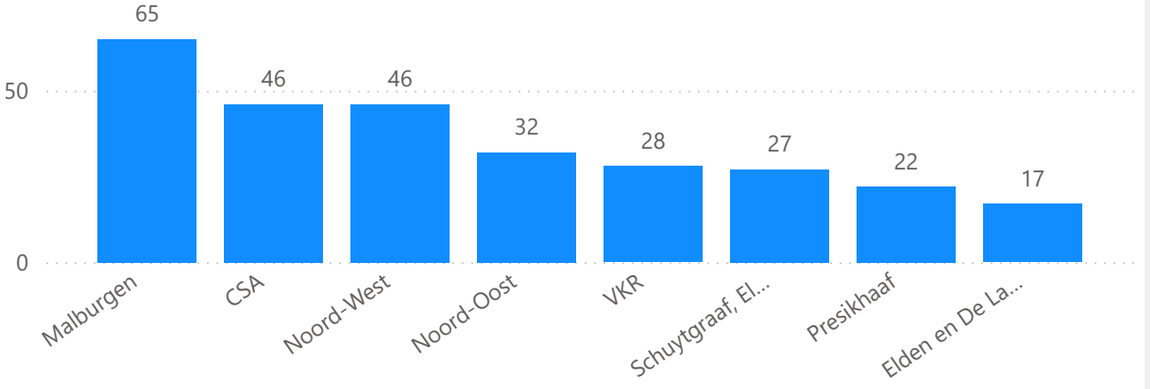
Terug naar de vorige pagina

Aantal personen met een toewijzing in Maart 2025

Per regiogemeente

Per gebied in Arnhem

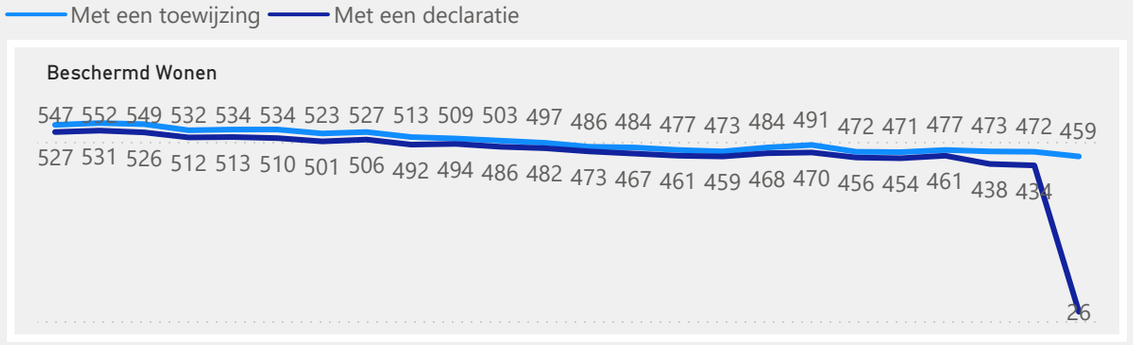

4.2 Beschermd Wonen Intra- extramuraal aantal personen

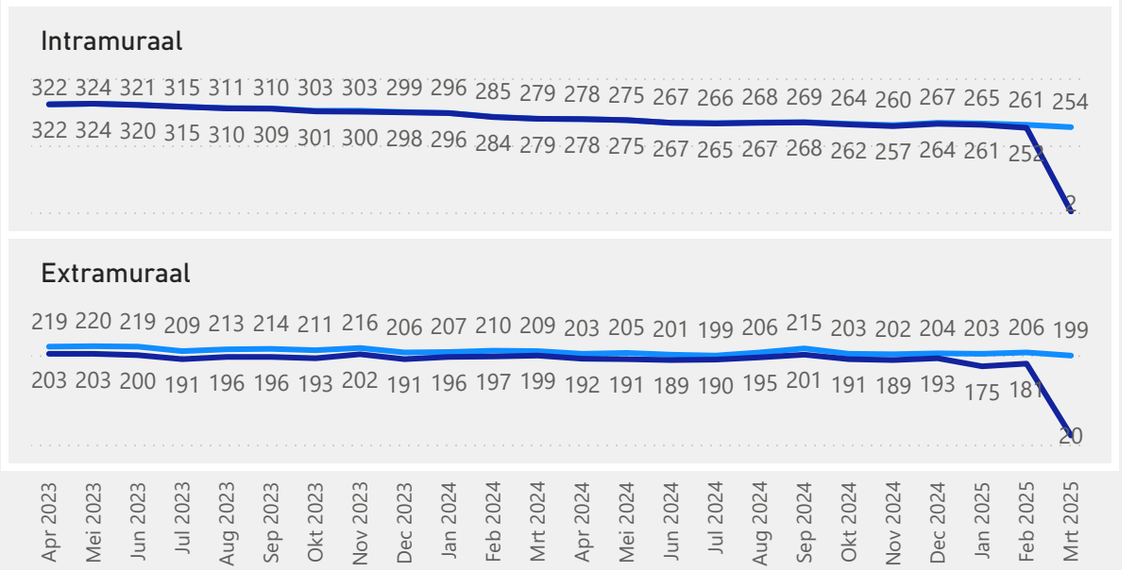
Op deze pagina ziet u voor Bescherm wonen:

- het aantal personen met een toewijzing uitgesplitst naar intra- en extramuraal
- het aantal personen met een declaratie uitgesplitst naar intra- en extramuraal

Beschermd Wonen

Per sub-beleidsterrein

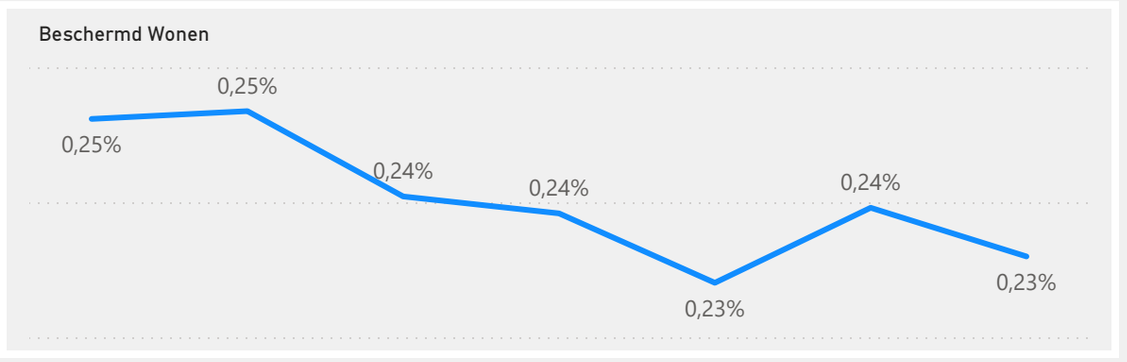
4.3 Wmo Beschermd Wonen aandeel bevolking Arnhem

Op deze pagina ziet u voor Beschermd wonen in Arnhem*:

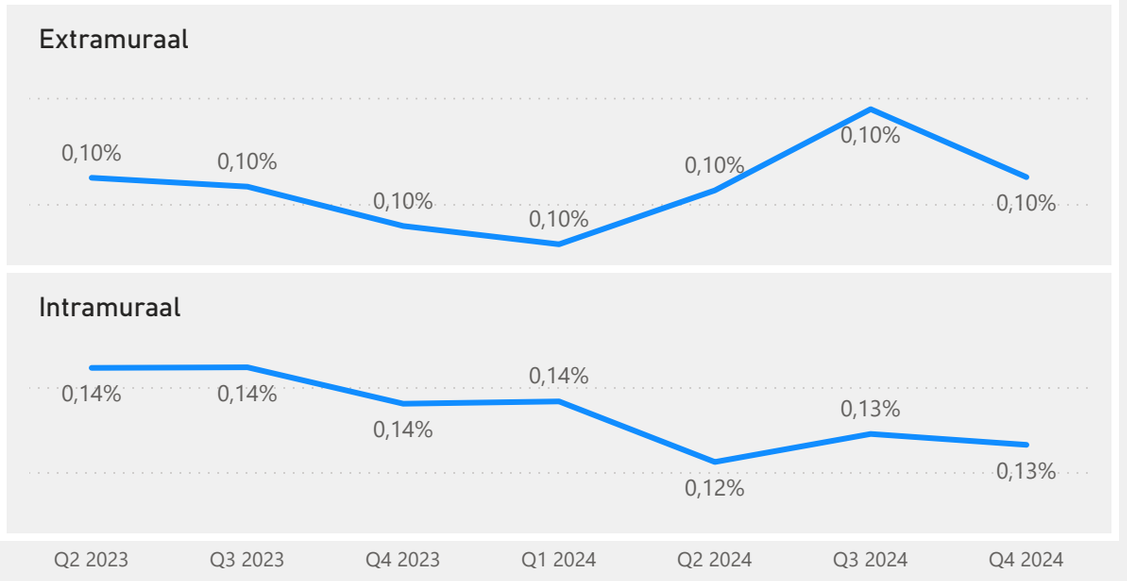
- het aandeel van de bevolking personen met een toewijzing

**Hierbij is het aantal personen met een toewijzing Bescherm wonen in Arnhem afgezet tegen de totale bevolking (18+) in Arnhem*

Beschermd Wonen

Per sub-beleidsterrein

5. Kwaliteit, Toezicht en Handhaving

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de aanpak en resultaten t.a.v. kwaliteit, toezicht en handhaving. Deze aanpak is onder te verdelen naar:
1. Verhogen en toetsen van de kwaliteitseisen aan de voorkant en
2. Intensiveren van toezicht bij aanbieders.

In de raadsbrief *Voortgang aanpak toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid zorg* d.d. 9 november 2021 wordt deze intensievere aanpak uitgebreid toegelicht.

Verhogen en toetsen van kwaliteitseisen aan de voorkant
In de afgelopen periode zijn de kwaliteitseisen verhoogd en verwerkt in de nieuwe inkoop. Dit betreft zowel eisen die we stellen aan de organisatie van de aanbieder als eisen bij het leveren van bepaalde zorgvormen. Alle zorgvormen, die regionaal worden ingekocht, zijn medio 2020 opnieuw ingekocht. Dit heeft geleid tot een daling van het aantal gecontracteerde aanbieders. Tijdens de inkoop zijn diverse aanbieders afgevallen, waarover de gemeente Arnhem negatieve signalen had ontvangen. De nieuwe inkoop heeft ertoe bijgedragen dat we beter het kaf van het koren hebben gescheiden.

Intensiveren van toetsing bij aanbieders
Het blijft van belang om aanbieders te toetsen op kwaliteit en rechtmatigheid van geleverde zorg. Naast signaalgestuurd toezicht wordt nu ook een steekproefsgewijze toetsing uitgevoerd, waarbij een deel van de aanbieders jaarlijks op kwaliteit wordt getoetst (via zogenaamde Quick scans). Deze toetsing wordt via de regionale inkooporganisatie Inkoop SDCG uitgevoerd door de VGGM. Daarnaast vinden op het gebied van rechtmatigheid jaarlijks risicoanalyses plaats op basis waarvan vervolgacties worden bepaald.

In onderstaande tabel zijn de resultaten van de aanpak zichtbaar.

Indicator	**Aantal**
Aantal lopende kwaliteitsonderzoeken door VGGM	
Aantal lopende rechtmatigheidsonderzoeken door Handhaving	
Aantal afgeronde kwaliteitsonderzoeken door VGGM	
Aantal afgeronde rechtmatigheidsonderzoeken door Handhaving	
Aantal afgeronde Quick scans rechtmatigheid	
Aantal uitgevoerde Quick scans kwaliteit	
Aantal lopende Quick scans rechtmatigheid	
Aantal lopende cliëntenstops	
Aantal lopende betaalstops (niet langer vergoeden van declaraties)	
Aantal beëindigde contracten (buiten de inkoop per 01-07-2020)	
Aantal terugvorderingen bij aanbieders	
Totaalbedrag terugvorderingen	

Afgeronde rechtmatigheidsonderzoeken worden na een zorgvuldige procedure openbaar gemaakt en zijn te vinden op internet: https://wob.arnhem.nl/pages/rechtmatigheidsonderzoeken.

6.0 Kerncijfers Wmo/JW ZIN (Gemiddelde bedragen en aantallen van ZIN per maand)

over de laatste drie maanden zijn nog niet alle declaraties ontvangen

Gemiddeld bedrag en aantal per maand van Januari 2023 t/m December 2024.

Jaar	2023			2024		
Wet	Personen toewijzing	Personen declaratie	Bedrag declaratie	Personen toewijzing	Personen declaratie	Bedrag declaratie
Wmo	**10.988**	**7.989**	**€ 5.425.232**	**11.079**	**7.606**	**€ 5.653.231**
Activerend werk	**708**	**654**	**€ 319.090**	**725**	**662**	**€ 340.336**
Begeleiding	**2.872**	**2.694**	**€ 1.515.070**	**2.929**	**2.772**	**€ 1.760.311**
Beschermd Wonen	**523**	**517**	**€ 1.837.907**	**477**	**469**	**€ 1.715.874**
Groepsbegeleiding	**295**	**273**	**€ 128.452**	**305**	**278**	**€ 150.488**
Huishoudelijke ondersteuning	**4.700**	**4.531**	**€ 1.412.468**	**4.731**	**4.552**	**€ 1.588.151**
Hulpmiddelen	**120**			**115**		
Rollen	**1.108**			**1.099**		
Schulddienstverlening	**1.631**	**591**	**€ 153.692**	**1.670**	**329**	**€ 120.505**
Verblijf	**10**	**10**	**€ 10.682**	**4**	**4**	**€ 3.662**
Vervoer	**1.910**			**1.933**		
Wijkteam	**59**			**8**		
Wonen	**1.551**	**40**	**€ 47.871**	**1.649**	**68**	**€ 74.326**

Gemiddeld bedrag en aantal per maand van Januari 2025 t/m Maart 2025.

Wet	Personen toewijzing	Personen declaratie	Bedrag declaratie
Wmo	**11.083**	**5.350**	**€ 4.113.344**
Activerend werk	**705**	**460**	**€ 241.792**
Begeleiding	**2.981**	**2.021**	**€ 1.392.463**
Beschermd Wonen	**459**	**299**	**€ 1.126.926**
Groepsbegeleiding	**318**	**209**	**€ 118.322**
Huishoudelijke ondersteuning	**4.821**	**3.122**	**€ 1.133.682**
Hulpmiddelen	**114**		
Rollen	**1.086**		
Schulddienstverlening	**1.546**		
Verblijf	**3**	**3**	**€ 3.268**
Vervoer	**1.931**		
Wijkteam	**3**		
Wonen	**1.668**	**45**	**€ 97.981**

Gemiddeld bedrag en aantal per maand van Januari 2023 t/m December 2024.

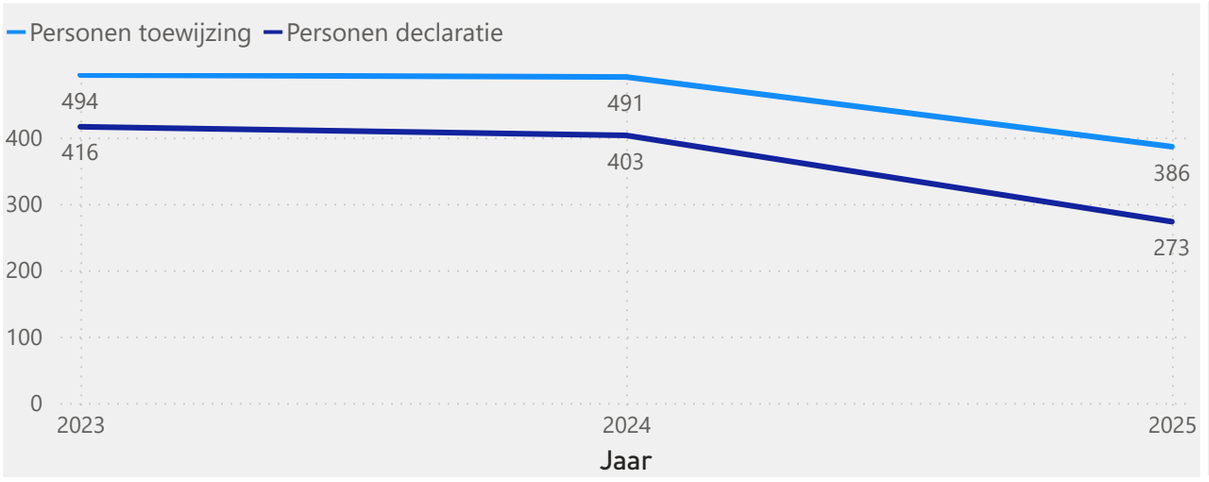
Jaar	2023			2024		
Wet	Personen toewijzing	Personen declaratie	Bedrag declaratie	Personen toewijzing	Personen declaratie	Bedrag declaratie
Jw	**3.822**	**3.249**	**€ 5.528.766**	**3.875**	**3.390**	**€ 6.565.072**
Activerend werk	**7**	**6**	**€ 4.041**	**11**	**9**	**€ 5.141**
Begeleiding	**814**	**711**	**€ 923.933**	**891**	**797**	**€ 1.200.271**
Behandeling	**2.946**	**2.376**	**€ 2.344.829**	**2.962**	**2.461**	**€ 2.597.508**
Groepsbegeleiding	**208**	**187**	**€ 131.888**	**194**	**177**	**€ 163.932**
Jeugdbescherming & -reclassering	**433**	**408**	**€ 321.240**	**432**	**411**	**€ 419.441**
Nog te bepalen	**1**	**1**	**€ 71.081**	**1**	**1**	**€ 37.861**
Verblijf jeugd	**459**	**449**	**€ 1.796.912**	**452**	**443**	**€ 2.172.469**
Wijkteam	**9**			**2**		

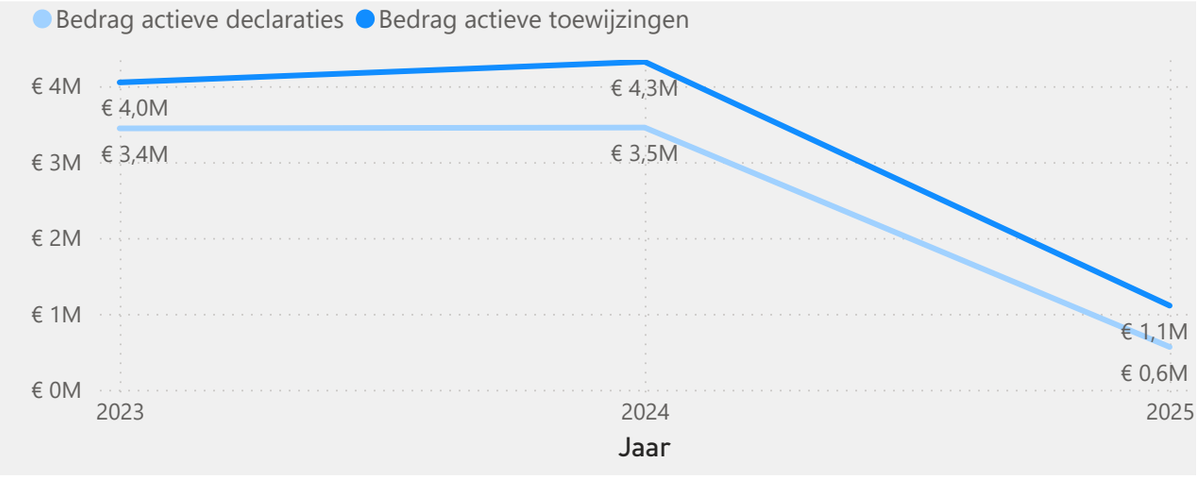
Gemiddeld bedrag en aantal per maand van Januari 2025 t/m Maart 2025.

Wet	Personen toewijzing	Personen declaratie	Bedrag declaratie
Jw	**3.738**	**2.541**	**€ 4.730.302**
Behandeling	**2.820**	**1.732**	**€ 1.892.994**
Verblijf jeugd	**416**	**288**	**€ 1.283.217**
Begeleiding	**908**	**603**	**€ 962.306**
Jeugdbescherming & -reclassering	**414**	**385**	**€ 443.756**
Groepsbegeleiding	**203**	**134**	**€ 125.107**
Nog te bepalen	**8**	**2**	**€ 20.785**
Activerend werk	**7**	**7**	**€ 3.207**

6.1 Kerncijfers Totalen PGB per jaar

Totaal van aantallen en bedragen over de periode van Januari 2023 t/m Maart 2025.

Totaal van aantallen en bedragen over de periode van Januari 2023 t/m Maart 2025.

Wet	Beleidsterrein	Jaar 2023 Personen toewijzing	2023 Personen declaratie	2023 Bedrag actieve declaraties*	2024 Personen toewijzing	2024 Personen declaratie	2024 Bedrag actieve declaraties*	2025 Personen toewijzing	2025 Personen declaratie	2025 Bedrag actieve declaraties*
Jw	Verblijf jeugd	4			4			4		
	Groepsbegeleiding	6			5			4		
	Behandeling	11			6			3		
	Begeleiding	71	78	€ 924.656	65	70	€ 949.484	48	39	€ 156.466
	Total	**83**	**78**	**€ 924.656**	**74**	**70**	**€ 949.484**	**54**	**39**	**€ 156.466**
Wmo	Wonen	65			73			44		
	Huishoudelijke ondersteuning	208	201	€ 721.027	217	204	€ 840.361	190	156	€ 146.815
	Groepsbegeleiding	14			15			8		
	Beschermd Wonen	18			12			9		
	Begeleiding	168	171	€ 1.796.776	156	165	€ 1.663.647	121	104	€ 259.389
	Activerend werk	5			4			2		
	Total	**413**	**340**	**€ 2.517.803**	**421**	**337**	**€ 2.504.007**	**332**	**234**	**€ 406.203**
Total		**494**	**416**	**€ 3.442.459**	**491**	**403**	**€ 3.453.491**	**386**	**273**	**€ 562.669**

** Declaraties Wmo PGB: De Wmo-PGB verantwoording zoals aangeleverd door de Sociale VerzekeringsBank (SVB) bestaat uit 2 beleidsterreinen: Huishoudelijke ondersteuning (HO) en Begeleiding.*
Onder HO vallen alle PGB die zijn gedecclareerd voor HO. Onder Begeleiding vallen naast de declaraties voor Begeleiding (ruim 90%) ook de PGB-declaraties van de overige Wmo-beleidsterreinen.

6.2 Kerncijfers Totalen ZIN en PGB per jaar

Totaal van aantallen en bedragen over de periode van Januari 2023 t/m Maart 2025.

Totaal ZIN + PGB

Jaar	2023			2024			2025		
Wet	Personen toewijzing	Personen declaratie	Bedrag actieve declaraties	Personen toewijzing	Personen declaratie	Bedrag actieve declaraties	Personen toewijzing	Personen declaratie	Bedrag actieve declaraties
Jw	5.542	5.288	€ 67.198.765	5.574	5.370	€ 79.654.625	4.101	3.635	€ 14.285.017
Wmo	11.208	9.764	€ 65.776.281	11.433	10.170	€ 70.101.770	9.839	8.153	€ 12.746.236
Total	**16.604**	**14.966**	**€ 132.975.046**	**16.859**	**15.453**	**€ 149.756.394**	**13.866**	**11.766**	**€ 27.031.253**

Totaal van aantallen en bedragen over de periode van Januari 2023 t/m Maart 2025.

JW ZIN totaal declaraties per jaar

Wet	2023	2024	2025
Jw	**€ 66.274.110**	**€ 78.705.141**	**€ 14.128.552**
Activerend werk	€ 48.492	€ 61.694	€ 6.413
Begeleiding	€ 11.087.191	€ 14.403.246	€ 2.886.919
Behandeling	€ 28.137.943	€ 31.170.097	€ 5.678.981
Groepsbegeleiding	€ 1.582.655	€ 1.967.184	€ 375.321
Jeugdbescherming & -reclassering	€ 3.854.883	€ 5.033.294	€ 1.331.268
Verblijf jeugd	€ 21.562.946	€ 26.069.626	€ 3.849.650
Total	**€ 66.274.110**	**€ 78.705.141**	**€ 14.128.552**

Wmo ZIN totaal declaraties per jaar

Wet	2023	2024	2025
Wmo	**€ 63.258.478**	**€ 67.597.762**	**€ 12.340.032**
Activerend werk	€ 3.829.079	€ 4.084.030	€ 725.377
Begeleiding	€ 18.180.837	€ 21.123.726	€ 4.177.389
Beschermd Wonen	€ 22.054.887	€ 20.590.485	€ 3.380.777
Groepsbegeleiding	€ 1.541.421	€ 1.805.857	€ 354.965
Huishoudelijke ondersteuning	€ 16.949.618	€ 19.057.807	€ 3.401.045
Verblijf	€ 128.184	€ 43.947	€ 6.537
Wonen	€ 574.451	€ 891.911	€ 293.943
Total	**€ 63.258.478**	**€ 67.597.762**	**€ 12.340.032**

Toelichting op de onderste 2 tabellen: De declaraties kunnen alleen per beleidsterrein worden uitgesplitst voor ZIN, daarom bevatten deze tabellen geen PGB

Inleiding

Bestuursrapportage bestaanszekerheid
De bestuursrapportage toont trends en cijfers op hoofdlijnen over de thema's werk, inkomen, armoede en schulden. De bestuursrapportage is ingericht op de hoofddoelen uit de begroting:

- Voorkomen en vroeg erbij
- Arnhemmers kunnen rondkomen
- Arnhemmers doen mee

De bestuursrapportage bestaanszekerheid is bereikbaar van maandag tot en met vrijdag van 7.00 tot 22.00.

Technische of inhoudelijke vragen over deze bestuursrapportage kunt u stellen via:
Wemke Flim
Senior bedrijfsvoeringsadviseur sociaal domein
mailadres wemke.flim@arnhem.nl

Startpagina

We willen onze inwoners de zekerheid bieden dat zij een bestaan kunnen opbouwen.

Start pagina

Signalen betalingsachterstanden

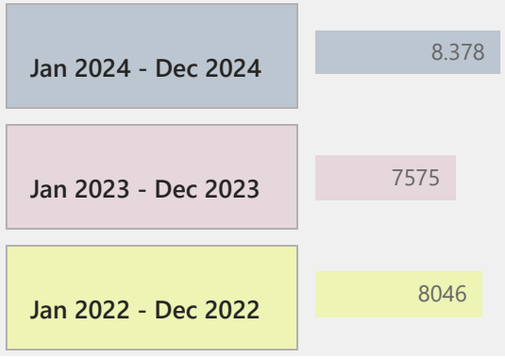

1 Voorkomen en vroeg erbij

We voorkomen zoveel mogelijk dat inwoners schulden opbouwen en/of in de armoede terecht komen.

In Dec 2024 waren er 1099 meldingen vroegsignalering, dat zijn 41 minder dan het maandgemiddelde in de periode Jan 2024 tot en met Nov 2024

Voorkomen

2. Arnhemmers kunnen rondkomen

We zorgen ervoor dat zoveel mogelijk inwoners voldoende inkomen hebben om in de basisbehoeften te kunnen voorzien.

In de periode van Jan 2024 t/m Dec 2024 (12 maanden) zijn er 8378 inwoners die gebruik maakten van een inkomensregeling. Dat zijn er 803 meer dan in de periode van 12 maanden ervoor.

Rondkomen

Arnhemmers met bijstand

Vergelijk met G16

3 Arnhemmers doen mee

We helpen Arnhemmers die een beroep doen op ondersteuning vanuit de Participatiewet zo snel mogelijk op weg naar zelfredzaamheid.

In Dec 2024 waren er 7764 inwoners met een uitkering (incl. partners), dat zijn er 55 meer dan het maandgemiddelde in de periode Jan 2024 tot en met Nov 2024

Meedoen

1. Vroegsignalering: Signalen betalingsachterstanden

Gemeente Arnhem

Gebiedsnaam

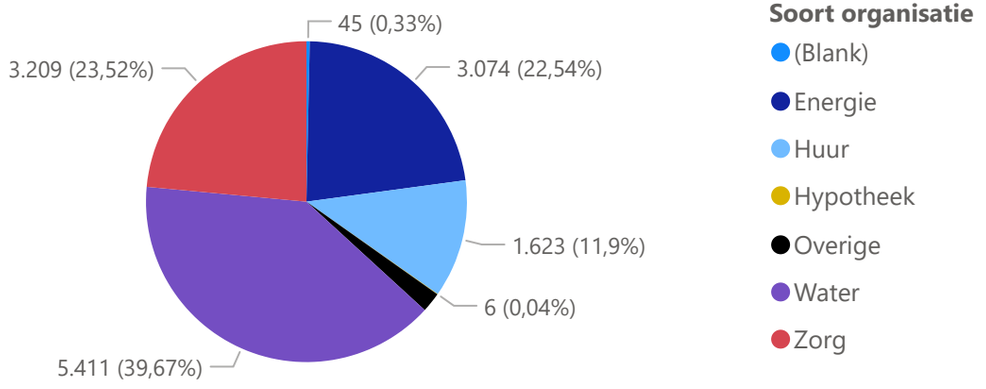
All

Deze pagina gaat over signalen van betalingsachterstanden bij derde partijen zoals zorgverzekeraars, woningcorporaties en energiemaatschappijen. De gemeente bekijkt of er hulp geboden kan worden.

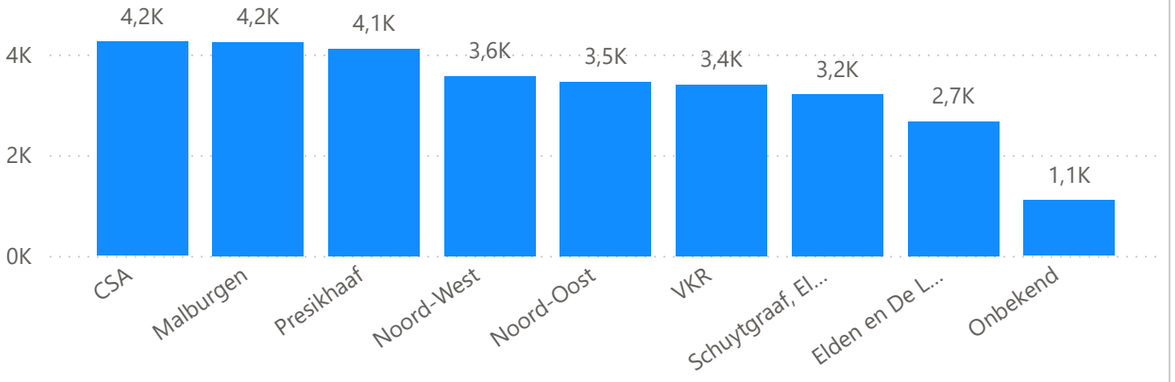
Begin en eind van getoonde periode

Jan 2024 - Dec 2024

Aantal meldingen per soort organisatie

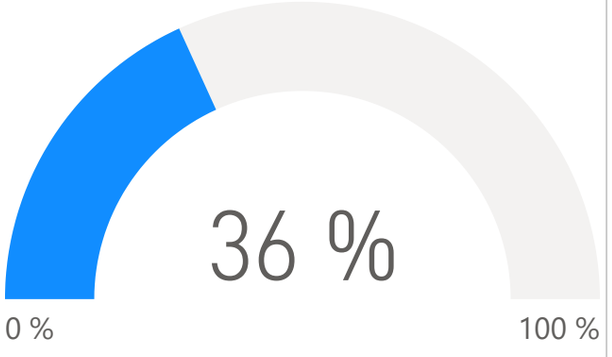
Aantal meldingen per gebied

Resultaten van melding in periode 1-1-2024 t/m 31-12-2024

Resultaat per soort contact	Accepteert geen hulp	Doorverwezen	Geen contact	Niet opgepakt	Quick fix	**Total**
Telefonisch	925	102	11	1	498	**1.537**
Klant nam contact op n.a.v. telefoontje, whatsapp of SMS	247	34	3		125	**409**
Klant nam contact op n.a.v. flyer	156	22	2	1	39	**220**
Klant nam contact op n.a.v. email of brief	290	49	8	2	125	**474**
Huisbezoek samen	553	32	10	1	135	**731**
Huisbezoek alleen	1	8			14	**23**
Afspraak op locatie	2	33	2		51	**88**
Total	**2.174**	**280**	**36**	**5**	**987**	**3.482**

% inwoners hulp geaccepteerd

2 Arnhemmers kunnen rondkomen

Ons streven is dat alle Arnhemmers voldoende inkomen hebben om rond te kunnen komen. Onze inkomensregelingen hebben een groot bereik onder de groep die er recht op heeft en zijn eenvoudig toegankelijk. Inwoners met schulden helpen wij.

Jan 2024 - Dec 2024	8.378
Jan 2023 - Dec 2023	7575
Jan 2022 - Dec 2022	8046

Doel 1: Het bereik van onze regelingen is hoog en/of stijgt.

- Het aantal inwoners dat gebruik maakt van een regeling stijgt.
- Het aandeel toegekende aanvragen stijgt (meer mensen weten waar ze recht op hebben)

In de periode van Jan 2024 t/m Dec 2024 (12 maanden) zijn er 8378 inwoners die gebruik maakten van een inkomensregeling. Dat zijn er 803 meer dan in de periode van 12 maanden ervoor.

Bijzondere Bijstand | Individuele Inkomenstoeslag (iit) | Volume inkomens-regeling... | Beschermingsbewind | TM-CZG

Doel 2: Meer Arnhemmers zo snel mogelijk duurzaam schuldenvrij.

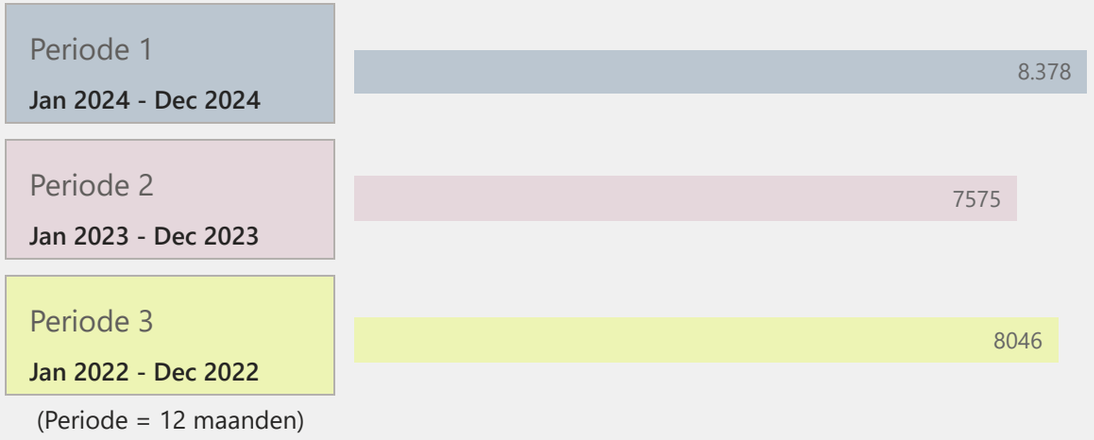
- We ondersteuning inwoners bij het oplossen van schulden.

Schuldhulpverlening

Volume Inkomensregelingen (Arnhemmers kunnen rondkomen)

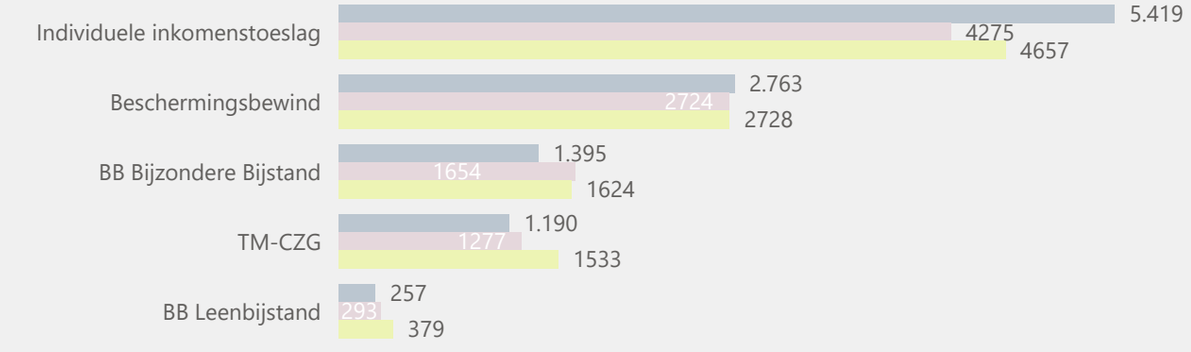
Wij bereiken de inwoners die recht hebben op een regeling, zodat ze voldoende inkomen hebben om in hun basisbehoeften te kunnen voorzien. De Arnhemse inkomensregelingen zijn eenvoudig toegankelijk.

Hoeveel inwoners maken gebruik van een inkomensregeling?

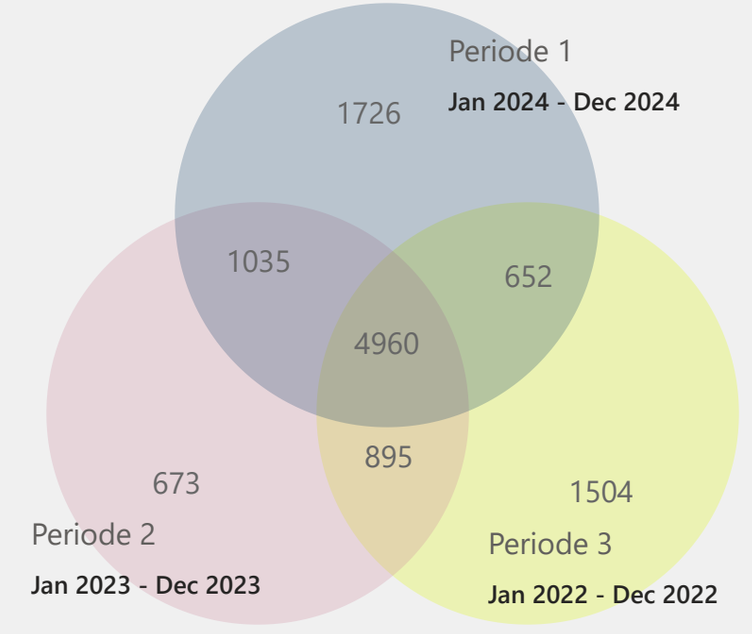

(Periode = 12 maanden)

Hoeveel inwoners maken gebruik van welke inkomensregeling?

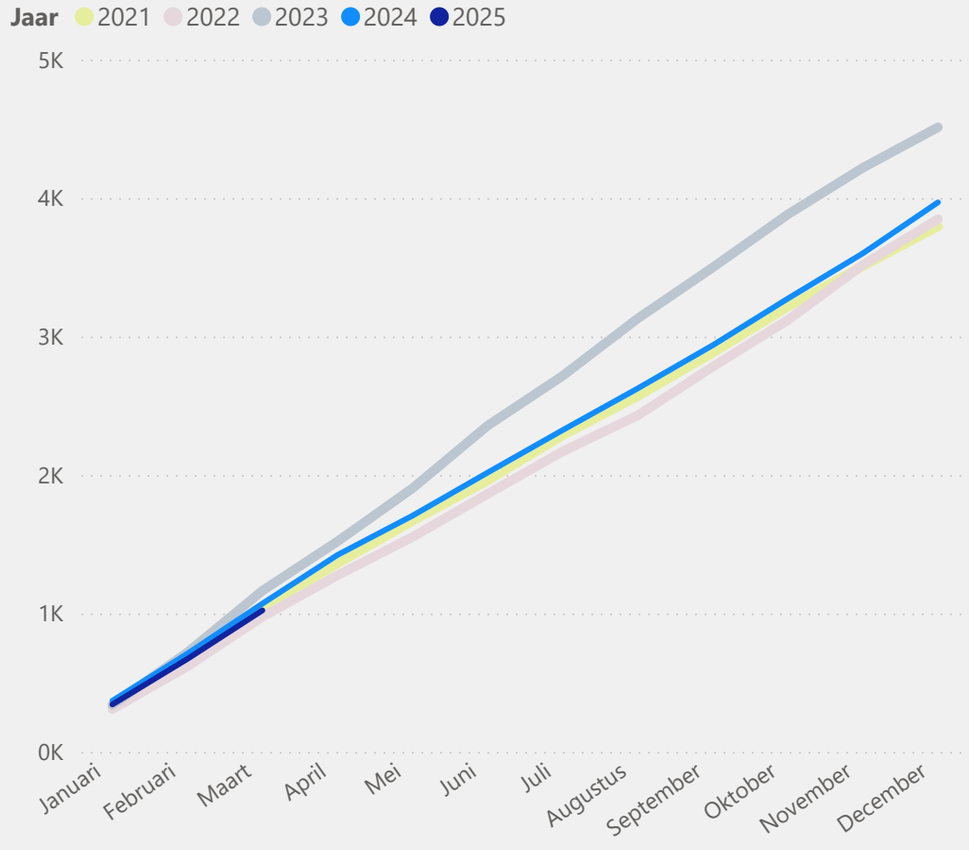
Hoeveel inwoners maken gebruik van een inkomensregeling in meerdere periodes?

Bijzondere bijstand en Leenbijstand (Arnhemmers kunnen rondkomen)

Bijzondere bijstand verlenen wij aan inwoners met een laag inkomen die tegen onvoorziene bijzondere kosten aanlopen.

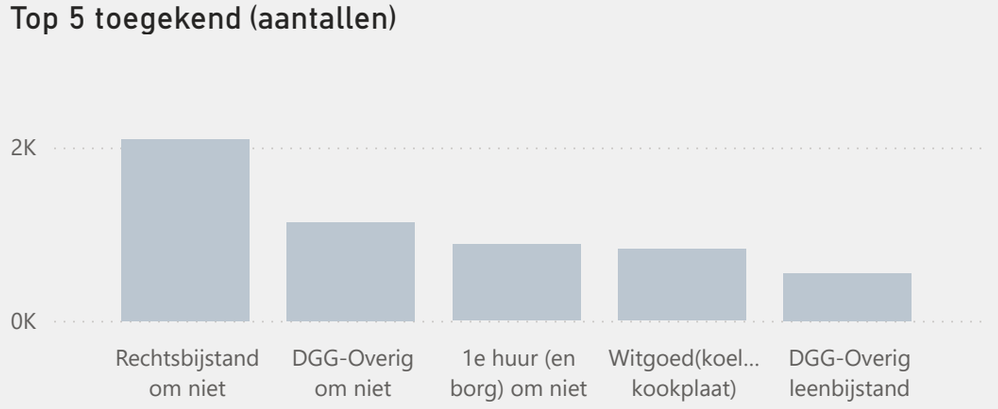
Wat is het aantal aanvragen voor bijzondere bijstand?

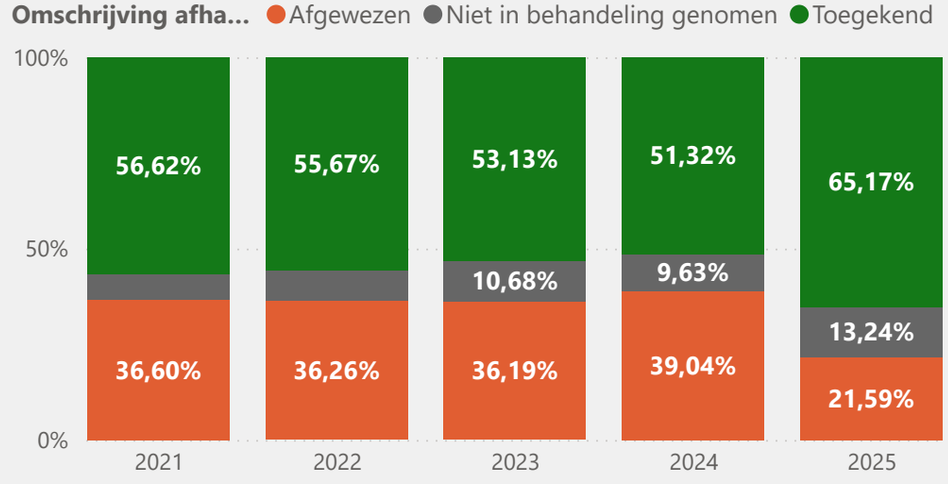
Betreft bijzondere bijstand, exclusief beschermingsbewind en exclusief aanvullende bijstand <21 jaar

Welk soort bijzondere kosten wordt het meest vergoed?

(DGG = duurzame gebruiksgoederen)

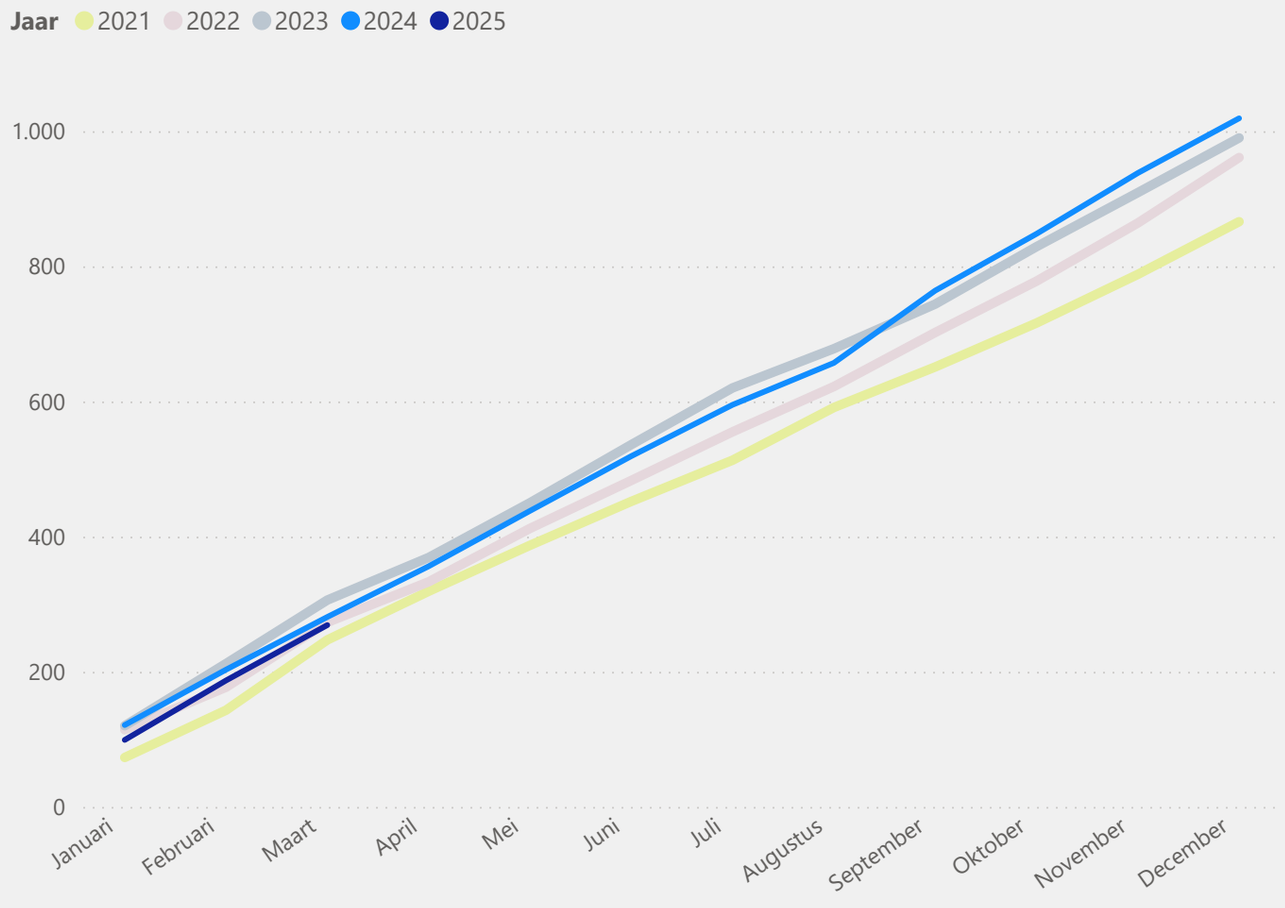
Welk percentage van de aanvragen wordt toegekend?

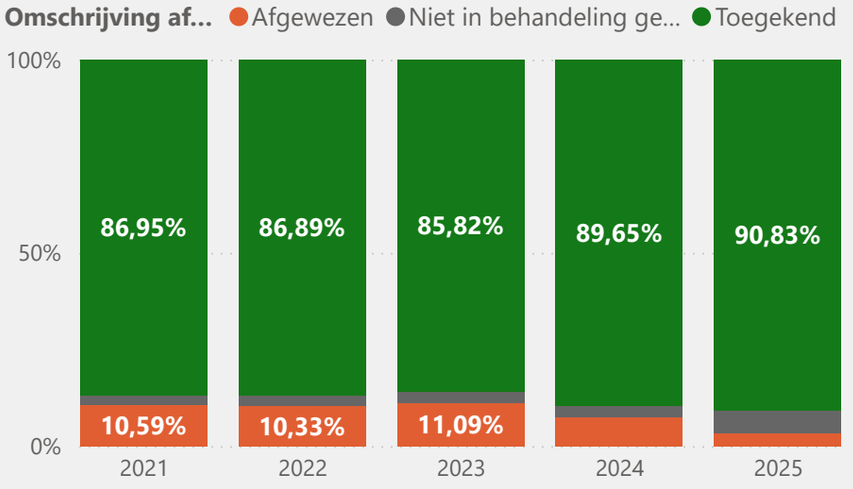
Beschermingsbewind (Arnhemmers kunnen rondkomen)

Inwoners met een laag inkomen in beschermingsbewind kunnen voor de maandelijkse kosten van bewindvoering een vergoeding krijgen.

Wat is het aantal aanvragen voor beschermingsbewind?

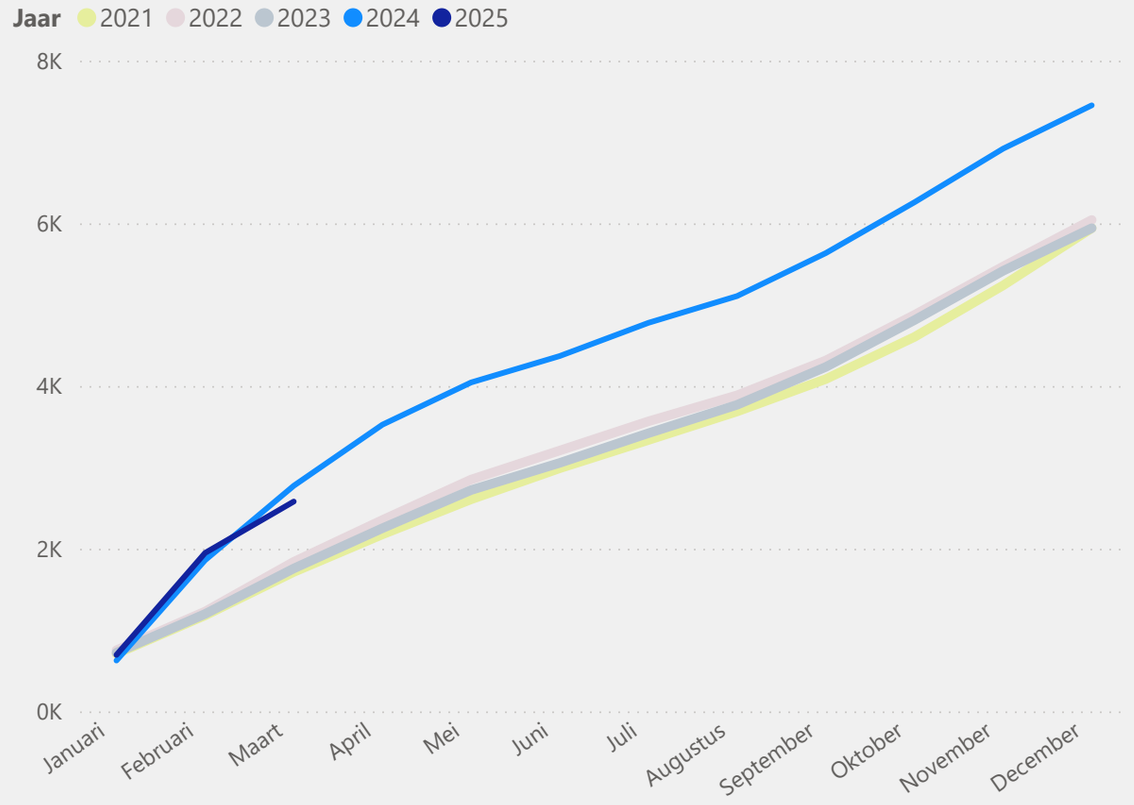
Welk percentage van de aanvragen wordt toegekend?

Individuele inkomenstoeslag (Arnhemmers kunnen rondkomen)

De individuele inkomenstoeslag is een jaarlijks bedrag dat inwoners kunnen ontvangen die meer dan 3 jaar een laag inkomen hebben.

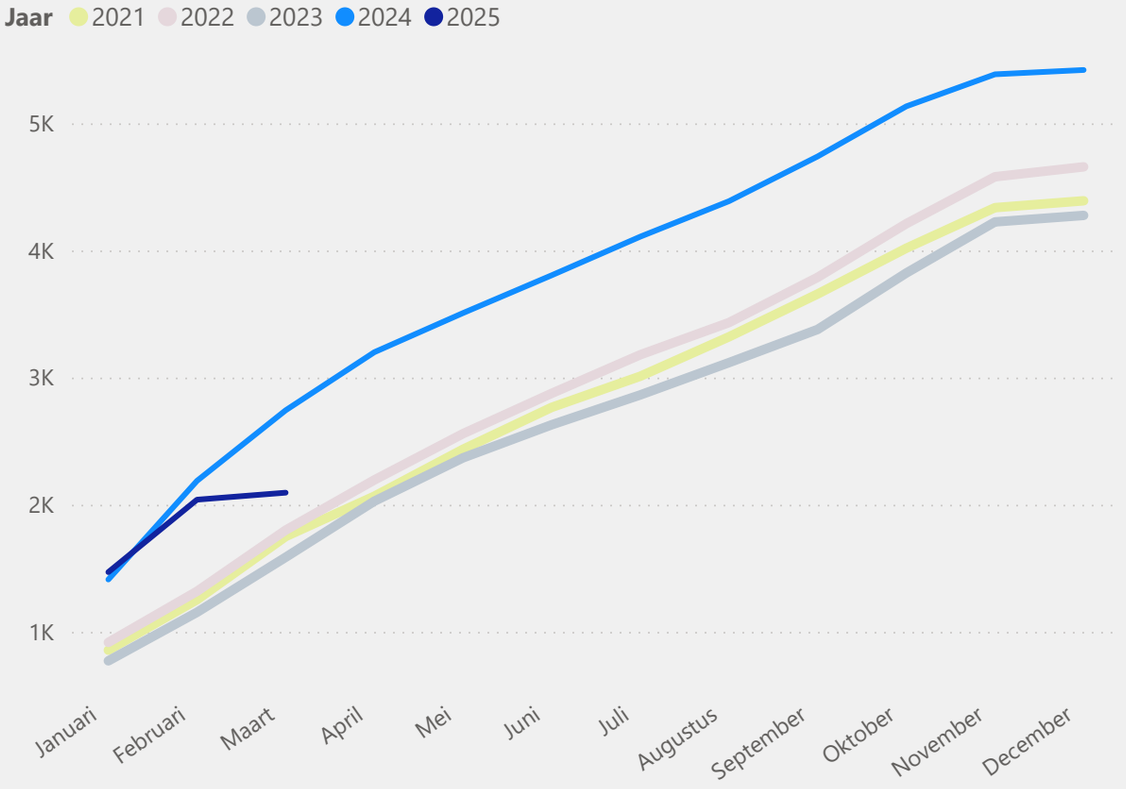
Wat is het aantal aanvragen voor individuele inkomenstoeslag?

Aantal huishoudens dat dit jaar automatisch IIT toegekend heeft gekregen

1413

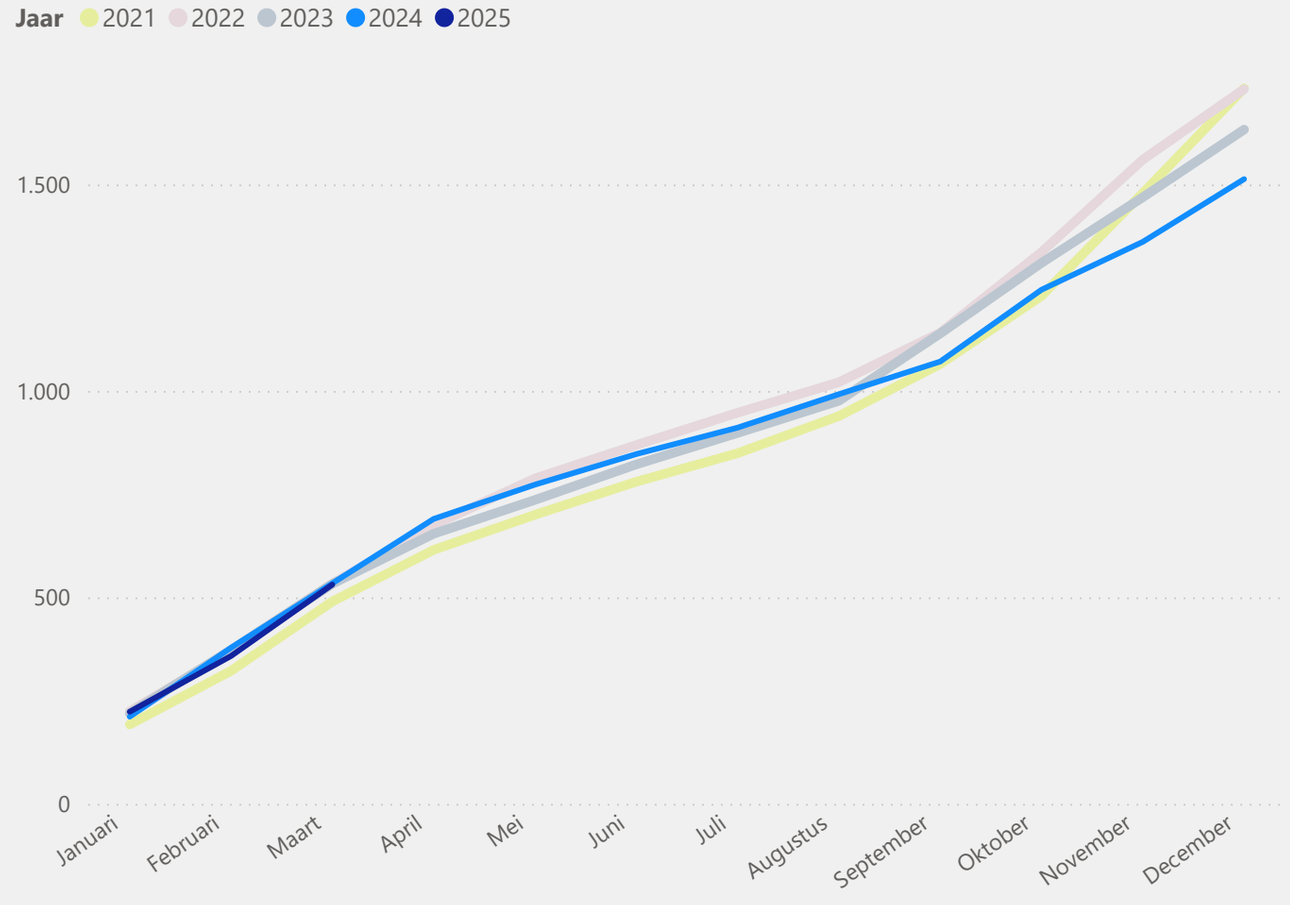
Wat is het aantal betalingen voor individuele inkomenstoeslag?

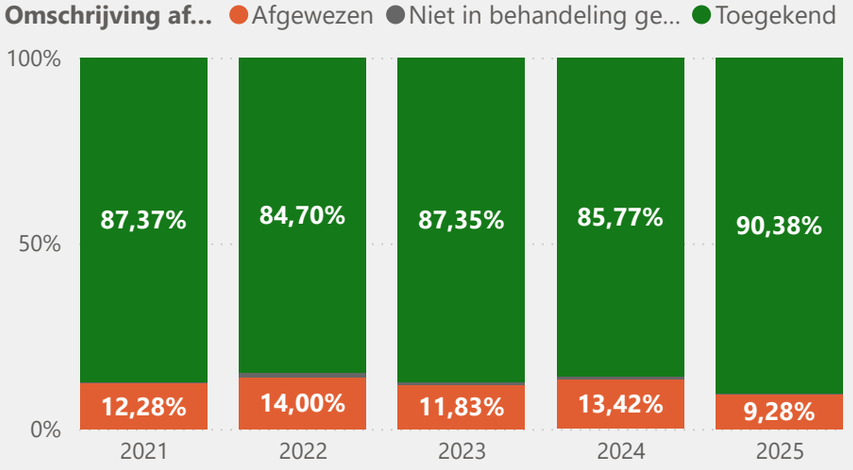
Tegemoetkoming Meerkosten chronisch zieken en gehandicapten (TM-CZG) (Arnhemmers kunnen rondkomen)

Toelichting op pagina TM-CZG: De TM-CZG is een jaarlijks bedrag dat inwoners kunnen ontvangen die chronisch ziek of minder valide zijn.

Wat is het aantal aanvragen voor TM-CZG?

Welk percentage van de aanvragen wordt toegekend?

3. Arnhemmers doen mee

We helpen Arnhemmers die een beroep doen op ondersteuning vanuit de Participatiewet zo snel mogelijk op weg naar zelfredzaamheid. We willen de uitkeringslast voor Arnhem zo veel mogelijk beperken. We doen dit net zo goed als of beter dan vergelijkbare grote gemeenten.

Arnhemmers met bijstand

We willen de uitkeringslast voor Arnhem zo veel mogelijk beperken. We doen dit net zo goed of beter dan vergelijkbare grote gemeenten.

In Dec 2024 waren er 7764 inwoners met een uitkering (incl. partners), dat zijn er 62 meer dan het maandgemiddelde in de periode Dec 2023 tot en met Nov 2024

Vergelijk met G16

Volume bijstand | In- en uitstroom | Uitstroom naar scholing | Uitstroom naar werk

Met inkomsten uit werk

We ondersteunen inwoners die werken naast hun uitkering zodat hun inkomen zo hoog mogelijk en hun afhankelijkheid van een uitkering zo laag mogelijk wordt.

In Dec 2024 waren er 622 inwoners met parttime inkomsten, dat zijn er 9 minder dan gemiddeld in de periode Dec 2023 tot en met Nov 2024

Inkomsten uit werk

Met loonkostensubsidie

Inwoners met een uitkering participeren naar vermogen. Als dit nog niet zo is dan helpen we ze daarbij met trajecten en ondersteunende instrumenten als loonkostensubsidie en jobcoaching.

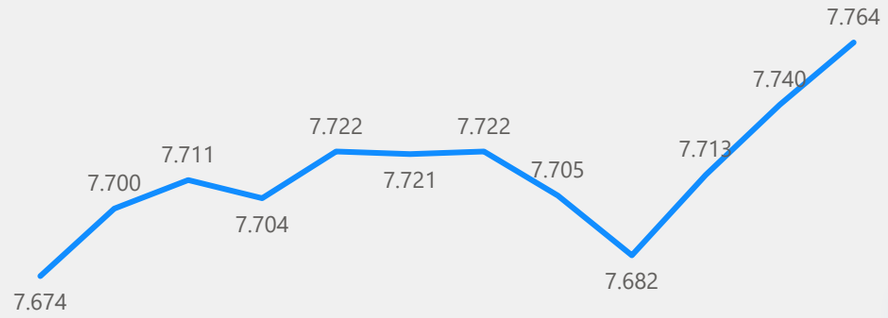
In Dec 2024 waren er 511 inwoners met een loonkostensubsidie aan het werk, dat zijn er 17 meer dan het maandgemiddelde (494) in de periode Dec 2023 tot en met Nov 2024

Loonkosten subsidie | Participatie ladder

Volume bijstand (Arnhemmers doen mee)

We willen de uitkeringslast voor Arnhem zo veel mogelijk beperken. We doen dit net zo goed als of beter dan vergelijkbare grote gemeenten.

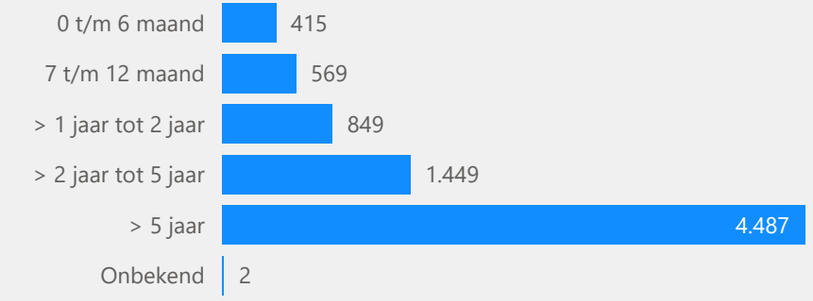
Wat is de ontwikkeling van het bijstandsvolume?

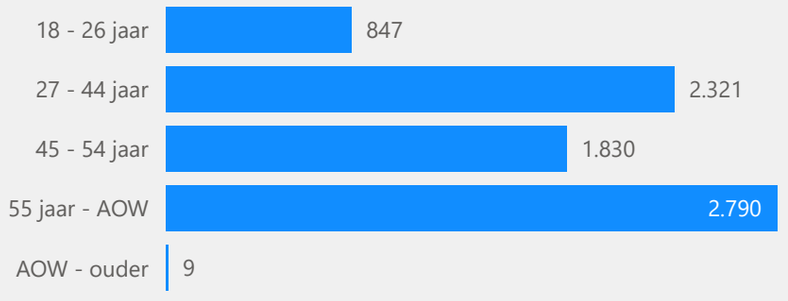
In Dec 2024 waren er 7764 inwoners met een uitkering (incl. partners), dat zijn er 55 meer dan het maandgemiddelde in de periode Jan 2024 tot en met Nov 2024

Hoelang zitten inwoners in de bijstand en hoe oud zijn ze in Dec 2024 ?

Periode in bijstand

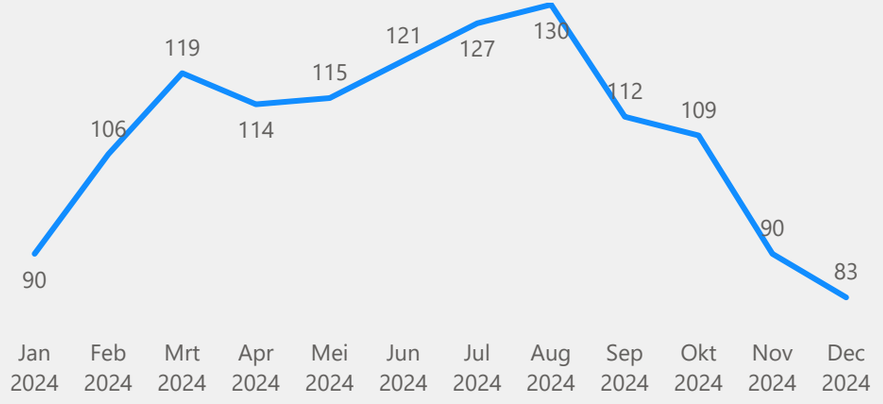
Leeftijdsopbouw bestand

In- en uitstroom (Arnhemmers doen mee)

We helpen Arnhemmers die een beroep doen op ondersteuning vanuit de Participatiewet zo snel mogelijk op weg naar zelfredzaamheid. We willen de uitkeringslast voor Arnhem zo veel mogelijk beperken.

Hoeveel inwoners stromen uit de bijstand?

Aantal met einde uitkering

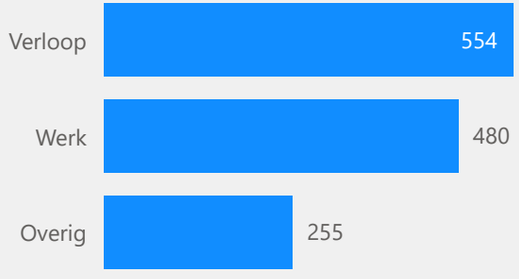
1.533

In de periode van Jan 2024 t/m Dec 2024 (12 maanden) zijn er 1533 inwoners met een beëindigde uitkering

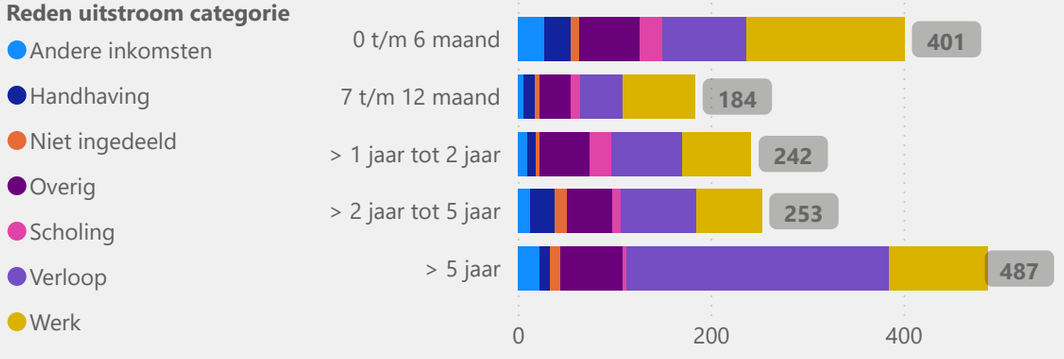
Klik op onderdelen in de onderstaande grafieken om de uitstroom per categorie duur /per uitstroomreden te zien

Hoelang zaten deze inwoners in de bijstand en waarom stroomden zij uit?

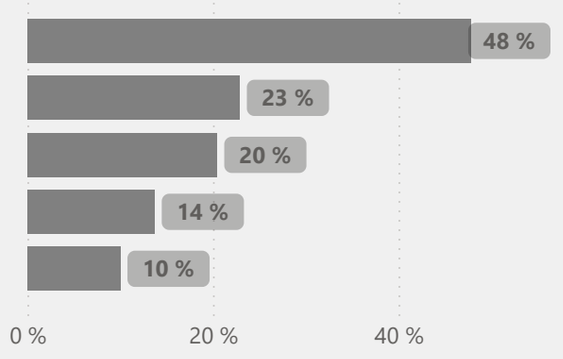
Reden uitstroom top 3

Inwoners met einde uitkering per 'Periode in bijstand' (hoe lang in de uitkering)

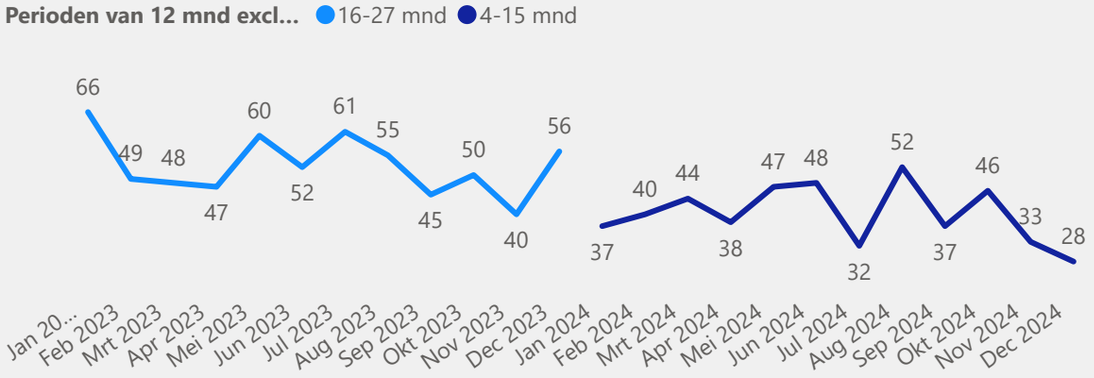
Percentage van 'Periode in bijstand' dat uitstroomt

Uitstroom naar werk (Arnhemmers doen mee)

We helpen Arnhemmers die een beroep doen op ondersteuning vanuit de Participatiewet zo snel mogelijk op weg naar zelfredzaamheid. We willen de uitkeringslast voor Arnhem zo veel mogelijk beperken.

Hoeveel inwoners stromen er uit naar werk?

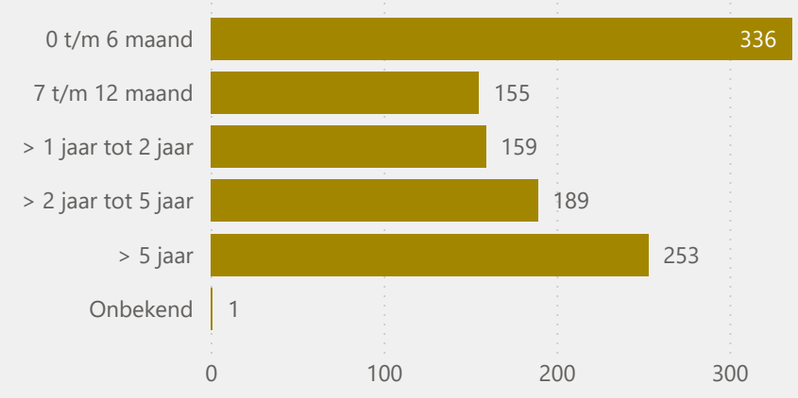

Met uitstroom naar werk

1.073

In de periode van Jan 2023 t/m Dec 2024 (24 maanden) zijn er 1073 inwoners met een beëindigde uitkering met als reden Werk

Hoelang uitkering voor uitstroom naar werk?

Hoeveel inwoners stroomden duurzaam uit naar werk?

Jan 2023 - Dec 2023

Met uitstroom naar werk (meer dan 12 mnd geleden)

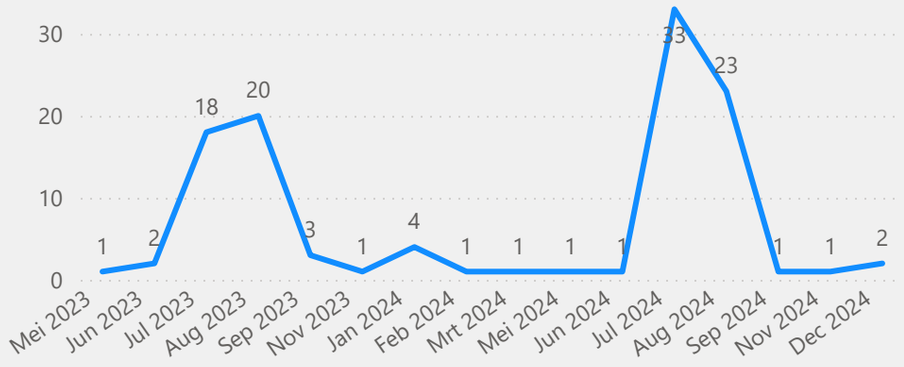
625

Nog geen uitkering na 12 mnd	waarvan	Duurzaam naar werk
88 %	=	551

Uitstroom naar scholing (Arnhemmers doen mee)

We helpen Arnhemmers die een beroep doen op ondersteuning vanuit de Participatiewet zo snel mogelijk op weg naar zelfredzaamheid. We willen de uitkeringslast voor Arnhem zo veel mogelijk beperken.

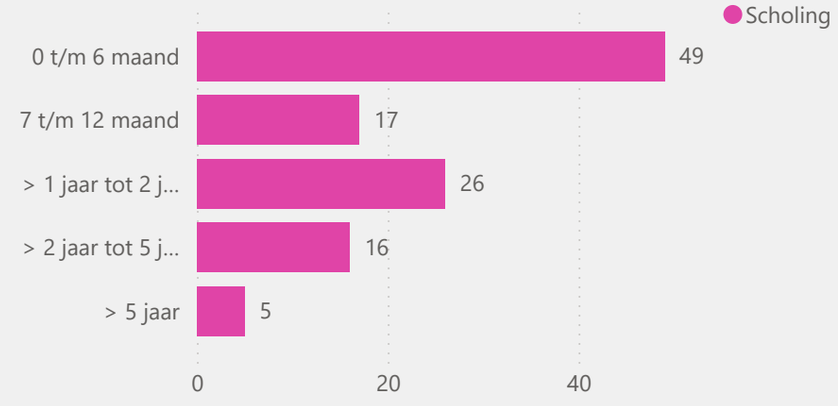
Hoeveel inwoners stromen er uit naar scholing?

Uitstroom naar scholing

113

Hoelang uitkering voor uitstroom naar scholing?

Zijn inwoners duurzaam uitgestroomd naar scholing?

Periode van Apr 2023 t/m Mrt 2024*

Nog geen uitkering na 12 mnd

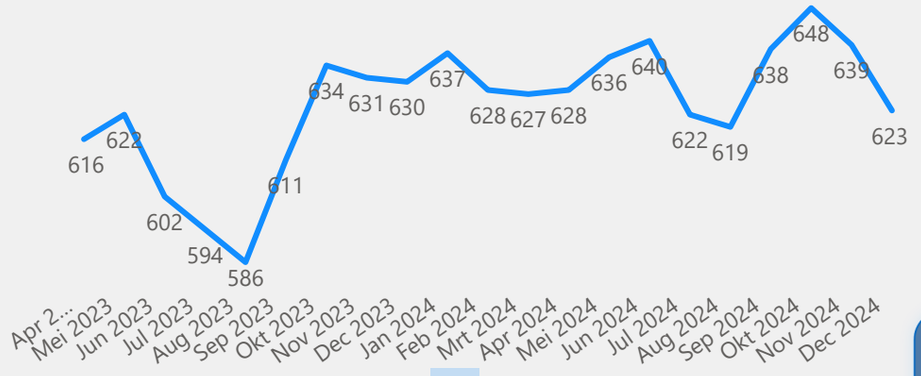
96%

*duurzame uitstroom wordt 12 maanden na einde uitkering bepaald, dus we meten dit over de groep met een einddatum die meer dan 12 maanden geleden is.

Inkomsten uit werk (Arnhemmers doen mee)

We ondersteunen/prikkelen inwoners die werken naast hun uitkering zodat hun inkomen zo hoog mogelijk en hun afhankelijkheid van een uitkering zo laag mogelijk wordt.

Hoeveel inwoners hebben inkomsten uit werk?

Totaal aantal inwoners met parttime inkomsten en bijstand in periode

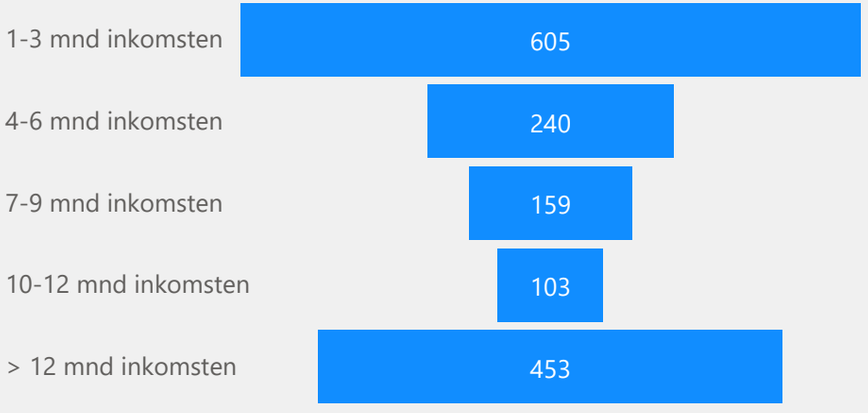
Apr 2023 - Dec 2024

1.560

In Dec 2024 waren er 623 inwoners met parttime inkomsten, dat zijn er 1 minder dan gemiddeld in de periode Apr 2023 tot en met Nov 2024

Bekijk inkomsten > 80% van de norm

Hoelang hebben zij inkomsten uit werk in deze periode?

Hoeveel inwoners met inkomsten stromen uit binnen 3 maanden na die inkomsten?

Personen met parttime werk die uitstromen

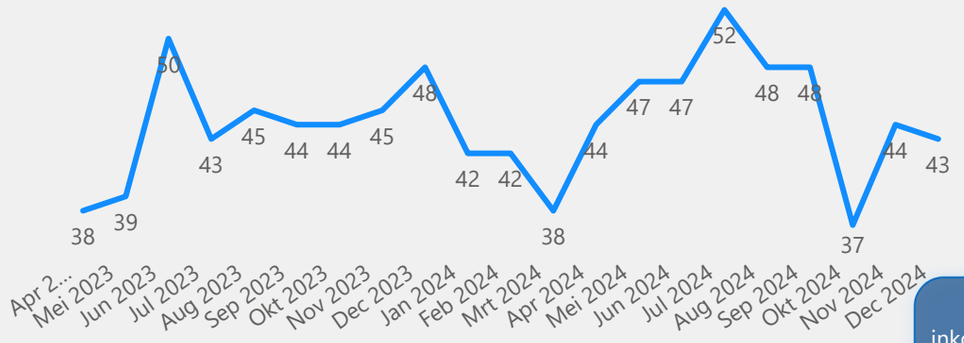
253

In de periode Apr 2023 t/m Dec 2024 (21 maanden) zijn er 253 personen met met een beëindigde uitkering die in de 3 maanden ervoor parttime inkomsten hebben gehad. Dat is 8,90% van de totale uitstroom in deze periode (2842).

Inkomsten uit werk > 80% van de norm (Arnhemmers doen mee)

We ondersteunen/prikkelen inwoners die werken naast hun uitkering zodat hun inkomen zo hoog mogelijk en hun afhankelijkheid van een uitkering zo laag mogelijk wordt.

Hoeveel inwoners hebben 5 van de 6 maand inkomsten > 80% norm?

Terug naar inkomsten uit werk totaal

Aantal clienten die 5 van de 6 maanden inkomsten boven 80% van de norm hebben

138

Hoeveel inwoners van deze groep stromen uit?

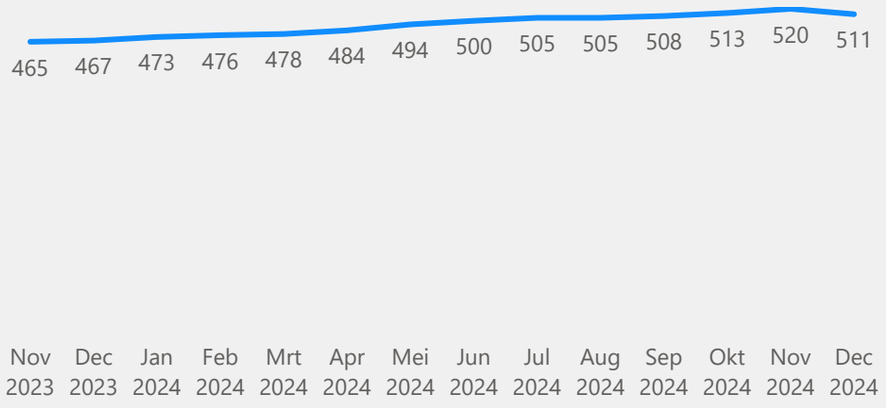
Personen met 5 van de 6 maanden inkomsten boven 80% van de norm die uitstromen

51

Loonkostensubsidie (Arnhemmers doen mee)

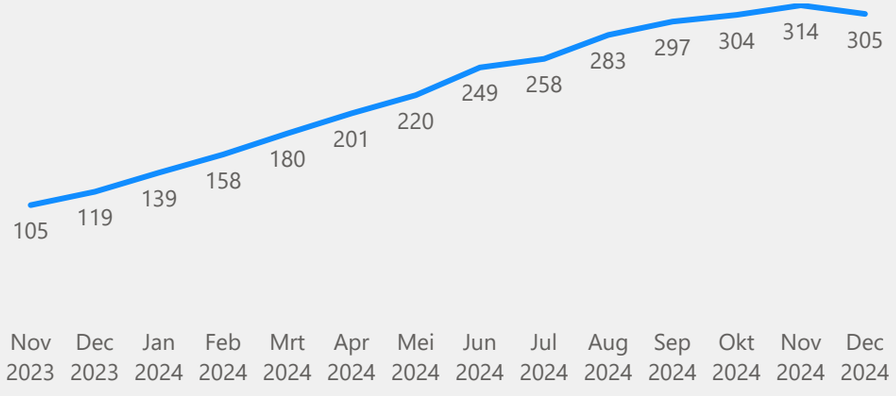
Inwoners met een uitkering participeren naar vermogen. Als dit nog niet zo is dan helpen we ze daarbij. Met trajecten en ondersteunende instrumenten als loonkostensubsidie.

Voor hoeveel inwoners is er loonkostensubsidie betaald?

In Dec 2024 waren er 511 inwoners met een loonkostensubsidie aan het werk, dat zijn er 20 meer dan het maandgemiddelde (491) in de periode Nov 2023 tot en met Nov 2024

Wat is het aantal inwoners met persoonlijke ondersteuning?

Ontwikkeling op participatietredes (Arnhemmers doen mee)

Niet alle inwoners kunnen zich nog ontwikkelen. Hen ondersteunen we bij het onderhouden van hun participatiegraad. Onze schaarse middelen (begeleiding en trajecten) zetten we vooral in op inwoners die nog een stap kunnen zetten in werk of participatie. Deze pagina gaat alleen over inwoners met een bijstandsuitkering.

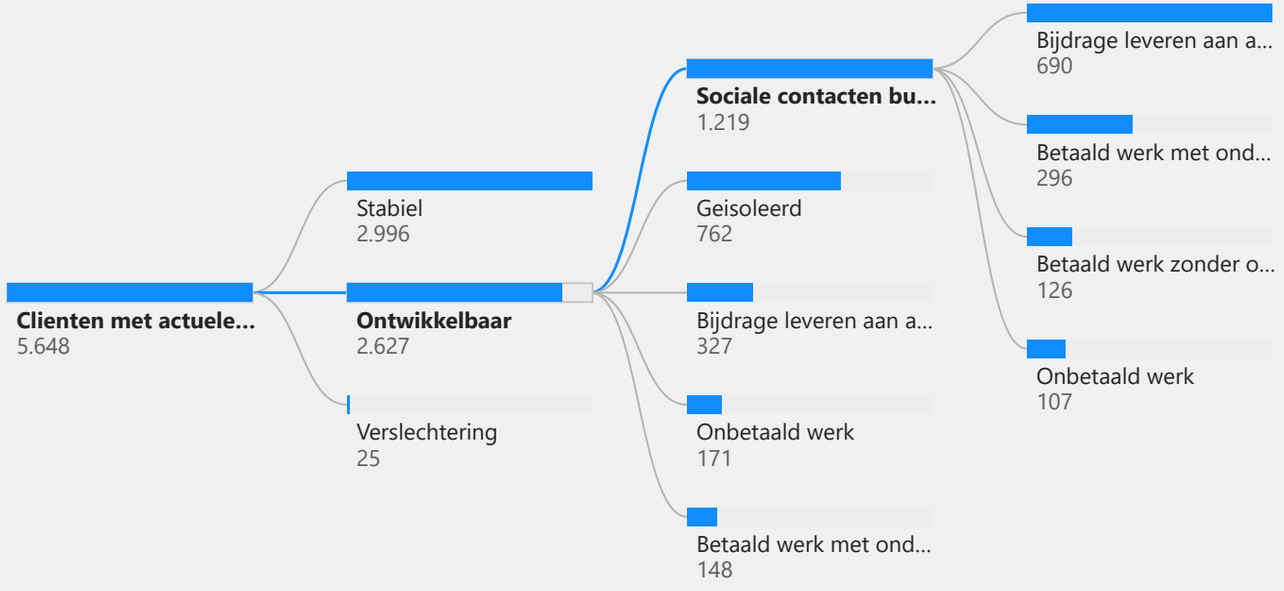
Start pagina | Voorkomen | Rondkomen | Meedoen

Inkomsten uit werk | Loonkosten subsidie | Participatie ladder

Wat is de verwachte ontwikkeling van inwoners met een bijstandsuitkering?*

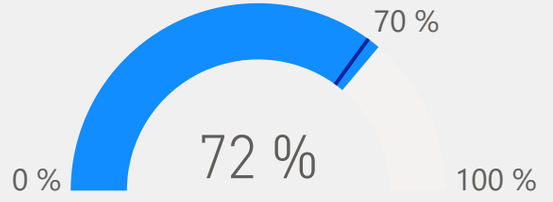
Klik op een onderdeel van de onderstaande visual om onderdelen uit te klappen

Verwachte ontwik... Ontwikkelbaar | Trede Sociale contacten buit... | Verwachte trede

* We registreren participatiemogelijkheden sinds 1 februari 2023, dus is dit nog niet voor alle inwoners geregistreerd

Hoeveel % van deze inwoners heeft een actuele beoordeling?

Welk perspectief hebben de inwoners die nog een stap kunnen zetten (die ontwikkelbaar zijn)?

Activerend werk (Arnhemmers doen mee)

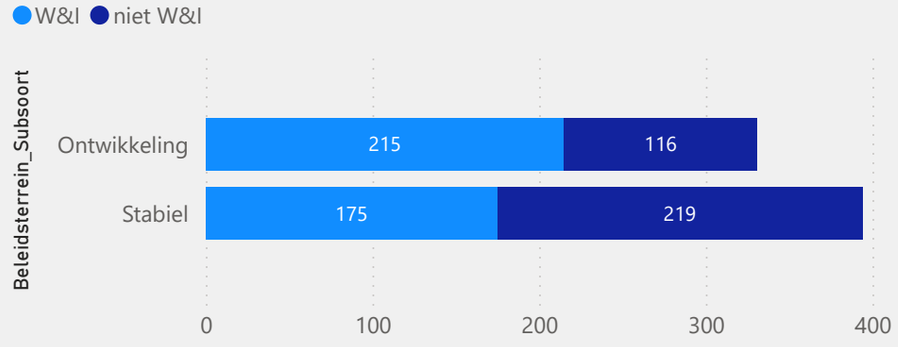
Niet alle inwoners kunnen zich nog ontwikkelen. Hen ondersteunen we bij het onderhouden van hun participatiegraad. Onze schaarse middelen (begeleiding en trajecten) zetten we vooral in op inwoners die nog een stap kunnen zetten in werk of participatie.

Start pagina | Voorkomen | Rondkomen | Meedoen

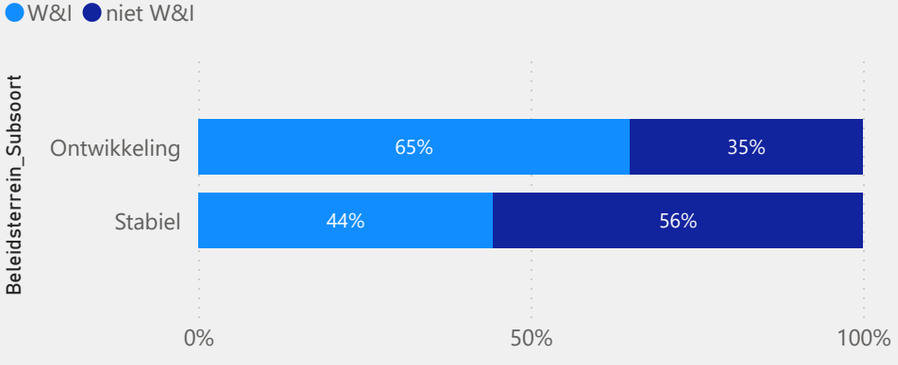
Peilmaand
Dec 2024

Hoeveel inwoners naar ontwikkeling of stabiel?

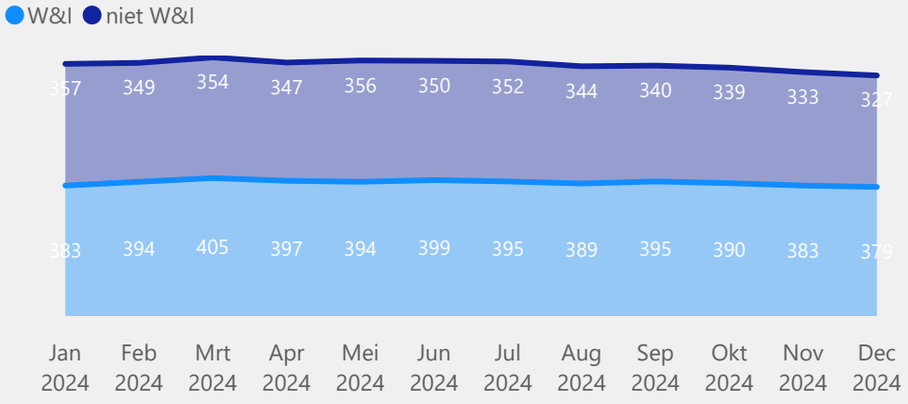
Clienten Activerend werk in peilmaand

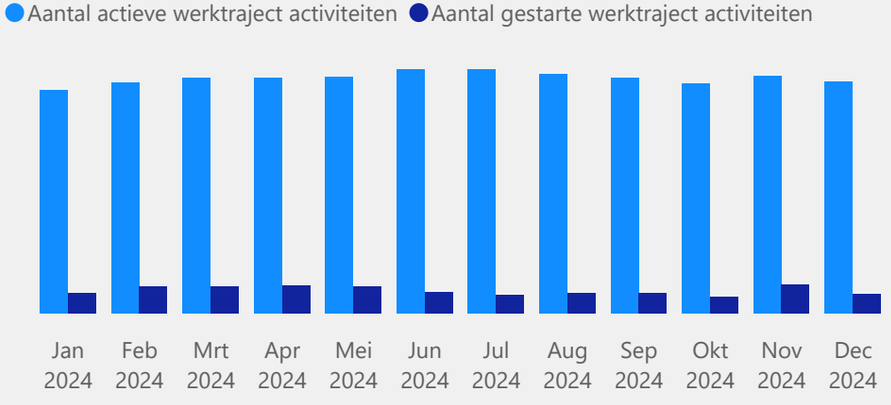
Inwoners Activerend werk in peildmaand

Hoeveel inwoners op Activerend werk?

Gestarte werktraject activiteiten?

Inkomsten uit werk | Loonkosten subsidie | Participatie ladder | Activerend werk

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELADVIES

Raadsvoorstel Perspectiefnota 2026-2029 & Turap 1-2025

Fasering

- ☐ Informatieve bespreking
- ☑ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Procedure:

Datum vergadering
21 mei 2025

Type voorstel
Raadsvoorstellen

Spreekrecht publiek?
Nee

Voorgesteld resultaat:
Start en afronding meningsvormende bespreking
(!) Let op: weinig ruimte voor uitloop op de PA van 28 mei

Voorgesteld besluit / Kernboodschap

Perspectiefnota
De gemeenteraad wordt voorgesteld de *Perspectiefnota 2026-2029* vast te stellen. De Perspectiefnota is voor de gemeenteraad een belangrijk document in de begrotingscyclus, omdat hierin de plannen voor de komende jaren worden gepresenteerd. Het betreft de opmaat naar de Begroting 2026 en hét is moment voor de gemeenteraad om keuzes te maken voor de toekomst van de stad.

Naast het vaststellen van de Perspectiefnota worden er in het raadsvoorstel ook twee andere besluiten gevraagd aan de gemeenteraad. Deze hebben betrekking op de inrichting van de Begroting.

- Ten eerste wordt voorgesteld om de wijkwijkprogramma's (zowel financieel als inhoudelijk) te gaan integreren met de huidige stedelijke programma's in de Begroting 2026, waardoor vanaf dat moment integrale begrotingsprogramma's ontstaan.
- Ten tweede wordt voorgesteld om Nationaal Programma Arnhem Oost als een aparte paragraaf op te gaan nemen in de Begroting 2026.

Turap
In de eerste Tussentijdse Rapportage (Turap-1) van 2025 zijn de financiële afwijkingen voor 2025 in kaart gebracht op basis van de verwachting in de eerste maanden van 2025. Hierdoor kan de financiële koers nauwkeurig gemonitord worden en dit stelt de gemeenteraad in staat waar nodig bij te sturen. De prognose over 2025 laat een voordelig resultaat van € 7,4 miljoen zien ten opzichte van de begroting.

De opbouw van de Turap is dit jaar aangepast. In eerdere jaren had Turap-1 een aantal bijlagen waarin inzichtelijk werd gemaakt wat de afwijkingen per programma waren. Deze afwijkingen waren voorzien van een toelichting per afwijking in 2025. Dit bracht dubbelingen met de Perspectiefnota met zich mee, waar een deel van deze afwijkingen ook in vermeld werden (als deze zich in latere jaren ook voordoen). Daarom is er voor 2025 voor gekozen om de afwijkingen in 2025 ook in de Perspectiefnota op te nemen en daar toe te lichten. In Turap-1 is alleen het totaaloverzicht van de afwijkingen opgenomen over 2025 met de details op welk programma en welke portefeuille de afwijking drukt en of het een afwijking op de baten, lasten of mutaties in de reserves betreft. Voor de toelichtingen op deze afwijkingen wordt verwezen naar de Perspectiefnota.

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELADVIES

Contactgegevens

Portefeuillehouder:
Paul Smeulders

Ambtenaar
Natasja Bouwman
natasja.bouwman@arnhem.nl
06 27135094

Raadsadviseur
Maaike Piscaer
maaike.piscaer@arnhem.nl
06 31114892

Toelichting voorgestelde behandelwijze

Zie voor het gehele behandelproces van de Perspectiefnota, Jaarstukken en Turap ook deze hand-out

Technische vragen
Technische vragen dienen voorafgaand aan de bespreking te worden gesteld via technischevragenraad@arnhem.nl Alle vragen die voor donderdag 15 mei 17.00 uur zijn ingediend zullen uiterlijk dinsdag 20 mei beantwoord worden. Ook na de deadline kunnen er via dit emailadres technische vragen worden gesteld. De bundel met vragen en antwoorden wordt gepubliceerd op iBabs en telkens aangevuld wanneer er nieuwe antwoorden zijn.

Woordvoerders
Er zijn meerdere woordvoerders toegestaan.

Vergaderorde meningsvormende fase
Er wordt in twee termijnen vergaderd.

- Iedere fractie heeft twee termijnen, waarin meningen kunnen worden verkondigd of politieke vragen kunnen worden gesteld;
- Het stellen van vragen gebeurd voor de gehele portefeuille van de verantwoordelijk wethouder en dus niet per onderwerp. Tevens worden de 2 stukken (PPN en Turap) tegelijk behandeld (en dus niet in aparte termijnen);
- De portefeuillehouder reageert na een termijn van de raad als alle fracties aan het woord zijn geweest. De portefeuillehouder beantwoordt de gestelde vragen, waarbij hij of zij antwoorden kan waardoor herhaling van vrijwel overeenkomstige punten achterwege blijft. De voorzitter ziet erop toe dat de beantwoording van de portefeuillehouder ter zake is en in gaat op de gestelde vragen;
- Interrupties (in de vorm van een korte vraag of opmerking zonder inleiding) zijn in alle termijnen toegestaan. Zoals altijd kan de voorzitter interrupties beperken;

Weinig ruimte voor uitloop > houdt hier rekening mee in de voorbereiding
Al eerder heeft de agendacommissie bepaalt dat er ruimte is voor uitloop voor deze vergadering tijdens de PA van 28 mei. De PA van 28 mei is een halve besluitvormende vergadering. In verband met het feit dat er veel voorstellen deze avond ook ter besluitvorming voorliggen, is er slechts een beperkte ruimte voor de uitloop. Het streven is dus om uitloop zo veel mogelijk te voorkomen. Woordvoerders worden gevraagd hier in de voorbereiding rekening met te houden (bijvoorbeeld door je te richten op je meest relevante politieke vragen of de kern van je betoog, zodat iedere fractie in de gelegenheid zal worden gesteld om zijn of haar bijdrage te kunnen leveren) De voorzitters zullen hier tijdens de vergadering op toe zien.

Raadskamer indeling

De meningsvormende bespreking vindt plaats in 9 raadskamers, **geordend per portefeuillehouder** (inclusief een aparte kamer voor het onderdeel financiën).

	Raadszaal	Landgoed/Festival	Walburgis
18.45 – 20.15	**Smeulders** (financiën)	**Bouwkamp** (Stedelijke Ontwikkeling, Groen, Duurzaamheid en Cultuur)	**Van Munster** (Bestaanszekerheid en Leefbare wijken)
20.30 – 22.00	**Smeulders** (Wonen en Vluchtelingen)	**Kundić** (Onderwijs en Jeugd, Duurzame Mobiliteit en Economie)	**Roelofs** (Burgerparticipatie, Openbare Ruimte, Binnenstad en Sport)
22.00 – 23.15	**Marcouch** (burgemeester)	**Van de Geijn** (Inclusie, Digitale Zaken, Organisatie en Publieke Gezondheid)	**Van Esch** (Natuur, Milieu en Zorg)

- Gezien de omvang van het onderwerp en de beperkte vergadertijd is er geen pauze tussen het 2de en 3de blok.

In welke raadskamer moet ik zijn met mijn vragen?

Je kunt op 3 manieren kijken in welke raadskamer je met je vragen moet zijn:

1. *Overzicht portefeuilleverdeling college B&W*
   In de bijlage 'portefeuilleoverzicht college B&W' vinden jullie een overzicht met welke onderwerpen zich binnen de portefeuilles van de collegeleden bevinden. Het meest recente overzicht is onlangs ook gedeeld met de raad middels deze raadsbrief.

2. *Technische vragenbundel*
   Omdat een technische vraag aanleiding kan zijn voor een politieke vraag in de raadskamer, is in deze technische vragenbundel aangegeven bij welke portefeuillehouder de betreffende technische vraag hoort;

3. *Specificatie hoofdstuk 4 Transformatie Sociaal Domein*
   Voor dit hoofdstuk geldt dat vragen over het proces en de coördinatie gesteld kunnen worden in de raadskamer van wethouder Van Munster. Inhoudelijke vragen kunnen bij de betreffende portefeuillehouder worden gesteld. Een toegespitst overzicht van welke onderwerpen in dit hoofdstuk bij welke portefeuillehouder horen vinden jullie in de bijlage;

Aandachtspunten

Interactieve website
Op de website financien.arnhem.nl vinden jullie digitaal alle P&C stukken en zijn meer doorklik mogelijkheden.

Samenhang
Tegelijk met de *Perspectiefnota 2026 – 2029* zijn ook de *Jaarstukken 2024* en *Turap-1 2025* aangeboden. De Perspectiefnota en Turap worden tegelijk behandeld. Hoewel de Jaarstukken tegelijk zijn aangeboden met de Perspectiefnota doorlopen ze een afzonderlijke bespreking, zie hiervoor ook het spoorboekje P&C cyclus 2025. De samenhang tussen deze stukken is toegelicht tijdens de presentatie van het college op 16 april.

Raad van de Stad
In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er een brede uitvraag gedaan onder maatschappelijke organisaties en inwoners: *waar liggen kansen voor de stad?* Tijdens de Politieke Avond van 7 mei zijn er drie rondetafelgesprekken georganiseerd voor maatschappelijke organisaties. In totaal hebben 38 organisaties hieraan meegedaan. Een aantal hebben hun bijdrage ook schriftelijke ingeleverd. Voor inwoners is er een inloopspreekuur georganiseerd voorafgaand aan de Politieke Avond. Op 21 mei is er geen ruimte meer voor inwoners om in te spreken.

Staat van de Stad
Ieder jaar maakt de afdeling Onderzoek en Statistiek de Staat van de Stad, hierin worden de cijfermatige trends en ontwikkelingen op tal van beleidsterreinen in kaart gebracht. Zie hier de resultaten. Deze zijn ook aan de gemeenteraad gepresenteerd tijdens de Politieke Avond van 14 mei.

Afdoening moties & toezeggingen
Het college stelt voor om met deze Perspectiefnota 1 motie en 2 toezeggingen af te doen, zie voor een toelichting het raadsvoorstel:

1. Motie 24M105 Code rood voor autonomie- en medebewindstaken
2. Toezegging 1449 – Bieden duidelijkheid index subsidies en huur
3. Toezegging 422 – Financiën van de gemeente

Mogelijk resultaat:

- Er is een **uitloop** voor de meningsvormende bespreking geagendeerd op **woensdag 28 mei**. Indien nodig kunnen meerdere raadskamers (portefeuillehouders) worden gecombineerd;

- Tijdens meningsvormende bespreking kunnen fracties aangeven of zij overwegen moties en/of amendementen in te dienen. Deze moties en amendementen kunnen vanaf dat moment dan ook (in concept) worden ingediend bij de griffie voor agendering op **4 juni**.

- De deadline voor het indienen van de concept moties en amendementen ligt op **maandag 2 juni 12.00 uur**

- De indeling (toewijzen van de moties/amendementen over de raadskamers) voor de bespreking op 4 juni wordt uiterlijk **maandagmiddag 2 juni** bekend gemaakt;

Transformatie Sociaal Domein **- Coördinatie en proces bij wethouder Van Munster, inhoudelijk bij verschillende collega's.**

Ambities en mogelijke knelpunten in het Sociaal Domein

In deze paragraaf lichten we in meer beschrijvende zin toe welke ambities en mogelijke knelpunten in (lopend) beleid en uitvoering worden voorzien. Deze nemen we mee in de integrale afweging die we gaan maken in het kader van de transformatie sociaal domein. De uitkomst daarvan zullen we bij de Begroting 2026 aan uw raad voorleggen. Net als bij de ambities en mogelijke knelpunten zoals beschreven in hoofdstuk 3 gaan wij ook graag met u in gesprek over uw prioriteiten in het sociaal domein, zodat u ons richting kunt geven in de aanloop naar de ontwerp-Begroting 2026.

Bestaanszekerheid

Vroegsignalering – wethouder Van Munster
In een tijd waarin steeds meer mensen te maken krijgen met onzekerheid over hun financiële situatie, willen we zo vroeg mogelijk in contact komen met inwoners die geldzorgen hebben. Ons doel is om te voorkomen dat deze zorgen uitmonden in problematische schulden. Dit doen we onder meer door Vroegsignalering, waarbij we bij mensen langs gaan of telefonisch contact opnemen. We zien dat de behoefte aan hulp na een contact bij vroegsignalering stijgt en het aantal maandelijkse signalen van betaalachterstanden is toegenomen met 40%. Willen we deze werkwijze vanaf 2027 minimaal op het huidige niveau houden, dan moeten we daar extra middelen voor inzetten.

Armoedeaanpak studenten – wethouder Van Munster
We vinden het belangrijk om studenten met financiële problemen te helpen en zo te zorgen dat ze niet met hun studie hoeven te stoppen omdat hun ouder(s)/verzorger(s) niet of onvoldoende in staat zijn om de kosten van de opleiding te dragen. Voor studenten van Rijn IJssel bestaat een steunfonds, de Dullert Stichting levert daar een financiële bijdrage aan. Het is mogelijk in overleg en in samenwerking met scholen te onderzoeken hoe en of dit fonds te verbreden naar een centraal steunfonds voor studenten. Stichting Leergeld heeft recent de leeftijdsgrens voor ondersteuning verhoogd van 18 naar 21 jaar. Door deze grens verder te verhogen kan een grotere groep worden bereikt.

Ondernemers met geldzorgen – wethouder Van Munster
Ook ondernemers met geldzorgen kunnen bij de gemeente terecht. We zien dat ondernemers vaker een beroep doen op Over Rood. Als we hen allemaal willen ondersteunen, dan zijn daarvoor extra middelen nodig.

Bijzondere Bijstand – wethouder Van Munster
Door de voorwaarden voor het aanvragen van Duurzame Gebruiksgoederen via Bijzondere Bijstand te versoepelen wordt het voor inwoners makkelijker om hier een beroep op te doen als zij dit nodig hebben. Als we hiervoor kiezen, zal dit naar verwachting leiden tot meer aanvragen. Hiervoor zijn onvoldoende middelen beschikbaar.

Participatiewet in balans – wethouder Van Munster
Volgens de nieuwe Participatiewet in Balans, die naar verwachting dit jaar wordt behandeld, krijgen we vanaf 2026 per 2026 wettelijk de mogelijkheid om inwoners die maximaal werken en toch niet uit de bijstand komen, een inkomensvrijlating te bieden van 15 procent. Over dit deel van hun inkomen worden mensen dan niet gekort op hun bijstandsuitkering. Onze verwachting is echter dat het Rijk de omvang van de doelgroep lager inschat dan in Arnhem realistisch is. Hiervoor is vanaf 2027 mogelijk extra budget nodig.

Subsidie City at home – wethouder Van Munster
City@Home is een maatschappelijke organisatie die vrouwen ondersteunt om te participeren in de samenleving van Arnhem. Initieel waren de activiteiten gericht op vrouwen met migratieachtergrond, maar ondertussen zijn ook vrouwen met geen migratieachtergrond welkom. Op deze manier ontstaat er ook verbinding tussen de verschillende bevolkingsgroepen in de samenleving. Het aantal vrouwen dat deelneemt aan de activiteiten van City@Home stijgt sterk en daarmee ook de druk op de organisatie. City@Home heeft de gemeente Arnhem om financiële hulp gevraagd.

Kansenmakers – wethouder Van Munster

De Kansenmakers bieden een platform waar jongeren zelf programma's ontwikkelen en uitvoeren, gericht op studie, werk, inkomen en gezondheid. In de wijk Presikhaaf, waar veel jongeren opgroeien in kansarme gezinnen met beperkte financiële zekerheid en negatieve stigma's, ondersteunt Kansenmakers hen door middel van de juiste tools studie- en loopbaancoaching en een uitgebreid netwerk. Vanaf 2026 is geen budget gereserveerd.

Ervaringsdeskundigen – wethouder Van Munster
De afgelopen periode hebben we binnen de campagnes rond Geldzorgen waardevolle ervaring opgedaan met de pilot waarbij we samenwerken met ervaringsdeskundigen. Zij hebben actief meegedacht over de campagnes en fungeerden als ambassadeurs door hun verhaal te delen. Hierdoor verlaagden zij de drempel voor inwoners om hun geldzorgen aan te kaarten. Als de pilot na 2025 afloopt, zijn hier geen middelen meer voor beschikbaar.

Huisvesting Ecovrede – wethouder Van Munster
Zowel in 2020 als in 2021 heeft de gemeenteraad moties aangenomen die gericht zijn op het (helpen) huisvesten van Ecovrede. Ecovrede krijgt subsidie voor activiteiten om inwoners te ondersteunen die overal buiten de boot vallen. Zo geven ze advies en ondersteuning, vertrekken gratis voeding, kleding en duurzame gebruiksgoederen. Ecovrede is nu tijdelijk gehuisvest in een oud schoolgebouw maar moet daar weg per 1 juni 2025. Na 2027 zijn geen middelen beschikbaar.

Welzijn en inclusie

Jongerenwerk – wethouder Van Munster
De welzijnspartners die jongerenwerk aanbieden ontvangen geen structurele subsidie. Doordat wordt gewerkt met incidentele subsidies ontstaan financiële spanningen en is het ingewikkeld om in te zetten op langdurige inzet, bestendiging, doorgroei en optimalisatie.

Uitvoering ouderenbeleid – wethouder Roelofs
Met het Arnhemse ouderenbeleid bereiden we ons voor op de forse groei van het aantal ouderen in de stad. Met onze maatschappelijke partners willen we slimme verbindingen tussen programma's en projecten leggen. Daarmee bouwen we aan krachtige buurten en een sociale en fysieke infrastructuur, waarin inwoners voor zichzelf kunnen zorgen, zich voor elkaar kunnen inzetten en de juiste ondersteuning krijgen. We houden daarbij oog voor de kosten en uitvoering van de zorg en pakken als gemeente een aanjaagrol, waarbij we tevens investeren in preventie. Voor de uitvoering van het ouderenbeleid is vanaf 2026 geen geld beschikbaar.

Initiatieven sociale cohesie – wethouder Van Munster
Aangezien de laatste jaren deze subsidies incidenteel zijn verleend is het ingewikkeld om in te zetten op langdurige inzet, bestendiging, doorgroei en optimalisatie. Als we het bestaande aanbod in Arnhem op het huidige niveau te houden is het structureel maken van de incidentele subsidies gewenst.

Ontmoeten en Verbinden – wethouder Van Munster
Het welzijnsbeleid zet in op het versterken van sociale netwerken in onze wijken. Ontmoetingslocaties spelen hierin een centrale rol. Voor het meerjarig faciliteren van alle locaties zijn onvoldoende middelen beschikbaar. Daarnaast spelen de Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen een belangrijke rol bij het faciliteren (met raad en daad) van deze ontmoetingslocaties. De SAB ontvangt nu geen gemeentelijke subsidie, maar wordt tot en met 2025 financieel volledig ondersteund door de Dullertsstichting. Vanaf 2026 wordt een bijdrage van de gemeente verlangd.

Arnhems opbouwwerk – wethouder Van Munster
In het welzijnsbeleid is tevens opgenomen dat opbouwwerk een onmisbare schakel is in de wijk. We zetten preventie voorop en daarvoor is een stevige sociale basis noodzakelijk. Opbouwwerkers hebben als taak te werken aan krachtige, verbonden gemeenschappen waarin iedereen kan meedoen. Door individuele én groepen inwoners te activeren, te verbinden en te ondersteunen. Zo dragen zij bij aan meer eigen regie en sociale netwerken van inwoners. Willen we dat opbouwwerk toegankelijk is in alle wijken van Arnhem, dan zijn de huidige budgetten niet toereikend.

APCG structurele borging schouwen in subsidie – wethouder Van de Geijn
Met ingang van de huidige collegeperiode zijn er tijdelijk middelen beschikbaar gesteld voor het schouwen van publieke gebouwen en openbare ruimte in het kader van VN verdrag Handicap, dit is door de gemeente belegd bij de Stichting APCG. Mochten we het schouwen een structureel karakter willen geven, dan zijn hiervoor middelen nodig.

Zorg en jeugdhulp

Wijknetwerken – wethouders Van Esch en Roelofs
De gemeente Arnhem wil samen met haar maatschappelijke partners gaan werken met wijknetwerken voor Welzijn en Zorg. Dat zijn gebiedsgerichte netwerken van welzijns- en zorgorganisaties en het Sociaal Wijkteam Arnhem. De deelnemende partijen nemen daarin gezamenlijk de verantwoordelijkheid om de zorg en ondersteuning aan inwoners van Arnhem anders te organiseren. De uitvoeringskosten om de wijknetwerken van start te kunnen laten gaan zijn nog niet gedekt.

Versterken lokale toegang vanuit hervormingsagenda en toekomsttuinen – wethouders Roelofs en Van de Geijn
Een belangrijk onderdeel van de Hervormingsagenda Jeugd, het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en de Regiovisie HGKM is het versterken van de lokale toegang. De lokale teams zijn belangrijk in het realiseren van de veranderingen binnen de jeugdhulp. Van hen wordt enerzijds verwacht dat zij een rol spelen in het terugdringen van het jeugdhulpgebruik, door problemen die kinderen, jongeren en hun gezin ervaren te normaliseren en klein te houden met gesprekken, adviezen en met eventueel directe inzet van lichte hulp die zij zelf bieden. Anderzijds moeten zij breed kijken naar de krachten en zorgen in een gezin, waar nodig passende hulp op de relevante leefgebieden organiseren, veiligheidsproblematiek herkennen en bij onveiligheid ouders en jeugdigen bewegen tot hulp, ook als zij daar niet zelf voor open staan. Vanuit de Hervormingsagenda moet elke gemeente in 2028 een stevig lokaal team hebben staan. Vanuit het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming moet dit in 2030 staan.

Preventieve bemoeizorg - wethouder Van Esch
Preventieve bemoeizorg is gericht op hulp bieden aan mensen die zelf geen hulp zoeken, maar wel hulp nodig hebben. Deze preventieve aanpak wordt nu nog incidenteel gefinancierd. Indien we een brede doelgroep willen blijven bedienen zodat door vroegtijdige interventies complexe zorgvragen worden verminderd, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Borging Wijk GGD - wethouder Van Esch
Sinds november 2023 kan een Wijk GGD'er na een overlastmelding bij Politie een persoon met onbegrepen gedrag bezoeken in plaats van alleen een digitaal onderzoek te doen. De eerste resultaten met deze nieuwe werkwijze, opgestart vanuit het NPOA, in Arnhem Oost en het centrumgebied zijn zo positief dat we via ZonMw geld voor 2025 en 2026 hebben ontvangen om de aanpak stadsbreed uit te rollen. Als we deze aanpak willen borgen, dan zijn daar middelen voor nodig.

Verbinding sociaal domein - GGZ - wethouder Van Esch
Vorig jaar is er vanuit het NPOA een succesvolle pilot mogelijk gemaakt waar GGZ gerelateerde vragen opgepakt werden door een team vanuit de GGZ, de Sociale Wijkteams en ervaringsdeskundigen. Daaruit is gebleken dat de persoon met een hulpvraag efficiënter geholpen kon worden. Daarnaast zijn we gestart met het project Samen Sterker waardoor de politie buiten kantoortijden gemakkelijker verbindingen kan leggen met zorgpartijen. Als we deze projecten willen voortzetten, zijn daar financiële middelen voor nodig.

Levensloopbegeleiding Vanuit Autisme Bekeken - wethouder Van Esch
Voor inwoners kan de levensloopbegeleiding VAB (Vanuit Autisme Bekeken) worden ingezet. Dit is een langdurige vorm van ondersteuning voor mensen met autisme die helpt om uitdagingen in het leven aan te gaan en beter te functioneren binnen de maatschappij. Een eerdere pilot met deze gespecialiseerde zorgvorm heeft veel positieve resultaten opgeleverd. Mochten we deze zorgvorm structureel willen inzetten, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen

22-uurs opvang – wethouder Van de Geijn
Met de proef 22-uursopvang Spoorwegstraat willen we in de zogeheten 'tussenuren' een verblijfsruimte voor dak- en thuisloze mensen te creëren. Dit zijn de uren waarin zowel inloopvoorziening Het Kruispunt als nachtopvang De Duif gesloten zijn. Deze pilot doen we op verzoek van de raad en voor de duur van maximaal twee jaar. Voor de pilotperiode is er dekking, vanaf 1 januari 2027 is er geen dekking meer. Indien we de 22-uursopvang dus willen voortzetten, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Maatwerk tijdens opvang – wethouder Van de Geijn

De doelgroep van Maatschappelijke Opvang wordt zwaarder, waardoor er soms extra inzet op begeleiding nodig is om een plaatsing in een van de voorzieningen mogelijk te maken. Indien we dit maatwerk willen voortzetten zijn extra middelen nodig.

Jongerenopvang – wethouder Van de Geijn
Per 2026 stopt onze huidige aanbieder met het faciliteren van jongerenopvang. Het is onze verwachting dat een nieuwe aanbieder structureel duurder zal zijn gezien de hogere CAO-lonen en het tekort aan personeel. Daarnaast is er een uitbreiding van capaciteit noodzakelijk: de huidige twee crisisbedden worden structureel bezet, regelmatig worden jongeren boventallig geplaatst en de instroom is onverminderd terwijl de uitstroom blijft stagneren. Indien we de jongerenopvang willen voorzetten en uitbreiden dan zijn daarvoor middelen nodig.

Opzetten ontbrekend aanbod snijvlak Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen – wethouder Van de Geijn
Dakloze jongeren zijn gezien de aard van hun problematiek, niet op hun plek in de Maatschappelijke Opvang. Tegelijkertijd is er in andere zorgvormen zoals Beschermd Wonen geen passend aanbod voor hen omdat zij eerst tot rust en stabiliteit moeten komen alvorens te kunnen werken aan doelen en herstel. Voor hen zou een plaatsing op een soort tussenvoorziening mogelijk moeten zijn, die op dit moment nog niet bestaat. Indien we dit ontbrekend aanbod willen opzetten, zijn daarvoor extra middelen nodig.

Nieuwe vorm trainingshuizen Beschermd Wonen en uitbreiding capaciteit Maatschappelijke Opvang – wethouder Van de Geijn
IrisZorg biedt Beschermd Wonen (BW) voor Arnhemmers met een verslaving in drie vormen: mensen die actief gebruiken, mensen die gereguleerd gebruiken, en mensen die proberen af te kicken. De BW-vorm voor mensen die actief gebruiken is nu gevestigd op de Maatschappelijke Opvang-voorziening in de Remisestraat. De interactie met de cliënten van de Maatschappelijke Opvang (MO) heeft dusdanig ongewenste effecten, dat we een andere locatie voor deze BW-vorm noodzakelijk achten. Mochten we deze andere locatie willen inrichten, dan ontbreken daar nu de middelen voor.
Tegelijkertijd neemt de vraag naar opvang voor de doelgroep met verslaving en/of zware psychiatrie toe: er is inmiddels structureel een wachtlijst. Als de BW-plekken op de Remisestraat inderdaad kunnen verhuizen naar een andere locatie en/of aanbieder, zouden we op de Remisestraat acht extra MO-plekken kunnen inrichten. Indien we dit willen, zijn daarvoor extra middelen nodig.

Beschutte opvang – wethouder Van de Geijn
Sinds 2023 zijn er 8 plaatsen Beschutte Opvang op de opvangvoorziening Remisestraat. Deze opvangplekken zijn voor dak- en thuisloze cliënten die niet in beeld komen of blijven binnen het reguliere aanbod van beschermd wonen en de maatschappelijke opvang van IrisZorg. Het gaat om een groep zorgmijdende cliënten met vaak chronische en complexe verslaving- en psychiatrische problematiek en/of verstandelijke beperkingen. Cliënten ervaren problemen op meerdere leefgebieden, maar hebben geen wens of motivatie om deze te herstellen. De belangrijkste focus van beschutte opvang ligt op het bieden van veilige huisvesting en het onderhouden van contact met de cliënten. Vanuit deze basis wordt gestreefd hen te motiveren om te werken aan herstel. Het wegnemen van zorgen over een veilige plek zorgt ervoor dat cliënten rust ervaren en meer openstaan voor dit hersteltraject. De huidige 8 plaatsen zijn in 2023, 2024 en 2025 incidenteel gefinancierd. Als we dit structureel willen voortzetten zijn daarvoor middelen nodig.

Opvang EU-burgers – wethouder Van de Geijn
De opvang van EU-burgers die we op verzoek van de raad hebben opgezet, was - in afwachting van rijks- en/of Europese regelgeving - voorzien voor een periode van twee jaar vanaf 1 juli 2024. Er is echter nog geen vooruitzicht dat dit beleid er gaat komen. Indien we deze opvang willen verlengen, zijn daarvoor middelen nodig.

Straatcoaches en outreach GGD – wethouder Van de Geijn
De capaciteit van de straatcoaches is uitgebreid sinds 1 november 2023, als gevolg van een steekincident bij Musis in juli 2023. Sinds 1 januari 2025 is de uitbreiding voortgezet, mede vanwege de 22-uursopvang die van start ging op 01-01-2025. Het steekincident bij Musis in juli 2023 is ook aanleiding geweest om te starten met een outreachende aanpak van de GGD in de binnenstad en delen van het Spijkerkwartier en Klarendal. De uitbreiding van de capaciteit straatcoaches als de outreachende aanpak van de GGD heeft geleid tot positieve resultaten. Willen we dit voortzetten dan zijn middelen nodig.

Onderwijs

Aanpassen SMI en BSO+ - wethouder Kundic
Het college heeft in 2024 besloten om de richtlijnen voor de sociaal medische indicatie (SMI) te verruimen. Dit is een regeling waarmee ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag onder bepaalde voorwaarden gebruik kunnen maken van kinderopvang. Het ging destijds om fase 1, waarbij het criterium 'aantoonbare achterstand bij het kind' te wijzigen van kinderen tot 2 naar kinderen tot 4 jaar. Daarbij is aangegeven dat er in 2025 een voorstel volgt voor verruiming van het inkomenscriterium (fase 2). Dit voorjaar zal nog nader onderzoek worden gedaan naar de maatschappelijke (en financiële baten) en aanvullende kosten van fase 2. Het Rijk heeft al aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Op basis van ervaringen bij andere gemeenten is de verwachting dat aanvullende middelen nodig zullen zijn vanaf 2026. Mochten we dit willen dan vraagt dat ook een investering vanuit de gemeente. Indien we daarnaast de BSO+ willen verruimen en in vier pilots de inhoudelijke en financiële effecten daarvan willen onderzoeken, dan zouden we daarvoor ook extra middelen beschikbaar moeten stellen.

Publieke gezondheid

Kansrijke Start – wethouder Van de Geijn
Een goede gezondheid is de basis voor een gelukkig leven en actieve deelname aan de samenleving. Alle Arnhemmers verdienen gelijke kansen om hun gezondheidspotentieel optimaal te benutten. Onze inzet op gezondheid begint daarom al vroeg: vanaf 10 maanden voor de geboorte tot ongeveer 2 jaar. Met het programma Kansrijke Start investeren we in een goede, kansrijke start voor elk kind en bouwen we aan een gezonde Arnhemse generatie. Een deel van de interventies worden gefinancierd door het NPAO. Structurele inzet en financiering voor deze interventies ontbreekt momenteel. Mochten we dat willen, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Gezondheidspleinen – wethouder Van de Geijn
Om inwoners te helpen bij het verbeteren van hun gezondheid en het voorkomen van (verergering van) hun ziekte, hebben we in Arnhem Gezondheidspleinen. Hier werken leefstijlcoaches van Sportbedrijf Arnhem, verpleegkundigen en artsen met kennis over gezonde leefstijl. De Gezondheidspleinen bevinden zich in Rijnstate, Malburgen en Presikhaaf en worden gefinancierd met incidentele middelen vanuit het NPOA. Als we dit voor Arnhemmers willen waarborgen, is daar financiering voor nodig.

Gezond en actief leven – wethouder Van de Geijn
Voor zaken als mentale gezondheid, aanpak overgewicht en obesitas, en middelengebruik ontvangen we incidentele middelen vanuit SPUK's. Dit loopt via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), maar stopt na 2025. Willen we activiteiten als GO! en JOGG voortzetten dan zijn middelen nodig.

PrEP – wethouder Van de Geijn
Inwoners uit de risicogroep HIV kunnen via de GGD'en in aanmerking komen voor het ontvangen van PrEP-zorg. Het aantal beschikbare plekken hiervoor is echter beperkt, waardoor er landelijk en ook in Gelderland-Midden inwoners op een wachtlijst staan. Voor de periode 2023 tot en met 2026 hebben we extra financiering beschikbaar gesteld om meer PrEP-zorg in Arnhem te kunnen realiseren. Met deze extra financiering kan de GGD nu in totaal aan 140 inwoners van Arnhem PrEP-zorg verlenen. Indien we willen dat de GGD dit continueert na 2026 zijn hier extra middelen voor nodig.

Arnhem-Oost

In de vijf wijken van Arnhem-Oost (Klarendal, Geitenkamp, Presikhaaf-West, Malburgen en het Arnhemse Broek) liggen grote uitdagingen. Met het Nationaal Programma Arnhem-Oost zetten we ons in om achterstanden op het gebied van onderwijs, werk en inkomen, wonen, gezondheid, leefbaarheid en veiligheid te verkleinen. Ons doel is om zowel huidige als toekomstige generaties eerlijke en gelijke kansen te bieden om hun talenten te ontwikkelen. In april 2024 is het uitvoeringsplan voor het programma vastgesteld. Voor enkele interventies uit het uitvoeringsplan zijn de middelen niet toereikend. Inmiddels is van enkele interventies gebleken dat deze succesvol zijn, willen we deze borgen dan zijn extra middelen nodig.

Experiment Immerloo Schuldenvrij – wethouder Bouwkamp
Het experiment Immerloo schuldenvrij, uitgevoerd door het npao, heeft tot doel om 40 tot 60 huishoudens in een keer van hun schulden af te helpen en hen te ondersteunen op weg naar een perspectiefrijke toekomst. Er zijn afspraken gemaakt met groepen schuldeisers om meer en sneller kwijt te schelden, en krijgen inwoners extra

begeleiding op weg naar een schuldenvrije toekomst. Het doel is om te ontdekken of inwoners stappen kunnen zetten in hun ontwikkeling als ze sneller schuldenvrij zijn. De afbetaalde schulden worden gedekt uit een gift van de Dullertsstichting en de uitvoeringskosten worden gedekt uit de SPUK (Specifieke Uitkering) Kansrijke Wijk van het Rijk. Om de volledige 40 à 60 huishoudens te kunnen helpen die in het pilotplan zijn aangekondigd zijn de beschikbare middelen ontoereikend.

Pedagogisch medewerker Rommelkist – wethouder Roelofs

Het nationaal programma Arnhem-Oost investeert in de fysieke transformatie van deze speeltuin op de Geitenkamp tot een veilige en toegankelijke plek. Naast deze fysieke investering is met steun van het Nationaal Programma Arnhem Oost geïnvesteerd in creëren van een socialer en veiliger klimaat op de Rommelkist. Hiermee zetten we in op het positief stimuleren van een veilige speelplek voor iedereen en professionals die meer pedagogische vaardigheden hebben, die stevig kunnen ingrijpen, die de taal van de straat/de wijk spreken en het vertrouwen van de wijkbewoners hebben. Deze interventie laat een positieve ontwikkeling zien de afgelopen jaren. Als we dit willen voortzetten dan zijn er vanaf 2026 middelen nodig.

Beheer sportaccommodaties Arnhem Oost – wethouder Roelofs

Vanuit het Nationaal Programma Arnhem-Oost zijn investeringsprojecten mogelijk gemaakt bij de Bakenhof, Dunoweg en Rommelkist. Rond het structurele effect van kosten voor beheer en onderhoud is nog geen inbedding geregeld in de gemeentelijke begroting per 2027.

Geitenkamp Werkt – wethouder Van Munster

Het project 'Geitenkamp Werkt' is een pilot waarvan de persoonlijke benadering en begeleiding zorgen voor succesvolle activering van inwoners richting participatie, scholing of werk. De methodiek van outreachend werken en samenwerking met niet-gemeentelijke partners werkt goed. Tot eind 2025 zijn hiervoor vanuit het NPAO middelen beschikbaar.

Financiële Vleugels – wethouder Van Munster

De pilot 'Financiële Vleugels', die eindigt in november 2025, is gericht op het ondersteunen van jongvolwassenen in een kwetsbare positie. Het doel is hen te helpen bij hun ontwikkeling op alle leefgebieden. De pilot richt zich specifiek op jongvolwassenen tussen de 18 en 21 om hen vanuit een crisissituatie naar een stabielere basis te brengen en meer bestaanszekerheid te bieden. Door hen onder andere te ondersteunen bij het bieden van financiële stabiliteit, kunnen ze hun leven weer op de rails zetten. De bevindingen uit deze pilot zullen helpen om gerichte beleidsinterventies te ontwikkelen binnen de Participatiewet. Mochten we de pilot willen voortzetten of het willen borgen in het beleid, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Aan de Bak Garantie – wethouder Van Munster

Het project 'Aan de Bak Garantie' heeft als doel jongeren een goede start op de arbeidsmarkt te bieden. Deze projecten, activering van inwoners richting participatie, scholing of werk hebben tot positieve effecten geleid. Tot 2027 is budget beschikbaar.

Jongerenwerk op School – wethouder Van Munster

Vanuit de ambitie om de binnen- en buitenschoolse leefwerelden van jongeren in de wijken van Arnhem-Oost te versterken en beter met elkaar te verbinden, is de afgelopen jaren – met name in de coronaperiode – volop ingezet op Jongerenwerk op School (JOS). JOS draagt bij aan een vorm van 24/7 verbinding met jongeren, waarbij er continu ruimte is voor aandacht, tijd en ontwikkeling. Scholen ervaren de aanwezigheid van jongerenwerkers inmiddels als onmisbaar. Vanwege de goede ervaringen in de versteviging van de driehoek school, omgeving, thuis ondersteunt het NPAO het Jongerenwerk op School op alle Arnhemse vo-scholen om zo zoveel mogelijk kinderen uit Arnhem Oost te bereiken. Uit de eerste ervaringen blijkt echter dat er geen optimale aansluiting is tussen JOS en regulier ambulant jongerenwerk, met name tijdens de vakantieweken. Dit vraagt om een aanvullende inzet om de continuïteit en effectiviteit van de begeleiding te waarborgen. Daarnaast is een breder gesprek nodig over de efficiëntie en samenhang in zowel opdrachtuitvoering als budgetverdeling, zodat jongerenwerk op school en in de wijk naadloos op elkaar aansluiten en optimaal bijdragen aan de ontwikkeling en ondersteuning van jongeren in Arnhem-Oost. Mochten we hierop in willen zetten, dan zijn daar geen middelen voor beschikbaar.

Buurtconciërges – wethouders Roelofs en Van Munster

Uit de evaluatie blijkt dat de inzet van de buurtconciërges een groot succes is, in het bijzonder binnen de Arnhem Oost aanpak. Vanaf 2026 is zijn onvoldoende middelen beschikbaar om de inzet van buurtconciërges te borgen.

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

Raadsvoorstel Perspectiefnota 2026-2029 & Turap 1-2025

Fasering

- ☐ Informatieve bespreking
- ☑ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Eerdere besprekingen

- Presentatie – Politieke Avond 16 april
- Informatieve fase ‘Raad van de Stad’ – Politieke Avond 7 mei
- Informatieve fase ‘Technische vragenmarkt’ – Politieke Avond 14 mei

Aanwezig

De raadsleden/fractievolgers

Zijlstra & Malda (ChristenUnie), Van Plateringen (BurgerBelang Arnhem), Visser (PvdA), Gerretschen (GroenLinks), Roelen (SP), De Groot (Partij voor de Dieren), De Vries (Volt), Van Engelenburg (VVD), Weijers & Heemskerk (D66).
De fracties van Arnhem Centraal, DENK, CDA, PVV, Forum voor Democratie en Groep Van den Broek waren niet vertegenwoordigd.
Verder aanwezig: Bouwkamp (wethouder), Saes (ambtelijke ondersteuning)

Bespreking

De bespreking van de *Perspectiefnota 2026-2029* en *Turap 1-2025* vindt in samenhang plaats in 9 raadskamers, geordend per portefeuillehouder. In deze raadskamer is de portefeuille van **wethouder Bouwkamp** besproken.

De aanwezige fractievertegenwoordigers hebben vragen gesteld aan de wethouder. De wethouder heeft deze vragen in haar termijn beantwoord.

Toezeggingen

Wethouder Bouwkamp zegt toe om een memo te delen met de gemeenteraad over de (on)mogelijkheden van samenwerking met de woningbouwcorporaties over de isolatie van woningen die dat nodig hebben.

Conclusie

Aan het einde van de bespreking concludeert de voorzitter dat de meningsvormende bespreking is afgerond. Een bespreking van amendementen en moties is geagendeerd voor de Politieke Avond van 4 juni.

De raadsadviseur,

Steffan Vos

De voorzitter,

Rebin Maref

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELADVIES

Raadsvoorstel Perspectiefnota 2026-2029 & Turap 1-2025

Fasering

- ☐ Informatieve bespreking
- ☑ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Procedure:

Datum vergadering
21 mei 2025

Type voorstel
Raadsvoorstellen

Spreekrecht publiek?
Nee

Voorgesteld resultaat:
Start en afronding meningsvormende bespreking
(!) Let op: weinig ruimte voor uitloop op de PA van 28 mei

Voorgesteld besluit / Kernboodschap

Perspectiefnota
De gemeenteraad wordt voorgesteld de *Perspectiefnota 2026-2029* vast te stellen. De Perspectiefnota is voor de gemeenteraad een belangrijk document in de begrotingscyclus, omdat hierin de plannen voor de komende jaren worden gepresenteerd. Het betreft de opmaat naar de Begroting 2026 en hét is moment voor de gemeenteraad om keuzes te maken voor de toekomst van de stad.

Naast het vaststellen van de Perspectiefnota worden er in het raadsvoorstel ook twee andere besluiten gevraagd aan de gemeenteraad. Deze hebben betrekking op de inrichting van de Begroting.

- Ten eerste wordt voorgesteld om de wijkwijkprogramma's (zowel financieel als inhoudelijk) te gaan integreren met de huidige stedelijke programma's in de Begroting 2026, waardoor vanaf dat moment integrale begrotingsprogramma's ontstaan.
- Ten tweede wordt voorgesteld om Nationaal Programma Arnhem Oost als een aparte paragraaf op te gaan nemen in de Begroting 2026.

Turap
In de eerste Tussentijdse Rapportage (Turap-1) van 2025 zijn de financiële afwijkingen voor 2025 in kaart gebracht op basis van de verwachting in de eerste maanden van 2025. Hierdoor kan de financiële koers nauwkeurig gemonitord worden en dit stelt de gemeenteraad in staat waar nodig bij te sturen. De prognose over 2025 laat een voordelig resultaat van € 7,4 miljoen zien ten opzichte van de begroting.

De opbouw van de Turap is dit jaar aangepast. In eerdere jaren had Turap-1 een aantal bijlagen waarin inzichtelijk werd gemaakt wat de afwijkingen per programma waren. Deze afwijkingen waren voorzien van een toelichting per afwijking in 2025. Dit bracht dubbelingen met de Perspectiefnota met zich mee, waar een deel van deze afwijkingen ook in vermeld werden (als deze zich in latere jaren ook voordoen). Daarom is er voor 2025 voor gekozen om de afwijkingen in 2025 ook in de Perspectiefnota op te nemen en daar toe te lichten. In Turap-1 is alleen het totaaloverzicht van de afwijkingen opgenomen over 2025 met de details op welk programma en welke portefeuille de afwijking drukt en of het een afwijking op de baten, lasten of mutaties in de reserves betreft. Voor de toelichtingen op deze afwijkingen wordt verwezen naar de Perspectiefnota.

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELADVIES

Contactgegevens

Portefeuillehouder:
Paul Smeulders

Ambtenaar
Natasja Bouwman
natasja.bouwman@arnhem.nl
06 27135094

Raadsadviseur
Maaike Piscaer
maaike.piscaer@arnhem.nl
06 31114892

Toelichting voorgestelde behandelwijze

Zie voor het gehele behandelproces van de Perspectiefnota, Jaarstukken en Turap ook deze hand-out

Technische vragen
Technische vragen dienen voorafgaand aan de bespreking te worden gesteld via technischevragenraad@arnhem.nl Alle vragen die voor donderdag 15 mei 17.00 uur zijn ingediend zullen uiterlijk dinsdag 20 mei beantwoord worden. Ook na de deadline kunnen er via dit emailadres technische vragen worden gesteld. De bundel met vragen en antwoorden wordt gepubliceerd op iBabs en telkens aangevuld wanneer er nieuwe antwoorden zijn.

Woordvoerders
Er zijn meerdere woordvoerders toegestaan.

Vergaderorde meningsvormende fase
Er wordt in twee termijnen vergaderd.

- Iedere fractie heeft twee termijnen, waarin meningen kunnen worden verkondigd of politieke vragen kunnen worden gesteld;
- Het stellen van vragen gebeurd voor de gehele portefeuille van de verantwoordelijk wethouder en dus niet per onderwerp. Tevens worden de 2 stukken (PPN en Turap) tegelijk behandeld (en dus niet in aparte termijnen);
- De portefeuillehouder reageert na een termijn van de raad als alle fracties aan het woord zijn geweest. De portefeuillehouder beantwoordt de gestelde vragen, waarbij hij of zij antwoorden kan waardoor herhaling van vrijwel overeenkomstige punten achterwege blijft. De voorzitter ziet erop toe dat de beantwoording van de portefeuillehouder ter zake is en in gaat op de gestelde vragen;
- Interrupties (in de vorm van een korte vraag of opmerking zonder inleiding) zijn in alle termijnen toegestaan. Zoals altijd kan de voorzitter interrupties beperken;

Weinig ruimte voor uitloop > houdt hier rekening mee in de voorbereiding
Al eerder heeft de agendacommissie bepaalt dat er ruimte is voor uitloop voor deze vergadering tijdens de PA van 28 mei. De PA van 28 mei is een halve besluitvormende vergadering. In verband met het feit dat er veel voorstellen deze avond ook ter besluitvorming voorliggen, is er slechts een beperkte ruimte voor de uitloop. Het streven is dus om uitloop zo veel mogelijk te voorkomen. Woordvoerders worden gevraagd hier in de voorbereiding rekening met te houden (bijvoorbeeld door je te richten op je meest relevante politieke vragen of de kern van je betoog, zodat iedere fractie in de gelegenheid zal worden gesteld om zijn of haar bijdrage te kunnen leveren) De voorzitters zullen hier tijdens de vergadering op toe zien.

Raadskamer indeling

De meningsvormende bespreking vindt plaats in 9 raadskamers, **geordend per portefeuillehouder** (inclusief een aparte kamer voor het onderdeel financiën).

	Raadszaal	Landgoed/Festival	Walburgis
18.45 – 20.15	**Smeulders** (financiën)	**Bouwkamp** (Stedelijke Ontwikkeling, Groen, Duurzaamheid en Cultuur)	**Van Munster** (Bestaanszekerheid en Leefbare wijken)
20.30 – 22.00	**Smeulders** (Wonen en Vluchtelingen)	**Kundić** (Onderwijs en Jeugd, Duurzame Mobiliteit en Economie)	**Roelofs** (Burgerparticipatie, Openbare Ruimte, Binnenstad en Sport)
22.00 – 23.15	**Marcouch** (burgemeester)	**Van de Geijn** (Inclusie, Digitale Zaken, Organisatie en Publieke Gezondheid)	**Van Esch** (Natuur, Milieu en Zorg)

- Gezien de omvang van het onderwerp en de beperkte vergadertijd is er geen pauze tussen het 2de en 3de blok.

In welke raadskamer moet ik zijn met mijn vragen?

Je kunt op 3 manieren kijken in welke raadskamer je met je vragen moet zijn:

1. *Overzicht portefeuilleverdeling college B&W*
   In de bijlage 'portefeuilleoverzicht college B&W' vinden jullie een overzicht met welke onderwerpen zich binnen de portefeuilles van de collegeleden bevinden. Het meest recente overzicht is onlangs ook gedeeld met de raad middels deze raadsbrief.

2. *Technische vragenbundel*
   Omdat een technische vraag aanleiding kan zijn voor een politieke vraag in de raadskamer, is in deze technische vragenbundel aangegeven bij welke portefeuillehouder de betreffende technische vraag hoort;

3. *Specificatie hoofdstuk 4 Transformatie Sociaal Domein*
   Voor dit hoofdstuk geldt dat vragen over het proces en de coördinatie gesteld kunnen worden in de raadskamer van wethouder Van Munster. Inhoudelijke vragen kunnen bij de betreffende portefeuillehouder worden gesteld. Een toegespitst overzicht van welke onderwerpen in dit hoofdstuk bij welke portefeuillehouder horen vinden jullie in de bijlage;

Aandachtspunten

Interactieve website
Op de website financien.arnhem.nl vinden jullie digitaal alle P&C stukken en zijn meer doorklik mogelijkheden.

Samenhang
Tegelijk met de *Perspectiefnota 2026 – 2029* zijn ook de *Jaarstukken 2024* en *Turap-1 2025* aangeboden. De Perspectiefnota en Turap worden tegelijk behandeld. Hoewel de Jaarstukken tegelijk zijn aangeboden met de Perspectiefnota doorlopen ze een afzonderlijke bespreking, zie hiervoor ook het spoorboekje P&C cyclus 2025. De samenhang tussen deze stukken is toegelicht tijdens de presentatie van het college op 16 april.

Raad van de Stad
In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er een brede uitvraag gedaan onder maatschappelijke organisaties en inwoners: *waar liggen kansen voor de stad?* Tijdens de Politieke Avond van 7 mei zijn er drie rondetafelgesprekken georganiseerd voor maatschappelijke organisaties. In totaal hebben 38 organisaties hieraan meegedaan. Een aantal hebben hun bijdrage ook schriftelijke ingeleverd. Voor inwoners is er een inloopspreekuur georganiseerd voorafgaand aan de Politieke Avond. Op 21 mei is er geen ruimte meer voor inwoners om in te spreken.

Staat van de Stad
Ieder jaar maakt de afdeling Onderzoek en Statistiek de Staat van de Stad, hierin worden de cijfermatige trends en ontwikkelingen op tal van beleidsterreinen in kaart gebracht. Zie hier de resultaten. Deze zijn ook aan de gemeenteraad gepresenteerd tijdens de Politieke Avond van 14 mei.

Afdoening moties & toezeggingen
Het college stelt voor om met deze Perspectiefnota 1 motie en 2 toezeggingen af te doen, zie voor een toelichting het raadsvoorstel:

1. Motie 24M105 Code rood voor autonomie- en medebewindstaken
2. Toezegging 1449 – Bieden duidelijkheid index subsidies en huur
3. Toezegging 422 – Financiën van de gemeente

Mogelijk resultaat:

- Er is een **uitloop** voor de meningsvormende bespreking geagendeerd op **woensdag 28 mei**. Indien nodig kunnen meerdere raadskamers (portefeuillehouders) worden gecombineerd;

- Tijdens meningsvormende bespreking kunnen fracties aangeven of zij overwegen moties en/of amendementen in te dienen. Deze moties en amendementen kunnen vanaf dat moment dan ook (in concept) worden ingediend bij de griffie voor agendering op **4 juni**.

- De deadline voor het indienen van de concept moties en amendementen ligt op **maandag 2 juni 12.00 uur**

- De indeling (toewijzen van de moties/amendementen over de raadskamers) voor de bespreking op 4 juni wordt uiterlijk **maandagmiddag 2 juni** bekend gemaakt;

Transformatie Sociaal Domein **- Coördinatie en proces bij wethouder Van Munster, inhoudelijk bij verschillende collega's.**

Ambities en mogelijke knelpunten in het Sociaal Domein

In deze paragraaf lichten we in meer beschrijvende zin toe welke ambities en mogelijke knelpunten in (lopend) beleid en uitvoering worden voorzien. Deze nemen we mee in de integrale afweging die we gaan maken in het kader van de transformatie sociaal domein. De uitkomst daarvan zullen we bij de Begroting 2026 aan uw raad voorleggen. Net als bij de ambities en mogelijke knelpunten zoals beschreven in hoofdstuk 3 gaan wij ook graag met u in gesprek over uw prioriteiten in het sociaal domein, zodat u ons richting kunt geven in de aanloop naar de ontwerp-Begroting 2026.

Bestaanszekerheid

Vroegsignalering – wethouder Van Munster
In een tijd waarin steeds meer mensen te maken krijgen met onzekerheid over hun financiële situatie, willen we zo vroeg mogelijk in contact komen met inwoners die geldzorgen hebben. Ons doel is om te voorkomen dat deze zorgen uitmonden in problematische schulden. Dit doen we onder meer door Vroegsignalering, waarbij we bij mensen langs gaan of telefonisch contact opnemen. We zien dat de behoefte aan hulp na een contact bij vroegsignalering stijgt en het aantal maandelijkse signalen van betaalachterstanden is toegenomen met 40%. Willen we deze werkwijze vanaf 2027 minimaal op het huidige niveau houden, dan moeten we daar extra middelen voor inzetten.

Armoedeaanpak studenten – wethouder Van Munster
We vinden het belangrijk om studenten met financiële problemen te helpen en zo te zorgen dat ze niet met hun studie hoeven te stoppen omdat hun ouder(s)/verzorger(s) niet of onvoldoende in staat zijn om de kosten van de opleiding te dragen. Voor studenten van Rijn IJssel bestaat een steunfonds, de Dullert Stichting levert daar een financiële bijdrage aan. Het is mogelijk in overleg en in samenwerking met scholen te onderzoeken hoe en of dit fonds te verbreden naar een centraal steunfonds voor studenten. Stichting Leergeld heeft recent de leeftijdsgrens voor ondersteuning verhoogd van 18 naar 21 jaar. Door deze grens verder te verhogen kan een grotere groep worden bereikt.

Ondernemers met geldzorgen – wethouder Van Munster
Ook ondernemers met geldzorgen kunnen bij de gemeente terecht. We zien dat ondernemers vaker een beroep doen op Over Rood. Als we hen allemaal willen ondersteunen, dan zijn daarvoor extra middelen nodig.

Bijzondere Bijstand – wethouder Van Munster
Door de voorwaarden voor het aanvragen van Duurzame Gebruiksgoederen via Bijzondere Bijstand te versoepelen wordt het voor inwoners makkelijker om hier een beroep op te doen als zij dit nodig hebben. Als we hiervoor kiezen, zal dit naar verwachting leiden tot meer aanvragen. Hiervoor zijn onvoldoende middelen beschikbaar.

Participatiewet in balans – wethouder Van Munster
Volgens de nieuwe Participatiewet in Balans, die naar verwachting dit jaar wordt behandeld, krijgen we vanaf 2026 per 2026 wettelijk de mogelijkheid om inwoners die maximaal werken en toch niet uit de bijstand komen, een inkomensvrijlating te bieden van 15 procent. Over dit deel van hun inkomen worden mensen dan niet gekort op hun bijstandsuitkering. Onze verwachting is echter dat het Rijk de omvang van de doelgroep lager inschat dan in Arnhem realistisch is. Hiervoor is vanaf 2027 mogelijk extra budget nodig.

Subsidie City at home – wethouder Van Munster
City@Home is een maatschappelijke organisatie die vrouwen ondersteunt om te participeren in de samenleving van Arnhem. Initieel waren de activiteiten gericht op vrouwen met migratieachtergrond, maar ondertussen zijn ook vrouwen met geen migratieachtergrond welkom. Op deze manier ontstaat er ook verbinding tussen de verschillende bevolkingsgroepen in de samenleving. Het aantal vrouwen dat deelneemt aan de activiteiten van City@Home stijgt sterk en daarmee ook de druk op de organisatie. City@Home heeft de gemeente Arnhem om financiële hulp gevraagd.

Kansenmakers – wethouder Van Munster

De Kansenmakers bieden een platform waar jongeren zelf programma's ontwikkelen en uitvoeren, gericht op studie, werk, inkomen en gezondheid. In de wijk Presikhaaf, waar veel jongeren opgroeien in kansarme gezinnen met beperkte financiële zekerheid en negatieve stigma's, ondersteunt Kansenmakers hen door middel van de juiste tools studie- en loopbaancoaching en een uitgebreid netwerk. Vanaf 2026 is geen budget gereserveerd.

Ervaringsdeskundigen – wethouder Van Munster
De afgelopen periode hebben we binnen de campagnes rond Geldzorgen waardevolle ervaring opgedaan met de pilot waarbij we samenwerken met ervaringsdeskundigen. Zij hebben actief meegedacht over de campagnes en fungeerden als ambassadeurs door hun verhaal te delen. Hierdoor verlaagden zij de drempel voor inwoners om hun geldzorgen aan te kaarten. Als de pilot na 2025 afloopt, zijn hier geen middelen meer voor beschikbaar.

Huisvesting Ecovrede – wethouder Van Munster
Zowel in 2020 als in 2021 heeft de gemeenteraad moties aangenomen die gericht zijn op het (helpen) huisvesten van Ecovrede. Ecovrede krijgt subsidie voor activiteiten om inwoners te ondersteunen die overal buiten de boot vallen. Zo geven ze advies en ondersteuning, vertrekken gratis voeding, kleding en duurzame gebruiksgoederen. Ecovrede is nu tijdelijk gehuisvest in een oud schoolgebouw maar moet daar weg per 1 juni 2025. Na 2027 zijn geen middelen beschikbaar.

Welzijn en inclusie

Jongerenwerk – wethouder Van Munster
De welzijnspartners die jongerenwerk aanbieden ontvangen geen structurele subsidie. Doordat wordt gewerkt met incidentele subsidies ontstaan financiële spanningen en is het ingewikkeld om in te zetten op langdurige inzet, bestendiging, doorgroei en optimalisatie.

Uitvoering ouderenbeleid – wethouder Roelofs
Met het Arnhemse ouderenbeleid bereiden we ons voor op de forse groei van het aantal ouderen in de stad. Met onze maatschappelijke partners willen we slimme verbindingen tussen programma's en projecten leggen. Daarmee bouwen we aan krachtige buurten en een sociale en fysieke infrastructuur, waarin inwoners voor zichzelf kunnen zorgen, zich voor elkaar kunnen inzetten en de juiste ondersteuning krijgen. We houden daarbij oog voor de kosten en uitvoering van de zorg en pakken als gemeente een aanjaagrol, waarbij we tevens investeren in preventie. Voor de uitvoering van het ouderenbeleid is vanaf 2026 geen geld beschikbaar.

Initiatieven sociale cohesie – wethouder Van Munster
Aangezien de laatste jaren deze subsidies incidenteel zijn verleend is het ingewikkeld om in te zetten op langdurige inzet, bestendiging, doorgroei en optimalisatie. Als we het bestaande aanbod in Arnhem op het huidige niveau te houden is het structureel maken van de incidentele subsidies gewenst.

Ontmoeten en Verbinden – wethouder Van Munster
Het welzijnsbeleid zet in op het versterken van sociale netwerken in onze wijken. Ontmoetingslocaties spelen hierin een centrale rol. Voor het meerjarig faciliteren van alle locaties zijn onvoldoende middelen beschikbaar. Daarnaast spelen de Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen een belangrijke rol bij het faciliteren (met raad en daad) van deze ontmoetingslocaties. De SAB ontvangt nu geen gemeentelijke subsidie, maar wordt tot en met 2025 financieel volledig ondersteund door de Dullertsstichting. Vanaf 2026 wordt een bijdrage van de gemeente verlangd.

Arnhems opbouwwerk – wethouder Van Munster
In het welzijnsbeleid is tevens opgenomen dat opbouwwerk een onmisbare schakel is in de wijk. We zetten preventie voorop en daarvoor is een stevige sociale basis noodzakelijk. Opbouwwerkers hebben als taak te werken aan krachtige, verbonden gemeenschappen waarin iedereen kan meedoen. Door individuele én groepen inwoners te activeren, te verbinden en te ondersteunen. Zo dragen zij bij aan meer eigen regie en sociale netwerken van inwoners. Willen we dat opbouwwerk toegankelijk is in alle wijken van Arnhem, dan zijn de huidige budgetten niet toereikend.

APCG structurele borging schouwen in subsidie – wethouder Van de Geijn
Met ingang van de huidige collegeperiode zijn er tijdelijk middelen beschikbaar gesteld voor het schouwen van publieke gebouwen en openbare ruimte in het kader van VN verdrag Handicap, dit is door de gemeente belegd bij de Stichting APCG. Mochten we het schouwen een structureel karakter willen geven, dan zijn hiervoor middelen nodig.

Zorg en jeugdhulp

Wijknetwerken – wethouders Van Esch en Roelofs
De gemeente Arnhem wil samen met haar maatschappelijke partners gaan werken met wijknetwerken voor Welzijn en Zorg. Dat zijn gebiedsgerichte netwerken van welzijns- en zorgorganisaties en het Sociaal Wijkteam Arnhem. De deelnemende partijen nemen daarin gezamenlijk de verantwoordelijkheid om de zorg en ondersteuning aan inwoners van Arnhem anders te organiseren. De uitvoeringskosten om de wijknetwerken van start te kunnen laten gaan zijn nog niet gedekt.

Versterken lokale toegang vanuit hervormingsagenda en toekomsttuinen – wethouders Roelofs en Van de Geijn
Een belangrijk onderdeel van de Hervormingsagenda Jeugd, het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en de Regiovisie HGKM is het versterken van de lokale toegang. De lokale teams zijn belangrijk in het realiseren van de veranderingen binnen de jeugdhulp. Van hen wordt enerzijds verwacht dat zij een rol spelen in het terugdringen van het jeugdhulpgebruik, door problemen die kinderen, jongeren en hun gezin ervaren te normaliseren en klein te houden met gesprekken, adviezen en met eventueel directe inzet van lichte hulp die zij zelf bieden. Anderzijds moeten zij breed kijken naar de krachten en zorgen in een gezin, waar nodig passende hulp op de relevante leefgebieden organiseren, veiligheidsproblematiek herkennen en bij onveiligheid ouders en jeugdigen bewegen tot hulp, ook als zij daar niet zelf voor open staan. Vanuit de Hervormingsagenda moet elke gemeente in 2028 een stevig lokaal team hebben staan. Vanuit het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming moet dit in 2030 staan.

Preventieve bemoeizorg - wethouder Van Esch
Preventieve bemoeizorg is gericht op hulp bieden aan mensen die zelf geen hulp zoeken, maar wel hulp nodig hebben. Deze preventieve aanpak wordt nu nog incidenteel gefinancierd. Indien we een brede doelgroep willen blijven bedienen zodat door vroegtijdige interventies complexe zorgvragen worden verminderd, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Borging Wijk GGD - wethouder Van Esch
Sinds november 2023 kan een Wijk GGD'er na een overlastmelding bij Politie een persoon met onbegrepen gedrag bezoeken in plaats van alleen een digitaal onderzoek te doen. De eerste resultaten met deze nieuwe werkwijze, opgestart vanuit het NPOA, in Arnhem Oost en het centrumgebied zijn zo positief dat we via ZonMw geld voor 2025 en 2026 hebben ontvangen om de aanpak stadsbreed uit te rollen. Als we deze aanpak willen borgen, dan zijn daar middelen voor nodig.

Verbinding sociaal domein - GGZ - wethouder Van Esch
Vorig jaar is er vanuit het NPOA een succesvolle pilot mogelijk gemaakt waar GGZ gerelateerde vragen opgepakt werden door een team vanuit de GGZ, de Sociale Wijkteams en ervaringsdeskundigen. Daaruit is gebleken dat de persoon met een hulpvraag efficiënter geholpen kon worden. Daarnaast zijn we gestart met het project Samen Sterker waardoor de politie buiten kantoortijden gemakkelijker verbindingen kan leggen met zorgpartijen. Als we deze projecten willen voortzetten, zijn daar financiële middelen voor nodig.

Levensloopbegeleiding Vanuit Autisme Bekeken - wethouder Van Esch
Voor inwoners kan de levensloopbegeleiding VAB (Vanuit Autisme Bekeken) worden ingezet. Dit is een langdurige vorm van ondersteuning voor mensen met autisme die helpt om uitdagingen in het leven aan te gaan en beter te functioneren binnen de maatschappij. Een eerdere pilot met deze gespecialiseerde zorgvorm heeft veel positieve resultaten opgeleverd. Mochten we deze zorgvorm structureel willen inzetten, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen

22-uurs opvang – wethouder Van de Geijn
Met de proef 22-uursopvang Spoorwegstraat willen we in de zogeheten 'tussenuren' een verblijfsruimte voor dak- en thuisloze mensen te creëren. Dit zijn de uren waarin zowel inloopvoorziening Het Kruispunt als nachtopvang De Duif gesloten zijn. Deze pilot doen we op verzoek van de raad en voor de duur van maximaal twee jaar. Voor de pilotperiode is er dekking, vanaf 1 januari 2027 is er geen dekking meer. Indien we de 22-uursopvang dus willen voortzetten, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Maatwerk tijdens opvang – wethouder Van de Geijn

De doelgroep van Maatschappelijke Opvang wordt zwaarder, waardoor er soms extra inzet op begeleiding nodig is om een plaatsing in een van de voorzieningen mogelijk te maken. Indien we dit maatwerk willen voortzetten zijn extra middelen nodig.

Jongerenopvang – wethouder Van de Geijn
Per 2026 stopt onze huidige aanbieder met het faciliteren van jongerenopvang. Het is onze verwachting dat een nieuwe aanbieder structureel duurder zal zijn gezien de hogere CAO-lonen en het tekort aan personeel. Daarnaast is er een uitbreiding van capaciteit noodzakelijk: de huidige twee crisisbedden worden structureel bezet, regelmatig worden jongeren boventallig geplaatst en de instroom is onverminderd terwijl de uitstroom blijft stagneren. Indien we de jongerenopvang willen voorzetten en uitbreiden dan zijn daarvoor middelen nodig.

Opzetten ontbrekend aanbod snijvlak Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen – wethouder Van de Geijn
Dakloze jongeren zijn gezien de aard van hun problematiek, niet op hun plek in de Maatschappelijke Opvang. Tegelijkertijd is er in andere zorgvormen zoals Beschermd Wonen geen passend aanbod voor hen omdat zij eerst tot rust en stabiliteit moeten komen alvorens te kunnen werken aan doelen en herstel. Voor hen zou een plaatsing op een soort tussenvoorziening mogelijk moeten zijn, die op dit moment nog niet bestaat. Indien we dit ontbrekend aanbod willen opzetten, zijn daarvoor extra middelen nodig.

Nieuwe vorm trainingshuizen Beschermd Wonen en uitbreiding capaciteit Maatschappelijke Opvang – wethouder Van de Geijn
IrisZorg biedt Beschermd Wonen (BW) voor Arnhemmers met een verslaving in drie vormen: mensen die actief gebruiken, mensen die gereguleerd gebruiken, en mensen die proberen af te kicken. De BW-vorm voor mensen die actief gebruiken is nu gevestigd op de Maatschappelijke Opvang-voorziening in de Remisestraat. De interactie met de cliënten van de Maatschappelijke Opvang (MO) heeft dusdanig ongewenste effecten, dat we een andere locatie voor deze BW-vorm noodzakelijk achten. Mochten we deze andere locatie willen inrichten, dan ontbreken daar nu de middelen voor.
Tegelijkertijd neemt de vraag naar opvang voor de doelgroep met verslaving en/of zware psychiatrie toe: er is inmiddels structureel een wachtlijst. Als de BW-plekken op de Remisestraat inderdaad kunnen verhuizen naar een andere locatie en/of aanbieder, zouden we op de Remisestraat acht extra MO-plekken kunnen inrichten. Indien we dit willen, zijn daarvoor extra middelen nodig.

Beschutte opvang – wethouder Van de Geijn
Sinds 2023 zijn er 8 plaatsen Beschutte Opvang op de opvangvoorziening Remisestraat. Deze opvangplekken zijn voor dak- en thuisloze cliënten die niet in beeld komen of blijven binnen het reguliere aanbod van beschermd wonen en de maatschappelijke opvang van IrisZorg. Het gaat om een groep zorgmijdende cliënten met vaak chronische en complexe verslaving- en psychiatrische problematiek en/of verstandelijke beperkingen. Cliënten ervaren problemen op meerdere leefgebieden, maar hebben geen wens of motivatie om deze te herstellen. De belangrijkste focus van beschutte opvang ligt op het bieden van veilige huisvesting en het onderhouden van contact met de cliënten. Vanuit deze basis wordt gestreefd hen te motiveren om te werken aan herstel. Het wegnemen van zorgen over een veilige plek zorgt ervoor dat cliënten rust ervaren en meer openstaan voor dit hersteltraject. De huidige 8 plaatsen zijn in 2023, 2024 en 2025 incidenteel gefinancierd. Als we dit structureel willen voortzetten zijn daarvoor middelen nodig.

Opvang EU-burgers – wethouder Van de Geijn
De opvang van EU-burgers die we op verzoek van de raad hebben opgezet, was - in afwachting van rijks- en/of Europese regelgeving - voorzien voor een periode van twee jaar vanaf 1 juli 2024. Er is echter nog geen vooruitzicht dat dit beleid er gaat komen. Indien we deze opvang willen verlengen, zijn daarvoor middelen nodig.

Straatcoaches en outreach GGD – wethouder Van de Geijn
De capaciteit van de straatcoaches is uitgebreid sinds 1 november 2023, als gevolg van een steekincident bij Musis in juli 2023. Sinds 1 januari 2025 is de uitbreiding voortgezet, mede vanwege de 22-uursopvang die van start ging op 01-01-2025. Het steekincident bij Musis in juli 2023 is ook aanleiding geweest om te starten met een outreachende aanpak van de GGD in de binnenstad en delen van het Spijkerkwartier en Klarendal. De uitbreiding van de capaciteit straatcoaches als de outreachende aanpak van de GGD heeft geleid tot positieve resultaten. Willen we dit voortzetten dan zijn middelen nodig.

Onderwijs

Aanpassen SMI en BSO+ - wethouder Kundic
Het college heeft in 2024 besloten om de richtlijnen voor de sociaal medische indicatie (SMI) te verruimen. Dit is een regeling waarmee ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag onder bepaalde voorwaarden gebruik kunnen maken van kinderopvang. Het ging destijds om fase 1, waarbij het criterium 'aantoonbare achterstand bij het kind' te wijzigen van kinderen tot 2 naar kinderen tot 4 jaar. Daarbij is aangegeven dat er in 2025 een voorstel volgt voor verruiming van het inkomenscriterium (fase 2). Dit voorjaar zal nog nader onderzoek worden gedaan naar de maatschappelijke (en financiële baten) en aanvullende kosten van fase 2. Het Rijk heeft al aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Op basis van ervaringen bij andere gemeenten is de verwachting dat aanvullende middelen nodig zullen zijn vanaf 2026. Mochten we dit willen dan vraagt dat ook een investering vanuit de gemeente. Indien we daarnaast de BSO+ willen verruimen en in vier pilots de inhoudelijke en financiële effecten daarvan willen onderzoeken, dan zouden we daarvoor ook extra middelen beschikbaar moeten stellen.

Publieke gezondheid

Kansrijke Start – wethouder Van de Geijn
Een goede gezondheid is de basis voor een gelukkig leven en actieve deelname aan de samenleving. Alle Arnhemmers verdienen gelijke kansen om hun gezondheidspotentieel optimaal te benutten. Onze inzet op gezondheid begint daarom al vroeg: vanaf 10 maanden voor de geboorte tot ongeveer 2 jaar. Met het programma Kansrijke Start investeren we in een goede, kansrijke start voor elk kind en bouwen we aan een gezonde Arnhemse generatie. Een deel van de interventies worden gefinancierd door het NPAO. Structurele inzet en financiering voor deze interventies ontbreekt momenteel. Mochten we dat willen, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Gezondheidspleinen – wethouder Van de Geijn
Om inwoners te helpen bij het verbeteren van hun gezondheid en het voorkomen van (verergering van) hun ziekte, hebben we in Arnhem Gezondheidspleinen. Hier werken leefstijlcoaches van Sportbedrijf Arnhem, verpleegkundigen en artsen met kennis over gezonde leefstijl. De Gezondheidspleinen bevinden zich in Rijnstate, Malburgen en Presikhaaf en worden gefinancierd met incidentele middelen vanuit het NPOA. Als we dit voor Arnhemmers willen waarborgen, is daar financiering voor nodig.

Gezond en actief leven – wethouder Van de Geijn
Voor zaken als mentale gezondheid, aanpak overgewicht en obesitas, en middelengebruik ontvangen we incidentele middelen vanuit SPUK's. Dit loopt via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), maar stopt na 2025. Willen we activiteiten als GO! en JOGG voortzetten dan zijn middelen nodig.

PrEP – wethouder Van de Geijn
Inwoners uit de risicogroep HIV kunnen via de GGD'en in aanmerking komen voor het ontvangen van PrEP-zorg. Het aantal beschikbare plekken hiervoor is echter beperkt, waardoor er landelijk en ook in Gelderland-Midden inwoners op een wachtlijst staan. Voor de periode 2023 tot en met 2026 hebben we extra financiering beschikbaar gesteld om meer PrEP-zorg in Arnhem te kunnen realiseren. Met deze extra financiering kan de GGD nu in totaal aan 140 inwoners van Arnhem PrEP-zorg verlenen. Indien we willen dat de GGD dit continueert na 2026 zijn hier extra middelen voor nodig.

Arnhem-Oost

In de vijf wijken van Arnhem-Oost (Klarendal, Geitenkamp, Presikhaaf-West, Malburgen en het Arnhemse Broek) liggen grote uitdagingen. Met het Nationaal Programma Arnhem-Oost zetten we ons in om achterstanden op het gebied van onderwijs, werk en inkomen, wonen, gezondheid, leefbaarheid en veiligheid te verkleinen. Ons doel is om zowel huidige als toekomstige generaties eerlijke en gelijke kansen te bieden om hun talenten te ontwikkelen. In april 2024 is het uitvoeringsplan voor het programma vastgesteld. Voor enkele interventies uit het uitvoeringsplan zijn de middelen niet toereikend. Inmiddels is van enkele interventies gebleken dat deze succesvol zijn, willen we deze borgen dan zijn extra middelen nodig.

Experiment Immerloo Schuldenvrij – wethouder Bouwkamp
Het experiment Immerloo schuldenvrij, uitgevoerd door het npao, heeft tot doel om 40 tot 60 huishoudens in een keer van hun schulden af te helpen en hen te ondersteunen op weg naar een perspectiefrijke toekomst. Er zijn afspraken gemaakt met groepen schuldeisers om meer en sneller kwijt te schelden, en krijgen inwoners extra

begeleiding op weg naar een schuldenvrije toekomst. Het doel is om te ontdekken of inwoners stappen kunnen zetten in hun ontwikkeling als ze sneller schuldenvrij zijn. De afbetaalde schulden worden gedekt uit een gift van de Dullertsstichting en de uitvoeringskosten worden gedekt uit de SPUK (Specifieke Uitkering) Kansrijke Wijk van het Rijk. Om de volledige 40 à 60 huishoudens te kunnen helpen die in het pilotplan zijn aangekondigd zijn de beschikbare middelen ontoereikend.

Pedagogisch medewerker Rommelkist – wethouder Roelofs

Het nationaal programma Arnhem-Oost investeert in de fysieke transformatie van deze speeltuin op de Geitenkamp tot een veilige en toegankelijke plek. Naast deze fysieke investering is met steun van het Nationaal Programma Arnhem Oost geïnvesteerd in creëren van een socialer en veiliger klimaat op de Rommelkist. Hiermee zetten we in op het positief stimuleren van een veilige speelplek voor iedereen en professionals die meer pedagogische vaardigheden hebben, die stevig kunnen ingrijpen, die de taal van de straat/de wijk spreken en het vertrouwen van de wijkbewoners hebben. Deze interventie laat een positieve ontwikkeling zien de afgelopen jaren. Als we dit willen voortzetten dan zijn er vanaf 2026 middelen nodig.

Beheer sportaccommodaties Arnhem Oost – wethouder Roelofs

Vanuit het Nationaal Programma Arnhem-Oost zijn investeringsprojecten mogelijk gemaakt bij de Bakenhof, Dunoweg en Rommelkist. Rond het structurele effect van kosten voor beheer en onderhoud is nog geen inbedding geregeld in de gemeentelijke begroting per 2027.

Geitenkamp Werkt – wethouder Van Munster

Het project 'Geitenkamp Werkt' is een pilot waarvan de persoonlijke benadering en begeleiding zorgen voor succesvolle activering van inwoners richting participatie, scholing of werk. De methodiek van outreachend werken en samenwerking met niet-gemeentelijke partners werkt goed. Tot eind 2025 zijn hiervoor vanuit het NPAO middelen beschikbaar.

Financiële Vleugels – wethouder Van Munster

De pilot 'Financiële Vleugels', die eindigt in november 2025, is gericht op het ondersteunen van jongvolwassenen in een kwetsbare positie. Het doel is hen te helpen bij hun ontwikkeling op alle leefgebieden. De pilot richt zich specifiek op jongvolwassenen tussen de 18 en 21 om hen vanuit een crisissituatie naar een stabielere basis te brengen en meer bestaanszekerheid te bieden. Door hen onder andere te ondersteunen bij het bieden van financiële stabiliteit, kunnen ze hun leven weer op de rails zetten. De bevindingen uit deze pilot zullen helpen om gerichte beleidsinterventies te ontwikkelen binnen de Participatiewet. Mochten we de pilot willen voortzetten of het willen borgen in het beleid, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Aan de Bak Garantie – wethouder Van Munster

Het project 'Aan de Bak Garantie' heeft als doel jongeren een goede start op de arbeidsmarkt te bieden. Deze projecten, activering van inwoners richting participatie, scholing of werk hebben tot positieve effecten geleid. Tot 2027 is budget beschikbaar.

Jongerenwerk op School – wethouder Van Munster

Vanuit de ambitie om de binnen- en buitenschoolse leefwerelden van jongeren in de wijken van Arnhem-Oost te versterken en beter met elkaar te verbinden, is de afgelopen jaren – met name in de coronaperiode – volop ingezet op Jongerenwerk op School (JOS). JOS draagt bij aan een vorm van 24/7 verbinding met jongeren, waarbij er continu ruimte is voor aandacht, tijd en ontwikkeling. Scholen ervaren de aanwezigheid van jongerenwerkers inmiddels als onmisbaar. Vanwege de goede ervaringen in de versteviging van de driehoek school, omgeving, thuis ondersteunt het NPAO het Jongerenwerk op School op alle Arnhemse vo-scholen om zo zoveel mogelijk kinderen uit Arnhem Oost te bereiken. Uit de eerste ervaringen blijkt echter dat er geen optimale aansluiting is tussen JOS en regulier ambulant jongerenwerk, met name tijdens de vakantieweken. Dit vraagt om een aanvullende inzet om de continuïteit en effectiviteit van de begeleiding te waarborgen. Daarnaast is een breder gesprek nodig over de efficiëntie en samenhang in zowel opdrachtuitvoering als budgetverdeling, zodat jongerenwerk op school en in de wijk naadloos op elkaar aansluiten en optimaal bijdragen aan de ontwikkeling en ondersteuning van jongeren in Arnhem-Oost. Mochten we hierop in willen zetten, dan zijn daar geen middelen voor beschikbaar.

Buurtconciërges – wethouders Roelofs en Van Munster

Uit de evaluatie blijkt dat de inzet van de buurtconciërges een groot succes is, in het bijzonder binnen de Arnhem Oost aanpak. Vanaf 2026 is zijn onvoldoende middelen beschikbaar om de inzet van buurtconciërges te borgen.

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

Raadsvoorstel Perspectiefnota 2026-2029 & Turap 1-2025

Fasering

- ☐ Informatieve bespreking
- ☑ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Eerdere besprekingen

- Presentatie – Politieke Avond 16 april
- Informatieve fase ‘Raad van de Stad’ – Politieke Avond 7 mei
- Informatieve fase ‘Technische vragenmarkt’ – Politieke Avond 14 mei

Aanwezig

De raadsleden/fractievolgers

Malda (ChristenUnie), Van Plateringen (BurgerBelang Arnhem), Kraaijenbrink (Arnhem Centraal), Hoogenhout (Partij voor de Dieren), Roelen (SP), Ait Chrif (PvdA), Snelting (Volt), Yilmaz (GroenLinks), Pape & Schrijvers (VVD), Heemskerk (D66).
De fracties van DENK, CDA, PVV, Forum voor Democratie en Groep Van den Broek waren niet vertegenwoordigd.
Verder aanwezig: Kundic (wethouder), Barink (ambtelijke ondersteuning)

Bespreking

De bespreking van de *Perspectiefnota 2026-2029* en *Turap 1-2025* vindt in samenhang plaats in 9 raadskamers, geordend per portefeuillehouder. In deze raadskamer is de portefeuille van **wethouder Kundic** besproken.

De aanwezige fractievertegenwoordigers hebben vragen gesteld aan de wethouder. De wethouder heeft deze vragen in haar termijn beantwoord. De eerste termijn is daarmee afgerond.

Toezeggingen

Niet van toepassing

Conclusie

Aan het einde van de bespreking concludeert de voorzitter dat de meningsvormende bespreking nog niet is afgerond. De raadskamer verzoekt een hervatting waarbij gestart kan worden met de tweede termijn.

De raadsadviseur,

Steffan Vos

De voorzitter,

Wim Spruijt

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELADVIES

Raadsvoorstel Perspectiefnota 2026-2029 & Turap 1-2025

Fasering

- ☐ Informatieve bespreking
- ☑ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Procedure:

Datum vergadering
21 mei 2025

Type voorstel
Raadsvoorstellen

Spreekrecht publiek?
Nee

Voorgesteld resultaat:
Start en afronding meningsvormende bespreking
(!) Let op: weinig ruimte voor uitloop op de PA van 28 mei

Voorgesteld besluit / Kernboodschap

Perspectiefnota
De gemeenteraad wordt voorgesteld de *Perspectiefnota 2026-2029* vast te stellen. De Perspectiefnota is voor de gemeenteraad een belangrijk document in de begrotingscyclus, omdat hierin de plannen voor de komende jaren worden gepresenteerd. Het betreft de opmaat naar de Begroting 2026 en hét is moment voor de gemeenteraad om keuzes te maken voor de toekomst van de stad.

Naast het vaststellen van de Perspectiefnota worden er in het raadsvoorstel ook twee andere besluiten gevraagd aan de gemeenteraad. Deze hebben betrekking op de inrichting van de Begroting.

- Ten eerste wordt voorgesteld om de wijkwijkprogramma's (zowel financieel als inhoudelijk) te gaan integreren met de huidige stedelijke programma's in de Begroting 2026, waardoor vanaf dat moment integrale begrotingsprogramma's ontstaan.
- Ten tweede wordt voorgesteld om Nationaal Programma Arnhem Oost als een aparte paragraaf op te gaan nemen in de Begroting 2026.

Turap
In de eerste Tussentijdse Rapportage (Turap-1) van 2025 zijn de financiële afwijkingen voor 2025 in kaart gebracht op basis van de verwachting in de eerste maanden van 2025. Hierdoor kan de financiële koers nauwkeurig gemonitord worden en dit stelt de gemeenteraad in staat waar nodig bij te sturen. De prognose over 2025 laat een voordelig resultaat van € 7,4 miljoen zien ten opzichte van de begroting.

De opbouw van de Turap is dit jaar aangepast. In eerdere jaren had Turap-1 een aantal bijlagen waarin inzichtelijk werd gemaakt wat de afwijkingen per programma waren. Deze afwijkingen waren voorzien van een toelichting per afwijking in 2025. Dit bracht dubbelingen met de Perspectiefnota met zich mee, waar een deel van deze afwijkingen ook in vermeld werden (als deze zich in latere jaren ook voordoen). Daarom is er voor 2025 voor gekozen om de afwijkingen in 2025 ook in de Perspectiefnota op te nemen en daar toe te lichten. In Turap-1 is alleen het totaaloverzicht van de afwijkingen opgenomen over 2025 met de details op welk programma en welke portefeuille de afwijking drukt en of het een afwijking op de baten, lasten of mutaties in de reserves betreft. Voor de toelichtingen op deze afwijkingen wordt verwezen naar de Perspectiefnota.

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELADVIES

Contactgegevens

Portefeuillehouder:
Paul Smeulders

Ambtenaar
Natasja Bouwman
natasja.bouwman@arnhem.nl
06 27135094

Raadsadviseur
Maaike Piscaer
maaike.piscaer@arnhem.nl
06 31114892

Toelichting voorgestelde behandelwijze

Zie voor het gehele behandelproces van de Perspectiefnota, Jaarstukken en Turap ook deze hand-out

Technische vragen
Technische vragen dienen voorafgaand aan de bespreking te worden gesteld via technischevragenraad@arnhem.nl Alle vragen die voor donderdag 15 mei 17.00 uur zijn ingediend zullen uiterlijk dinsdag 20 mei beantwoord worden. Ook na de deadline kunnen er via dit emailadres technische vragen worden gesteld. De bundel met vragen en antwoorden wordt gepubliceerd op iBabs en telkens aangevuld wanneer er nieuwe antwoorden zijn.

Woordvoerders
Er zijn meerdere woordvoerders toegestaan.

Vergaderorde meningsvormende fase
Er wordt in twee termijnen vergaderd.

- Iedere fractie heeft twee termijnen, waarin meningen kunnen worden verkondigd of politieke vragen kunnen worden gesteld;
- Het stellen van vragen gebeurd voor de gehele portefeuille van de verantwoordelijk wethouder en dus niet per onderwerp. Tevens worden de 2 stukken (PPN en Turap) tegelijk behandeld (en dus niet in aparte termijnen);
- De portefeuillehouder reageert na een termijn van de raad als alle fracties aan het woord zijn geweest. De portefeuillehouder beantwoordt de gestelde vragen, waarbij hij of zij antwoorden kan waardoor herhaling van vrijwel overeenkomstige punten achterwege blijft. De voorzitter ziet erop toe dat de beantwoording van de portefeuillehouder ter zake is en in gaat op de gestelde vragen;
- Interrupties (in de vorm van een korte vraag of opmerking zonder inleiding) zijn in alle termijnen toegestaan. Zoals altijd kan de voorzitter interrupties beperken;

Weinig ruimte voor uitloop > houdt hier rekening mee in de voorbereiding
Al eerder heeft de agendacommissie bepaalt dat er ruimte is voor uitloop voor deze vergadering tijdens de PA van 28 mei. De PA van 28 mei is een halve besluitvormende vergadering. In verband met het feit dat er veel voorstellen deze avond ook ter besluitvorming voorliggen, is er slechts een beperkte ruimte voor de uitloop. Het streven is dus om uitloop zo veel mogelijk te voorkomen. Woordvoerders worden gevraagd hier in de voorbereiding rekening met te houden (bijvoorbeeld door je te richten op je meest relevante politieke vragen of de kern van je betoog, zodat iedere fractie in de gelegenheid zal worden gesteld om zijn of haar bijdrage te kunnen leveren) De voorzitters zullen hier tijdens de vergadering op toe zien.

Raadskamer indeling

De meningsvormende bespreking vindt plaats in 9 raadskamers, **geordend per portefeuillehouder** (inclusief een aparte kamer voor het onderdeel financiën).

	Raadszaal	Landgoed/Festival	Walburgis
18.45 – 20.15	**Smeulders** (financiën)	**Bouwkamp** (Stedelijke Ontwikkeling, Groen, Duurzaamheid en Cultuur)	**Van Munster** (Bestaanszekerheid en Leefbare wijken)
20.30 – 22.00	**Smeulders** (Wonen en Vluchtelingen)	**Kundić** (Onderwijs en Jeugd, Duurzame Mobiliteit en Economie)	**Roelofs** (Burgerparticipatie, Openbare Ruimte, Binnenstad en Sport)
22.00 – 23.15	**Marcouch** (burgemeester)	**Van de Geijn** (Inclusie, Digitale Zaken, Organisatie en Publieke Gezondheid)	**Van Esch** (Natuur, Milieu en Zorg)

- Gezien de omvang van het onderwerp en de beperkte vergadertijd is er geen pauze tussen het 2de en 3de blok.

In welke raadskamer moet ik zijn met mijn vragen?

Je kunt op 3 manieren kijken in welke raadskamer je met je vragen moet zijn:

1. *Overzicht portefeuilleverdeling college B&W*
   In de bijlage 'portefeuilleoverzicht college B&W' vinden jullie een overzicht met welke onderwerpen zich binnen de portefeuilles van de collegeleden bevinden. Het meest recente overzicht is onlangs ook gedeeld met de raad middels deze raadsbrief.

2. *Technische vragenbundel*
   Omdat een technische vraag aanleiding kan zijn voor een politieke vraag in de raadskamer, is in deze technische vragenbundel aangegeven bij welke portefeuillehouder de betreffende technische vraag hoort;

3. *Specificatie hoofdstuk 4 Transformatie Sociaal Domein*
   Voor dit hoofdstuk geldt dat vragen over het proces en de coördinatie gesteld kunnen worden in de raadskamer van wethouder Van Munster. Inhoudelijke vragen kunnen bij de betreffende portefeuillehouder worden gesteld. Een toegespitst overzicht van welke onderwerpen in dit hoofdstuk bij welke portefeuillehouder horen vinden jullie in de bijlage;

Aandachtspunten

Interactieve website
Op de website financien.arnhem.nl vinden jullie digitaal alle P&C stukken en zijn meer doorklik mogelijkheden.

Samenhang
Tegelijk met de *Perspectiefnota 2026 – 2029* zijn ook de *Jaarstukken 2024* en *Turap-1 2025* aangeboden. De Perspectiefnota en Turap worden tegelijk behandeld. Hoewel de Jaarstukken tegelijk zijn aangeboden met de Perspectiefnota doorlopen ze een afzonderlijke bespreking, zie hiervoor ook het spoorboekje P&C cyclus 2025. De samenhang tussen deze stukken is toegelicht tijdens de presentatie van het college op 16 april.

Raad van de Stad
In aanloop naar de behandeling van de Perspectiefnota is er een brede uitvraag gedaan onder maatschappelijke organisaties en inwoners: *waar liggen kansen voor de stad?* Tijdens de Politieke Avond van 7 mei zijn er drie rondetafelgesprekken georganiseerd voor maatschappelijke organisaties. In totaal hebben 38 organisaties hieraan meegedaan. Een aantal hebben hun bijdrage ook schriftelijke ingeleverd. Voor inwoners is er een inloopspreekuur georganiseerd voorafgaand aan de Politieke Avond. Op 21 mei is er geen ruimte meer voor inwoners om in te spreken.

Staat van de Stad
Ieder jaar maakt de afdeling Onderzoek en Statistiek de Staat van de Stad, hierin worden de cijfermatige trends en ontwikkelingen op tal van beleidsterreinen in kaart gebracht. Zie hier de resultaten. Deze zijn ook aan de gemeenteraad gepresenteerd tijdens de Politieke Avond van 14 mei.

Afdoening moties & toezeggingen
Het college stelt voor om met deze Perspectiefnota 1 motie en 2 toezeggingen af te doen, zie voor een toelichting het raadsvoorstel:

1. Motie 24M105 Code rood voor autonomie- en medebewindstaken
2. Toezegging 1449 – Bieden duidelijkheid index subsidies en huur
3. Toezegging 422 – Financiën van de gemeente

Mogelijk resultaat:

- Er is een **uitloop** voor de meningsvormende bespreking geagendeerd op **woensdag 28 mei**. Indien nodig kunnen meerdere raadskamers (portefeuillehouders) worden gecombineerd;

- Tijdens meningsvormende bespreking kunnen fracties aangeven of zij overwegen moties en/of amendementen in te dienen. Deze moties en amendementen kunnen vanaf dat moment dan ook (in concept) worden ingediend bij de griffie voor agendering op **4 juni**.

- De deadline voor het indienen van de concept moties en amendementen ligt op **maandag 2 juni 12.00 uur**

- De indeling (toewijzen van de moties/amendementen over de raadskamers) voor de bespreking op 4 juni wordt uiterlijk **maandagmiddag 2 juni** bekend gemaakt;

Transformatie Sociaal Domein **- Coördinatie en proces bij wethouder Van Munster, inhoudelijk bij verschillende collega's.**

Ambities en mogelijke knelpunten in het Sociaal Domein

In deze paragraaf lichten we in meer beschrijvende zin toe welke ambities en mogelijke knelpunten in (lopend) beleid en uitvoering worden voorzien. Deze nemen we mee in de integrale afweging die we gaan maken in het kader van de transformatie sociaal domein. De uitkomst daarvan zullen we bij de Begroting 2026 aan uw raad voorleggen. Net als bij de ambities en mogelijke knelpunten zoals beschreven in hoofdstuk 3 gaan wij ook graag met u in gesprek over uw prioriteiten in het sociaal domein, zodat u ons richting kunt geven in de aanloop naar de ontwerp-Begroting 2026.

Bestaanszekerheid

Vroegsignalering – wethouder Van Munster
In een tijd waarin steeds meer mensen te maken krijgen met onzekerheid over hun financiële situatie, willen we zo vroeg mogelijk in contact komen met inwoners die geldzorgen hebben. Ons doel is om te voorkomen dat deze zorgen uitmonden in problematische schulden. Dit doen we onder meer door Vroegsignalering, waarbij we bij mensen langs gaan of telefonisch contact opnemen. We zien dat de behoefte aan hulp na een contact bij vroegsignalering stijgt en het aantal maandelijkse signalen van betaalachterstanden is toegenomen met 40%. Willen we deze werkwijze vanaf 2027 minimaal op het huidige niveau houden, dan moeten we daar extra middelen voor inzetten.

Armoedeaanpak studenten – wethouder Van Munster
We vinden het belangrijk om studenten met financiële problemen te helpen en zo te zorgen dat ze niet met hun studie hoeven te stoppen omdat hun ouder(s)/verzorger(s) niet of onvoldoende in staat zijn om de kosten van de opleiding te dragen. Voor studenten van Rijn IJssel bestaat een steunfonds, de Dullert Stichting levert daar een financiële bijdrage aan. Het is mogelijk in overleg en in samenwerking met scholen te onderzoeken hoe en of dit fonds te verbreden naar een centraal steunfonds voor studenten. Stichting Leergeld heeft recent de leeftijdsgrens voor ondersteuning verhoogd van 18 naar 21 jaar. Door deze grens verder te verhogen kan een grotere groep worden bereikt.

Ondernemers met geldzorgen – wethouder Van Munster
Ook ondernemers met geldzorgen kunnen bij de gemeente terecht. We zien dat ondernemers vaker een beroep doen op Over Rood. Als we hen allemaal willen ondersteunen, dan zijn daarvoor extra middelen nodig.

Bijzondere Bijstand – wethouder Van Munster
Door de voorwaarden voor het aanvragen van Duurzame Gebruiksgoederen via Bijzondere Bijstand te versoepelen wordt het voor inwoners makkelijker om hier een beroep op te doen als zij dit nodig hebben. Als we hiervoor kiezen, zal dit naar verwachting leiden tot meer aanvragen. Hiervoor zijn onvoldoende middelen beschikbaar.

Participatiewet in balans – wethouder Van Munster
Volgens de nieuwe Participatiewet in Balans, die naar verwachting dit jaar wordt behandeld, krijgen we vanaf 2026 per 2026 wettelijk de mogelijkheid om inwoners die maximaal werken en toch niet uit de bijstand komen, een inkomensvrijlating te bieden van 15 procent. Over dit deel van hun inkomen worden mensen dan niet gekort op hun bijstandsuitkering. Onze verwachting is echter dat het Rijk de omvang van de doelgroep lager inschat dan in Arnhem realistisch is. Hiervoor is vanaf 2027 mogelijk extra budget nodig.

Subsidie City at home – wethouder Van Munster
City@Home is een maatschappelijke organisatie die vrouwen ondersteunt om te participeren in de samenleving van Arnhem. Initieel waren de activiteiten gericht op vrouwen met migratieachtergrond, maar ondertussen zijn ook vrouwen met geen migratieachtergrond welkom. Op deze manier ontstaat er ook verbinding tussen de verschillende bevolkingsgroepen in de samenleving. Het aantal vrouwen dat deelneemt aan de activiteiten van City@Home stijgt sterk en daarmee ook de druk op de organisatie. City@Home heeft de gemeente Arnhem om financiële hulp gevraagd.

Kansenmakers – wethouder Van Munster

De Kansenmakers bieden een platform waar jongeren zelf programma's ontwikkelen en uitvoeren, gericht op studie, werk, inkomen en gezondheid. In de wijk Presikhaaf, waar veel jongeren opgroeien in kansarme gezinnen met beperkte financiële zekerheid en negatieve stigma's, ondersteunt Kansenmakers hen door middel van de juiste tools studie- en loopbaancoaching en een uitgebreid netwerk. Vanaf 2026 is geen budget gereserveerd.

Ervaringsdeskundigen – wethouder Van Munster
De afgelopen periode hebben we binnen de campagnes rond Geldzorgen waardevolle ervaring opgedaan met de pilot waarbij we samenwerken met ervaringsdeskundigen. Zij hebben actief meegedacht over de campagnes en fungeerden als ambassadeurs door hun verhaal te delen. Hierdoor verlaagden zij de drempel voor inwoners om hun geldzorgen aan te kaarten. Als de pilot na 2025 afloopt, zijn hier geen middelen meer voor beschikbaar.

Huisvesting Ecovrede – wethouder Van Munster
Zowel in 2020 als in 2021 heeft de gemeenteraad moties aangenomen die gericht zijn op het (helpen) huisvesten van Ecovrede. Ecovrede krijgt subsidie voor activiteiten om inwoners te ondersteunen die overal buiten de boot vallen. Zo geven ze advies en ondersteuning, vertrekken gratis voeding, kleding en duurzame gebruiksgoederen. Ecovrede is nu tijdelijk gehuisvest in een oud schoolgebouw maar moet daar weg per 1 juni 2025. Na 2027 zijn geen middelen beschikbaar.

Welzijn en inclusie

Jongerenwerk – wethouder Van Munster
De welzijnspartners die jongerenwerk aanbieden ontvangen geen structurele subsidie. Doordat wordt gewerkt met incidentele subsidies ontstaan financiële spanningen en is het ingewikkeld om in te zetten op langdurige inzet, bestendiging, doorgroei en optimalisatie.

Uitvoering ouderenbeleid – wethouder Roelofs
Met het Arnhemse ouderenbeleid bereiden we ons voor op de forse groei van het aantal ouderen in de stad. Met onze maatschappelijke partners willen we slimme verbindingen tussen programma's en projecten leggen. Daarmee bouwen we aan krachtige buurten en een sociale en fysieke infrastructuur, waarin inwoners voor zichzelf kunnen zorgen, zich voor elkaar kunnen inzetten en de juiste ondersteuning krijgen. We houden daarbij oog voor de kosten en uitvoering van de zorg en pakken als gemeente een aanjaagrol, waarbij we tevens investeren in preventie. Voor de uitvoering van het ouderenbeleid is vanaf 2026 geen geld beschikbaar.

Initiatieven sociale cohesie – wethouder Van Munster
Aangezien de laatste jaren deze subsidies incidenteel zijn verleend is het ingewikkeld om in te zetten op langdurige inzet, bestendiging, doorgroei en optimalisatie. Als we het bestaande aanbod in Arnhem op het huidige niveau te houden is het structureel maken van de incidentele subsidies gewenst.

Ontmoeten en Verbinden – wethouder Van Munster
Het welzijnsbeleid zet in op het versterken van sociale netwerken in onze wijken. Ontmoetingslocaties spelen hierin een centrale rol. Voor het meerjarig faciliteren van alle locaties zijn onvoldoende middelen beschikbaar. Daarnaast spelen de Samenwerkende Arnhemse Buurthuizen een belangrijke rol bij het faciliteren (met raad en daad) van deze ontmoetingslocaties. De SAB ontvangt nu geen gemeentelijke subsidie, maar wordt tot en met 2025 financieel volledig ondersteund door de Dullertsstichting. Vanaf 2026 wordt een bijdrage van de gemeente verlangd.

Arnhems opbouwwerk – wethouder Van Munster
In het welzijnsbeleid is tevens opgenomen dat opbouwwerk een onmisbare schakel is in de wijk. We zetten preventie voorop en daarvoor is een stevige sociale basis noodzakelijk. Opbouwwerkers hebben als taak te werken aan krachtige, verbonden gemeenschappen waarin iedereen kan meedoen. Door individuele én groepen inwoners te activeren, te verbinden en te ondersteunen. Zo dragen zij bij aan meer eigen regie en sociale netwerken van inwoners. Willen we dat opbouwwerk toegankelijk is in alle wijken van Arnhem, dan zijn de huidige budgetten niet toereikend.

APCG structurele borging schouwen in subsidie – wethouder Van de Geijn
Met ingang van de huidige collegeperiode zijn er tijdelijk middelen beschikbaar gesteld voor het schouwen van publieke gebouwen en openbare ruimte in het kader van VN verdrag Handicap, dit is door de gemeente belegd bij de Stichting APCG. Mochten we het schouwen een structureel karakter willen geven, dan zijn hiervoor middelen nodig.

Zorg en jeugdhulp

Wijknetwerken – wethouders Van Esch en Roelofs
De gemeente Arnhem wil samen met haar maatschappelijke partners gaan werken met wijknetwerken voor Welzijn en Zorg. Dat zijn gebiedsgerichte netwerken van welzijns- en zorgorganisaties en het Sociaal Wijkteam Arnhem. De deelnemende partijen nemen daarin gezamenlijk de verantwoordelijkheid om de zorg en ondersteuning aan inwoners van Arnhem anders te organiseren. De uitvoeringskosten om de wijknetwerken van start te kunnen laten gaan zijn nog niet gedekt.

Versterken lokale toegang vanuit hervormingsagenda en toekomsttuinen – wethouders Roelofs en Van de Geijn
Een belangrijk onderdeel van de Hervormingsagenda Jeugd, het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en de Regiovisie HGKM is het versterken van de lokale toegang. De lokale teams zijn belangrijk in het realiseren van de veranderingen binnen de jeugdhulp. Van hen wordt enerzijds verwacht dat zij een rol spelen in het terugdringen van het jeugdhulpgebruik, door problemen die kinderen, jongeren en hun gezin ervaren te normaliseren en klein te houden met gesprekken, adviezen en met eventueel directe inzet van lichte hulp die zij zelf bieden. Anderzijds moeten zij breed kijken naar de krachten en zorgen in een gezin, waar nodig passende hulp op de relevante leefgebieden organiseren, veiligheidsproblematiek herkennen en bij onveiligheid ouders en jeugdigen bewegen tot hulp, ook als zij daar niet zelf voor open staan. Vanuit de Hervormingsagenda moet elke gemeente in 2028 een stevig lokaal team hebben staan. Vanuit het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming moet dit in 2030 staan.

Preventieve bemoeizorg - wethouder Van Esch
Preventieve bemoeizorg is gericht op hulp bieden aan mensen die zelf geen hulp zoeken, maar wel hulp nodig hebben. Deze preventieve aanpak wordt nu nog incidenteel gefinancierd. Indien we een brede doelgroep willen blijven bedienen zodat door vroegtijdige interventies complexe zorgvragen worden verminderd, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Borging Wijk GGD - wethouder Van Esch
Sinds november 2023 kan een Wijk GGD'er na een overlastmelding bij Politie een persoon met onbegrepen gedrag bezoeken in plaats van alleen een digitaal onderzoek te doen. De eerste resultaten met deze nieuwe werkwijze, opgestart vanuit het NPOA, in Arnhem Oost en het centrumgebied zijn zo positief dat we via ZonMw geld voor 2025 en 2026 hebben ontvangen om de aanpak stadsbreed uit te rollen. Als we deze aanpak willen borgen, dan zijn daar middelen voor nodig.

Verbinding sociaal domein - GGZ - wethouder Van Esch
Vorig jaar is er vanuit het NPOA een succesvolle pilot mogelijk gemaakt waar GGZ gerelateerde vragen opgepakt werden door een team vanuit de GGZ, de Sociale Wijkteams en ervaringsdeskundigen. Daaruit is gebleken dat de persoon met een hulpvraag efficiënter geholpen kon worden. Daarnaast zijn we gestart met het project Samen Sterker waardoor de politie buiten kantoortijden gemakkelijker verbindingen kan leggen met zorgpartijen. Als we deze projecten willen voortzetten, zijn daar financiële middelen voor nodig.

Levensloopbegeleiding Vanuit Autisme Bekeken - wethouder Van Esch
Voor inwoners kan de levensloopbegeleiding VAB (Vanuit Autisme Bekeken) worden ingezet. Dit is een langdurige vorm van ondersteuning voor mensen met autisme die helpt om uitdagingen in het leven aan te gaan en beter te functioneren binnen de maatschappij. Een eerdere pilot met deze gespecialiseerde zorgvorm heeft veel positieve resultaten opgeleverd. Mochten we deze zorgvorm structureel willen inzetten, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen

22-uurs opvang – wethouder Van de Geijn
Met de proef 22-uursopvang Spoorwegstraat willen we in de zogeheten 'tussenuren' een verblijfsruimte voor dak- en thuisloze mensen te creëren. Dit zijn de uren waarin zowel inloopvoorziening Het Kruispunt als nachtopvang De Duif gesloten zijn. Deze pilot doen we op verzoek van de raad en voor de duur van maximaal twee jaar. Voor de pilotperiode is er dekking, vanaf 1 januari 2027 is er geen dekking meer. Indien we de 22-uursopvang dus willen voortzetten, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Maatwerk tijdens opvang – wethouder Van de Geijn

De doelgroep van Maatschappelijke Opvang wordt zwaarder, waardoor er soms extra inzet op begeleiding nodig is om een plaatsing in een van de voorzieningen mogelijk te maken. Indien we dit maatwerk willen voortzetten zijn extra middelen nodig.

Jongerenopvang – wethouder Van de Geijn
Per 2026 stopt onze huidige aanbieder met het faciliteren van jongerenopvang. Het is onze verwachting dat een nieuwe aanbieder structureel duurder zal zijn gezien de hogere CAO-lonen en het tekort aan personeel. Daarnaast is er een uitbreiding van capaciteit noodzakelijk: de huidige twee crisisbedden worden structureel bezet, regelmatig worden jongeren boventallig geplaatst en de instroom is onverminderd terwijl de uitstroom blijft stagneren. Indien we de jongerenopvang willen voorzetten en uitbreiden dan zijn daarvoor middelen nodig.

Opzetten ontbrekend aanbod snijvlak Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen – wethouder Van de Geijn
Dakloze jongeren zijn gezien de aard van hun problematiek, niet op hun plek in de Maatschappelijke Opvang. Tegelijkertijd is er in andere zorgvormen zoals Beschermd Wonen geen passend aanbod voor hen omdat zij eerst tot rust en stabiliteit moeten komen alvorens te kunnen werken aan doelen en herstel. Voor hen zou een plaatsing op een soort tussenvoorziening mogelijk moeten zijn, die op dit moment nog niet bestaat. Indien we dit ontbrekend aanbod willen opzetten, zijn daarvoor extra middelen nodig.

Nieuwe vorm trainingshuizen Beschermd Wonen en uitbreiding capaciteit Maatschappelijke Opvang – wethouder Van de Geijn
IrisZorg biedt Beschermd Wonen (BW) voor Arnhemmers met een verslaving in drie vormen: mensen die actief gebruiken, mensen die gereguleerd gebruiken, en mensen die proberen af te kicken. De BW-vorm voor mensen die actief gebruiken is nu gevestigd op de Maatschappelijke Opvang-voorziening in de Remisestraat. De interactie met de cliënten van de Maatschappelijke Opvang (MO) heeft dusdanig ongewenste effecten, dat we een andere locatie voor deze BW-vorm noodzakelijk achten. Mochten we deze andere locatie willen inrichten, dan ontbreken daar nu de middelen voor.
Tegelijkertijd neemt de vraag naar opvang voor de doelgroep met verslaving en/of zware psychiatrie toe: er is inmiddels structureel een wachtlijst. Als de BW-plekken op de Remisestraat inderdaad kunnen verhuizen naar een andere locatie en/of aanbieder, zouden we op de Remisestraat acht extra MO-plekken kunnen inrichten. Indien we dit willen, zijn daarvoor extra middelen nodig.

Beschutte opvang – wethouder Van de Geijn
Sinds 2023 zijn er 8 plaatsen Beschutte Opvang op de opvangvoorziening Remisestraat. Deze opvangplekken zijn voor dak- en thuisloze cliënten die niet in beeld komen of blijven binnen het reguliere aanbod van beschermd wonen en de maatschappelijke opvang van IrisZorg. Het gaat om een groep zorgmijdende cliënten met vaak chronische en complexe verslaving- en psychiatrische problematiek en/of verstandelijke beperkingen. Cliënten ervaren problemen op meerdere leefgebieden, maar hebben geen wens of motivatie om deze te herstellen. De belangrijkste focus van beschutte opvang ligt op het bieden van veilige huisvesting en het onderhouden van contact met de cliënten. Vanuit deze basis wordt gestreefd hen te motiveren om te werken aan herstel. Het wegnemen van zorgen over een veilige plek zorgt ervoor dat cliënten rust ervaren en meer openstaan voor dit hersteltraject. De huidige 8 plaatsen zijn in 2023, 2024 en 2025 incidenteel gefinancierd. Als we dit structureel willen voortzetten zijn daarvoor middelen nodig.

Opvang EU-burgers – wethouder Van de Geijn
De opvang van EU-burgers die we op verzoek van de raad hebben opgezet, was - in afwachting van rijks- en/of Europese regelgeving - voorzien voor een periode van twee jaar vanaf 1 juli 2024. Er is echter nog geen vooruitzicht dat dit beleid er gaat komen. Indien we deze opvang willen verlengen, zijn daarvoor middelen nodig.

Straatcoaches en outreach GGD – wethouder Van de Geijn
De capaciteit van de straatcoaches is uitgebreid sinds 1 november 2023, als gevolg van een steekincident bij Musis in juli 2023. Sinds 1 januari 2025 is de uitbreiding voortgezet, mede vanwege de 22-uursopvang die van start ging op 01-01-2025. Het steekincident bij Musis in juli 2023 is ook aanleiding geweest om te starten met een outreachende aanpak van de GGD in de binnenstad en delen van het Spijkerkwartier en Klarendal. De uitbreiding van de capaciteit straatcoaches als de outreachende aanpak van de GGD heeft geleid tot positieve resultaten. Willen we dit voortzetten dan zijn middelen nodig.

Onderwijs

Aanpassen SMI en BSO+ - wethouder Kundic
Het college heeft in 2024 besloten om de richtlijnen voor de sociaal medische indicatie (SMI) te verruimen. Dit is een regeling waarmee ouders zonder recht op kinderopvangtoeslag onder bepaalde voorwaarden gebruik kunnen maken van kinderopvang. Het ging destijds om fase 1, waarbij het criterium 'aantoonbare achterstand bij het kind' te wijzigen van kinderen tot 2 naar kinderen tot 4 jaar. Daarbij is aangegeven dat er in 2025 een voorstel volgt voor verruiming van het inkomenscriterium (fase 2). Dit voorjaar zal nog nader onderzoek worden gedaan naar de maatschappelijke (en financiële baten) en aanvullende kosten van fase 2. Het Rijk heeft al aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Op basis van ervaringen bij andere gemeenten is de verwachting dat aanvullende middelen nodig zullen zijn vanaf 2026. Mochten we dit willen dan vraagt dat ook een investering vanuit de gemeente. Indien we daarnaast de BSO+ willen verruimen en in vier pilots de inhoudelijke en financiële effecten daarvan willen onderzoeken, dan zouden we daarvoor ook extra middelen beschikbaar moeten stellen.

Publieke gezondheid

Kansrijke Start – wethouder Van de Geijn
Een goede gezondheid is de basis voor een gelukkig leven en actieve deelname aan de samenleving. Alle Arnhemmers verdienen gelijke kansen om hun gezondheidspotentieel optimaal te benutten. Onze inzet op gezondheid begint daarom al vroeg: vanaf 10 maanden voor de geboorte tot ongeveer 2 jaar. Met het programma Kansrijke Start investeren we in een goede, kansrijke start voor elk kind en bouwen we aan een gezonde Arnhemse generatie. Een deel van de interventies worden gefinancierd door het NPAO. Structurele inzet en financiering voor deze interventies ontbreekt momenteel. Mochten we dat willen, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Gezondheidspleinen – wethouder Van de Geijn
Om inwoners te helpen bij het verbeteren van hun gezondheid en het voorkomen van (verergering van) hun ziekte, hebben we in Arnhem Gezondheidspleinen. Hier werken leefstijlcoaches van Sportbedrijf Arnhem, verpleegkundigen en artsen met kennis over gezonde leefstijl. De Gezondheidspleinen bevinden zich in Rijnstate, Malburgen en Presikhaaf en worden gefinancierd met incidentele middelen vanuit het NPOA. Als we dit voor Arnhemmers willen waarborgen, is daar financiering voor nodig.

Gezond en actief leven – wethouder Van de Geijn
Voor zaken als mentale gezondheid, aanpak overgewicht en obesitas, en middelengebruik ontvangen we incidentele middelen vanuit SPUK's. Dit loopt via het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), maar stopt na 2025. Willen we activiteiten als GO! en JOGG voortzetten dan zijn middelen nodig.

PrEP – wethouder Van de Geijn
Inwoners uit de risicogroep HIV kunnen via de GGD'en in aanmerking komen voor het ontvangen van PrEP-zorg. Het aantal beschikbare plekken hiervoor is echter beperkt, waardoor er landelijk en ook in Gelderland-Midden inwoners op een wachtlijst staan. Voor de periode 2023 tot en met 2026 hebben we extra financiering beschikbaar gesteld om meer PrEP-zorg in Arnhem te kunnen realiseren. Met deze extra financiering kan de GGD nu in totaal aan 140 inwoners van Arnhem PrEP-zorg verlenen. Indien we willen dat de GGD dit continueert na 2026 zijn hier extra middelen voor nodig.

Arnhem-Oost

In de vijf wijken van Arnhem-Oost (Klarendal, Geitenkamp, Presikhaaf-West, Malburgen en het Arnhemse Broek) liggen grote uitdagingen. Met het Nationaal Programma Arnhem-Oost zetten we ons in om achterstanden op het gebied van onderwijs, werk en inkomen, wonen, gezondheid, leefbaarheid en veiligheid te verkleinen. Ons doel is om zowel huidige als toekomstige generaties eerlijke en gelijke kansen te bieden om hun talenten te ontwikkelen. In april 2024 is het uitvoeringsplan voor het programma vastgesteld. Voor enkele interventies uit het uitvoeringsplan zijn de middelen niet toereikend. Inmiddels is van enkele interventies gebleken dat deze succesvol zijn, willen we deze borgen dan zijn extra middelen nodig.

Experiment Immerloo Schuldenvrij – wethouder Bouwkamp
Het experiment Immerloo schuldenvrij, uitgevoerd door het npao, heeft tot doel om 40 tot 60 huishoudens in een keer van hun schulden af te helpen en hen te ondersteunen op weg naar een perspectiefrijke toekomst. Er zijn afspraken gemaakt met groepen schuldeisers om meer en sneller kwijt te schelden, en krijgen inwoners extra

begeleiding op weg naar een schuldenvrije toekomst. Het doel is om te ontdekken of inwoners stappen kunnen zetten in hun ontwikkeling als ze sneller schuldenvrij zijn. De afbetaalde schulden worden gedekt uit een gift van de Dullertsstichting en de uitvoeringskosten worden gedekt uit de SPUK (Specifieke Uitkering) Kansrijke Wijk van het Rijk. Om de volledige 40 à 60 huishoudens te kunnen helpen die in het pilotplan zijn aangekondigd zijn de beschikbare middelen ontoereikend.

Pedagogisch medewerker Rommelkist – wethouder Roelofs

Het nationaal programma Arnhem-Oost investeert in de fysieke transformatie van deze speeltuin op de Geitenkamp tot een veilige en toegankelijke plek. Naast deze fysieke investering is met steun van het Nationaal Programma Arnhem Oost geïnvesteerd in creëren van een socialer en veiliger klimaat op de Rommelkist. Hiermee zetten we in op het positief stimuleren van een veilige speelplek voor iedereen en professionals die meer pedagogische vaardigheden hebben, die stevig kunnen ingrijpen, die de taal van de straat/de wijk spreken en het vertrouwen van de wijkbewoners hebben. Deze interventie laat een positieve ontwikkeling zien de afgelopen jaren. Als we dit willen voortzetten dan zijn er vanaf 2026 middelen nodig.

Beheer sportaccommodaties Arnhem Oost – wethouder Roelofs

Vanuit het Nationaal Programma Arnhem-Oost zijn investeringsprojecten mogelijk gemaakt bij de Bakenhof, Dunoweg en Rommelkist. Rond het structurele effect van kosten voor beheer en onderhoud is nog geen inbedding geregeld in de gemeentelijke begroting per 2027.

Geitenkamp Werkt – wethouder Van Munster

Het project 'Geitenkamp Werkt' is een pilot waarvan de persoonlijke benadering en begeleiding zorgen voor succesvolle activering van inwoners richting participatie, scholing of werk. De methodiek van outreachend werken en samenwerking met niet-gemeentelijke partners werkt goed. Tot eind 2025 zijn hiervoor vanuit het NPAO middelen beschikbaar.

Financiële Vleugels – wethouder Van Munster

De pilot 'Financiële Vleugels', die eindigt in november 2025, is gericht op het ondersteunen van jongvolwassenen in een kwetsbare positie. Het doel is hen te helpen bij hun ontwikkeling op alle leefgebieden. De pilot richt zich specifiek op jongvolwassenen tussen de 18 en 21 om hen vanuit een crisissituatie naar een stabielere basis te brengen en meer bestaanszekerheid te bieden. Door hen onder andere te ondersteunen bij het bieden van financiële stabiliteit, kunnen ze hun leven weer op de rails zetten. De bevindingen uit deze pilot zullen helpen om gerichte beleidsinterventies te ontwikkelen binnen de Participatiewet. Mochten we de pilot willen voortzetten of het willen borgen in het beleid, dan zijn daarvoor middelen nodig.

Aan de Bak Garantie – wethouder Van Munster

Het project 'Aan de Bak Garantie' heeft als doel jongeren een goede start op de arbeidsmarkt te bieden. Deze projecten, activering van inwoners richting participatie, scholing of werk hebben tot positieve effecten geleid. Tot 2027 is budget beschikbaar.

Jongerenwerk op School – wethouder Van Munster

Vanuit de ambitie om de binnen- en buitenschoolse leefwerelden van jongeren in de wijken van Arnhem-Oost te versterken en beter met elkaar te verbinden, is de afgelopen jaren – met name in de coronaperiode – volop ingezet op Jongerenwerk op School (JOS). JOS draagt bij aan een vorm van 24/7 verbinding met jongeren, waarbij er continu ruimte is voor aandacht, tijd en ontwikkeling. Scholen ervaren de aanwezigheid van jongerenwerkers inmiddels als onmisbaar. Vanwege de goede ervaringen in de versteviging van de driehoek school, omgeving, thuis ondersteunt het NPAO het Jongerenwerk op School op alle Arnhemse vo-scholen om zo zoveel mogelijk kinderen uit Arnhem Oost te bereiken. Uit de eerste ervaringen blijkt echter dat er geen optimale aansluiting is tussen JOS en regulier ambulant jongerenwerk, met name tijdens de vakantieweken. Dit vraagt om een aanvullende inzet om de continuïteit en effectiviteit van de begeleiding te waarborgen. Daarnaast is een breder gesprek nodig over de efficiëntie en samenhang in zowel opdrachtuitvoering als budgetverdeling, zodat jongerenwerk op school en in de wijk naadloos op elkaar aansluiten en optimaal bijdragen aan de ontwikkeling en ondersteuning van jongeren in Arnhem-Oost. Mochten we hierop in willen zetten, dan zijn daar geen middelen voor beschikbaar.

Buurtconciërges – wethouders Roelofs en Van Munster

Uit de evaluatie blijkt dat de inzet van de buurtconciërges een groot succes is, in het bijzonder binnen de Arnhem Oost aanpak. Vanaf 2026 is zijn onvoldoende middelen beschikbaar om de inzet van buurtconciërges te borgen.

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

Raadsvoorstel Perspectiefnota 2026-2029 & Turap 1-2025 – portefeuille Van de Geijn

Fasering

- ☐ Informatieve bespreking
- ☑ Meningsvormende bespreking
- ☐ Bespreking Moties & Amendementen
- ☐ Besluitvormende vergadering

Eerdere besprekingen

- Presentatie – Politieke Avond 16 april
- Informatieve fase ‘Raad van de Stad’ – Politieke Avond 7 mei
- Informatieve fase ‘Technische vragenmarkt’ – Politieke Avond 14 mei

Aanwezig

De raadsleden/fractievolgers De Boef (GroenLinks), Heemskerk, Van den Berg (D66), Van Engelenburg (VVD), Akbulut (Arnhem Centraal), Hogenhout (Partij voor de Dieren), Aït Chrif (PvdA), Scholten (Volt), Van Plateringen (BurgerBelang Arnhem), Zijlstra, Malda (ChristenUnie)

De fracties van SP, CDA, DENK, PVV, Forum voor Democratie en Groep Van den Broek waren niet aanwezig

Verder aanwezig: Van de Geijn (wethouder)

Bespreking

De bespreking van de *Perspectiefnota 2026-2029* en *Turap 1-2025* vindt in samenhang plaats in 9 raadskamers, geordend per portefeuillehouder. In deze raadskamer is de portefeuille van **wethouder Van de Geijn** besproken.

De aanwezige fractievertegenwoordigers hebben vragen gesteld aan de wethouder. De wethouder heeft deze vragen in zijn termijn beantwoord. De meningsvormende bespreking is afgerond.

Toezeggingen

Er zijn geen toezeggingen gedaan.

Conclusie

Aan het einde van de bespreking concludeert de voorzitter dat de meningsvormende bespreking is afgerond. Een bespreking van amendementen en moties is geagendeerd voor de Politieke Avond van 4 juni.

GEMEENTERAAD ARNHEM
BEHANDELRESULTAAT

De raadsadviseur,

R. Oosthout

De voorzitter,

W. Spruijt